

วารสารบัณฑิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

เล่มที่ ๒๐ ฉบับที่ ๑ มกราคม-มิถุนายน ๒๕๖๕

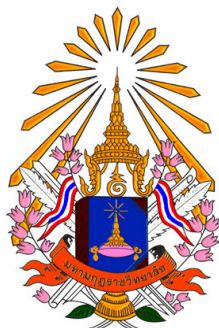
Vol.20 No.1 January-June 2022

ISSN: 1685-4063 (Print)

ISSN: 2697-4843 (Online)

Mahamakut *Graduate School Journal*

วารสารบัณฑิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย Mahamakut Graduate School Journal

ISSN: 1685-4063 (Print)

ISSN: 2697-4843 (Online)

ปีที่ 20 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2565 Vol.20 No.1 January - June 2022
กำหนดออกวารสาร : ทุก 6 เดือน ปีละ 2 ฉบับ) จำนวนพิมพ์ : On Demand
ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการและงานวิจัยของคณาจารย์ นักวิจัย นักวิชาการ นิสิต นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไป ในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ตลอดจนแขนงวิชาที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พระพุทธศาสนา ปรัชญา รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ การจัดการ การจัดการเชิงพุทธ จิตวิทยา บริหารธุรกิจ การบริหารการศึกษา การพัฒนาสังคม เป็นต้น
2. เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ทางวิชาการให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติ พระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัย และสังคม
3. เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทางวิชาการให้เป็นไปตามพันธกิจของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

รูปแบบการดำเนินการกลั่นกรองบทความ

กองบรรณาธิการได้ให้ความสำคัญกระบวนการจัดทำวารสาร ตั้งแต่การคัดเลือกบทความ และจัดส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณากลั่นกรองบทความ บทความละ 2 ท่าน ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานทางวิชาการ และในการประเมินใช้รูปแบบผู้ประเมินไม่ทราบชื่อผู้แต่งและผู้แต่งไม่ทราบชื่อผู้ประเมิน

เจ้าของวารสาร

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ถนนศาลายา-นครชัยศรี ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 73170

ที่ปรึกษา

อธิการบดี รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

กองบรรณาธิการ

บรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิทย์ รักสัตว์

รองบรรณาธิการ

อาจารย์ ดร.เพ็ญศรี บางบอน

กองบรรณาธิการภายในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พระเมธาวิเชียรสร, รศ.ดร.	สาขาพุทธศาสนศึกษา
พระศรีวินยาภรณ์, ดร.	สาขาพุทธศาสนศึกษา
พระมหาบุญศรี ญาณวฑฺฒโน, ผศ.ดร.	สาขาพุทธศาสนศึกษา
ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.สุมานพ ศิวารัตน์	สาขาพุทธศาสนศึกษา
รองศาสตราจารย์ ดร.จำนง คั่นจิก	สาขาพุทธศาสนศึกษา
รองศาสตราจารย์ ดร.มานพ นักการเรือน	สาขาพุทธศาสนศึกษา
พระสุทธิสารเมธี, ดร.	สาขาพุทธศาสนาและปรัชญา
พระมหาบุญไทย ปุณณมโน, ดร.	สาขาพุทธศาสนาและปรัชญา
พระมหามหาวินทร์ ปุริสุตโตโม, ผศ.ดร.	สาขาพุทธศาสนาและปรัชญา
รองศาสตราจารย์ ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน	สาขาพุทธศาสนาและปรัชญา
รองศาสตราจารย์ พิเศษ ดร.สุกิจ ชัยมุสิก	สาขาการปกครอง
ดร.สมภพ ระวังบุทุกซ์	สาขาการปกครอง
รองศาสตราจารย์ ดร.กันตภณ หนูทองแก้ว	สาขาสังคมวิทยา
รองศาสตราจารย์ ดร.เดชชาติ ตริทรัพย์	สาขาสังคมวิทยา
พระปริยัติสารเวที, ผศ.ดร.	สาขาการบริหารการศึกษา
พระมหาธำรงค์ ฐิตปุณฺโณ, ดร.	สาขาการบริหารการศึกษา
รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิทย์ ภาณุจारी	สาขาการบริหารการศึกษา
รองศาสตราจารย์ ดร.วิโรจน์ สารัตนะ	สาขาการบริหารการศึกษา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สถาพร ชันโต	สาขาการบริหารการศึกษา

กองบรรณาธิการภายนอก

พระสุธีรัตนบัณฑิต, รศ.ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ศาสตราจารย์ กิตติ บุญเจ้า	ราชบัณฑิต (สาขาปรัชญา)
ศาสตราจารย์ ดร.สิทธิ บุตรอินทร์	ราชบัณฑิต (สาขาปรัชญา)
ศาสตราจารย์ ดร.เดือน คำดี	ราชบัณฑิต (สาขาปรัชญา)
ศาสตราจารย์ ดร.บุญทัน ดอกไธสง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ศาสตราจารย์ ดร.จำนงค์ อติวัฒนสิทธิ์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ศาสตราจารย์ พิเศษ ร.ท.ดร.บรรจบ บรรณรุจิ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ ดร.วัชร งามจิตรเจริญ (ข้าราชการเกษียณ) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	
รองศาสตราจารย์ ดร.ผจญ คำชูสังข์ (ข้าราชการเกษียณ) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	
รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา ศักยาภินันท์ (ข้าราชการเกษียณ) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	
รองศาสตราจารย์ ดร.โกนิษฐ์ ศรีทอง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ ศุภสร	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.ประเวศ อินทองปาน	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.อำพล บุคตาสาร	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภกาญจน์ วิชานาติ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรต์มย์ แสงแก้ว	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ วัฒนะ	มหาวิทยาลัยมหิดล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติเมธี หงษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อดุลย์ ทนาราช	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุทัย สติมัน	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษกร วัฒนบุตร	มหาวิทยาลัยนอร์ทอีสเทิร์น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธานี สุวรรณประทีป	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ดร.อำนาจ บัวศิริ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ดร.สุรเจต ไชยพันธ์พงษ์	สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก (สาขาบริหารการศึกษา)
ดร.สุธี แก้วเขียว	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร (สาขาการพัฒนชุมชน)
ดร.สุชาติ คำทางชล	นักวิชาการอิสระ (การไฟฟ้าฝ่ายผลิต)

กองจัดการวารสาร

พระมหาบุญศรี ญาณวุฑโฒ, ผศ.ดร.	พระมหาบุญไทย ปุณณมโน, ดร.
ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.สุมานพ ศิวารัตน์	ดร.เสนห์ เดชะวงศ์
ดร.กิตติวัฒน์ ไชยสุข	ดร.สุนันทา กริชไกรวรรณ
ดร.สิงหนาท ประศาสน์ศิลป์	ดร.ศรัณย์ มะกรุดอินทร์
แม่ชีอชิรญา จริ่งวาจา	นางสาวกรนก ศรีสุวรรณ
นางจิตศรีณัฏฐ์ ปัญญาวัฒนคุณ	นางสาวนราธิ สาระทัย

ติดต่อสำนักงานกองบรรณาธิการวารสาร

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อาคารสมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส (อาคาร B 7.1) ถนนศาลายา – นครชัยศรี ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 73170 โทร.0-244-6000 ต่อ 1056, 1058, 1062

การเผยแพร่ : จัดส่งให้ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

เว็บไซต์วารสาร : www.gs.mbu.ac.th, <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/mgsj/index>

บทความวิชาการและบทความวิจัยในวารสารฉบับนี้ ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนเท่านั้น
ขอสงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความประจำปี
วารสารบัณฑิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ปีที่ 20 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2565

พระศรีวินยาภรณ์, ดร.

พระสุทธิสารเมธี, ดร.

พระมหาบุญศรี ญาณวฑฺฒ, ผส.ดร.

พระมหาอัครังค์ ฐิตปัญโญ, ดร.

ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร. สุมานพ ศิวารัตน์

รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิญ รักสัตย์

รองศาสตราจารย์ ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน

รองศาสตราจารย์ ดร. อำพล บุคดาสาร

รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภกาญจน์ วิชานาติ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบุรณ์ วัฒนะ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษกร วัฒนบุตร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ขาติเมธี หงษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธาณี สุวรรณประทีป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรรัตน์ แสงแก้ว

ดร.เพ็ญศรี บางบอน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

มหาวิทยาลัยมหิดล

มหาวิทยาลัยนอร์ทอีสเทิร์น

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

บทบรรณาธิการ

วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย นับเป็นส่วนกลไกส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการจัดการศึกษาตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.๒๕๕๘ ที่กำหนดให้คณาจารย์ต้องตีพิมพ์ผลงานวิชาการในวารสารที่อยู่ในฐานที่ได้รับการยอมรับ และนักศึกษาต้องตีพิมพ์ผลงานของตนในวารสารหรือนำเสนอวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ของตนเช่นกัน ซึ่งถือเป็นเงื่อนไขของการจบการศึกษา การจัดทำวารสารจึงมีความสำคัญอย่างมาก วัตถุประสงค์หลักเพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่ส่งเสริมและสนับสนุนให้คณาจารย์ นักวิจัย นักวิชาการ และนิสิตนักศึกษาตลอดจนผู้สนใจทั่วไปได้มีโอกาสนำผลงานวิชาการและงานวิจัยในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

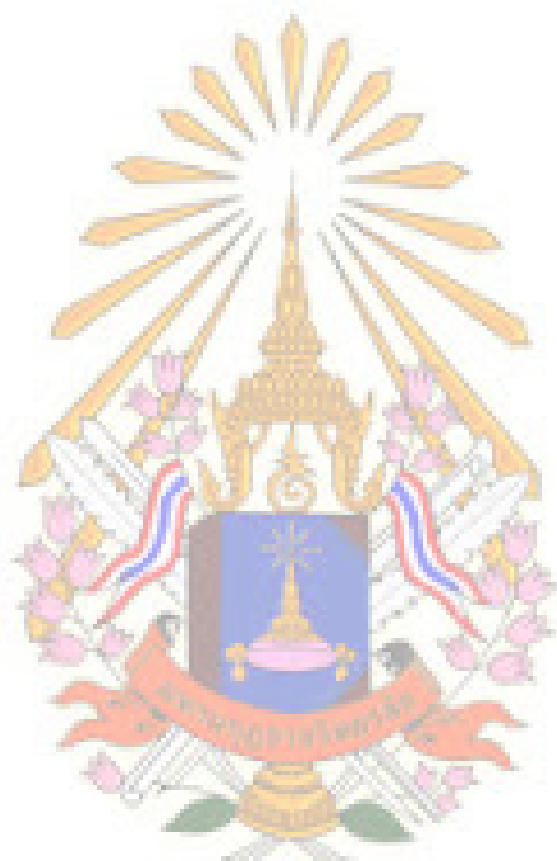
วารสารฉบับนี้ เป็นปีที่ 20 ฉบับที่ 1 ประจำเดือน มกราคม-มิถุนายน พ.ศ. 2565 กองบรรณาธิการได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับคุณภาพและมาตรฐานทางวิชาการ เพื่อให้เป็นที่ยอมรับมากขึ้น ซึ่งเป็นที่ยินดีที่วารสารฉบับนี้ ได้การรับรองการประเมินจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai-Journal Citation Index Centre) แล้ว โดยอยู่ในวารสารกลุ่มที่ 2 (Tier 2) และได้นำเสนอในระบบการบริหารงานวารสารออนไลน์ ผ่านระบบ Thajjo ที่มีประสิทธิภาพอยู่ในขณะนี้

สำหรับบทความของคณาจารย์และนักศึกษาทั้งภายในและภายนอกที่อยู่ในวารสารฉบับนี้ได้คัดสรรตามมาตรฐานโดยได้รับการกลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับบทความ จำนวน 24 บทความ ดังปรากฏในหน้าสารบัญ บทความต่าง ๆ ครอบคลุมกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ทุกบทความมีองค์ความรู้ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงาน องค์กร และบุคคลผู้สนใจในการค้นคว้า สามารถนำไปประยุกต์ใช้หรือนำไปอ้างอิงตามหลักวิชาการต่อไป การจะพัฒนาสังคมจะต้องอาศัยองค์ความรู้ทางวิชาการเป็นฐานจึงจะทำการพัฒนาสังคมนั้นยั่งยืน

กองบรรณาธิการขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิภายในและภายนอกที่เสียสละเวลาช่วยกลั่นกรอง และตรวจสอบความถูกต้องตามหลักวิชาการ และขอขอบคุณเจ้าของบทความทุกท่านที่ให้ความสนใจและไว้วางใจวารสารบัณฑิตศึกษาฯ ได้ส่งบทความมาลงตีพิมพ์เผยแพร่ ขอขอบคุณกองบรรณาธิการทุกท่านที่ให้ความร่วมมือช่วยเหลือในรายละเอียดต่าง ๆ จนทำให้วารสารฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงตามกำหนดเวลา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ทุก ๆ บทความจะเป็นประโยชน์ต่อแวดวงวิชาการและผู้สนใจทั่วไป ทีมผู้จัดทำยินดีรับข้อเสนอแนะที่ดีเพื่อพัฒนาวารสารให้ดียิ่ง ๆ ขึ้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของวารสารฯ ต่อไป

รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิญ รักสัตย์

บรรณาธิการ

สารบัญ

บทความ

หน้า

- การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 อำเภอเมืองฯ จังหวัดปทุมธานี 1
พรหมพิริยะ พนาสนธิ์, กรปภา เจริญชันษา, ชัยการ วาทะงาม
- ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อบัตรคอนเสิร์ตบนแอปพลิเคชันทิกเก็ตแมลงของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล 15
สมชาย เล็กเจริญ, ชัญญา นุตตะไลย์
- การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันปัจจัยที่มีผลต่อความภักดีในการซื้อเสื้อผ้าบนเพจเฟซบุ๊ก TONPRIGSHOP ของผู้บริโภคในประเทศไทย 25
นงนภัส ชัยรักษา, สุมาลย์ ปานคำ
- ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าแฟชั่นผ่านเพจเฟซบุ๊กของผู้บริโภคในประเทศไทย 38
ธานี พุ่มบัว, สุมาลย์ ปานคำ
- ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าบนเว็บไซต์ซูเปอร์มาร์เก็ตของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล 49
อันธิกา หยอนอนุกุล, สุมาลย์ ปานคำ
- ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อรองเท้ามือสองผ่านเพจเฟซบุ๊กของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล 61
ฐิตาภา สอนเนย, สุมาลย์ ปานคำ

สารบัญ ต่อ

หน้า

- การศึกษาวิเคราะห์เหตุผลของการไม่นับถือศาสนา 73
พระครูปลัดณพิชญ์ ญาณวิโร, พระครูโกศลศาสนบัณฑิต
- ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ 86
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
สุพรรณิการ์ บุตรวงษ์
- ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ 97
ศึกษามัธยมศึกษา เขต 8
จุรีรัตน์ ม่วงนา, ศักดิพันธ์ ตันวิมลรัตน์
- ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขต 112
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
ชาปิยา ลีมีลา, นุชนรา รัตนศิริประภา
- ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมองค์กรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต 126
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8
ภัทรีธรา วงชาวดี, มัทนา วัฒนอมศักดิ์
- แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนบ้านยางสูง 141
วัชรวิศ เจริญกุล, มัทนา วัฒนอมศักดิ์
- การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม 154
ศึกษานนทบุรีเขต 1
วิบูลอร นิลพิบูลย์, นุชนรา รัตนศิริประภา

สารบัญ ต่อ

หน้า

- โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธของผู้บริหารในมหาวิทยาลัย
มಹಾમกุฏราชวิทยาลัย 169
ณัฐชนธีรา ศรีภา, สุวิทย์ ภาณุจारी
- เปรียบเทียบจริยศาสตร์ของอิมมานูเอล คานท์ กับพุทธจริยศาสตร์ 182
พรชัย บุญปก, บุญร่วม คำเมืองแสน
- องค์ประกอบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของผู้บริหารหน่วยอธิธรรมโชติกะวิทยาลัย สังกัด
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 192
พระครูสังฆรักษ์บุญก้อง (กตปุญโญ) วงษ์จันทร์, ดำรงค์ เบญจศิริ
- การดำเนินชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งตามแนวพุทธจริยศาสตร์ 205
พิเชษฐ์ สมุทรวรนนท์, บุญร่วม คำเมืองแสน
- การบริหารตามหลักหลักสัปปุริสธรรมของผู้บริหารศึกษากับประสิทธิผลของทางการเรียนของ
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร 217
กฤษณา ประवास, พระมหาไกรวรรณ ชินทตติโย
- ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการอธิฐานธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ
การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สมุทรสาคร 227
ศรีพระจันทร์ สถาพรวินิจฉัย, พระมหาอรรักษ์ จิตปุญโญ
- กรรณวิธี: การแก้กรรมของพระธรรมสิงหบุราจารย์ (จรัญ จิตธมโม) 240
ศิริพัชร พัฒนารเศรษฐ์, พระศรีวินยาภรณ์, สุเชาว์ พลอยชุม

สารบัญ ต่อ

หน้า

- แนวทางการประยุกต์ใช้หลักพละ 5 เพื่อพัฒนาชุมชน บ้านศาลาดิน อำเภอพุทธมณฑล จังหวัด นครปฐม 251

พระราชปฎิภาณโกศล, ประเวศ วะทาแก้ว, กฤตสุชิน พลเสน

- การสร้างเครือข่ายรัฐศาสตร์เพื่อการพัฒนาการปกครองท้องถิ่นไทย ศึกษาเฉพาะกรณี: ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม พุทธศักราช 2563-2564 262

ฐาภูร หอมกลิ่น, สมภพ ระงับทุกข์

- แนวทางการจัดการการบริจาทานของประชาชนช่วงสถานการณ์โควิด 19 : ศึกษาเฉพาะ “ตู้ปันสุขในตำบลศาลายา” 275

กฤตสุชิน พลเสน, สิริพร ครองชีพ

การพัฒนาชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 287

ศิวพร อินทะหล่อ, วีระ วงษ์สรรค์, ธนาตล สมบูรณ์

การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูผู้สอน
ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี

เขต 1 อำเภอเมืองฯ จังหวัดนนทบุรี

THE CONFLICT MANAGEMENT OF SCHOOL ADMINISTRATORS BASED ON
TEACHERS' OPINIONS OF SCHOOLS WHICH UNDER THE NONTHABURI
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

พรหมพิริยะ พนาสนธิ*

กรปภา เจริญชันษา**

ชัยการ วาทะงาม***

วันรับ 16 / พฤษภาคม / 2565

ตรวจสอบ 25-30 / พฤษภาคม / 2565

ตอบรับ 20 / มิถุนายน / 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูผู้สอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 อำเภอเมืองฯ จังหวัดนนทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับความคิดเห็นของครูต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 อำเภอเมืองฯ จังหวัดนนทบุรี 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 อำเภอเมืองฯ จังหวัดนนทบุรี จำแนกตาม เพศ อายุ และประสบการณ์การทำงาน

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรประกอบด้วยครูผู้สอนในโรงเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 อำเภอเมืองฯ จังหวัดนนทบุรี จาก 32 โรงเรียน จำนวน 1,294 คน กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีสุ่มแบบการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ(Stratified Random Sampling) จำนวน 297 คน วิธื่อดำเนินการวิจัยมี 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ศึกษาปัญหาการวิจัย (2) การออกแบบ

*สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

**สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

***กองบังคับการตำรวจปราบปราม กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง

การวิจัย (3) การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล (4) การเขียนรายงานการวิจัย เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที่แบบ Independent t-test

ผลการวิจัยพบว่า: 1) ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 อำเภอเมืองฯ จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปรตามตามการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรอิสระ พบว่า (2.1) ความคิดเห็นของครูผู้สอนเพศชายและความคิดเห็นของครูผู้สอนเพศหญิงต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 อำเภอเมืองฯ จังหวัดนนทบุรีแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 (2.2) ความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีคุณวุฒิการศึกษาปริญญาตรีและความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีคุณวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 อำเภอเมืองฯ จังหวัดนนทบุรีแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 (2.3) ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 อำเภอเมืองฯ จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : การบริหารความขัดแย้ง

Abstracts

Research name “the conflict

management of school administrators based on teachers' opinions of schools which under The Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 1, Muang District, Nonthaburi Province”, had 2 objectives) to study the teachers' opinions on the conflict management of school administrators under the Nonthaburi Primary Educational Service Area Office, District 1, Muang District, Nonthaburi Province. 2) to compare on teachers' opinions on conflicts management of school administrators which under The Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 1, Muang District, Nonthaburi Province, classified by gender, age and working experiences.

Research methodology was a survey research. The population, totaling 197 persons, included teachers at schools under The Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 1, Muang District, Nonthaburi Province. The sample consisted of 132 persons, obtained via stratified random sampling technique comprised of teachers at schools under The Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 1, Muang District, Nonthaburi Province. Research procedure consisted of 4 steps: (1) study of research problem; (2) research design; (3) data collection and analysis; and (4) research report writing. The instrument used for data collection was 5-rating scales questionnaire. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation and

hypothesis tested by Independent t-test and Pearson's product moment correlation coefficient.

Major Finding were as follow: 1) Teachers' Opinions on conflict management of school administrators under The Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 1, Muang District, Nonthaburi Province , was at high level in overall. 2) The comparison results of the difference of dependent variables according to changes follow independent variables were found that (2.1) the opinions of male and female teachers' opinions on conflict management of school administrators who under the Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 1, Muang District, Nonthaburi Province, were different at a significant level of .05 (2.2). Teachers' Opinions on conflict management of School Administrators between graduate degree and postgraduate degree on conflict management of school administrators under the Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 1, Muang District, Nonthaburi Province, were different at a significant level of .05 (2.3). teachers' opinions with difference working experiences toward the conflict management of school administrators under the Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 1, Muang District, Nonthaburi Province, were not different.

Keywords: Conflict Management.

บทนำ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรีเขต 1 เป็นหน่วยบริการที่รองรับการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับเยาวชนในพื้นที่ของจังหวัดนนทบุรี ให้เป็นไปตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรับผิดชอบจัดการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน การบริหารในโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เป็นบทบาทหน้าที่โดยตรงของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งในจังหวัดนนทบุรีเป็นจังหวัดที่เป็นเขตชานเมืองที่อาจกล่าวได้ว่าเป็นเนื้อเดียวกับกรุงเทพมหานคร ทำให้จังหวัดนนทบุรี เป็นจังหวัดที่มีความเจริญเทียบเท่ากรุงเทพมหานครส่งผลให้ความซับซ้อนทั้งทางด้านกายภาพทางสังคม และทางด้านความคิดเห็นของผู้คนที่พ่วงอาศัยและผู้ปฏิบัติงานอยู่ในจังหวัดนนทบุรีด้วย สิ่งที่มาอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้คือความขัดแย้งทางความคิดของผู้คน ที่เกิดขึ้นทั้งในสังคมและองค์กรต่างรวมทั้งในโรงเรียนต่างในจังหวัดนนทบุรีด้วย

ความขัดแย้งเป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งซึ่งผู้บริหารไม่อาจหลีกเลี่ยง ผู้บริหารทุกระดับจึงต้องเผชิญกับปัญหา ความขัดแย้งที่เกิดขึ้น โดยบทบาทของผู้บริหาร ไม่ว่าจะเป็นความขัดแย้งในตัวบุคคล ในหน่วยงาน หรือความขัดแย้งในเป้าหมาย ไม่ว่าจะเป็นความขัดแย้งดังกล่าวจะรุนแรงหรือมากน้อยเพียงใดก็ตาม ถือว่าเป็นภาระหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรงของผู้บริหารที่จะตัดสินใจดำเนินการแก้ไขหรือบริหารความขัดแย้งที่เกิดขึ้นอย่างเหมาะสมเพื่อประโยชน์ขององค์กรในทางการศึกษานั้น ความ

ขัดแย้งมักจะเกิดจากลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ (1) ความขัดแย้งเกิดขึ้นเมื่อทรัพยากรนั้นมีไม่พอ กับความต้องการของบุคคลหรือกลุ่มในสถานศึกษา หรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ทรัพยากรอาจ เป็นสิ่งที่เห็นได้และสิ่งที่เห็นไม่ได้ เช่น คน วัสดุ ตำแหน่ง สถานภาพ หรือเกียรติยศ (2) ความขัดแย้งอาจเกิดขึ้นเมื่อบุคคลหรือกลุ่มคนแสวงหาทาง ที่จะควบคุมกิจการ งานหรืออำนาจซึ่งเป็นสมบัติ ของคนอื่น หรือกลุ่มอื่น ความขัดแย้งเป็นผลมาจากการ ก้าวภายในงานหรืออำนาจหน้าที่ของผู้อื่นและ (3) ความขัดแย้งอาจเกิดขึ้นเมื่อบุคคลหรือกลุ่มไม่ สามารถที่จะตกลงกันได้ เกี่ยวกับเป้าหมายหรือวิธีการ ในการทำงาน ต่างมีเป้าหมายและวิธีการที่แตกต่าง กัน และเป้าหมาย หรือวิธีการต่าง ๆ นั้นเป็นสิ่งที่ ไปด้วยกันไม่ได้ ซึ่งลักษณะของความขัดแย้งนี้เกิดขึ้น กับการบริหารโรงเรียนในทุกพื้นที่ รวมถึงโรงเรียน ในเขตสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 อำเภอเมืองฯ จังหวัดนนทบุรี

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับ การตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 อำเภอเมืองฯ จังหวัดนนทบุรี เพื่อให้เข้าใจและเรียนรู้ถึง ความขัดแย้งที่ผู้บริหารสามารถเลือกใช้ ในการแก้ ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในโรงเรียนได้อย่างมี ประสิทธิภาพมากที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1) เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของครู ต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 อำเภอเมืองฯ จังหวัด นนทบุรี

2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู ต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 อำเภอเมืองฯ จังหวัด นนทบุรี จำแนกตาม เพศ อายุ และประสบการณ์การ ทำงาน

สมมติฐานในการวิจัย

1. ครูเพศชายและครูเพศหญิงมีความคิด เห็นของครูต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหาร โรงเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ ศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 อำเภอเมืองฯ จังหวัดนนทบุรี แตกต่างกัน

2. ครูที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นของ ครูต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 อำเภอเมืองฯ จังหวัด นนทบุรี แตกต่างกัน

3. ครูที่มีประสบการณ์แตกต่างกันมีความ คิดเห็นของครูต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้ บริหารโรงเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 อำเภอ เมืองฯ จังหวัดนนทบุรี แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การบริหารความขัดแย้ง ของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 อำเภอเมืองฯ จังหวัด นนทบุรี” ฉบับนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยผู้วิจัย กำหนดวิธีการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับการ

บริหารความขัดแย้งของผู้บริหารความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 อำเภอเมืองฯ จังหวัดหนองบัวลำภู และผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตเนื้อหาของการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารความขัดแย้งตามแนวคิดของโทมัส (Thomus, 1976) ซึ่งมี 5 แบบ คือ (1) การเอาชนะ (competition) (2) การร่วมมือ (collaboration) (3) การประนีประนอม (compromising) (4) การหลีกเลี่ยง (avoiding) (5) การยอมให้ (accommodation)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 อำเภอเมืองฯ จังหวัดหนองบัวลำภู จาก 32 โรงเรียน จำนวน 1,294 คน(ทำเนียบสถานศึกษา ปีการศึกษา 2559, สพป.เขต1 อ.เมืองฯ จ.นบ.ล.)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan , 1970: 607–610) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 297 คน และทำการสุ่มโดยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

3. ตัวแปรในการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ (independent variables) คือ สถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่

1) เพศ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ (1) เพศชาย (2) หญิง

2) วุฒิกการศึกษา แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ (1) ปริญญาตรี (2) สูงกว่าปริญญาตรี

3) ประสบการณ์ทำงาน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ (1) 1-10 ปี (2) 11-20 ปี (3) ตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป

2. ตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นของครูผู้

สอนในโรงเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 อำเภอเมืองฯ จังหวัดหนองบัวลำภู ต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้านคือ (1) การเอาชนะ (2) การร่วมมือ (3) การประนีประนอม (4) การหลีกเลี่ยง (5) การยอมให้

4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาค้างนี้ เป็นการวิจัยแบบตัดขวาง (Cross-sectional Design) ผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถาม (Questionnaires) เพื่อเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ วุฒิกการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการบริหารความขัดแย้งตามแนวคิดของโทมัส (Thomus, 1976) ซึ่งมี 5 แบบ คือ 1) การเอาชนะ (competition) 2) การร่วมมือ (collaboration) 3) การประนีประนอม (compromising) 4) การหลีกเลี่ยง (avoiding) 5) การยอมให้ (accommodation) เป็นแบบสอบถามแบบมาตรวัดประเมินค่า (Rating scale) 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert scale) โดยผู้วิจัยกำหนดน้ำหนักการตอบแบบสอบถาม ดังนี้ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตรวัดประเมินค่า (Rating scale) 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert scale) โดยกำหนดค่าน้ำหนักการตอบแบบสอบถาม ดังนี้

5 หมายถึง ระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารความขัดแย้งอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารความขัดแย้งอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง ระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารความขัดแย้งอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง ระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารความขัดแย้ง อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง ระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารความขัดแย้งอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การสร้างแบบสอบถามเพื่อเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าทฤษฎีเนื้อหาการบริหารความขัดแย้งตามแนวคิดของโทมัส (Thomus, 1976) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. กำหนดนิยามปฏิบัติการของวิจัยเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและแก้ไขปรับปรุงแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงของเนื้อหา (Content Validity) และนำแบบสอบถามไปคำนวณค่าด้านความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence:IOC) ได้ข้อคำถามทุกข้อมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60 -1.00

4. นำแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารความขัดแย้งที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้ว นำไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มที่มีลักษณะเหมือนกลุ่มตัวอย่างแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คนแล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Apla coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cranbeach. 1990: 169) ซึ่งแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารความขัดแย้งได้ค่า

ความเชื่อมั่นเท่ากับ .84

5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาและค่า IOC แล้วไปจัดทำชุดแบบสอบถามฉบับจริงนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างได้กลับคืนมาครบทั้ง 297 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 100

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขออนุญาตจากคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพบุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลการวิจัย

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้โรงเรียนที่มีกลุ่มตัวอย่างปฏิบัติราชการอยู่โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง เพื่อสามารถตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามไปในคราวเดียวกัน ถ้าพบว่าแบบสอบถามฉบับใดไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม

3. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาโดยไปรับด้วยตนเองและได้รับแบบสอบถามกลับคืนเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งหมดจำนวน 297 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การจัดกระทำข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.1 ตรวจสอบความถูกต้องความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

1.2 นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาวิเคราะห์ค่าทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปด้วยคอมพิวเตอร์การวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1) เกณฑ์ในการแปลความหมายของข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนโดยกำหนดหลักเกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูล

ตามเกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว (2545: 23 – 24) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง ครูมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหาร สถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง ครูมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหาร สถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง ครูมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหาร สถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.00 หมายถึง ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหาร สถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง ครูมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหาร สถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2) การวิเคราะห์ความแตกต่างของตัวแปรวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยการวิเคราะห์ค่าที่แบบ Independent t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) แล้วพิสูจน์ความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' method)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการพัฒนาคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ด้วยค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence : IOC)

1.2 วิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1994: 169)

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean: $\bar{X}$)

2.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.)

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

3.1 การทดสอบค่าทีแบบ Independent t-test

3.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA)

3.3 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' method)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบความคิดในการวิจัย ดังนี้

ตัวแปรอิสระ (X)

ตัวแปรตาม (Y)

สถานภาพส่วนบุคคลของบุคลากรทางการศึกษา

- 1) เพศ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ (1) เพศชาย (2) หญิง
- 2) วุฒิการศึกษา แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ
 - (1) ปริญญาตรี
 - (2) สูงกว่าปริญญาตรี
- 3) ประสบการณ์ทำงาน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ
 - (1) 1-10 ปี
 - (2) 11-20 ปี
 - (3) ตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป

ความคิดเห็นครูผู้สอนต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียน

1. การเอาชนะ
2. การร่วมมือ
3. การประนีประนอม
4. การหลีกเลี่ยง
5. การยอมให้

แผนภูมิที่ 1 : กรอบความคิดในการวิจัย

ที่มา : Keneth W. Thomas, “Confect and Confect Management,” in Handbook of Industrial and Organizational Psychology, ed.

Marvin D. Dunnctie, ed. (Chicago: Rand McNally, 1976), 900.

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูผู้สอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 อำเภอเมืองฯ จังหวัดนนทบุรี ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. สถานภาพของ ครูผู้สอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 อำเภอเมืองฯ จังหวัดนนทบุรี ที่เป็กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 205 คน คิดเป็นร้อยละ 69 มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 189 คน คิดเป็นร้อยละ 63.6 และมีการทำงานอยู่ในระหว่าง 11 – 20 ปี จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 45.11

2. ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 อำเภอเมืองฯ จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับมากทุกด้าน สามารถเรียงลำดับรายด้านตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ (1)ด้านการหลีกเลี่ยง (2)ด้านการร่วมมือ (3)ด้านการประนีประนอม (4)ด้านการเอาชนะ และ(5)ด้านการยอมให้ ตามลำดับ

3. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปรตามตามการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรอิสระตามความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 อำเภอเมืองฯ จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน ปรากฏผลดังนี้

3.1 ความคิดเห็นของครูผู้สอนเพศชายและความคิดเห็นของครูผู้สอนเพศหญิงต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 อำเภอเมืองฯ จังหวัดนนทบุรีแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่าความคิดเห็นของครูผู้สอนเพศชายและความคิดเห็นของครูผู้สอนเพศหญิงต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 เกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านความร่วมมือที่ไม่แตกต่างกัน

3.2 ความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีคุณวุฒิการศึกษาปริญญาตรีและความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีคุณวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 อำเภอเมืองฯ จังหวัดนนทบุรีแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีคุณวุฒิการศึกษาปริญญาตรีและความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีคุณวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 2 ด้านคือ (1)ด้านการเอาชนะ และ(2) ด้านการหลีกเลี่ยง และมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน 3 ด้านคือ (1)ด้านการร่วมมือ (2) ด้านการประนีประนอม และ (3) ด้านการยอม

ให้

3.3 ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 อำเภอเมืองฯ จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามประสบการณ์การทำงานในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าพบว่าครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานทั้ง 3 ช่วงคือตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป ประการณระหว่าง 11 – 20 ปี และ ครูที่มีประสบการณ์ทำงานตั้งแต่ 1 – 10 ปี มีความคิดเห็นต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการเอาชนะ ที่ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 และเมื่อพิสูจน์ความแตกต่างรายคู่สำหรับด้านการเอาชนะพบว่า ครูที่มีประสบการณ์ 1-10 ปี กับครูที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไปมีความคิดเห็นต่อการบริหารความขัดแย้งด้านการเอาชนะแตกต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 ส่วนคู่อื่นๆกล่าวคือ 1-10 ปี กับ 11-20 ปี และ 11-20 ปี กับ ตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. จากผลการวิจัยการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูผู้สอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 อำเภอเมืองฯ จังหวัดนนทบุรีโดยรวม พบว่าความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 อำเภอเมืองฯ จังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับมาก การรับรู้ของครูที่มีต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนอาจเป็นเพราะ ผู้บริหารโรงเรียนได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องให้ดำรง

ตำแหน่งและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 ยังมีการอบรมและพัฒนาผู้บริหารอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับการบริหารอย่างมืออาชีพ สอดคล้องกับการวิจัยของ ทวีชัย ฤกษ์พิชัย (2558) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อแนวทางการบริหารความขัดแย้งในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อแนวทางการบริหารความขัดแย้งในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2548 : 8) ที่กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา เป็นภารกิจหลักของผู้บริหารที่จะต้องกำหนดแผน วิธีการและขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบ เพราะถ้าระบบการบริหารไม่ดี จะกระทบกระเทือนต่อส่วนอื่น ๆ ของหน่วยงาน นักบริหารที่ดีต้องรู้จักเลือกวิธีการบริหารที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะให้งานนั้นบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ การบริหารงานนั้นจะต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ทุกประการ เพราะว่าการดำเนินงานต่าง ๆ มิใช่เพียงกิจกรรมที่ผู้บริหารจะกระทำเพียงลำพังคนเดียว แต่ยังมีผู้ร่วมงานอีกหลายคนที่มีส่วนทำให้งานนั้นประสบความสำเร็จ ผู้ช่วยงานแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งในด้านสติปัญญา ความสามารถ ความถนัด และความต้องการที่ไม่เหมือนกัน จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะนำเอาเทคนิควิธีและกระบวนการบริหารที่เหมาะสม มาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

2. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปรตามตามการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรอิสระตามความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชนานนทบุรี เขต 1 อำเภอเมืองฯ จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน สามารถอภิปรายได้ดังนี้

2.1 ความคิดเห็นของครูผู้สอนเพศชายและความคิดเห็นของครูผู้สอนเพศหญิงต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชนานนทบุรี เขต 1 อำเภอเมืองฯ จังหวัดนนทบุรีแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 และความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีคุณวุฒิการศึกษาปริญญาตรีและความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีคุณวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชนานนทบุรี เขต 1 อำเภอเมืองฯ จังหวัดนนทบุรีแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 เนื่องจากว่าในปัจจุบันนโยบายของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชนานนทบุรี เขต 1 ให้มีการพัฒนาผู้บริหารก่อนการดำรงตำแหน่งซึ่งในหลักสูตรเน้นในเรื่องการเป็นนักบริหารมืออาชีพและการบริหารการความขัดแย้ง ก็เป็นสาระหนึ่งในการเป็นนักบริหารมืออาชีพ ด้วยเหตุนี้ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชนานนทบุรี เขต 1 มีความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการบริหารความขัดแย้ง แต่เมื่อพิจารณาในด้านครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนตัวแปรด้าน เพศ และวุฒิการศึกษา ก็เป็นปัจจัยที่ทำให้ครูในแต่ละคนมีการรับรู้ที่แตกต่างกันทำให้มีความเข้าใจต่อการบริหารความขัดแย้งแตกต่างกันตามไปด้วย อย่างเช่นครูที่จบการศึกษากว่าปริญญาตรี อาจมองว่า “ความขัดแย้งบนรากฐานที่ว่า องค์การที่มีความสามัคคี ความสงบสุข ความเจียบสงบ และมีความร่วมมือ หากไม่ยอมรับปัญหาที่เกิดขึ้นจากความขัดแย้งการให้ความร่วมมือแก่องค์การจะกลายเป็นความเฉื่อยชา

อยู่เฉย และไม่ตอบสนองต่อความต้องการเพื่อการเปลี่ยนแปลงและการคิดค้นใหม่ๆ” ส่วนครูที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีเมื่อทศวรรษที่ 1990 หรือทศวรรษที่ 2000 อาจมองว่า “ความขัดแย้งเป็นสิ่งไม่ดี และมีผลกระทบด้านลบต่อองค์การอยู่เสมอ ดังนั้น หากหลีกเลี่ยงได้ควรหลีกเลี่ยง ผู้บริหารจะต้องมีความรับผิดชอบที่จะต้องกำจัดความขัดแย้งขององค์การ วิธีแก้ปัญหาความขัดแย้ง ก็คือ การออกกฎระเบียบ กระบวนการที่เข้มงวด เพื่อที่จะทำให้ความขัดแย้งหมดไป” ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการแบ่งวิธีการมองการบริหารความขัดแย้งของนักวิชาการสมัยใหม่ที่แบ่งออกเป็น 3 แนวทางคือ (1) แนวคิดสมัยดั้งเดิม (Traditional View) เชื่อว่า ความขัดแย้งเป็นสิ่งไม่ดี (2) แนวคิดด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human Relations View) เชื่อว่า ความขัดแย้งอาจจะเกิดขึ้นตาม ธรรมชาติ และหลีกเลี่ยงไม่ได้ภายในทุกองค์การ และ (3) แนวคิดสมัยใหม่ (Contemporary View) ที่สนับสนุนให้ผู้บริหารรักษาระดับความขัดแย้งภายในองค์การให้อยู่ในระดับต่ำสุด เพียงพอที่จะทำให้องค์การเจริญเติบโตและสร้างสรรค์

2.2 ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชนานนทบุรี เขต 1 อำเภอเมืองฯ จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการบริหารความขัดแย้งเป็นเรื่องที่ถูกให้ความสำคัญในแง่ที่ถ้าผู้บริหารสามารถจัดการกับความขัดแย้งได้ดีจะทำให้ความขัดแย้งบนรากฐานที่ถูกมองว่า องค์การที่มีความสามัคคี ความสงบสุข ความเจียบสงบ และมีความร่วมมือจะทำให้องค์กรเจริญก้าวหน้า และถ้าองค์กรมีความขัดแย้งเกิดขึ้นถ้าหากไม่ยอมรับปัญหาที่เกิดขึ้นจากความขัดแย้ง การให้ความร่วมมือกับองค์การของคนในองค์การจะกลายเป็นความเฉื่อย

ชา อยู่เฉย และไม่ตอบสนองต่อความต้องการเพื่อการเปลี่ยนแปลง และการคิดค้นใหม่ ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องมีความเข้าใจในเรื่องบริหารความขัดแย้งทั้งสองชั่ว กล่าวคือชั่วที่มองว่าความขัดแย้งเป็นสิ่งไม่ดี และชั่วที่ว่าความขัดแย้งเป็นสิ่งที่ดี ทำให้ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกันมองการบริหารความขัดแย้งแตกต่างกันจึงทำให้ ครูที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารความขัดแย้งไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชญาภร ตินิโส (2554) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งผลการวิจัยพบว่าระดับพฤติกรรมการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานโดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ผลจากการวิจัย เรื่องการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 อำเภอเมืองฯ จังหวัดนนทบุรี ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 ควรนำผลการวิจัย ในเรื่องการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 ไปวางแผนเพื่อพัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียนเพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจในการบริหารโรงเรียนโดยเฉพาะการรับรู้ในการบริหาร

งานวิชาการ ควรกำหนดนโยบายเพื่อส่งเสริมพัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพด้านวิชาการของโรงเรียนของบุคลากรเป็นอันดับแรกซึ่งสอดคล้องกับแนวการจัดการศึกษา และการจัดระบบโครงสร้างตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ต้องประสานกับหน่วยงานระดับปฏิบัติ ควรนำผลการศึกษาการรับรู้ในการบริหารงานโรงเรียนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 ไปสร้างความตระหนักให้กับผู้บริหารโรงเรียนครุมีความเข้าใจและเห็นประโยชน์ของการบริหารความขัดแย้งเพื่อสร้างให้โรงเรียนในพื้นที่เป็นโรงเรียนที่มีความกระตือรือร้นร่วมมือกันแก้ไขปัญหาของโรงเรียนต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป

จากการวิจัย เรื่องการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 อำเภอเมืองฯ จังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไปดังนี้

1.ควรทำการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 ด้านบริหารงานวิชาการโดยเฉพาะควรส่งเสริมการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อเด็กนักเรียนเพื่อพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพให้กับเด็กนักเรียน

2.ควรทำการศึกษา การรับรู้ในการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน และมีส่วนเกี่ยวข้องอื่นๆ เพื่อจะได้นำผลการวิจัยมาสังเคราะห์ร่วมกันกับงานวิจัยฉบับนี้ จะทำให้ผลการบริหารความขัดแย้งของโรงเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- คนอง ศรีสรณ์. (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการจัดการความขัดแย้งของ
ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย.วิทยานิพนธ์ปริญญา
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- จิรารัตน์ เขียนรูปครุฑ. (2558). การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จุฑา เทียนไทย. (2547). การจัดการมุมมองนักบริหาร. กรุงเทพฯ: ท้อป.
- ชัยยนต์ เพาพาน. (2559). ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ในศตวรรษที่ 21. สืบค้น 16 กันยายน 2562, จาก
<http://www.edu.ksu.ac.th>
- ชัยเสฏฐ์ พรหมศ. (2549). สุดยอดผู้บริหาร. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- ชาคริส พรหมหะชัย. (2554). ความพึงพอใจของครูต่อวิธีการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถาน
ศึกษาในสถานศึกษา สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษา
ศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณัฐพันธ์ เขจรนันท์. (2551). พฤติกรรมองค์การ. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ทักษิณ ภูบัวเพชร.(2554). พฤติกรรมการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษา ศรีสะเกษ เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการ
บริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.
- ธนวรรธ ตั้งสินทรัพย์ศิริ. (2550). พฤติกรรมองค์การ. กรุงเทพฯ: ธนัธการพิมพ์.
- นุตประวีณ์ เบาเน็ด (2555). การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติงานของครู
สังกัดกรุงเทพมหานคร.วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน.
- ปิยะรัตน์ โสภ. (2554). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารกับสุขภาพองค์การ
ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลและเมืองพัทยา ในจังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มิ่งขวัญ พงษ์สถิตย์. (2556). การจัดการความขัดแย้งภายในองค์กร. สืบค้น 14 กันยายน 2562, จาก
<http://www.oia.coj.go.th>.
- วันชัย วัฒนศัพท์ และรัตนภรณ์ วัฒนศัพท์. (2552). การแก้ปัญหาความขัดแย้งในสถานศึกษา. กุ
งเทพฯ:สถาบันประปกเกล้า.
- สุพพตา เจนสมบุญ. (2547). วิธีการแก้ไขความขัดแย้งตามแบบของโรมัส-คิลแมนน์ ของผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตพื้นที่การศึกษา
2 กรุงเทพมหานคร . สถาบันราชภัฏจันทรเกษม/กรุงเทพฯ.

- สมพร เพื่องจันทร์.(2547). **แนวคิดและหลักจัดการในองค์การสาธารณะ**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สยมพร ธาวิพัฒน์.(2550). **การศึกษาการจัดการความขัดแย้งในสถานศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุทัยธานี**. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตร์ มหาบัณฑิตสาขา บริหารการศึกษาบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- สร้อยตระกูล อรรถมานะ. (2550). **พฤติกรรมองค์การทฤษฎีและการประยุกต์**, พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุกานดา รอดสุโข.(2554). **การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต1**.วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2553). **การบริหารความขัดแย้ง**. สืบค้น 14 กันยายน 2562, จาก [http:// www.edu2.stou.ac.th](http://www.edu2.stou.ac.th).
- อรสา คาแสน. (2554). “**การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1**”. วารสารสังคมศาสตร์วิจัย, 2(2), 94-111.
- อัศร พิชากุล.(2559). “**การศึกษาแบบพฤติกรรมการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3**”. วารสารวิจัยและพัฒนาโดย อลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์, 11(1), 295-304.
- Bradley, Deanya Nadyne.(1984). **A Comparative Study of the Conflict Management Style Uses by Woman and Men in Middle Management in the Denver Metropolitan Area**. Dissertation Abstracts International. 1984), 66.)
- Khamsaen, O. (2011). **Conflict Management of Schools Administrators under the Office of Uttaradit Primary Educational Service Area 1**. Journal of Social Sciences Research, 2(2), 94-111.[In Thai]
- Khianrupkhrut, J. (2015). **Conflict Managenent Administrators under the Chonburi Primary Educational Service Area Office 3**. Master's thesis, Burapha Universit). [In Thai]
- Malamed and Reiman, James C. Malamed and John W. **Reiman (1999) Collabalation and Confiet resolution in education** . Jounal Citation : High school magazing.
- Phongsathit, M. (2013). **Conflict management within the organization**. Retrieved 14 September 2019,from <http://www.edu.ksu.ac.th>. [In Thai]
- Robbins, Stephen P. (2001) **Organizational Behavior : Concetroversies and Application**.Ed. Englewood Cliffs, N.J. : Prentice-Hall, 2001.
- Thomas, Kenneth W. (1976). **Conflict and Conflict Management in Handbook of Industrial and Organizational Psychology**. ed. Marvin D. Dunnette. Chicago: Rand McNally, 1976.

- Thomas, Kenneth W. and Ralph H. Kilmann. (1987). **Thomas-Kilmann Conflict Mode Interest**. 27th New York: XICOM Incorporated, 1987.
- Thongphuban, W. & Akkharaphichakun, O. (2016). “**The Study of Conflict on Behavior Management Style of Schools Administrators under Buriram Primary Educational Service area 3**”. Journal of the Development and Development Valaya Alongkorn under the royal patronage,11(1),295-304. [In Thai]
- Welt, Ellen S. (2012). **Conflict management styles of middle school principals compared to comprehensive high school principal**, accessed 4 May 2012. Available from <http://www.lib.umi.com>. Abstract from: Proquest file: Dissertation Abstract Item: AAT 9971820.

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อบัตรคอนเสิร์ต
บนแอปพลิเคชันทิกเก็ตเมลลอนของผู้บริโภค
ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
The Influence of Causal Factors Purchasing Intention
Concert Ticket via Ticketmelon Application
of Consumers in Bangkok and Its Vicinity

สมชาย เล็กเจริญ*

ชัยญา นุตตะไลย์**

วันรับ 16 / พฤษภาคม / 2565

ตรวจสอบ 25-30 / พฤษภาคม / 2565

ตอบรับ 20 / มิถุนายน / 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาและตรวจสอบโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความตั้งใจซื้อบัตรคอนเสิร์ตบนแอปพลิเคชันทิกเก็ตเมลลอนของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล 2) เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อบัตรคอนเสิร์ตบนแอปพลิเคชันทิกเก็ตเมลลอนของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ที่เคยซื้อบัตรคอนเสิร์ตบนแอปพลิเคชันทิกเก็ตเมลลอนและพักอาศัยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 260 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

แบบสอบถามออนไลน์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ และโมเดลสมการโครงสร้างใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ เพื่อหาเส้นทางอิทธิพลเชิงสาเหตุของตัวแปร ผลการวิจัยพบว่า โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านชื่อเสียง 2) ด้านความพึงพอใจ 3) ด้านความไว้วางใจ 4) ความตั้งใจซื้อ และ สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี โดยพิจารณาจากค่าสถิติไค-สแควร์ เท่ากับ 205.70, ค่า CMIN/df เท่ากับ 1.29, ค่า GFI เท่ากับ 0.93, ค่า RMSEA เท่ากับ 0.03 ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ เท่ากับ 0.97 แสดงว่าตัวแปรในโมเดล

*อาจารย์ประจำ วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยรังสิต E-mail: somchai.l@rsu.ac.th

**หลักสูตรสารสนเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสื่อสารสังคม วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยรังสิต

สามารถอธิบายความแปรปรวนของความตั้งใจซื้อบัตรคอนเสิร์ตบนแอปพลิเคชันทิกเก็ตเมลลอนได้ร้อยละ 97 และปัจจัยด้านความพึงพอใจของผู้บริโภคมีอิทธิพลทางตรงมากที่สุดต่อความตั้งใจซื้อบัตรคอนเสิร์ตบนแอปพลิเคชันทิกเก็ตเมลลอน ผลลัพธ์ในการวิจัยนี้เป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการธุรกิจให้บริการด้านอีเวนต์ซัพพอร์ทได้นำไปใช้ประโยชน์เพื่อวางแผนการตลาดและสร้างกลยุทธ์ให้เหมาะสมกับผู้บริโภค อันเป็นผลให้เกิดความตั้งใจซื้อบัตรคอนเสิร์ตและงานอีเวนต์ต่างๆ ในอนาคต

คำสำคัญ: ทิกเก็ตเมลลอน, ด้านชื่อเสียง, ด้านความพึงพอใจ, ด้านความไว้วางใจ, ด้านความตั้งใจซื้อ

ABSTRACT

The objective of this research were to develop and validate the consistency of causal factors purchasing intention concert ticket via ticketmelon application of consumers in bangkok and its vicinity This study was a quantitative research. The sample group consisted of 260 people who have been bought Concert Ticket on Ticketmelon application. The tools used in the research were online questionnaires. The statistics used in data analysis were frequency, percentage and structural equation model used in causal relationship analysis to determine the causal influence path of variables. The results of this research were The structural equation model was used to analyze causal relationships to find the path to the causal influence of the variables consisting of 4 components were 1) Reputation 2) Satisfac-

tion 3) Trust 4) Purchase Intention and the model is consistent whit the empirical data to a great extent. The statistic shows the Chi-square statistics goodness fit test = 205.70, degrees of freedom (df) = 159, CMIN / DF = 1.29, GFI = 0.93, RMSEA = 0.03. The final is predictive coefficient of 0.97, indicating that the variables in the model can explain the variance of the Purchase Intention of concert ticket on Ticketmelon by 97 percent. It was found that the consumer satisfaction were the most direct influence on purchasing intention concert ticket on Ticketmelon of the consumers in Bangkok and Its vicinity. The results of this research are useful to entrepreneurs, event support businesses are utilized to plan marketing and create strategies that are tailored to consumers. As a result, purchasing intention was to buy tickets for concerts and events in the future.

Keyword: Ticketmelon, Reputation, Satisfaction, Trust, Purchase Intention.

บทนำ

ปัจจุบันเทคโนโลยีและโซเชียลมีเดีย เข้ามามีความสำคัญเป็นอย่างมาก และเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของมนุษย์ ทั้งเพื่อการเรียนรู้ให้ข้อมูล ความบันเทิง ติดต่อนสื่อสาร อำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ และที่น่าสนใจคือการนำอินเทอร์เน็ตมาประยุกต์ใช้ ในการเพิ่มช่องทางในการทำธุรกิจซื้อขายสินค้าและบริการผ่านออนไลน์ โดยอาศัยรูปแบบการบริการเรียกว่า “บริการเครือข่ายสังคม” (Social Network-

ing Service : SNS) (บวรลักษณ์ เสนาะคำ, 2562) ในอุตสาหกรรมดนตรีเทคโนโลยีสามารถทำสิ่งต่างๆ ที่หลากหลายได้ ทำให้การแสดงคอนเสิร์ตในเชิงธุรกิจนั้นได้เปลี่ยนผ่านจากระบบเก่าไปสู่ระบบใหม่ (จิรภัทร ทองบุญเรือง, 2559)

การจัดจำหน่ายตั๋วคอนเสิร์ตออนไลน์ในประเทศไทยครั้งแรกเกิดขึ้นในปี.ศ. 2544 โดย Thai Ticket Major เริ่มมาจากการขายตั๋วตามจุดจำหน่ายต่าง ๆ เหมือนกับบริษัทขายตั๋วทั่วไปในสมัยก่อน จนต่อมาเริ่มเห็นจุดเปลี่ยน และการเข้ามาของคอมพิวเตอร์ จึงเป็นเหตุให้ต้องมีการปรับตัวเข้าสู่ระบบออนไลน์ ในปัจจุบัน สำหรับการจำหน่ายบัตรคอนเสิร์ต ละครเวที กีฬา ตัวภาพยนตร์ ตัวบขส. โปรแกรมทัวร์ โรงแรมที่พัก ไปจนถึงตั๋วเครื่องบิน

(ลงทุนแมน, 2562) นอกจาก Thai Ticket Major แล้ว ยังมีอีกหลาย ๆ แพลตฟอร์มที่เกิดขึ้นมาสำหรับจำหน่ายบัตรคอนเสิร์ตและงานอีเวนต์ ยกตัวอย่างเช่น Stubhub Thailand, Event Pop, The Concert และ Ticketmelon ทำให้ผู้บริโภคมีตัวเลือกในการซื้อบัตรคอนเสิร์ตเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ในบางงานคอนเสิร์ตผู้บริโภคยังสามารถซื้อบัตรคอนเสิร์ตผ่านเฟซบุ๊กแฟนเพจของผู้จัดได้อีกด้วย (Kamonwan Tookta, 2017)

ทิกเก็ตเมลลอน (Ticketmelon) เป็นแพลตฟอร์มผู้ให้บริการด้านอีเวนต์ซัพพอร์ตแบบครบวงจร เพื่ออำนวยความสะดวกในการจองและซื้อบัตรงานอีเวนต์ทุกรูปแบบไม่ว่าจะเป็นอีเวนต์ขนาดเล็กหรือใหญ่ เช่น คอนเสิร์ต, โชว์, ละครเวที, ประชุม, สัมมนา หรือนิทรรศการต่าง ๆ ที่นำเทคโนโลยีมาช่วยเรื่องระบบการจอง และขายตั๋ว สามารถเข้าถึงได้ผ่านแอปพลิเคชัน พร้อมมอบระบบสนับสนุนการปฏิบัติการให้แก่ผู้จัดงานอีเวนต์ด้วยเทคโนโลยี RFID ซึ่งก็คือบัตรชนิดหนึ่งที่มีคลื่นวิทยุเฉพาะตัว สามารถนำไปใช้เป็นบัตรจ่ายเงินในรูปแบบของ wristband

ที่เติมเงินได้ ทำให้การร่วมกิจกรรมในงานเป็นเรื่องง่าย เพียงแค่ซื้อบัตรผ่านแอปพลิเคชัน เมื่อมาถึงงานรับ wristband RFID เชื่อมต่อ รวมไปถึงระบบและอุปกรณ์ เทคโนโลยี ที่รองรับการจัดงานต่าง ๆ ซึ่งตอบโจทย์วิถีชีวิตและความต้องการของกลุ่มผู้บริโภคในปัจจุบัน ทั้งยังมีระบบการจ่ายเงินที่สะดวกสบาย ที่จะทำให้ซื้อตั๋วคอนเสิร์ตได้ไว ทุกที่ ทุกเวลา (Cheechongruay, 2016)

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อความตั้งใจซื้อบัตรคอนเสิร์ตบนแอปพลิเคชันทิกเก็ตเมลลอนของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลของการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการวางกลยุทธ์ เพื่อสร้างให้ผู้บริโภคเกิดความการตั้งใจซื้อบัตรคอนเสิร์ตบนแอปพลิเคชันทิกเก็ตเมลลอน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความตั้งใจซื้อบัตรคอนเสิร์ตบนแอปพลิเคชันทิกเก็ตเมลลอนของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

2. เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อบัตรคอนเสิร์ตบนแอปพลิเคชันทิกเก็ตเมลลอนของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

วิธีดำเนินการวิจัย

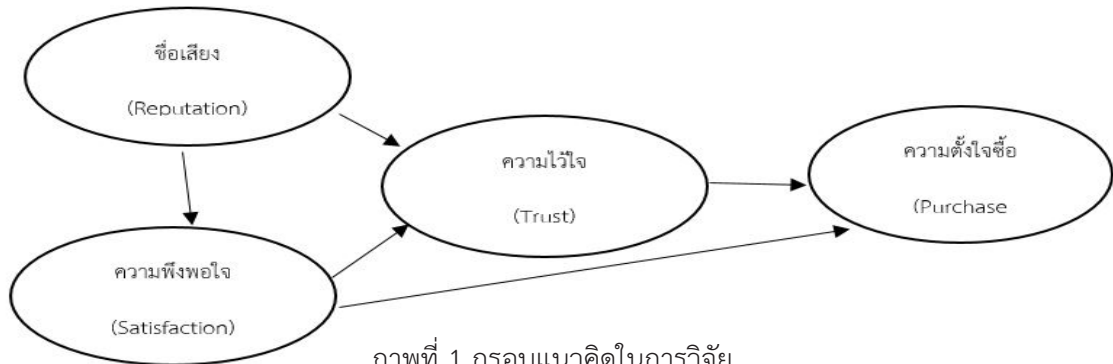
งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณมีรายละเอียด ดังนี้

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อบัตรคอนเสิร์ตบนแอปพลิเคชันทิกเก็ตเมลลอนของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและ

ปริณทนล ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดของ R. Curras-Perez, et al (2017) มาปรับปรุงและพัฒนา โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อบัตรคอนเสิร์ตบนแอปพลิเคชันทิกเก็ตเมลลอน ได้แก่ ด้านชื่อเสียงของแอปพลิเคชันทิกเก็ตเมลลอน (Ticketmelon

Reputation) ด้านความพึงพอใจ (Satisfaction) ด้านความไว้วางใจ (Trust) ว่ามีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อบัตรคอนเสิร์ตผ่านแอปพลิเคชันทิกเก็ตเมลลอน ดังรูปที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย
ที่มา: R. Curras-Perez, et al., (2017)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ที่เคยซื้อบัตรคอนเสิร์ตบนแอปพลิเคชันทิกเก็ตเมลลอนและพักอาศัยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน

กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ที่เคยซื้อบัตรคอนเสิร์ตบนแอปพลิเคชันทิกเก็ตเมลลอนและพักอาศัยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 260 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) ในการกำหนดกลุ่มตัวอย่างของการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุแบบมีตัวแปรแฝง (Causal Structural- Models with Latent Variable) Kline, (2011); นงลักษณ์ วิรัชชัย (2542) ได้เสนอว่า ขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมควรเป็น 10-20 เท่าต่อ 1 ตัวแปรสังเกตได้ หรืออย่างน้อยที่สุดที่ยอมรับได้ดูจากค่าสถิติ Holster ที่ต้องมีค่ามากกว่า 200 (Hoelter, 1983) จึงจะถือว่าโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ในการศึกษาครั้งนี้

นี้มีตัวแปรที่สังเกตได้ จำนวน 20 ตัวแปรซึ่งต้องใช้กลุ่มตัวอย่างประมาณ 200 คน เป็นอย่างน้อยและเพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนของข้อมูลผู้วิจัยจึงเพิ่มกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวน 260 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามออนไลน์ จำนวน 1 ฉบับ โดยแบ่งเนื้อหาคำถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามคัดกรองเบื้องต้น ได้แก่ ท่านเคยซื้อบัตรคอนเสิร์ตบนแอปพลิเคชันทิกเก็ตเมลลอนหรือไม่ ท่านพักอาศัยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลหรือไม่ จำนวนทั้งสิ้น 2 ข้อ

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ จำนวนทั้งสิ้น 5 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อบัตรคอนเสิร์ตบนแอปพลิเคชันทิกเก็ตเมลลอน โดยข้อคำถามเป็นแบบมาตราประมาณ

ค่า 7 ระดับ แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านชื่อเสียง 2) ด้านความพึงพอใจ 3) ด้านความไว้วางใจ 4) ความตั้งใจซื้อ จำนวน 20 ข้อ

การหาคุณภาพเครื่องมือ

ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน หาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Index of Congruence หรือ IOC) ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 จากนั้นนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มลูกค้าที่เคยซื้อบัตรคอนเสิร์ตบนแอปพลิเคชันทิกเก็ตแมลอน จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาโดยวิธีการคำนวณของครอนบัค (Cronbach's Alpha) พบว่าค่าความเชื่อมั่นจำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ชื่อเสียง เท่ากับ 0.87 2) ความพึงพอใจ เท่ากับ 0.91 3) ความไว้วางใจ เท่ากับ 0.89 4) ความตั้งใจซื้อ เท่ากับ 0.93 โดยพิจารณาเกณฑ์ค่าความเชื่อมั่น 0.70 ขึ้นไป (ซีโพร กาญจนกิจสกุล, 2555) แสดงให้เห็นว่าข้อคำถามในแบบสอบถามนั้นมีความน่าเชื่อถือในระดับสูง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยแบบสอบถามออนไลน์จากผู้ที่เคยซื้อบัตรคอนเสิร์ตบนแอปพลิเคชันทิกเก็ตแมลอน และพักอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยมีข้อคำถามคัดกรอง คือ ท่านเคยซื้อบัตรคอนเสิร์ตบนแอปพลิเคชันทิกเก็ตแมลอนหรือไม่ ถ้าผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่าไม่เคย ผู้วิจัยจะไม่นำข้อมูลมาวิเคราะห์ โดยเก็บข้อมูลจากการแบ่งปันลิงก์ URL ของแบบสอบถามออนไลน์ผ่านกลุ่มฟังกิ้ง, กลุ่มhear and there, กลุ่มมาเสพย์(อีเว้นท์)กัน บนเฟซบุ๊ก

และผ่านหน้าเฟซบุ๊กส่วนตัว ในช่วงเดือนมกราคม ถึง กุมภาพันธ์ 2564 รวมระยะเวลาในการเก็บข้อมูลทั้งสิ้น 1 เดือน มีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 300 คน หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ได้จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 260 คน นำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistics) ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้การวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุเพื่อหาเส้นทางอิทธิพลเชิงสาเหตุของตัวแปร หาขนาดอิทธิพล และทิศทางว่าเป็นอย่างไร จากแนวคิดและทฤษฎีที่ผู้วิจัยใช้ อ้างอิงมีการทดสอบความสอดคล้องกลมกลืนระหว่างรูปแบบสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าสถิติ CMIN/DF น้อยกว่า 3.00 ค่า GFI, AGFI, CFI ตั้งแต่ 0.90 ขึ้นไป และค่า RMSEA, SRMR น้อยกว่า 0.08 ซึ่งสอดคล้องกับสถิติวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (กริช แรงสูงเนิน, 2554)

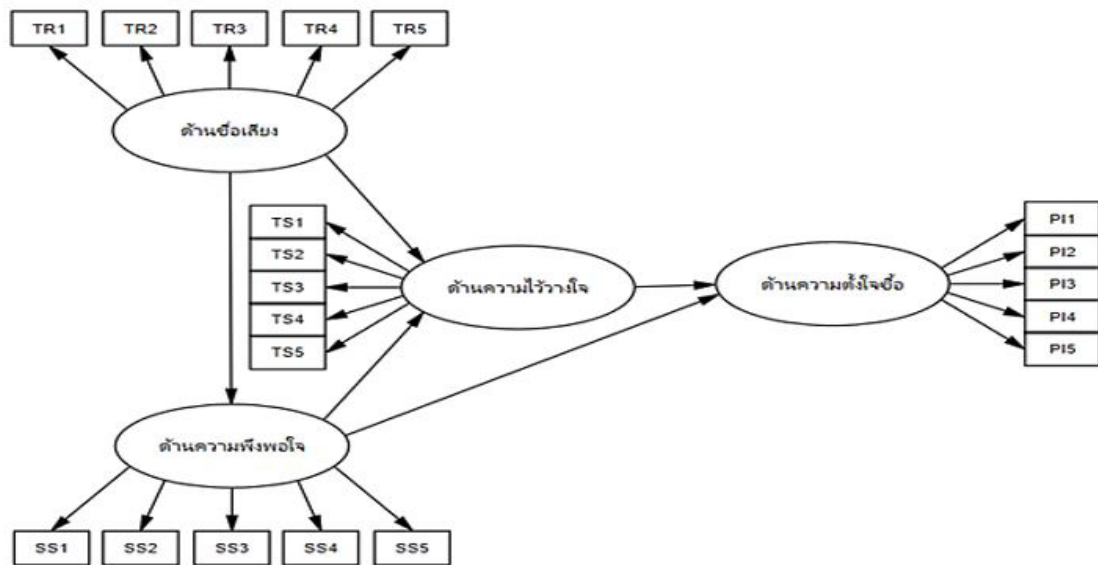
ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 260 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 57.31 มีอายุอยู่ในช่วง 21-25 ปี จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 56.15 สถานภาพโสด จำนวน 248 คน คิดเป็นร้อยละ 95.38 ระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่าจำนวน 214 คน คิดเป็นร้อยละ 82.30 อาชีพนักเรียน / นักศึกษาจำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 40.38 และผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดเคยซื้อบัตรคอนเสิร์ตบนแอปพลิเคชันทิกเก็ตแมลอน

1. ผลการพัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความตั้งใจซื้อบัตรคอนเสิร์ตบนแอปพลิเคชันทิกเก็ตแมลอน

ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดของ R. Curras-Perez, et al (2017) มาปรับปรุงและพัฒนา พบว่า โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านชื่อเสียง 2) ด้านความพึงพอใจ 3) ด้าน

ความไว้วางใจ 4) ด้านความตั้งใจซื้อ โดยผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความตั้งใจซื้อ บัตรคอนเสิร์ตบนแอปพลิเคชันทิกเก็ตแมลอน ของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ดังภาพที่ 2

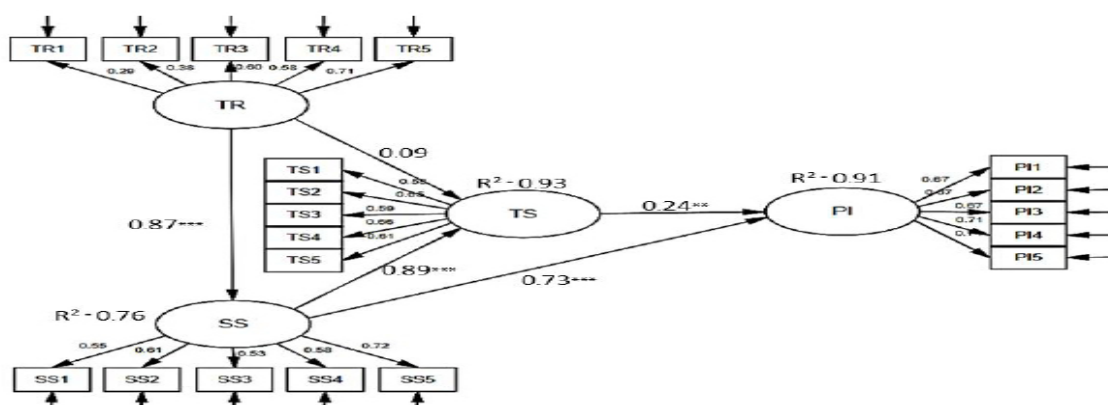
ภาพที่ 2 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความตั้งใจซื้อบัตรคอนเสิร์ตบนแอปพลิเคชันทิกเก็ตแมลอนของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

2. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า โมเดลที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องและกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าดัชนีบ่งชี้ความสอดคล้องและกลมกลืนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความตั้งใจซื้อบัตรคอนเสิร์ตบนแอปพลิเคชันทิกเก็ตแมลอนของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ค่าดัชนี	เกณฑ์ที่ใช้พิจารณา	ค่าสถิติ	ผลการตรวจสอบ
1. ค่า $CMIN/df$	< 3.00	0.97	ผ่านเกณฑ์
2. ค่า GFI	≥ 0.90 (เข้าใกล้ 1.00)	0.93	ผ่านเกณฑ์
3. ค่า AGFI	≥ 0.90 (เข้าใกล้ 1.00)	0.91	ผ่านเกณฑ์
4. ค่า CFI	≥ 0.90 (เข้าใกล้ 1.00)	1.00	ผ่านเกณฑ์
5. ค่า TLI	≥ 0.90 (เข้าใกล้ 1.00)	1.00	ผ่านเกณฑ์
6. ค่า RMSEA	< 0.08 (เข้าใกล้ 0)	0.00	ผ่านเกณฑ์
7. ค่า SRMR	< 0.08 (เข้าใกล้ 0)	0.05	ผ่านเกณฑ์
8. ค่า HOELTER	> 200	258	ผ่านเกณฑ์

จากตารางที่ 1 พบว่า โมเดลที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องและกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี โดยพิจารณาจากค่าไคสแควร์สัมพันธ์ ($CMIN/df$) = 1.29 ค่าดัชนี $GFI = 0.93$, $AGFI = 0.90$, $CFI = 0.98$ และ $TLI = 0.97$ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์โดยค่า GFI , $AGFI$, CFI ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.90-1.00 ค่า $RMSEA = 0.03$ ค่า $SRMR = 0.04$ เป็นไปตามเกณฑ์โดยค่า $RMSEA$ และ ค่า $SRMR$ ต้องมีค่าน้อยกว่า 0.08 และค่า $Hoelter = 239$ เป็นไปตามเกณฑ์โดยค่า $Hoelter$ ต้องมีค่ามากกว่า 200 ซึ่งบ่งชี้ได้ว่าโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความตั้งใจซื้อบัตรคอนเสิร์ตบนแอปพลิเคชันทิกเก็ตแมลอนของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังภาพที่ 3

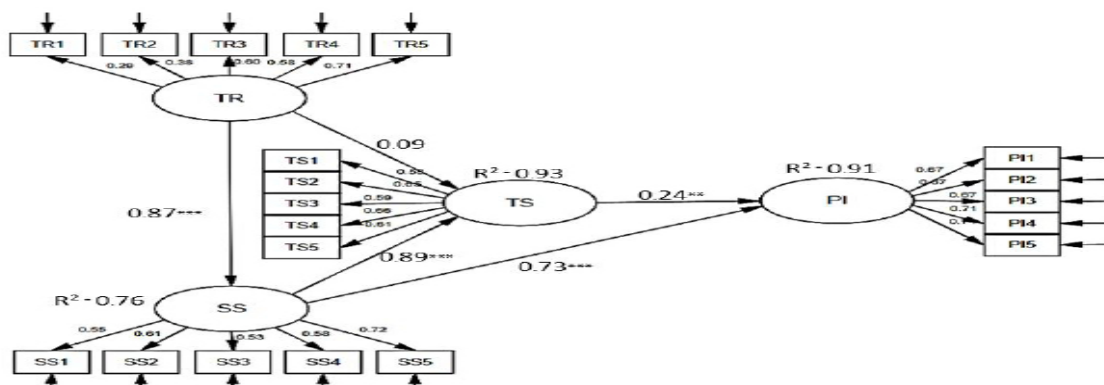
$\chi^2 = 205.70$, $CMIN/df = 1.29$, $GFI = 0.93$, $AGFI = 0.90$, $CFI = 0.98$, $SRMR = 0.04$, $RMSEA = 0.03$

หมายเหตุ TR หมายถึง เชื่อเสีย, SS หมายถึง ความพึงพอใจ, TS หมายถึง ความไว้วางใจ, PI หมายถึง ความตั้งใจซื้อ, R^2 หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์

ภาพที่ 3 ค่าสถิติจากโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความตั้งใจซื้อบัตรคอนเสิร์ตบนแอปพลิเคชันทิกเก็ตแมลอนของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล (โมเดลที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์)

3. ผลการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุ อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อมและอิทธิพลรวมที่มีผลต่อความตั้งใจซื้อบัตรคอนเสิร์ตบนแอปพลิเคชันทิกเก็ตแมลอนของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อมและอิทธิพลรวมที่มีผลต่อความตั้งใจซื้อบัตรคอนเสิร์ตบนแอปพลิเคชันทิกเก็ตแมลอนของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

หมายเหตุ*: ** $p \leq 0.01$, *** $p \geq 0.001$,
DE = อิทธิพลทางตรง, IE = อิทธิพลทางอ้อม, TE =
อิทธิพลรวม

จากตารางที่ 2 พบว่า ด้านความตั้งใจซื้อได้รับอิทธิพลมากที่สุดจากด้านความพึงพอใจ เท่ากับ 0.94 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยจำแนกเป็นอิทธิพลทางตรง เท่ากับ 0.73 และอิทธิพลทางอ้อม เท่ากับ 0.21 นอกจากนี้ ความตั้งใจซื้อยังได้รับอิทธิพลทางตรงจากด้านความไว้วางใจของผู้บริโภค เท่ากับ 0.24 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ ดังนี้

1. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความตั้งใจซื้อบัตรคอนเสิร์ตบนแอปพลิเคชันทิกเก็ตเมลลอนของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ประกอบด้วย 4 ตัวแปร ได้แก่ 1) ด้านชื่อเสียง 2) ด้านความพึงพอใจ 3) ด้านความไว้วางใจ และ 4) ด้านความตั้งใจซื้อ สอดคล้องกับงานวิจัยของ R. Curras-Perez, et al (2017) และโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี

2. ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อบัตรคอนเสิร์ตบนแอปพลิเคชันทิกเก็ตเมลลอนของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ดังนี้

2.1 ปัจจัยด้านความตั้งใจซื้อบัตรคอนเสิร์ตบนแอปพลิเคชันทิกเก็ตเมลลอนได้รับอิทธิพลทางตรงมากที่สุดจากปัจจัยด้านความพึงพอใจ เนื่องจากผู้ใช้บริการคิดว่าแอปพลิเคชันทิกเก็ตเมลลอนมีความน่าเชื่อถือ และพอใจในความรวดเร็วในการซื้อบัตรคอนเสิร์ต อีกทั้งยังชื่นชอบในความหลากหลายของคอนเสิร์ต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โสพิณ ปันกาญจนโต (2550) ได้ทำการศึกษาดำเนินกิจกรรม

สหกรณ์ในโรงเรียนกรณีศึกษาโรงเรียนบ้านเหล่ากกหุ้งสว่างตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ความพึงพอใจเป็นทัศนคติหรือความรู้สึกของผู้บริโภค ที่เกิดจากสิ่งเร้าที่เป็นตัวกระตุ้นภายใน ความพึงพอใจจึงเป็นความรู้สึกของอารมณ์ที่เป็นสุข ที่ได้รับการบริการทั้งด้านการจัดการที่ดี ความสะดวก การบริการที่เสมอภาค ถูกต้อง รวดเร็ว นอกจากนี้งานวิจัยของ พงศกร บุญบังการ (2559) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความตั้งใจที่จะซื้อรถยนต์ A ของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยความแข็งแกร่งระหว่างตราสินค้ากับความพึงพอใจในตราสินค้ามีอิทธิพลเชิงบวกต่อความตั้งใจซื้อ เนื่องจากผู้บริโภคมีความพึงพอใจในตราสินค้า พึงพอใจในประสบการณ์ที่ได้จากตราสินค้า

2.2 ปัจจัยด้านความตั้งใจซื้อบัตรคอนเสิร์ตบนแอปพลิเคชันทิกเก็ตเมลลอนได้รับอิทธิพลทางตรงรองลงมาจากปัจจัยด้านความไว้วางใจ เนื่องจากผู้ใช้บริการมีความเชื่อมั่นในคุณภาพ ความปลอดภัยและการให้บริการที่เป็นไปตามที่คาดหวัง นำไปสู่ความตั้งใจซื้อบัตรคอนเสิร์ตบนแอปพลิเคชันทิกเก็ตเมลลอนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชมีลภัส วรเดชธนกุล (2560) ได้ศึกษาความไว้วางใจ การสื่อสารแบบปากต่อปากเชิงบวก และการรับรู้ถึงประโยชน์ที่มีผลต่อความตั้งใจซื้อแพ็คเกจทัวร์ผ่านเว็บไซต์ท่องเที่ยวของผู้บริโภคในจังหวัดระยอง พบว่าความไว้วางใจ ทั้งการรับรู้ความเป็นส่วนตัว คุณภาพของข้อมูล การรับรู้ความปลอดภัย ส่งผลต่อความตั้งใจซื้อแพ็คเกจทัวร์ผ่านเว็บไซต์ท่องเที่ยวของผู้บริโภคในจังหวัดระยอง นอกจากนี้งานวิจัยของ พิรญาณ์ ใจชื่น (2561) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เสริมอาหารสมุนไพรของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่าความไว้วางใจในตราสินค้ามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความตั้งใจซื้อ

ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารสมุนไพร และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Oppatum (2014) ศึกษาความไว้วางใจและลักษณะธุรกิจผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ส่งผลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าผ่านสื่อสังคมออนไลน์ พบว่าความไว้วางใจและลักษณะธุรกิจผ่านสื่อสังคมออนไลน์ด้านการบอกต่อ ส่งผลต่อความความตั้งใจซื้อสินค้าผ่านสื่อสังคมออนไลน์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ผู้ประกอบการธุรกิจบริการด้าน

อีเวนต์ซัพพอร์ต ควรให้ความสำคัญกับความพึงพอใจทำให้เกิดความชื่นชอบความหลากหลายของคอนเสิร์ตและพอใจในความรวดเร็วในการซื้อบัตรคอนเสิร์ต

1.2 ผู้ประกอบการธุรกิจบริการ

ด้านอีเวนต์ซัพพอร์ต ควรคำนึงถึงความไว้วางใจต่อแอปพลิเคชัน

ทิศเกิดเมล่อนโดยสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดความน่าเชื่อถือ และสร้างชื่อเสียงให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยในครั้งต่อไป ควรศึกษาวิจัยกับตัวแปรอื่นที่อาจเกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ เช่น ด้าน

บรรณานุกรม

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2556). การวิเคราะห์สถิติ: สถิติสำหรับการบริหารและวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 14). กรุงเทพฯ: ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กริช แรงสูงเนิน. (2554). การวิเคราะห์ปัจจัยด้วย SPSS และ AMOS เพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- จิรภัทร ทองบุญเรือง. (2559). การศึกษาพฤติกรรมและกลยุทธ์ทางการตลาดที่มีผลต่อการรับชมการเผยแพร่งานแสดงดนตรีสดและบันทึกการแสดงดนตรีสด ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร, การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ชไมพร กาญจนกิจสกุล. (2555) ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. จ.ตาก: บริษัท โปรเจ็คท์ ไฟฟ์-ไฟว์ จำกัด.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). โมเดลลิสม์: สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พงศกร บุญบังการ. (2559). ปัจจัยที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความตั้งใจที่จะซื้อรถยนต์ A ของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
- พิรญาณ์ ใจชื่น. (2561). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เสริมอาหารสมุนไพรของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- รัศมีลภัส วรเดชธนกุล. (2560). ความไว้วางใจ การสื่อสารแบบปากต่อปากเชิงบวก และการรับรู้ถึงประโยชน์ที่มีผลต่อความตั้งใจซื้อแพ็คเกจทัวร์ ผ่านเว็บไซต์ท่องเที่ยวของผู้บริโภคในจังหวัดระยอง. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ลงทุนแมน. (2562). กรณีศึกษา Thai Ticket Major. ค้นวันที่ 9 ตุลาคม 2563 จาก <https://www.long-tunman.com/15904>

- โสพิณ ปันกาญจน์โต. (2551). การดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนกรณีศึกษาโรงเรียนบ้านเหล่ากกหุ้งสว่างตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, การค้นคว้าอิสระวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- Cheechongruay. (2016). หาดั..หาง่ายที่ “ticketmelon” แพลตฟอร์มรวมอีเว้นต์บันเทิง. ค้นวันที่ 10 ตุลาคม 2563 จาก <https://cheechongruay.smartsme.co.th/content/10334>
- Hoelter, J.W. (1983). The analysis of covariance structures: Goodness-of-fit indices. *Sociological Methods and Research*, 11, 325–344.
- Kamonwan Tookta (2017). 6 เว็บ ! ที่คุณสามารถซื้อตั๋วคอนเสิร์ตทั่วโลก ออนไลน์ได้. ค้นวันที่ 9 ตุลาคม 2563 จาก <https://promotions.co.thบทความ/6-เว็บ-ที่คุณสามารถซื้อตั๋ว.html>
- Kline, R. B. (2011). *Assumptions in structural equation modeling*. In *Handbook of Structural Equation Modeling* (R. Hoyle, ed.). Guilford Press, New York.
- Oppatum, P. (2014). *Trust and Characteristics of Social Commerce Affecting the Purchase Intention via Social Media*. Bangkok: Bangkok University.
- R. Curras-Perez, C. Ruiz, I. Sanchez-Garcia, & S. Sanz (2017). Determinants of customer retention in virtual environments. The role of perceived risk in a tourism services context, *Spanish Journal of Marketing – ESIC*, 21(2).131-145

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันปัจจัยที่มีผลต่อความภักดีในการซื้อ
เสื้อผ้าบนเพจเฟซบุ๊ก TONPRIGSHOP ของผู้บริโภคในประเทศไทย
THE CONFIRMATORY FACTOR ANALYSIS OF FACTORS AFFECTING
LOYALTY IN BUYING CLOTHES ON TONPRIGSHOP FACEBOOK
PAGE OF THE CONSUMERS IN THAILAND

นางนภัส ชัยรักษา*
สุมามาณ์ ปานคำ**

วันรับ 16 / พฤษภาคม / 2565

ตรวจสอบ 25-30 / พฤษภาคม / 2565

ตอบรับ 20 / มิถุนายน / 2565

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ
วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันปัจจัยที่มีผลต่อ
ความภักดีในการซื้อเสื้อผ้าบนเพจเฟซบุ๊ก TON-
PRIGSHOP ของผู้บริโภคในประเทศไทย การ
ศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ทำการ
เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามออนไลน์

ที่ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยเก็บ
รวบรวมข้อมูลจากผู้ที่เคยซื้อเสื้อผ้าบนเพจเฟ
ซบุ๊กTONPRIGSHOP และอาศัยในประเทศไทย
จำนวน 430 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย
(Simple Sampling) ระหว่างเดือน ตุลาคม พ.ศ.
2563 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่

* นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรสารสนเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสื่อสารสังคม วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยรังสิต e-mail: Nongnapas.c63@rsu.ac.th

**อาจารย์ประจำ วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยรังสิต E-mail: sumaman.p@rsu.ac.th

ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิง
ยืนยัน

ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบเชิงยืนยัน
ปัจจัยที่มีผลต่อความภักดีในการซื้อเสื้อผ้าบนเพจเฟ
ซบุ๊ก

TONPRIGSHOP ของผู้บริโภคในประเทศไทย มี
ความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็น
อย่างดี โดยพิจารณาจากค่าสถิติไค-สแควร์ (X^2)
เท่ากับ 199,60 ค่า CMIN/df เท่ากับ 2.41, ค่าองศา
อิสระ (df) เท่ากับ 83, ค่า GFI เท่ากับ 0.94, ค่า AGFI
เท่ากับ 0.92, ค่า SRMR เท่ากับ 0.04, ค่า RMSEA
เท่ากับ 0.06 ซึ่งประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ 15
ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) ด้านการรับรู้ในคุณภาพสินค้า 2)
ด้านภาพลักษณ์ของตราสินค้า และ 3) ด้านความ
น่าเชื่อถือของตราสินค้า

คำสำคัญ: การรับรู้ในคุณภาพสินค้า, ความภักดี,
ภาพลักษณ์ของตราสินค้า, ความน่าเชื่อถือของ
ตราสินค้า, เพจเฟซบุ๊ก

ABSTRACT

The objectives of this research study
was analyzed a confirmatory factor analysis of
factors affecting loyalty in buying clothes on
tonprigshop Facebook page of the consum-
ers in Thailand. The tool used in this research
consisted of online questionnaires on a sam-
ple group which consisted of 430 customers
who used to have experience in purchasing
clothes on the Tonprigshop Facebook page.
Using simple sampling method in October
2020. The statistics used in data analysis were
frequency, percentage, mean and confirma-

tory factor analysis.

The findings were as follow: The confirmatoy
factor of factor consistent with the empirical
evidence to a great extent. The statistic shows
the Chisquare statistics with goodness fit test
ChiSquare (X^2) = 199,60, CMIN/df= 2.41 de-
grees of freedom (df) = 83, GFI = 0.94, AGFI =
0.92 SRMR = 0.04, RMSEA = 0.06, with 3 influ-
ential factors 15 indicators were 1) Perceived
Quality 2) Brand Trust and 3) Brand Image.

Keyword: Perceived Quality, Brand Loyalty,
Brand Trust, Brand Image, Facebook Pag.

บทนำ

ปัจจุบันอินเทอร์เน็ตเข้ามามีผลต่อการใช้
ชีวิตประจำวัน อินเทอร์เน็ตถือว่าเป็นเครือข่ายขนาด
ใหญ่ที่เชื่อมต่อระบบต่าง ๆ จากทั่วมุมโลกเข้าด้วย
กัน เช่น สถาบันการศึกษา องค์กร หน่วยงานทั้งงาน
ราชการและเอกชน (ปรีวัตร หัสจรรย์, 2015) ทำให้
บัญชีโซเชียลมีเดีย (Social Media) ของประเทศไทย
ในเดือนมกราคม พ.ศ.2563 มีบัญชีโซเชียลมีเดีย 52
ล้านบัญชี เพิ่มขึ้น 2.3 ล้านบัญชี คิดเป็นร้อยละ 4.7
ข้อมูลเมื่อเทียบกับเดือนเมษายน พ.ศ.2562 คนไทย
เข้าถึงอินเทอร์เน็ตและมีบัญชีโซเชียลมีเดีย คิดเป็น
ร้อยละ 75 โดยที่คนไทยใช้โซเชียลมีเดีย เฉลี่ยวันละ
เกือบ 3 ชั่วโมง (Hootsuite, 2020) แอปพลิเคชันที่
มีการเข้าถึงมากที่สุดคือ เฟซบุ๊ก ข้อมูลเฟซบุ๊กเมื่อ
พิจารณาจากการโฆษณาแล้วพบว่า เฟซบุ๊กเข้าถึง
ได้ 47 ล้านคนเป็นชายและหญิงอย่างละเท่า ๆ กัน
คือ ร้อยละ 50 ซึ่งส่วนใหญ่เกือบทั้งหมดใช้มือถือใน
การเข้าเฟซบุ๊ก (Hootsuite, 2020) การมีส่วนร่วม
(Engagement) ของเฟซบุ๊กที่ดีที่สุดช่วงเวลานี้คือ
Video (Narongyod, 2020) ซึ่งส่วนใหญ่จะมีการ

ดำเนินงานธุรกิจในรูปแบบของเพจเฟซบุ๊กตอบโจทย์ การเข้าถึงและการเลือกใช้งานเพื่อธุรกิจมากขึ้น โดยหนึ่งในฟังก์ชันสำคัญที่โดดเด่นคือ “เฟซบุ๊กไลฟ์” ซึ่งเป็นการถ่ายทอดสดในรูปแบบวิดีโอที่สามารถเปิดโอกาสให้ผู้ถ่ายทอดสดและผู้รับชมสามารถพูดคุยได้ ในทันทีระหว่างถ่ายทอดสดผ่านกล่องข้อความของผู้ เข้าชม ณ เวลานั้น รวมถึงเป็นการติดต่อสื่อสารแบบ สองทาง (Two-Way Communication) ซึ่งเปิด โอกาสให้แม่ค้าออนไลน์และลูกค้าสามารถพูดคุย ซักถามข้อสงสัยและแจ้งปัญหาได้ทันที (สุดาทิพย์ ยอด สายอ, 2017) ซึ่งธุรกิจประเภทนี้จะเหมาะกับสินค้า ที่ราคาไม่สูงนักและมีความถี่ในการซื้อขาย ได้แก่ สินค้าแฟชั่นต่าง ๆ เช่น เสื้อผ้าแฟชั่น หมวก และ เครื่องประดับ (Thitima & Viroj, 2015)

ปีค.ศ. 2014 มูลค่าการซื้อขายเสื้อผ้าของคน ไทยอยู่ที่ประมาณ 2,763 ล้านบาทและจะซื้อเสื้อผ้า เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 3 ทุก ๆ ปีต่อเนื่องไป ซึ่งคาด การณ์ว่า ปีค.ศ.2020 การซื้อเสื้อผ้าจะมีมูลค่าสูงถึง 3,186 ล้านบาท โดยกว่าร้อยละ 58 ของประชากร ไทยซื้อเสื้อผ้าอย่างต่ำเดือนละ 1 ครั้งหรือมากกว่า ในทุก ๆ เดือน จากเหตุผลข้างต้นทั้งหมดนี้ ส่งผล ให้มูลค่าของตลาดเสื้อผ้าในประเทศไทยเติบโตขึ้น อย่างต่อเนื่อง (Positioning, 2014) ในปี ค.ศ. 2020 สถิติการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce) ของคนไทยยังคงเติบโตได้อย่างต่อเนื่อง โดยจะ เห็นได้ชัดว่าสินค้าประเภทเสื้อผ้าและความงามยัง คงถูกจัดให้เป็นอันดับที่ 1 ที่มีการซื้อขายมากที่สุด และมีแนวโน้มที่จะเลือกซื้อเสื้อผ้าทางโซเชียลมีเดีย มากกว่าเดินไปเลือกซื้อที่หน้าร้าน (Narongyod, 2020) กล่าวได้ว่าการซื้อขายบนเพจเฟซบุ๊กนั้นมี ตลาดที่เติบโตขึ้นเรื่อย ๆ ผู้คนให้ความสนใจและตอบ สนองการซื้อขายในรูปแบบนี้จนทำให้เกิดความนิยม และสร้างรายได้มหาศาลให้กับพ่อค้าแม่ค้าออนไลน์ รวมถึงตราสินค้าเสื้อผ้า TONPRIG ด้วย

ตราสินค้าเสื้อผ้า TONPRIG เป็นตราสิน ค้าที่สร้างขึ้นมาจากความชื่นชอบในการใส่เสื้อผ้า โดยเน้นในเรื่องการออกแบบตัดเย็บเพื่อให้ผู้ที่สวม ใส่รู้สึกได้ถึงความเป็นตัวของตัวเอง เสริมสร้าง บุคลิกภาพ และความมั่นใจให้ผู้สวมใส่และที่สำคัญ คือสามารถเลือกซื้อได้ในราคาไม่แพง โดยในระยะ เวลาแค่ 1 ปี ทำให้ตราสินค้าเริ่มเติบโตและเป็น ที่รู้จักกันในวงกว้างมากยิ่งขึ้น แน่นอนว่าช่องทาง สำคัญที่ทำให้ตราสินค้าเป็นที่รู้จักได้อย่างรวดเร็ว ก็คือการขายสินค้าบนช่องทางเพจเฟซบุ๊ก ในการ เลือกซื้อลูกค้าที่ทำการสั่งซื้อและชำระเงินยืนยัน การสั่งซื้อแม้ยังไม่ได้ลองสวมใส่หากเพียงแต่ผู้ขาย เป็นผู้ทดลองสวมใส่ให้ผู้พร้อมอธิบายถึงลักษณะ ของเสื้อผ้าชิ้นนั้น ๆ ดังนั้นเป้าหมายสูงสุดของพ่อค้า แม่ค้าออนไลน์คือยอดขาย ดังนั้นกลยุทธ์ในการขาย และการบริการลูกค้าจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องทำให้ ลูกค้ารู้สึกดีและเกิดความภักดีต่อเพจเฟซบุ๊กหนึ่ง ดัง นั้น การรักษามาตรฐานของผู้ขายไม่ให้ตกหล่นและดู น่าเชื่อถืออยู่ตลอดเวลาจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะรักษา ไว้ซึ่งลูกค้า (สุดาทิพย์ ยอดสายอ, 2019)

องค์ประกอบของความภักดีเป็นสิ่งที่องค์กร ต้องการให้เกิดขึ้นกับตราสินค้า (Brand เพราะจะ ส่งผลดีทั้งในด้านการบริหารองค์กรและในด้านการ บริหาร การตลาดการศึกษาขององค์ประกอบของตราสิน ค้าเป็นสิ่งแรกของการสร้างคุณค่าของตราสินค้า โดย เริ่มจากการค้นหาและสร้างเอกลักษณ์ของตราสินค้า และสร้างความแตกต่างของตราสินค้า รวมไปถึงการ สร้างความตระหนักรู้ของผู้บริโภคให้เกิดการจดจำ และระลึกถึงตราสินค้าได้โดยง่ายซึ่งอาจจะเป็นชื่อ โลโก้ สัญลักษณ์หรือคุณสมบัติอื่น ๆ ของตราสินค้าที่ โดดเด่น ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้จะช่วยให้สะดวกต่อการ จดจำและเป็นคุณค่าเฉพาะของตราสินค้าที่สามารถ สร้างความเชื่อมโยงที่มีความโดดเด่นเฉพาะตัวของ ตราสินค้าได้ (พจนนิจาญา สุขกิจ, 2014) ความ

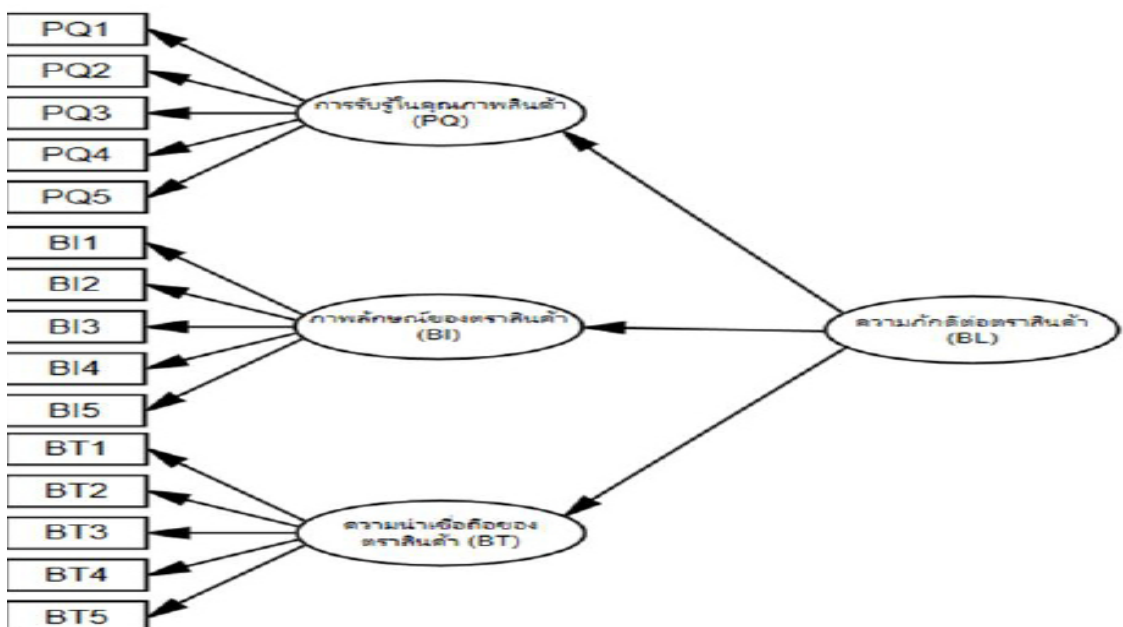
ภักดีของลูกค้าคือพื้นฐานความสำเร็จของทุกธุรกิจ ไม่ว่าจะเป็นธุรกิจในการผลิตหรือธุรกิจในการให้บริการซึ่งคำว่าความภักดีของลูกค้า (Customer loyalty) มีนักวิชาการจำนวนมากที่ให้ความหมายที่หลากหลาย และแตกต่างกันไป (Lin, Huang & Hsu, 2015; Nassir & Mushtaq, 2014; Yang, 2015) สรุปได้ว่าความภักดีของลูกค้าคือความผูกพันอย่างลึกซึ้งในการซื้อสินค้าหรือใช้บริการที่ลูกค้าพึงพอใจอย่างสม่ำเสมอและเป็นประจำและคงไว้ ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อกับผู้ขายและพร้อมที่จะให้การสนับสนุนสินค้าและบริการของผู้ขายต่อไป โดยไม่คิด จะเปลี่ยนไปสนับสนุนผู้ให้บริการรายอื่นซึ่งความภักดีของลูกค้าจะช่วยสร้างความเจริญเติบโตมูลค่าและเป็นแหล่ง รายได้ในอนาคตที่ไวใจได้มากที่สุด (Keller, 2012) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรักษาลูกค้าเดิมไว้ช่วยประหยัดค่าใช้จ่าย ให้กับกิจการได้มากกว่าการลงทุนเพื่อหาลูกค้าใหม่ (Wang & Wu, 2012) ความภักดีของลูกค้าจึงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผล ต่อการรักษาให้ลูกค้าคงอยู่กับกิจการอีกทั้งเป็นแนวคิดที่น่าสนใจและควรให้ความสำคัญ

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันปัจจัยที่มีผลต่อความภักดีในการซื้อเสื้อผ้าบนเพจเฟซบุ๊ก TONPRIGSHOP ของผู้บริโภคในประเทศไทย ซึ่งประกอบไปด้วยองค์ประกอบปัจจัยตัวแปรการรับรู้ในคุณภาพสินค้า องค์ประกอบปัจจัยภาพลักษณ์ของตราสินค้า และองค์ประกอบปัจจัยความน่าเชื่อถือของตราสินค้า เพื่อที่เป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่มีความสนใจในการขายสินค้าผ่านเพจเฟซบุ๊ก พ่อค้าแม่ค้าออนไลน์ หรือเจ้าของกิจการนำไปพัฒนาธุรกิจของตนเองและเป็นแนวทางในการวางแผนกลยุทธ์ในการทำการตลาด และการสร้างตราสินค้าให้เกิดความภักดีในกลุ่มลูกค้าเพื่อที่จะตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้อย่างดีที่สุด

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันปัจจัยที่มีผลต่อความภักดีในการซื้อเสื้อผ้าบนเพจเฟซบุ๊กTONPRIGSHOP ของผู้บริโภคในประเทศไทย

ภาพที่1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับโมเดลการวัดองค์ประกอบเชิงยืนยันปัจจัยที่มีผลต่อความภักดีในการซื้อเสื้อผ้าบนเพจเฟซบุ๊ก TONPRIGSHOP ของผู้บริโภคในประเทศไทย ผู้วิจัยได้พัฒนาองค์ประกอบของปัจจัยที่มีผลต่อความภักดีในการซื้อเสื้อผ้าบนเพจเฟซบุ๊ก TONPRIGSHOP ได้แก่ 1) ด้านการรับรู้ในคุณภาพสินค้า 2) ด้านภาพลักษณ์ของตราสินค้า และ 3) ด้านความน่าเชื่อถือของตราสินค้า ดังภาพที่ 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยมีวิธีวิจัยในรูปแบบเชิงสำรวจ มีรายละเอียด ดังนี้

1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ที่เคยซื้อเสื้อผ้าบนเพจเฟซบุ๊ก TONPRIGSHOP และอาศัยในประเทศไทย จำนวน 54,199 คน (ณ วันที่ 17 ตุลาคม 2563)

กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ที่เคยซื้อเสื้อผ้าบนเพจเฟซบุ๊ก TONPRIGSHOP และอาศัยในประเทศไทย จำนวน 430 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของการวิเคราะห์วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน Kline, (2011) นงลักษณ์วิรัชชัย (2542) ได้เสนอว่า ขนาดตัวอย่างที่เหมาะสม ควรอยู่ในอัตราส่วน 10-20 เท่าของ 1 ตัวแปรสังเกตได้ และตัวอย่างน้อยที่สุดที่ยอมรับได้ดูจากค่าสถิติ Holster ที่ต้องมีค่ามากกว่า 200 (Hoelter, 1983) จึงจะถือว่าโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ในการศึกษาครั้งนี้มีตัวแปรสังเกตได้จำนวน 20 ตัวแปร ซึ่งต้องใช้กลุ่มตัวอย่างประมาณ 200 คนเป็นอย่างน้อยและเพื่อป้องกันความคลาด

เคลื่อนของข้อมูลผู้วิจัยจึงเพิ่มกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวน 430 คน

2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามออนไลน์ (Online Questionnaire) จำนวน 1 ฉบับ โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอนดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อคำถามคัดกรอง ได้แก่ ท่านเคยซื้อเสื้อผ้าบนเพจเฟซบุ๊ก TONPRIGSHOP หรือไม่ สถานที่พักอาศัย อายุ สถานภาพ รายได้ต่อเดือน และอาชีพ จำนวนทั้งสิ้น 6 ข้อ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความภักดีในการซื้อเสื้อผ้าบนเพจเฟซบุ๊ก TONPRIGSHOP โดยข้อคำถามเป็นแบบมาตรประมาณค่า 7 ระดับ แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการรับรู้ในคุณภาพสินค้า 2) ด้านภาพลักษณ์ของตราสินค้า และ 3) ด้านความน่าเชื่อถือของตราสินค้า จำนวน 15 ข้อ

3) การหาคุณภาพเครื่องมือ

ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามรวมทั้งตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของเนื้อหาภาษาที่ใช้ แล้วนำมาคะแนนที่ได้มาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม กับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Index Of Congruence หรือ IOC) โดยได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามทุกข้ออยู่ระหว่าง 0.67-1.00 จากนั้นนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มลูกค้าที่เคยซื้อเสื้อผ้าบนเพจเฟซบุ๊ก TONPRIGSHOP และอาศัยในประเทศไทยจำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาโดยวิธีการคำนวณของครอนบัค (Cronbach's Alpha) พบว่าข้อคำถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.91 พิจารณาแยกเป็นด้านคือ 1) ด้านการรับรู้ในคุณภาพสินค้า เท่ากับ

0.75 2) ด้านภาพลักษณ์ของตราสินค้า เท่ากับ 0.71 3) ด้านความน่าเชื่อถือของตราสินค้า เท่ากับ 0.78 และ 4) ด้านความภักดีต่อตราสินค้า เท่ากับ 0.84 โดยพิจารณาเกณฑ์ค่าความเชื่อมั่น 0.70 ขึ้นไป (ชไมพร กาญจนกิจสกุล, 2555) ถือว่าข้อคำถามในแบบสอบถามนั้นมีความน่าเชื่อถือในระดับสูง

4) การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยแบบสอบถามออนไลน์จากผู้ที่เคยซื้อเสื้อผ้าขนเป้เฟซบุ๊ก TONPRIGSHOP และอาศัยในประเทศไทย โดยผู้วิจัยแบ่งปันลิงก์ URL ของแบบสอบถามออนไลน์ผ่านช่องทางเฟซบุ๊กในช่วงเดือนตุลาคม พ.ศ.2563 โดยมีข้อคำถามคัดกรองจำนวน 1 ข้อ ได้แก่ (1) ท่านเคยซื้อเสื้อผ้าขนเป้เฟซบุ๊ก TONPRIGSHOP หรือไม่ ถ้าผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่าไม่เคย ผู้วิจัยจะไม่นำข้อมูลมาวิเคราะห์ ซึ่งเก็บข้อมูลในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2563 รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 1 เดือน มีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 450 คน หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ได้จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 430 คน นำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

5) การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่า KMO (Kaiser-Meyer-Okin Measure of Sampling Adequacy) ค่า Bartlett's Test of Sphericity และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation) ของตัวแปรสังเกตได้ เพื่อตรวจสอบว่าข้อมูลมีความเหมาะสมในการนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันต่อไป

การวิเคราะห์องค์ประกอบ เพื่อตรวจสอบ

ความตรงของปัจจัยที่มีผลต่อความภักดีในการซื้อเสื้อผ้าขนเป้ เฟซบุ๊ก TONPRIGSHOP ของผู้บริโภคในประเทศไทยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง (Second Order Confirmatory Factor Analysis) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป (Jöreskog & Sörbom, 1988 : 75-83) โดยมีการประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยวิธีการประมาณค่าความเป็นไปได้สูงสุด (Maximum Likelihood: ML) โดยพิจารณาค่าสถิติวัดระดับความสอดคล้องได้แก่ ค่าสถิติไคแอสควร์ (χ^2) ค่าไคแอสควร์สัมพัทธ์ (CMIN/df) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องกลมกลืนเปรียบเทียบ (CFI) ค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของเศษเหลือ (SRMR) ค่ารากกำลังสองเฉลี่ยของเศษเหลือ (SRMR) ค่ารากค่าเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (RMSEA) เพื่อตรวจสอบว่าองค์ประกอบของปัจจัยที่มีผลต่อความภักดีในการซื้อเสื้อผ้าขนเป้เฟซบุ๊ก TONPRIGSHOP ของผู้บริโภคในประเทศไทยมีสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่ (กริช แรงสูงเนิน, 2554)

ผลการวิจัย

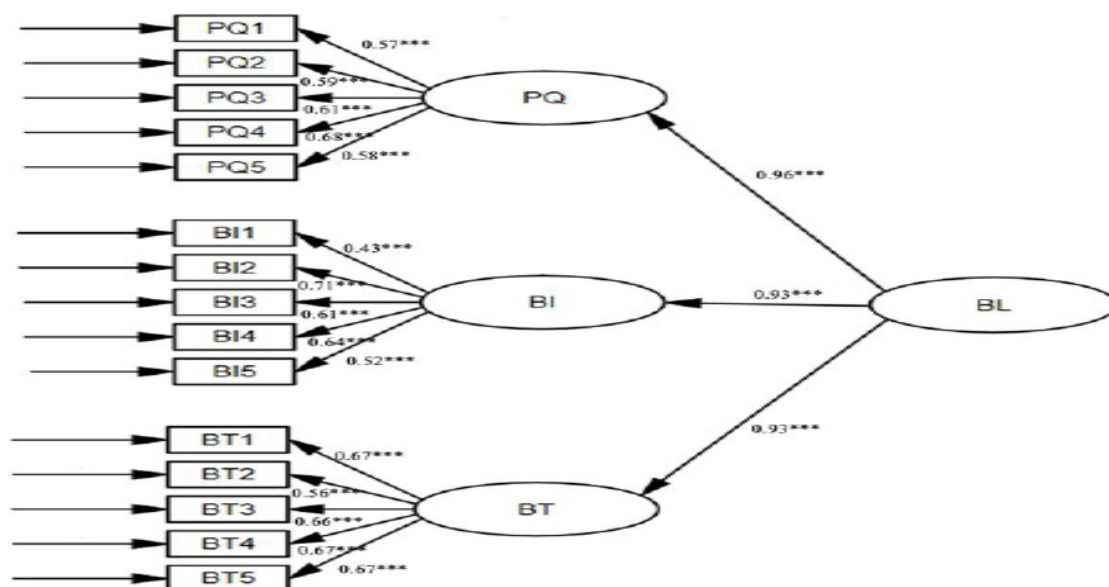
ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันปัจจัยที่มีผลต่อความภักดีในการซื้อเสื้อผ้าขนเป้ เฟซบุ๊ก TONPRIGSHOP ของผู้บริโภคในประเทศไทย พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้ในการศึกษาโมเดลความสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ มีความสัมพันธ์ทางบวกทั้งหมดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าความสัมพันธ์ระหว่าง 0.16 ถึง 0.56 ซึ่งในการวิเคราะห์องค์ประกอบมีค่า Bartlett's Test of Sphericity = 3271.78, df = 190, p = 0.00 และค่า KMO = 0.94 แสดงว่าตัวแปรสังเกต

ได้มีความเหมาะสมในการวิเคราะห์องค์ประกอบอยู่ในเกณฑ์ดีและสามารถนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันต่อไป

ตารางที่ 1 แสดงความสอดคล้องและความกลมกลืนของการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันปัจจัยที่มีผลต่อความภักดีในการซื้อเสื้อผ้าบนเพจเฟซบุ๊ก TONPRIGSHOP ของผู้บริโภคกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ค่าสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบ	เกณฑ์การพิจารณา	ค่าสถิติที่ได้	การพิจารณา
CMIN/DF	< 3.00	2.41	ผ่านเกณฑ์
GFI	≥ 0.90	0.94	ผ่านเกณฑ์
AGFI	≥ 0.90	0.92	ผ่านเกณฑ์
TLI	≥ 0.90	0.93	ผ่านเกณฑ์
CFI	≥ 0.90	0.94	ผ่านเกณฑ์
SRMR	< 0.08	0.04	ผ่านเกณฑ์
HOELTER	> 200	227	ผ่านเกณฑ์

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่า CMIN/df เท่ากับ 2.41 มีค่าน้อยกว่า 3.00 ค่าดัชนีตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืน GFI เท่ากับ 0.94 , AGFI เท่ากับ 0.92, CFI เท่ากับ 0.94 มีค่าตั้งแต่ 0.90 ขึ้นไป และค่าความคลาดเคลื่อนของการประมาณค่า RMSEA เท่ากับ 0.06, SRMR เท่ากับ 0.04 มีค่าน้อยกว่า 0.05 สรุปได้ว่าองค์ประกอบเชิงยืนยันปัจจัยที่มีผลต่อความภักดีมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี

ภาพที่ 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันปัจจัยที่มีผลต่อความภักดีในการซื้อเสื้อผ้าบนเพจเฟซบุ๊ก TONPRIGSHOP ของผู้บริโภคในประเทศไทย

จากภาพที่ 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันปัจจัยที่มีผลต่อความความภักดีในการซื้อเสื้อผ้าบนเพจเฟซบุ๊ก TONPRIGSHOP ของผู้บริโภคในประเทศไทยพบว่า น้ำหนักองค์ประกอบทุกองค์ประกอบ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยมีค่าน้ำหนักจากมากไปหาน้อยคือ องค์ประกอบปัจจัยด้านการรับรู้ในคุณภาพสินค้า (PQ) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.96 องค์ประกอบปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของตราสินค้า (BI) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.93 และองค์ประกอบปัจจัยด้านความน่าเชื่อถือของตราสินค้า (BT) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.93 ตามลำดับ โดยพบว่าองค์ประกอบปัจจัยด้านความน่าเชื่อถือของตราสินค้า (BT) มีค่าสัมประสิทธิ์ในการพยากรณ์(R²) ในการวัดความภักดีในการซื้อเสื้อผ้าบนเพจเฟซบุ๊ก TONPRIGSHOP มากที่สุด เท่ากับ 0.78 รองลงมาตามลำดับคือคือ องค์ประกอบปัจจัยด้านการรับรู้ในคุณภาพสินค้า (PQ) มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.75 และ องค์ประกอบปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของตราสินค้า (BI) มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.71

ตารางที่ 2 ผลการตรวจสอบองค์ประกอบเชิงยืนยันปัจจัยที่มีผลต่อความภักดีในการซื้อเสื้อผ้าบนเพจเฟซบุ๊ก TONPRIGSHOP ของผู้บริโภคในประเทศไทย

ตัวแปร	Construct Validity ใช้ CFA			R ²
	b	SE	t	
ด้านการรับรู้ในคุณภาพสินค้า (PQ)	0.96	-	-	0.91
PQ1: ท่านคิดว่าเสื้อผ้าบนเพจ TONPRIGSHOP เป็นสินค้าที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน	0.57	0.11	9.211***	0.33
PQ2: ท่านคิดว่าเสื้อผ้าบนเพจ TONPRIGSHOP มีดีไซน์ที่เป็นเอกลักษณ์	0.59	0.11	9.35***	0.35
PQ3: ท่านคิดว่าเสื้อผ้าบนเพจ TONPRIGSHOP มีการตัดเย็บที่ได้มาตรฐาน	0.61	0.11	9.60***	0.37
PQ4: ท่านคิดว่าเสื้อผ้าบนเพจ TONPRIGSHOP มีการให้บริการที่ดี	0.68	0.78	11.45***	0.46
PQ5: ท่านคิดว่าเพจ TONPRIGSHOP มีบริการหลังการขายเสื้อผ้าที่ดี เช่น รับผิดชอบหากส่งสินค้าผิดหรือสินค้ามีตำหนิ	0.58	-	-	0.34
ด้านภาพลักษณ์ของแบรนด์ (BI)	0.93	0.11	8.20***	0.86

ตัวแปร	Construct Validity ใช้ CFA			R ²
	b	SE	t	
BI1: ท่านคิดว่าเพจเฟซบุ๊กTONPRIGSHOP มีโลโก้ที่จดจำง่าย	0.43	0.12	7.05***	0.19
BI2: ท่านคิดว่าเพจเฟซบุ๊กTONPRIGSHOP มีชื่อเสียงที่ดีในการให้บริการ	0.71	0.14	9.66***	0.50
BI3: ท่านคิดว่าเพจเฟซบุ๊กTONPRIGSHOP เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย	0.61	0.14	8.90***	0.37
BI4: ท่านคิดว่าเจ้าของเพจเฟซบุ๊กTONPRIGSHOP มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเสื้อผ้าที่ขาย	0.64	0.12	9.18***	0.41
BI5: ท่านมีประสบการณ์ที่ดีในการซื้อเสื้อผ้าจากเพจเฟซบุ๊กTONPRIGSHOP	0.52	-	-	0.27
ด้านความน่าเชื่อถือของแบรนด์ (BT)	0.93	0.11	9.60***	0.87
BT1: ท่านไว้วางใจในการซื้อเสื้อผ้าบนเพจเฟซบุ๊กTONPRIGSHOP	0.67	0.77	11.99***	0.45
BT2: ท่านคิดว่าเพจเฟซบุ๊กTONPRIGSHOP ดำเนินธุรกิจด้วยความซื่อสัตย์	0.56	0.61	10.22***	0.32
BT3: ท่านมั่นใจว่าเจ้าของเพจเฟซบุ๊กTONPRIGSHOP สามารถให้ข้อมูลรายละเอียดของสินค้าชัดเจน	0.66	0.78	11.84***	0.44
BT4: ท่านมีความมั่นใจว่าจะได้รับสินค้าตรงตามที่สั่งจากเพจเฟซบุ๊กTONPRIGSHOP	0.67	0.81	12.03***	0.46
BT5: ท่านมั่นใจเมื่อสั่งเสื้อผ้าบนเพจเฟซบุ๊กTONPRIGSHOP ว่าจะได้รับสินค้าตรงตามที่ท่านคาดหวัง	0.67	-	-	0.45

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ ดังนี้

องค์ประกอบเชิงยืนยันปัจจัยที่มีผลต่อความภักดีในการซื้อเสื้อผ้าบนเพจเฟซบุ๊ก TON-PRIGSHOP ของผู้บริโภคในประเทศไทยสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดีเป็นการยืนยันได้ว่าปัจจัยที่พัฒนาขึ้นมี

3 องค์ประกอบ ตามลำดับความสำคัญ ได้แก่ 1) องค์ประกอบด้านการรับรู้ในคุณภาพสินค้า 2) องค์ประกอบด้านความน่าเชื่อถือของแบรนด์ และ 3) องค์ประกอบด้านภาพลักษณ์ของแบรนด์ โดยนำมาอภิปรายได้ดังนี้

องค์ประกอบปัจจัยด้านการรับรู้ในคุณภาพสินค้า มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดต่อความภักดีในการซื้อเสื้อผ้าบนเพจเฟซบุ๊ก TONPRIGSHOP ของผู้บริโภคในประเทศไทย เนื่องจาก ลูกค้ารับรู้ว่าคุณภาพได้มาตรฐาน มีดีไซน์ที่เป็นเอกลักษณ์ มีการตัดเย็บที่ได้มาตรฐาน มีการให้บริการที่ดี และมีบริการหลังการขายที่ดี เช่น รับผิดชอบในกรณีส่งสินค้าผิดหรือสินค้ามีตำหนิ สอดคล้องกับงานวิจัยของสอดคล้องกับงานวิจัยของ นัทธิรา พุมมาพันธุ์ (2018) ได้ศึกษาเรื่อง ผลกระทบการรับรู้คุณภาพของลูกค้าต่อความภักดีของลูกค้าโรงแรม 4 และ 5 ดาว พบว่าการรับรู้คุณภาพส่งผลทางอ้อมต่อความภักดีในการเกิดความภักดีของลูกค้าโรงแรม 4 และ 5 ดาว อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดนุสรณ์ อรัญสุคนธ์ (2016) ได้ศึกษาเรื่อง การรับรู้คุณค่าตราสินค้าที่ส่งผลต่อความภักดีต่อตราสินค้าประเภทผลิตภัณฑ์จัดแต่งทรงผมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร

กล่าวคือ ผลิตภัณฑ์มีความปลอดภัยในการใช้งาน ผลิตภัณฑ์ตัดแต่งทรงผมได้ตามที่ต้องการ ผลิตภัณฑ์ที่ช่วยประหยัดเวลาในการจัดแต่งทรงผม ผลิตภัณฑ์ไม่ก่อให้เกิดปัญหารังแคและผมร่วงเสีย และผลิตภัณฑ์ล้างออกได้ง่าย จะส่งผลให้ผู้บริโภคเกิดความภักดีต่อตราสินค้านั้นๆเสมอ

องค์ประกอบปัจจัยด้านความน่าเชื่อถือของแบรนด์ มีน้ำหนักองค์ประกอบรองลงมาต่อความภักดีในการซื้อเสื้อผ้าบนเพจเฟซบุ๊ก TONPRIGSHOP ของผู้บริโภคในประเทศไทย เนื่องจาก ลูกค้าเชื่อถือและมั่นใจว่าเจ้าของเพจเฟซบุ๊กTONPRIGSHOP สามารถให้ข้อมูลรายละเอียดของสินค้าชัดเจน ดำเนินธุรกิจด้วยความซื่อสัตย์ และมั่นใจว่าจะได้รับสินค้าตรงตามที่สั่งและคาดหวังจากเพจเฟซบุ๊กTONPRIGSHOP สอดคล้องกับงานวิจัยของของ Abudllah Awad Alhaddad (2015) ได้ศึกษาเรื่อง การรับรู้คุณภาพภาพลักษณ์และความน่าเชื่อถือของตราสินค้าเป็นปัจจัยกำหนดความภักดีของตราสินค้า พบว่า ความน่าเชื่อถือของตราสินค้ามีอิทธิพลทางตรงต่อด้านความภักดีต่อตราสินค้า และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิณณวัชร พัทธราลัย (2016) ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจต่อคุณภาพการบริการ และการรับรู้ภาพลักษณ์ธนาคารเฉพาะกิจที่ส่งผลต่อความภักดีในการใช้บริการของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ความพึงพอใจในด้านความน่าเชื่อถือส่งผลต่อความภักดีของลูกค้าผู้ใช้บริการธนาคารเฉพาะกิจให้ลูกค้าผู้ใช้บริการยังคงเลือกใช้บริการกับธนาคารเฉพาะกิจ และมีความภักดีในการใช้บริการเพิ่มมากขึ้น

ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของแบรนด์ มีน้ำหนักองค์ประกอบต่อความภักดีในการซื้อเสื้อผ้าบนเพจเฟซบุ๊ก TONPRIGSHOP ของผู้บริโภค

ในประเทศไทย เนื่องจากลูกค้าจดจำโลโก้ได้ง่าย เพจTonprigshop มีชื่อเสียงในด้านการบริการที่ดี เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย ลูกค้ามั่นใจว่าเจ้าของเพจเฟซบุ๊กTONPRIGSHOP มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเสื้อผ้าที่ขาย อีกทั้งลูกค้ามีประสบการณ์ที่ดีในการซื้อเสื้อผ้าจากเพจเฟซบุ๊กTONPRIGSHOP อันเป็นที่มาของภาพลักษณ์ที่ดีของตราสินค้า สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดิฐวัฒน์ ธิปัตติ (2008) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความภักดีในตราสินค้าน้ำดื่มบรรจุขวดตราสิงห์ของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร พบว่า ภาพลักษณ์ของตราสินค้าที่ดีจะส่งผลให้เกิดความภักดีในตราสินค้าน้ำดื่มบรรจุขวดตราสิงห์ของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัครวิชัย เชื้ออารีย์ และณัฏฐ์ กุสิตร (2013) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความภักดีในตราสินค้า Greyhound ของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร พบว่า ภาพลักษณ์ตราสินค้าที่ดี และมีการสร้างภาพลักษณ์ที่ต่อเนื่องจะทำให้ผู้บริโภคมีความภูมิใจในตราสินค้าที่เลือก จนเกิดเป็นความภักดี

ข้อเสนอแนะ

1) ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ผู้ประกอบการธุรกิจขายเสื้อผ้าบนเพจเฟซบุ๊กควรให้ความสำคัญกับการรับรู้ในคุณภาพสินค้ากล่าวคือ การสร้างโลโก้ให้จดจำได้ง่าย การสร้างชื่อเสียงที่ดีในการให้บริการ การทำให้เพจเฟซบุ๊กเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย การทำให้ลูกค้ามั่นใจว่าหากเจ้าของเพจเฟซบุ๊กมีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเสื้อผ้าที่ขาย และทำให้ลูกค้ามีประสบการณ์ที่ดีในการซื้อเสื้อผ้าจากเพจเฟซบุ๊ก

2. ผู้ประกอบการธุรกิจขายเสื้อผ้าบนเพจเฟซบุ๊กควรให้ความสำคัญกับด้านความน่าเชื่อถือของตราสินค้า

ไม่ว่าจะเป็นความเชื่อถือในการซื้อสินค้าบนเพจ การดำเนินธุรกิจด้วยความซื่อสัตย์ การให้ข้อมูลรายละเอียดของสินค้าที่ชัดเจน การสร้างความมั่นใจให้ลูกค้าว่าจะได้รับสินค้าตรงตามที่สั่ง และตรงตามที่คาดหวังก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญมาก

2) ข้อเสนอแนะสำหรับวิจัยในอนาคต

การวิจัยครั้งต่อไปควรขยายกลุ่มประชากรไปในโซเชียลมีเดียอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากเพจเฟซบุ๊ก เช่น อินสตาแกรม ตี๊กต็อก ทวิตเตอร์ หรือยูทูบ เป็นต้น เพื่อให้ผู้ประกอบการที่ทำธุรกิจออนไลน์ในแพลตฟอร์มอื่นๆ ได้ประโยชน์เพิ่มเติมนอกเหนือจากงานวิจัยนี้ ทำให้ได้งานวิจัยที่มีคุณภาพมากขึ้น องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยทำให้เกิดองค์ความรู้เกี่ยวกับโมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันที่มีผลต่อความภักดี ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบได้แก่ 1) องค์ประกอบด้านการรับรู้ในคุณภาพสินค้า 2) องค์ประกอบด้านภาพลักษณ์ของตราสินค้า และ 3) องค์ประกอบด้านความน่าเชื่อถือของตราสินค้า ซึ่งองค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักมากที่สุดต่อความภักดีในตราสินค้า คือ องค์ประกอบการรับรู้ในคุณภาพสินค้า ดังนั้นเพจเฟซบุ๊ก Tonprigshop ควรให้ความสำคัญกับการรับรู้ในคุณภาพสินค้า ให้มีคุณภาพ มีการตัดเย็บที่ได้มาตรฐาน รวมทั้งต้องมีบริการหลังการขายที่ดี นอกจากนี้ผู้ประกอบการควรคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของตราสินค้าโดยการให้รายละเอียดของสินค้าชัดเจน ดำเนินธุรกิจด้วยความซื่อสัตย์ ซึ่งจะทำให้ลูกค้าเกิดความภักดีต่อตราสินค้า ครั้งหน้าหากต้องการเลือกซื้อสินค้าก็จะนึกถึงตราสินค้านี้เป็นอันดับแรก

สรุป

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันปัจจัยที่มีผลต่อความภักดีในการซื้อเสื้อผ้าบนเพจเฟซบุ๊ก TONPRIGSHOP ของผู้บริโภคในประเทศไทย พบว่า องค์ประกอบเชิงยืนยันความภักดีในการซื้อเสื้อผ้าบนเพจเฟซบุ๊ก TONPRIGSHOP ของผู้บริโภคใน

ประเทศไทย ประกอบด้วย 3 ตัวแปร ได้แก่ 1) ด้านการรับรู้ในคุณภาพสินค้า 2) ด้านภาพลักษณ์ของตราสินค้า และ 3) ด้านความน่าเชื่อถือของตราสินค้า และองค์ประกอบเชิงยืนยันที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี

บรรณานุกรม

- กริช แรงสูงเนิน. (2554). การวิเคราะห์ปัจจัย SPSS และ AMOS เพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น
- ชไมพร กาญจนกิจสกุล. (2555). ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. ตาก: โพรเจกต์ ไฟฟ์-โพร.
- ณัฐจิรา อิมวิเศษ. (2558). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความภักดีในตราสินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้าสตาร์เวลล์ ในกรุงเทพมหานคร. ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ดิฐวัฒน์ ธิปัตติ. (2551). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความภักดีในตราสินค้าน้ำดื่มบรรจุขวดตราสิงห์ของผู้บริโภค ในกรุงเทพมหานคร. ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). รูปแบบอิสระ: สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2555). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ: บิสซิเนส อาร์แอนด์ดี.
- พัฒนชยานันท์ วงศ์ชมภู และ กิตติพันธ์ คงสวัสดิ์เกียรติ. (2556). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความภักดีตราสินค้า สโใจตัน ของผู้บริโภคในกลุ่มบ้าน ที่อยู่อาศัย ที่ซื้อตรงกับบริษัทในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล. วารสารการเงิน การลงทุน การตลาด และการบริหารธุรกิจ, 3 (1)
- สุดาทิพย์ ยอดสายออ. (2559). การยอมรับเทคโนโลยี Facebook Live และความน่าเชื่อถือของข่าวของPage ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าบน Facebook. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
- อัศววิษณุ เชื้ออารีย์ และณัฏฐ์ กุลิสร์. (2556). ปัจจัยที่มีผลต่อความภักดีในแบรนด์ “Greyhound” ของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร. วารสารบริหารธุรกิจศรีนครินทรวิโรฒ, 4(2), 74-88.
- Kotler, P. (2000). *Marketing management (10th ed.)*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Mowen, J. C., & Minor, M. (1998). *Consumer behavior (5th ed.)*. New Jersey: PrenticeHall.
- Lassoued, R., & Hobbs, J. E. (2015). *Consumer confidence in credence attributes: The role of brand trust*. Food Policy, 52(1), 99–107.
- Powers, T., Advincula, D., Austin, M., Graiko, S., & Snyder, J. (2012). *Digital and Social Me-*

dia in the Purchase Decision Process. Journal of Advertising Research, December, 52(4) ,479-489.

Tadeja Krasna, (2008). **The Influence of Perceived Value on Customer Loyalty in Slovenian Hotel Industry.** TURIZAM Review, 12, 12-15

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าแฟชั่นผ่านเพจ
เฟซบุ๊กของผู้บริโภคในประเทศไทย
THE INFLUENCE OF CAUSAL FACTORS OF PURCHASING
INTENTION FASHION PRODUCTS ON FACEBOOK
PAGE OF CONSUMERS IN THAILAND

ธานี พุ่มบัว*
สุมามาลย์ ปานคำ**

วันรับ 16 / พฤษภาคม / 2565

ตรวจสอบ 25-30 / พฤษภาคม / 2565

ตอบรับ 20 / มิถุนายน / 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความตั้งใจซื้อสินค้าแฟชั่นผ่านเพจเฟซบุ๊กของผู้บริโภคในประเทศไทย 2) เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าแฟชั่นผ่านเพจเฟซบุ๊กของผู้บริโภคในประเทศไทย การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่ ผู้ที่เคยซื้อสินค้าแฟชั่นผ่านเพจเฟซบุ๊ก BOO Brandname - สินค้าแบรนด์แท้มี 1 และพักอาศัยในประเทศไทย จำนวน 210 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามออนไลน์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ และโมเดลสมการโครงสร้างใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุเพื่อหาเส้นทางอิทธิพลเชิงสาเหตุ

*นักศึกษานิเทศศาสตร์ สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ วิทยาลัยนวัตกรรมดิจิทัลเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยรังสิต E-mail: thanee.pb@gmail.com, โทร. 088-500-7388

**อาจารย์ประจำ วิทยาลัยนวัตกรรมดิจิทัลเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยรังสิต

ของตัวแปร ผลการวิจัยพบว่า โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 4 ตัวแปร ได้แก่ 1) ด้านการรับรู้คุณสมบัติ 2) ด้านคุณค่าที่ลูกค้าได้รับ 3) ด้านคุณค่าตราสินค้า และ 4) ด้านความตั้งใจซื้อสินค้า และสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี โดยพิจารณาจากค่าสถิติไค-สแควร์ (X^2) = 154.69, ค่า CMIN/df = 0.97, ค่าองศาอิสระ (df) = 160, ค่า GFI = 0.93, ค่า AGFI = 0.91, ค่า SRMR = 0.05, ค่า RMSEA = 0.00 ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ = 0.91 แสดงว่าตัวแปรในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของความตั้งใจซื้อสินค้าผ่านเพจเฟซบุ๊กของผู้บริโภคในประเทศไทย ได้ร้อยละ 91 และปัจจัยด้านคุณค่าตราสินค้ามีอิทธิพลทางตรงมากที่สุดต่อความตั้งใจซื้อสินค้าผ่านเพจเฟซบุ๊ก ผลลัพธ์ในการวิจัยนี้เป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการหรือผู้ที่สนใจธุรกิจจำหน่ายสินค้าผ่านเพจเฟซบุ๊ก สามารถนำข้อมูลไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการทำธุรกิจหรือพัฒนาร้านค้าของตนเองให้ตรงกับความต้องการของลูกค้า

คำสำคัญ: คุณค่าที่ลูกค้าได้รับ, คุณค่าตราสินค้า, ความตั้งใจซื้อ, เพจเฟซบุ๊ก, สินค้าแฟชั่น

ABSTRACT

The Objective of this research were 1) to develop and examine a causal relationship model, intention to buy fashion products through the Facebook page of consumers in Thailand 2) to study the causal factors influencing the intention to buy fashion products through Facebook page of consumers in Thailand This research study was a quantitative research. The sample groups

were used to buy fashion products through Facebook page BOO Brandname, and lived in Thailand of 210 people. The tools used for data collection were online questionnaires. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, and structural equation model, used in the causal relationship analysis to determine the causal influence path of variables. The results of this research were the causal relationships model to developed consisting of 4 components were 1) Encounter Attributes 2) Consumer Value 3) Brand Value 4) Purchase Intention and the model was consistent with the empirical data to a great extent. The statistic shows the Chi-square statistics goodness fit test (X^2) = 154.69, degrees of freedom (df) = 160, CMIN / DF = 0.97, GFI = 0.93, AGFI = 0.91, SRMR = 0.05, RMSEA = 0.00 2. The final is predictive coefficient of 0.91, indicating that the variables in the model can explain the variance of the Purchase Intention fashion products on Facebook page by 91 percent. Brand value factor has the most direct influence on the intention to buy fashion products through the Facebook page. The results of this research will be useful to entrepreneurs or those interested in selling fashion products through Facebook page. Able to apply the information to be used as a way of doing business or develop your own store to meet customer needs. Keyword: Learning design, Learning outcome, Life skill subject.

Keywords: Consumer Value, Brand Value, Purchase Intention, Facebook Page, Fashion Products.

บทนำ

ปัจจุบันผู้คนจำนวนมากสามารถเข้าถึงสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ในโลกออนไลน์ได้อย่างสะดวกรวดเร็ว และการใช้งานอินเทอร์เน็ตถือว่าเป็นกิจกรรมหลักในชีวิตประจำวันของผู้คนส่วนใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นการใช้งานโซเชียลมีเดีย การค้นหาข้อมูล รับส่งอีเมล ดูโทรทัศน์หรือฟังเพลงออนไลน์ หรือแม้กระทั่งการซื้อขายสินค้าและบริการต่าง ๆ เป็นต้น ทำให้หลายธุรกิจจึงหันมาทำการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce) กันมากขึ้นเพื่อให้เข้าถึงกลุ่มลูกค้าดังกล่าว ธุรกิจการขายสินค้าหรือบริการออนไลน์มีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง เหตุผลก็เนื่องจากความสะดวกสบายในการซื้อขายสินค้าและบริการ และสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด19 ในปี พ.ศ. 2563 ยิ่งส่งผลให้การตลาดออนไลน์เติบโตมากยิ่งขึ้น อีกทั้งธุรกิจออนไลน์ยังมีข้อดีและประโยชน์ในหลายด้าน เช่น 1) ไม่ต้องมีหน้าร้าน สามารถซื้อขายสินค้าเป็นรูปหรือคลิปวิดีโอบนเว็บไซต์หรือโซเชียลมีเดียได้ 2) ไม่ต้องใช้พนักงานขาย สามารถแสดงข้อมูลต่าง ๆ พร้อมระบบที่สามารถทำการซื้อขายได้อัตโนมัติ หรือติดต่อทางร้านได้ผ่านอินเทอร์เน็ต ทำให้เปิดขายและรองรับลูกค้าได้ทุกวันตลอด 24 ชั่วโมง 3) เพิ่มโอกาสในการขาย ร้านค้ามีโอกาสเข้าถึงทุกคนที่มีอินเทอร์เน็ตได้ จึงสามารถมีลูกค้าได้จากทั่วประเทศและทั่วโลก หมดปัญหาเรื่องการเดินทาง 4) ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการ จึงสามารถนำเงินไปลงทุนในด้านอื่นๆ เพิ่มขึ้นได้ เช่น การขยายธุรกิจ การโฆษณาประชาสัมพันธ์ เป็นต้น 5) ทำการตลาดได้แม่นยำและสามารถวัดผลได้ สามารถใช้เว็บไซต์

ขายสินค้าและโซเชียลมีเดียเก็บข้อมูลลูกค้ารวมถึงผู้เยี่ยมชม และนำไปใช้ในการทำการตลาดออนไลน์ได้ตรงเป้าหมาย อีกทั้งยังมีระบบที่สามารถตรวจสอบประสิทธิภาพได้ซึ่งต่างจากการลงโฆษณาในสื่อออฟไลน์ เช่น โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น (AUN Thai Laboratories, 2020)

ปัจจุบันอุตสาหกรรมแฟชั่นมีการผลิตออกมาในรูปแบบที่หลากหลาย มีสินค้าหลายยี่ห้อที่ผลิตออกมาให้กลุ่มลูกค้าเป้าหมายได้เลือกซื้อสินค้าตามความชอบและตามความต้องการในราคาที่เหมาะสมของแต่ละบุคคล ลักษณะแฟชั่นในประเทศไทยโดยส่วนใหญ่ประชากรก็ได้รับอิทธิพลมาจากประเทศในแถบเอเชียตะวันออก เช่น วัฒนธรรมแฟชั่นจากประเทศจีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ นอกเหนือจากอิทธิพลแฟชั่นในเอเชียแล้ว ประชาชนในประเทศไทยยังได้รับอิทธิพลต่อสินค้าแฟชั่นจากแถบยุโรป เนื่องด้วยหลากหลายเหตุผล เช่น การใช้สินค้าแฟชั่นตามศิลปินที่ชื่นชอบ การดูละคร ซีรีส์ ภาพยนตร์ แล้วเกิดความอยากใช้สินค้าแฟชั่นตามนักแสดง อีกทั้งอุตสาหกรรมแฟชั่นยังได้รับอิทธิพลจากการสื่อสารที่มีการพัฒนาขึ้นพร้อม ๆ กัน ไม่ว่าจะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ หรือสื่อวิทยุ โทรทัศน์ จนถึงยุคปัจจุบันซึ่งเป็นยุคของอินเทอร์เน็ต รวมไปถึงกระแสวัฒนธรรมทางเทคโนโลยี อย่างเฟซบุ๊ก เป็นต้น (จารุภาค อธิวัฒน์ ภิญาญ, มนทิรา ธาตาอานวยชัย และปีเตอร์ รุ่งเรือง กานต์, 2562)

เฟซบุ๊ก (Facebook Page) เป็นสื่อหนึ่งของสังคมออนไลน์ที่จัดได้ว่าเป็นสื่อเครือข่ายสังคมออนไลน์ระดับโลกที่ได้รับความนิยมสูงมาก โดยเป็นเว็บไซต์ที่ให้ผู้ใช้งานสามารถเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร รูปภาพ วิดีโอ และสนทนาพูดคุยกัน จากกระแสวัฒนธรรมทางเทคโนโลยี ในปี พ.ศ. 2563 ทำให้มีผู้ใช้งานเฟซบุ๊กมากกว่า 2 พันล้านบัญชีผู้ใช้งานทั่วโลก และในจำนวนนี้เป็นบัญชีของผู้ใช้งานใน

ประเทศไทยมากกว่า 47 ล้านบัญชีผู้ใช้ จำนวนสถิติที่สูงขนาดนี้จึงทำให้เกิดธุรกิจการค้าขายออนไลน์ที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในยุคปัจจุบัน เพจเฟซบุ๊กจึงเป็นเป็นที่นิยมสำหรับการเริ่มต้นทำธุรกิจ (Hootsuite and We are social, 2020)

ร้านจำหน่ายสินค้าแฟชั่น BOO Brandname - สินค้าแบรนด์แท้มือ1 เลือกใช้เพจเฟซบุ๊กในการขายสินค้า เพราะการทำการตลาดผ่านเพจเฟซบุ๊กใช้ต้นทุนในการเปิดกิจการที่ไม่สูงจนเกินไปปรับเปลี่ยนรูปแบบหน้าร้านได้ง่าย แตกต่างจากการทำธุรกิจเปิดร้านจำหน่ายสินค้าแฟชั่นแบบที่มีหน้าร้านหรือการไปเช่าพื้นที่ตามห้างสรรพสินค้าเพื่อเปิดร้านก็เป็นเรื่องที่ทำให้ยากสำหรับคนที่ไม่มีต้นทุนในการลงทุนทำธุรกิจสูง ด้วยเหตุผลนี้จึงทำให้แนวความคิดที่อยากจะเปิดร้านมีธุรกิจเป็นของตนเองทำได้ง่ายขึ้น และยิ่งปัจจุบันเพจเฟซบุ๊กก็มีการพัฒนาฟีเจอร์ต่าง ๆ ที่อำนวยความสะดวกต่อทั้งผู้ขายและผู้ซื้อสินค้าออนไลน์เป็นอย่างมาก เช่น ฟีเจอร์ลงขายสินค้า ฟีเจอร์การชำระเงิน ฟีเจอร์การติดตามสถานะพัสดุ เป็นต้น ทั้งเปิดพื้นที่ให้กับทางร้านค้าได้ลงโฆษณาเพื่อประชาสัมพันธ์สินค้าและบริการด้วย (Thumbsup Media, 2019)

จากเหตุผลข้างต้นผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าผ่านเพจเฟซบุ๊ก BOO Brandname - สินค้าแบรนด์แท้มือ1 ของผู้บริโภคในประเทศไทย เพื่อนำข้อมูลไปใช้พัฒนาร้านค้าให้ตรงกับความต้องการของลูกค้า และเป็นแนวทางในการวางกลยุทธ์เพื่อสร้างคุณค่าตราสินค้า และความตั้งใจซื้อสินค้าแฟชั่นของผู้บริโภคต่อเพจเฟซบุ๊ก “BOO Brandname - สินค้า

แบรนด์แท้มือ1”

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความตั้งใจซื้อสินค้าแฟชั่นผ่านเพจเฟซบุ๊กของผู้บริโภคในประเทศไทย

2. เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าแฟชั่นผ่านเพจเฟซบุ๊กของผู้บริโภคในประเทศไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

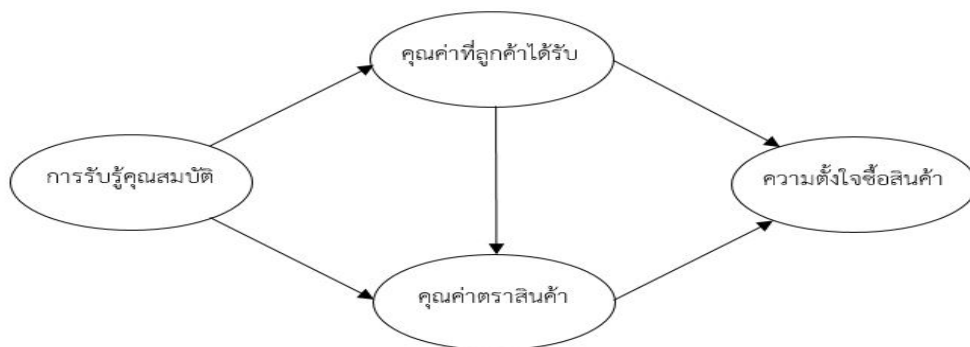
งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณมีรายละเอียด ดังนี้

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าแฟชั่นผ่านเพจเฟซบุ๊กของผู้บริโภคในประเทศไทย ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดของ Eunha Choi, Eunju Ko and Angella J. Kim., (2016) มาปรับปรุงและพัฒนาโดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าแฟชั่นผ่านเพจเฟซบุ๊ก ได้แก่ ด้านการรับรู้คุณสมบัติ (Encounter Attributes) ด้านคุณค่าที่ลูกค้าได้รับ (Consumer Value) ด้านคุณค่าตราสินค้า (Brand Value) ว่ามีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าแฟชั่นผ่านเพจเฟซบุ๊ก ดังภาพที่ 1

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ที่เคยซื้อสินค้าแฟชั่นผ่านเพจเฟซบุ๊ก BOO Brandname

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ที่มา: Eunha Choi, Eunju Ko and Angella J. Kim., (2016)

– สินค้าแบรนด์แทมมื่อ1 และพักอาศัยในประเทศไทย จำนวน 1,465 คน (ณ วันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2563) กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ที่เคยซื้อสินค้าแฟชั่นผ่านเพจเฟซบุ๊ก BOO Brandname – สินค้าแบรนด์แทมมื่อ1 และพักอาศัยในประเทศไทย จำนวน 210 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ในการกำหนด

กลุ่มตัวอย่างของการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุแบบมีตัวแปรแฝง (Causal Structural- Models with Latent Variable) Kline, (2011); และนงลักษณ์ วิรัชชัย, (2542) ได้เสนอว่า ขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมควรเป็น 10-20 เท่าต่อ 1 ตัวแปรสังเกตได้ หรือตัวอย่างน้อยที่สุดที่ยอมรับได้จากค่าสถิติ Holster ที่ต้องมีค่ามากกว่า 200 (Hoelter, 1983) จึงจะถือว่าโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ในการศึกษานี้มีตัวแปรที่สังเกตได้จำนวน 20 ตัวแปร ซึ่งต้องใช้กลุ่มตัวอย่าง อย่างน้อย 200 คนและเพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนของข้อมูลผู้วิจัยจึงเพิ่มกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวน 210 ตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

เป็นแบบสอบถามออนไลน์ จำนวน 1 ฉบับ โดยแบ่งเนื้อหาคำถามออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 คำถามคัดกรองเบื้องต้น ได้แก่ ชื่อสินค้าแฟชั่นจากเพจเฟซบุ๊ก BOO Brandname – สินค้าแบรนด์แทมมื่อ1 หรือไม่ สถานที่พักอาศัยของท่านในประเทศไทย จำนวนทั้งสิ้น 2 ข้อ

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ จำนวนทั้งสิ้น 5 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าแฟชั่นผ่านเพจเฟซบุ๊ก โดยคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า 7 ระดับ แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการรับรู้คุณสมบัติ 2) ด้านคุณค่าที่ลูกค้าได้รับ

3) ด้านคุณค่าตราสินค้า 4) ด้านความตั้งใจซื้อสินค้า จำนวน 20 ข้อ

การหาคุณภาพเครื่องมือ

ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน หาค่าดัชนีความสอดคล้องของคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Index Of Congruence หรือ IOC) ได้ IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 จากนั้นนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยทดลองใช้ (Try Out)

กับกลุ่มลูกค้าที่เคยซื้อสินค้าแฟชั่นผ่านเพจเฟซบุ๊ก BOO Brandname – สินค้าแบรนด์แท้มือ1 จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาโดยวิธีการคำนวณของครอนบัค (Cronbach's Alpha) พบว่าค่าความเชื่อมั่นจำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการรับรู้คุณสมบัติ เท่ากับ 0.85 2) ด้านคุณค่าที่ลูกค้าได้รับ เท่ากับ 0.88 3) ด้านคุณค่าตราสินค้า เท่ากับ 0.83 4) ด้านความตั้งใจซื้อสินค้า เท่ากับ 0.86 โดยพิจารณาเกณฑ์ค่าความเชื่อมั่น 0.70 ขึ้นไป (ชไมพร กาญจนกิจสกุล, 2555) แสดงให้เห็นว่าข้อคำถามในแบบสอบถามนั้นมีความน่าเชื่อถือในระดับสูง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยแบบสอบถามออนไลน์จากผู้ที่เคยซื้อสินค้าแฟชั่นผ่านเพจเฟซบุ๊ก BOO Brandname – สินค้าแบรนด์แท้มือ1และพักอาศัยในประเทศไทย โดยมีข้อคำถามคัดกรอง คือ ท่านเคยซื้อสินค้าแฟชั่นผ่านเพจเฟซบุ๊ก BOO Brandname – สินค้าแบรนด์แท้มือ1หรือไม่ ถ้าผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่าไม่เคย ผู้วิจัยจะไม่นำข้อมูลมาวิเคราะห์ โดยเก็บข้อมูลจากการแบ่งปันลิงก์ URL ของแบบสอบถามออนไลน์ผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก BOO Brandname – สินค้าแบรนด์แท้มือ1 ในช่วงเดือนพฤศจิกายน ถึงธันวาคม 2563 รวมระยะเวลาในการเก็บข้อมูลทั้งสิ้น 2 เดือน มีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 250 คน หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ได้จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 210 คน นำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistics) ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างเพื่อหาเส้นทาง

อิทธิพลเชิงสาเหตุของตัวแปร หาขนาดอิทธิพล และทิศทางว่าเป็นอย่างไร จากแนวคิดและทฤษฎีที่ผู้วิจัยใช้ อ้างอิงมีการทดสอบความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าสถิติ CMIN/DF น้อยกว่า 3.00 ค่า GFI, AGFI, CFI ตั้งแต่ 0.90 ขึ้นไป และค่า RMSEA, SRMR น้อยกว่า 0.08 ซึ่งสอดคล้องกับสถิติวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (กริช แรงสูงเนิน, 2554)

ผลการวิจัย

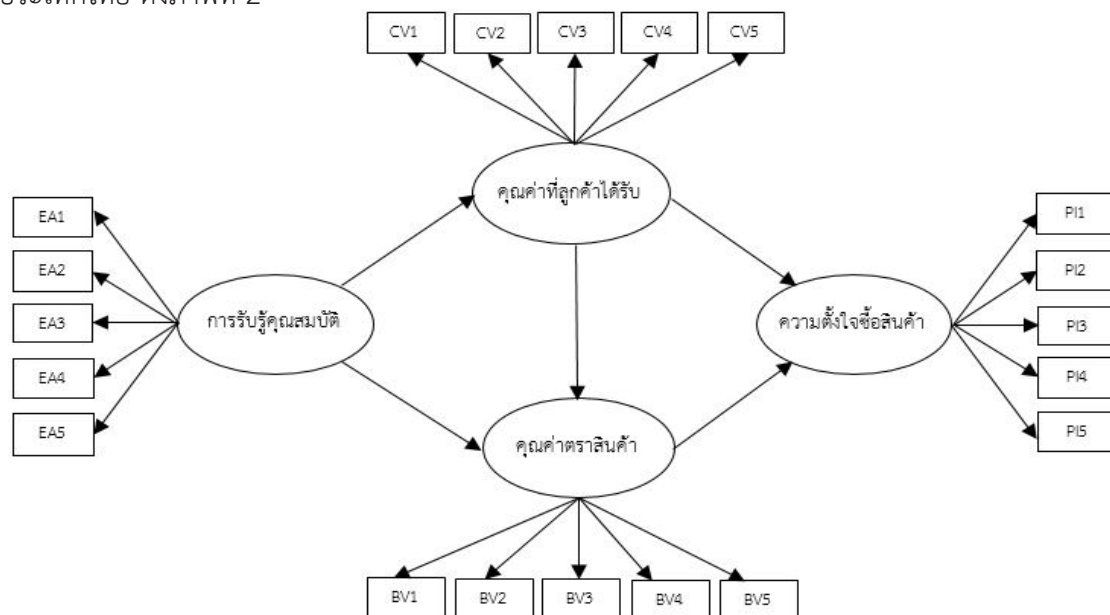
ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 210 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 43.33 มีอายุอยู่ในช่วง 26-30 ปี จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 48.57 สถานภาพโสด จำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 97.14 ระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่าจำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 63.33 อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 31.43 และผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดเคยซื้อสินค้าแฟชั่นผ่านเพจเฟซบุ๊ก BOO Brandname – สินค้าแบรนด์แท้มือ1

1. ผลการพัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความตั้งใจซื้อสินค้าแฟชั่นผ่านเพจเฟซบุ๊กของผู้บริโภคในประเทศไทย

ผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิดของ Eunha Choi, Eunju Ko, Angella J. Kim., (2016) มาพัฒนาและปรับปรุง พบว่า โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการรับรู้คุณสมบัติ 2) ด้านคุณค่าที่ลูกค้าได้รับ 3) ด้านคุณค่าตราสินค้า 4) ด้านความตั้งใจซื้อสินค้า โดยผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความตั้งใจซื้อสินค้าแฟชั่นผ่านเพจเฟซบุ๊กของผู้บริโภคในประเทศไทย

ภาพที่ 2 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความตั้งใจซื้อสินค้าแฟชั่นผ่านเพจเฟซบุ๊กของผู้บริโภคในประเทศไทย

ประเทศไทย ดังภาพที่ 2

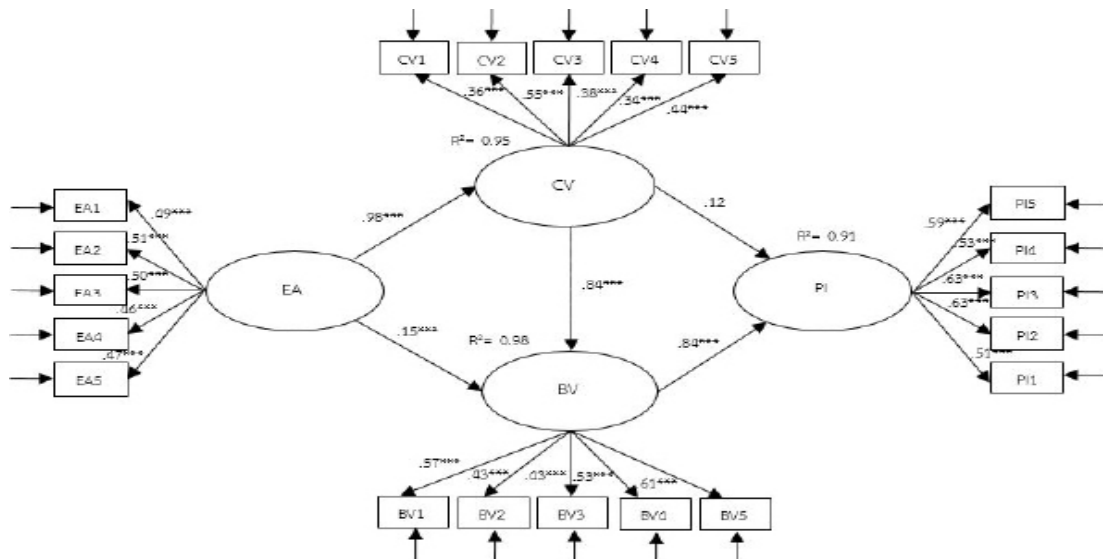
2. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า โมเดลที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องและกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าดัชนีบ่งชี้ความสอดคล้องและกลมกลืนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความตั้งใจซื้อสินค้าผ่านแฟนเพจเฟสบุ๊ค มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ค่าดัชนี	เกณฑ์ที่ใช้พิจารณา	ค่าสถิติ	ผลการตรวจสอบ
1. ค่า $CMIN/df$	< 3.00	0.97	ผ่านเกณฑ์
2. ค่า GFI	≥ 0.90 (เข้าใกล้ 1.00)	0.93	ผ่านเกณฑ์
3. ค่า AGFI	≥ 0.90 (เข้าใกล้ 1.00)	0.91	ผ่านเกณฑ์
4. ค่า CFI	≥ 0.90 (เข้าใกล้ 1.00)	1.00	ผ่านเกณฑ์
5. ค่า TLI	≥ 0.90 (เข้าใกล้ 1.00)	1.00	ผ่านเกณฑ์
6. ค่า RMSEA	< 0.08 (เข้าใกล้ 0)	0.00	ผ่านเกณฑ์
7. ค่า SRMR	< 0.08 (เข้าใกล้ 0)	0.05	ผ่านเกณฑ์
8. ค่า HOELTER	> 200	258	ผ่านเกณฑ์

จากตารางที่ 1 พบว่า โมเดลที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องและกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี โดยพิจารณาจากค่าไคสแควร์สัมพันธ์ ($CMIN/df$) = 0.97 ค่าดัชนี $GFI = 0.93$, $AGFI = 0.91$, $CFI = 1.00$ และ $TLI = 1.00$ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์โดยค่า GFI , $AGFI$, CFI ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.90-1.00 ค่า $RMSEA = 0.00$ ค่า $SRMR = 0.05$ เป็นไปตามเกณฑ์โดยค่า $RMSEA$ และ ค่า $SRMR$ ต้องมีค่าน้อยกว่า 0.08 และค่า

Hoelter = 258 เป็นไปตามเกณฑ์โดยค่า Hoelter ต้องมีค่ามากกว่า 200 ซึ่งบ่งชี้ได้ว่าโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความตั้งใจซื้อสินค้าแฟชั่นผ่านเพจเฟซบุ๊ก มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังภาพที่ 3

$\chi^2 = 154.69$, $CMIN/df = 0.97$, $GFI = 0.93$, $AGFI = 0.91$, $CFI = 1.00$, $SRMR = 0.48$, $RMSEA = 0.00$ หมายเหตุ EA หมายถึง การรับรู้คุณสมบัติ, CV หมายถึง คุณค่าที่ลูกค้าได้รับ, BV หมายถึง คุณค่าตราสินค้า, PI หมายถึง ความตั้งใจซื้อสินค้า

ภาพที่ 3 ค่าสถิติจากโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความตั้งใจซื้อสินค้าแฟชั่นผ่านเพจเฟซบุ๊กของผู้บริโภคในประเทศไทย (โมเดลที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์)

3. ผลการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุ อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อมและอิทธิพลรวมที่มีผลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าแฟชั่นผ่านเพจเฟซบุ๊กของผู้บริโภคในประเทศไทย ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อมและอิทธิพลรวมที่มีผลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าแฟชั่นผ่านเพจเฟซบุ๊กของผู้บริโภคในประเทศไทย

ตัวแปรแฝง ภายนอก	ตัวแปรแฝงภายใน								
	ด้านคุณค่าที่ลูกค้าได้รับ (CV)			ด้านคุณค่าตราสินค้า (BV)			ด้านความตั้งใจซื้อ (PI)		
	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE
ด้านการรับรู้ คุณสมบัติ (EA)	0.98***	-	0.98***	0.15***	-	0.15***	-	0.94***	0.94***
ด้านคุณค่าที่ลูกค้า ได้รับ (CV)	-	-	-	0.84***	-	0.84***	0.12	0.71	0.83
ด้านคุณค่าตราสินค้า (BV)	-	-	-	-	-	-	0.84***	-	0.84***
ค่าสัมประสิทธิ์ การพยากรณ์ (R^2)	0.95			0.98			0.91		

หมายเหตุ*: $p < 0.001$ DE = อิทธิพลทางตรง, IE = อิทธิพลทางอ้อม, TE = อิทธิพลรวม

จากตารางที่ 2 พบว่า ความตั้งใจซื้อสินค้าแฟชั่นผ่านเพจเฟซบุ๊กได้รับอิทธิพลทางตรงมากที่สุดจาก

ด้านคุณค่าตราสินค้า เท่ากับ 0.84 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 รองลงมาได้รับอิทธิพลทางตรงด้านคุณค่าที่ลูกค้าได้รับ เท่ากับ 0.12 และได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากการรับรู้คุณสมบัติ เท่ากับ 0.94 และด้านคุณค่าที่ลูกค้าได้รับ เท่ากับ 0.71

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ ดังนี้

1. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความตั้งใจซื้อสินค้าแฟชั่นผ่านเพจเฟซบุ๊ก BOO Brandname - สินค้าแบรนด์แท้มี 1 ของผู้บริโภคในประเทศไทย ประกอบด้วย 4 ตัวแปร ได้แก่ 1) ด้านการรับรู้คุณสมบัติ 2) ด้านคุณค่าที่ลูกค้าได้รับ 3) ด้านคุณค่าตราสินค้า และ 4) ด้านความตั้งใจซื้อ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ren-Fang Chao (2016) และโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี

2. ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าแฟชั่นผ่านเพจเฟซบุ๊กของผู้บริโภคในประเทศไทย ดังนี้

2.1 ปัจจัยด้านความตั้งใจซื้อสินค้าแฟชั่นผ่านเพจเฟซบุ๊ก ได้รับอิทธิพลทางตรงมากที่สุดจากปัจจัยด้านคุณค่าตราสินค้า เนื่องจากลูกค้ามีความเชื่อมั่นในตราสินค้าโดยการเคยใช้และรับรู้ถึงคุณสมบัติของสินค้าแฟชั่นที่ตั้งใจซื้อจากเพจเฟซบุ๊กมาก่อน ทั้งในเรื่องของวัสดุที่ใช้ในการผลิต ความคุ้มค่าของราคาสินค้าแฟชั่น รวมไปถึงรูปแบบสินค้าแฟชั่นที่ทันสมัย จึงส่งผลให้ด้านคุณค่าตราสินค้าเป็นที่ยอมรับและเกิดความพึงพอใจ จนส่งผลให้มีการซื้อซ้ำ และบอกต่อให้คนอื่นหันมาซื้อสินค้าแฟชั่นจากเพจเฟซบุ๊ก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อธิปติ คำเจริญ และสุมาลย์ ปานคำ (2563) ได้ศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

ความตั้งใจซื้อครีมนิยม สกินแคร์ผ่านเพจเฟซบุ๊กของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่าคุณค่าตราสินค้ามีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจซื้อสินค้า เนื่องจากผู้ที่เคยซื้อสินค้า เกิดความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์ สามารถจดจำและจำแนกการใช้งานของผลิตภัณฑ์แต่ละประเภทได้อย่างชัดเจน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของศศิณภา เลหาสินณรงค์ (2557) ได้ศึกษาคุณค่าตราสินค้าที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อ (ความตั้งใจ ความสนใจ ความต้องการ และการตัดสินใจซื้อ) สินค้าแบรนด์เนมแท้ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อคุณค่าตราสินค้ามากที่สุดประเด็นของสินค้าแบรนด์เนมแท้เป็นสินค้าที่มีคุณภาพดี ทนทาน และมีอายุการใช้งานนานมากกว่าสินค้าทั่วไป ทำให้เป็นปัจจัยในการตัดสินใจในการซื้อสินค้า

2.2 ปัจจัยด้านความตั้งใจซื้อสินค้าแฟชั่นผ่านเพจเฟซบุ๊ก ได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากปัจจัยด้านการรับรู้คุณสมบัติ เนื่องจากผู้บริโภคเห็นว่าสินค้าแฟชั่นที่ซื้อจากเพจเฟซบุ๊ก BOO Brandname - สินค้าแบรนด์แท้มี 1 มีรูปแบบที่ทันสมัย และใช้วัสดุในการผลิตที่มีคุณภาพ มีการผลิตที่ประณีต มีความคุ้มค่าและเหมาะสมกับเงินที่จ่ายไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุ่น หนาน ชุน (2559) ได้ศึกษาการรับรู้คุณค่าที่ส่งผลต่อความตั้งใจซื้อผักและผลไม้อร์แกนิกของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าการรับรู้คุณสมบัติส่งผลต่อความตั้งใจซื้อผักและผลไม้อร์แกนิก ด้วยเหตุผลว่าผักและผลไม้อร์แกนิกมีคุณภาพที่เหนือกว่าผักและผลไม้ทั่วไป มีความสดมากกว่าผักและผลไม้ทั่วไป รวมทั้งยังมีความปลอดภัยสูงกว่า ทำให้การรับรู้คุณค่าส่งผลต่อความตั้งใจซื้อผักและผลไม้อร์แกนิกของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งภา บริพนธ์มิ่งคล และ กฤษดา เขียววัฒนสุข (2563) ที่พบว่าการรับรู้คุณสมบัติสินค้าส่งผลต่อการ

ตัดสินใจซื้อซ้ำมากที่สุด เพราะลูกค้าให้ความสำคัญกับคุณภาพและมาตรฐานของสินค้า ความสมบูรณ์ของสินค้าไม่ชำรุดเสียหาย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ผู้จำหน่ายสินค้าแฟชั่นผ่านเพจเฟซบุ๊ก ควรให้ความสำคัญในด้านคุณค่าตราสินค้า ทั้งคุณภาพของสินค้าและการบริการของร้านค้า ทำให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจสูงสุดในสินค้า รวมไปถึงการบริการต่าง ๆ ของร้านค้าสร้างความประทับใจให้ลูกค้ามากที่สุด ทำให้ลูกค้าเชื่อใจและไว้วางใจ สามารถจดจำร้าน และกล้าที่จะบอกต่อให้คนอื่นหัน

มาซื้อสินค้าแฟชั่นผ่านเพจของเรา

1.2 ผู้จำหน่ายสินค้าแฟชั่นผ่านเพจเฟซบุ๊ก ควรให้ความสำคัญในด้านคุณค่าที่ลูกค้าได้รับ โดยการสื่อสารถึงสิ่งที่ลูกค้าจะได้รับหลังจากตั้งใจซื้อ ทำให้ลูกค้ารับรู้และคาดหวังอย่างตรงจุด สร้างประสบการณ์ที่ดีในกระบวนการการสั่งซื้อ รวมไปถึงบริการหลังการขาย

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป การวิจัยในครั้งต่อไป ควรศึกษาวิจัยกับตัวแปรอื่นที่อาจเกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ เช่น ด้านการบอกต่อแบบปากต่อปาก ด้านคุณภาพ และด้านความไว้วางใจ เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กริช แรงสูงเนิน. (2554) การวิเคราะห์ปัจจัยด้วย SPSS และ AMOS เพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- จารุภาค อธิวัฒน์ภิญโญ, มนทิรา ธาตาอำ นวยชัย และปีเตอร์ รุ่งเรืองกานต์. (2562). การศึกษาพฤติกรรม การเปิดรับสื่อสังคมการรักษารักษาของกลุ่มแฟนคลับนักร้องเกาหลีในประเทศไทย. วารสาร วิชาการนวัตกรรมสื่อสารสังคม, 7(1), 220-229.
- ชไมพร กาญจนกิจสกุล. (2555). ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. จ.ตาก: บริษัท โพรเจ็คท์ไฟฟ์ไฟว์ จำกัด.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). โมเดลลิสม์: สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยุ่น หนาน ชุน. (2559). การรับรู้คุณค่าที่ส่งผลต่อความตั้งใจซื้อผักและผลไม้อร์แกนิกของผู้บริโภคใน เขตกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- รุ่งนภา บริพนธ์มงคล และกฤษฎา เขียววัฒนสุข. (2563). การรับรู้คุณภาพสินค้าและคุณภาพการบริการ ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อซ้ำเครื่องทำความสะอาดอุตสาหกรรม. วารสารศิลปการจัดการ, 4(1), 116-179.
- ศศิณภา เลหาสินณรงค์. (2557). คุณค่าตราสินค้าที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อ (ความตั้งใจ ความสนใจ ความต้องการ และการตัดสินใจซื้อ) สินค้าแบรนด์เนมแท้. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจ มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- อธิบดี คำเจริญ และสุมาลย์ ปานคำ. (2563). รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

ความตั้งใจซื้อครีมยุมิกซ์ สกินแคร์ ผ่านเพจเฟซบุ๊กของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. วารสารศิลปการจัดการ, 5(1), 341-354.

AUN Thai Laboratories. (2020). **E-Commerce (อีคอมเมิร์ซ) คืออะไร ใช้กลยุทธ์การตลาดโปรโมทสินค้าอย่างไรให้ขายได้.** [ออนไลน์], 1 พฤศจิกายน 2563 แหล่งที่มา <https://seo-web.aun-thai.co.th/blog/marketing-blog-ecommerce-strategy/>

Chao, Ren – Fang. (2016). “**The Impact of Brand Image and Discounted Price on Purchase Intention in Outlet Mall: Consumer Attitude as Mediator.**” The Journal of Global Business Management,, Vol. 12, No. 2.

Eunha Choi a, Eunju Ko a, Angella J. Kim. (2016). **Explaining and predicting purchase intentions following luxury-fashion brand value co-creation encounters.** Republic of Korea: Journal of Business Research, Yonsei University.

Hootsuite and We are social. (2020). **DIGITAL 2020: THAILAND.** [ออนไลน์], 1 พฤศจิกายน 2563 แหล่งที่มา <https://datareportal.com/reports/digital-2020-thailand>

Kline, R. B. (2011). **Principles and practice of structural equation modeling.** (ed 3 rd). New York: The Guilford Press.

Thumbsup Media. (2019). **Summary of Facebook User Statistics in Thailand.** [ออนไลน์], 1 พฤศจิกายน 2563 แหล่งที่มา www.thumbsup.in.th/facebook-thailand-insight

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อความตั้งใจซื้อซ้ำสินค้าบนเว็บไซต์ซูเปอร์มาร์เก็ต
ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
CAUSAL FACTORS AFFECTING PRODUCTS REPURCHASING
INTENTION ON SUPERMARKET WEBSITE OF CONSUMERS
IN BANGKOK AND ITS VICINITY

อันธิกา หยงอนกุล*
สุมาลย์ ปานคำ**

วันรับ 16 / พฤษภาคม / 2565

ตรวจสอบ 25-30 / พฤษภาคม / 2565

ตอบรับ 20 / มิถุนายน / 2565

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความตั้งใจซื้อซ้ำสินค้าบนเว็บไซต์ซูเปอร์มาร์เก็ตของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และเพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อความตั้งใจซื้อซ้ำสินค้าบนเว็บไซต์ซูเปอร์มาร์เก็ตของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามออนไลน์

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ที่เคยซื้อสินค้าบนเว็บไซต์ซูเปอร์มาร์เก็ต อย่างน้อย 2 ครั้งขึ้นไป และพักอาศัยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 280 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ความถี่ ร้อยละ และใช้โมเดลสมการโครงสร้างในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุเพื่อหาเส้นทางอิทธิพล เชิงสาเหตุของตัวแปร ผลการวิจัยพบว่า โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการรับรู้คุณภาพเว็บไซต์ 2) ด้านความพึงพอใจ

*นักศึกษาปริญญาโท, หลักสูตรสารสนเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ วิทยาลัยนวัตกรรมการดิจิทัลเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยรังสิต, E-mail: anthiga.y63@rsu.ac.th

**อาจารย์ประจำ วิทยาลัยนวัตกรรมการดิจิทัลเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยรังสิต, E-mail: sumaman.p@rsu.ac.th

ของลูกค้า 3) ด้านความไว้วางใจของลูกค้า และ 4) ด้านความตั้งใจซื้อซ้ำ และโมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี โดยพิจารณาจากค่าสถิติไค-สแควร์ (X^2) = 215.93, ค่า CMIN/df = 1.59, ค่าองศาอิสระ (df) = 136, ค่า GFI = 0.93, ค่า AGFI = 0.90, ค่า SRMR = 0.06, ค่า RMSEA = 0.46 และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ = 0.66 แสดงว่าตัวแปรในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของความตั้งใจซื้อซ้ำสินค้าบนเว็บไซต์ซูเปอร์มาร์เก็ต ได้ร้อยละ 66 และปัจจัยด้านความไว้วางใจของลูกค้ามีอิทธิพลทางตรงมากที่สุดต่อความตั้งใจซื้อซ้ำสินค้าบนเว็บไซต์ซูเปอร์มาร์เก็ต ผลลัพธ์ในการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการธุรกิจซูเปอร์มาร์เก็ตออนไลน์ได้นำไปใช้วางแผนการตลาดและสร้างกลยุทธ์ให้เหมาะสมกับผู้บริโภค อันเป็นผลให้เกิดความตั้งใจซื้อซ้ำสินค้าบนเว็บไซต์ซูเปอร์มาร์เก็ตในอนาคต

คำสำคัญ: การรับรู้คุณภาพเว็บไซต์, ความพึงพอใจ, ความไว้วางใจ, ความตั้งใจซื้อซ้ำ, ซูเปอร์มาร์เก็ต

ABSTRACT

The objectives of this research were to develop a causal of relationship model of repurchasing intention on supermarket website of consumers in Bangkok and its vicinity and to study causal factors affecting products repurchasing intention on supermarket website of consumers in Bangkok and its vicinity to validate the consistency. The tools used in the research were online questionnaires. The sample group consisted of 280 people who have been bought products on supermarket website and live in

Bangkok and its vicinity. The statistics used in data analysis were frequency, percentage, and the structural equation model is used to analyze causal relationships. The results of this research were the structural equation model was used to analyze causal relationships to find the path to the causal influence of the variables consisting of 4 components are 1) Perceived Website Quality 2) Customer Satisfaction 3) Customer Trust and 4) Repurchase intention and the model is consistent with the empirical data to a great extent. The statistic shows the Chi-square statistics goodness fit test (X^2) = 215.93, degrees of freedom (df) = 136, CMIN/df = 1.59, GFI = 0.93, AGFI = 0.90, SRMR = 0.06, RMSEA = 0.46. The final is predictive coefficient of 0.66, indicating that the variables in the model can explain the variance of the Repurchase intention on supermarket website by 66 percent. It was found that the Customer Trust were the most influence on Repurchase intention on supermarket website of the consumers in Bangkok and its vicinity. The results of this research are useful for entrepreneurs, supermarket online businesses are utilized to marketing plan and create marketing strategies that are suitable for consumer behavior. Resulting in Repurchasing Intention on supermarket website the future.

Keywords: Perceived Website Quality, Customer Satisfaction, Customer Trust, Repur-

chase Intention, Supermarket.

บทนำ

ในยุคปัจจุบัน เทคโนโลยีมีความก้าวหน้าขึ้นกว่าในสมัยก่อน สามารถใช้งานอินเทอร์เน็ตได้อย่างง่ายดายทุกที่ทุกเวลาที่มีสัญญาณอินเทอร์เน็ต จากสถิติจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตของประเทศไทยที่เพิ่มสูงขึ้นในทุก ๆ ปี โดยเพิ่มขึ้นจาก 18.30 ล้านคนในปี พ.ศ.2552 เป็น 50.08 ล้านคนในปี พ.ศ.2562 (คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ, 2563) ประกอบกับการพัฒนาของเครื่องมือสื่อสารต่าง ๆ ให้สามารถใช้งานได้ง่ายและมีราคาถูกลง ส่งผลให้ธุรกิจการซื้อขายสินค้าออนไลน์หรือ e-Commerce เติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วเช่นกัน พฤติกรรมผู้บริโภคในปัจจุบันนั้น ชอบความสะดวกและรวดเร็ว เมื่อผู้บริโภคสนใจสิ่งไหนก็สามารถเข้าอินเทอร์เน็ตผ่านโทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต หรือคอมพิวเตอร์เพื่อค้นหาข้อมูล พร้อมทั้งสามารถทำการเปรียบเทียบราคาสินค้าผ่านทางออนไลน์ ตลอดจนตัดสินใจสั่งซื้อและรับสินค้าได้ภายในไม่กี่ชั่วโมง ทำให้สามารถซื้อสินค้าได้โดยไม่ต้องออกเดินทางไปยังหน้าร้าน อีกทั้งการซื้อสินค้าผ่านทางช่องทางออนไลน์ในปัจจุบันนั้นมีความน่าเชื่อถือมากกว่าสมัยก่อน เช่น มีระบบการชำระเงินที่ปลอดภัยและมีระบบการตรวจสอบสถานะการจัดส่งสินค้า เมื่อสินค้ามีปัญหาเกิดการชำรุด เสียหาย ก็มีนโยบายมารองรับคุณภาพสินค้าด้วยการคืนเงินหรือส่งคืนสินค้า ทำให้การซื้อสินค้าผ่านทางช่องทางออนไลน์เป็นที่นิยมและแพร่หลายมากขึ้นเรื่อย ๆ

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด19 (COVID-19) ในประเทศไทย อาจส่งผลกระทบต่อหลายภาคธุรกิจจนถึงขั้นที่บางธุรกิจอาจต้องยุติหรือปิดกิจการไป แต่อีกด้านหนึ่งของเหรียญพบว่าธุรกิจ e-Commerce กลับเติบโตอย่างก้าว

กระโดด และมีแนวโน้มจะขยายตัวต่อไปไม่หยุด เนื่องจากมีการประกาศล็อกดาวน์ทำให้ผู้บริโภคไม่สามารถออกไปไหนได้อย่างสะดวกและผู้ขายสินค้าก็ต้องหยุดกิจการหน้าร้านชั่วคราว กลายเป็นแรงผลักดันให้คนไทยหันมาซื้อสินค้าผ่านทางช่องทางออนไลน์ ทำให้มูลค่าของธุรกิจ e-Commerce ในปี 2563 คาดว่าจะสูงถึง 220,000 ล้านบาท นับเป็นการเติบโตขึ้นร้อยละ 35 จากปี พ.ศ.2562 ซึ่งมีมูลค่ารวมอยู่ที่ 163,300 ล้านบาท (ผู้จัดการ 360 องศา, 2563) โดยสินค้าที่มียอดขายอันดับหนึ่งที่มีร้อยละ 73 ในช่วงที่มีการล็อกดาวน์ คือ หมวดสินค้าอุปโภคบริโภค (FMCG : Fast Moving Consumer Good) และโดยทั่วไปมักเป็นสินค้าที่ใช้ในชีวิตประจำวันและใช้แล้วหมดไป สินค้าประเภทนี้มักวางขายตามซูเปอร์มาร์เก็ต ตัวอย่างเช่น อาหาร เครื่องดื่ม กระดาษชำระ ยาสามัญประจำบ้าน เป็นต้น และเนื่องจากเป็นสินค้าจำเป็น ผู้บริโภคจึงมีการกักตุนสินค้า เพราะไม่ทราบว่าจะสถานการณ์จะคลี่คลายเมื่อไหร่ จากความสะดวกสบายในการซื้อสินค้าออนไลน์ในช่วงที่เกิดการแพร่ระบาดโควิด19 (COVID-19) ยังพบว่า คนไทยติดใจการซื้อสินค้าออนไลน์มากขึ้น แม้สถานการณ์จะกลับเข้าสู่ภาวะปกติแล้ว คนก็ยังนิยมซื้อออนไลน์อยู่ แม้แต่คนที่ไม่เคยลองใช้ เมื่อได้ลองใช้แล้วก็ล้วนติดใจ โดยร้อยละ 80 ตัดสินใจจะกลับมาซื้อสินค้าออนไลน์อีก (Thailand E-Commerce Outlook, 2563)

ธุรกิจตลาดค้าปลีกในไทย ส่วนแบ่งทางการตลาดของซูเปอร์มาร์เก็ตในประเทศไทย อันดับหนึ่งคือ เทสโก้ โลตัส โดยมีส่วนแบ่งการตลาดที่ร้อยละ 70.4 รองลงมา คือ บิ๊กซี ซูเปอร์เซ็นเตอร์ ที่ร้อยละ 28.3 และ Tops Supermarket ที่ร้อยละ 1.3 (stock2morrow.com, 2563) ซูเปอร์มาร์เก็ตเหล่านี้ได้เพิ่มช่องทางการขายสินค้าผ่านทางออนไลน์ เพื่อเป็นอีกทางเลือกหนึ่งของผู้บริโภค

และรองรับ พฤติกรรมผู้บริโภคในปัจจุบันชอบอะไรที่ประหยัดเวลา สะดวกสบาย เหมาะสำหรับวิถีชีวิตคนทำงานปัจจุบันที่ไม่ค่อยมีเวลาไปเดินซื้อสินค้าตามห้างสรรพสินค้า อย่างไรก็ตามมูลค่าการค้าปลีกผ่านทางช่องทางออนไลน์ยังอยู่ในสัดส่วนที่น้อย คิดเป็นสัดส่วนที่ร้อยละ 7.7 ของมูลค่าตลาดค้าปลีกโดยรวม (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2563) ซึ่งหมายความว่า การขายสินค้าผ่านทางช่องทางออนไลน์ของตลาดค้าปลีกยังสามารถโตได้อีกเรื่อย ๆ ในอนาคต เพราะฉะนั้นความท้าทายของผู้ค้าปลีกออนไลน์ คือ การทำความเข้าใจพฤติกรรมและความต้องการของลูกค้าต่อการซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าบนเว็บไซต์ซูเปอร์มาร์เก็ตของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล อีกทั้ง วิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการธุรกิจซูเปอร์มาร์เก็ตออนไลน์ได้นำไปใช้วางแผนการตลาดและสร้างกลยุทธ์ให้เหมาะสมกับผู้บริโภค เพื่อพัฒนาและปรับเปลี่ยนรูปแบบการนำเสนอสินค้าของตนเพื่อให้สามารถตอบสนองต่อลูกค้าได้ดียิ่งขึ้น ให้ผู้บริโภคกลับมาซื้อซ้ำ และรองรับการเจริญเติบโตทางช่องทางออนไลน์ในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความตั้งใจซื้อสินค้าบนเว็บไซต์ซูเปอร์มาร์เก็ตของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
2. เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าบนเว็บไซต์ซูเปอร์มาร์เก็ตของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

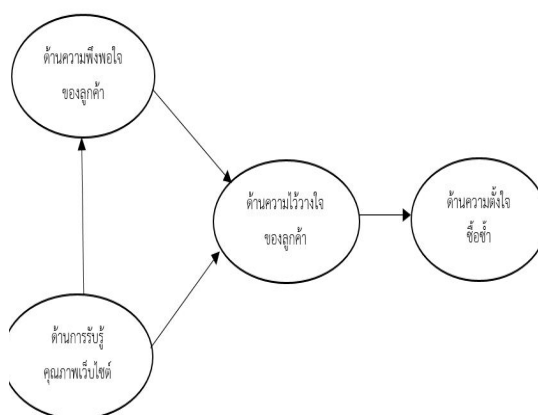
วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าบนเว็บไซต์ซูเปอร์มาร์เก็ต ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดของ Rahmad Wijaya (2018) มาปรับปรุงและพัฒนา โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าบนเว็บไซต์ซูเปอร์มาร์เก็ต ได้แก่

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย
ที่มา: Rahmad Wijaya (2018)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ที่เคยซื้อสินค้าบนเว็บไซต์ซูเปอร์มาร์เก็ต อย่างน้อย 2 ครั้งขึ้นไป และพักอาศัยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ที่เคยซื้อสินค้าบนเว็บไซต์ซูเปอร์มาร์เก็ต อย่างน้อย 2 ครั้งขึ้นไป และพักอาศัยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 280 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) ในการกำหนดกลุ่มตัวอย่างของการวิเคราะห์โมเดล

ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุแบบมีตัวแปรแฝง (Causal Structural Models with Latent Variable) Kline, (2011); นงลักษณ์ วิรัชชัย (2542) ได้เสนอว่า ขนาดตัวอย่างที่เหมาะสม 10-20 เท่าของ 1 ตัวแปรสังเกตได้ หรือตัวอย่างน้อยที่สุดที่ยอมรับได้ด้านการรับรู้คุณภาพเว็บไซต์ (Perceived Website Quality) ด้านความพึงพอใจของลูกค้า (Customer Satisfaction) ด้านความไว้วางใจของลูกค้า (Customer Trust) ว่ามีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อซ้ำสินค้าบนเว็บไซต์ซูเปอร์มาร์เก็ต ดังภาพที่ 1

จากค่าสถิติ Holster ที่ต้องมีค่ามากกว่า 200 (Hoelter, 1983) ในการศึกษาครั้งนี้มีตัวแปรที่สังเกตได้จำนวน 20 ตัวแปรซึ่งต้องใช้กลุ่มตัวอย่างประมาณ 200 คนเป็นอย่างน้อยและเพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนของข้อมูล ผู้วิจัยจึงเพิ่มกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวน 280 ตัวอย่าง

เทคนิคในการสุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างโดยไม่อาศัยหลักความน่าจะเป็น (Non-Probability Sampling) โดยใช้วิธีการสุ่มแบบโควตา (Quota Sampling) โดยการเลือกตัวอย่างที่กำหนดขนาดของตัวอย่างโดยคำนึงถึงสัดส่วนของประชากรแต่ละกลุ่มย่อย ๆ และเลือกตัวอย่างให้ครบตามจำนวนที่ต้องการโดยไม่มีการสุ่มในการเลือก ในงานวิจัยนี้ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างจากกลุ่มผู้ที่เคยซื้อสินค้าบนเว็บไซต์ซูเปอร์มาร์เก็ต อย่างน้อย 2 ครั้งขึ้นไปและพักอาศัยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ทั้งสิ้น 6 จังหวัด ได้แก่ กรุงเทพฯ , สมุทรปราการ , สมุทรสาคร , นครปฐม , นนทบุรี และ ปทุมธานี ในสัดส่วนตามจำนวนประชากรของแต่ละจังหวัด เพื่อให้ได้ขนาดตัวอย่างครบตามจำนวนทั้งสิ้น 280 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

เป็นแบบสอบถามออนไลน์ จำนวน 1 ฉบับ โดยแบ่งเนื้อหาคำถามออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 คำถามคัดกรองเบื้องต้น ได้แก่ ท่านเคยซื้อสินค้าบนเว็บไซต์ซูเปอร์มาร์เก็ตตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไปหรือไม่ ท่านอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครหรือปริมณฑลหรือไม่ จำนวนทั้งสิ้น 2 ข้อ

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ท่านเคยซื้อสินค้าบนเว็บไซต์ของซูเปอร์มาร์เก็ตใดบ่อยที่สุด เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ จำนวนทั้งสิ้น 6 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจซื้อซ้ำสินค้าบนเว็บไซต์ซูเปอร์มาร์เก็ต โดยข้อคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า 7 ระดับ แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการรับรู้คุณภาพเว็บไซต์ 2) ด้านความพึงพอใจของลูกค้า 3) ด้านความไว้วางใจของลูกค้า 4) ด้านความตั้งใจซื้อซ้ำ จำนวน 20 ข้อ

การหาคุณภาพเครื่องมือ

ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน หาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Index Of Congruence หรือ IOC) ได้ IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 จากนั้นนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มลูกค้าที่เคยซื้อสินค้าบนเว็บไซต์ซูเปอร์มาร์เก็ต จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาโดยวิธีการคำนวณของครอนบาค (Cronbach's Alpha) พบว่าข้อคำถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.94 โดยพิจารณาเกณฑ์ค่าความเชื่อมั่น 0.70 ขึ้นไป(ชไมพร ภาณุจนกิจสกุล, 2555) แสดงให้เห็นว่าข้อคำถามในแบบสอบถามนั้นมีความน่าเชื่อถือในระดับสูง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistics) ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างเพื่อหาเส้นทางอิทธิพลเชิงสาเหตุของตัวแปร หาขนาดอิทธิพล และทิศทางว่าเป็นอย่างไร จากแนวคิดและทฤษฎีที่ผู้วิจัยใช้อ้างอิงมีการทดสอบความสอดคล้องคลัสเตอร์ระหว่างโมเดลสมมุติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าสถิติ CMIN/DF น้อยกว่า 3.00 ค่า GFI, AGFI, CFI ตั้งแต่ 0.90 ขึ้นไป และค่า RMSEA, SRMR น้อยกว่า 0.08 ซึ่งสอดคล้องกับสถิติวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (กริช แรงสูงเนิน, 2554)

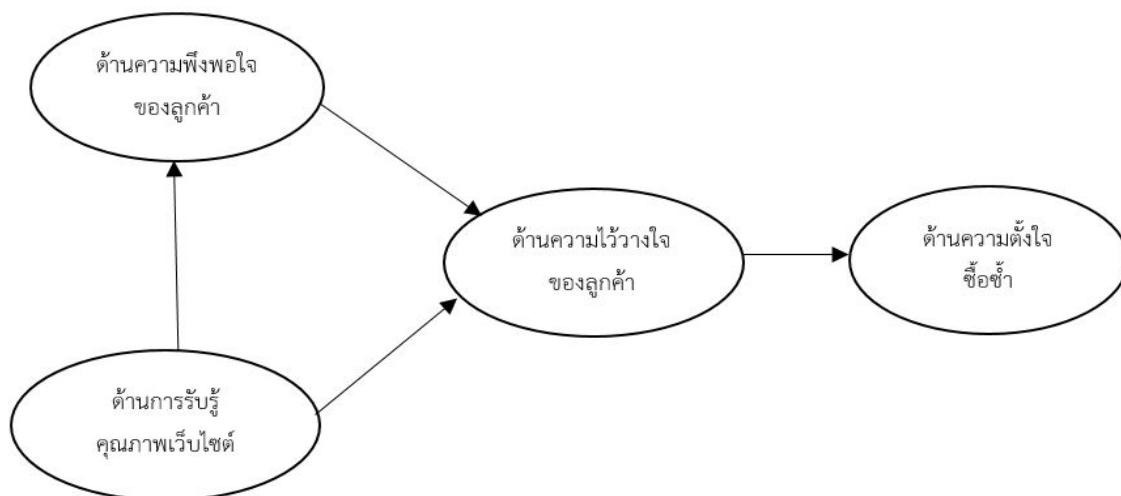
ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 280 คน พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 55.71 อายุอยู่ในช่วง 25-30 ปี จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 44.29 สถานภาพ

โสด จำนวน 217 คน คิดเป็นร้อยละ 77.50 ระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่าจำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 53.21 อาชีพพนักงานเอกชนจำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 40.71 และซื้อสินค้าบนเว็บไซต์ของ Tops Online บ่อยที่สุด จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 36.07

1. ผลการพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความตั้งใจซื้อสินค้าบนเว็บไซต์ซูเปอร์มาร์เก็ตของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิดของ Rahmad Wijaya (2018) มาพัฒนาและปรับปรุง พบว่า โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการรับรู้คุณภาพเว็บไซต์ 2) ด้านความพึงพอใจของลูกค้า 3) ด้านความไว้วางใจของลูกค้า 4) ด้านความตั้งใจซื้อ โดยผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความตั้งใจซื้อสินค้าบนเว็บไซต์ซูเปอร์มาร์เก็ตของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความตั้งใจซื้อซ้ำสินค้าบนเว็บไซต์ซูเปอร์มาร์เก็ตของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

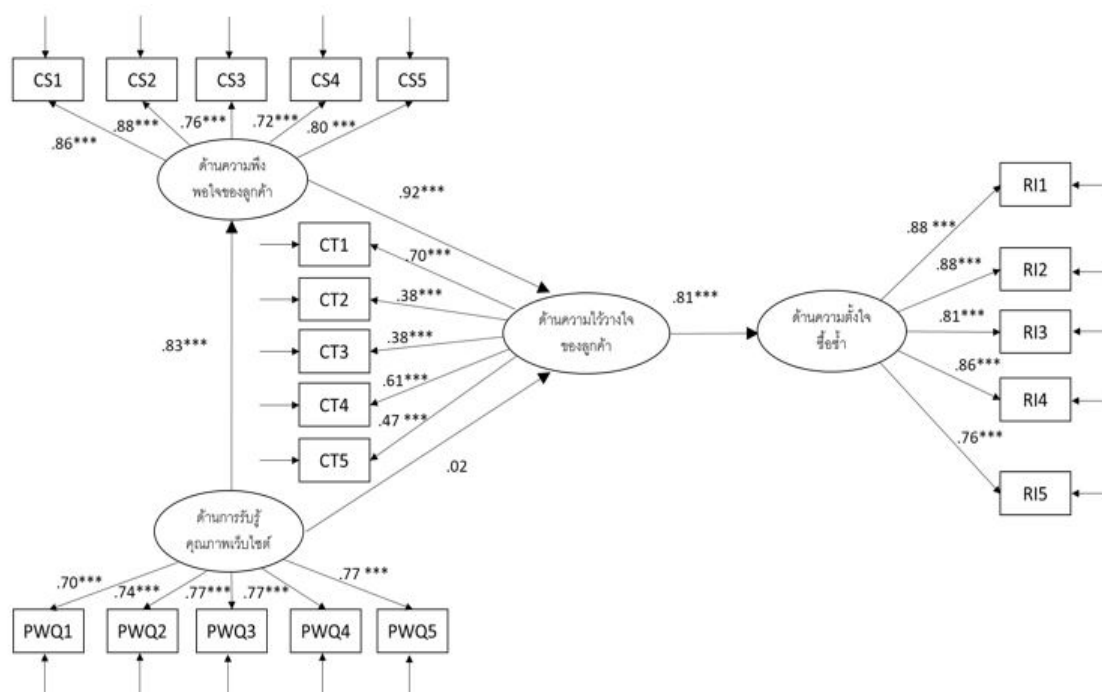
2. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า โมเดลที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องและกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าดัชนีบ่งชี้ความสอดคล้องและกลมกลืนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความตั้งใจซื้อสินค้าบนเว็บไซต์ซูเปอร์มาร์เก็ต มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ดัชนีบ่งชี้ความสอดคล้อง	เกณฑ์การพิจารณา	รูปแบบ A		รูปแบบ B	
		ค่าที่ได้	ความหมาย	ค่าที่ได้	ความหมาย
1. ค่าไคสแควร์สัมพัทธ์ (CMIN/df)	< 3.00	3.71	ไม่ผ่านเกณฑ์	1.59	ผ่านเกณฑ์
2. ค่าดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดี (GFI)	≥ 0.90	0.81	ไม่ผ่านเกณฑ์	0.93	ผ่านเกณฑ์
3. ค่าดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีที่ปรับแก้ไขแล้ว (AGFI)	≥ 0.90	0.75	ไม่ผ่านเกณฑ์	0.90	ผ่านเกณฑ์
4. ค่าดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีเชิงเปรียบเทียบ (CFI)	≥ 0.90	0.88	ไม่ผ่านเกณฑ์	0.98	ผ่านเกณฑ์
5. ค่าดัชนีรากที่สองของความคลาดเคลื่อนในการประมาณ (RMSEA)	< 0.08	0.10	ไม่ผ่านเกณฑ์	0.04	ผ่านเกณฑ์
6. ค่าดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษในรูปคะแนนมาตรฐาน (SRMR)	< 0.08	0.11	ไม่ผ่านเกณฑ์	0.06	ผ่านเกณฑ์
7. ดัชนีแสดงค่าขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Hoelter) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05	> 200	90	ไม่ผ่านเกณฑ์	213	ผ่านเกณฑ์

จากตารางที่ 1 พบว่า

โมเดลที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องและกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี โดยพิจารณาจากค่าไคสแควร์สัมพัทธ์ (CMIN/df) = 1.59 ค่าดัชนี GFI = 0.93, AGFI = 0.90, CFI = 0.98 และ TLI = 0.97 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์โดยค่า GFI, AGFI, CFI ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.90-1.00 ค่า RMSEA = 0.04 ค่า SRMR = 0.06 เป็นไปตามเกณฑ์โดยค่า RMSEA และ ค่า SRMR ต้องมีค่าน้อยกว่า 0.08 และค่า Hoelter = 213 เป็นไปตามเกณฑ์โดยค่า Hoelter ต้องมีค่ามากกว่า 200 ซึ่งบ่งชี้ได้ว่าโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความตั้งใจซื้อสินค้าบนเว็บไซต์ซูเปอร์มาร์เก็ต มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังภาพที่ 3

$\chi^2 = 215.93$, $\text{CMIN/df} = 1.59$, $\text{GFI} = 0.93$, $\text{AGFI} = 0.90$, $\text{CFI} = 0.98$, $\text{SRMR} = 0.06$, $\text{RMSEA} = 0.05$

ภาพที่ 3 ค่าสถิติของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความตั้งใจซื้อซ้ำสินค้าบนเว็บไซต์ซูเปอร์มาร์เก็ตของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล (โมเดลที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์)

3. ผลการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุ อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อมและอิทธิพลรวมที่มีผลต่อความตั้งใจซื้อซ้ำสินค้าบนเว็บไซต์ซูเปอร์มาร์เก็ตของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อมและอิทธิพลรวมที่มีผลต่อความตั้งใจซื้อซ้ำสินค้าบนเว็บไซต์ซูเปอร์มาร์เก็ต

ตัวแปรแฝง ภายนอก	ตัวแปรแฝงภายใน								
	ด้านความพึงพอใจของลูกค้า (CS)			ด้านความไว้วางใจของลูกค้า (CT)			ด้านความตั้งใจซื้อซ้ำ (RI)		
	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE
ด้านการรับรู้ คุณภาพเว็บไซต์ (PWQ)	.83***	-	.83***	.02	.76	.78	-	.63***	.63***
ด้านความพึงพอใจ ของลูกค้า (CS)	-	-	-	.92***	-	.92***	-	.75***	.75***
ด้านความไว้วางใจ ของลูกค้า (CT)	-	-	-	-	-	-	.81***	-	.81***
ค่าสัมประสิทธิ์ การพยากรณ์ (R^2)	.69			.88			.66		

หมายเหตุ*: $p \leq 0.001$ DE = อิทธิพลทางตรง, IE = อิทธิพลทางอ้อม, TE = อิทธิพลรวม

จากตารางที่ 2 พบว่า ความตั้งใจซื้อสินค้าบนเว็บไซต์ซูเปอร์มาร์เก็ตได้รับอิทธิพลทางตรงมากที่สุดจากด้านความไว้วางใจของลูกค้า เท่ากับ 0.81 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และได้รับอิทธิพลทางอ้อมมากที่สุดจากด้านความพึงพอใจของลูกค้า เท่ากับ 0.75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ส่วนด้านความไว้วางใจของลูกค้า ได้รับอิทธิพลทางตรงมากที่สุดจากด้านความพึงพอใจของลูกค้า มีขนาดอิทธิพลทางตรง เท่ากับ 0.92 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ส่วนด้านความพึงพอใจของลูกค้าได้รับอิทธิพลทางตรงมากที่สุดจากด้านการรับรู้คุณภาพเว็บไซต์ เท่ากับ 0.83 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ ดังนี้

1. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความตั้งใจซื้อสินค้าบนเว็บไซต์ซูเปอร์มาร์เก็ตของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการรับรู้คุณภาพเว็บไซต์ 2) ด้านความพึงพอใจของลูกค้า 3) ด้านความไว้วางใจของลูกค้า และ 4) ด้านความตั้งใจซื้อซ้ำ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Rahmad Wijaya (2018) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจซื้อซ้ำของร้านค้าออนไลน์ในอินโดนีเซีย พบว่า ด้านความไว้วางใจมีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อซ้ำมากที่สุด และด้านความพึงพอใจเป็นตัวแปรส่งผ่านจากการรับรู้คุณภาพเว็บไซต์ไปยังความตั้งใจซื้อซ้ำ และโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี

2. ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจ

ซื้อซ้ำสินค้าบนเว็บไซต์ซูเปอร์มาร์เก็ตของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ดังนี้

2.1 ปัจจัยด้านความไว้วางใจของ

ลูกค้ามีอิทธิพลทางตรงมากที่สุดต่อปัจจัยด้านความตั้งใจซื้อซ้ำสินค้าบนเว็บไซต์ซูเปอร์มาร์เก็ต เนื่องจากลูกค้าเชื่อมั่นว่าบริษัทของซูเปอร์มาร์เก็ตมีความเชี่ยวชาญในการจำหน่ายสินค้าบนเว็บไซต์ มีระบบรักษาความปลอดภัยข้อมูลของลูกค้าที่ดี มีระบบการชำระเงินที่ปลอดภัย และเชื่อถือในระบบการจำหน่ายสินค้าบนเว็บไซต์ของซูเปอร์มาร์เก็ตว่าส่งมอบสินค้าที่มีคุณภาพ และตรงเวลา ส่งผลให้ลูกค้าเกิดความไว้วางใจในระบบการจำหน่ายสินค้าบนเว็บไซต์ซูเปอร์มาร์เก็ต เมื่อลูกค้าเกิดความไว้วางใจกับการซื้อสินค้าบนเว็บไซต์ซูเปอร์มาร์เก็ตแล้ว มีแนวโน้มที่ผู้บริโภคจะกลับมาซื้อสินค้าบนเว็บไซต์ซูเปอร์ มาร์เก็ตอีก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Razak et al. (2014) ได้ศึกษาเรื่อง ความไว้วางใจและความตั้งใจในการกลับมาใช้บริการซ้ำของการให้บริการท่องเที่ยวออนไลน์ในกลุ่มผู้บริโภคชาวมาเลเซีย พบว่าความไว้วางใจมีอิทธิพลทางบวกต่อการกลับมาใช้บริการซ้ำของลูกค้า นอกจากนี้ งานวิจัยของ Aren (2013) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจซื้อซ้ำในการซื้อสินค้าบนเว็บไซต์เดียวกัน พบว่า ความไว้วางใจเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะเพิ่มความตั้งใจซื้อซ้ำของลูกค้า และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Jin Yong Park (2019) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลให้ลูกค้าซื้อซ้ำผลิตภัณฑ์จากร้านค้าของชำออนไลน์ในประเทศเกาหลี ผลการศึกษาพบว่าความพึงพอใจและความไว้วางใจของลูกค้ามี ผลต่อความตั้งใจในการซื้อซ้ำทางออนไลน์ อีกด้วย

2.2 ปัจจัยด้านความพึงพอใจของ

ลูกค้ามีอิทธิพลทางตรงมากที่สุดต่อปัจจัยด้านความไว้วางใจของลูกค้า เนื่องจากลูกค้าเกิดความรู้สึกพึงพอใจ ประทับใจ และเพลิดเพลินในการซื้อสินค้าบน

เว็บไซต์ซูเปอร์มาร์เก็ต รวมถึง ความสะดวกในการติดต่อกับผู้ให้บริการบนเว็บไซต์ซูเปอร์มาร์เก็ต ทำให้ได้รับประสบการณ์ที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพีรวิทย์ ชีระกาญจน์ (2562) ได้ศึกษาอิทธิพลของการรับรู้คุณค่าและการตระหนักถึงตราสินค้าที่ส่งต่อการซื้อซ้ำของ ผลิตภัณฑ์ซีเรียลผ่านช่องทางออนไลน์ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครพบว่า ความพึงพอใจมีอิทธิพลต่อความไว้วางใจในตราสินค้าและการซื้อซ้ำ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนกฤต ตปณีย์ (2561) ได้ศึกษาอิทธิพลของคุณภาพการบริการที่มีผลต่อความไว้วางใจ ความพึงพอใจ การบอกต่อ และการกลับมาใช้บริการซ้ำของผู้ใช้บริการรถแท็กซี่สาธารณะ ณ ท่าอากาศยาน ดอนเมือง พบว่า ความไว้วางใจมีอิทธิพลทางบวกต่อความพึงพอใจ

สรุป

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อความตั้งใจซื้อซ้ำสินค้าบนเว็บไซต์ซูเปอร์มาร์เก็ตของผู้บริโภคใน กรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า

1. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความตั้งใจซื้อซ้ำสินค้าบนเว็บไซต์ซูเปอร์มาร์เก็ตของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการรับรู้คุณภาพเว็บไซต์ 2) ด้านความพึงพอใจของลูกค้า 3) ด้านความไว้วางใจของลูกค้า และ 4) ด้านความตั้งใจซื้อซ้ำสินค้าบนเว็บไซต์ซูเปอร์มาร์เก็ต และโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อซ้ำสินค้าบนเว็บไซต์ซูเปอร์มาร์เก็ตมากที่สุด ได้แก่ ปัจจัยด้านความไว้วางใจของลูกค้า รองลงมา ได้แก่ ปัจจัยด้านความพึงพอใจของลูกค้า และปัจจัยด้านการรับรู้คุณภาพเว็บไซต์ ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

1. การนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ ผลลัพธ์ในการวิจัยนี้จะประโยชน์ต่อผู้ประกอบการธุรกิจค้าปลีกซูเปอร์มาร์เก็ตออนไลน์ได้นำไปใช้วางแผนการตลาดและสร้างกลยุทธ์ให้เหมาะสมกับพฤติกรรมผู้บริโภค องค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้ลูกค้ากลับมาซื้อซ้ำ ได้แก่ คุณภาพของเว็บไซต์ ความพึงพอใจของลูกค้า และความไว้วางใจของลูกค้า ดังนั้น การนำเสนอผลิตภัณฑ์ผ่านหน้าเว็บไซต์ ควรมีความน่าสนใจและใช้งานง่าย ยิ่งไปกว่านั้นการมีบริการเสริมอื่น ๆ เช่น การให้คำแนะนำการซื้อ ความคล่องตัวในการชำระเงิน ช่องทางการชำระเงินที่หลากหลายและปลอดภัย รวมถึงวิธีการจัดส่งที่รวดเร็ว เชื่อถือ และส่งสินค้าตรงเวลา เพื่อเพิ่มความไว้วางใจ ซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการสร้างความไว้วางใจให้กับผู้บริโภค เพิ่มความมั่นใจและนำไปสู่การกลับมาซื้อซ้ำในอนาคต ซึ่งจะช่วยให้เหนือคู่แข่งได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป การวิจัยในครั้งต่อไป ควรศึกษาวิจัยกับช่องทางแอปพลิเคชันของซูเปอร์มาร์เก็ต หรือ ผ่าน Third Party เช่น Happy Fresh Food Panda เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กริช แรงสูงเนิน. (2554). การวิเคราะห์ปัจจัยด้วย SPSS และ AMOS เพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ชไมพร กาญจนกิจสกุล. (2555). ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. จ.ตาก: บริษัท โพรเจ็คท์ ไฟฟ์-โฟว์ จำกัด.
- Kanchanakitsakun, C. (2012). Research Methodology in Social Sciences. Tak:Project Five – Four.
- ชนกฤต ตปนีย์. (2561). อิทธิพลของคุณภาพการบริการที่มีผลต่อความไว้วางใจ ความพึงพอใจการบอกต่อ และการกลับมาใช้บริการซ้ำของผู้ใช้บริการรถแท็กซี่สาธารณะ ณ ท่าอากาศยานดอนเมือง. หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). โมเดลลิสม์: สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ผู้จัดการ 360 องศา. (2563) ตลาดอีคอมเมิร์ซโตไม่หยุด สวนกระแสธุรกิจพ่วงหลัง COVID-19. จากเว็บไซต์: <http://gotomanager.com/content/author/manager360/>
- พีรวิษณุ อีระกาญจน์. (2562). อิทธิพลของการรับรู้คุณค่าและการตระหนักรู้ตราสินค้าที่ส่งผลต่อการซื้อซ้ำของผลิตภัณฑ์ซีเรียลผ่านช่องทางออนไลน์ของผู้บริโภค ในเขตกรุงเทพมหานคร. คณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น.
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2563). E-Commerce ปี 63 คาดมูลค่าตลาดชะลอเหลือโต 8-10% สภาวะ New normal กระตุ้นการแข่งขันที่ยากและรุนแรงขึ้น (กระแสทรรศน์ ฉบับที่ 3112). จากเว็บไซต์: [https:// kasikornresearch.com/th/ analysis/k-econ/business/Pages/z3112.aspx](https://kasikornresearch.com/th/analysis/k-econ/business/Pages/z3112.aspx)
- สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.). (2563). จำนวนผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตในประเทศไทย. จากเว็บไซต์: [http://webstats.nbtc.go.th/netnbtc/ INTERNETUSERS.php](http://webstats.nbtc.go.th/netnbtc/INTERNETUSERS.php)
- Aren, G., Güzel, M., Kabadayı, E., & Alpkan, L. (2013). Factors Affecting Repurchase Intention to Shop at the Same Site. Procedia: Social and Behavioral Sciences, 99, 536–544. doi:10.1016/ j.sbspro.2013.10.523
- IH Digital. (2563). ส่องตลาด E-Commerce ในไทย เป็นอย่างไรกันบ้าง?. จากเว็บไซต์: <https://www.ihdigital.co.th/thailand-e-commerce-2020>
- Jin Yong Park. (2019). What Makes Customers Repurchase Grocery Products from On-line Stores in Korea. International Journal of E-Business Research, October 2019 15(4):24-39
- Kline, R. B. (2011). Principles and practice of structural equation modeling. (ed 3 rd).

New York: The Guilford Press.

Nurhanan Syafiah Abdul Razak, Malliga Marimuthu, Azizah Omar, Mazlina Mamat. (2014).

Trust and Repurchase Intention on Online Tourism Services among Malaysian Consumers. Procedia - Social and Behavioral Sciences 130 (2014), 577-582.

Rahmad Wijaya. (2018). **Determinants of Repurchase Intentions at Online Stores in Indonesia.** Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/325951632_Determinants_of_Repurchase_Intentions_at_Online_Stores_in_Indonesia.

Stock2morrow. (2563). **วิเคราะห์สงครามค้าปลีก เมื่อ 3 ยักษ์ จักรวรรดิเทคโนโลยี**. จากเว็บไซต์: <https://stock2morrow.com/discuss/room/1/topic/19622>

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อรองเท้ามือสองผ่านเพจเฟซบุ๊ก
ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

THE INFLUENCE OF CAUSAL FACTORS AFFECTING PURCHASE
INTENTION USED SHOES ON FACEBOOK
PAGE OF CONSUMERS IN BANGKOK AND ITS VICINTY

จิตาภา สอนเนย*
สุมาลย์ ปานคำ**

วันรับ 16 / พฤษภาคม / 2565

ตรวจสอบ 25-30 / พฤษภาคม / 2565

ตอบรับ 20 / มิถุนายน / 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความตั้งใจซื้อรองเท้ามือสองผ่านทางเพจเฟซบุ๊กของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล 2) เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อรองเท้ามือสองผ่านเพจเฟซบุ๊กของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิง

ปริมาณ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้ที่เคยซื้อรองเท้ามือสองผ่านเพจ เฟซบุ๊ก“ขายรองเท้ามือสอง by Iron Room”และพักอาศัยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 210 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามออนไลน์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ และโมเดลสมการโครงสร้างใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุเพื่อหาเส้นทางอิทธิพลเชิงสาเหตุ

*นักศึกษาปริญญาโท, หลักสูตรสารสนเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสื่อสังคม วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยรังสิต, E-mail: inwiwsza@gmail.com

**อาจารย์ประจำ วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยรังสิต, E-mail: sumaman.p@rsu.ac.th

ของตัวแปรผลการวิจัยพบว่า โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความน่าเชื่อถือของตราสินค้า 2) ด้านความผูกพันทางจิตใจ 3) ด้านการตัดสินใจซื้อ และ 4) ด้านความตั้งใจซื้อ และโมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี โดยพิจารณาจากค่าสถิติไค-สแควร์ (X^2) = 175.91, ค่า CMIN/df = 1.12, ค่าองศาอิสระ (df) = 157, ค่า GFI = 0.93, ค่า AGFI = 0.90, ค่า SRMR = 0.04, ค่า RMSEA = 0.02 ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ เท่ากับ 0.96 แสดงว่าตัวแปรในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของความตั้งใจซื้อรองเท้ามือสองผ่านเพจเฟซบุ๊กได้ร้อยละ 96 และปัจจัยด้านความน่าเชื่อถือของตราสินค้ามีอิทธิพลทางตรงมากที่สุดต่อความตั้งใจซื้อรองเท้ามือสองผ่านเพจเฟซบุ๊ก ผลลัพธ์ในการวิจัยครั้งนี้เป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการหรือผู้ที่สนใจธุรกิจจำหน่ายสินค้ารองเท้ามือสองผ่านเพจเฟซบุ๊ก สามารถนำข้อมูลไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนการตลาดสร้างกลยุทธ์ในการทำธุรกิจหรือพัฒนาร้านค้าของตนเองให้เหมาะสมและตรงตามความต้องการของลูกค้าในอนาคต

คำสำคัญ: ความน่าเชื่อถือ, ความผูกพันทางจิตใจ, ความตั้งใจซื้อ, เพจเฟซบุ๊ก, รองเท้ามือสอง

ABSTRACT

The Objective of this research were 1) to develop and examine the consistency of the causal factors affecting purchase Intention used shoes on Facebook page of consumers in Bangkok and its vicinity. 2) to study the causal factors affecting purchase Intention used shoes on Facebook page of consumers in Bangkok and its vicinity.

This research study was a quantitative research. The sample groups were used to buy used shoes on Facebook page “Sell used shoes by Iron Room” and lived in Bangkok and its vicinity of 210 people. The tools used for data collection were online questionnaires. The statistics used for data analysis were frequency, percentage and structural equation model, used in the causal relationship analysis to determine the causal influence path of variables. The results of this research were the causal relationships model to developed consisting of 4 components were 1) Brand Credibility 2) Affective Commitment 3) Decision Convenience 4) Purchase Intention and the model was consistent whit the empirical data to a great extent. The statistic shows the Chi-square statistics goodness fit test (X^2) = 175.91, degrees of freedom (df) = 157, CMIN / df = 1.12, GFI = 0.93, AGFI = 0.90, SRMR = 0.04, RMSEA = 0.02. The final was predictive coefficient of 0.96 indicating that the variables in the model can explain the variance of the Purchase Intention of the Purchase Intention used shoes on Facebook page by 96 percent and Brand Credibility were the most direct influence on Purchasing Intention used shoes on Facebook page of consumers in Bangkok and its vicinity. The results of this research are useful to entrepreneurs or those interested in selling products used shoes on Facebook page. The information can be applied in

marketing planning, creating strategies to suit and meet the needs of customers in the future.

Keywords: Decision, Affective Commitment, Purchase Intention, Facebook Page, Used shoes.

บทนำ

ปัจจุบันเทคโนโลยีและโซเชียลมีเดีย เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันมากขึ้น การสื่อสารข้อมูลเป็นไปด้วยความรวดเร็วและเชื่อมโยงกันอย่างทั่วถึงและกว้างขวาง (Globalization) เทคโนโลยีทางการสื่อสาร (Communication) และคอมพิวเตอร์ (Computer) ได้ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการติดต่อแลกเปลี่ยนสารสนเทศ (Information) ที่มีประสิทธิภาพทำให้เกิดเครือข่ายข้อมูลครอบคลุมทั่วโลกที่เห็นได้จากการใช้งานในระบบอินเทอร์เน็ต (Internet) ซึ่งได้กลายมาเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวัน เช่น การส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail), การพูดคุย (Chat) เป็นต้น ทำให้หลายธุรกิจหันมาทำธุรกิจการค้าทางออนไลน์ (e-Commerce) กันมากยิ่งขึ้น (เฉลิมศักดิ์ ใหญ่なかศิริ, 2560)

ปัจจุบันสังคมการซื้อขายสินค้ามือสองได้รับความนิยมเป็นอย่างมากและตลาดสินค้ามือสองยังมีการเติบโตรวดเร็วอย่างต่อเนื่อง โดยสินค้ามือสองที่คนเอเชียนิยมซื้อมากที่สุดมีสินค้าอยู่ 7 ประเภทหลักๆ ที่คนเอเชียเลือกที่จะซื้อมากที่สุด ได้แก่ รถยนต์ รถจักรยาน หนังสือ สินค้าอิเล็กทรอนิกส์ เพอร์นิเจอร์ เครื่องใช้ภายในบ้าน ของใช้ส่วนตัว (เสื้อผ้า, กระเป๋า, นาฬิกา, รองเท้า) ตามลำดับ และด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 ทำให้ผู้คนต่างมีรายได้ที่ลดลง การจะใช้จ่ายซื้อสินค้าจึงต้องคำนึงถึงความจำเป็นและความ

ประหยัด ตลาดสินค้ามือสองจึงกลายเป็นตลาดที่มีแนวโน้มเติบโตขึ้นสวนทางกับเศรษฐกิจโลก (Berenberg Bank, 2020)

เพจเฟซบุ๊ก (Facebook Page) เป็นสื่อหนึ่งของสังคมออนไลน์ที่จัดได้ว่าเป็นสื่อเครือข่ายสังคมออนไลน์ ระดับโลกที่ได้รับความนิยมสูงมาก โดยเป็นเว็บไซต์ที่ทำให้ผู้ใช้งานสามารถเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร รูปภาพ วิดีโอและสนทนาพูดคุยกัน จากกระแสวัฒนธรรมทางเทคโนโลยี ในปี พ.ศ. 2563 ทำให้มีผู้ใช้งานเฟซบุ๊กมากกว่า 2 พันล้านบัญชีผู้ใช้งานทั่วโลก และในจำนวนนี้เป็นบัญชีของผู้ใช้งานในประเทศไทยมากกว่า 47 ล้านบัญชีผู้ใช้ จำนวนสถิติที่สูงขนาดนี้จึงทำให้เกิดธุรกิจการค้าขายออนไลน์ที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย ในยุคปัจจุบัน เพจเฟซบุ๊กจึงเป็นที่นิยมสำหรับการเริ่มต้นทำธุรกิจ (Hootsuite, 2020) โดยเพจเฟซบุ๊กนั้นเป็นตัวช่วยในการนำเสนอข้อมูลสินค้าในรูปแบบร้านค้าออนไลน์บนเฟซบุ๊ก โดยฟังก์ชันเพจเฟซบุ๊กนั้นได้เปรียบเสมือนร้านค้าออนไลน์ ซึ่งฟังก์ชันนี้จะ เป็นอีกหนึ่งช่องทางที่ช่วยให้สินค้าและเว็บไซต์ของผู้ประกอบการเป็นที่รู้จักบนโลกออนไลน์มากยิ่งขึ้น (Wikipedia, 2020)

ร้านจำหน่ายรองเท้ามือสอง “ขายรองเท้ามือสอง by Iron Room” เลือกใช้เพจเฟซบุ๊กในการขายสินค้ารองเท้ามือสอง เนื่องจากในช่วงที่ผ่านมาเพจเฟซบุ๊กเป็นที่นิยมอย่างมากโดยเฉพาะในกลุ่มของวัยรุ่น ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายที่ร้านค้าส่วนใหญ่ต้องการ ผู้ประกอบการส่วนใหญ่จึงเลือกใช้บริการขายสินค้าผ่านทางเพจเฟซบุ๊กอีกทั้งการใช้งานของเพจเฟซบุ๊กมีวิธีการติดต่อ สนทนา ในการสั่งซื้อสินค้าออนไลน์ที่ทำได้อย่างง่ายดาย สะดวก รวดเร็ว และไม่มีค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ซึ่งบางร้านค้ามีสินค้าที่ผู้บริโภคต้องการเป็นจำนวนมาก ทำให้ผู้บริโภคบางกลุ่มต้องการความรวดเร็วในการสั่งซื้อ

สินค้าอื่น ๆ เพื่อได้มาครอบครองให้ได้อย่างเร็วไว ด้วยเหตุผลนี้ผู้ประกอบการจึงใช้การขายสินค้าผ่านทางเพจเฟซบุ๊กเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้บริโภค (นนทพร จูติมานนท์, 2552)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อของผู้บริโภคมีหลายอย่าง โดยเฉพาะ 1) ปัจจัยด้านความน่าเชื่อถือของตราสินค้า เป็นความน่าเชื่อถือของข้อมูล รายละเอียดที่ระบุในสินค้าและขึ้นอยู่กับความรู้ของผู้บริโภคว่าสินค้านั้นมีคุณภาพตรงตามที่ระบุไว้ (Erdem and Swait, 1998) 2) ปัจจัยด้านความผูกพันทางจิตใจ เป็นความรู้สึทางด้านอารมณ์ (Emotion Attachment) ที่จะทำให้ผู้บริโภคเกิดความผูกพัน ความรัก และความรู้สึกต่าง ๆ ต่อสินค้า (สุนิตา ศรีพลนอก, 2559) 3) ปัจจัยด้านการตัดสินใจซื้อ เป็นกระบวนการในการเลือกซื้อสินค้าที่ต้องการซื้อสินค้าจากทางเลือกต่าง ๆ ที่มีอยู่ (ฉัตยาพร เสมอใจ, 2550) และ 4) ปัจจัยด้านความตั้งใจซื้อ เป็นการที่ผู้บริโภคได้ประเมินสินค้าและบริการแล้วเกิดความพึงพอใจในสินค้าและบริการนั้นรวมถึงมีทัศนคติที่ดีต่อความตั้งใจซื้อสินค้าและบริการนั้น (ณัฐกฤษณ์ รัตนเหม, 2561) ถ้าเพจเฟซบุ๊กขายรองเท้ามือสองสามารถสร้างความตั้งใจซื้อให้เกิดกับผู้บริโภคได้จะส่งผลต่อความสำเร็จทางด้านธุรกิจได้อย่างยั่งยืน

จากข้อมูลและเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้มีความสนใจศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อรองเท้ามือสองผ่านเพจเฟซบุ๊กของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการวางกลยุทธ์ทางการ

ตลาดเพื่อให้ตรงตามความต้องการของผู้บริโภค และใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการใช้เทคโนโลยีโดยผ่านเพจเฟซบุ๊ก “ขายรองเท้ามือสอง by Iron Room” ให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความตั้งใจซื้อรองเท้ามือสองผ่านทางเพจเฟซบุ๊กของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
2. เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อรองเท้ามือสองผ่านเพจเฟซบุ๊กของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณมีรายละเอียด ดังนี้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อรองเท้ามือสองผ่านทางเพจเฟซบุ๊กของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดของ Shih-Ping Jeng, et al., (2016) มาปรับปรุงและพัฒนาโดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อรองเท้ามือสองผ่านเพจเฟซบุ๊ก ได้แก่ ความน่าเชื่อถือของตราสินค้า (Brand Credibility) ความผูกพันทางจิตใจ (Affective Commitment) ด้านการตัดสินใจซื้อ (Decision Convenience) ว่ามีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อรองเท้ามือสองผ่านทางเพจเฟซบุ๊ก “ขายรองเท้ามือสอง by Iron Room” ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ที่มา: Shih-Ping Jeng, et al., (2016)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ที่เคยซื้อรองเท้ามือสองผ่านเพจเฟซบุ๊ก “ขายรองเท้ามือสอง by Iron Room” และ อาศัยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน

กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ที่เคยซื้อรองเท้ามือสองผ่านทางเพจเฟซบุ๊ก “ขายรองเท้ามือสอง by Iron Room” และ อาศัยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 210 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบโควต้า (Quota Sampling) ในการกำหนดกลุ่มตัวอย่างของการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุแบบมีตัวแปรแฝง (Causal Structural- Models with Latent Variable) Kline, (2011); นงลักษณ์ วิรัชชัย (2542) ได้เสนอว่า ขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมควรอยู่ใน 1 ตัวแปรสังเกตได้ต่อ 10-20 เท่า หรือตัวอย่างน้อยที่สุดที่ยอมรับได้ดูจากค่าสถิติ Holster ที่ต้องมีค่ามากกว่า 200 (Hoelter, 1983) จึงจะถือว่าโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในการศึกษาครั้งนี้มีตัวแปรที่สังเกตได้ จำนวน 20 ตัวแปร ซึ่งต้องใช้กลุ่มตัวอย่างประมาณ 200 คนเป็นอย่าง

น้อยและเพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนของข้อมูล ผู้วิจัยจึงเพิ่มกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวน 210 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามออนไลน์ (Online Questionnaire) จำนวน 1 ฉบับ โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อคำถามคัดกรองเบื้องต้น ได้แก่ ท่านเคยซื้อรองเท้ามือสองจากเพจเฟซบุ๊ก “ขายรองเท้ามือสอง by Iron Room” หรือไม่ และ ท่านพักอาศัยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลหรือไม่ จำนวนทั้งสิ้น 2 ข้อ

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ และระดับการศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 4 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อรองเท้ามือสองผ่านทางเพจเฟซบุ๊ก โดยข้อคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า 7 ระดับ แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความน่าเชื่อถือของตราสินค้า 2) ด้านการตัดสินใจซื้อ 3) ด้านความผูกพันทางจิตใจ และ 4) ด้านความตั้งใจซื้อ จำนวน 20 ข้อ

การหาคุณภาพเครื่องมือ

ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน หาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Index of Congruence : IOC) โดยได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 จากนั้นนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มลูกค้าผู้ที่เคยซื้อรองเท้ามือสองผ่านเพจเฟซบุ๊ก จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาโดยวิธีการคำนวณของครอนบาค (Cronbach's Alpha) พบว่าค่าความเชื่อมั่นจำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความน่าเชื่อถือของตราสินค้า เท่ากับ 0.88 2) ด้านความผูกพันด้านความรู้สึก เท่ากับ 0.86 3) ด้านการตัดสินใจซื้อ เท่ากับ 0.86 4) ด้านความตั้งใจซื้อ เท่ากับ 0.90 โดยพิจารณาเกณฑ์ค่าความเชื่อมั่น 0.70 ขึ้นไป (ชไมพร กาญจนกิจสกุล, 2555) แสดงให้เห็นว่าข้อคำถามในแบบสอบถามนั้นมีความน่าเชื่อถือในระดับสูง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยแบบสอบถามออนไลน์จากผู้ที่เคยซื้อรองเท้ามือสองผ่านเพจเฟซบุ๊ก “ขายรองเท้ามือสอง by Iron Room” และพักอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยมีข้อคำถามคัดกรอง คือ ท่านเคยซื้อรองเท้ามือสองผ่านเพจเฟซบุ๊ก “ขายรองเท้ามือสอง by Iron Room” หรือไม่ ถ้าผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่าไม่เคย ผู้วิจัยจะไม่นำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยเก็บข้อมูลจากการแบ่งปันลิงก์ URL ของแบบสอบถามออนไลน์ผ่านเพจเฟซบุ๊ก “ขายรองเท้ามือสอง by Iron Room” และผ่านหน้าเพจเฟซบุ๊กส่วนตัวในช่วงเดือนมกราคม ถึง กุมภาพันธ์ 2564 รวมระยะเวลาในการเก็บข้อมูลทั้งสิ้น 1 เดือน

มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 250 คน หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ได้จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 210 คน นำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistics) ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้การวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุเพื่อหาเส้นทางอิทธิพลเชิงสาเหตุของตัวแปร หาขนาดอิทธิพลและทิศทางว่าเป็นอย่างไร จากแนวคิดและทฤษฎีที่ผู้วิจัยใช้ อ้างอิงมีการทดสอบความสอดคล้องกลมกลืนระหว่างโมเดลสมมุติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าสถิติ CMIN/DF น้อยกว่า 3.00 ค่า GFI, AGFI, CFI ตั้งแต่ 0.90 ขึ้นไป และค่า RMSEA, SRMR น้อยกว่า 0.08 ซึ่งสอดคล้องกับสถิติวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (กริช แรงสูงเนิน, 2554)

ผลการวิจัย

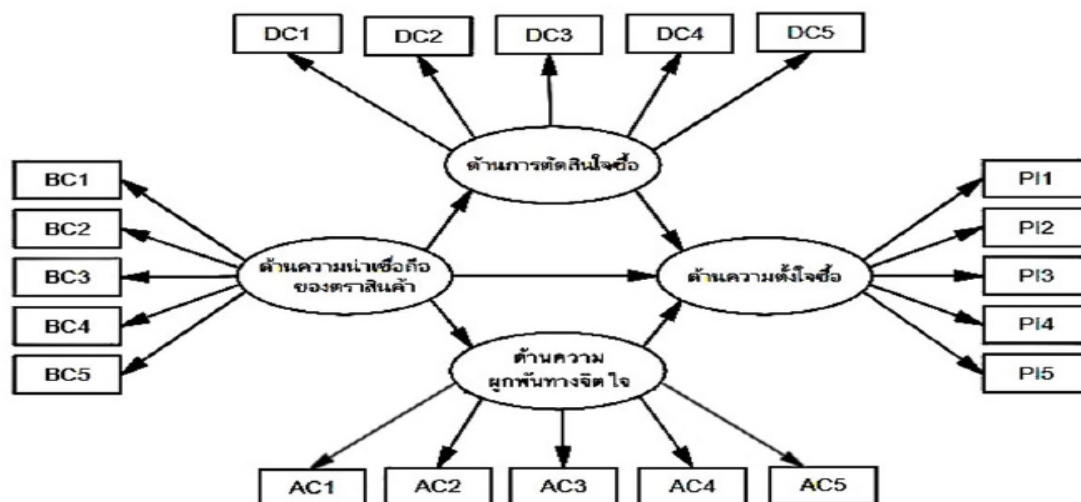
ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 210 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นผู้ชาย จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 48.10 มีอายุอยู่ในช่วง 20-25 ปี จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 50.95 สถานภาพโสด จำนวน 179 คน คิดเป็นร้อยละ 85.24 ระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 58.57 และผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดเคยซื้อรองเท้ามือสองผ่านเพจเฟซบุ๊ก “ขายรองเท้ามือสอง by Iron Room”

1. ผลการพัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความตั้งใจซื้อรองเท้ามือสองผ่านเพจเฟซบุ๊กของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิดของ Shih-Ping

Jeng, et al., (2016) มาปรับปรุงและพัฒนา พบว่า โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านความน่าเชื่อถือของตราสินค้า 2) ด้านความผูกพันทางจิตใจ 3) ด้านการตัดสินใจซื้อ

ใจซื้อ 4) ด้านความตั้งใจซื้อ โดยผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความตั้งใจซื้อ รongเท้ามือสองผ่านเพจเฟซบุ๊กของผู้บริโภคในเขต กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ดังภาพที่ 2

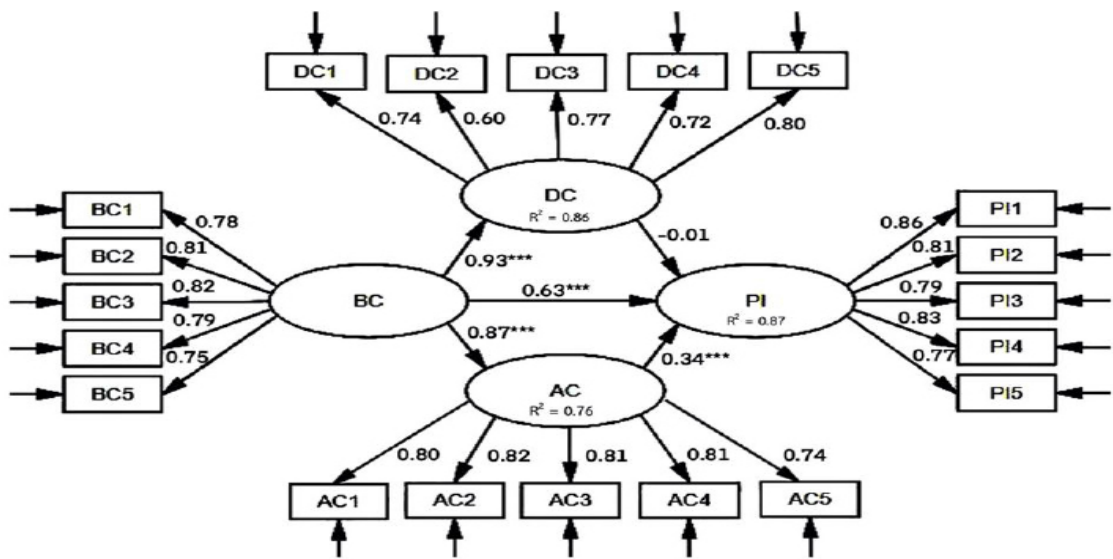
ภาพที่ 2 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความตั้งใจซื้อรองเท้ามือสองผ่านเพจเฟซบุ๊กของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

2. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า โมเดลที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องและกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าดัชนีบ่งชี้ความสอดคล้องและกลมกลืนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความตั้งใจซื้อรองเท้ามือสองผ่านเพจเฟซบุ๊กของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ค่าดัชนี	เกณฑ์ที่ใช้พิจารณา	ค่าสถิติ	ผลการตรวจสอบ
1. ค่า CMIN/df	< 3.00	1.12	ผ่านเกณฑ์
2. ค่า GFI	≥ 0.90 (เข้าใกล้ 1.00)	0.93	ผ่านเกณฑ์
3. ค่า AGFI	≥ 0.90 (เข้าใกล้ 1.00)	0.90	ผ่านเกณฑ์
4. ค่า CFI	≥ 0.90 (เข้าใกล้ 1.00)	1.00	ผ่านเกณฑ์
5. ค่า TLI	≥ 0.90 (เข้าใกล้ 1.00)	1.00	ผ่านเกณฑ์
6. ค่า RMSEA	< 0.08 (เข้าใกล้ 0)	0.02	ผ่านเกณฑ์
7. ค่า SRMR	< 0.08 (เข้าใกล้ 0)	0.04	ผ่านเกณฑ์
8. ค่า HOELTER	> 200	223	ผ่านเกณฑ์

จากตารางที่ 1 พบว่า โมเดลที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องและกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี โดยพิจารณาจากค่าไคสแควร์สัมพันธ์ (CMIN/df) = 1.12 ค่าดัชนี GFI = 0.93, AGFI = 0.90, CFI = 1.00 และ TLI = 1.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์โดยค่า GFI, AGFI, CFI ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.90-1.00 ค่า RMSEA = 0.02 ค่า SRMR = 0.04 เป็นไปตามเกณฑ์โดยค่า RMSEA และ ค่า SRMR ต้องมีค่าน้อยกว่า 0.08 และค่า Hoelter = 223 เป็นไปตามเกณฑ์โดยค่า Hoelter ต้องมีค่ามากกว่า 200 ซึ่งบ่งชี้ได้ว่าโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความตั้งใจซื้อรองเท้ามือสองผ่านเพจเฟซบุ๊กของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังภาพที่ 3

$\chi^2 = 175.91$, $\chi^2 / df = 1.12$, GFI = 0.93, AGFI = 0.90, CFI = 0.99, SRMR = 0.04, RMSEA = 0.02

หมายเหตุ BC หมายถึง ความน่าเชื่อถือของตราสินค้า, DC หมายถึง การตัดสินใจซื้อ, AC หมายถึง ความผูกพันทางจิตใจ, PI หมายถึง ความตั้งใจซื้อ, R² หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์

ภาพที่ 3 ค่าสถิติจากโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความตั้งใจซื้อรองเท้ามือสองผ่านเพจเฟซบุ๊กของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล (โมเดลที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์)

3. ผลการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุ อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อมและอิทธิพลรวมที่มีผลต่อความตั้งใจซื้อรองเท้ามือสองผ่านเพจเฟซบุ๊กของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อมและอิทธิพลรวมที่มีผลต่อความตั้งใจซื้อรองเท้ามือสองผ่านเพจเฟซบุ๊ก “ขายรองเท้ามือสอง by Iron Room” ของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ตัวแปรแฝงภายนอก	ตัวแปรแฝงภายใน								
	ด้านการตัดสินใจซื้อ (DC)			ด้านความผูกพันทางจิตใจ (AC)			ด้านความตั้งใจซื้อ (PI)		
	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE
ด้านความน่าเชื่อถือของตราสินค้า (BC)	0.93***	-	0.93***	0.87***	-	0.87**	0.63***	0.29*	0.92*
ด้านการตัดสินใจซื้อ (DC)	-	-	-	-	-	-	-0.01	-	-0.01
ด้านความผูกพันทางจิตใจ (AC)	-	-	-	-	-	-	0.34***	-	0.34***
ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R ²)	0.86			0.76			0.87		

หมายเหตุ *** $p \leq .001$, * $p \leq .05$, DE = อิทธิพลทางตรง, IE = อิทธิพลทางอ้อม, TE = อิทธิพลรวม จากตารางที่ 2 พบว่า ด้านความตั้งใจซื้อได้รับอิทธิพลทางรวมมากที่สุดจากด้านความน่าเชื่อถือของตราสินค้า เท่ากับ 0.92 โดยจำแนกเป็นอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.63 และอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ 0.29 นอกจากนี้ยังได้รับอิทธิพลทางตรงรองลงมาจากด้านความผูกพันทางจิตใจ เท่ากับ 0.34 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ ดังนี้

1. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความตั้งใจซื้อรองเท้ามือสองผ่านเพจเฟซบุ๊กของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ประกอบด้วย 4 ตัวแปร ได้แก่ 1) ด้านความน่าเชื่อถือของตราสินค้า 2) ด้านความผูกพันทางจิตใจ 3) ด้านการตัดสินใจซื้อ และ 4) ด้านความตั้งใจซื้อ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Shih-Ping Jeng, et al., (2016) และโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้นสอดคล้อง

กับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี

2. ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อรองเท้ามือสองผ่านเพจเฟซบุ๊กของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ดังนี้

2.1 ปัจจัยด้านความน่าเชื่อถือของตราสินค้ามีอิทธิพลทางตรงมากที่สุดต่อปัจจัยด้านความตั้งใจซื้อรองเท้ามือสองผ่านเพจเฟซบุ๊ก เนื่องจากผู้บริโภคมีความเชื่อมั่นในตราสินค้าที่เคยใช้และรับรู้ถึงคุณสมบัติของสินค้ามือสองที่ตั้งใจซื้อผ่านเพจเฟซบุ๊ก “ขายรองเท้ามือสอง by Iron Room” มาก่อน ทั้งในเรื่องของวัสดุที่ใช้ในการผลิตสินค้า ความคุ้มค่าของการใช้งาน รวมไปถึงราคาที่ถูกลงกว่าสินค้ามือหนึ่ง จึงส่งผลให้ด้านความน่าเชื่อถือของตราสินค้าเป็นที่ยอมรับและเกิดความเชื่อมั่นจนส่งผลให้มีการตั้งใจซื้อ และบอกต่อคนใกล้ชิดให้มาซื้อสินค้ามือสองผ่านทางเพจเฟซบุ๊ก “ขายรองเท้ามือสอง by Iron Room” ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนัญญา อุทัยปรีดา (2558) ได้ศึกษาความเชื่อมั่นในตราสินค้าและภาพลักษณ์ประเทศแหล่งกำเนิดสินค้าที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อ พบว่าความน่าเชื่อถือในตราสินค้าที่ผู้ประกอบการ ทำให้

เกิดความสัมพันธ์ระหว่างผู้ขายและผู้บริโภค อีกทั้งผู้ประกอบการมีความใส่ใจผู้บริโภคอย่างต่อเนื่องโดยยึดถือเป็นหัวใจสำคัญในกลยุทธ์การบริหารตราสินค้าเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริโภคกับตราสินค้า อีกทั้งผู้บริโภคต้องการตราสินค้าที่ตนมีความเชื่อมั่น ตราสินค้าเองก็ต้องการความเชื่อมั่นจากผู้บริโภค และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของมินา อ่องบางน้อย (2553) ได้ศึกษาคุณค่าตราสินค้า ความไว้วางใจ และความพึงพอใจที่มีผลต่อความภักดีต่อตราสินค้า CAT CDMA (แคท ซีดีเอ็มเอ) พบว่าตราสินค้ามีส่วนช่วยให้ผู้บริโภคสามารถดึงข้อมูลเกี่ยวกับตราสินค้าออกมาจากความทรงจำ ทำให้สินค้ามีความแตกต่างจากคู่แข่ง รวมทั้งทำให้ผู้บริโภคมีเหตุผลในการซื้อสินค้าโดยการสร้างทัศนคติเชิงบวกให้กับตราสินค้าและสามารถเพิ่มโอกาสในการขยายตัวของสินค้าผ่านตราสินค้าเดิมได้ง่ายขึ้น

2.2 ปัจจัยด้านความผูกพันทางจิตใจมีอิทธิพลทางตรงรองลงมาต่อปัจจัยด้านความตั้งใจซื้อรองเท้ามือสองผ่านเพจเฟซบุ๊ก เนื่องจากผู้บริโภคมีความเชื่อใจในการดูแลเอาใจใส่ การแก้ปัญหาและการให้บริการที่เป็นกันเองของผู้ประกอบการ เป็นไปตามความรู้สึกที่คาดหวัง นำไปสู่ความตั้งใจซื้อรองเท้ามือสองผ่านเพจเฟซบุ๊ก “ขายรองเท้ามือสอง by Iron Room” ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วงศกร ยุกิจภูติ (2559) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันในแอปพลิเคชัน LINE ของผู้บริโภคใช้งานในกรุงเทพมหานคร พบว่าการสร้างให้ลูกค้าเกิดความผูกพันต่อตราสินค้าจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ลูกค้าอยู่กับองค์กรธุรกิจนั้นให้นานที่สุด องค์กรธุรกิจต้องอาศัยการสร้างให้ลูกค้าเกิดความผูกพันอย่างลึกซึ้งกับตราสินค้า โดยพยายามหาวิธีทำให้ลูกค้าเกิดความผูกพัน (Customer Engagement : CE) ซึ่งเป็นความรู้สึกทางด้านอารมณ์ (Emotion

Attachment) ที่จะทำให้ลูกค้าเกิดความผูกพันในระดับสูงสุด เกิดความรัก ความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของ มีอารมณ์ร่วมไปกับสินค้า มีแนวโน้มที่จะใช้ต่อไปในอนาคต และสามารถช่วยประชาสัมพันธ์สินค้าให้กับบุคคลต่าง ๆ รอบข้างของลูกค้าได้อีกด้วย และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนิตา ศรีพลนอก (2559) ได้ศึกษาคุณภาพในการบริการและการยึดติดทางอารมณ์ที่มีอิทธิพลต่อความภักดีต่อการใช้บริการร้านกาแฟคาเฟ่เมซอนของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าความผูกพันของลูกค้าเป็นความผูกพันทางอารมณ์ของลูกค้าที่สามารถเกิดขึ้นกับองค์กรธุรกิจสินค้าและบริการ หรือตราสินค้า ซึ่งจะส่งผลให้ลูกค้าพัฒนาระดับของความผูกพันจากความมั่นใจ กลายเป็นความซื่อสัตย์ ความภูมิใจและความหลงใหลที่ลูกค้ามีต่อองค์กรธุรกิจในที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ผู้ประกอบการขายรองเท้ามือสองบนเพจเฟซบุ๊กควรให้ความสำคัญในด้านความน่าเชื่อถือของตราสินค้าโดยคำนึงถึงการสร้างรูปแบบหรือวิธีการในการนำเสนอให้ผู้บริโภคเชื่อมั่นและไว้วางใจต่อสินค้า ทำให้ผู้บริโภคเกิดความเชื่อมั่นต่อร้านค้าและเชื่อมั่นต่อผู้ประกอบการธุรกิจ

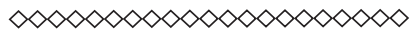
1.2 ผู้ประกอบการรองเท้ามือสอง ควรให้ความสำคัญในด้านความผูกพันทางจิตใจ โดยหากผู้บริโภคต้องการคำแนะนำหรือมีปัญหาผู้ประกอบการควรแก้ไขปัญหาตอบคำถาม และ แสดงความรับผิดชอบทันที ทำให้ผู้บริโภคเกิดความประทับใจ เชื่อใจและรู้สึกอยากที่จะใช้บริการครั้งต่อไปผ่านความรู้สึกทางจิตใจ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป
 การวิจัยในครั้งต่อไป ควรศึกษา
 วิจัยกับตัวแปรอื่นที่อาจเกี่ยวข้องกับตัวแปร
- ที่ทำการศึกษานี้ เช่น ด้านคุณภาพของ
 สินค้า ด้านการรับรู้ความเสี่ยง และด้านการ
 บอกต่อแบบปากต่อปาก เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กริช แรงสูงเนิน. (2554). การวิเคราะห์ปัจจัยด้วย SPSS และ AMOS เพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ฉัตยาพร เสมอใจ. (2550). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าในงานแสดงสินค้าของประชากรใน กรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- เฉลิมศักดิ์ ไชยนาคะศิริ. (2560). การใช้เทคโนโลยีในชีวิตประจำวัน. [ออนไลน์], 1 พฤศจิกายน 2563 แหล่งที่มา <https://sites.google.com/site/sarasontest/chwy-hi-mnusy-mi-khwam-sadwk>
- ณัฐกฤษณ์ รัตนเหม. (2561). ความน่าไว้วางใจของธุรกิจเฟอร์นิเจอร์ที่ส่งผลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าผ่านระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). โมเดลลิสม์: สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นนทพร จุตیمانนท์ (2552). พฤติกรรมการซื้อรองเท้ามือสองของวัยรุ่นในจังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มีนา อ่องบางน้อย และ พินิต กุลศิริ. (2553). คุณค่าตราสินค้า ความไว้วางใจ และความพึงพอใจ ที่มีผลต่อความภักดีต่อตราสินค้า CAT CDMA (แคท ซิตีเอ็มเอ). วารสารบัญญัติวิวัฒน์, 2 (1) , 52-69.
- วงศกร ยุกจิภูติ. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันในแอปพลิเคชันLINEของผู้บริโภคใช้งานใน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุนิดา ศรีพลนอก. (2559). คุณภาพในการบริการและการยึดติดทางอารมณ์ที่มีอิทธิพลต่อความภักดีต่อการใช้บริการร้านกาแฟคาเฟ่เมซอนของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- อนัญญา อุทัยปรีดา. (2558). ความเชื่อมั่นในตราสินค้าและภาพลักษณ์ประเทศแหล่งกำเนิดสินค้าที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อ. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- Berenberg Bank. (2020). รายได้ทางใหม่ เมื่อ “สินค้ามือสอง” จะกลายเป็นอีกธุรกิจหนึ่งที่กำลั้มาแรง หลังโควิด-19 จบ [ออนไลน์]. 1 พฤศจิกายน 2563 แหล่งที่มา <https://cheechongruay.co.th>
- Erdem and Swait. (1998). Brand Equity as a Signaling Phenomenon. [ออนไลน์], 1 พฤศจิกายน 2563 แหล่งที่มา <https://onlinelibrary.wiley.com>
- Hoelter, J.W. (1983). The analysis of covariance structures: Goodness-of-fit indices. Sociological Methods and Research, 11, 325–344.

- Hootsuite. (2020). **DIGITAL 2020: THAILAND**. [ออนไลน์], 1 พฤศจิกายน 2563 แหล่งที่มา <https://datareportal.com/reports/digital-2020-thailand>.
- Kline, R. B. (2011). **Assumptions in structural equation modeling**. In Handbook of Structural Equation Modeling (R. Hoyle, ed.). Guilford Press, New York.
- Shih-Ping Jeng, et al. (2016). **The influences of airline brand credibility on consumer purchase intentions**. [ออนไลน์], 1 พฤศจิกายน 2563 แหล่งที่มา <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0969699715301216>.
- Wikipedia. (2020). เฟซบุ๊ก. [ออนไลน์], 1 พฤศจิกายน 2563 แหล่งที่มา <https://th.wikipedia.org/wiki>.

การศึกษาวิเคราะห์เหตุผลของการไม่นับถือศาสนา

THE ANALYTICAL REASONING STUDY OF THE IRRELIGION

พระครูปลัดณพิชญ์ ญาณวิโร*

พระครูโกศลศาสนบัณฑิต**

วันรับ 16 / พฤษภาคม / 2565

ตรวจสอบ 25-30 / พฤษภาคม / 2565

ตอบรับ 20 / มิถุนายน / 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ในการทำวิจัย ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาแนวคิดของมนุษย์ในบริบททางศาสนาของสังคมร่วมสมัย 2) เพื่อศึกษาแนวคิดและเหตุผลของการไม่นับถือศาสนา 3) เพื่อวิเคราะห์เหตุผลการดำเนินชีวิตของการไม่นับถือศาสนา เพื่อให้ทราบถึงแนวคิดเรื่องศาสนาของคนในสังคมร่วมสมัยและทราบถึงเหตุผลต่อการไม่นับถือศาสนา และเหตุผลการดำเนินชีวิตในการไม่นับถือศาสนา โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) ทำการวิเคราะห์เนื้อหาแนวคิดเรื่องดังกล่าวจากหนังสือ เอกสาร บทความ บทวิจารณ์ สื่อต่าง ๆ จากการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ แล้วนำมา

วิเคราะห์แนวคิดทางปรัชญาและนำเสนอข้อสรุปเชิงพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า:

ความเชื่อทางศาสนาของคนในสังคมร่วมสมัยนี้ ความศรัทธาต่อสิ่งสูงสุดของศาสนา โดยมากหมายถึง พระเจ้า เป็นเรื่องที่ไม่สามารถพิสูจน์ความมีอยู่หรือการดำรงอยู่ได้ เรื่องนี้เป็นเหตุผลปัจเจกบุคคล สำหรับแนวคิดของการไม่นับถือศาสนาแต่ละบุคคลมีเหตุผลที่แตกต่างกัน แต่แนวคิดสำคัญเป็นไปในแนวทางเดียวกัน คือ “แนวคิดมนุษยนิยม” ธรรมชาติของความดี-ความชั่ว การกระทำเป็นผลจากจิตสำนึกส่วนตัวที่มีอิสระ

*นิสิตหลักสูตรวิชาปรัชญา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย E-mail: phraapith@hotmail.com, Mobile: 09 9248 41411, 08 1584 9477

** อาจารย์ที่ปรึกษา, อาจารย์ประจำหลักสูตรปรัชญา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

The conclusion of religion, Some

people do not have a member of any religion on this earth. Belief, suffering, pain on religion this main causes the rest of the faith to change from original. What is found in the concept of religion of this group of people is any principle, and without form. Living for highest improvement the nature of humanism. It does not involve or limit oneself in what kind of belief. Apart from the belief that human beings must seek knowledge or wisdom to remove all obstacles of life and make life as beautiful as a highest of art. If having religion Means to maintain our humanity. Therefore humanity should be preserved by seeing and preserving the humanity of others as well, so it is called religious man.

Keywords: Non-religion, Irreligion.

บทนำ

มนุษย์แสวงหาความหมายของชีวิตจากการกระทำ ความคิด เหตุผล บางครั้งวิทยาการปัจจุบันไม่สามารถให้คำตอบได้ มนุษย์จึงใช้“ศาสนา”เพื่ออธิบายความหมายเกี่ยวกับจิต ชีวิต วิญญาณ จักรวาล และธรรมชาติมนุษย์ ศาสนาผูกพันกับมนุษย์ตั้งแต่ดึกดำบรรพ์จนถึงปัจจุบัน (นงเยาว์ ชาญณรงค์, วัฒนธรรมและศาสนา, 2542:206-210) ศาสนากำเนิดขึ้นเมื่อมนุษย์หวนคิดถึงสิ่งที่มิพลงอำนาจเหนือตน หมอผี นักบวช พิธีกรรมจึงเกิดขึ้นจากจุดเริ่มจากความเชื่อเรื่องวิญญาณ (Animism) การนับถือ ผี เทวดา ผีบรรพบุรุษ จึงเป็นต้นกำเนิดความเชื่อโบราณที่สุดของมนุษย์ ลำดับต่อมา ก็เชื่อว่ามีเหล่าเทพหรือเทพเจ้าสูงสุดดลบันดาลให้

เกิดสิ่งนั้นสิ่งนี้จึงเกิดความเชื่อด้านพหุเทวนิยม (Polytheism) และเอกเทวนิยม (Monotheism) ได้แก่ ผู้นับถือศาสนาพราหมณ์-ฮินดู และ ผู้นับถือศาสนาคริสต์ อิสลาม และผู้ที่เชื่อว่าไม่มีพระเจ้าควบคุมทุกสิ่งเกิดขึ้นอย่างมีเหตุผลเกื้อกูลกันแนวคิดศาสนา“อเทวนิยม”(Atheism) จึงเกิดขึ้น ได้แก่ ผู้ นับถือศาสนาพุทธ ศาสนาเซน จากแนวคิดที่เชื่อในพระเจ้าและไม่เชื่อพระเจ้าทำแนวคิด“กลุ่มอไถยนิยม”(Agnosticism) ที่ไม่เชื่อการมีอยู่ของพระเจ้า เพราะพิสูจน์ด้วยการรับรู้ทางผัสสะไม่ได้ การปฏิเสธตามแนวคิดอย่างหลังนี้มีทั้ง 2 ฝ่าย ในฝ่ายตะวันออก สำนักปรัชญาจารย์วากเชื่อว่ากาย จิต วิญญาณ คือการรวมธาตุ 4 และสูญสลายไปเมื่อสิ้นชีวิต และในฝ่ายตะวันตกมีหลายยุคจนถึงปัจจุบัน ความสงสัยในพระเจ้า โลก จักรวาล มนุษย์เกิดขึ้นอย่างไรมาจากไหน ถูกพิสูจน์ด้วยวิทยาการสมัยใหม่ ทฤษฎีบิกแบงค์เป็นสมมติฐานของคำตอบ บาทหลวงฌอร์ฌ เลอแม็ทร์ นิกายโรมันคาทอลิก ศาสตราจารย์สาขาฟิสิกส์และดาราศาสตร์ มหาวิทยาลัยคาทอลิกเลอเฟิน “มนุษย์มาจากลิง” ทฤษฎีวิวัฒนาการ ชาร์ล ดาร์วิน นับตั้งแต่อิกคิวริส, เดวิด ฮูมส์ นักปฏิบัตินิยม ผู้ปฏิเสธพระเจ้า, ฟรีดริช วิลเฮ็ล์ม นีทเชอ เจ้าของวลีก้องโลก“พระเจ้าตายแล้ว”, เบอร์ทรันด์ อาร์เทอร์ วิลเลียม รัสเซลล์ กับบทความ Why I am not a Christian ?, ฌอง ปอล ซาทร์ เจ้าของวลี“ศาสนา หลักการส่วนเกินของชีวิต” การปฏิเสธสิ่งสูงสุดอย่างพระเจ้าและศาสนาเกิดขึ้นในสังคมตะวันตกชัดเจนกว่า และการไม่นับถือศาสนาเป็นปรากฏการณ์ปัญหาสังคมร่วมสมัย ความเชื่อว่าพระเจ้า ศาสดาไม่มีจริง ศาสนาไม่จำเป็นต่อชีวิต ฟังพาไม่ได้ เปื้อหนายพิธีกรรม มีความเชื่อที่พิสูจน์อย่างวิทยาศาสตร์ไม่ได้ในประเทศไทยจำนวนผู้ไม่นับถือศาสนา มีอยู่ 2% จากจำนวนประชากร (สภาวะทางสังคม วัฒนธรรมและสุขภาพจิต, สารสถิติ ปีที่ 23

(เล่มที่ 4) ตุลาคม - ธันวาคม พ.ศ. 2555 : 6) อย่าง
ฐานันดร ศรีเพ็ญ กล่าวว่าตนไม่นับถือศาสนาเพราะ
ครอบครัวงมงายเชื่อถือเรื่องพิธีกรรมทำให้ชีวิตดีขึ้น
ชั้นนี้ สุวรรณเมธานนท์ นักแสดงยอมรับว่าเป็นผู้ไม่
นับถือศาสนาเพราะผิดหวังจากการภาวนาอ่อนวอน
ลักษณะ ปันวิชัย (รายการ Interview กับ คำผกา
สถานีโทรทัศน์ VOICETV21 , ออกอากาศ 24
กุมภาพันธ์ 2560) “การไม่มีศาสนา”ไม่ใช่เรื่องผิด
คนไม่นับถือศาสนาไม่ได้เกี่ยวกับว่าจะลงนรกหรือ
ขึ้นสวรรค์ น่าจะไม่เคยพบนรกหรือสวรรค์มนุษย์
ควรอยู่กับด้วยเหตุผล ปัญหาการไม่นับถือศาสนามี
ความสำคัญต่อสังคมไทย การไม่นับถือศาสนาเป็น
ปัญหาสังคมหรือค่านิยม เหตุผลของการไม่นับถือ
คืออะไร กลุ่มคนเหล่านี้มีศาสนาหรือไม่ มีแนวคิด
หลักการการดำเนินชีวิตในสังคมอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิดของมนุษย์ในบริบท
ทางศาสนาของสังคมร่วมสมัย
2. เพื่อศึกษาแนวคิดและเหตุผลของการไม่
นับถือศาสนา
3. เพื่อวิเคราะห์เหตุผลการดำเนินชีวิตของ
การไม่นับถือศาสนา

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย
เชิงเอกสาร (Documentary Research) ใช้การ
วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากแนวคิด
หนังสือ บทความ นิตยสาร สิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์
บทวิจารณ์ผู้ทรงความรู้ การรวบรวมข้อมูล
ที่เกี่ยวข้องแล้วแยกประเภทแบ่งตามเนื้อหาของ
ข้อมูลและเอกสารและนำมาวิเคราะห์แนวคิด
เหตุผลเชิงปรัชญา ตามกรอบแนวคิดและขั้นตอน
ของระเบียบวิธีวิจัยโดยเรียบเรียง วิเคราะห์และนำ

เสนอในประเด็นของแนวคิด เหตุผลหรือข้อถกเถียง
และวิเคราะห์สรุป

ผลการวิจัย

การศึกษาศาสนาในเชิงทฤษฎีศึกษาได้
หลายประเด็น งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายศึกษาศาสนา
เชิงปรัชญา เพื่อทำความเข้าใจแนวคิดเหตุผลที่
นำเสนอมีความขัดแย้งหรือไม่ การตีความอธิบาย
ปัญหาเพื่อการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ มุ่งเน้น
หาเหตุผลเบื้องหลังความคิด ปัญหาของการไม่
นับถือศาสนา คือ ศึกษาถึงชุดเหตุผลของการ
ปฏิเสธศาสนา กลุ่มคนเหล่านี้มีความเชื่อแนวคิด
ต่อศาสนาอย่างไร บริบทของการนับถือศาสนาใน
ปัจจุบันเป็นการนับถือศาสนาตามพ่อแม่ (parent's
religion) จากศาสนาครอบครัวสู่จุดเริ่มศาสนา
ประจำชาติ ศาสนาตอบสนองความต้องการของ
ผู้นับถือไว้ความมั่นคงก็คงอยู่ต่อไป แต่ถ้าศาสนา
ตอบสนองไม่ได้ก็จะเกิดภาวะเคลื่อนไหวไปสู่ "การ
เปลี่ยนศาสนา" (religion conversion) ถ้าถามถึง
จุดเปลี่ยนของการไม่นับถือศาสนาโดยส่วนมากระบุ
ว่า ศาสนาไม่จำเป็นกับชีวิตเป็นเรื่องงมงาย เริ่มมี
คำถามเกี่ยวกับการใช้ชีวิตว่าคนเราไม่มีศาสนาได้
หรือไม่รูปแบบการไม่นับถือศาสนาก็แตกต่างกันไป
ตามยุคสมัย พื้นที่ สังคม การไม่นับถือศาสนาจะมีทั้ง
กลุ่มคนที่ปฏิเสธทุกความเชื่อหรือแค่บางเรื่องของ
ศาสนา เช่น ไม่เชื่อเรื่องพระเจ้า เรื่องปรากฏการณ์
เหนือธรรมชาติ เรื่องหลักธรรม เรื่องการปฏิบัติตน
รูปแบบของการไม่นับถือศาสนา ดังนี้

1. กลุ่มที่ไม่นับถือหลักศาสนา ไม่เชื่อเรื่อง
กำเนิดศาสนา ไม่เห็นด้วยกับหลักการศาสนา เห็น
ว่าการนับถือศาสนาสืบทอดต่อกันมาโดยไม่คิด
ไตร่ตรองทำความเข้าใจไม่มีประโยชน์ที่จะนับถือ
ต่อไป

2. กลุ่มที่มีแนวความคิดตนเอง การนับถือ

ศาสนาสืบทอดต่อกันมาทำให้เกิดการผูกขาดทางความคิด ตัวหลักการคำสอนศาสนามีความขัดแย้งกับความจริงในสังคม ความเปื้อนหนาย ขัดแย้งทางความคิดจึงเป็นเหตุผลให้ละทิ้งศาสนา

3.กลุ่มที่เปื้อนหนายในพิธีกรรม โดยให้ความสำคัญกับพิธีกรรมและงานเฉลิมฉลองตลอดเวลาเกินความพอดี คนที่ไม่ชอบเรื่องพิธีกรรมก็จะหลีกเลี่ยงและตัดสิ่งนี้ออกไปจากการใช้ชีวิต เน้นความสำคัญกับสิ่งที่ตนเองสนใจใช้เวลากับกิจกรรมที่เป็นประโยชน์กับตนเอง

4.กลุ่มที่เชื่อในหลักวิทยาการสมัยใหม่ เชื่อมั่นศักยภาพความคิดและการพัฒนาตนเอง จะเน้นเรื่องทักษะความสามารถของมนุษย์ เชื่อทฤษฎีสังคม มั่นใจกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เน้นการแก้ไขปัญหาด้วยกฎและทฤษฎีอย่างวิทยาศาสตร์

5.กลุ่มที่ยึดหลักการข้อตกลงทางสังคม เคารพและปฏิบัติตามหลักกฎหมาย ข้อตกลงทางสังคม ตระหนักถึงคุณธรรม ความเอื้อเฟื้อ ยึดมั่นความจริง ให้ความสำคัญความจริงใจกับทุกคน ซึ่งแนวคิดเรื่องนี้นำมาจากศาสนา แต่แนวคิดไม่นับถือศาสนานั้นถือว่าคุณธรรมพวกนี้มาจากสติปัญญาและสัญญาญาที่ทุกคนต้องมีไม่มีศาสนามาสั่งสอนให้มีแต่อย่างใด

6.กลุ่มที่เชื่อการดำเนินชีวิตไร้ข้อจำกัด เชื่อมั่นคุณค่าตนเองและผู้อื่น เชื่อว่าความสุขเกิดขึ้นจากการที่ไม่มีพันธะทางศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้อง ทำให้ชีวิตมีเสรีภาพเป็นอิสระจากกรอบ ความสุขความทุกข์จึงเป็นมุมมองง่าย ๆ สอนให้เราพัฒนาชีวิตจิตใจให้ก้าวหน้าขึ้น

แนวคิดข้างต้นนี้ เชื่อมั่นในปัญญาและความสามารถมนุษย์ การใช้เหตุผล การพิสูจน์อย่างวิทยาศาสตร์ การเคารพกฎหมาย เป้าหมายชีวิตที่ดีความสำเร็จเกิดจากการพัฒนาตนเอง ทำให้ศาสนาไม่มีบทบาทและคุณค่า กล่าวคือ ถึงไม่มีศาสนาเรื่อง

เหล่านี้ก็เป็นปกติในการดำเนินชีวิต ถ้าตัดความเชื่อเรื่องเทวปาฏิหาริย์ออก ความเชื่อที่เหลือก็เป็นความคิดและเหตุผลที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล ซึ่งสามารถวิเคราะห์แนวคิดในเชิงปรัชญาได้ดังนี้

1.ความเชื่อทางอภิปรัชญา (Metaphysic)

ความเชื่อทางอภิปรัชญาเป็นความเชื่อที่กล่าวถึงความจริงของการมีอยู่และธรรมชาติ กายจิต พระเจ้า โลก อวกาศ เวลา เอกภาพ เป็นเรื่องทางกายภาพ ความเชื่อทางอภิปรัชญาต่อความเชื่อทางศาสนา จิต วิญญาณ (Mind, Soul or Sprit) และปัญหาสิ่งสมบูรณ์ของพระเจ้าและภววิทยา (Ontology) ปัญหาการดำรงอยู่ของพระเจ้า (Ontological argument) พระเจ้ามีจริงหรือไม่ มีลักษณะเป็นอย่างไร มีตัวตนและอำนาจมาจากไหน เราจะพิสูจน์ความมีอยู่อย่างไรและปัญหาเรื่องเทวปาฏิหาริย์ ความมหัศจรรย์ในชีวิตของพระเจ้า ศาสดา เทพทูตที่มีความพิเศษเหนือธรรมชาติและสูงส่งกว่าความเป็นมนุษย์ทั่วไป

สำนักปรัชญาจรวากและสำนักปรัชญาเอพิคิวรัสเป็นกลุ่มที่มีแนวคิดอเทวนิยม เชื่อว่าไม่พระเจ้าอยู่จริง ทุกสิ่งเกิดขึ้นจากการรวมตัวของธาตุ 4 (หรือหน่วยย่อยสุดของสสารหรืออะตอม) เมื่อชีวิตสิ้นสุดหรือตายลงธาตุ 4 นั้นก็แยกสลายออกไปตามธาตุนั้น ๆ เชื่อว่าทุกสิ่งในโลกเหมือนจักรกลเดินไปตามกระบวนการเหมือนโรงงานที่มีระบบต่าง ๆ ไม่มีอำนาจใดควบคุมสั่งการ

สำนักปรัชญาของจือ ไม่ได้เน้นสั่งสอนเรื่องเทพเจ้าถึงแม้จะมีการกล่าวถึงในคัมภีร์ลุนหวี่ แต่เน้นสอนว่าทุกสิ่งในโลกมีวิวัฒนาการของมันฤดูกาลหมุนเปลี่ยนไปตามกาลเวลา

เดวิด ฮูม หักล้างแนวคิดประเด็นเรื่องปาฏิหาริย์ว่าเราควรเชื่อปาฏิหาริย์เพียงเพราะมันมีการบอกกล่าวให้เชื่อเช่นนั้นไม่เพียงพอ เพราะความจริงที่ว่าไม่เคยมีใครตายแล้วคืนชีพขึ้นมาได้ สิ่งที่

กล่าวมานี้เป็นกฎธรรมชาติที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง

เบอร์ทรันด์ รัสเซลล์ ความสมบูรณ์การดำรงอยู่ของพระเจ้า “ไม่มีอยู่จริง” ถ้าการดำรงอยู่ยืนยันว่าเป็นจริง สสารทุกอย่างเป็นจริงเสมอกันไม่ว่าจะเกิดขึ้นเองหรือจากการสังเคราะห์พระเจ้าก็จะเสมอกับสสารทั่วไปไม่มีอำนาจพิเศษอื่นใด

ฌอง ปอล ซาร์ต เชื่อว่าไม่มีพระเจ้าและไม่มีธรรมชาติของมนุษย์ที่พระเจ้าให้มา เมื่อไม่มีแนวคิดว่ามีพระเจ้านี้ก็ไม่มีแนวคิดธรรมชาติมนุษย์ถูกกำหนดมาล่วงหน้าด้วยพระเจ้าเช่นกัน

ชั้นนี้ สุวรรณหมนานนท์ สิ้นหวังกับตัวตนของพระเจ้า ด้วยความเชื่อว่าพระเจ้ายังคงมีอยู่และคงได้ยื่นคำอ้อนวอนในยามทุกเข็ญที่สุด แต่เมื่อคำภาวนานั้นไม่เป็นผลจึงเลิกนับถือพระเจ้า

ลักษณะ ปันวิชัย (แซก คำผกา) ส่วนหนึ่งของการปฏิเสธความเชื่อเรื่องเทวปาฏิหาริย์ และการพิสูจน์ว่าสวรรค์นรกมีจริงในทางนามธรรมที่ไม่แสดงให้เห็นด้วยประสบการณ์นอกจากเรื่องเล่า

คอนราด แอ็กเกิร์ต กับงานวิจัยเรื่อง The Future of World Religions ชี้ให้เห็นว่าส่วนหนึ่งของการเสื่อมถอยและการเปลี่ยนถ่ายศาสนาเกิดจากการปฏิเสธความเชื่อทางเทววิทยาซึ่งไม่มีปัจจัยสนับสนุนความจริงทางด้านนี้

ในทางอภิปรัชญาความเชื่อด้านเทววิทยานั้นตวิทยา ไม่สามารถแสดงหลักฐานประจักษ์เชิงกายภาพนอกจากการอนุมานถึงเหตุผลที่ทำให้เชื่อได้ว่าสิ่งที่เรียกว่าความจริงสูงสุดหรือตัวพระเจ้านั้นมีที่มาอย่างไร และ จากหลักฐานศาสนประวัติศาสตร์ของแต่ละศาสนาที่ระบุพระเจ้าหรือสิ่งสูงสุดนั้นมีที่มาอย่างไร เหตุผลของความเชื่อเหล่านี้เป็นเรื่องปัจเจกบุคคล (Individualism) ที่ไม่สามารถหาเหตุผลข้อโต้แย้งมาพิสูจน์หรือหักล้างการมีหรือไม่มีอยู่ได้อย่างสิ้นสุด ดังนั้นความคิด ความเชื่อ จึงเป็นประสบการณ์ของแต่ละบุคคล

เท่านั้นที่จะพิจารณาให้คำตอบในเรื่องนี้

2.ความเชื่อทางญาณวิทยา (Epistemology)

ความเชื่อทางญาณวิทยา ความรู้และขอบเขตของความรู้มุ่งวิเคราะห์ถึงธรรมชาติของความรู้ที่เกี่ยวกับข้อคิด ความจริง ความเชื่อ มโนทัศน์และเหตุผลของการไม่นับถือศาสนา สอดคล้องกับเหตุผลความเชื่อทางญาณวิทยา 5 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่มีเหตุผลความเชื่อด้านประจักษ์นิยมหรือประสบการณ์นิยม (Empiricism) ได้แก่ สำนักปรัชญาอาราก, สำนักปรัชญาเอพิคิวรัส, เดวิด ฮูม, กลุ่มนี้มีปฏิเสธความเชื่อทางด้านเทววิทยา อนันตวิทยา คุณวิทยา ประสบการณ์การรับรู้ต้องเกิดจากประสาทรับรู้ทางกายแล้วคิดวิเคราะห์แล้วจึงประเมินออกมาเป็นความรู้ (ปัญญา) ไม่มีองค์ความรู้ใดที่ได้รับมอมาจากอำนาจสิ่งอื่น เดวิด ฮูมใช้คำว่าความตรากตรึงแล้วเกิดเป็นความทรงจำในปัญญา

กลุ่มที่มีเหตุผลความเชื่อด้านมนุษยนิยม (Humanism) ได้แก่ ชงจื่อ, คาร์ล มากซ์, เฟรดดิช นิทเช, เบอร์ทรันด์ รัสเซลล์ นักคิดกลุ่มนี้ให้ความเชื่อมั่นในศักยภาพของมนุษย์เน้นเรื่องคุณค่ามนุษย์ที่ยั่งยืน ยึดหลักคุณค่าจริยธรรม ความเท่ากันของบุคคล ความคิดของความเสมอภาค ความยุติธรรม นักมนุษยนิยมเชื่อมั่นความรู้วิทยาการที่พัฒนามาโดยลำดับ ปฏิบัติต่อกันด้วยความเห็นใจก้าวข้ามเรื่องเพศ วรรณะ ชนชั้น เชื้อชาติ รวมทั้งศาสนา

กลุ่มที่มีเหตุผลความเชื่อด้านสสารนิยม (Materialism) ได้แก่ สำนักปรัชญาอาราก, คาร์ล มากซ์ กลุ่มนี้ให้ความสำคัญกับกระบวนการรับรู้ทุกสิ่งเป็นวัตถุกายภาพหรือสสารเป็นกลไกเหมือนเครื่องจักรกล ไม่มีเรื่องของอานุภาพทางจิตหรือเหตุการณ์ทางจิต ปฏิเสธเรื่องเหนือธรรมชาติ อธิบายทุกสิ่งด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ แนวคิด

วัตถุนิยมและความมั่งคั่ง เป็นความพอใจทางกายจากการแสวงหาเพื่อตอบสนองทางกายเป็นอีกแนวความคิดสำคัญที่สุดของนักคิดกลุ่มนี้ การกระทำของกลุ่มนี้ยังอธิบายได้ถึงพัฒนาการทางสังคมมนุษย์ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม การดำเนินชีวิตที่กำหนดขึ้นโดยสถานภาพทางเศรษฐกิจซึ่งถูกกำหนดโดยสภาพแวดล้อมทางกายภาพของสังคมนั้น

กลุ่มที่มีเหตุผลความเชื่อด้านเหตุผลนิยม (Rationalism) แนวคิดนี้เป็นเหตุผลสำคัญของบุคคลที่ใช้ปฏิเสธการนับถือศาสนาส่วนใหญ่ปฏิเสธความเชื่อด้านเทวปาฏิหาริย์ ความเชื่อที่ใช้อารมณ์ ความงมงายเกิดขึ้นจากความรู้สึก (อารมณ์ที่เป็นโมหาคติ) ส่วนใหญ่ของความเชื่อเกิดขึ้นหลังจากเห็นว่าไม่มีหลักฐานประจักษ์วัตถุมายืนยัน และความผิดหวังจากความคาดหวังว่าศาสนาจะมีส่วนช่วยให้พ้นทุกข์ไม่ได้ใช้เหตุผลเพื่อพิจารณาความจริงรอบด้านเพื่อพัฒนาตนเอง

กลุ่มที่มีเหตุผลความเชื่อด้านอัตถิภาวนิยม (Existentialism) ได้แก่ เฟรดริช นิทเช, เบร์ทรันด์ รัสเซลล์, มอง ปอล ชาร์ต กลุ่มนักคิดเหล่านี้ให้ความสำคัญกับเรื่องปัจเจกบุคคลในเรื่อง เสรีภาพ การกระทำ การตัดสินใจและความคิดให้ความสนใจในตัวบุคคลที่เป่าหมายชีวิต การมีชีวิตที่สมหวัง มีเสรีภาพที่จะต่อสู้ฝ่าฟันเอาชนะอุปสรรค รวมถึงความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเองไม่ใช่ใช้อ้างเหตุผลทางศีลธรรมหรือประโยชน์สังคมเพื่อแสวงหาข้อแก้ตัวมารับรองการกระทำตนเองว่าถูกต้อง

3.ความเชื่อทางจริยศาสตร์ (Ethic)

ความเชื่อทางจริยศาสตร์เป็นความเชื่อเรื่องสิ่งสมควรและไม่สมควรกระทำ เป็นบริบทของความดี-ความชั่ว แนวคิดของซุนนี่ สุวรรณเมธานนท์ การมีจิตสำนึกและทำความดี วินทร์ เลียววารินทร์

กล่าวไว้ถึงเรื่องการไม่เบียดเบียน การให้ความรัก ความเข้าใจในแนวคิดต่างเรื่องศาสนา บรรทัดฐานของความดีสิ่งที่ควรทำและจิตสำนึกเป็นหลักการหนึ่งในการดำเนินชีวิตที่เป็นหลักการสากลการกระทำและเป็นหลักการที่ไม่มีเรื่องเกี่ยวข้องกับสิ่งเหนือธรรมชาติ “จิตสำนึก” เป็นเรื่องของการรู้ตัวว่าตนเองเป็นใคร อยู่ที่ไหน ต้องการอะไร กำลังรู้สึกอย่างไร พฤติกรรมที่แสดงออกเป็นไปตามแรงผลักดันภายนอกที่เป็นจริง (principle of reality) ส่วนเหตุผลในใจจะส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรม โดยเลือกจะทำหรือไม่ทำเป็นการรู้ถึงหน้าที่ตนเองในโครงสร้างสังคม เราจะได้ยินบ่อย ๆ ว่า จิตสำนึกของการเป็นคนดี จิตสำนึกจึงถูกนำมาเกี่ยวข้องกับคุณธรรมและจริยธรรมของบุคคล บุคคลจะมีคุณธรรม มีจิตสำนึกที่ดีต้องเกิดจากการกระทำที่ดี จนเป็นสันดานแห่งความดีหรือจิตสำนึกนั่นเอง อิมมานูเอล คานท์ (Immanuel Kant ; ค.ศ.1724–1840) ให้ความหมายว่าดี-ชั่ว ถูก-ผิด ที่เป็นคุณค่าทางศีลธรรมเป็นสิ่งตายตัว การกระทำที่ดีมันจะต้องดีเสมอ โดยไม่เลือกเวลา สถานที่ สิ่งแวดล้อม และบุคคล การกระทำที่ดีที่ถูกเกิดจากเจตนา จุดเด่นที่สุดของแนวคิดนี้ คือ ให้คนรู้สึกสำนึกในหน้าที่ที่ต้องกระทำไม่ต้องมีกฎหมายบังคับให้กระทำ หน้าที่ที่หวังผลประโยชน์ไม่มีความดีในทางศีลธรรม หน้าที่ที่เกิดจากสำนึกเป็นสิ่งที่ประเสริฐ การกระทำที่มีเหตุผลบริสุทธิ์ที่ตั้งอยู่ในกฎศีลธรรมเป็นการกระทำที่เห็นว่าเป็นสิ่งที่ดีจึงกระทำลงไป (เนื่องน้อย บุญเนตร, จริยศาสตร์ตะวันตก : ค้านท์ มิลล์ ฮอบส์ รอลส์ ชาร์ท, 2539 : หน้า 23-26) หลักจริยธรรมมีบรรทัดฐานอยู่ว่าการกระทำที่มีสำนึกต่อหน้าที่เป็นสิ่งที่ปราศจากเงื่อนไขและมีเสรีภาพเป็นเจตนารมณ์จากความรู้สึกสำนึกต่อตนเองว่าสิ่งที่พึงปฏิบัติ

การไม่นับถือศาสนาเกิดจากหลายเหตุผล การปฏิเสธความเชื่อเรื่องปาฏิหาริย์, การเสื่อม

ความศรัทธาจากศาสนา, ความเชื่อในศักยภาพของมนุษย์, ความเชื่อในวิทยาการที่พิสูจน์ได้, ความเชื่อในกฎสังคมและการอยู่ร่วมกัน สังคมปัจจุบันเชื่อว่าทุกสิ่งสามารถพิสูจน์ได้จากกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ สิ่งนี้จึงสั่นคลอนรากฐานศรัทธาความเชื่อต่อสิ่งสูงสุด ซึ่งความเชื่อด้านเทวปาฏิหาริย์นี้เป็นสิ่งที่ไม่สามารถจะพิสูจน์ได้ตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์หรือตามหลักฐานประสบการณ์ เรื่องนี้เป็นเพียงแต่ความเชื่อส่วนบุคคลเท่านั้นที่จะสร้างความเชื่อศาสนา

การสูญเสียศรัทธาจากประสบการณ์ที่เกิดขึ้นทางอารมณ์ ความผิดหวังความเสียใจต่อสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตเป็นภาวะทางอารมณ์หรือโศกนาฏิกิก็ได้ เพราะ ความลุ่มหลงว่า ศาสนาจะช่วยให้ชีวิตพ้นอุปสรรค ซึ่งความเป็นจริงทุกปัญหามีสาเหตุของปัญหาการได้ตรวจสอบปัจจัยของปัญหาและกระทำอย่างมีสติแล้ว การอ้อนวอนร้องขอก็ไม่มีประโยชน์อะไร ประเด็นปัญหาหนึ่งที่เคยเป็นประเด็นร้อนทางสังคมเกี่ยวกับการสวดมนต์ข้ามปีเพื่อชีวิตที่ดี ส่วนหนึ่งเชื่อว่าการสวดมนต์เพื่อความเจริญทางใจ จะช่วยให้เกิดปัญญาและสามารถทำชีวิตที่ดีได้ แต่อีกส่วนของสังคมก็ให้เหตุผลว่า ชีวิตที่ดีควรเกิดจากรากฐานที่ดีทางสังคม สังคมที่ดีต้องประกอบด้วยพื้นฐานที่ดี 5 ด้าน คือ ความปลอดภัย การจ้างงานการศึกษา การสาธารณสุข การคมนาคมที่ดี พื้นฐานที่ดีจะส่งเสริมให้คนในสังคมดีซึ่งไม่ต้องสวดมนต์อ้อนวอนแล้วชีวิตจะดี ศาสนาจะช่วยให้สังคมดียิ่งขึ้นก็ต่อเมื่อคนมีความพร้อมในจิตวิญญาณก็จะเข้ามาช่วยพัฒนาคุณธรรม จิตใจ ให้เกิดปัญญาแบบนั้นแล้วชีวิตจึงจะดีเจริญงอกงาม

แนวคิดการสูญเสียทางศีลธรรมนั้นเป็นคำเปรียบเทียบกับเมื่อพระเจ้าตายแล้วศีลธรรมจะสูญสิ้นไปด้วยหรือไม่ สำหรับประเด็นนี้ถูกตีความมาจากการที่มนุษย์ใช้ชีวิตในกรอบของศีลธรรมโดยไม่

แสวงคุณค่าของตนเองจากศักยภาพที่มีใช้กฎเกณฑ์มาเป็นข้อจำกัดเพื่ออ้างเหตุผลที่ดูไร้น้ำหนักกว่าชีวิตถูกกำหนดมาจากอำนาจสูงสุดให้เป็นเช่นนี้ ความทุกข์เกิดขึ้นจากการไม่พยายามแสวงหาหนทางที่ดีให้ชีวิต แต่เป็นการจมอยู่กับความคิดเดิม ๆ ถ้ามนุษย์ใช้ศักยภาพที่มีอย่างที่สุดเพื่อแก้ไขปัญหาชีวิตของมนุษย์ก็จะดำเนินไปในเส้นทางที่ดี ถึงแม้จะมีอุปสรรคเกิดขึ้นเข้าใจถึงคุณค่าตนเองก็จะใช้ชีวิตอย่างมีศิลปะที่รู้ทันปัญหาไม่ปล่อยให้ชีวิตหมดสิ้นไปกับคำพยากรณ์ คำทำนาย หรือความเข้าใจว่าบาปกรรมการสวดอ้อนวอนมากำหนดชีวิตตนเอง

การสูญเสียศรัทธาในศีลธรรมก็เป็นสิ่งที่ตอบคำถามได้ชัดเจนที่สุด เมื่อศาสนายกเอาเรื่องความเชื่อสัตย์มาสั่งสอนแต่ในความเป็นจริงศาสนากับไม่สามารถตอบประเด็นจริยธรรมทางสังคมได้ เราถูกสั่งสอนให้มีความเชื่อสัตย์สุจริตแต่สังคมกลับเต็มไปด้วยการคอร์รัปชั่น หรือ ถ้าเราพูดกันเรื่องความมีน้ำใจแต่ความจริงบนท้องถนนเรายังเห็นการขับรถไล่กดกันผลที่สุด คือ การลงมาทำร้ายกันจนถึงขั้นเอาชีวิตเรื่องเหล่านี้เป็นความจริงที่เราปฏิเสธไม่ได้ว่าศาสนากำลังสูญเสียศรัทธาศีลธรรมกำลังตายตามพระเจ้าไป

ศีลธรรมกับการตัดสินใจกระทำ มนุษย์มีข้ออ้างที่เหนือเหตุผลเสมอเป็นอีกเรื่องที่ไม่มีน้ำหนักรองรับแต่เป็นไปตามสัญชาตญาณหรือการใช้สัญชาตญาณตัดสินใจกระทำ ประเด็นนี้ถูกมองว่าการตัดสินใจกระทำอะไรลงไปที่ตัดสินใจนั้นไม่ได้ส่งผลต่อคน ๆ เดียวแต่จะมีผลต่อส่วนรวมโดยเฉพาะการใช้อำนาจต่อส่วนรวมมักมีปัญหาว่าการตัดสินใจนั้นได้ละเมิดกฎเกณฑ์ศีลธรรมบางอย่างหรือไม่ แล้วการกระทำนี้เป็นสิ่งดีต่อส่วนรวมหรือไม่ ส่วนใหญ่จะพบว่าการกระทำแบบนี้ส่งผลกระทบต่อสังคมเสมอเพียงแต่มองกว้างหรือวงจำกัดและสิ่งนั้นได้รับการปกป้องตามสิทธิของการเป็นมนุษย์

หรือไม่ ปัญหาที่ว่านี้ถ้าไม่ใช้กฎเกณฑ์ทางศีลธรรม แล้วเราจะใช้กฎสากลอะไรมาตัดสินเพราะการกระทำที่อาศัยภาวะเหนือเหตุผลซึ่งมักมีปัญหาสะท้อนตามมาเสมอและสิ่งที่เกิดขึ้นคือการนำเอาข้ออ้างบางประการทางศีลธรรมมาปกป้องการกระทำนั้น

ศาสนาขัดขวางความก้าวหน้าทางปัญญา ศาสนาเป็นเครื่องแสดงออกถึงอารมณ์ศาสนาจึงเป็นรูปแบบการแสดงความรู้สึกซึ่งมีผลต่อทัศนคติ รวมไปถึงการปฏิบัติ ยังรวมถึงรูปแบบจริยธรรม ทำให้ทัศนคติของแต่ละบุคคลซับซ้อนมากขึ้น ความซับซ้อนนี้ก็คืออารมณ์และความรู้สึกที่ไม่ได้เกิดขึ้นจากความเชื่อนั้นแต่เป็นธรรมชาติมนุษย์ผสมอยู่ธรรมชาติของชีวิตที่ดี คือ ชีวิตที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากความรักและความรู้ในหลายกรณีอารมณ์ก็ทำให้เกิดความเชื่อเหนือเหตุผล เหตุผลนี้จึงใช้รับรองสิ่งต่าง ๆ ไม่ได้ ความสมบูรณ์ทางนิสัย สติ ปัญญา ความสามารถในการตัดสินใจอย่างถูกต้อง ปราศจากอารมณ์ความคลุมเครือไร้หลักฐานเท่านั้น จึงจะสร้างความสมบูรณ์ทางปัญญา

ศาสนาเป็นเครื่องมือแบ่งชนชั้นทางสังคม มนุษย์ถูกล่อลวงจากความเชื่อมโนาย สังคมก็จะมีคนกลุ่มที่ใช้เรื่องพวกนี้มากดขี่คนอื่นกลุ่ม กล่าวถึงศาสนาเป็นเครื่องหลอมรวมสังคมไว้ มนุษย์แสวงหา สติปัญญาและความจริงจากหลักการศาสนา เมื่อศาสนาเต็มไปด้วยความมโนายกลายเป็นเครื่องมือให้กลุ่มคนนำมาใช้หาผลประโยชน์ การปฏิรูปเพื่อการพัฒนาสังคมจึงต้องเปลี่ยนความคิดคนในสังคมว่า ศาสนาไม่ได้มีส่วนทำให้ชีวิตเลวร้ายและชีวิตไม่ได้ดีขึ้นจากการวิงวอนบูชา ชีวิตเลวร้ายและยาแย่เกิดขึ้นจากการเอาเปรียบของคนที่ไม่แสวงหาผลประโยชน์กับคนด้วยกัน การพัฒนาคนกับสังคมไปพร้อมกันได้มันต้องแก้ทัศนคติคนในสังคมให้เชื่อว่า มนุษย์จะดีได้ด้วยตัวของมนุษย์เอง

แนวคิดทัศนคติของการดำเนินชีวิตจาก

การไม่นับถือศาสนา คือ “เจตนาที่ดี ทำความดีและสามัญสำนึก” ด้วยการเอาใจเขามาใส่ใจเรา การไม่ทำให้อื่นเดือดร้อน (ด้วยการละเมิด) ไม่ว่าสิ่งนั้นจะเป็นมนุษย์ สัตว์ สิ่งของ ด้วยการไม่ละเมิด ทำให้เดือดร้อนเสียหาย ไม่ทำให้สังคมแย่ลง ไม่เบียดเบียนคนอื่น เพื่อให้สังคมดีขึ้น การที่เราเป็นคนดีอยู่ที่การกระทำของตัวเองมากกว่า ศาสนาจึงไม่มีอะไรมากกว่านี้ในโลกของความจริงที่เราได้พบเห็นอยู่ทุกวัน การกระทำที่มีจริยธรรมก็ต่อเมื่อเกิดจากเจตนาที่มีแรงจูงใจรู้สึกสำนึกในหน้าที่ไม่มีผลประโยชน์

ส่วนหนึ่งของการสูญเสียศรัทธามาจากปัญหาของตัวศาสนาเองที่ไม่สามารถตอบความจริงทางสังคมได้ การสั่งสอนทางศีลธรรมตั้งแต่เล็ก ๆ ในสถานศึกษาแต่ไร้คุณค่าเมื่อสังคมยังพบเจอปัญหาการขาดศีลธรรม การให้ความสนใจในเรื่องการอ้อนวอนบูชาทางศาสนามากกว่าการสนใจในศักยภาพตนเองที่สามารถนำพาชีวิตไปถึงเป้าหมายสูงสุดได้ มีการใช้หลักการทางศาสนามาปฏิเสธกระบวนการด้านสุขภาพและสาธารณสุขด้วยข้ออ้างบาปกรรม เช่น ปัญหาทำแท้งเป็นบาป ปัญหาการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อพิเศษเพื่อการรักษา ศาสนาล้วนแล้วแต่ก้าวมาขัดขวาง ศาสนายังแบ่งชนชั้นทางสังคม การเหยียดมนุษย์ (Racism) แบ่งคนแบ่งเพศ กำเนิดกับเพศทางจิตใจจากบาปกรรมในอดีต ดังนั้น สังคมปัจจุบันพยายามก้าวข้ามเรื่องเหล่านี้ มองและปฏิบัติต่อมนุษย์ให้เท่ากันอย่างมนุษย์ ใช้กฎเกณฑ์พื้นฐานทางสังคมและความสำนึกต่อหน้าที่มาดำเนินชีวิต การที่จะบอกไปว่าการไม่นับถือศาสนาเป็นเรื่องเลวร้าย ข้อถกเถียงว่าคนเหล่านี้มีหรือไม่มีศาสนานับถือหรือไม่นับถือจึงขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงว่าคนกลุ่มนี้มีการมีเกณฑ์ดำเนินชีวิตไปในทิศทางใดมีแนวคิดต่อศาสนาอย่างไร

เดวิด ฮูม “ฉันเป็นคนนอกศาสนา” กล่าว

ไว้ก่อนการมรณกรรมแต่สิ่งที่มีมากกว่าหลักการศาสนา คือ “ความตายไม่น่ากลัวเท่ากับเราไม่รู้ว่ามันตัวตนก่อนเกิด” ประโยคนี้ออกถึงความจริงสูงสุดของชีวิตไว้ว่าชีวิตสูงสุดแล้วไม่มีอะไรให้หวังหรือกังวลต่อการใช้ชีวิต การรู้ว่าสิ่งสูงสุดในตัวตนเป็นเรื่องเดียวที่ปัญญาจะตอบความจริงของการใช้ชีวิตคือชีวิตว่างเปล่าไร้แก่นสาร ไม่มีอะไรนอกจากการรับรู้ทางกายให้น้อยกว่าการรับรู้ทางจิตของตนเอง เพรตริช นิทเช “พระเจ้าตายแล้ว” แต่สิ่งที่นิทเชแสดงออก คือ การมีชีวิตอยู่และรู้ทันความทุกข์ใช้ชีวิตสร้างคุณค่าแก่ตนเองพาดตนเองให้พ้นจากความทุกข์เป็นสิ่งที่ต้องทำ การรอความเมตตา ความสงสาร การหลีกเลี่ยงเอาตัวรอดจึงเป็นค่านิยมที่ผิดของศาสนาที่ทำให้มนุษย์ไร้ศักยภาพ รอความช่วยเหลือไม่พัฒนาตนเอง นิทเชได้ตอบคำถามแก่สังคมแล้วว่าเขาไม่ได้ไร้พระเจ้า “พระเจ้ามีอยู่เราเห็นได้จากศีลธรรมและจารีตที่มีการฝึกฝนพัฒนาตนเองให้พ้นไปจากการหลงผิดเท่านั้นจึงยืนยันว่าพระเจ้าและศีลธรรมยังไม่ตายจากไป”

เบอร์ทรันด์ รัสเซลล์ “ศาสนาไม่ได้เป็นเพียงหลักคำสอนแต่ยังเป็นเครื่องมือแสดงออกถึงอารมณ์” ศาสนาเป็นรูปแบบความรู้สึกและไม่ได้เกิดขึ้นจากความเชื่อแต่มาจากธรรมชาติของมนุษย์ผสมอยู่ ชีวิตที่ดี คือ ชีวิตที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากความรักและการขึ้นนำความรู้ แต่บางทีอารมณ์ก็อยู่เหนือเหตุผลทั้งปวงเราจึงไม่ควรรับรองเหตุผลที่เกิดจากอารมณ์และที่สำคัญอารมณ์ที่เกิดจากความเชื่อทางศาสนาอย่างไร้ขีดจำกัด ความเชื่อที่มีอารมณ์เหนือเหตุผลจึงไม่ใช่การไม่มีศาสนา การละเว้นคุณธรรมแต่เป็นการเลือกชีวิตที่ดีควรจะเป็นแบบไหน ความสมบูรณ์ทางสติปัญญา อารมณ์ นิสัยการใช้ชีวิตโดยไม่ถูกขึ้นนำและทำให้เชื่อมั่นว่าเป็นหลักการที่ดีจากศาสนา

มอง ปอล ชาร์ต “ศีลธรรม เสรีภาพและ

ความรับผิดชอบ” เป็นพฤติกรรมทางจริยธรรมของมนุษย์ EGO เป็นสิ่งที่ลดทอนคุณค่าทางศีลธรรมและจิตสำนึก มนุษย์มีธรรมชาติของตนที่แตกต่างกันออกไป การกระทำของมนุษย์มีเสรีภาพในตนเอง ไม่ได้ถูกกำหนดจากใครและยังเป็นความรับผิดชอบของตนเองต่อผู้อื่นรวมอยู่ด้วย การอ้างเหตุผลเพื่อกลบเกลื่อนการกระทำเป็นการหลอกลวงมนุษย์ด้วยกันการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อการกระทำจะทำให้มนุษย์ก็จะพบคุณค่าที่ฝังงมในตัวเอง สังคมปัจจุบันมนุษย์หันกลับมาอยู่กับตนเองอยู่กับความจริงทางสังคมเมื่อศาสนาไม่ตอบคำถามเรื่องความดี มนุษย์จึงเลือกวิถีทางอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยหลักการอื่นที่มีคุณค่าตามหลักปทัสถาน (สุพัตรา สุภาพ, สัญญาวิวัฒน์, 2534:10) หรือบรรทัดฐานทางสังคม 3 ด้าน คือ

1.วิถีประชา (folkways) คือ ประเพณีแบบแผน กิริยามารยาทสำหรับบุคคล ไม่มีผลบังคับเคร่งครัดมากนักเป็นเรื่องของความเหมาะสมไม่เหมาะสมในการแสดงพฤติกรรมทางสังคม

2.จารีตประเพณีหรือกฎศีลธรรม (mores) เป็นบรรทัดฐานทางสังคมรูปแบบหนึ่งเป็นข้อห้ามที่มีความสำคัญของสังคมเพื่อสวัสดิภาพของคนในสังคม จารีตเป็นตัวกำหนดสิ่งถูกหรือผิด ดีหรือไม่ดี

3.กฎหมาย (laws) เป็นข้อตกลงสากลของสังคมมีไว้เพื่อประโยชน์ส่วนรวมสังคม ควบคุมโดยรัฐมีหน่วยงานบังคับให้ประพฤติดีปฏิบัติมีบทลงโทษเด็ดขาด กฎบางข้อถึงจะไม่ทำตามแต่ไม่ละเมิดก็ไม่เป็นความผิด การออกกฎหมายการตัดสินความผิดต้องชัดเจนถูกต้อง

จริยธรรมของแต่ละบุคคลมีแนวคิดและหลักปฏิบัติต่างกัน การรับรู้ การประเมินค่า การตัดสินใจ การกระทำและความประพฤติของคนในสังคมมีทั้งค่านิยมทางสังคมและบุคคลแฝงอยู่ด้วยการตัดสินของสังคมเป็นบรรทัดฐานในการพิจารณา

คุณค่าการกระทำของบุคคล มนุษย์มีพื้นฐานของความเชื่อหรืออุดมคติที่มุ่งเน้นให้ตนเองเป็นคนดีมีเหตุผลถูกต้องรองรับการกระทำ มีความรับผิดชอบ มีสำนึกที่จะไม่ละเมิดคนอื่นสิ่งเหล่านี้จึงเป็นพื้นฐานของมนุษย์เป็นรากฐานความดี

สรุปผลการวิจัย

สังคมปัจจุบันภายใต้พหุนิยมศาสนาทำให้เราพบความคิดหลายด้านเกี่ยวกับ พฤติกรรม อารมณ์ ความเชื่อทางศาสนา เมื่อศาสนาเชื่อว่าเป็นจุดเริ่มต้นของคุณค่า วัฒนธรรม ความดี และปัญญา แต่ศาสนาก็มีอีกโลกเป็นมุมกลับของความคิดในยุคที่วิทยาการตอบทุกคำถาม โลกมาจากไหน มนุษย์กำเนิดมาจากอะไร ทุกคำถามมีคำตอบจากกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ โลกเกิดจากทฤษฎีบิกแบงก์ มนุษย์กับทฤษฎีวิวัฒนาการของดาร์วิน และการค้นพบที่ล่าสุดเผ่าพันธุ์มนุษย์มีความเก่าแก่กว่าทฤษฎีวิวัฒนาการ โดยศาสตราจารย์ฌอง ฌัก อูว์แบล็ง ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ยังสั่นคลอนศาสนาไม่สิ้นสุด การจะตอบคำถามว่าสิ่งสูงสุดหรือพระเจ้าที่เชื่อนั้นมีที่มาอย่างไรและสิ่งสูงสุดนั้นยังมีจริงหรือไม่ เมื่อหลักการศาสนาไม่สามารถตอบปัญหาทางศีลธรรมที่ขัดแย้งกับความจริงในสังคม ทั้งที่หลักการศาสนาทุกสังคมทุกมุมโลกพยายามสั่งสอนความดีตั้งแต่วัยเด็ก แต่ความเป็นจริงสั่งสอนให้ใครทำดีตามศาสนาไม่ได้ การปะทะกันของความจริงกับความเชื่อ 2 หลักการที่ต่อสู้อย่างยาวนานนับแต่ยุคเรืองปัญญา ผลการต่อสู้ทำให้เกิดบริบทใหม่ของความเชื่อและความศรัทธา การสูญเสียศีลธรรมเกิดขึ้นไปพร้อมกับการตายของพระเจ้า ความเชื่ออย่างมกมายไร้เหตุผล บาบเคราะห์กรรมติดตามไปไม่มีสิ้นสุด ถูกใช้เป็นตัวอธิบายกับมนุษย์ในสังคมศาสนาแบ่งชนชั้นและยึดยึดเหตุผลพิศดารแปลกประหลาด ความรู้สึกไร้เหตุผลกลายเป็นเหตุผลให้

ตัดสินใจออกจากศาสนาด้วยการไม่นับถือศาสนา หันกลับมาให้ความเชื่อมั่นในตัวตนมากขึ้น เชื่อในเหตุผล เชื่อในวิทยาการความรู้ ทำตามกฎของสังคม โดยเชื่อว่าสิ่งถูกต้องดีงามเกิดจากสามัญสำนึกหรือจิตสำนึกที่ดีต่อสังคม ทำให้เกิดข้อสงสัยแนวคิดหลักการของการไม่นับถือศาสนา กลุ่มคนที่คิดแบบนี้ยังเป็น “ผู้มีศาสนาหรือไม่” เกี่ยวกับประเด็นนี้แนวคิด “ศาสนามนุษย์นิยม” จึงเป็นคำตอบของคำถามถึงรูปแบบศาสนาของกลุ่มคนเหล่านี้ได้ชัดเจนที่สุด มนุษย์นิยมมีแนวคิดมุ่งเน้นการใช้ชีวิตเป็นหลัก มีจุดหมายของชีวิต คือ ความสุข เพราะมนุษย์ประเมินและวัดคุณค่าจากสิ่งที่มนุษย์ค้นหาและทำให้เกิดขึ้นกับตนเองมี 4 อย่าง คือ ความดี ความจริง ความงาม และความสุข โดยความสุขถือเป็นจุดหมายสูงสุดของทุกการกระทำที่รวมเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดความสุขร่วมกัน มนุษย์จึงอาศัยความสุขนี้เป็นหลักการและกฎเกณฑ์ร่วมกันที่ยืนยันความเป็นมนุษย์ไว้ ถ้ามนุษย์รักษาคุณค่าความสุขนี้ได้มนุษย์ก็ยังคงความเป็นมนุษย์อยู่ได้ ถ้ามนุษย์รักษาความสุขไม่ได้คุณค่าของมนุษย์ลดลงไปด้วย “การที่เรามองโลกด้วยมุมมองเดียวกับผู้อื่น เข้าใจความเชื่อ ประสบการณ์ ความหวัง ความกลัวเป็นเครื่องมือที่เชื่อมผู้คนเข้าด้วยกัน การข้ามเส้นแบ่งเชื้อชาติ วัฒนธรรม อายุ เพศ และอื่น ๆ ถ้ามนุษย์ไม่มีสิ่งนี้มนุษย์ก็จะลดทอนความเป็นมนุษย์ของคนอื่น (dehumanize) การจินตนาการถึงความรู้สึกรู้สึมนของผู้อื่นจะตัวเรานำไปสู่พฤติกรรมที่เข้าใจถึงความสุข-ทุกข์ของผู้อื่น (empathetic behavior) ในโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วความทุกข์ของผู้คนนั้นซับซ้อนขึ้นการรักษาความเป็นมนุษย์ของเราเอาไว้ คือ การรักษาความสามารถในการมองเห็นความเป็นมนุษย์ของผู้อื่นในฐานะที่เป็นมนุษย์เช่นเดียวกับเรา” เมื่อพิจารณาอย่างนี้มนุษย์จึงมีความสุขเป็นตัวกำหนดความเป็นธรรมชาติที่สุดของ

มนุษย์ การให้ความหมายจากจิตใจเป็นสิ่งสำคัญ ส่วนหนึ่งของการอธิบายธรรมชาติมนุษย์ คือ การเข้าใจพื้นฐานและรูปแบบวิถีชีวิตรวมทั้งสังคม มี 2 ลักษณะ คือ มนุษย์มีความชั่วร้ายในตัว และ มีธรรมชาติที่ดีงามอยู่ในตัวตน ความดีเป็นผลจากการกระทำโดยจิตใจของมนุษย์ ผลประโยชน์เป็นสาเหตุที่ทำให้มนุษย์ขาดจิตสำนึกของความดี ดังนั้น ความชั่วร้ายจึงเกิดมาพร้อมกับมนุษย์ ความชั่วร้ายต้องได้รับการขัดเกลาและปลูกฝังความคิดว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ความเสมอภาค ความดีเป็นสิ่งที่มนุษย์ต้องปลูกฝังในจิตใจ ถ้ามนุษย์มีความชั่วร้ายและต้องการอำนาจ การสร้างกฎหมายเพื่อควบคุมความชั่วร้ายนี้ไม่ให้มีอำนาจและพัฒนาไปในทางที่ดีที่ถูกต้อง พื้นฐานมนุษย์ต้องการความสุข มนุษย์ต้องทำงานเพื่อสร้างรากฐานของตนเองให้มีสุขภาพที่ดี มีชื่อเสียง อยู่อย่างมีความสุขทั้งหมดเกิดขึ้นจากการกระทำของมนุษย์เอง ไม่ได้เกิดขึ้นจากความเชื่อทางศาสนาแต่เป็นกฎความเชื่อสากลของการอยู่ร่วมกัน จะพบว่าแนวคิดนี้แสดงจากพฤติกรรมการอยู่ร่วมกันอย่างมีเหตุผล แต่เป็นธรรมชาติมนุษย์ที่มีทั้งความดี ความชั่ว ระบบการศึกษาหรือเหตุผลทำให้คนอยู่ร่วมกันได้การควบคุมความชั่วร้ายได้จึงเป็นประโยชน์ต่อสังคม การพัฒนา คือ การสนองความต้องการที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ความยั่งยืน คือ การสนองความต้องการอย่างประนีประนอมของคนในสังคมให้อยู่ร่วมกันอย่างเหมาะสมลงตัว ดังนั้น ธรรมชาติของมนุษย์มีดีมีเลวปะปนกัน จะชั่วหรือดีอย่างเดียวเกิดจากสามัญสำนึกหรือจิตสำนึกตนเอง ความเชื่อที่เป็นกลางของเราจะเชื่อว่ามนุษย์มีทั้ง

สองด้าน การสร้างกฎสากลเพื่อช่วยให้สังคมอยู่ร่วมกันด้วยความปกติ กฎสากลพัฒนามาจากวัฒนธรรมและจารีตของสังคมนั้น อีกส่วนที่สำคัญกฎนี้ควรพัฒนาส่งเสริมให้เข้ากับยุคสมัยและสัมพันธ์กับธรรมชาติสังคมด้วย ต่อข้อสรุปของการไม่นับถือศาสนาถ้าพิจารณาในแง่ศาสนาแล้วกลุ่มคนเหล่านี้ก็ไม่มีสถานะเป็นศาสนิกในศาสนาใดบนโลกนี้ ความเชื่อและความศรัทธาที่เหลื่อมอยู่นอกเหนือรูปแบบศาสนาเดิม สิ่งในกลุ่มคนเหล่านี้มี คือ แนวคิดศาสนาเพื่อการพัฒนาตนเอง เป็นศาสนามนุษยนิยมที่ไม่จำกัดตนเองอยู่ที่รูปแบบไหน ความเชื่ออย่างไร นอกจากมนุษย์ต้องแสวงหาความรู้หรือปัญญาเพื่อพัฒนาและจัดทุกอุปสรรคของชีวิตรวมไปถึงการสร้างชีวิตทั้งดงามอย่างงานศิลปะชั้นสูง และถ้าการมีศาสนา คือ การรักษาความเป็นมนุษย์ของตัวเองไว้ไม่ให้เป็นสัตว์ป่า ดังนั้นเราก็ควรรักษาความเป็นมนุษย์ให้ได้ด้วยการมองเห็นและถนอมความเป็นมนุษย์ของผู้อื่นเช่นกันแบบนี้จึงเรียกว่าเป็นมนุษย์ผู้มีศาสนา

ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้ยังมีประเด็นที่จะสามารถพัฒนาต่อยอดเพื่อการศึกษาทำความเข้าใจ ในการพัฒนาครั้งต่อไปควรทำวิจัยเชิงปริมาณทั้งนี้จะสามารถสร้างชุดเหตุผลและตอบคำถามงานวิจัยนี้ได้ชัดเจนเพิ่มขึ้นเพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างความจริงสังคมกับความจริงทางวิชาการ เพื่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อความเชื่อศรัทธาศาสนาในทุกมิติของความเชื่อต่อบุคคลในสังคม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

พุทธทาส ภิกขุ. (2559). **คู่มือมนุษย์**, พิมพ์ครั้งที่ 7, กรุงเทพมหานคร, อมรินทร์ธรรมะ.

พริตติช นิซเซ. (2524). **วิถีสู่ภูมิมนุษย์**, กริติ บุญเจือ แปล, กรุงเทพมหานคร; สำนักพิมพ์พิมพ์ลักษณ์ .

นงเยาว์ ชาญณรงค์. (2542). **วัฒนธรรมและศาสนา**, พิมพ์ครั้งที่ 4 ,กรุงเทพมหานคร ,โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

เนืองน้อย บุญยเนตร. (2539). **จริยศาสตร์ตะวันตก: ค้านท์ มิลล์ ฮอบส์ รอลส์ ชาตร**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิทย์ วิศทเวทย์. (2520). **เกณฑ์การตัดสินจริยธรรม** , จริยศาสตร์เบื้องต้น, หน้า : 65 – 67

สุพัตรา สุภาพ. (2534). **สัญญาวิวัฒน์** .

สมฤดี วิศทเวทย์. (2536). **ทฤษฎีความรู้ของฮิวม์**, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

หลวงวิจิตรวาทการ. (2546). **ศาสนาสากล เล่มที่ 1**, กรุงเทพมหานคร : อู่การพิมพ์.

รายงานวิจัย:

สภาวะทางสังคม วัฒนธรรม และสุขภาพจิต. (2555). สารสถิติ ปีที่ 23 (เล่มที่ 4), กรุงเทพมหานคร : สำนักงานสถิติแห่งชาติ.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์:

สมภาร พรหมทา. “(SP05) ชีวิตไม่มีศาสนาได้ไหม”, เทปบรรยาย ณ มหาวิทยาลัยมหิดล, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://www.youtube.com/watch?v=6LeRveGmmWM>, [สืบค้นเมื่อ 19 กุมภาพันธ์ 2562]

ประเสริฐ สุขศาสนิกวิน. “**วิพากษ์ทฤษฎีทางปรัชญาจริยะของอิมมานูเอล คานท์**”, ศูนย์อิสลามศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://www.inewhorizon.net/immanuel-kant-2/>, [สืบค้นเมื่อ 24 กุมภาพันธ์ 2562]

บทสัมภาษณ์คนไร้ศาสนาสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://www.youtube.com/watch?v=39l8VAKDg9M>, [สืบค้นเมื่อ 24 กุมภาพันธ์ 2562]

รายการ Interview กับ คำผกา” สถานีโทรทัศน์ VOICETV21 , ออกอากาศ 24 กุมภาพันธ์ 2560 , [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://show.voicetv.co.th/inherview/464895.html>, [สืบค้นเมื่อ 24 กุมภาพันธ์ 2562]

หัวข้อข่าว 10 ดาราตัวท็อปที่ลุกขึ้นมาเปลี่ยนศาสนาตามความศรัทธาส่วนตัว [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://lifestyle.campus-star.com/entertainment/78067.html>, [สืบค้นเมื่อ 24 กุมภาพันธ์ 2562]

ภาษาอังกฤษ

Bertrand Russell . (2009). **The Basic Writings of Bertrand Russell** , Edited by Robert E. Egner and Lester E. Denonn; London and New York,.

Hume David. (1779). **Dialogues Concerning Natural Religion (2stEd.)**, London: Penguin Books, Limited, 2016.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา
คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
Factors Affecting the Success of Thesis Writing of Graduate Students,
Faculty of Science, Mahasarakham University

สุพรรณิการ์ บุตรวงษ์*

วันรับ 16 / พฤษภาคม / 2565

ตรวจสอบ 25-30 / พฤษภาคม / 2565

ตอบรับ 20 / มิถุนายน / 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 2) เปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา โดยจำแนกตามเพศ อายุ การประกอบอาชีพ หลักสูตรการศึกษา และประเภทของการวิจัย และ 3) ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะที่ส่งผลให้ประสบความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามที่สำเร็จการศึกษาระหว่าง

ปีการศึกษา 2560-2563 จำนวน 115 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.948 วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างตัวแปรสองกลุ่ม โดยใช้ t-test ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (= 4.67) คือ ด้านอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ส่วนด้านการบริหารจัดการตนเองของ

*คุษณิบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร
โทร. 0814275957, Email. Saradisysarin@gmail.com

นิสิต (= 4.28) ด้านความรู้ทางวิชาการของนิสิต (= 4.10) ด้านการบริการของมหาวิทยาลัย (= 4.00) โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ

2. เปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ได้แก่ จำแนกตามเพศ อายุ หลักสูตรการศึกษา การประกอบอาชีพ และประเภทของการทำวิจัย เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ จำแนกตามเพศ อายุ หลักสูตรการศึกษา และประเภทของการทำวิจัย ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนการจำแนกการประกอบอาชีพ พบว่ามีปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์แตกต่างกัน ในด้านการบริหารของมหาวิทยาลัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนปัจจัยด้านความรู้ทางวิชาการของนิสิต ด้านการบริหารจัดการตนเองของนิสิต ด้านอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะที่จะประสบความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

3.1 ปัญหาในการทำวิทยานิพนธ์ มากที่สุด 3 อันดับ คือ

1. นิสิตทำงานประจำ จึงบริหารเวลาในการทำวิทยานิพนธ์ไม่ได้ แลค่อนข้างลำบากในการเดินทางมาพบอาจารย์ที่ปรึกษา

2. เครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆที่ใช้ในการทดลองไม่เพียงพอ ไม่ทันสมัยและชำรุด

3.ระบบ Integrated Thesis & Research Management System (iThesis) ไม่เสถียร

3.2 ข้อเสนอแนะที่มีส่วนช่วยให้การทำ

วิทยานิพนธ์สำเร็จมากที่สุด 3 อันดับ คือ

1. นิสิตวางแผนและบริหารจัดการเวลาให้ได้ตามแผนที่วางไว้

2. ต้องมีความขยัน มุ่งมั่น อดทน ตรงต่อเวลา และ มีความรับผิดชอบต่องานวิทยานิพนธ์ของตัวเอง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย ทุนสนับสนุนการวิจัยของนิสิตและ การส่งเสริมทักษะในด้านต่างๆ ที่ช่วยนิสิตในการจัดทำวิทยานิพนธ์ได้สำเร็จตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด

คำสำคัญ : ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์, นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา

ABSTRACT

The purposes of this research were:

1. to study the factors affecting the success in conducting graduate students' thesis at the Faculty of Science, Mahasarakham University, 2. to compare factors affecting the success in conducting graduate students' thesis classified by gender, age, occupation, course of study, and type of research, and 3. to study problems and suggestions resulting in the successful completion of the graduate students' thesis at the Faculty of Science, Mahasarakham University. The participants were 115 graduate students from the Faculty of Science, Mahasarakham University who graduated within the academic year 2017-2020. The research instrument was questionnaires with a reliability rated value of 0.948. The data was analyzed by using computer software packages to find the

frequency, percentage, mean, and standard deviation, and to compare the differences between the two groups of variables using a t-test.

The results of this research revealed that:

1. Factors affecting the success in conducting graduate students' thesis at the Faculty of Science, Mahasarakham University, was thesis advisor with the highest average (= 4.67). As for, the students' self-management (= 4.28), the students' academic knowledge (= 4.10), the university services (= 4.00), in general, the average was at a high level.

2. After compared factors affecting the success in conducting graduate students' thesis classified by gender, age, occupation, course of study, and type of research, it was found that gender, age, course of study, and type of research had no significant different effect on the success factor of the thesis. While, occupational classification was found that the factors affecting the success of the dissertation were significantly different in university administration at the level 0.05. As for the academic knowledge of the students, the students' self-management and the thesis advisors, there was no significant difference in the effect on the success of the thesis at the 0.05 level.

3. Comments on problems and suggestions for success in graduate students' thesis, Faculty of Science, Mahasarakham University

were as follows:

3.1 The top 3 problems encountered in conducting the thesis were

1. Students have a regular job and therefore cannot manage their time in the thesis. And it is quite difficult to come to meet their advisor.

2. The instruments and equipment used in the experiment were insufficient, out of date and damaged.

3. The Integrated Thesis & Research Management System (iThesis) is unstable.

3.2 The top 3 recommendations that contributed to the successful completion of the thesis were

1. Planning and management of students' time to achieve as planned.

2. Diligence, commitment, patience, punctuality and taking responsibility for their research.

3. Availability of research tools, student research funding support, and the promotion of skills in various fields that help students complete their thesis within the time specified in the curriculum.

Keywords: Factors Affecting the Success of the Thesis, graduate level.

บทนำ

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามให้ความสำคัญไปที่กระบวนการทำวิทยานิพนธ์ เพื่อให้บัณฑิตสามารถศึกษา ค้นคว้า และ

ทำวิจัย ที่สามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ และนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ รวมถึงเพื่อให้เกิดความเกี่ยวข้องกับพันธกิจของ มหาวิทยาลัยมหาสารคามที่มุ่งหวังผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สร้างงานวิจัยที่เป็นองค์ความรู้ใหม่ และมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของประเทศไทย พัฒนาระบบการศึกษาบริการวิชาการที่หลากหลาย และมีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง แสวงหาองค์ความรู้จากปัญหาและภูมิปัญญาท้องถิ่น เชื่อมประสานภูมิปัญญาแบบบูรณาการ พัฒนางานวิจัยเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการและเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง

ดังนั้น ในการพัฒนาหลักสูตรจึงมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพของบัณฑิตให้มีความสอดคล้องกับพันธกิจของมหาวิทยาลัย โดยมุ่งหวังที่จะผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ ความสามารถทางวิชาการ สามารถสร้างสรรค์ผลงานวิจัย สามารถนำความรู้ไปเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง รวมถึงมุ่งเน้นให้นักศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสาธารณะ และสามารถอยู่ร่วมกับคนในสังคมได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 กระทรวงศึกษาธิการ(2552) ได้กำหนดคุณภาพของบัณฑิตต้องมีมาตรฐานการเรียนรู้ 5 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2. ด้านความรู้ 3. ด้านทักษะทางปัญญา 4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

อย่างไรก็ตามการจัดการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษาที่ผ่านมา จะมีนิสิตบางส่วนที่สามารถทำวิทยานิพนธ์ได้แล้วเสร็จและสำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่มหาวิทยาลัยกำหนด แต่ยังมีนิสิตอีกบางส่วนที่ไม่สามารถทำวิทยานิพนธ์

ให้แล้วเสร็จ และไม่สามารถสำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่มหาวิทยาลัยกำหนด ส่งผลให้บุคคลทั่วไปมองว่าการบริหารจัดการของหลักสูตรไม่ดี ไม่มีคุณภาพ ทรงธรรม ชีระกุล (2547) ทั้งที่อาจมีปัจจัยในหลายๆเรื่องที่มีผลกระทบต่อกระบวนการวิทยานิพนธ์ของนิสิต ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะที่เป็นบุคลากรที่ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษาและการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิต จึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อจะได้นำผลการวิจัยที่ได้ไปเป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุงการเปลี่ยนแปลง รวมไปถึงเพื่อเป็นแนวทางให้กับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ในการให้คำแนะนำนิสิตบัณฑิตศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำแนกตามเพศ อายุ การประกอบอาชีพ หลักสูตรการศึกษา และ ประเภทของการวิจัย
3. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะที่จะประสบความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของ

นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้

ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม แบ่งออกเป็น 4 ด้าน

ด้านที่ 1 ด้านความรู้ทางวิชาการของนิสิต

ด้านที่ 2 ด้านการบริหารจัดการตนเองของนิสิต

ด้านที่ 3 ด้านอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ด้านที่ 4 ด้านการบริการของมหาวิทยาลัย

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการทำวิทยานิพนธ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากมหาบัณฑิตและดุษฎีบัณฑิตในวันซ้อมรับพระราชทานปริญญาบัตร ประจำปีการศึกษา 2560 - 2562 จำนวนทั้งสิ้น 118 คน ดังนี้

1. แจกแบบสอบถามให้กับนิสิตที่เข้าพระราชทานปริญญาบัตร ปีการศึกษา 2562 โดยผู้วิจัยเป็นผู้นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองในวันซ้อมรับปริญญา เมื่อวันที่ 14 ธันวาคม 2563

2. ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมผ่านระบบออนไลน์ โดยใช้ Google Form ในเดือนธันวาคม 2563 เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับผู้สำเร็จการศึกษา ในปีการศึกษา 2560-2561 และสำหรับผู้ที่ไม่ได้เข้ารับปริญญาบัตรในปีการศึกษา 2562 เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 115 คน และได้นำมา

แบบสอบถามที่ได้มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ เพื่อหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (μ) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างตัวแปรจำแนกตามเพศ อายุ อาชีพ หลักสูตรการศึกษา และประเภทของการวิจัย ในการทำวิทยานิพนธ์ต่างกัน โดยใช้ One-way Analysis of Variance

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปผลวิจัยออกเป็น 4 ตอน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 115 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 70.4 มีสถานภาพโสด 80 คน คิดเป็นร้อยละ 69.6 มีอายุระหว่าง 25 - 30 ปี จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 57.4 เป็นนิสิตที่มีงานทำงานแล้ว จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 57.4 เป็นนิสิตหลักสูตรระดับปริญญาโท หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (วท.ม.) จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 69.6 ส่วนมากเป็นนิสิตสาขาวิชาชีววิทยา จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 21.7 โดยนิสิตใช้ระยะเวลาในการศึกษา มากกว่า 3 ปี ขึ้นไป จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 34.8 ทำวิทยานิพนธ์ประเภทการวิจัยเชิงทดลอง จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 67.0

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 4 ด้าน

จากตาราง 1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการทำ วิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา	นิสิต (N = 115)		ระดับ
	μ	σ	
1. ด้านความรู้ทางวิชาการของนิสิต	4.10	0.66	มาก
2. ด้านการบริหารจัดการตนเองของนิสิต	4.28	0.64	มาก
3. ด้านอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	4.67	0.52	มากที่สุด
4. ด้านการบริการของมหาวิทยาลัย	4.00	0.86	มาก
รวม	4.26	0.67	มาก

ในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ (=4.67) ส่วนปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการตนเองของนิสิต (=4.28) อันดับต่อมาคือ ด้านความรู้ทางวิชาการของนิสิต (=4.10) และอันดับสุดท้ายคือ ด้านการบริการของมหาวิทยาลัย (= 4.00)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำแนกตาม เพศ อายุ การประกอบอาชีพ หลักสูตรการศึกษา และประเภทของการวิจัย

พบว่า นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อจำแนกตามสถานภาพขณะที่ทำวิทยานิพนธ์ด้านการประกอบอาชีพ

พบว่า นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์แตกต่างกัน รายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 2 การเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำแนกตามสถานภาพขณะที่ทำวิทยานิพนธ์ด้านการประกอบอาชีพ

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ ความสำเร็จในการทำ วิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับ บัณฑิตศึกษา	ไม่ได้ทำงาน(49)		มีงานทำแล้ว(66)		F	Sig.
	μ	σ	μ	σ		
1. ด้านความรู้ทางวิชาการ ของนิสิต	4.00	0.54	4.10	0.52	0.699	0.405
2. ด้านการบริหารจัดการ ตนเองของนิสิต	4.30	0.54	4.25	0.50	1.218	0.272
3. ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์	3.93	0.24	3.95	0.20	0.556	0.457
4. ด้านการบริการของ มหาวิทยาลัย	3.85	0.97	4.19	0.61	4.679	0.033*
รวม	4.05	0.5925	4.0975	0.4875		

จากตาราง 2 พบว่านิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่มีอาชีพต่างกัน มีปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในด้านการบริหารของมหาวิทยาลัย ส่วนปัจจัยด้านความรู้ทางวิชาการของนิสิต ด้านการบริหารจัดการตนเองของนิสิต ด้านอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ไม่พบความแตกต่าง

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะที่จะประสบความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปัญหาในการทำวิทยานิพนธ์ มากที่สุด 3 อันดับ คือ 1. นิสิตทำงานประจำ จึงบริหารเวลาในการทำวิทยานิพนธ์ไม่ได้ แลค่อนข้างลำบากในการเดินทางมาพบอาจารย์ที่ปรึกษา 2. เครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆที่ใช้ในการทดลองไม่เพียงพอ ไม่ทันสมัยและชำรุด และ 3. ระบบ Integrated Thesis & Research Management System (iThesis) ไม่เสถียร ข้อเสนอแนะที่มีส่วนช่วยให้การทำวิทยานิพนธ์สำเร็จมากที่สุด 3 อันดับ คือ 1. นิสิตวางแผนและบริหารจัดการเวลาให้ได้ตามแผนที่วางไว้ 2. ต้องมีความขยัน มุ่งมั่น อดทน ตรงต่อเวลา และ มีความรับผิดชอบต่องานวิทยานิพนธ์ของตนเอง 3. เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย ทูสนับสนุนการวิจัยของนิสิตและการส่งเสริมทักษะในด้านต่างๆ ที่ช่วยนิสิตในการจัดทำวิทยานิพนธ์ได้สำเร็จตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยขออภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มีความคิดเห็นเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำ

วิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ด้านความรู้ทางวิชาการของนิสิตอยู่ในระดับมาก ในหัวข้อความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาเรื่องที่ทำวิจัยทั้งนี้อาจเป็นเพราะ วิทยานิพนธ์เป็นผลงานทางวิชาการที่แสดงออกทางสติปัญญา ความรู้ความสามารถในการค้นคว้า วิเคราะห์ สังเคราะห์ หาความรู้ โดยนำเอาความรู้ที่นิสิตได้ศึกษาค้นคว้ามาประยุกต์ใช้และจัดนำเสนอเป็นรูปแบบรายงานเป็นรูปเล่มตามรูปแบบที่มหาวิทยาลัยกำหนด ซึ่งนิสิตควรเลือกหัวข้อวิทยานิพนธ์ที่เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ ความสนใจ และเป็นหัวข้อที่นักศึกษามีความรอบรู้ ทั้งที่ได้ความรู้จากการศึกษาตามหลักสูตรจากประสบการณ์ การปฏิบัติงานในหน้าที่ เพราะจะทำให้นิสิตมีความมั่นใจสามารถศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง และมีความต้องการที่จะได้รับคำตอบในขอบข่ายของปัญหานั้นๆ ด้วยกระบวนการทำวิทยานิพนธ์ การเลือกหัวข้อที่อยู่ในความสนใจของนิสิต จะช่วยเป็นแรงจูงใจให้นิสิตสามารถจัดทำวิทยานิพนธ์ได้สำเร็จด้วยดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมจิตร แก้วมณี (2551) ที่ศึกษาปัญหาในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับมหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ คือ ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนตัวและความพร้อมของนักศึกษา เนื่องจากนักศึกษาส่วนใหญ่ทำงานแล้วเมื่อเรียนรายวิชาครบตามหลักสูตรก็กลับไปปฏิบัติงานตามเดิม จึงทำให้มีเวลาในการทำวิทยานิพนธ์น้อยลง และยังสอดคล้องกับธิดาพร ประทุมวี (2553) ที่ศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ โดยพบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา เห็นด้วยในระดับมากในด้านของการบริหารจัดการตนเองของนักศึกษา

เป็นปัจจัยความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์

2. นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มีความคิดเห็นเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ด้านการบริหารจัดการตนเองของนิสิตอยู่ในระดับมาก ในหัวข้อ การตัดสินใจเลือกอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาส่วนมาก เป็นผู้มีการกิจที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ประจำควบคู่ไปกับการเรียน ทำให้ไม่มีเวลาที่จะทุ่มเทให้กับการทำวิทยานิพนธ์อย่างเต็มที่ ในขณะที่ในการทำวิทยานิพนธ์ว่าจะมีงานทำหรือไม่มีงานทำ นิสิตจะต้องทุ่มเท มีความอดทน อดทนเวลาให้อย่างต่อเนื่อง การที่ไม่มีการวางแผน หรือจัดสรรเวลาในการทำวิทยานิพนธ์จะส่งผลให้เกิดปัญหา และเป็นอุปสรรคในการทำวิทยานิพนธ์ ที่จะส่งผลให้การทำวิทยานิพนธ์ไม่สำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับ กัญญาวิวี ปัทมดิกลและคณะ (2551) ที่ศึกษาสภาพปัญหาการทำวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นระดับมาก เรื่อง การเลือกหัวข้อในการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งนิสิตไม่สามารถเลือกหัวข้อวิทยานิพนธ์ที่ตรงกับความรู้พื้นฐานและความสามารถของตนเอง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นิสิตได้เริ่มทำวิทยานิพนธ์ในปีการศึกษาสุดท้าย หรือใกล้ครบระยะเวลาในการศึกษา โดยอาจได้หัวข้อวิทยานิพนธ์ที่ตนเองไม่ถนัด ซึ่งจะมีปัญหาเรื่องระยะเวลาในการทำวิทยานิพนธ์ ไม่เพียงพอสอดคล้องกับ จิตาพร ประทุมวิ (2553) ที่กล่าวว่า นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาส่วนใหญ่ เป็นผู้มีการกิจที่ต้องปฏิบัติหน้าที่งานประจำควบคู่ไปกับการศึกษา ทำให้ไม่มีเวลาที่จะทุ่มเทกับการทำวิทยานิพนธ์อย่างเต็มที่ การไม่รู้จักรวางแผนและจัดสรรเวลา จึงกลายเป็นปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในการทำ

วิทยานิพนธ์ และยังสอดคล้องกับทัศนศิริินทร์ สว่างบุญ และรัชนิวรรณ ตั้งภักดี (2559) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปัจจัยด้านคุณลักษณะของนิสิตมีความสัมพันธ์สูงสุด รองลงมาคือความรู้และทักษะการทำวิจัยของนิสิตและการให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งจะเห็นได้ว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ส่วนใหญ่มาจากตัวนิสิตเองโดยเฉพาะความรู้และทักษะของนิสิต

3. นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มีความคิดเห็นเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ด้านอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อยู่ในระดับมากที่สุด ในหัวข้อ ความสัมพันธ์ที่ติระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษากับนิสิต และการยอมรับทางวิชาการของอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีต่อบุคคลอื่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ถือเป็นปัจจัยสำคัญของการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา เพราะเป็นผู้ที่คอยให้คำปรึกษา แนะนำทางวิชาการตลอดระยะเวลาของการทำวิทยานิพนธ์ เวลาที่อาจารย์ที่ปรึกษาให้กับนิสิต การให้คำแนะนำที่ดีของอาจารย์ที่ปรึกษา ประสบการณ์ ความรู้ ความเชี่ยวชาญของอาจารย์ที่ปรึกษาเกี่ยวกับเรื่องที่นิสิตทำวิทยานิพนธ์ การติดตามการเอาใจใส่และการให้กำลังใจของอาจารย์ที่ปรึกษา การตรงต่อเวลาในการนัดหมายของอาจารย์ที่ปรึกษา ความสัมพันธ์ที่ติระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษากับนิสิต การยอมรับทางวิชาการของอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีต่อบุคคลอื่น ทักษะและเทคนิคในการให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษา และความรวดเร็วในการตรวจงานวิจัยให้กับนิสิตซึ่งสอดคล้องกับชลกมล สอนองคุณ (2548) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับ

บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ที่สรุปว่า อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เป็นส่วนประกอบสำคัญสำหรับนักศึกษาที่ต้องมีเวลาให้กับนักศึกษาในการให้คำปรึกษา คำแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์ และต้องมีความเข้าใจในทิศทางเดียวกันกับนักศึกษา ไม่เกิดข้อขัดแย้ง และนักศึกษาคควรนำคำแนะนำต่างๆ ที่อาจารย์ที่ปรึกษาให้คำแนะนำไปปรับแก้ไขรูปแบบวิทยานิพนธ์ของตนเอง สอดคล้องกับ ภัฏฐา วีร์ ปัทมดิลกและคณะ (2551) ที่ศึกษาสภาพปัญหาการทำวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีปัญหาระดับมาก โดยเฉพาะเรื่องการให้คำแนะนำเรื่องการเขียนโครงการวิจัยและการติดตามผลการทำวิทยานิพนธ์ รวมถึงสอดคล้องกับสมจิตร แก้วมณี (2551) ได้ศึกษาปัญหาในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับมหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พบว่า มีปัญหาด้านคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา เนื่องจากอาจารย์ที่ปรึกษา มีทั้งภาระงานการสอน งานวิจัยและบริการวิชาการ ชุมชนภายนอกทำให้การตรวจรูปแบบวิทยานิพนธ์ล่าช้า

4. นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มีความคิดเห็นเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ด้านการบริการของมหาวิทยาลัย อยู่ในระดับมากในหัวข้อ ความชัดเจนของข้อปฏิบัติในการขอแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และความชัดเจนของข้อปฏิบัติในการขออนุมัติสอบเค้าโครงวิทยานิพนธ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญอย่างมากในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การขออนุมัติ

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ขั้นตอนและกระบวนการในการทำวิทยานิพนธ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนด ความชัดเจนในการให้คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับการทำวิทยานิพนธ์ของเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ความสะดวกและรวดเร็วในการตรวจรูปแบบวิทยานิพนธ์ และความชัดเจนของข้อปฏิบัติในการขออนุมัติสำเร็จการศึกษา ซึ่งมีขั้นตอนและเอกสารประกอบคำร้องในการดำเนินการมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ อมร มะนาวหวาน (2548) พบว่าการบริการวิชาการของสถาบันเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกให้กับนิสิตที่กำลังทำวิทยานิพนธ์ ห้องสมุดที่เปิดให้บริการ นิสิตจะเข้าใช้บริการในช่วงระหว่างการทำวิทยานิพนธ์บ่อยมาก รวมทั้งการติดต่อกับบัณฑิตวิทยาลัยด้วย ดังนั้นความเพียงพอของข้อมูลที่ค้นคว้าและการให้บริการของเจ้าหน้าที่จึงมีผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์

การเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำแนกตามเพศ อายุ หลักสูตรการศึกษา และประเภทของการทำวิจัย มีปัจจัยความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้จะเป็นเพราะนิสิตส่วนมากเป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 25-30 ปี ศึกษาในหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ทำวิจัยวิทยานิพนธ์ประเภทการทดลอง ซึ่งนิสิตสามารถที่จะเดินทางติดต่อกับเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการปฏิบัติตามขั้นตอนกระบวนการวิทยานิพนธ์ รวมถึงสามารถที่จะออกเดินทางเพื่อเก็บตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง ที่เกี่ยวข้องกับการทำวิทยานิพนธ์ได้ สอดคล้องกับ ชลภมล สนองคุณ (2548) ที่พบว่า ปัจจัยด้านสภาพส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ประสบการณ์การทำวิจัย ประเภทการศึกษา ที่มีผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา

ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำแนกตามสถานภาพขณะที่ทำวิทยานิพนธ์ด้านการประกอบอาชีพ พบว่ามีปัจจัยความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในด้านการบริหารของมหาวิทยาลัย ส่วนปัจจัยด้านความรู้ทางวิชาการของนิสิต ด้านการบริหารจัดการตนเองของนิสิต ด้านอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ไม่พบความแตกต่าง สอดคล้องกับธิดาพร ประทุมวิ (2553) ที่พบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ที่มีอาชีพต่างกัน มีปัจจัยความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้จะเป็นเพราะ ผู้ที่สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีงานทำอยู่แล้ว และประกอบอาชีพมั่นคง สามารถบริหารจัดการตนเอง ในด้านการแบ่งเวลาเกี่ยวกับอาชีพ หรืองานที่ทำกับการทำวิทยานิพนธ์ได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ จากผลการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ให้นิสิตสามารถสำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและความต้องการของสังคม ผลการวิจัยสามารถเป็นสารสนเทศให้กับหลักสูตร ภาควิชา คณะ และบัณฑิตวิทยาลัยในการกำติดตามดูแล วางแผนปรับปรุงการทำงานในด้านต่างๆ เพื่อประโยชน์สูงสุดกับนิสิต

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์จากผู้ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ เช่น คณะกรรมการบริหารหลักสูตร อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ผู้สอน และเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการเกี่ยวกับการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลเชิงลึก คลอบคลุมบริบทต่างๆ เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุด ตลอดจนสามารถปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนและการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาถึงสภาพปัญหาการทำวิทยานิพนธ์สำหรับนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาในระดับคณะเพื่อศึกษากรณีที่ไม่สำเร็จการศึกษาที่หลักสูตรระบุไว้

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการทำวิทยานิพนธ์ รูปแบบการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์ และกำหนดมาตรฐานในการควบคุมวิทยานิพนธ์ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพให้ดียิ่งขึ้น

2.4 ควรศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาต่อการสำเร็จการศึกษาของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อศึกษาข้อมูลเชิงลึกในการปฏิบัติหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาและศึกษาบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

กิตติกรรมประกาศ

รายงานวิจัยฉบับนี้ได้รับทุนอุดหนุนและส่งเสริมการวิจัยจากงบประมาณเงินรายได้ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ.(2552). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา
แห่งชาติ พ.ศ.2552.กระทรวงศึกษาธิการ.
- กัญญาวิริ์ ปัทมดิลก และคนอื่น ๆ. (2551). การศึกษาสภาพปัญหาการทำวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้า
พระนครเหนือ บัณฑิตวิทยาลัย.
- ชลกมล สอนองคุณ. (2548). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิต
ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ
พระนคร.
- ทรงธรรม ชีระกุล.(2547).ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัย
ทักษิณ.สงขลา: สำนักงานบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ทัศนศิรินทร์ สว่างบุญ และรัชนิวรรณ ตั้งภักดี (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์
ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. วารสารบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 12(1), 50-60,มกราคม – เมษายน.
- จิตาพร ประทุมวิ.(2553).ปัจจัยความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์.วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาวิจัยการศึกษา
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สมจิตร แก้วมณี. (2551). รายงานวิจัยปัญหาในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา คณะ
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์. ปัตตานี: คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อมร มะนาวหวาน. (2548). การศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการทำวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา
ภาควิชาครุศาสตร์ไฟฟ้า สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร
อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8
THE STRATEGIC LEADERSHIP ADMINISTRATOR
AND THE EFFECTIVENESS OF SCHOOL UNDER THE SECONDARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 8

จุรีรัตน์ ม่วงนา*
ศักดิพันธ์ ตันวิมลรัตน์**

วันรับ 16 / พฤษภาคม / 2565

ตรวจสอบ 25-30 / พฤษภาคม / 2565

ตอบรับ 20 / มิถุนายน / 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 2) ประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 สถานศึกษาเป็นหน่วยวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ โรงเรียน สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จำนวน 52 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 2 คน ประกอบด้วย 1) ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน และ 2) ครู จำนวน 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้นจำนวน 104 คน เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ตามแนวคิดของอิทท์ ไอร์แลนด์ และ ฮอสคิสสัน และ ประสิทธิภาพของโรงเรียนตามแนวคิดของฮอย และ มิสเกล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่

*นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

E-mail: chureerat250734@gmail.com

**อาจารย์ที่ปรึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร

E-mail : sakdipan55@gmail.com

ร้อยละ มีชัณภูมิเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดจำนวน 1 ด้าน คือ มุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม และอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย คือ การจัดตั้งควบคุมองค์การให้สมดุล การบริหารทรัพยากรในองค์การ สนับสนุนวัฒนธรรมองค์การที่มีประสิทธิผล และการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์

2. ประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย คือ คุณภาพโดยทั่วไป ความใส่ใจในงาน ความพึงพอใจในการทำงาน การลดอัตราการออกกลางคัน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์, ประสิทธิภาพของโรงเรียน

ABSTRACT

The purposes of this research were to identify: 1) the strategic leadership administrator under The Secondary Educational Service Area Office 8. 2) The effectiveness of school under the Secondary Educational Service Area Office 8. And 3) the

relationship between the strategic leadership administrator and the effectiveness of school under the Secondary Educational Service Area Office 8. The samples were 52 schools under The Secondary Educational Service Area Office 8. The respondents from each school were an executive administrator and teacher, in the total of 104 respondents. The instrument employed for data collection was a opinionnaire about the strategic leadership administrator concept based on Hitt, Ireland and Hoskisson and the effectiveness of school based on Hoy and Miskel. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient.

The research findings were as follows:

1. The strategic leadership administrator under The Secondary Educational Service Area Office 8, as a whole were at a high level and an individual was at highest level 1 clause and high level 4 clause. The arithmetic mean ranking from the highest to lowest were as follows; 1) emphasizing ethical practices, 2) establishing balanced organizational controls, 3) effectively managing the firm's resource portfolio, 4) sustaining an effective organizational culture, 5) determining strategic direction.

2. The effectiveness of school under The Secondary Educational Service

Area Office 8, as a whole and an individual, were at a high level. The arithmetic mean ranking from the highest to lowest were as follows; 1) overall quality, 2) absenteeism, 3) job satisfaction, 4) dropout rate, 5) achievement.

3. The strategic leadership administrator correlated with the effectiveness of school under The Secondary Educational Service Area Office 8 as a whole at .01 level.

Keywords: The strategic leadership, the effectiveness of school.

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาในบริบทของการบริหารจัดการศึกษาของไทยในปัจจุบันท่ามกลางยุคสมัยแห่งการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในยุคโลกาภิวัตน์ (globalization) ที่เปลี่ยนแปลงทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การศึกษา และเทคโนโลยี มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษาอย่างมากและจากสถานการณ์ในปัจจุบันการศึกษาของประเทศไทยจากการรายงานผลของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ สะท้อนให้เห็นถึงผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับคุณภาพการศึกษาไทยที่ยังไม่มีประสิทธิภาพในหลายๆ ด้านทั้งความสามารถในการแข่งขัน ความสามารถทางภาษา การขาดแคลนบุคลากร ด้านการวิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านคุณภาพของผู้เรียน (ดารุณี บุญครอง, 2560) ประเทศไทยจึงมีความจำเป็นต้องปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้ระบบการศึกษาเป็นกลไกหลักของการขับเคลื่อนประเทศ ปัจจัยที่สำคัญที่จะสามารถเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวก็คือ คุณภาพการ

ศึกษา แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 จึงได้กำหนดวิสัยทัศน์ของการศึกษา ไว้ว่า คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้ประชากรทุกคนมีโอกาสเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพและมีมาตรฐาน ผู้เรียนทุกคนได้รับการบริการการศึกษาอย่างเท่าเทียม ระบบการศึกษามีคุณภาพสามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุขีดความสามารถเต็มศักยภาพ ระบบบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพเพื่อการลงทุนทางการศึกษาที่คุ้มค่าและบรรลุเป้าหมาย ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เป็นพลวัตและบริบทที่เปลี่ยนแปลง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) ผู้บริหารสถานศึกษาจึงถือเป็นหัวใจหลักของการศึกษามีใช้ทำหน้าที่บริหารสถานศึกษาเท่านั้น แต่จำเป็นต้องแสดงบทบาทของผู้นำสถานศึกษานั้นๆ สถานศึกษาที่จะประสบความสำเร็จมักมีผู้บริหารที่มีความสามารถในการนำบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาคือผู้อำนวยการสถานศึกษา เป็นผู้นำ เป็นผู้สนับสนุน และเป็นผู้สนับสนุนนวัตกรรม เข้ามาสู่สถานศึกษาและเป็นผู้ผลักดันการปฏิรูปการศึกษาให้ก้าวหน้า ก่อให้เกิดสภาพที่เอื้อต่อการทำงานของครู ช่วยพัฒนาคุณภาพการทำงานของครู ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียนในที่สุด (อัศนีย์ สุกิจใจ, 2560:24) จากผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสามของสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา ปีงบประมาณ 2554-2558 ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 พบว่าผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ในรอบสามระดับมัธยมศึกษา คุณภาพการศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ

มัธยมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยส่วนใหญ่ไม่ผ่านมาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานที่ 5 และด้านผู้บริหาร มาตรฐานที่ 10 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 จึงมีความจำเป็นต้องให้การดูแลเพื่อพัฒนาคุณภาพให้เข้าสู่มาตรฐานและยกระดับสู่มาตรฐานสากลตลอดจนปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2562) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 ได้ดำเนินการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้ กลยุทธ์ เป้าหมาย ตัวชี้วัด และนโยบายที่สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจากการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ที่ผ่านมา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 ได้จัดทำรายงานผลการจัดการศึกษาประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 เพื่อประมวลผลด้านการดำเนินงานรอบปี จากผลการดำเนินงานในรอบปีงบประมาณที่ผ่านมา พบสภาพที่เป็นปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน ดังนี้ 1) ด้านคุณภาพการจัดการศึกษา คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีคะแนนการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) เมื่อพิจารณาจากการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ ปีการศึกษา 2559 กับปีการศึกษา 2560 พบว่า ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เปรียบเทียบในระดับเขตพื้นที่ ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้มีคะแนนเฉลี่ยต่ำลง ได้แก่ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ยกเว้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เปรียบเทียบในระดับเขตพื้นที่ พบว่า ตั้งแต่ปีการศึกษา 2558-2560 ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้มีผลคะแนนเฉลี่ยต่ำลงอย่างต่อเนื่อง 3 ปีการศึกษา ได้แก่ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย สังคมศึกษา ยกเว้นรายวิชาภาษาอังกฤษที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้น 2. ด้านโอกาสทางการศึกษามีปัญหา

นักเรียนออกกลางคัน สาเหตุส่วนใหญ่เนื่องจากฐานะยากจน อัตราการออกกลางคันของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เปรียบเทียบระหว่างปีการศึกษา 2559-2560 มีจำนวนเพิ่มขึ้น 3. ด้านบุคลากร ครูรับภาระสอนหลายระดับ รับผิดชอบงานหลายหน้าที่ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8, 2561)

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 8 เพื่อนำผลการศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร นำไปพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ และเป็นข้อมูลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการวางแผนงานตลอดจนพัฒนาการบริหารงานในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น และก้าวเท่าทันโลกยุคปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไป

วัตถุประสงค์

เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาของการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังต่อไปนี้

1. เพื่อทราบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 8
2. เพื่อทราบประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 8
3. เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 8

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา

(descriptive research) โดยผู้วิจัยใช้สถานศึกษา
ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 8 เป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of
analysis) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ โรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 8 จำนวน 55 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ใน
การวิจัย ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จำนวน 52 โรงเรียน
ใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งประเภท (stratified random
sampling) จำแนกตามจังหวัด ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้
อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน และครู จำนวน
1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 104 คน เครื่องมือที่
ใช้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับเกี่ยวกับการ
ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ตามแนวคิดของฮิทท์
ไอร์แลนด์ และ ฮอสคิสสัน (Hitt, Ireland and
Hoskisson) และ แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผล
ของโรงเรียนตามแนวคิดของฮอยและมิสเกล (Hoy
and Miskel) สถิติที่ใช้ คือความถี่ (frequency:

f) ร้อยละ (percentage: %) มัชฌิมเลขคณิต
(arithmetic mean: $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
(standard deviation: S.D.) และการวิเคราะห์ค่า
สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's
product – Moment correlation coefficient)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์
ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 8 ผู้วิจัยวิเคราะห์จาก ($\bar{X}$) และส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับ
เกณฑ์คะแนนเฉลี่ยตามแนวคิดของเบสท์ (Best) ดัง
ตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยง
เบนมาตรฐาน และระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์
ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 8 โดยภาพรวม (X_{tot})

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกล
(n=48)

ข้อ	ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์	มัชฌิม เลขคณิต ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับ
1.	การกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ (X_1)	4.29	0.55	มาก
2.	การบริหารทรัพยากรในองค์กร (X_2)	4.32	0.52	มาก
3.	สนับสนุนวัฒนธรรมองค์กรที่มีประสิทธิผล (X_3)	4.31	0.54	มาก
4.	มุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม (X_4)	4.53	0.54	มากที่สุด
5.	การจัดตั้งควบคุมองค์การให้สมดุล (X_5)	4.35	0.57	มาก
	รวม (X_{tot})	4.36	0.49	มาก

ยุทธ์ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยภาพรวม (X_{tot}) อยู่ในระดับ
มาก ($\bar{X} = 4.36$, SD=0.49) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย
พบว่า ด้านมุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม อยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X} = 4.53$, SD

= 0.54) รองลงมา พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านดังนี้ ด้านการจัดตั้งควบคุมองค์การให้สมดุล มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.35 , SD = 0.57) รองลงมา คือการบริหารทรัพยากรในองค์การ ($\bar{X}$ = 4.32 , SD=0.52) ด้านสนับสนุนวัฒนธรรมองค์การที่มีประสิทธิผล ($\bar{X}$ = 4.31 , SD=0.54) และด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด ($\bar{X}$ = 4.29 , SD=0.55) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาจากส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) พบว่า มีการกระจายของข้อมูลน้อยอยู่ระหว่าง 0.52 – 0.57 แสดงว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

2. ผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่ามัชฌิมเลขคณิตที่ได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยตามแนวคิดของเบสท์ (Best) ผลปรากฏดังตารางที่ 2 ตารางที่ 2 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยภาพรวม (Y_{tot})

(n=48)

ข้อ	ประสิทธิผลของโรงเรียน	มัชฌิม เลขคณิต ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับ
1	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Y_1)	3.93	0.56	มาก
2	ความพึงพอใจในการทำงาน (Y_2)	4.25	0.48	มาก
3	ความใส่ใจในงาน (Y_3)	4.30	0.53	มาก
4	การลดอัตราการลาออกกลางคัน (Y_4)	4.18	0.59	มาก
5	คุณภาพโดยทั่วไป (Y_5)	4.36	0.54	มาก
	รวม (Y_{tot})	4.20	0.43	มาก

จากตารางที่ 2 ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 พบว่า ในภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.20 , SD=0.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อคำถามโดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ได้ดังนี้ ด้านคุณภาพโดยทั่วไป มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.36 , SD=0.54) รองลงมา คือ ด้านความใส่ใจในงาน ($\bar{X}$ = 4.30 , SD=0.53) ด้านความพึงพอใจในการทำงาน ($\bar{X}$ = 4.25 , SD=0.48) ด้านการลดอัตราการลาออกกลางคัน ($\bar{X}$ = 4.18 , SD=0.59) ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด ($\bar{X}$ = 3.93 , SD=0.56) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาจากส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) พบว่ามีการกระจายของข้อมูลในระดับน้อย (SD= 0.48 – 0.59) แสดงว่าความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product – moment correlation coefficient) รายละเอียดดังตารางที่ 3

(n=48)

ประสิทธิผลของโรงเรียน ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Y_1)	ความพึงพอใจในการทำงาน (Y_2)	ความใส่ใจในงาน (Y_3)	การลดอัตราการลาออกกลางคัน (Y_4)	คุณภาพโดยทั่วไป (Y_5)	ภาพรวม (Y_{tot})
การกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ (X_1)	.394**	.620**	.444**	.333**	.632**	.596**
การบริหารทรัพยากรในองค์กร (X_2)	.331**	.625**	.455**	.413**	.657**	.612**
สนับสนุนวัฒนธรรมองค์การที่มีประสิทธิผล (X_3)	.369**	.631**	.450**	.431**	.668**	.629**
มุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม (X_4)	.327**	.588**	.478**	.443**	.642**	.612**
การจัดตั้งควบคุมองค์การให้สมดุล (X_5)	.445**	.660**	.624**	.499**	.572**	.692**
ภาพรวม (X_{tot})	.417**	.696**	.547**	.472**	.705**	.700**

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8

จากตารางที่ 3 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร (X_{tot}) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน (Y_{tot}) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก ($r_{xy} = .700$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร (X_{tot}) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน ด้านคุณภาพโดยทั่วไป (Y_5) มากที่สุด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก ($r_{xy} = .705$) และมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Y_1) น้อยที่สุด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ($r_{xy} = .417$)

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลของโรงเรียน (Y_{tot}) มีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร ด้านการจัดตั้งควบคุมองค์การให้สมดุล (X_5) มากที่สุด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ($r_{xy} = .692$) และมีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร ด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์น้อยที่สุด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ($r_{xy} = .596$)

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร (X_{1-5}) กับ ประสิทธิผลของโรงเรียน (Y_{1-5}) แต่ละด้านพบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารด้านการสนับสนุนวัฒนธรรมองค์การที่มีประสิทธิผล (X_3) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนด้านคุณภาพโดยทั่วไป (Y_5) มากที่สุด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ($r_{xy} = .668$) และภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารด้านการมุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม (X_4) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Y_1) น้อยที่สุด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ($r_{xy} = .327$)

อภิปรายผล

1. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 เป็นผู้บริหารที่มีความสามารถในการกำหนดนโยบายของสถานศึกษาอย่างเหมาะสมกับทรัพยากรและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา มีวิสัยทัศน์กว้างไกลและสามารถเชื่อมโยงและถ่ายทอดวิสัยทัศน์ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ซึ่งถือเป็นผู้นำที่มีความรู้ความสามารถ มีกลวิธีในการกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ใช้ศักยภาพอย่างเต็มที่ในการปฏิบัติงาน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ประเมินกลยุทธ์ต่าง ๆ อย่างรอบคอบ ค้นหาวิธีการใหม่ๆ ในการพัฒนาและแก้ปัญหาอย่างยั่งยืน มีความสามารถในการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งของสถานศึกษา และสามารถวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก นำมาซึ่งการกำหนดแผนกลยุทธ์จากการวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็งทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงานและสร้างค่านิยมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความรัก ความสามัคคี ความปรองดองภายในสถานศึกษา โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน มีการพัฒนาปรับเปลี่ยนกลยุทธ์เพื่อพัฒนาสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง เป็นผู้มีมีความซื่อสัตย์ สุจริตในการปฏิบัติงาน มีความรัก ความเมตตา และเอื้ออาทรต่อผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเสมอภาค เป็นแบบอย่างที่ดีโดยยึดหลักการมีคุณธรรมจริยธรรม และพิจารณาผลงานความดีความชอบประกอบการเลื่อนเงินเดือน

เป็นไปตามหลักเกณฑ์ด้วยความโปร่งใส มีการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์เพื่อพัฒนาสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง สามารถแก้ไขปัญหาในระยะสั้นและระยะยาวได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการระดมทรัพยากรความร่วมมือของหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนภายในท้องถิ่นตลอดจนสามารถบริหารจัดการทรัพยากรได้อย่างเหมาะสมและมีคุณภาพ อีกทั้งยังสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษามีโอกาสได้ศึกษาอบรมตามความรู้ความสามารถอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารสามารถกำหนดวัฒนธรรมและค่านิยมของสถานศึกษาให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมภายนอก และกระตุ้นให้บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในรูปแบบต่างๆ เพื่อสร้างความรู้สึกร่วมกันกับองค์กร สร้างค่านิยมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความรัก ความสามัคคี ความปรองดองภายในสถานศึกษา กระตุ้นให้บุคลากรเกิดการกระตือรือร้นในการทำงานและทำงานอย่างมีความสุขภายใต้วัฒนธรรมและค่านิยมอันดีงามขององค์กร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ฮิตต์ และโรเบิร์ต (Hitt and Robert) ได้กล่าวถึง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ (Strategic leadership) ว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์คือความสามารถในการคาดการณ์รักษาความยืดหยุ่นและมอบหมายหน้าที่ให้ผู้อื่นในการสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงกลยุทธ์ตามความเหมาะสม ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์นั้นเกี่ยวข้องกับการจัดการองค์กรทั้งหมดโดยการจัดการบุคลากร ความสามารถในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในเศรษฐกิจโลก ผู้นำระดับยุทธศาสตร์จะต้องเรียนรู้วิธีที่จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จอห์นสัน และโชลส์ (Johnson and Scholes) ได้ศึกษากลยุทธ์การพัฒนา พบว่า ผู้นำเชิงกลยุทธ์เป็นผู้ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวในการพัฒนากลยุทธ์และเป็นผู้ที่มองเห็นการเปลี่ยนแปลง

โดยอาศัยข้อมูลในการออกแบบองค์กรผ่านกลยุทธ์ในการวิเคราะห์และการวางแผนกลยุทธ์นอกจากนี้แล้วจะเห็นได้ว่ากลยุทธ์ที่จัดทำมานั้นเป็นรูปแบบที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์ส่วนบุคคลและการกำหนดกลยุทธ์ขององค์กรเป็นผลกระทบมาจากความเป็นมาขององค์กรและวัฒนธรรมขององค์กรในอดีต ดังนั้น บทบาทด้านความคิดที่เพิ่มเติมอย่างเด่นชัดของผู้นำเชิงกลยุทธ์ คือ การมีวิสัยทัศน์ ภารกิจ และจุดประสงค์ที่ชัดเจน อันนำไปสู่การกำหนดส่วนอื่นๆ ในองค์กรที่สามารถนำไปสู่การกำหนดส่วนอื่นในองค์กรที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง เพราะความมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวนี้ นำไปสู่ความสำเร็จของกลยุทธ์องค์กร ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญประภา สาริภา ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุมพร พัฒนมาศ ได้ศึกษา การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ มัทนา กองเงิน ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐมเขต 1 กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์กว้างไกลสามารถกำหนดทิศทางการบริหารตามนโยบายการศึกษา

ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนแผนการบริหารได้ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

เมื่อพิจารณาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร เป็นรายด้านพบว่า ด้านมุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม มีค่ามัธยฐานเลขคณิตมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหาร เป็นผู้ที่มีความคุณธรรม จริยธรรม มีความซื่อสัตย์ สุจริต เป็นที่น่าไว้วางใจ มีการตัดสินใจโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว การมุ่งเน้นกระบวนการทางบนพื้นฐานของระดับองค์กรเพื่อให้บุคลากรทำหน้าที่อย่างมีจริยธรรม เป็นผู้มีความรัก ความเมตตา และเอื้ออาทรต่อผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคนอย่างเสมอภาค ปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน เป็นแบบอย่างที่ดีด้านการมีคุณธรรม จริยธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกศรา สิริทิแก้ว ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารอยู่ในระดับมากทั้งรายรวมและรายด้าน

เมื่อพิจารณาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร เป็นรายด้านพบว่า ด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ มีค่ามัธยฐานเลขคณิตน้อยที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารมีการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ ของโรงเรียนและปัจจัยภายในและภายนอกมากำหนดเป็นกลยุทธ์ในการทำงาน การนำเข้าข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพจากการดำเนินงานของโรงเรียนมาพิจารณาเพื่อกำหนดกลยุทธ์ในการทำงานและนำจุดแข็งหรือข้อได้เปรียบที่แตกต่างจากโรงเรียนอื่นๆ ซึ่งจะส่งเสริมให้การทำงาน บรรลุวัตถุประสงค์มาพิจารณาเพื่อกำหนดกลยุทธ์ในการทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เขวงศักดิ์ พฤษเกษเทเวศ ได้ศึกษา การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะ

ผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า ตัวแปรที่เป็นองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลักดังนี้ องค์ประกอบหลักด้านการกำหนดทิศทางขององค์การ องค์ประกอบหลักด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และองค์ประกอบหลักด้านการควบคุมและประเมินกลยุทธ์ ซึ่งทั้ง 3 องค์ประกอบหลัก เรียงลำดับตามน้ำหนักจากมากไปน้อยได้ดังนี้ องค์ประกอบด้านการควบคุมและการประเมินกลยุทธ์ องค์ประกอบหลักด้านการกำหนดทิศทางขององค์การ และองค์ประกอบหลักด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของรูปแบบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา การวิจัยผลการทดสอบพบว่ารูปแบบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินงานภายในสถานศึกษาโดยกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายไว้อย่างชัดเจน เพื่อดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ให้มีความสำคัญกับการบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผล ส่งเสริมทักษะเพิ่มพูนความรู้ให้ตรงกับความสามารถของครูและบุคลากรในสถานศึกษา สร้างเสริมทักษะที่จำเป็นสำหรับนักเรียนให้เอื้อต่อการเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพตามมาตรฐานการศึกษา และพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการของบุคลากร ชุมชน และหน่วย

งานที่เกี่ยวข้อง การดำเนินงานแต่ละกิจกรรมต้องมีการวางแผนร่วมกันพัฒนาและจัดการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทำให้โรงเรียนมีความตื่นตัวในเรื่องประสิทธิผลของสถานศึกษา นอกจากนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 เป็นหน่วยงานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำกับดูแลสนับสนุนส่งเสริมการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามนโยบาย และได้มาตรฐานการศึกษา โดยส่งเสริมให้ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกนกวรรณ อินทร์น้อย ได้กล่าวถึง ประสิทธิภาพ หมายถึง ความสำเร็จของผลการปฏิบัติงานที่บรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของ สถานศึกษา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของฮอยและมิสเกล (Hoy and Miskel) ให้ความหมายของประสิทธิผล (effectiveness) ไว้ว่า หมายถึง การบรรลุเป้าหมายและความสามารถในการจัดหาทรัพยากรมาใช้ในระบบองค์กร เรียกว่า Goal and System-Resource Model if Effectiveness และสอดคล้องกับแนวคิดของ อาร์จิริส (Argyris) กล่าวว่า ประสิทธิภาพคือสภาวะที่องค์การสามารถเชื่อมผลผลิตขึ้นในขณะที่ปัจจัยการผลิตลดลงหรือผลผลิตคงที่ การปฏิบัติงานในองค์กรนั้น รวมถึงแนวคิดของบาร์นาร์ด (Barnard) ได้กล่าวถึงประสิทธิผลไว้ว่า หมายถึง การปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์การ

เมื่อพิจารณาประสิทธิภาพของสถานศึกษาเป็นรายด้านพบว่า ด้านคุณภาพโดยทั่วไป มีค่ามัธยฐานเลขคณิตมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารจัดการที่เอื้อต่อการทำงานของครู และบุคลากร ให้ครูและบุคลากรเกิดทัศนคติที่ดีต่อ

วิชาชีพและงานที่ปฏิบัติ สามารถบริหารงานตอบสนองต่อชุมชน และการจัดการทรัพยากรอย่างพอเพียง ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถปรับนโยบายวิธีการดำเนินงาน ให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยี การตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน และสามารถจัดสรรทรัพยากรอย่างพอเพียง สถานศึกษามีความตื่นตัวและพร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา สอดคล้องกับงานวิจัยของ อำนาจพร สอึงทอง ได้ศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แยกพิจารณารายด้านพบในลักษณะเดียวกัน คือ อยู่ในระดับมากทุกด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประไพ อุดมผล ได้ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติงานของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน

เมื่อพิจารณาประสิทธิผลของสถานศึกษาเป็นรายด้านพบว่า ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งพบว่า มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด อาจเป็นเพราะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในภาพรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง นักเรียนมีผลการประเมินคุณลักษณะตามหลักสูตรอยู่ในระดับต่ำ มีความสามารถสอบเข้าเรียนต่อในสถานศึกษาอื่นในจำนวนไม่มากนัก อีกทั้งผลงานของนักเรียนเป็นที่ยอมรับหรือได้รับรางวัลจากการแข่งขันต่างๆ ทางด้านวิชาการมีจำนวนน้อย และคะแนนสอบระดับชาติ (O-NET) ของนักเรียนผ่านเกณฑ์มาตรฐานมี

จำนวนไม่มากนัก เนื่องจากปัจจัยหลากหลายด้านประกอบกัน ได้แก่ ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกและภายในของตัวนักเรียน ครอบครัว ผู้ปกครอง และสิ่งแวดล้อมภายในและนอกสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์นักเรียนอยู่ในระดับปานกลางและน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ และ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุพิชฌาย์ เหลืองนวล ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1. คุณลักษณะของการบริหารโรงเรียนของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการควบคุม ด้านภาวะผู้นำ ด้านแรงจูงใจ ด้านปฏิสัมพันธ์และอิทธิพลด้านกระบวนการตัดสินใจ ด้านการกำหนดนโยบาย ด้านเป้าหมายของการปฏิบัติงานและการฝึกอบรม ด้านกระบวนการติดต่อสื่อสาร และอยู่ในระบบที่ 4 ระบบความช่วยเหลือ 2. ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านคุณภาพโดยรวม ด้านความพึงพอใจในงาน ด้านการออกกลางคันของนักเรียน ด้านการขาดงาน ด้านผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน 3. คุณลักษณะการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลพรรณ พึ่งด้วง ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่า

ประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่ามัธยเทศคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียน คุณภาพโดยทั่วไป ความใส่ใจในงาน ความพึงพอใจในงาน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 มีความสัมพันธ์กัน ทั้งนี้เป็นเพราะ ผู้บริหารมีความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์ และสามารถถ่ายทอดวิสัยทัศน์ตลอดจนจูงใจกระตุ้นผู้ร่วมงานให้ปฏิบัติตามได้อย่างสม่ำเสมอ สามารถวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกเพื่อกำหนดแผนกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง สามารถบริหารทรัพยากรขององค์กร พัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยการสร้างความร่วมมือของบุคลากรในการกำหนดทิศทางการยุทธศาสตร์เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรที่มีประสิทธิภาพ การใช้ประโยชน์จากความสามารถหลักโดยใช้ระบบการควบคุมภายในที่มีประสิทธิผล และการปฏิบัติตามหลักจริยธรรม มีความสามารถนำกลยุทธ์ในการบริหารทรัพยากรในองค์กร ทั้งด้านงบประมาณด้านทรัพยากรบุคคล เพื่อให้ทรัพยากรเหล่านั้นเกิดประโยชน์สูงสุด มีความคุ้มค่า คุ้มทุน เพื่อเกิดความได้เปรียบทางการแข่งขัน มีความสามารถในการกำหนด เปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์กรและค่านิยมให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมภายนอก สามารถ

เลือกวัฒนธรรมองค์การที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานและเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมทำงานของสมาชิก เป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต เป็นที่น่าไว้วางใจ มีการตัดสินใจโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว มีการบริหารจัดการงานดูแลในกระบวนการทำงานให้ได้มาตรฐาน คุณภาพการบริการ ผู้รับบริการพึงพอใจในบริการที่ได้รับและผู้ให้บริการมีความสุขและเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน จึงทำให้สถานศึกษาสามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร (X_{tot}) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน ด้านคุณภาพโดยทั่วไป (Y_5) มากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารให้ความสำคัญและส่งเสริมให้สถานศึกษามีการดำเนินงานที่เป็นไปตามความต้องการของชุมชน ให้ความสำคัญกับการจัดสรรทรัพยากรให้กับบุคลากรทุกฝ่ายอย่างเพียงพอ สนับสนุนให้บุคลากรเป็นผู้มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ ยอมรับและปรับเปลี่ยนการทำงานเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายใหม่ๆ สามารถผสมผสาน พัฒนาความสามารถตลอดจนความสามารถในการแก้ปัญหาในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Y_1) น้อยที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นผู้บริหารบางส่วนอาจจะส่งเสริมสนับสนุนความรู้ความสามารถไม่ตรงกับความสามารถของนักเรียน เพราะการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีต้องอาศัยปัจจัยหลายส่วนประกอบกัน ได้แก่ ความสามารถที่ติดตัวมาแต่กำเนิด ชีวิตและการอบรม

ในครอบครัว ประสิทธิภาพของโรงเรียน ความเข้าใจในตนเอง และความมุ่งมั่นในชีวิต อีกทั้งต้องสนับสนุนการพัฒนาความคิด ทักษะต่างๆ ตลอดจนการสนับสนุนให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ มีกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ มีความรู้ความสามารถทางวิชาการควบคู่ไปกับการมีคุณธรรม จริยธรรม เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลของโรงเรียน (Y_{tot}) มีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร ด้านการจัดตั้งควบคุมองค์การให้สมดุล (X_5) มากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีการบริหารดูแลในกระบวนการทำงานให้ได้มาตรฐาน มีคุณภาพในการบริการ ผู้รับบริการพึงพอใจในบริการที่ได้รับและผู้ให้บริการมีความสุข และเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานและสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ (X_1) น้อยที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา และสามารถนำมากำหนดเป็นแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา และสามารถคาดการณ์สถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นหลักการดำเนินงานตามกลยุทธ์ทั้งในเชิงบวกและเชิงลบได้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร ด้านการสนับสนุนวัฒนธรรมองค์การที่มีประสิทธิผล (X_3) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนด้านคุณภาพโดยทั่วไป (Y_5) มากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสามารถกำหนดวัฒนธรรมและค่านิยมของสถานศึกษา ปรับเปลี่ยนวัฒนธรรม ค่านิยมในการ

ทำงาน ให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมภายนอกได้ สามารถกระตุ้นให้บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในรูปแบบต่างๆ เพื่อสร้างความผูกพันกับองค์กร สร้างค่านิยมให้เกิดความรัก ความสามัคคี ความปรองดองกันภายในสถานศึกษา จึงช่วยเสริมสร้างให้ประสิทธิผลของโรงเรียนมีคุณภาพ บุคลากรมีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลง มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับงานที่ได้รับมอบหมาย มีศักยภาพในการแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร ด้านการมุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม (X_4) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Y_1) น้อยที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้เรียนโดยยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต ในการปฏิบัติงาน มีความรัก ความเมตตาและเอื้ออาทรโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน จึงช่วยเสริมสร้างประสิทธิผลของโรงเรียนและเป็นการสร้างโอกาสทางความคิดสร้างสรรค์เหมาะสมตามวัย มีความคิดอย่างเป็นระบบ มีพัฒนาการทางด้านการเรียนรู้ที่ดี ตลอดจนเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรมที่เหมาะสมตามวัย นำมาซึ่งการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วันวิสาข์ ทองดิง ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 พบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิผลของโรงเรียนโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก 3) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของ

โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมล โสวาปี ได้ศึกษา ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญประภา สาริภา ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิราพร ตีบุญมี ได้ศึกษา ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดเทศบาลนครขอนแก่น พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้

บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดเทศบาลนครขอนแก่น โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวก และมีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ คชาภรณ์ เสริมศรี ได้ศึกษา ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองบัวลำภู เขต 1 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองบัวลำภู เขต 1 มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่นๆ
2. ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมและพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร
3. ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน

บรรณานุกรม

- กมล โสวาปี.(2556).ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3, วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ดารุณี บุญครอง.(2560).วิเคราะห์แนวทางการจัดการศึกษาไทยกับการขับเคลื่อนการศึกษาสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0 (นครศรีธรรมราช : สำนักวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์: หน้า 4.
- เพ็ญประภา สาริภา.(2556).ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19, วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย

ราชภัฏเลย.

วันวิสาข์ ทองติง.(2555).ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5, วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

วิราพร ดีบุญมี.(2556).ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดเทศบาลนครขอนแก่น, วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8,รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561. [http:// drive.google.com/file/d/10DG2MaM-scAB9y_Wx-KXhbUScoWvhKW/view](http://drive.google.com/file/d/10DG2MaM-scAB9y_Wx-KXhbUScoWvhKW/view) [สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2562].

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), บทสรุปผู้บริหารสมศ. http://www.onesqa.or.th/onesqa/th/Report/university_assess_popupdetail.php?Schol_ID=418172&SystemModuleKeyQuery=BasicSc [สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2562].

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ , แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 -2579. <http://backoffice.onec.go.th/uploads/Book/1540-file.pdf> [สืบค้นเมื่อ 22 กุมภาพันธ์ 2562].

อัศนีย์ สุกิจใจ.(2560).ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา: วารสารวิจัยพุทธศาสตร์:หน้า 24.

Michael A. Hitt , R. Duane Ireland and Robert E. Hoskisson.(2011). **The Management of Strategic: Concepts and Cases, 9th ed.** (Australia: South-Western Cengage Learning,2011),318- 325.

Wayne K. Hoy and Vecill G. Miskel.(2008). **Educational Administration : Theory Research and practice, 8 th ed.** (New York : McGraw-Hill Inc.,2008),291 – 322.

ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
School Administrator's Emotional Intelligence
and Teacher's Quality of work Life under Samutsakhon
Primary Educational Service Area Office

ชาปิยา สิมลา*
นุชนรา รัตนศิริระประภา**

วันรับ 16 / พฤษภาคม / 2565

ตรวจสอบ 25-30 / พฤษภาคม / 2565

ตอบรับ 20 / มิถุนายน / 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ
1) ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สมุทรสาคร 2) คุณภาพชีวิตในการทำงานของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สมุทรสาคร 3) ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาด
ทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนกับคุณภาพชีวิต
ในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ
ศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร กลุ่มตัวอย่างในการ
วิจัยคือ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสมุทรสาคร จำนวน 85 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล

โรงเรียนละ 2 คน คือ 1) ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือ
รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน
ผู้อำนวยการโรงเรียน และ 2) ครูรวมทั้งสิ้น 170
คน เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็น
เกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ตามแนวคิดของโกล
แมน (Goleman) และคุณภาพชีวิตในการทำงาน
ตามแนวคิดของวอลตัน(Walton) สถิติที่ใช้ในการ
วิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
ของเพียร์สัน

*นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
E-mail: Chapiya_clare@outlook.com
**อาจารย์ที่ปรึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร
E-mail : nuchnara14@hotmail.com

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามค่ามัธยเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ การสร้างแรงจูงใจให้กับตนเอง การเข้าใจอารมณ์ของผู้อื่น การตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง การมีทักษะสังคม และการควบคุมตนเอง

2. คุณภาพชีวิตในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ในภาพโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับตามค่ามัธยเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ การคำนึงถึงประโยชน์และความรับผิดชอบต่อสังคม ประชาธิปไตยในองค์กร โอกาสและการพัฒนาความสามารถ สิ่งแวดล้อมที่ถูกต้องเหมาะสม และปลอดภัย ความมั่นคงและความก้าวหน้าในงาน การบูรณาการทางสังคม ค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม และความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว

3. ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นความสัมพันธ์แบบคล้อยตามกัน

คำสำคัญ: ความฉลาดทางอารมณ์, คุณภาพชีวิตในการทำงานของครู

Abstract

The purposes of this research were to determine 1) administrator emotional intelligence under Samutsakorn Primary Educational Service Area Office 2) teacher's quality of work life under Samutsakorn Primary Educational Service Area Officer and

3) the relationship between administrator emotional intelligent and teacher's quality of work life under Samutsakorn Primary Educational Service Area Office. The sample of research are 85 schools under Samutsakorn Primary Educational Service Area Officer. The 2 respondents in each school were; a school administrator or an acting school administrator and a teacher. There were 170 respondents. The research instrument was an opinionnaire about administrator emotional intelligence based on Goleman's concept, and teacher's quality of work Life base on Walton's concept. The statistical analysis were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation and Pearson's product moment correlation coefficient.

The research findings were as follow:

1. Administrator's emotional intelligence under Samutsakorn Primary Educational Service Area Office, as a whole were at a highest level each aspect was ranking by arithmetic mean the highest to the lowest mean: motivating-oneself, empathy self-awareness, social skill and self-regulation.

2. Teacher's quality of work life under Samutsakorn Primary Educational Service Area Office, as a whole were at a highest level each aspect was ranking by arithmetic mean the highest to the lowest mean: social relevance, constitutionalism, development of human capacities, safe and healthy environment, growth and security, social

integration, adequate and fair compensation and the total life space.

3. The relationship between administrator emotional intelligent and teacher's quality of work life under Samutsakorn Primary Educational Service Area Office was found at .01 level of statistical significance.

Keywords: Emotional Intelligence, Quality of work Life.

บทนำ

ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligent) โดยได้ทำการศึกษาวิจัยกันอย่างกว้างขวาง แล้วพบประเด็นที่เป็นปัญหาที่ว่าลำพังเพียงแต่มีสติปัญญามีความสามารถด้านการรู้คิดที่ดีเลิศเพียงปัจจัยเดียว ยังไม่พอที่จะทำให้มนุษย์ประสบความสำเร็จในชีวิต การทำงานและไม่สามารถที่จะดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (ภักตกุล นาคจุ,2557) บทบาทของความฉลาดทางอารมณ์ นั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งยวดในทุกกิจกรรมของชีวิตแต่ละวัน ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligent) มีส่วนส่งเสริมความสำเร็จ เพิ่มคุณค่าในความเป็นมนุษย์ให้เปี่ยมไปด้วยความสุข ความเข้าใจตัวเองและระหว่างเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน การมีความฉลาดทางอารมณ์ยิ่งช่วยในการเพิ่มพูนการพัฒนาตนเอง และช่วยในการเตรียมความเป็นผู้นำที่ดีในอนาคต โดยคนที่ประสบความสำเร็จนั้น ต้องมุ่งความสำเร็จของงานและความสามารถตอบสนองความต้องการที่เรียกว่าแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ด้วย คือ ผู้บริหารต้องมีการพัฒนาความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น สามารถควบคุม อารมณ์และสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในสังคมได้ (กนกอร ไชยกว้าง,2560)

ปัจจัยในการบริหารหลายประการที่จะผลักดันให้องค์กรไปสู่ความสำเร็จ อันได้แก่ คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ และการจัดการทรัพยากรมนุษย์ที่เป็นทรัพยากรทางการบริหารที่มีความสำคัญลำดับต้นขององค์กร ดังคำกล่าวว่า “คนเป็นทรัพยากรที่มีค่ายิ่งขององค์กรที่สามารถสร้างคุณูปการแก่องค์กรอย่างมหาศาล (ศิรินันท์ กิตติสุขสถิต,2556) ดังนั้น การพัฒนาคนและพัฒนาทุนมนุษย์ที่เข้มแข็ง คือสิ่งสำคัญที่สุด เป็นปัจจัยพื้นฐานในการขับเคลื่อนและพัฒนาประเทศ การพัฒนาคนอย่างมีประสิทธิภาพ และให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่เป็นรูปธรรมนั้น ต้องเริ่มต้นจากการสร้างคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ คุณภาพชีวิตในการทำงาน (Quality of work life) จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการทำงานปัจจุบัน เพราะคนเป็นทรัพยากรที่สำคัญ เป็นต้นทุนทางสังคมที่มีคุณค่า (กระทรวงแรงงาน,2563) ในการบริหารงานด้านการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนนั้น นอกจากจะบริหารองค์กรให้สามารถบรรลุตามเป้าหมายแล้วนั้น สิ่งหนึ่งที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องปฏิบัติคือการบริหารบุคลากรให้ทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข อย่างไรก็ตามเมื่อครูเกิดปัญหาไม่ว่าจะด้านการทำงานหรือแม้กระทั่งการปฏิบัติตัว ผู้อำนวยการโรงเรียนจะมีหน้าที่รับฟังปัญหาและช่วยเหลือแก้ไขปัญหาให้แก่ครู ดังนั้นความฉลาดทางอารมณ์จึงช่วยให้สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสาครบางท่านประสบปัญหาความเครียดในชีวิตประจำวัน เนื่องจากที่ผ่านมามากจะได้ทราบข่าวการทะเลาะวิวาท หรือการใช้คำพูดที่ไม่เหมาะสมระหว่างผู้บริหารกับครู ผู้บริหารมักใช้วาจาที่ไม่สุภาพและบันทึกจดใจในการทำงานของครู สิ่งเหล่านี้เกิดจากการขาดการควบคุมอารมณ์ของตนเอง ไม่สามารถยับยั้งอารมณ์ที่เกิดขึ้นได้(รายงานการประชุมผู้อำนวยการโรงเรียนใน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร,2562) และปัญหาคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จากรายงานผลการดำเนินงานในรอบปีการศึกษา 2562 ที่ผ่านมามีปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นพบว่า ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะและไม่ปลอดภัย เนื่องจากจังหวัดสมุทรสาครมีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่มากมาย ทั้งยังปล่อยมลพิษไม่ว่าจะเป็นฝุ่นควัน กลิ่นสารเคมี น้ำเสีย เสียงเครื่องจักรกลที่ทำงานตลอด 24 ชั่วโมง สิ่งแวดล้อมเหล่านี้ เป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของครูและนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในสถานการณ์ปัจจุบันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ขณะนี้ได้แพร่ระบาดอย่างหนักในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร โรงเรียนทุกโรงในจังหวัดสมุทรสาครได้ปิดทำการเป็นเวลาหลายเดือน ทำให้เกิดผลกระทบกับคุณภาพชีวิตของครูในจังหวัดสมุทรสาคร(คำสั่งจังหวัดสมุทรสาคร,2564) นอกจากนั้นแล้วปัญหาด้านความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงานโดยรวม เนื่องจากปัจจุบันนโยบายทางการศึกษาได้มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ครูจึงเป็นผู้ที่ทำหน้าที่สนับสนุนและตอบสนองนโยบายของรัฐบาล นอกจากนั้นแล้วยังมีการประเมินเพื่อประกันคุณภาพของโรงเรียน ภาระงานทั้งด้านการสอนและจัดเตรียมเอกสารที่ใช้ในการประเมินต่างๆ จึงส่งผลกระทบให้ครูต้องทำงานอย่างหนักขาดความสมดุลในชีวิตการทำงานและชีวิตส่วนตัวจนกระทบกับด้านการสอน จะเห็นได้ว่าที่ปีที่ผ่านมาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจากสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ(องค์การมหาชน) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่านักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลการทดสอบระดับ

ชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในปีการศึกษา 2563 ในบางรายวิชา มีคะแนนเฉลี่ยลดลงเมื่อเทียบกับปีการศึกษา 2562 ดังนี้ เมื่อเทียบผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2562 และปีการศึกษา 2563 ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ปีการศึกษา 2561 ได้คะแนนเฉลี่ย 40.50 ต่อมาปีการศึกษา 2562 ได้ คะแนนเฉลี่ย 39.37 ซึ่งลดลง 1.13 ต่อมาปีการศึกษา 2563 ได้คะแนนเฉลี่ย 48.34 ซึ่งลดลง 0.12 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร,2563)

จากปัญหาดังที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เพื่อทราบความฉลาดทางอารมณ์กับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร อันจะเป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพบุคลากรทั้งด้านความสามารถในการปฏิบัติงานส่วนบุคคล และความสามารถทางสังคมที่มีผลต่อการปฏิบัติงานและคุณภาพงานของโรงเรียน ซึ่งสารสนเทศจากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการเป็นข้อมูลประกอบเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์กับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาของการวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อทราบความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

2. เพื่อทราบคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสาคร

3. เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) โดยผู้วิจัยใช้สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครเป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of analysis) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำนวน 103 แห่ง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำนวน 86 โรง ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 85 โรง คิดเป็นร้อยละ 98.83 โดยกำหนดผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย 1) ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือรองผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนผู้อำนวยการโรงเรียน 2) ครู รวมทั้งสิ้น 170 คน เมื่อได้ข้อมูลจากแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิเคราะห์ เครื่องมือที่ใช้

เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ตามแนวคิดของ โกลแมน (Goleman) และคุณภาพชีวิตการทำงานตามแนวคิดของวอลตัน (Walton) นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ (Frequency :f) ร้อยละ(Percentage :%) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (arithmetic mean : $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation : S.D.) และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผู้วิจัยวิเคราะห์จาก ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยตามแนวคิดของเบสต์ (Best) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวม (X_{tot})

(n= 85

ข้อที่	ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร (X_{tot})	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	ด้านการตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง (X_1)	4.42	0.43	มาก
2	ด้านการควบคุมตนเอง (X_2)	4.40	0.32	มาก
3	ด้านการสร้างแรงจูงใจให้กับตนเอง (X_3)	4.64	0.31	มาก
4	ด้านการเข้าใจอารมณ์ของผู้อื่น (X_4)	4.45	0.41	มาก
5	ด้านการมีทักษะสังคม (X_5)	4.42	0.62	มาก
โดยภาพรวม (X_{tot})		4.47	0.32	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวม(X_{tot}) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.47 , S.D. = 0.32) เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายด้าน พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยเรียงลำดับจากค่ามัธยฐานเลขคณิต อยู่ในระดับมากทุกด้านดังนี้ ด้านการสร้างแรงจูงใจให้กับตนเอง ($\bar{X}$ = 4.64 , S.D. = 0.31) รองลงมา คือ ด้านการเข้าใจอารมณ์ของผู้อื่น ($\bar{X}$ = 4.45 , S.D. = 0.41) รองลงมา คือ ด้านการตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง ($\bar{X}$ = 4.42 , S.D. = 0.43) รองลงมา คือ ด้านการมีทักษะสังคม ($\bar{X}$ = 4.42 , S.D. = 0.62) และรองลงมา คือ ด้านการควบคุมตนเอง อยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X}$ = 4.40 , S.D. = 0.32) และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานลักษณะเช่นนี้หมายความว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

2. ผลการวิเคราะห์คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่ามัธยฐานเลขคณิต ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่ามัธยฐานเลขคณิตที่ได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยตามแนวคิดของเบสท์ (Best) ผลปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวม (Y_{tot})

(n=85)

ด้าน	คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร (Y_{tot})	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	ค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม (Y_1)	4.35	0.50	มาก
2	สิ่งแวดล้อมที่เอื้อสุขลักษณะและปลอดภัย (Y_2)	4.53	0.38	มากที่สุด
3	โอกาสและการพัฒนาความสามารถ (Y_3)	4.56	0.28	มากที่สุด
4	ความมั่นคงและความก้าวหน้าในงาน (Y_4)	4.50	0.29	มากที่สุด
5	การบูรณาการทางสังคม (Y_5)	4.50	0.33	มากที่สุด
6	ประชาธิปไตยในองค์กร (Y_6)	4.59	0.35	มากที่สุด
7	ความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว (Y_7)	4.26	0.45	มาก
8	การคำนึงถึงประโยชน์และความรับผิดชอบต่อสังคม (Y_8)	4.63	0.30	มากที่สุด
โดยภาพรวม (Y_{tot})		4.49	0.25	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.49 , S.D. = 0.25) เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 6 ด้าน โดยเรียงลำดับจากค่ามัธยฐานเลขคณิตมากไปน้อยดังนี้ ด้านการคำนึงถึงประโยชน์และความรับผิดชอบต่อสังคม ($\bar{X}$ = 4.63 , S.D. = 0.30) รองลงมา คือ ด้านประชาธิปไตยในองค์กร ($\bar{X}$ = 4.59 , S.D. = 0.35) รองลงมา คือ ด้านโอกาสและการพัฒนาความสามารถ ($\bar{X}$ = 4.56 , S.D. = 0.28) รองลงมา คือ ด้านสิ่งแวดล้อมที่เอื้อสุขลักษณะและปลอดภัย ($\bar{X}$ = 4.53 , S.D. = 0.38) รองลงมา คือ ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้าในงาน ($\bar{X}$ = 4.50 , S.D. = 0.29) รองลงมา คือ ด้านการบูรณาการทางสังคม ($\bar{X}$ = 4.50 , S.D. = 0.33) อยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอ

และยุติธรรม ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.50) และรองลงมา คือ ด้านความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว อยู่ในลำดับสุดท้าย ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.45) เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่าอยู่ระหว่าง 0.28-0.50 และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานลักษณะเช่นนี้หมายความว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product correlation – coefficient) รายละเอียดดังตารางที่ 3

(n=85)

	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y ₅	Y ₆	Y ₇	Y ₈	Y _{tot}
X ₁	.392**	.392**	.392**	.392**	.392**	.392**	.392**	.392**	.615**
X ₂	.479**	.398**	.422**	.540**	.527**	.424**	.185**	.403**	.577**
X ₃	.308**	.457**	.498**	.522**	.435**	.437**	.309**	.429**	.587**
X ₄	.434**	.332**	.453**	.535**	.453**	.559**	.391**	.476**	.638**
X ₅	.281**	.232**	.367**	.390**	.362**	.425**	.187*	.335**	.446**
X _{tot}	.471**	.443**	.550**	.633**	.571**	.603**	.364**	.531**	.723**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 3 พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียน (X_{tot}) กับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครู (Y_{tot}) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครโดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก ($r_{xy} = 0.723^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนโดยภาพรวม (X_{tot}) กับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในโรงเรียนรายด้าน ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้าในงาน (Y₄) มากที่สุด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r_{xy} = 0.633^{**}$) และด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม (Y₁) น้อยที่สุด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r_{xy} = 0.364^{**}$)

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูโดยภาพรวม (Y_{tot}) กับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนรายด้าน การรับรู้ความรู้สึกผู้อื่น (X₄) มากที่สุด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r_{xy} = 0.638^{**}$) และการมีทักษะทางสังคม (X₅) น้อยที่สุด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r_{xy} = 0.446^{**}$)

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร (X₁ – X₅) กับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครู (Y₁ – Y₈) แต่ละด้านพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารด้านความมั่นคงและความก้าวหน้าในงาน (Y₄) มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูด้านประชาธิปไตยในองค์กร (Y₆) มาก

ที่สุด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r_{xy}=0.559^{**}$) และความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารด้านการควบคุมอารมณ์ตนเอง (X_2) มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูด้านความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว (Y_7) น้อยที่สุด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r_{xy}=0.185^{**}$)

อภิปรายผล

1. จากผลการวิจัยพบได้ว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งได้ไว้ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเนื่องจากการคัดเลือกผู้บริหารในการเข้าดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนมีขั้นตอนการคัดกรองและมีการคัดสรรบุคคลที่มีความสามารถเหมาะสมในการดำรงตำแหน่ง รวมทั้งก่อนที่จะได้รับการแต่งตั้งดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน นั้น ผู้บริหารจะต้องผ่านการฝึกอบรม “การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา” โดยมีเป้าหมายการอบรมพัฒนาเพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียนยุคใหม่ มีคุณธรรม จริยธรรม บุคลิกภาพที่ดี มีความรู้สู่สากล เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สามารถบริหารโรงเรียนได้อย่างมีคุณภาพ ตลอดจนการดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ ผู้ร่วมงานและบุคลากรในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่จะมีแรงจูงใจเป็นพลังผลักดันเป็นผลจากความต้องการภายในของตัวบุคคล เป็นพลังกระตุ้นให้บุคคลอยากทำงาน เป็นปัจจัยให้บุคคลพยายามทำงานให้เจริญก้าวหน้า จึงเห็นว่าแรงจูงใจ มีความสำคัญที่สุดของคนเป็นผู้บริหารซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Goldman (1980) กล่าวว่า ความฉลาดทางอารมณ์เป็นคุณลักษณะที่ จำเป็นสำหรับผู้บริหารซึ่ง

สอดคล้องกับผลงานการวิจัยของ ชีษณุพงศ์ ทรัพย์พิทยโชติธนดล ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความฉลาดทางอารมณ์ของผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาครอบครัวและครอบครัวศึกษาตามอัยยาศัยอำเภอ กลุ่มทำเงินแม่กลอง ผลการวิจัยพบว่า 1. ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาครอบครัวและครอบครัวศึกษาตามอัยยาศัยอำเภอ กลุ่มทำเงินแม่กลอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้ง 5 ด้านตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การสร้างแรงจูงใจให้ตนเอง การควบคุมตนเอง การมีทักษะทางสังคม การตระหนักรู้ในตนเอง และการรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่น 2. ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาครอบครัวและครอบครัวศึกษาตามอัยยาศัยอำเภอกลุ่มทำเงินแม่กลอง เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์การทำงาน ตามรายด้านทั้ง 5 ด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุทธภา เวชวิสุทธิคุณ ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารกับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับตามมัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ความลึกซึ้งทางอารมณ์ความ เหมาะสมทางอารมณ์ความเป็นไปได้ทางอารมณ์และความรู้รอบทางอารมณ์

เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร อยู่ในระดับมากและมากที่สุด ได้แก่ ด้านการสร้างแรงจูงใจให้กับตนเองมีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ในระดับมากที่สุดอยู่ในลำดับแรก ทั้งนี้ เกิดจากผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประณตศึกษาสมุทรสาคร มีความฉลาดทางอารมณ์ตามแนวคิดของ Goldman ได้แก่ การตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง การควบคุมตนเอง การสร้างแรงจูงใจให้กับตนเอง การเข้าใจอารมณ์ของผู้อื่น การมีทักษะสังคม ซึ่งจากการวิจัยพบว่า ด้านการสร้างแรงจูงใจให้กับตนเองมีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร มีความภาคภูมิใจในตนเอง และมีขวัญกำลังใจที่ดีในการปฏิบัติงาน สามารถสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้กับตนเองและผู้ร่วมงานได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับวีระวิวัฒน์ บันนิตมัย ที่กล่าวว่า ผู้บริหารที่ล้มเหลวในการทำงานมักมีปัญหาคะควบคุมอารมณ์ โดยเฉพาะผู้ที่มีความฉลาดทางด้านตระหนักรู้ตนเองสูงจะสามารถบริหารงานได้ประสบความสำเร็จมากกว่าผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านตระหนักรู้ตนเองต่ำ ซึ่งจากการวิจัยพบว่าความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ด้านการสร้างแรงจูงใจให้กับตนเอง มีค่าเฉลี่ยมัชฌิมเลขคณิตอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเนื่องจากผู้บริหารมีความมุ่งมั่นตั้งใจและมีขวัญกำลังใจที่ดีในการปฏิบัติงาน เข้าใจและยอมรับในศักยภาพของตนเองและผู้ใต้บังคับบัญชา สามารถสร้างแรงจูงใจให้แก่ตนเองและเพื่อนร่วมงาน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาวดี วุฒิรัตน์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานด้านบุคคลของสถานศึกษาอำเภอไทรน้อยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2. ระดับการดำเนินงานด้านบุคคลของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานด้านบุคคลมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสอดคล้องกับสมฤทัย คุ่มสกุล ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1. ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

ส่วนความฉลาดทางอารมณ์ด้านการควบคุมตนเอง แม้จะมีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ในระดับมาก แต่ก็จัดได้ว่าอยู่อันดับสุดท้าย โดยอาจเนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร มีความมุ่งมั่นทุ่มเทในการทำงานเป็นอย่างสูงจึงให้มีความคาดหวังในการประสบความสำเร็จในงานเป็นอย่างมาก เมื่อเกิดความผิดพลาดขึ้นอาจส่งผลกระทบต่ออารมณ์ของตนเองได้ โดยสอดคล้องกับแนวคิดของโกลแมน (Goleman) ได้กล่าวถึง ความฉลาดทางอารมณ์ในการควบคุมตนเอง หมายถึง ความสามารถในการควบคุม หรือจัดการกับอารมณ์ของตนเองได้ อีกทั้งสมรรถนะที่จะใช้ความคิดก่อน ลงมือปฏิบัติได้ ทั้งนี้ในสภาวะการบริหารงานในยุคการปฏิรูปการศึกษาในปัจจุบัน ส่งผลให้ผู้บริหารโรงเรียนมีภาระงานที่ทำทลายและเพิ่มมากยิ่งขึ้น จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 กำหนดให้สถานศึกษามีความเป็นอิสระในการบริหารและจัดการศึกษา จึงทำให้กระบวนการบริหารงานในโรงเรียนสามารถบริหารจัดการเป็นไปได้ดี ถึงอย่างไรก็ตาม แม้ผู้บริหารโรงเรียนจะมีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับมากและมากที่สุดในทุกด้าน แต่เมื่อผู้บริหารเกิดความกดดันจากการบริหารงาน อาจส่งผลต่อจิตใจทำให้เกิดความเครียด หรือวิตกกังวลกับความล้ม

เหลว จนทำให้ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารด้านการควบคุมตนเองลดลง ซึ่งสอดคล้องกับธัญญารัตน์ ทับทิม ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี ผลการวิจัยพบว่า 1. ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรีภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ด้านการตระหนักรู้อารมณ์ของตนเอง 2) ด้านการสร้างแรงจูงใจให้แก่ตนเอง 3) ด้านการเข้าใจอารมณ์ของผู้อื่น 4) ด้านการมีทักษะทางสังคม และ 5) ด้านการควบคุมอารมณ์ของตนเอง

2. จากผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่า โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นผลเนื่องมาจากการได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครสนับสนุนให้ครูตั้งใจปฏิบัติหน้าที่โดยมุ่งเน้นเพื่อประโยชน์ต่อสังคม มีความอิสระในการแสดงความคิดเห็น เคารพในสิทธิส่วนบุคคลซึ่งกันและกัน ปฏิบัติงานด้วยความรับผิดชอบต่อหน่วยงาน สังคม และชุมชน ให้มีความเจริญก้าวหน้าและได้รับโอกาสในการพัฒนาความสามารถในด้านวิชาชีพ และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ รวมถึงได้ใช้ความรู้ความสามารถตรงกับความรู้ความถนัด ความเชี่ยวชาญ ทำให้ได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงาน และยังได้รับโอกาสในการส่งเสริมให้พัฒนาตนเองอยู่เสมอ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในงาน สามารถบริหารจัดการชีวิตส่วนตัวให้ดำเนินควบคู่กันไปกับชีวิตการทำงานได้อย่างสมดุล มีความภูมิใจในวิชาชีพ รวมถึงสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการทำงาน จึงทำให้คุณภาพชีวิตของครูในสังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครอยู่ในระดับ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วอลตัน (Walton) ได้ให้ความหมายของคุณภาพชีวิตการทำงานไว้ว่าเป็นลักษณะของการทำงานที่ตอบสนองความต้องการและความปรารถนาของบุคคล โดยพิจารณาคุณลักษณะแนวทางความเป็นบุคคล สภาพตัวบุคคล หรือสังคมขององค์การ ที่ทำให้งานประสบความสำเร็จผลสำเร็จ ซึ่งสามารถวัดได้จากเกณฑ์ชีวิต 8 ด้าน คือ 1.ด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม 2.ด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย 3.ด้านโอกาสและการพัฒนาความสามารถ 4.ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้าในงาน 5.ด้านการบูรณาการทางสังคม 6.ด้านประชาธิปไตยในองค์การ 7.ด้านความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว 8.ด้านการคำนึงถึงประโยชน์และความรับผิดชอบต่อสังคม และได้สอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญศรี เวชประพันธ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร อยู่ในระดับมากที่สุด จากการวิจัยพบว่าด้านด้านการคำนึงถึงประโยชน์และความรับผิดชอบต่อสังคม โดยรวมมีค่ามัธยฐานมากที่สุดเป็นอันดับแรก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากครูทุกคนได้เข้ารับการอบรมก่อนเข้าดำรงตำแหน่งครูผู้ช่วย ได้รับการปลูกฝังให้มีจิตสำนึกที่ดีในการสร้างประโยชน์ต่อสังคม มีความรู้สึกรับผิดชอบต่อสังคมและคำนึงถึงการสร้างบุคลากรที่ดีออกสู่สังคม ทั้งยังได้ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อสาธารณประโยชน์ และ

ให้บริการแก่ชุมชน ช่วยเหลือสังคม ชุมชน บริเวณโดยรอบโรงเรียน เป็นการเพิ่มคุณค่าความสำคัญในวิชาชีพทำให้เกิดความภาคภูมิใจในวิชาชีพและภูมิใจในตนเอง โดยสอดคล้องกับแนวคิดของ ราโอ (Rao) ได้กล่าวว่าคุณภาพชีวิตการทำงาน คือ การให้ความสำคัญแก่บุคลากรในองค์กร ต่อกระบวนการต่างๆ ที่ทำให้บุคลากรทำงานได้อย่างมีความสุข มีความพึงพอใจในงาน และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกในองค์กร ที่สามารถตอบสนองความต้องการและเพิ่มคุณค่าให้กับบุคลากรได้ ทั้งนี้การได้รับโอกาสในการพัฒนาตนเองให้เชี่ยวชาญยิ่งขึ้นไปนั้น ทำให้บุคลากรครูเกิดขวัญและกำลังใจที่ดีในการทำงาน มีความภาคภูมิใจและผูกพันในองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอัมทิพย์ อนิสดา ได้ศึกษางานวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตของครูที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า 1. คุณภาพชีวิตของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

ส่วนด้านความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว แม้จะมีค่ามัธยฐานอยู่ในระดับมาก แต่ก็อยู่ในอันดับสุดท้าย โดยครูส่วนใหญ่ได้ทุ่มเทการปฏิบัติงานอย่างหนักหน่วง มีภาระงานที่ได้รับมอบหมายโดยปริมาณที่แตกต่างกัน ทำให้มีวิธีการที่จะจัดสรรเวลาในการพักผ่อนหรือการจัดกิจกรรมต่างๆ ในครอบครัวไม่เพียงพอ นอกจากนี้งานของครูไม่ได้มีแค่การสอนเท่านั้น แต่ยังเป็นงานที่ต้องการความเสียสละเวลาส่วนตัวเพื่อใช้ในการให้บริการแก่สังคม ซึ่งกิจกรรมส่วนใหญ่ก็มักจะจัดในวันหยุดราชการ ทำให้ครูต้องแบ่งเวลาส่วนตัวที่จะได้อยู่กับครอบครัวหรือได้ทำกิจกรรมที่ตนเองสนใจเพื่อทำกิจกรรมดังกล่าว อีกทั้งกระทรวงศึกษาธิการต้องการ

เร่งพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาบุคลากรครูจึงได้จัดให้มีการจัดอบรมในวันหยุด ทำให้ครูสละเวลาในการพักผ่อนหรือทำงานอดิเรกลดลง ทั้งนี้ครูมีหน้าที่รับผิดชอบมากมาย ทั้งงานบริหาร งานเอกสาร งานวิชาการ ประกอบกับระบบประเมินที่ไม่ค่อยเชื่อมโยงกับการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง สอดคล้องกับแนวคิดของอันธิกา บุญเลิศ ได้ศึกษางานวิจัยเรื่องทักษะการบริหารของผู้บริหารกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้บทบาทที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม โอกาสในการใช้ความรู้ความสามารถในการพัฒนา การยอมรับทางสังคมในองค์กร โอกาสในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและความก้าวหน้ามั่นคงในหน้าที่การงาน การกำหนดระเบียบข้อบังคับ ความเป็นสิทธิส่วนบุคคลในองค์กร ความสมดุลอันเหมาะสมระหว่างเวลาของหน้าที่การงาน และเวลาส่วนบุคคล สภาพการทำงานที่คำนึงถึงความปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพอนามัย และค่าตอบแทนที่เพียงพอและเป็นธรรม ตามลำดับ

3.จากผลการวิจัยพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุทสาคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ได้ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุทสาครมีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารงาน มีความมุ่งมั่นทุ่มเทให้กับการทำงาน มีความรักใน

วิชาชีพและสถานศึกษา ตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง สามารถการควบคุมตนเองและสร้างแรงจูงใจให้กับตนเองและผู้ร่วมงานได้ ทั้งนี้ยังสามารถรับรู้และเข้าใจอารมณ์ของผู้อื่นได้ นอกจากนั้นยังมีความเห็นอกเห็นใจผู้ใต้บังคับบัญชาและมีทักษะทางสังคมที่ดีอีกด้วย จึงส่งผลให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความสุขในการทำงานเกิดความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงาน ทำงานอย่างเต็มความสามารถและมีคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ดีอีกด้วย โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุไรวรรณ ชูมี ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับดังนี้ ความสามารถในการจูงใจตนเอง การควบคุมอารมณ์ของตนเอง การมีทักษะทางสังคม การตระหนักรู้ตนเอง และการเข้าใจผู้อื่น

เมื่อพิจารณาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารรายด้านกับคุณภาพชีวิตของครูโดยภาพรวม พบว่าทุกคู่มีความสัมพันธ์กัน โดยเฉพาะความฉลาดทางอารมณ์ด้านการรับรู้ความรู้สึกผู้อื่น มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูโดยภาพรวมสูงที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหารมีความเห็นอกเห็นใจ เข้าใจ รู้ถึงที่มาสาเหตุในพฤติกรรมของครู เข้าใจถึงความต้องการของครู เห็นใจครูเมื่อพบว่าครูประสบปัญหา นอกจากนั้นผู้บริหารยังสามารถรับรู้อารมณ์ผู้อื่นได้จากการสังเกตสีหน้า แววตา ท่าทาง การพูด น้ำเสียง ได้ โดยผู้บริหารจะพิจารณาสภาพจิตใจและอารมณ์ของครูก่อนมอบหมายงานให้ นอกจากนั้นยังสามารถสังเกตอารมณ์ ความรู้สึก และผลที่ตามมาของอารมณ์ความรู้สึกนั้นๆ เพื่อให้

สามารถบริหารงานได้สำเร็จตามเป้าหมาย ทั้งยังส่งเสริมสนับสนุนครูให้พัฒนาความสามารถ ได้ใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ เกิดความภาคภูมิใจและมีความมั่นคงและความก้าวหน้าในงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐนิชา ตียะศาสตร์ ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่พบว่าทุกคู่มีความสัมพันธ์กัน โดยเฉพาะความฉลาดทางอารมณ์ ด้านการรับรู้ความรู้สึกผู้อื่นมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครู ด้านประชาธิปไตยในองค์กรสูงที่สุด เนื่องจากผู้บริหารมีความเข้าใจ เห็นอกเห็นใจ สามารถประเมินสภาพอารมณ์ ความรู้สึกของครู เข้าใจถึงความต้องการของครูและเห็นถึงความแตกต่างข้อดี ข้อเสียของครูแต่ละคน สามารถนำมาใช้ในการบริหารงานให้เหมาะสมกับบุคคลได้ ทั้งนี้ผู้บริหารยังมีความเสมอภาคและความยุติธรรมในการบริหารงาน เมื่อเกิดปัญหาขึ้น ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูได้ชี้แจงเหตุผล พร้อมทั้งให้ความช่วยเหลือและให้ความเคารพในสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่ก้าวท้าวเรื่องส่วนตัวซึ่งกันและกัน ส่วนความฉลาดทางอารมณ์ด้านการควบคุมตนเองมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครู ด้านความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนต่ำที่สุด เนื่องจากเป็นสามารถในการจัดการกับอารมณ์ความรู้สึกของตนเอง โดยจะมีความแตกต่างแต่ละบุคคล ในแต่ละคนต้องเผชิญกับสถานการณ์ต่างๆมากมาย อาจเกิดความเครียดและความกดดันจากการทำงาน

เนื่องจากภาระงานที่มากเกินไปทำให้ไม่สามารถบริหารเวลาในการพักผ่อนและดูแลสุขภาพได้อย่างเหมาะสม การปฏิบัติงานและช่วงเวลาในการพักผ่อนไม่มีความสมดุลกัน สอดคล้องกับแนวคิดของโกลแมน (Goleman) ให้ความหมายความฉลาดทางอารมณ์ว่าเป็นความสามารถในการตระหนักถึงความรู้สึกของตนเองและความรู้สึกของผู้อื่น โดยสามารถสร้างแรงจูงใจ และบริหารจัดการกับอารมณ์ตนเอง รวมถึงสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี ทำให้ครูมีขวัญกำลังใจที่ดีในการทำงานมากยิ่งขึ้น แต่อย่างไรก็ตามครูยังต้องทุ่มเทเสียสละในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ สละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม คำนึงถึงประโยชน์ต่อสังคม

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่อง “ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารและคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ให้เป็นประโยชน์และเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะของการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารด้านการควบคุมตนเองมีค่ามัธยฐานอยู่ในระดับมากเป็นลำดับสุดท้าย ผู้บริหารโรงเรียนใน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครจึงควรจัดการกับอารมณ์ผ่อนคลายความเครียดและรักษาสมดุลของอารมณ์มีความยืดหยุ่นในการรับมือกับความต้องการที่หลากหลายสามารถในการเปิดรับความคิดและข้อมูลใหม่ๆอยู่เสมอ

2. คุณภาพชีวิตในการทำงานด้านความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัวมีค่ามัธยฐานอยู่ในระดับมากเป็นลำดับสุดท้าย ด้วยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ควรเล็งเห็นปัญหาสำคัญในด้านการงานหรือนโยบายต่างๆที่ได้รับมอบหมาย โดยปัจจุบันโรงเรียนได้รับมอบหมายเข้าร่วมโครงการหรือภาระงานอื่นๆที่นอกเหนือจากการสอนอย่างมากมาย จนทำให้ การปฏิบัติงานและช่วงเวลาในการพักผ่อนไม่มีความสมดุลกัน

3. ผลจากการศึกษา พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครู ทั้งนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครจึงควรส่งเสริมให้ผู้อำนวยการโรงเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์ทั้ง 5 ด้าน ให้มากยิ่งขึ้นไป โดยการจัดกิจกรรมส่งเสริมเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ หรือโครงการอบรมปฏิบัติธรรมสำหรับผู้บริหารเพื่อให้ผู้บริหารมีวิธีจัดการกับอารมณ์ของตนเอง ลดความเครียด และสามารถนำไปในการทำงาน เพื่อให้การบริหารงานราบรื่น ทำให้ครูมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบเรื่องความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูตามแนวคิดของทฤษฎีอื่นๆ
2. ควรมีการศึกษาเรื่องความฉลาดทาง

อารมณ์ของผู้บริหารส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในโรงเรียน

3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความฉลาดทาง

อารมณ์ของผู้บริหารในสถานศึกษาที่มีขนาด ต่าง กัน เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุง พัฒนาการ ปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

- กนกอร ไชยกว้าง (2560).ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน, วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา
- กระทรวงแรงงาน (2563). คุณภาพชีวิตในการทำงาน (Quality of Working Life) เข้าถึงได้จาก <https://www.tosh.or.th/index.php/blog/item/475-quality-of-working-life>.
- คำสั่งจังหวัดสมุทรสาคร(399/2564),”การจัดตั้งสถานที่ป้องกันและควบคุมโรค หรือศูนย์ห่วงใยคนสาคร” (เพิ่มเติม)(ฉบับที่ 45)
- ภักศกุล (2560). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอารมณ์ , (หจก.ภักศกุล การพิมพ์, พิมพ์ครั้งที่ 1
- ศิรินันท์ กิตติสุขสถิต (2556). คุณภาพชีวิต การทำงาน และความสุข, พิมพ์ครั้งที่ 1(โรงพิมพ์ธรรมดาเพรส จำกัด
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร (2562). รายงานการประชุมผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ครั้งที่ 3/2562, (สพป.สมุทรสาคร : กลุ่มอำนวยการ
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร (2563).รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน(o-net) ปีการศึกษา 2563, (สพป.สมุทรสาคร : กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
- Daniel Goleman (1995). Emotional Intelligence: Why it Can Matters More Than IQ (New York: Bantarn Books, 45.
- Walton, Richard E. (1973). Quality of Working Life: What is it?. Sloan Management Review, 4 (7), 20-23.

ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8
Managerial Skills of Administrator Affecting Organizational
Culture of Schools under the Secondary
Educational Service Area Office 8

ภัทธีรา วงษาดี*
มัทนา วัฒนอมศักดิ์**

วันรับ 16 / พฤษภาคม / 2565

ตรวจสอบ 25-30 / พฤษภาคม / 2565

ตอบรับ 20 / มิถุนายน / 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 2) วัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 3) ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 เป็นหน่วย

วิเคราะห์ จำนวน 48 โรงเรียน กำหนดผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 3 คน ประกอบด้วย 1) ผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือรองผู้อำนวยการโรงเรียน (ผู้ปฏิบัติหน้าที่รักษาการแทน) จำนวน 1 คน 2) หัวหน้างาน หรือหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 1 คน และ 3) ครู จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 144 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะการบริหารของผู้บริหารใช้แนวคิดของกริฟฟิน วัฒนธรรมองค์การ ใช้แนวคิด

*นักศึกษานิเทศศาสตร์ สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร E-mail: ployphatteeera@gmail.com

**อาจารย์ที่ปรึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร E-mail : mattana@su.ac.th

ของ แพตเตอร์สัน เพอร์รี่และปาร์คเกอร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า 1. ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยดังนี้ ทักษะด้านความคิดรวบยอด ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทักษะติดต่อสื่อสาร ทักษะด้านเทคนิค ทักษะการบริหารเวลา ทักษะการวินิจฉัย และทักษะการตัดสินใจ ตามลำดับ

2. วัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยดังนี้ คือ ความซื่อสัตย์ เหนียวแน่นของสถานศึกษา ความเป็นเลิศ ความไว้วางใจ และความเชื่อมั่น การส่งเสริมพลังอำนาจ ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถานศึกษา ความหลากหลาย การตัดสินใจ การยอมรับ และการเอื้ออาทร ตามลำดับ

3. ทักษะการบริหารของผู้บริหาร ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และ ทักษะการบริหารเวลา ส่งผลต่อวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ทักษะการบริหาร, วัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา

Abstract

The purposes of this research were to determine 1) the managerial skills

of administrators under the secondary educational service area office 8, 2) the organizational culture of schools under the secondary educational service area office 8, and 3) the managerial skills of administrator affecting organizational culture of schools under the secondary educational service area office 8. The sample were 48 schools under the secondary educational service area office 8. The respondents consisted of a school director or a deputy school director (Operator Acting), a head of department of education, and a teacher with the total of 144. The research instrument was a questionnaire about the managerial skills of administrators based on Griffin concept organizational culture based on Patterson, Purkey and Parker concept. The statistics were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation and Stepwise multiple regression analysis.

The results were as follow :

1. The managerial skills of administrators under the secondary educational service area office 8, as a whole and as an individual aspect; was at a high level; ranking by arithmetic mean from high to low were conceptual skill, interpersonal skill, communication skill, technical skill, time-management skill, diagnostic skill, and decision-making skill.

2. The organizational culture of schools under the secondary educational service area office 8 , as a whole and as an

individual aspect; was at a high level; ranking by arithmetic mean from high to low were integrity, organization purposes, quality, trust, empowerment, sense of community, diversity, decision making, recognition, and caring

3. The interpersonal skill, and time-management skill affected the organizational culture of schools under the secondary educational service area office 8 were overall significantly different at the statistical level of .01.

Keywords: Administrators' Skills, Organizational Culture.

บทนำ

จากพระบรมราโชวาท รัชกาลที่ 9 ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่มหาวิทยาลัยวิชาการ ศึกษา ประสานมิตร วันที่ 12 ธันวาคม พ.ศ.2512 ที่กล่าวว่า “งานด้านการศึกษาเป็นงานสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของชาตินั้น ขึ้นอยู่กับการศึกษาของพลเมืองเป็นข้อใหญ่ ตามข้อเท็จจริงที่ทราบกันดีแล้ว ระยະนี้บ้านเมืองของเรามีพลเมืองเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งมีสัญญาณบางอย่างเกิดขึ้นด้วยว่า พลเมืองของเราบางส่วนเสื่อมทรามลงไปในความประพฤติและจิตใจ ซึ่งเป็นอาการที่น่าวิตก ว่า ถ้าหากยังคงเป็นอยู่ต่อไป เราอาจเอาตัวไม่รอดปรากฏการณ์เช่นนี้ นอกจากเหตุอื่นแล้ว ต้องมีเหตุมาจากการศึกษาด้วยอย่างแน่นอน จึงพูดได้เต็มปากแล้วว่า เราจะต้องจัดงานด้านการศึกษาให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น... ซึ่งจากการปฏิรูปการศึกษามุ่งให้เกิดคุณภาพทั้งในด้านผลผลิต ด้านกระบวนการจัดการ และด้านปัจจัยต่าง ๆ โดยมุ่งหวังให้การจัดการศึกษา

พัฒนาทั้งระบบ บุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ คือผู้บริหารสถานศึกษาเพราะต้องเป็นทั้งผู้นำ และผู้ประสานความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่มีความสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเรื่องการเรียนการสอน และการเรียนรู้ รวมทั้งประสานสัมพันธ์ ระดม และจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูงสุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงเปรียบได้ว่าเป็นจอมทัพที่สำคัญที่จะนำพาองค์กรให้ก้าวไปข้างหน้าได้อย่างมีเกียรติและมีศักดิ์ศรี ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงทางบริบทหลากหลายส่วนนั้น น่าจะเปรียบได้กับ ผู้บริหารมืออาชีพ จึงจะเหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบันที่จะทำหน้าที่สำคัญให้ไปสู่เป้าหมายที่พึงประสงค์ โดยการกำหนดยุทธศาสตร์การจัดการจัดการศึกษาสู่การปฏิบัติที่แสดงให้เห็นศักยภาพคุณภาพ ทำให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาแห่งนั้น ฉะนั้นผู้บริหารย่อมมีบทบาทที่เป็นผลต่อการสำเร็จหรือประสิทธิภาพของงานเป็นอย่างยิ่ง บางครั้งการ้องค์การแม้จะไม่เรียบร้อยถูกต้อง แต่อาจได้รับผลงานสูงได้ หากผู้บริหารมีทักษะทางการบริหาร เพราะความสำเร็จของงานทุกด้านขององค์กรขึ้นอยู่กับผู้บริหารหรือผู้นำซึ่งจะวินิจฉัยสั่งการหรือตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการ มีวิสัยทัศน์ในการบริหาร การศึกษาให้ทันสมัยกับการเปลี่ยนแปลง มีภาวะผู้นำที่สูง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้อง และมีความเป็นประชาธิปไตยเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จทางด้านการศึกษา ความสามารถ บุคลิก ลักษณะ และคุณสมบัติตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างแท้จริง

ทรัพยากรที่มีความสำคัญที่สุดของ

ประเทศ ก็คือ “ทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้” เพราะความสามารถและศักยภาพในการผลิตของแต่ละประเทศ ขึ้นอยู่กับองค์ความรู้ของคนในชาติ ประเทศที่พลเมืองมีการศึกษาดี ย่อมได้เปรียบในการแข่งขันเสมอ ไม่ว่าจะเป็นด้านเกษตรกรรมหรืออุตสาหกรรม ด้วยเหตุที่การศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การศึกษาจึงเป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่การพัฒนาตนเองของคนเรา คนที่ได้รับการศึกษาอย่างเหมาะสม

บทบาท ภาระ และหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษามีมากมาย ดังนั้นทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นคุณลักษณะที่ผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันต้องให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะบริหารงานให้มีคุณภาพสิ่งสำคัญที่สุด คือ ตัวผู้บริหารต้องมีคุณภาพ ผู้บริหารต้องพัฒนาตนเอง มีความเป็นผู้นำ ต้องนำความเปลี่ยนแปลง มีความสามารถในการใช้ทักษะการบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลเป็นอย่างดีเยี่ยม ซึ่งทักษะของผู้บริหารที่สำคัญ และจำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา นี้ ผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละบุคคลจะมี และใช้ไม่เท่ากันขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละบุคคลที่จะแสวงหาให้ได้ซึ่งความรู้ความสามารถ และทักษะเพื่อทำให้สามารถบริหารงานอย่างเป็นผู้บริหารมืออาชีพ และนอกจากทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา การที่จะพัฒนาสถานศึกษาให้ไปถึงเป้าหมาย หรือเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้ยังต้องมีสิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่ง นั่นคือ วัฒนธรรมองค์การ ซึ่งวัฒนธรรมองค์การเป็นกลยุทธ์สำคัญในการสร้างความได้เปรียบเสียเปรียบ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์การได้ การสร้างวัฒนธรรมองค์การ และการพัฒนาวัฒนธรรมองค์การจึงเป็นสิ่งจำเป็น โดยการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกกับองค์การให้เกิด

ค่านิยมร่วมกัน ด้วยการเรียนรู้บทบาท และหน้าที่ขององค์การเพื่อเสริมสร้างให้เกิดเป็นวัฒนธรรมองค์การ ผู้บริหารควรใช้เครื่องมือทางการบริหารที่มีอยู่หลากหลายภายในองค์การปลูกฝังพฤติกรรมให้เกิดกับสมาชิกตามท้องที่การต้องการ ด้วยการเลือกรูปแบบวัฒนธรรมให้สอดคล้องกับพันธกิจ เป้าหมายของแต่ละองค์การพร้อมทั้งเสริมสร้างแนวทางในการรักษาวัฒนธรรมองค์การที่ดีมีคุณค่าให้คงอยู่เพื่อเป็นปัจจัยในการเสริมสร้างความสำเร็จแข็งแกร่งขององค์การนั้นอย่างยั่งยืนสืบไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาและความสำคัญของปัญหา ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้สามประการ ดังนี้

1. เพื่อทราบทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8
2. เพื่อทราบวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8
3. เพื่อทราบทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) โดยใช้สถานศึกษาเป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) มีประชากรเป็นสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จำนวน 55 แห่ง กลุ่มตัวอย่างคือ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จำนวน 48 แห่ง ผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาละ 3 คน ประกอบด้วย 1) ผู้อำนวยการ

การสถานศึกษา จำนวน 1 คน 2) หัวหน้างาน หรือหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 1 คน และ 3) ครู จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 144 คน โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ตามแนวคิดของกริฟฟิน (Griffin) และวัฒนธรรมองค์กรของสถานศึกษาตามแนวคิดของแพตเตอร์สัน เพอร์รี่และปาร์คเกอร์ (Patterson, Purkey and Parker) สถิติที่ใช้ คือความถี่ (Frequency: F) ร้อยละ (Percentage: %) มัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic Mean : $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ทักษะในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผู้วิจัยวิเคราะห์จาก มัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic Mean : $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยตามแนวคิดของเบสท์ (Best) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของทักษะผู้บริหารของสถานศึกษา ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 8 โดยภาพรวม (X_{tot})

จากตารางที่ 1 พบว่า ทักษะการบริหาร

(n=40)

ข้อ	ทักษะการบริหารของผู้บริหาร (X_{tot})	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	ทักษะด้านเทคนิค (x_1)	4.26	0.66	มาก
2	ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (x_2)	4.33	0.75	มาก
3	ทักษะด้านความคิดรวบยอด (x_3)	4.34	0.71	มาก
4	ทักษะการวินิจัย (x_4)	4.22	0.80	มาก
5	ทักษะติดต่อสื่อสาร (x_5)	4.28	0.72	มาก
6	ทักษะการตัดสินใจ (x_6)	4.20	0.86	มาก
7	ทักษะการบริหารเวลา (x_7)	4.26	0.86	มาก
รวม (X_{tot})		4.27	0.72	มาก

ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยภาพรวม (X_{tot}) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.27, S.D.=0.72) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 8 อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยดังนี้ คือ ทักษะ

ด้านความคิดรวบยอด ($\bar{X}$ =4.34, S.D.=0.71) ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ($\bar{X}$ =4.33, S.D.=0.75) ทักษะติดต่อสื่อสาร ($\bar{X}$ =4.28, S.D.=0.72) ทักษะด้านเทคนิค ($\bar{X}$ =4.26, S.D.=0.66) ทักษะการบริหารเวลา ($\bar{X}$ =4.26, S.D.=0.86) ทักษะการวินิจัย ($\bar{X}$ =4.22, S.D.=0.80) และทักษะการตัดสินใจ ($\bar{X}$ =4.20, S.D.=0.86) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า อยู่ระหว่าง 0.66-0.86 มีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

2. ผลการวิเคราะห์วัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยใช้ค่ามัธย

เลขคณิต (Arithmetic Mean : $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) และนำค่ามัธยเลขคณิต (Arithmetic Mean : $\bar{X}$) ที่คำนวณได้ไปเทียบกับเกณฑ์ ตามแนวคิดของเบสท์ (Best) ที่กำหนดไว้ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่ามัธยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยภาพรวม (Y_{tot}) (n=40)

ข้อ	วัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา (Y_{tot})	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	เป้าประสงค์ของสถานศึกษา (Y_1)	4.42	0.62	มาก
2	การสร้างเสริมพลังอำนาจ (Y_2)	4.36	0.67	มาก
3	การตัดสินใจ (Y_3)	4.28	0.75	มาก
4	ความรู้สึเป็นส่วนหนึ่งของสถานศึกษา (Y_4)	4.33	0.76	มาก
5	ความไว้วางใจ และความเชื่อมั่น (Y_5)	4.37	0.64	มาก
6	ความเป็นเลิศ (Y_6)	4.40	0.57	มาก
7	การยอมรับ (Y_7)	4.26	0.68	มาก
8	ความเอื้ออาทร (Y_8)	4.25	0.77	มาก
9	ความซื่อสัตย์ (Y_9)	4.46	0.64	มาก
10	ความหลากหลาย (Y_{10})	4.29	0.74	มาก
รวม (Y_{tot})		4.35	0.58	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่าวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.35, S.D.=0.58) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า วัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่ามัธยเลขคณิตจากมากไปหาน้อยดังนี้ คือ ความซื่อสัตย์ ($\bar{X}$ =4.6, S.D.=0.64) เป้าประสงค์ของสถานศึกษา ($\bar{X}$ =4.42, S.D.=0.62) ความเป็นเลิศ ($\bar{X}$ =4.40, S.D.=0.57) ความไว้วางใจ และความเชื่อมั่น ($\bar{X}$ =4.37,

S.D.=0.64) การสร้างเสริมพลังอำนาจ ($\bar{X}$ =4.36, S.D.=0.67) ความรู้สึเป็นส่วนหนึ่งของสถานศึกษา ($\bar{X}$ =4.33, S.D.=0.76) ความหลากหลาย ($\bar{X}$ =4.29, S.D.=0.74) การตัดสินใจ ($\bar{X}$ =4.28, S.D.=0.75) การยอมรับ ($\bar{X}$ =4.26, S.D.=0.68) และการเอื้ออาทร ($\bar{X}$ =4.25, S.D.=0.77) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า อยู่ระหว่าง 0.57-0.77 มีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

3. ผลการวิเคราะห์ทักษะการบริหาร

ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8

ในวิเคราะห์ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product correlation – coefficient) รายละเอียดดังตารางที่ 3

(n=120)

	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X _{tot}	Y _{tot}
X ₁	1.00								
X ₂	0.867**	1.00							
X ₃	0.814**	0.866**	1.00						
X ₄	0.821**	0.852**	0.856**	1.00					
X ₅	0.831**	0.864**	0.829**	0.879**	1.00				
X ₆	0.824**	0.839**	0.816**	0.895**	0.893**	1.00			
X ₇	0.818**	0.813**	0.827**	0.887**	0.857**	0.917**	1.00		
X _{tot}	0.910**	0.931**	0.916**	0.949**	0.941**	0.950**	0.940**	1.00	
Y _{tot}	0.762**	0.773**	0.762**	0.791**	0.784**	0.796**	0.811**	0.839**	1.00

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยภาพรวม (X_{tot}) กับตัวแปรความเป็นวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยภาพรวม (Y_{tot}) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.839 เป็นค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตัวแปรทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 มีค่าอยู่ระหว่าง 0.813 – 0.917 มีความสัมพันธ์กันเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การวิเคราะห์ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยใช้การวิเคราะห์การ

ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis) สรุปผลได้ ดังนี้

3.1 ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ด้านวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา โดยภาพรวม (Y_{tot}) คือ ทักษะการบริหารเวลา (X₇) ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (X₂) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยได้ดังนี้

$$Y_{tot} = 1.660 + 0.366 (X_7) + 0.260 (X_2)$$

3.2 ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ด้านเป้าประสงค์ของสถานศึกษา (Y₁) คือ ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (X₂) ทักษะการบริหารเวลา (X₇) อย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยได้ดังนี้

$$Y1 = 1.646 + 0.402 (X2) + 0.241 (X7)$$

3.3 ทักษะการบริหารของผู้

บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ด้านการสร้างเสริมพลังอำนาจ (Y2) คือ ทักษะการวินิจฉัย (X4) ทักษะการตัดสินใจ (X6) ทักษะด้านเทคนิค (X1) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยได้ดังนี้

$$Y2 = 1.321 + 0.273 (X4) + 0.238 (X6) + 0.209 (X1)$$

3.4 ทักษะการบริหารของผู้

บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ด้านการตัดสินใจ (Y3) คือ ทักษะการบริหารเวลา (X7) ทักษะการวินิจฉัย (X4) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยได้ดังนี้

$$Y3 = 1.068 + 0.464 (X7) + 0.292 (X4)$$

3.5 ทักษะการบริหารของผู้

บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ด้านความรู้สึเป็นส่วนหนึ่งของสถานศึกษา (Y4) คือ ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (X2) ทักษะการบริหารเวลา (X7) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยได้ดังนี้

$$Y4 = 0.961 + 0.504 (X2) + 0.279 (X7)$$

3.6 ทักษะการบริหารของผู้

บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ด้านความไว้วางใจ และความ

เชื่อมั่น (Y5) คือ ทักษะการบริหารเวลา (X7) ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (X2) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยได้ดังนี้

$$Y5 = 1.768 + 0.366 (X7) + 0.240 (X2)$$

3.7 ทักษะการบริหารของผู้

บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ด้านความเป็นเลิศ (Y6) คือ ทักษะการตัดสินใจ (X6) ทักษะด้านเทคนิค (X1) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยได้ดังนี้

$$Y6 = 2.189 + 0.320 (X6) + 0.203 (X1)$$

3.8 ทักษะการบริหารของผู้

บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ด้านการยอมรับ (Y7) คือ ทักษะติดต่อสื่อสาร (X5) ทักษะการบริหารเวลา (X7) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยได้ดังนี้

$$Y7 = 1.659 + 0.354 (X5) + 0.254 (X7)$$

3.9 ทักษะการบริหารของผู้

บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ด้านความเอื้ออาทร (Y8) คือ ทักษะการบริหารเวลา (X7) ทักษะติดต่อสื่อสาร (X5) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยได้ดังนี้

$$Y8 = 1.406 + 0.340 (X7) + 0.326 (X5)$$

3.10 ทักษะการบริหารของผู้

บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ด้านความซื่อสัตย์ (Y9) คือ ทักษะ

การตัดสินใจ (X6) ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (X2) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยได้ดังนี้

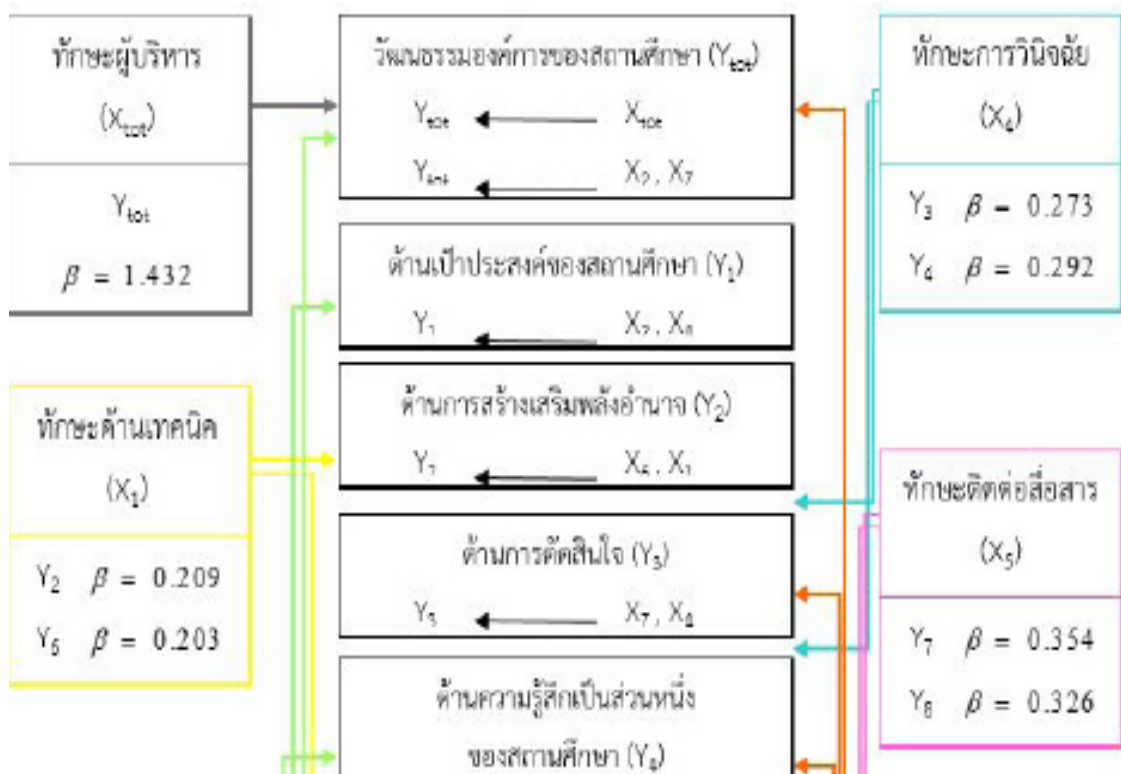
$$Y_9 = 2.321 + 0.275 (X_6) + 0.227 (X_2)$$

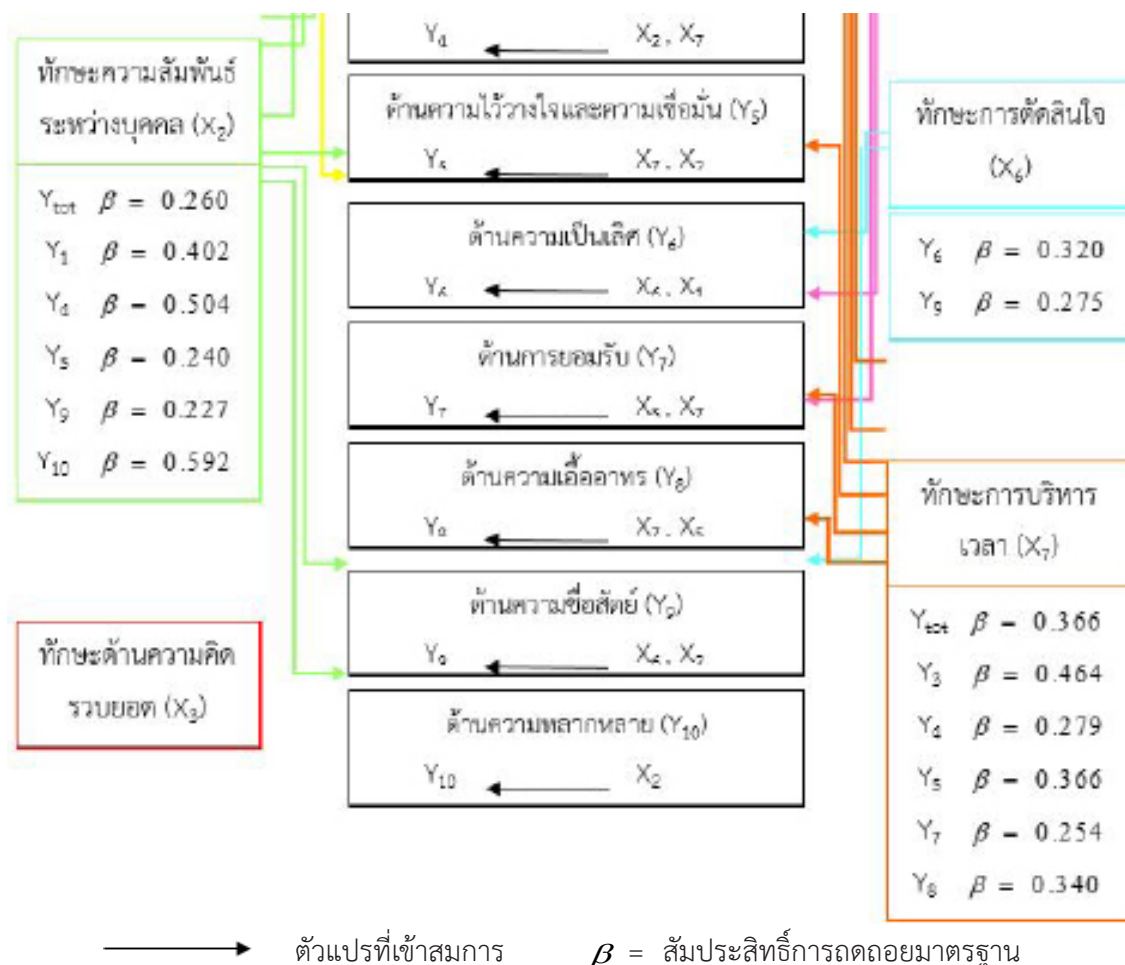
3.11 ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ด้านความหลากหลาย (Y10) คือ ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (X2) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยได้ดังนี้

$$Y_{10} = 1.725 + 0.592 (X_2)$$

จากการวิเคราะห์ทักษะการบริหารของผู้

บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ยังมีตัวแปรทักษะผู้บริหาร ที่ยังไม่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการ หรือไม่ถูกทำนาย 1 ด้าน คือ ทักษะด้านความคิดรวบยอด (X3) ซึ่งมีความสัมพันธ์ในการสนับสนุนวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ในด้านอื่น ๆ จึงมีผลทำให้ไม่มีความสามารถในการทำนาย แต่จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับตัวแปรทักษะผู้บริหาร ดังกล่าวด้วย โดยสามารถสรุปเป็นแผนภูมิการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis) ได้ดังแผนภูมิ 1

แผนภูมิที่ 4 สรุปผลการวิเคราะห์ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยครั้งนี้มีหลายประเด็นที่ควรนำพาพิจารณาเพื่อให้ทราบสภาพที่แท้จริงของ ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 สามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถาน

ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ในการเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา บุคคลจำเป็นต้องมีวุฒิการศึกษาขั้นต่ำในระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา นอกจากนี้ บุคคลนั้นยังต้องผ่านการอบรมการเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งทำให้บุคคลได้รับความรู้ ประสบการณ์ ความเป็นผู้นำ ได้ฝึกฝนทักษะที่จำเป็นในการดำรงตำแหน่ง

ผู้บริหารสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นทักษะการบริหารงาน ทักษะการทำงานร่วมกับบุคคลอื่น ทักษะด้านความคิดรวบยอด ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทักษะติดต่อสื่อสาร ทักษะด้านเทคนิค ทักษะการบริหารเวลา ทักษะการวินิจฉัย และทักษะการตัดสินใจ นอกจากนี้บุคคลที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา มีอายุไม่มาก ทำให้มีความไม่เรียนรู้ สุนใจที่จะเป็นผู้นำองค์กรที่มีความรู้ความสามารถ มีการศึกษาดูงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ ทำให้ผู้บริหาร มีวิสัยทัศน์ มีทักษะการบริหารอยู่ในระดับมาก

จากผลการวิจัย ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายรายละเอียด โดยเรียงลำดับค่ามัธยเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้

1.1 ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ด้านทักษะความคิดรวบยอด มีค่ามัธยเลขคณิต มากที่สุดเป็นลำดับที่ 1 เนื่องจากทักษะความคิดรวบยอดเป็นทักษะที่มีความจำเป็นมากสำหรับผู้ที่อยู่ในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา เพราะ ผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่รับผิดชอบในการ คิดวิเคราะห์ คิดวางแผนการดำเนินงาน จำเป็นต้องมีความสามารถในการเข้าใจในบริบทขององค์กร เข้าใจสภาพแวดล้อม สามารถจัดระบบการทำงานให้สอดคล้องกันทุกหน่วยงาน ภายในองค์กร และตัดสินใจได้อย่างหลากหลายเกิดความคิดรวบยอดเพื่อสนองต่อนโยบายองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของแคทซ์ ที่กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องใช้ทักษะทางด้านการคิดรวบยอด เช่น การกำหนดวิสัยทัศน์ และนโยบายของสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของนโยบายเกี่ยวกับการจัดการด้านการ

ศึกษา มีความรู้ในเรื่องวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาต้องรู้จักการวางแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการประจำปี รู้จักการจัดลำดับความสำคัญในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษา ตลอดจนต้องรู้จักใช้เกณฑ์ในการพิจารณาความความเป็นไปได้ในสภาวะการณ์ ของสถานศึกษาในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิวัฒน์ บุญยง ที่ได้ศึกษา เรื่อง ทักษะการบริหารของผู้บริหารส่งผลต่อวัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดนครปฐม และพบว่าทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน เช่นกัน

1.2 ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีค่ามัธยเลขคณิต อยู่ในระดับมาก เป็นลำดับที่ 2 เพราะ ผู้บริหารยอมรับถึงความรู้สึก ความเชื่อ เจตคติ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของคนในองค์กร ทำให้ผู้บริหารสามารถทำงาน และประสานงานร่วมกันกับบุคลากรภายในองค์กร มีปฏิสัมพันธ์ กับบุคลากรภายในองค์กร และภายนอกองค์กร มีทักษะในการสังเกต มีความเข้าอกเข้าใจผู้อื่น สามารถทำงาน และประสานงานร่วมกันกับบุคลากรภายในองค์กร และภายนอกองค์กร ได้เป็นอย่างดี มีความเป็นประชาธิปไตย ร่วมกิจกรรมกับชุมชน ให้ความสนิทสนมกับผู้นำชุมชน ปรับตัวให้เข้ากับบุคคลอื่นตามสถานการณ์ ได้เป็นอย่างดี รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ใช้คำพูดที่เหมาะสม สุภาพอ่อนโยน เป็นกันเองกับผู้ใต้บังคับบัญชา และยกย่องชมเชยผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีความสัมพันธ์ของมาโย ที่กล่าวว่า ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ประกอบไปด้วย การรู้จักและไว้วางใจผู้อื่น การ

รู้จักติดต่อบุคคลอย่างตรงไปตรงมา การยอมรับสนับสนุนซึ่งกันและกัน และการแก้ไขปัญหาการขัดแย้งกันของบุคคลภายในองค์กร

1.3 ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ด้านทักษะติดต่อสื่อสาร มีค่ามัชฌิมเลขคณิต อยู่ในระดับมาก เป็นลำดับที่ 3 เพราะ ผู้บริหารใช้ภาษาากาย และใช้คำพูดที่เข้าใจง่าย มีศิลปะในการพูด เปิดโอกาสให้บุคลากรซักถาม ข้อสงสัยหรือแสดงความคิดเห็น มีสะท้อนความคิด และจัดให้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นจากบุคลากรในองค์กร อีกทั้งผู้บริหารมีความสามารถในการถ่ายทอดความคิด และส่งข้อมูลไปยังบุคลากรในองค์กรได้เป็นอย่างดี มีความสามารถในการสื่อสารกระตุ้นให้บุคลากรเกิดแรงจูงใจในการทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาได้ ความสามารถเหล่านี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารมีระดับการศึกษาที่สูง และส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานมาก จึงให้ความสำคัญของการติดต่อสื่อสารในการนำมาใช้ในการบริหารงานต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับนายสุนทร แพงมี ที่กล่าวว่า การสื่อสารด้วยการพูดมีความสำคัญมากต่อการบริหารงาน ผู้บริหารควรจะต้องทำการพัฒนาศิลปะในการพูด ด้วยการเรียนรู้เพื่อทักษะในการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพเพื่อให้ตนเองสามารถนำเสนอเรื่องราวต่าง ๆ ที่ตนรู้หรือตนคิด นำเสนอต่อหน้าผู้อื่นได้อย่างมั่นใจ อีกทั้งผู้บริหารต้องพูดจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ ซึ่งการจูงใจนั้น เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ในการพูด ซึ่งสอดคล้อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของนางสาว ปัทมา สายสอาด เรื่องทักษะการติดต่อสื่อสารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการ

ติดต่อสื่อสารของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.4 ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ด้านทักษะด้านเทคนิค มีค่ามัชฌิมเลขคณิต อยู่ในระดับมาก เป็นลำดับที่ 4 เพราะ ผู้บริหารมีความรู้ สามารถนำความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะการบริหาร นำไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพอย่างตรงเป้าหมาย และเป็นระบบ สามารถนำวิธีการ กระบวนการไปใช้ในการแก้ปัญหา ในการบริหารงานได้อย่างเป็นระบบ และถูกต้อง และสามารถนำกลยุทธ์ใหม่ ๆ มาใช้ในการดำเนินกิจกรรมพร้อมทั้งแนะนำแนวทางให้ผู้อื่นปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากทักษะด้านเทคนิค เป็นทักษะที่เกี่ยวกับความสามารถในกิจกรรมเฉพาะอย่างของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นวิธีการ กระบวนการ เทคนิคต่าง ๆ ในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับเฮอร์ซี และบลันชาร์ด ที่อธิบายว่า ทักษะด้านเทคนิค หมายถึง ทักษะในการใช้ความรู้วิธีการ เทคนิคที่จำเป็นต่อการทำงานที่ได้รับมอบหมายเฉพาะอย่าง ทักษะนี้มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์การทำงาน การศึกษา และการฝึกอบรม เพื่อให้ก่อประสิทธิภาพการทำงาน

1.5 ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ด้านทักษะการบริหารเวลา มีค่ามัชฌิมเลขคณิต อยู่ในระดับมาก เป็นลำดับที่ 5 เพราะ เวลาเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา การบริหารเวลาให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด ทำให้สามารถดำเนินการกิจต่าง ๆ ได้อย่างราบรื่น และมีเวลาเพียงพอที่จะบริหารจัดการสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วย

ดี เวลาเป็นทรัพยากรทางการบริหารที่มีอยู่อย่างจำกัด และเป็นสิ่งเดียวที่ไม่สามารถหาสิ่งหนึ่งสิ่งใดมาทดแทนเวลาได้ ดังนั้นผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จจะไม่ขาดตกบกพร่องเรื่องการบริหารเวลาจนทำให้องค์การเกิดความเสียหายได้ การทำงานในแต่ละวันนั้นเวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว ผู้บริหารจำเป็นต้องบริหารเวลาให้ดีที่สุด คำนวณค่ามากที่สุด แต่ยังมีสาเหตุและปัจจัยต่าง ๆ ที่ทำให้ผู้บริหารเสียเวลาในกระบวนการบริหารดังนี้ กอร์ตัน กล่าวว่า การที่ทำให้เสียเวลาในกระบวนการบริหารงานของผู้บริหาร มาจากสาเหตุอันดับแรก คือ ขาดประสบการณ์หรือมีประสบการณ์น้อยมาก จึงทำให้ทำอะไรช้ากว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์มากกว่า อันดับที่สองไม่จัดระบบการใช้เวลา ผู้บริหารที่ใช้เวลาได้ดีขึ้นหากจัดระบบการใช้เวลาแล้ว การจัดทำตารางการใช้เวลา หรือจัดบันทึกเวลา โดยจะกำหนดความสำคัญของงานที่จะทำว่างานแต่ละอย่างควรใช้เวลาเท่าใด ควรจะเริ่มทำเมื่อใด

1.6 ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ด้านทักษะการวินิจฉัย มีค่ามัชฌิมเลขคณิต อยู่ในระดับมาก เป็นลำดับที่ 6 เพราะ ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีต่าง ๆ ของการตัดสินใจและมีความสามารถในการวินิจฉัยสั่งการไม่ให้เกิดความขัดแย้ง ผู้บริหารระบุของเขตของปัญหา แสวงหาและรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของขอบเขตปัญหา สามารถวิเคราะห์สถานการณ์จุดเด่น จุดด้อย ปัญหาต่าง ๆ ขององค์การ สามารถนำเสนอข้อมูลให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับโรงเรียนรับทราบปัญหา และร่วมกันวินิจฉัยปัญหาร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับโรงเรียนยังเข้าใจรูปแบบขององค์การ และสามารถทำการวิเคราะห์ จุดเด่น จุดด้อย ปัญหาต่าง ๆ ขององค์การได้ ซึ่งสอดคล้องกับ กิตติมา ปรีดีติลลิก ที่กล่าวไว้ว่า

ผู้บริหารโรงเรียนย่อมมีบทบาทที่เป็นผลต่อความสำเร็จ หรือประสิทธิภาพของงานเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นจึงถือว่าผู้บริหารหรือผู้นำจะต้องมีคุณสมบัติที่เหมาะสม มีพฤติกรรมในการเป็นผู้นำที่ถูกต้อง และเหมาะสม

1.7 ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ด้านทักษะการตัดสินใจ มีค่ามัชฌิมเลขคณิต อยู่ในระดับมาก เป็นลำดับที่ 7 ลำดับสุดท้าย อาจเป็นเพราะ การตัดสินใจมีความจำเป็นต่อการบริหารงานในทุกองค์การ ผู้บริหารมีความเข้าใจในความสำคัญของการตัดสินใจและมีหลักการในการตัดสินใจได้อย่างเหมาะสมถูกต้อง และเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีประโยชน์เพื่อใช้ในการตัดสินใจ ผู้บริหารรับรู้ถึงข้อดี และข้อด้อยของการตัดสินใจเรื่องนั้น ๆ โดยตัดสินใจเลือกวิธีการในการแก้ปัญหา นั้น ๆ ได้อย่างเหมาะสม แก้ไขหรือปรับปรุงการตัดสินใจทันทีเมื่อพบข้อผิดพลาดจากการตัดสินใจ หรือข้อผิดพลาดนั้น ๆ เกิดขึ้น ผู้บริหารต้องแสวงหาทางเลือกหลาย ๆ ทางในการแก้ปัญหา การค้นหาปัญหาตามแนวทางต่าง ๆ ที่มีมากกว่าหนึ่งหรือสองแนวทาง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกริฟฟิน กล่าวไว้ว่า ทักษะการตัดสินใจ (decision-making skills) คือ ทักษะของผู้บริหารในการรับรู้ถึงปัญหา กำหนดปัญหา จากนั้นจึงพิจารณาเลือกวิธีการในการแก้ปัญหาอย่างเหมาะสมกับปัญหานั้น เมื่อมองเห็นโอกาสจะหาประโยชน์จากโอกาสที่เห็นเพื่อพัฒนาองค์การ

2. วัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยภาพรวมอยู่ที่ระดับมาก ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า วัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยภาพรวมอยู่ที่ระดับปาน

กลาง ทั้งนี้เพราะ บุคลากรของสถานศึกษาที่เปิดสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาให้ความสำคัญกับการปฏิบัติหน้าที่ครูผู้สอน มุ่งเน้นการทำงานเพื่อผลสำเร็จของผู้เรียน และสถานศึกษา ทำให้บุคลากรมีความซื่อสัตย์ มีความมุ่งมั่น ให้ความสำคัญกับเป้าหมายของสถานศึกษา นอกจากนี้บุคลากรของสถานศึกษายังตระหนักได้ว่าการทำงานเพื่อมุ่งผลสำเร็จที่ยิ่งใหญ่นั้น ไม่สามารถทำคนเดียวได้ ทำให้บุคลากรมีความร่วมมือ ร่วมใจในการทำงานร่วมกัน ในการแก้ปัญหา ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ และร่วมกันตัดสินใจ พร้อมทั้งมีการเอาใจใส่ความเป็นอยู่ มีคามเอื้ออาทรแก่บุคลากรโดยส่วนตัวและส่วนรวม ส่งเสริมความก้าวหน้าของบุคลากรในการปฏิบัติงาน มีการยอมรับ เห็นคุณค่าของการแสวงหาแนวคิดที่ทำให้เกิดการพัฒนาในการปฏิบัติงานของบุคคล การให้การยอมรับแก่ความสำเร็จในการปฏิบัติงานของบุคลากร มีการมอบอำนาจในการตัดสินใจแก่บุคลากรในบางสถานการณ์ทำให้บุคลากรมีความรู้สึกของความเป็นเจ้าของโรงเรียน มีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของโรงเรียนแสดงเจตจำนงในการช่วยเหลือและพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนอย่างแท้จริง มีความเชื่อมั่นในความซื่อสัตย์ ทั้งในคำพูดการกระทำของบุคลากร นอกจากนี้ยังมีความคาดหวังในมาตรฐานของงาน และคุณภาพของบุคลากรอย่างสูง เชื่อมั่นว่าบุคลากรในโรงเรียนมีความสามารถในการปฏิบัติงาน และเชื่อมั่นว่าการสร้างบรรยากาศที่ดีระหว่างสมาชิกในโรงเรียนจะช่วยให้เกิดการพัฒนางานอย่างกว้างไกล มีการให้ความไว้วางใจในการตัดสินใจในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของบุคลากรในโรงเรียนสามารถตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม จึงทำให้วัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จตุพร วิริยะนุภาพ ได้ศึกษาเรื่อง วัฒนธรรมองค์การกับการบริหาร

งานบุคคลของสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 พบว่า วัฒนธรรมองค์การกับการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน

3. ทักษะการบริหารของผู้บริหาร ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และ ด้านทักษะการบริหารเวลา ส่งผลต่อวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ว่าในการทำงานของบุคลากรในสถานศึกษาจำเป็นต้องอาศัยความรู้ความสามารถ และความเข้าใจในการทำงานร่วมกัน ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการสร้างความร่วมมือ การติดต่อประสานงาน การทำงานเป็นทีมและผู้บริหารแสดงความจริงใจรับฟังความคิดเห็นของบุคลากร เป็นกันเองกับผู้ใต้บังคับบัญชา ทำให้บุคลากรเกิดความรักและความเคารพเกิดความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ดี และ นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษายังมีทักษะการบริหารเวลาดีเยี่ยม อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษา บริหารจัดการทางด้านเวลา จัดสรรการทำงาน ซึ่งจะจัดเรียงลำดับความสำคัญของงานเพื่อให้งานมีประสิทธิภาพและมีความเหมาะสม งานใดควรเร่งที่จะทำก่อน งานใดสามารถเลื่อนออกไปได้โดยไม่ทำให้ประสิทธิภาพลดลงหรือมีผลเสียต่อองค์การ ส่งผลให้กระบวนการทำงานเป็นไปอย่างดีเยี่ยมและเหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอื่น เพื่อเรียนรู้กระบวนการจัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย
2. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหาร

3. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมองค์การ
4. ควรศึกษาวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษาสังกัดอื่น

บรรณานุกรม

- เกษม วัฒนชัย (2545). การผลิตและการพัฒนาผู้บริหารศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ดี จำกัด
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, กระทรวงศึกษาธิการ, คู่มือการบริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานที่เป็น
นิติบุคคล (2546). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)
- จตุพร วิริยานุภาพ (2560). “วัฒนธรรมองค์การกับการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาล
กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1.” วิทยานิพนธ์ปริญญา ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการ
ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ชูชีพ บุญศรี (2545). “ทักษะการบริหาร”, วารสารวิชาการ 8, 9,18.
- ปัทมา สายสะอาด (2551). “ทักษะการติดต่อสื่อสารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีม
ของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษา
ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
- พระบรมราโชวาท พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 2560. เกี่ยวกับการเรียนการศึกษา, เข้าถึงได้
จาก <http://campus.campus-sterstar.com/variety/21901.html>.
- รัตนา อัทธภูมิสุวรรณ (2542). “การเสริมสร้างทักษะการบริหารในการทำงานร่วมกัน”, พัฒนาเทคนิคการ
ศึกษา. กรุงเทพฯ.

แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนบ้านยางสูง

Teacher's Job Motivation of Banyangsoong School

วัชริศ เจริญกุล*
มัทนา วังถนอมศักดิ์**

วันรับ 16 / พฤษภาคม / 2565

ตรวจสอบ 25-30 / พฤษภาคม / 2565

ตอบรับ 20 / มิถุนายน / 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อทราบแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนบ้านยางสูง และ 2) เพื่อทราบแนวทางการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนบ้านยางสูง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ข้าราชการครูโรงเรียนบ้านยางสูง จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานตามแนวคิดของบาร์นาร์ด (Barnard) โดยเป็นแบบสอบถามชนิดจัดลำดับคุณภาพ 5 ระดับของลิเคิร์ท (Likert) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบน

มาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษามีดังนี้

1. แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนบ้านยางสูงโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่ามัธยฐานจากมากไปน้อย ได้แก่ สภาพการอยู่ร่วมกัน การปรับสภาพการทำงานให้เหมาะสมกับวิธีการและทัศนคติของบุคคล ผลตอบแทนทางอุดมคติ สภาพทางกายภาพที่พึงปรารถนา ความดึงดูดใจเชิงสังคมต่อหน่วยงาน การมีส่วนร่วมในการทำงานอย่างกว้างขวาง สิ่งจูงใจที่เป็นวัตถุ และสิ่งจูงใจที่เกี่ยวกับโอกาสของบุคคล

*นักศึกษานิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

E-mail. watcharitch@gmail.com

**อาจารย์ที่ปรึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

2. แนวทางการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนบ้านยางสูง มีหลายแนวทาง เช่น โรงเรียนควรมีการวางแผนรายงานการปฏิบัติงานให้ชัดเจนและมีผลต่อการให้เงินเดือนอย่างเป็นธรรม โรงเรียนควรจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ครูได้แสดงผลงาน แล้วมอบรางวัลเพื่อเป็นการยกย่องสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน สร้างวัฒนธรรมองค์กรให้ครูรักและผูกพันต่อโรงเรียน ส่งเสริมให้ครูสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีความสุข แบ่งภาระงานให้ครูแต่ละคนที่ชัดเจนตามความสามารถ ความถนัดและเหมาะสม การให้อำนาจการตัดสินใจในการดำเนินงานที่ตนรับผิดชอบ โรงเรียนควรจัดกิจกรรมที่จะทำให้ครูทุกคนได้มีส่วนร่วม เช่น กีฬาบุคลากร เป็นต้น

คำสำคัญ: แรงจูงใจในการปฏิบัติงานครู, โรงเรียนบ้านยางสูง

Abstract

This research aimed 1) to examine the teacher's job motivation of Banyangsoong School and 2) to identify the guidelines on developing teacher's job motivation of Banyangsoong School. The research population was 15 personnel of Banyangsoong School. The research instrument was a questionnaire on teacher's job motivation, based on Barnard's concept, using the 5-point Likert rating scale. The statistics used in data analysis were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, and content analysis.

The research findings revealed that:

1. The teacher's job motivation

of Banyangsoong school, collectively and individually, was at a high level; ranking from the highest mean to the lowest mean as follows; the condition of community, adaptation of habitual methods and attitudes, ideal benefactions, desirable physical conditions, association attractiveness, opportunity of enlarged participation, material inducement and personal non-material opportunity.

2. The guidelines on developing teacher's job motivation of Banyangsoong School were: School should conduct a clear action plan for teachers, which tied to fair remuneration. School should hold the exhibition for teachers to showcase their achievements to honor their efforts. School environment should be conducive to teaching and learning process. School should establish corporate culture increase teachers' commitment to the school, and for teachers to be able to work together. School should delegate work and responsibilities fairly and accordingly. School should provide job autonomy to the teachers. School should engage teachers in any school events such as sport or afterwork activities.

Keywords: Job Motivation, Teacher, Banyangsoong School.

บทนำ

สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะ

กรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้รับการบัญญัติเป็น“นิติบุคคล” ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวง ศึกษาธิการ พ.ศ.2556 มาตรา 35 ทำให้สถานศึกษามีอิสระในการบริหารจัดการ เป็นไปตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ได้มาตรฐานและสามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง(กระทรวงศึกษาธิการ,2546) ความสำคัญของการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องให้ความสำคัญต่อการใช้ทรัพยากรอย่างรู้ค่าเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด เช่นการปฏิรูปการศึกษาโดยมุ่งหมายที่จะจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ “เป็นคนดีมีความสามารถและมีความสุข” ตามจุดมุ่งหมายทาง การศึกษาคือการพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจและสติปัญญา ความรู้และคุณธรรมในการดำเนินชีวิต อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และเน้นคุณภาพของการศึกษา (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551) การดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายมีประสิทธิภาพ ต้องมีการกระจายอำนาจและให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ,2545) ที่กล่าวไว้ว่า ปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้กระบวนการจัดการศึกษามีคุณภาพนั้นคือทรัพยากรบุคคล ซึ่งการบริหารทรัพยากรบุคคลนั้นเป็นหัวใจของกระบวนการบริหารการศึกษา เนื่องจากโรงเรียนเป็นนิติบุคคลที่มีอิสระ โดยสถานศึกษาสามารถบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลได้ด้วยตนเอง (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2549) ซึ่งที่ผ่านมาผู้บริหารไม่ได้ให้ความสำคัญกับการใช้ทรัพยากรบุคคลที่มีอยู่เพื่อให้เกิดคุณภาพสูงสุด

ต่อผู้เรียน จึงทำให้คุณภาพการศึกษาของผู้เรียนยังต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนด ดังนั้นการบริหารทรัพยากรบุคคลจึงเป็นเครื่องมือสำคัญของหน่วยงานที่จะช่วยให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา (ปรีชา คัมภีรปกรณ, 2545) ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีหลักการและนำเทคนิควิธีการบริหารจัดการต่างๆ มาใช้อย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้การบริหารการศึกษามีประสิทธิภาพ นำไปสู่คุณภาพของการศึกษาที่ดี

ครูในฐานะบุคคลสำคัญยิ่งในการจัดการศึกษาจำเป็นต้องได้รับการดูแลให้มีความสุขมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา “ครู” จึงเป็นตัวแปรที่สำคัญต่อการปฏิบัติงานเนื่องจากครูทำหน้าที่เชื่อมโยงกับส่วนต่างๆ ของโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร กลุ่มครูหรือชุมชนและที่สำคัญที่สุดคือ ผู้เรียน ดังนั้นครูจึงเป็นฟันเฟืองสำคัญในการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552)

การยกระดับคุณภาพการปฏิบัติงานของครูนั้นจำเป็นอย่างยิ่งต้องอาศัยแรงจูงใจในการทำงานซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้บุคคลทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามจุดมุ่งหมาย เพราะแรงจูงใจทำให้เกิดคุณภาพในการปฏิบัติงาน ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องให้การดูแลครูให้เกิดขวัญและกำลังใจและมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน จากการศึกษาความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนบ้านยางสูงว่ามีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับใด และมีแนวทางการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานอย่างไร โดยผู้วิจัยคาดว่าผลของการวิจัยครั้งนี้สามารถนำ

ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ โดยสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูภายในโรงเรียนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อทราบแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนบ้านยางสูง
2. เพื่อทราบแนวทางการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนบ้านยางสูง

ประชากร

ประชากรในการวิจัยได้แก่ ข้าราชการครูโรงเรียนบ้านยางสูง จำนวน 15 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน และครูผู้สอน จำนวน 14 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 15 คน ทั้งนี้ไม่รวมผู้วิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน แบบสอบถามมีส่วนประกอบ ดังนี้ ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วยเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ในการทำงาน มีลักษณะเป็น force choice

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานตามแนวคิดของบาร์นาร์ด โดยเป็นแบบสอบถามชนิดจัดลำดับคุณภาพ 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนวทางการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนบ้านยางสูง

การสร้างเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามของไพ-

รินทร์ ขุนศรี ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) อยู่ระหว่าง 0.6-1.0 มีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่า กับ .864

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงหัวหน้าภาควิชาการ บริหารการศึกษา เพื่อทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนบ้านยางสูง ในการตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้
2. นำหนังสือที่ภาควิชาการบริหารการศึกษาออกให้ส่งไปยังโรงเรียนบ้านยางสูง เพื่อให้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)
2. การวิเคราะห์แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนบ้านยางสูง ใช้มัชฌิมเลขคณิต (arithmetic mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ที่ได้เปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์
3. ข้อมูลที่ได้จากคำถามปลายเปิดนำมาวิเคราะห์หาแนวทางสร้างแรงจูงใจใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนบ้านยางสูง การวิจัยครั้งนี้เป็นการ

วิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อทราบแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนบ้านยางสูง 2) เพื่อทราบแนวทางการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนบ้านยางสูง ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามให้ประชากรทั้ง 15 คน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ได้รับแบบสอบถามคืนทั้ง 15 คน คิดเป็นร้อยละ 100 จากนั้นจึงได้นำ

ข้อมูลจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตารางที่ 1 แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนบ้านยางสูงโดยภาพรวม

จากตารางที่ 2 พบว่า แรงจูงใจของครูในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนบ้านยางสูง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.27$, $\sigma = 0.59$) เมื่อ

(N=15)

ด้า น	แรงจูงใจของครู	μ	σ	ระดับ
1.	สิ่งจูงใจที่เป็นวัตถุ	4.13	0.53	มาก
2.	สิ่งจูงใจที่เกี่ยวกับโอกาสของบุคคล	3.78	0.83	มาก
3.	สภาพทางกายภาพที่พึงปรารถนา	4.36	0.57	มาก
4.	ผลตอบแทนทางอุดมคติ	4.38	0.62	มาก
5.	ความตั้งใจเชิงสังคมต่อหน่วยงาน	4.31	0.53	มาก
6.	การปรับสภาพการทำงานให้เหมาะสมกับวิธีการและทัศนคติของบุคคล	4.42	0.51	มาก
7.	การมีส่วนร่วมในการทำงานอย่างกว้างขวาง	4.29	0.63	มาก
8.	สภาพการอยู่ร่วมกัน	4.46	0.51	มาก
เฉลี่ย		4.27	0.59	มาก

พิจารณารายด้านพบว่า แรงจูงใจของครูในโรงเรียนบ้านยางสูงอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปน้อยดังนี้ สภาพการอยู่ร่วมกัน ($\mu = 4.46$, $\sigma = 0.51$) การปรับสภาพการทำงานให้เหมาะสมกับวิธีการและทัศนคติของบุคคล ($\mu = 4.42$, $\sigma = 0.51$) ผลตอบแทนทางอุดมคติ ($\mu = 4.38$, $\sigma = 0.62$) สภาพทางกายภาพที่พึงปรารถนา ($\mu = 4.36$, $\sigma = 0.57$) ความตั้งใจเชิงสังคมต่อหน่วยงาน ($\mu = 4.31$, $\sigma = 0.53$) การมีส่วนร่วมในการทำงานอย่างกว้างขวาง ($\mu = 4.29$, $\sigma = 0.63$) สิ่งจูงใจที่เป็นวัตถุ

($\mu = 4.13$, $\sigma = 0.53$) และสิ่งจูงใจที่เกี่ยวกับโอกาสของบุคคล ($\mu = 3.78$, $\sigma = 0.83$) ตาม

ลำดับ เมื่อพิจารณาจากค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่ามีการกระจายน้อย ($\sigma = 0.51$ ถึง 0.83) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน

ผลการวิเคราะห์แนวทางสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนบ้านยางสูง จากแบบสอบถาม สามารถสรุปแนวทาง ได้ดังนี้

1. ด้านสิ่งจูงใจที่เป็นวัตถุ โรงเรียนควรมีการพิจารณาเงินเดือนและสวัสดิการในการทำงานล่วงเวลาที่พึงจะได้รับอย่างเหมาะสมกับปริมาณงานที่บุคลากรปฏิบัติ โดยปฏิบัติอย่างเป็นธรรม อีกทั้งควรมีการปรับปรุงสภาพทางกายภาพโดยรวมของโรงเรียน เช่น ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ

ห้องธุรการ เป็นต้น เพื่อให้เอื้อต่อการทำงาน และสามารถทำงานได้เต็มศักยภาพ

2. ด้านสิ่งจูงใจที่เกี่ยวกับโอกาสของบุคคล ควรมิกิจกรรมเพื่อเป็นการยกย่อง ชมเชยจากการปฏิบัติงานที่ดี เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามความต้องการของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนสามารถจัดสรรให้ครูได้หลายรูปแบบ เช่น ความมั่นคง ปลอดภัย การยอมรับ สถานภาพและตำแหน่งที่สูงขึ้นซึ่งเป็นพื้นฐานในการได้รับความก้าวหน้าแก่ผู้ที่มีความสามารถ ทั้งนี้ครูต้องรับรู้ว่าการได้รับสิ่งจูงใจนั้นมีความยุติธรรม คำนึงกับสิ่งที่ครูทุ่มเทให้กับโรงเรียน

3. ด้านสภาพทางกายภาพที่พึงปรารถนา โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ครูสามารถเลือกเครื่องแบบที่ใช้สวมใส่ในการปฏิบัติงานตามความเหมาะสมกับงานของแต่ละบุคคล อีกทั้งการดูแลความสะดวกสบายเรียบร้อย ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ให้มีความเพียงพอและพร้อมในการใช้งาน

4. ด้านผลประโยชน์ทางอุดมคติ การสร้างค่านิยมในองค์กรมีส่วนสำคัญ เนื่องจากเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้บุคลากรในโรงเรียนมีความรู้สึกรักและผูกพันต่อโรงเรียน มีความภูมิใจและพอใจในการทำงาน ตลอดจนการปลูกฝังจรรยาบรรณครูเพื่อให้ครูได้ตระหนักถึงความสำคัญของอาชีพครูผู้ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับการฝึกฝนให้มีความรู้ความชำนาญสูงเกินกว่าคนธรรมดาสามัญ เมื่อเป็นเช่นนั้นจึงมีโอกาที่จะใช้วิชาความรู้ของตนเพื่อหาประโยชน์โดยที่ประชาชนทั่วไปไม่รู้เท่าทัน

5. ด้านความตั้งใจเชิงสังคมต่อหน่วยงาน ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากรในโรงเรียนจะเป็นปัจจัยในการพัฒนาความร่วมมือร่วมใจในการทำงานของครูในโรงเรียน ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นยิ่งในการทำงานในโลกปัจจุบัน ดังนั้นโรงเรียนจึงต้อง

มิกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความรัก ความสามัคคี ของครูในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดบรรยากาศความร่วมมือร่วมใจในการทำงานร่วมกันของบุคลากรในโรงเรียนเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของงานต่าง ๆ

6. ด้านการปรับสภาพการทำงานให้เหมาะสมกับวิธีการและทัศนคติของบุคคล การมอบหมายงานที่ตรงตามความถนัด ลักษณะนิสัย ความคุ้นเคยในแนวทางการปฏิบัติงาน หรือวิธีการทำงานในโรงเรียน ให้ตรงกับความสามารถส่วนบุคคลของแต่ละบุคคล เป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งเสริมให้ครูในโรงเรียนเกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

7. ด้านการมีส่วนร่วมในการทำงานอย่างกว้างขวาง การบริหารบุคลากรที่ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วม และการร่วมมือกันในการปฏิบัติงานเป็นสิ่งจำเป็นต่อการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพ อีกทั้งการให้ได้รับสิทธิเท่าเทียมกันของบุคคลในโรงเรียนมีความสำคัญต่อการทำงานของครูแต่ละคน ดังนั้นจึงต้องมีการมอบหมายภาระงานให้เกิดความเท่าเทียมกันระหว่างครูในโรงเรียน เพื่อให้ครูแต่ละคนมีหน้าที่รับผิดชอบที่ชัดเจนไม่ตกเป็นภาระงานอยู่ที่ใครคนใดคนหนึ่ง

8. ด้านสภาพการอยู่ร่วมกัน มนุษย์จะมีชีวิตโดยการอยู่ร่วมกันเป็นหมู่เหล่า มีความเกี่ยวข้องกันและกัน และความสัมพันธ์กันในหมู่มวลสมาชิก ผู้บริหารจึงต้องส่งเสริมให้ครูอยู่ร่วมกันฉันท์มิตรในหมู่เพื่อร่วมงาน มีความสนิทสนมกลมเกลียวสามัคคีกัน จึงจะส่งผลให้มีความร่วมมือกันเป็นอย่างดีในการทำงาน ดังนั้นการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในองค์กรนั้นจึงเปรียบเสมือนกาวที่จะเชื่อมประสานให้ทุกคนทำงานร่วมกันได้อย่างดี มีความเข้าใจอันดีต่อกันตาม ใช้ความแตกต่างให้เป็นประโยชน์ มากกว่าที่จะส่งเสริมความแตกต่างให้เกิดความแตกแยก ศาสตร์และศิลป์ในการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีนี้จึง

เป็นสิ่งที่ควรใส่ใจและให้ความสำคัญที่สุด

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนบ้านยางสูง ได้ผลการ วิจัยดังนี้

1. แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนบ้านยางสูงโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่ามัธยเทศจากมากไปน้อย ได้แก่ สภาพการอยู่ร่วมกัน การปรับสภาพการทำงานให้เหมาะสมกับวิถีการและทัศนคติของบุคคล ผลตอบ แทนทางอุดมคติ สภาพทางกายภาพที่พึงปรารถนา ความดึงดูดใจเชิงสังคมต่อหน่วยงาน การมีส่วนร่วมในการทำงานอย่างกว้างขวาง สิ่งจูงใจที่เป็นวัตถุ และสิ่ง จูงใจที่เกี่ยวกับโอกาสของบุคคล

2. แนวทางการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนบ้านยางสูง มีหลายแนวทางเช่น โรงเรียนต้องมีการวางแผนรายการงานการปฏิบัติงานให้ชัดเจน และมีผลต่อการให้เงินเดือนอย่างเป็นธรรม โรงเรียนควรจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ครูได้มีกิจกรรมแสดงผลงานแล้วมอบรางวัลเพื่อเป็นเกียรติยศยกย่อง ชมเชยจากการปฏิบัติงาน ควรมีการอนุโลมอิสระในการแต่งเครื่องแบบในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามความพึงพอใจ สร้างวัฒนธรรมองค์กรให้มีความรู้สึกรักและผูกพันต่อโรงเรียน เพื่อลดปัญหาการย้าย เสริมสร้างให้ครูสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีความสุข แบ่งภาระงานให้ครูแต่ละคนให้ชัดเจน ตามความสามารถ ความถนัดและเหมาะสม ต้องจัดกิจกรรมที่จะทำให้ครูทุกคนในโรงเรียนได้มีส่วนร่วม การให้อำนาจการตัดสินใจในการดำเนินโครงการที่ตนเองได้รับผิดชอบ และควรที่จะมีกิจกรรมให้ครูภายในโรงเรียนทำร่วมกัน เช่น กีฬาภายในโรงเรียนเฉพาะครูเวลาหลังเลิกงาน เป็นต้น

การอภิปรายผลการวิจัย

1. แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนบ้านยางสูงโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า แรงจูงใจของครูโรงเรียนบ้านยางสูงอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะปัจจุบันรัฐบาลได้พยายามสร้างแรงจูงใจให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างมาก เช่น การจัดสรรบ้านพักครูเพื่อช่วยยกระดับคุณภาพความเป็นอยู่พื้นฐาน ผู้ที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี จะได้รับการปรับอัตราเงินเดือนให้สูงขึ้น การปรับฐานเงินเดือนให้สอดคล้องกับค่าครองชีพในปัจจุบัน การพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนปีละ 2 ครั้ง การส่งเสริมให้ครูได้มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง การเลื่อนวิทยฐานะและเงินประจำตำแหน่ง อีกทั้งการจัดสวัสดิการต่าง ๆ เพื่อให้คุณภาพชีวิตของครูดีขึ้น จึงเป็นผลให้แรงจูงใจของครูอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับไพรินทร์ ขุนศรี ได้ศึกษาวิจัยเรื่องแรงจูงใจของครู ผลการวิจัยพบว่าแรงจูงใจของครูอยู่ในระดับมากเช่นกัน

เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนบ้านยางสูงด้านสภาพการอยู่ร่วมกัน อยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้อำนวยการโรงเรียนให้ความสำคัญกับการอยู่ร่วมกันของครูในโรงเรียนโดยการส่งเสริมกิจกรรมภายใน และภายนอกเพื่อให้ครูได้มีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ของครูในโรงเรียน เช่น กิจกรรมกีฬา กิจกรรมกีฬาครู กิจกรรมอื่น ๆ ที่ต้องทำงานร่วมกัน เป็นต้น ซึ่งมนุษย์ถือเป็นสัตว์สังคมที่มีความต้องการพื้นฐานในการอยู่ร่วมกัน สังคมการทำงานก็ถือเป็นอีกหนึ่งหน่วยสังคมของมนุษย์ที่มีความสำคัญ ไม่ว่าจะสาขาอาชีพใดก็ตามต่างย่อมต้องการส่งเสริมให้ทุกคนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เพราะนั่นหมายถึงความรักใคร่ปรองดอง ความร่วมแรงร่วมใจ ช่วย

เหลือเกือบสามัคคี และร่วมหัวจมท้ายกันเผชิญกับทุกสถานการณ์ เพื่อให้การทำงานประสบความสำเร็จ ท้ายที่สุดแล้วองค์กรที่มีทีมงานที่ทุกคนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกันย่อมทำให้องค์กรสามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ซึ่งสอดคล้องกับวราลักษณ์ จันทรดี ได้ศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย 2 หลวงพ่อเงินอนุสรณ์ ซึ่งผลการวิจัยพบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ทั้งนี้พบว่าแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนบ้านยางสูงด้านการปรับสภาพการทำงานให้เหมาะสมกับวิถีการและทัศนคติของบุคคลมีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะสังคมปัจจุบันกระตุ้นให้ผู้มีความรักความสามัคคีเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิตและ เนื่องจากความสามัคคีคือพลังที่จะทำให้ทุกสิ่งทุกอย่างขับเคลื่อนไปข้างหน้าได้อย่างรวดเร็วและประสบความสำเร็จ ดังนั้นการเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงานย่อมเป็นการสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นในหมู่คณะอีกทั้งยังเป็นการทำให้บุคคลรู้สึกถึงความเสมอภาคเท่าเทียมกันในหน่วยงานซึ่งสอดคล้องกับชนิตา เศษลือ ได้ศึกษาเรื่องแรงจูงใจในการทำงานพบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนบ้านยางสูงด้านผลตอบแทนทางอุดมคติ มีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะผู้อำนวยการโรงเรียนให้ความสำคัญกับเจตคติด้านพฤติกรรมความสำนึกในหน้าที่ ด้านพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือ ด้านพฤติกรรมการให้ความร่วมมือ และด้านพฤติกรรมการคำนึงถึงผู้อื่น ซึ่งเป็นแรงจูงใจในการทำงานที่ก่อให้เกิดการทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านผลตอบแทนทางอุดมคติ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงให้คนเราให้ความสำคัญในเรื่องของความรู้สึกต่อความคิดเห็นส่วนบุคคล และความต้องการให้ผู้อื่นเห็นว่า

ตนมีคุณค่าความสัมพันธ์ฉันมิตรในหมู่เพื่อนร่วมงานและการแสดงน้ำใจไมตรีระหว่างเพื่อนร่วมงานทำให้ผลประโยชน์ทางอุดมคติมีผลต่อแรงจูงใจในการทำงาน เช่น ความภูมิใจและความพอใจในการทำงาน ความรู้สึกว่าตนเองมีความสัมพันธ์ เป็นต้น สอดคล้องกับ มนต์สิงห์ ไกรสมสุข ได้ศึกษาวิจัยเรื่องแรงจูงใจในการทำงานของครู ซึ่งผลการวิจัยพบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนบ้านยางสูงด้านสภาพทางกายภาพที่พึงปรารถนามีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ในระดับมาก สำหรับด้านสภาพทางกายภาพที่พึงปรารถนาโดยรวมอยู่ในระดับมาก นั้นอาจเป็นเพราะโรงเรียนมีการบริหารจัดการโดยคำนึงถึงคุณภาพผู้เรียนและบุคลากรเป็นสำคัญ มีการส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อมห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องพักครู ให้มีบรรยากาศถ่ายเท มีแสงสว่างเพียงพอและลักษณะของงานกับสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน มีอาคารเรียน มีห้องปฏิบัติการเรียนการสอน ห้องประชุม แหล่งเรียนรู้ อุปกรณ์ไฟฟ้า ประปา และภูมิทัศน์ โดยบริเวณโดยรอบอยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน จัดทำโครงการรองรับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน ในด้านของเทคโนโลยีและสารสนเทศทำให้ครูเกิดความสุข มีความมุ่งมั่นในการทำงาน สอดคล้องกับ Green ได้ศึกษาการรับรู้ของครู ผู้ปกครอง และนักเรียนเกี่ยวกับคุณลักษณะของโรงเรียนที่ประสิทธิผล ตามรัฐธรรมนูญโรงเรียนในรัฐเท็กซัส พบว่า คุณลักษณะของรัฐธรรมนูญโรงเรียนที่มีประสิทธิผลที่ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนเห็นร่วมกันเห็นด้วยร่วมกัน การจัดสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและเรียบง่าย การจัดบรรยากาศเชิงบวก การกำหนดความคาดหวังสูง การตรวจสอบความสำเร็จอย่างต่อเนื่อง ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอน และสอดคล้องกับ ศศิมาศ

หอมบุญมา ที่พบว่า ความต้องการความปลอดภัย และมั่นคง โดยรวมและข้ออยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก ได้แก่ ท่านคิดว่างานที่ทำอยู่จะให้ความมั่นคงกับอนาคตของท่าน ท่านคิดว่าโรงเรียนเป็นสถานที่ให้ความปลอดภัยในการทำงาน

แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนบ้านยางสูงด้านความตั้งใจเชิงสังคมต่อหน่วยงาน มีค่ามัธยฐานเลขคณิตอยู่ในระดับมาก เนื่องจากความแตกต่างระหว่างบุคคลที่ส่งผลให้แต่ละบุคคลมีความรู้ความสามารถและพัฒนาที่แตกต่างกัน ดังนั้นการมอบหมายงานของผู้บริหารที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลนั้นมีส่วนสำคัญที่จะทำให้ผลของงานมีประสิทธิภาพตรงตามเป้าหมาย และเป้าประสงค์ของผู้บริหารกล่าวคือ การพิจารณาบุคลากรแต่ละคนว่ามีคุณสมบัติความรู้ทักษะความสามารถ จุดอ่อนจุดแข็ง รวมถึงพฤติกรรมและบุคลิกภาพส่วนบุคคลว่ามีความเหมาะสมกับลักษณะงานที่ต้องการใช้คุณสมบัติของบุคลากรอย่างไรและสามารถมอบหมายงานนั้น ๆ ให้กับบุคคลที่เหมาะสมย่อมทำให้งานมีประสิทธิภาพผลและบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดได้นั้นเอง สอดคล้องกับ Egan ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแรงจูงใจและความพึงพอใจของครูที่สอนในโรงเรียนในชิคาโกพบว่า ครูมีระดับความพึงพอใจในระดับสูงเมื่อได้รับมอบหมายลักษณะของงานที่ตรงกับความสามารถของตน และสามารถปฏิบัติงานนั้นให้เกิดความสำเร็จได้

แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนบ้านยางสูงด้านการมีส่วนร่วมในการทำงานอย่างกว้างขวาง มีค่ามัธยฐานเลขคณิตอยู่ในระดับมาก นั้นเกิดจากผู้อำนวยการ และหัวหน้างาน 4 ฝ่ายเปิดโอกาสให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงาน ยอมรับและรับฟังความคิดเห็นจากครูรุ่นน้อง ซึ่งเป็นผลให้เป็นการสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นในหมู่คณะ อีก

ทั้งยังเป็นการทำให้บุคคลรู้สึกถึงความเสมอภาคเท่าเทียมกันในหน่วยงาน สอดคล้องกับ ชนิตา เศษลือ ได้ศึกษาเรื่องแรงจูงใจในการทำงานพบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนบ้านยางสูงด้านสิ่งจูงใจที่เป็นวัตถุ มีค่ามัธยฐานเลขคณิตอยู่ในระดับมาก เหตุที่เป็นเช่นนี้ เพราะครูได้รับการพิจารณาเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นและเลื่อนขึ้นเงินเดือนที่เป็นไปตามเกณฑ์ โดยพิจารณาตามความเหมาะสมกับความสามารถของครู ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูได้รับรู้เกณฑ์ในการเลื่อนขึ้นเงินเดือน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการประเมินเพื่อตรวจสอบคุณสมบัติ รางวัลตอบแทนจากการปฏิบัติงานทำให้ครูมีกำลังใจและทุ่มเทในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow) ซึ่งกล่าวว่า ความต้องการลำดับขั้นที่ 2 ของมนุษย์ คือ ความต้องการความปลอดภัยและความมั่นคง ซึ่งการพิจารณาเลื่อนขึ้นเงินเดือน จะทำให้ครูมีความมั่นคงในอาชีพ อีกทั้งยังเป็นแรงเสริมทางบวกให้ครูภาคภูมิใจในตำแหน่งหน้าที่การงาน ทั้งนี้ยังมีการมอบรางวัลเกียรติบัตรยกย่องประจำปี การให้ครูทำงานที่ถนัดและสนใจ การจัดหาอุปกรณ์สำนักงานที่ดีและเพียงพอต่อการทำงาน การให้ความยุติธรรม การส่งเสริมโอกาสความก้าวหน้าในอาชีพครู สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิรัช รุ่งแจ้ง ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนประถมศึกษา ผลวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีความสำคัญและส่งผลต่อความพึงพอใจมี 4 ปัจจัย โดยเรียงลำดับดังนี้ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ความก้าวหน้าในอาชีพการงาน เงินเดือน และผลประโยชน์เกื้อกูลและหน้าที่ความรับผิดชอบ ด้านสิ่งจูงใจที่เกี่ยวกับโอกาสของบุคคล ซึ่งกล่าวได้ว่าแรงจูงใจของครูขึ้นอยู่กับสิ่งต่าง ๆ ที่ได้รับในขณะ

ปฏิบัติหน้าที่ ในปัจจุบันจะเห็นได้ว่าทุก ๆ หน่วยงานให้ความสำคัญและเห็นคุณค่าของผู้ประกอบวิชาชีพครูมากขึ้นรัฐบาลพยายามยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้ประกอบวิชาชีพครูให้ดีขึ้น เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจ ขวัญและกำลังใจให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว อีกทั้งยังมีการกระตุ้นให้สังคมประณามและเห็นคุณค่าของคนเป็นครูมากขึ้นซึ่งส่งผลให้ครูมีแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลังความสามารถ

ดังจะพบว่าแรงจูงใจด้านโอกาสที่จะมีส่วนร่วมในการทำงานอย่างกว้างขวางอยู่ในระดับมากที่สุดและมีค่ามัธยฐานเลขคณิตสูงที่สุด โดยการเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงานย่อมเป็นการสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นในหมู่คณะ อีกทั้งยังเป็นการทำให้บุคคลรู้สึกถึงความเสมอภาคเท่าเทียมกันในหน่วยงาน สอดคล้องกับผลการวิจัยของไพฑูรย์ ธรรมนิศย์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่องแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าองค์ประกอบด้านการสร้างแรงจูงใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ ความต้องการสัมฤทธิ์ผล ความต้องการความรักและผูกพัน และความต้องการมีอำนาจ ส่วนองค์ประกอบในด้านที่มีผลต่อความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 4 ด้านคือ การได้รับการยอมรับนับถือ ลักษณะของงาน เพื่อนร่วมงาน สภาพการทำงาน และอยู่ในระดับปานกลาง 5 ด้านคือ หน่วยงานและการจัดการ การเลื่อนตำแหน่ง รายได้ ผลประโยชน์ เกียรติ และการนิเทศ สอดคล้องกับ Wagner ได้ศึกษาเรื่องแรงจูงใจและความก้าวหน้าทางอาชีพของครูบรรจุใหม่ ผลการวิจัยพบว่ามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางบวกซึ่งตัวแปรสามประการ

ในด้านแรงจูงใจในการทำงาน ได้แก่ การสนับสนุนของผู้บริหาร ธรรมชาติของงาน และความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานเป็นตัวแปรทำนายความสนใจภัยในการพัฒนาอาชีพ

2. แนวทางการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนบ้านยางสูง มีหลายแนวทางตัวอย่างเช่น

2.1 ด้านสิ่งจูงใจที่เป็นวัตถุ เช่น เงินเดือนและสวัสดิการที่ได้รับเหมาะสมกับปริมาณงานที่ปฏิบัติ โรงเรียนต้องมีการจ่ายเงินเดือนเพื่อตอบแทนการปฏิบัติงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบ จูงใจให้มีการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพส่งเสริมขวัญกำลังใจของผู้ปฏิบัติงาน และเสริมสร้างฐานะความเป็นอยู่ของครอบครัวผู้ปฏิบัติงานอย่างเป็นธรรมตามภาระงานของครูแต่ละคนได้รับมอบหมาย

2.2 ด้านสิ่งจูงใจที่เกี่ยวกับโอกาสของบุคคล เช่นการให้โอกาสที่ได้รับอำนาจพิเศษในการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบ ผู้บริหารควรให้อำนาจการตัดสินใจในงานที่มอบหมาย หรือสิทธิพิเศษในการปฏิบัติงาน เพื่อให้ครูผู้ปฏิบัติงานเห็นถึงความสำคัญของตนเอง และมีความกระตือรือร้นต่องานที่ปฏิบัติที่ได้รับมอบหมายมากขึ้น

2.3 ด้านสภาพทางกายภาพที่พึงปรารถนา โดยการเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพียงพอต่อความต้องการและสามารถใช้ประโยชน์ได้จริง เช่น ห้องปฏิบัติการ ห้องพักครู ให้เพียงพอต่อความต้องการ และสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน เช่น ภายในอาคารเรียนมีห้องปฏิบัติการเรียนการสอน ห้องประชุม แหล่งเรียนรู้ อุปกรณ์ไฟฟ้า ประปา และภูมิทัศน์ทั้งในห้องเรียนและโดยรอบอยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน

2.4 ด้านผลประโยชน์ทางอุดมคติ การสร้างวัฒนธรรมองค์กรให้ครูมีการได้บำเพ็ญ

ประโยชน์ต่อผู้อื่นและสังคม โดยการจัดกิจกรรม CSR ที่เชื่อมโยงกับจริยธรรม ซึ่งอาจจะทำในลักษณะของการสร้างระบบมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือความปลอดภัยและประชาสัมพันธ์ให้สังคมทราบ โดยอาจจะไม่มีกิจกรรมพิเศษอื่น ๆ ที่เป็นรูปธรรม

2.5 ด้านความตั้งใจเชิงสังคม ต่อเนื่องจากครูแต่ละคนมีความคิด และทัศนคติที่แตกต่างกันออกไป การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล หัวใจสำคัญต้องเริ่มจากผู้บริหารต้องประพฤติตนเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับครู โดยเริ่มต้นจากสิ่งง่าย ๆ ในชีวิตประจำวัน เช่น การไม่วิพากษ์วิจารณ์ ล้อเลียน รูปลักษณ์ของคนอื่นที่ไม่เหมือนเรา ไม่ให้คุณค่ากับภาพลักษณ์ภายนอกมากกว่าความสำคัญของจิตใจ จริง ๆ ซึ่งเป็นเหมือนการปลูกฝังทัศนคติที่ดีได้ ดังนั้น หากผู้บริหารต้องการให้ครูมีแนวคิดในการดำรงชีวิตอย่างไร เริ่มได้จากการเป็นตัวอย่างให้เห็น

2.6 ด้านการปรับสภาพการทำงานให้เหมาะสมกับวิธีการและทัศนคติของบุคคล ซึ่งการทำงานของครูแต่ละคนแล้วมีความแตกต่างกันในด้านของความสามารถเฉพาะตัว ดังนั้นผู้บริหารจำเป็นต้องมอบหมายงานตามความถนัดและเหมาะสม เช่น ครูชายอาจมอบหมายงานอาคารสถานที่ ครูที่มีความละเอียดถี่ถ้วน ละเอียดรอบคอบ อาจให้ดูงานเรื่องการเงินและพัสดุ เป็นต้น

2.7 ด้านการมีส่วนร่วมในการทำงานอย่างกว้างขวาง โรงเรียนต้องให้ครูทุกคนสามารถที่จะแสดงความคิดเห็นในการทำงานได้อย่างอิสระออกมาได้ ซึ่งผู้บริหารควรที่จะรับฟังความคิดเห็นของครูอย่างเคารพเพื่อให้ครูทุกคนเกิดความรู้สึกว่าตนเองได้มีส่วนร่วมและเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญต่อการปฏิบัติงานต่าง ๆ ในโรงเรียน

2.8 ด้านสภาพการอยู่ร่วมกัน

ควรให้ความสำคัญต่อการอยู่ร่วมกันฉันท์มิตรในหมู่เพื่อนร่วมงาน ควรให้ครูทุกคนมีความสนิทสนมกลมเกลียวกันผ่านระบบการบริหารงานที่ต้องพึ่งพาอาศัย ไม่เป็นระบบแข่งขันจึงจะทำให้ครูในโรงเรียนเกิดความรักและเอื้ออาทรต่อกัน ดังนั้นครูที่จะมีกิจกรรมให้ครูภายในโรงเรียนทำร่วมกัน เช่น การร่วมกันทำงานต่าง ๆ แบบมีส่วนร่วม การทำการประเมินการทำงานแบบ 360 องศา เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนบ้านยางสูง สิ่งจูงใจที่เกี่ยวกับโอกาสของบุคคล อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยเลขคณิต จากมากไปน้อยดังนี้ โอกาสได้รับเกียรติยศ การยกย่อง ชมเชยจากการปฏิบัติงาน โอกาสที่ได้รับความก้าวหน้าในตำแหน่งที่สูงขึ้น และโอกาสที่ได้รับอำนาจพิเศษในการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบ ตามลำดับ เมื่อพิจารณาจากค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่ามีกระจายน้อย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน

1. ผู้บริหารโรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ครูได้แสดงความสามารถในการทำงานเพื่อเป็นการ Benchmarking ระหว่างเพื่อนครูในโรงเรียน เพื่อส่งเสริมโอกาสได้รับเกียรติยศ การยกย่อง ชมเชยจากการปฏิบัติงานที่ตนเองรับผิดชอบ อาจมีการจัดกิจกรรมโครงการให้ครูได้แสดงผลงานของตนเอง ให้ประจักษ์แก่สายตาเพื่อนครูด้วยกัน เช่น โครงการประกวด Best practice กิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อเป็นการเสริมสร้างความภูมิใจให้เกิดแก่เจ้าของผลงานนั่นเอง ตลอดจนกล่าวชื่นชมเมื่อสามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จจุล่งตามเป้าหมาย มีการให้รางวัลตอบแทนเล็ก ๆ น้อย ๆ เป็นต้น

2. ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูปฏิบัติหน้าที่ที่

รับมอบหมายจนประสบความสำเร็จต้องได้รับการพิจารณาโอกาสที่ได้รับความก้าวหน้าในตำแหน่งที่สูงขึ้น เพื่อเป็นการส่งเสริมวัฒนธรรมการทำงานที่ดีของโรงเรียน เพื่อให้เพื่อนครูได้ใช้ความสามารถที่ตนมีในการทำงานอย่างเต็มความสามารถ และอุทิศตนเพื่อการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ได้มีโอกาสก้าวหน้ามากกว่าคนอื่น ตลอดจนอาจมีการให้อำนาจพิเศษในการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบ เพื่อให้ครูรู้สึกว่าการปฏิบัติงานมีความสำคัญต่อหน่วยงานหรือองค์กร เป็นการกระตุ้นให้บุคลากรที่ปฏิบัติงานอย่างเต็มกำลังความสามารถอยู่แล้วมีกำลังใจในการปฏิบัติงานต่อไป และเพื่อเป็นการกระตุ้นให้บุคคลอื่น ๆ เห็นเป็นตัวอย่างและสามารถปฏิบัติงานอย่างเต็มกำลังความสามารถไปด้วย ซึ่งทั้งหมดล้วนแล้วแต่เป็นผลดีต่อหน่วยงานหรือองค์กรในเรื่องของการปฏิบัติงานต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแก่ผู้เรียน หากครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถจัดการศึกษาควบคู่กับการดำรงชีวิตที่มั่นคงและมีความสุข

จะส่งผลให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นแบบอย่างแก่ผู้เรียนในด้านการเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ได้มากขึ้นกล่าวคือในด้านที่ได้อยู่แล้วผู้บริหารก็ควรส่งเสริมสนับสนุนให้คงเดิมหรือดีขึ้นและด้านที่ยังคงต้องมีการปรับปรุงพัฒนา ผู้บริหารก็ควรให้ความสำคัญและปรับปรุงพัฒนาให้ดีเท่าเทียมกันในทุก ด้านต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 42. ควรศึกษาเปรียบเทียบแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูจำแนกตามขนาดของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4
3. ควรศึกษาแนวทางการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ, คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล 2546 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การ รับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2546) : 6 - 7.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 (กรุงเทพฯ : พรินทวนกราฟฟิค, 2545), 2-3.
- ปรีชา คัมภีรปกรณ, “การบริหารทรัพยากรการศึกษา”, พิมพ์ครั้งที่ 3 (นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2545), 11.
- มนต์สิงห์ ไกรสมสุข, “แรงจูงใจในการทำงานที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของครูในโรงเรียนคาทอลิก สังกัดอัคร สังฆมณฑลกรุงเทพฯ” (วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2552), บทคัดย่อ
- สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, รายงานการติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้อัตระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กรุงเทพฯ : เพลิน สดุดิโองจำกัต, 2551), 1.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, โครงการพัฒนาวิชาชีพผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาประจำ

การ:ชุดวิชาการจัดการองค์การทางการศึกษา (กรุงเทพฯ : สำนักพัฒนาและส่งเสริมวิชาชีพ, 2549).
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, รายงานความก้าวหน้าการจัดการเรียนรู้ระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน
ปี 2551 – 2552 (กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552), 13.

**การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรีเขต 1
Participatory Management and School Effectiveness Under Non-
thaburi Primary Educational Service Area Office 1**

วิบูลร นิลพิบูลย์*
นุชนรา รัตนศิริระประภา**

วันรับ 16 / พฤษภาคม / 2565

ตรวจสอบ 25-30 / พฤษภาคม / 2565

ตอบรับ 20 / มิถุนายน / 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ
1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี
เขต 1 2) ประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรีเขต 1 3)
ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับ
ประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษานนทบุรีเขต 1 กลุ่มตัวอย่าง
คือ บุคลากรทางการศึกษา 140 คน จาก 28
โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น
เกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิด

ของ สวอนส์เบิร์กและประสิทธิผลของโรงเรียนตาม
แนวคิดของมอห์ต สติติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
คือความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐานและการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
ของ เพียร์สัน
ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของ
โรงเรียนโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
ที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจาก
มากไปหาน้อย ดังนี้ ความยึดมั่นผูกพัน ความมีอิสระ
ในการปฏิบัติงาน การไว้วางใจกัน และการตั้งเป้า
หมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน 2) ประสิทธิภาพของ

*นักศึกษานิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

E-mail: n.jiujitsu@gmail.com

**อาจารย์ที่ปรึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

โรงเรียนโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ดังนี้ ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน ความสามารถในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาโรงเรียน ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีเจตคติทางบวก และความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 3) การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : การบริหารแบบมีส่วนร่วม, ประสิทธิภาพของโรงเรียน

Abstract

The purposes of this study were to determine: 1) the Participatory management of schools under Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 1 2) Effectiveness of schools under Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 1, and 3) the relationship between the Participatory management and effectiveness of schools under Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 1. The sample were 140 school personnels from 28 schools. The instrument was opinionnaire, regarding the participatory management theory of Swansburg and concept of Mott on effectiveness of school. Data were statistically analyzed to determine frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation and correlation coefficient.

The study revealed that 1) all aspects of participatory management were in the highest level; namely, commitment, autonomy, trust, and setting goals and objectives togetherness, respectively 2) all aspects of school effectiveness showing ability level was in the highest level; namely, ability to solve problem in the school, ability to change and develop the school, ability to create a positive attitude in students, and ability to make students have high academic achievement, respectively 3) The relationship between the participatory management and the effectiveness of schools under the Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 1 was statistically significant at the .01 level.

Keywords: Participatory Management , School Effectiveness.

บทนำ

การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพรูปแบบหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กร ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐ หรือเอกชน โดยมุ่งที่จะสร้างความร่วมมือร่วมใจเพื่อให้งานสำเร็จ การที่องค์กรจะประสบความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายนั้น ตัวชี้วัดที่จะเป็นเครื่องตัดสินในขั้นสุดท้ายว่าการบริหารองค์กรบริหารองค์การประสบความสำเร็จหรือไม่เพียงใด ก็คือ ประสิทธิภาพขององค์กร ซึ่งมีความสำคัญยิ่งในศาสตร์ทางการบริหาร เป็นการแสดงถึงการบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ขององค์กร (Etzioni, 1964: 8)

โรงเรียนเป็นองค์กรทางการศึกษาที่มีการกิจหลักสำคัญคือ การพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ คุณธรรม สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข การพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพจึงเป็นหน้าที่ของทุกคนที่เกี่ยวข้อง โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้บริหารและเป็นผู้ดำเนินการขับเคลื่อน ผู้บริหารต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารการศึกษา เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลโดยอาศัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมด้วยการเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานทุกคนแสดงออกถึงแนวคิดต่าง ๆ แต่คงไว้ซึ่งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของโคภิตา คล้ายหนองสรวง (Klainongsuang, 2015: 5) ที่พบว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา

โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ยังคงพบว่ามีปัญหาด้านการบริหารโรงเรียนและประสิทธิผลในภาพรวมของแต่ละโรงเรียน เนื่องจากการปรับเปลี่ยนผู้บริหาร การย้ายของครู รวมทั้งระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารไม่มากนัก ส่งผลให้กระบวนการมีส่วนร่วมของครู ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้องมีข้อติดขัด ไม่ต่อเนื่อง อีกทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในระยะ 3 ปีที่ผ่านมา พบว่า ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-Net) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาพรวมอยู่ในระดับสูงกว่าระดับเขตพื้นที่ ระดับสังกัดและระดับประเทศ (Nonthaburi Primary Educational Service

Area Office 1, 2020: 12) แต่ยังเป็นแนวโน้มที่ภาพรวมของแต่ละรายวิชามีค่าเฉลี่ยลดลงในทุกๆปี

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจในการทำวิจัยเรื่อง “การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1” เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดและใช้เป็นข้อมูลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อทราบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1
2. เพื่อทราบประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1
3. เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตเนื้อหาการวิจัยโดยมุ่งศึกษาเพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 สำหรับการบริหารแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยใช้แนวคิดของสวอนส์เบิร์ก (Swansburg, 1996: 391-393) ซึ่งแบ่งองค์ประกอบของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ 4 ด้าน ได้แก่ 1) การไว้วางใจกัน (trust) 2) ความยึดมั่นผูกพัน (commitment) 3) การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน (goals and objectives) 4)

ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน (autonomy) ใน ส่วนของประสิทธิผลของโรงเรียน ผู้วิจัยใช้แนวคิด ของมอทท์ (Mott, 1972: 75) ประกอบไปด้วย 4 ด้าน คือ 1) ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง (Productivity) 2) ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีเจตคติทาง บวก (Positive Attitude) 3) ความสามารถในการ เปลี่ยนแปลงและพัฒนาโรงเรียน (Adaptability) และ 4) ความสามารถในการแก้ปัญหาภายใน โรงเรียน (Flexibility)

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรีเขต 1 จำนวนทั้งสิ้น 32 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรีเขต 1 จำนวน

32 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง 28 โรงเรียน โดย ได้จากการเปิดตารางประมาณการกำหนดขนาด กลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970: 607-610) และใช้วิธีการ สุ่มแบบแบ่งประเภท (Stratified Random Sampling) จำแนกตามอำเภอที่ตั้งของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 คือ อำเภอเมืองและอำเภอบางกรวย ผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 5 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการหรือผู้ รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ จำนวน 1 คน หัวหน้ากลุ่มงานหรือหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 1 คน ครู จำนวน 2 คน และคณะกรรมการ สถานศึกษาชั้นพื้นฐานจำนวน 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูล ทั้งสิ้น 140 คน ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูล

อำเภอ	ประชากร (โรง)	กลุ่ม ตัวอย่าง (โรง)	ผอ./รอง ผอ./ร.ก.	ผู้ให้ข้อมูล (คน)			รวม (คน)
				หัวหน้า กลุ่มงาน / กลุ่มสาระ	ครู	คณะกรรมการ สถานศึกษา ฯ	
อำเภอเมือง	22	19	19	19	38	19	95
อำเภอ บางกรวย	10	9	9	9	18	9	45
รวม	32	28	28	28	56	28	140

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นจำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ในเรื่อง เพศ อายุ วุฒิ

การศึกษา และตำแหน่งปัจจุบัน มีลักษณะเป็นแบบ ตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ให้ (Forced choice)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน ตามแนวคิดของสวอนส์เบิร์ก (Swansburg) ประกอบด้วยองค์ประกอบ

4 ประการ คือ 1)การไว้วางใจกัน (Trust) 2) ความยึดมั่นผูกพัน (Commitment) 3) การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน (Goals and Objectives) 4) ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน (Autonomy)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน ตามแนวคิดของ มอท์ (Mott) มี 4 ด้าน ได้แก่ 1) ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง (Productivity) 2) ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีเจตคติทางบวก (Positive Attitude) 3) ความสามารถในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาโรงเรียน (Adaptability) 4) ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน (Flexibility)

แบบสอบถามความคิดเห็น ตอนที่ 2 และ ตอนที่ 3 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert's five rating Scale) (Likert, 1961)

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวความคิด ทฤษฎี เอกสาร และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องทั้งงานวิจัยในประเทศและต่างประเทศ นำผลการศึกษามาประยุกต์ตัวชี้วัดให้เหมาะสมกับงานวิจัย สร้างเป็นเครื่องมือโดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้วยเทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence) เลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า 0.5 ขึ้นไป พบว่าจากผลการวิเคราะห์ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 จากนั้นนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการหรือรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ หัวหน้ากลุ่มงานหรือหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้

รู้ ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 6 โรงเรียนละ 5 คน รวมทั้งสิ้น 30 ฉบับ แล้วนำผลมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามตามวิธีของครอนบาค(Cronbach, 1984) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.910

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความร่วมมือไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการส่งและรับแบบสอบถามด้วยตนเอง ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้เตรียมช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ในการตอบแบบสอบถามทาง google form เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ตอบแบบสอบถามสำรองไว้อีกช่องทางหนึ่ง

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนแล้ว จึงดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามจัดระเบียบข้อมูลลงรหัสและนำข้อมูลมาคำนวณหาค่าสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1.วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ค่าความถี่ (frequency) และร้อยละ (percentage)

2.วิเคราะห์ระดับของการบริหารแบบมีส่วนร่วมและประสิทธิผลของโรงเรียนโดยใช้ค่ามัธยฐานเลขคณิต(Arithmetic mean : $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) โดยนำค่ามัธยฐานเลขคณิตของคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 1981: 174)

3.วิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียน

ใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (rxy) ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณได้จากโปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้ง 140 ฉบับ จากโรงเรียน 28 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 100 จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิ การศึกษา และตำแหน่งปัจจุบัน โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 62.86 เป็นเพศชาย จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 37.14 มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปีมากที่สุด จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 30.71 รองลงมาคือมีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 29.29 รองลงมาคือมีอายุไม่เกิน 30 ปี จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 22.14 และน้อยที่สุดคือ มีอายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 17.86 วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุดจำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 48.57 รองลงมาคือระดับปริญญาโท จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 46.43 ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน

5 คน คิดเป็นร้อยละ 3.57 และระดับปริญญาเอก จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.43 สำหรับตำแหน่งปัจจุบันพบว่า มีผู้ตอบแบบสอบถามในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน หรือตำแหน่งรองผู้อำนวยการโรงเรียน หรือวิชาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 หัวหน้ากลุ่มงานหรือหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 ตำแหน่งครู จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 ตำแหน่งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่ามัธยฐานเลขคณิต (Arithmetic mean : $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) มีรายละเอียดตามตารางที่ 2 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1

(n=140)			
การบริหารแบบมีส่วนร่วม		$\bar{X}$	S.D.
	ระดับ		
1	การไว้วางใจ (X_1)	4.58	0.49
2	ความยึดมั่นผูกพัน (X_2)	4.63	0.48
3	การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน (X_3)	4.53	0.51
4	ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน (X_4)	4.60	0.48
รวม (X_{tot})		4.59	0.45
	มากที่สุด		

จากตารางที่ 2 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.59 , S.D. = 0.45) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 อยู่ในระดับมากที่สุดในทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่ามัธยฐานเลขคณิตมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านความยึดมั่นผูกพัน ($\bar{X}$ = 4.63 , S.D. = 0.48) ด้านความมีอิสระในการปฏิบัติงาน ($\bar{X}$ = 4.61 , S.D. = 0.48) ด้านการไว้วางใจ ($\bar{X}$ = 4.58, S.D. = 0.49) และด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน ($\bar{X}$ = 4.53, S.D. = 0.51) เมื่อ

พิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า อยู่ระหว่าง 0.48 - 0.51 มีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้มัธยฐานเลขคณิต ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1

(n=140)

การบริหารแบบมีส่วนร่วม		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	การไว้วางใจ (X_1)	4.58	0.49	มากที่สุด
2	ความยึดมั่นผูกพัน (X_2)	4.63	0.48	มากที่สุด
3	การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน (X_3)	4.53	0.51	มากที่สุด
4	ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน (X_4)	4.60	0.48	มากที่สุด
รวม (X_{tot})		4.59	0.45	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.63 , S.D. = 0.42) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่ามัธยฐานเลขคณิตมากไปหาน้อยดังนี้ ความสามารถในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาโรงเรียน ($\bar{X}$ = 4.67 , S.D. = 0.43) ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน ($\bar{X}$ = 4.67 , S.D.

= 0.46) ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีเจตคติทางบวก ($\bar{X}$ = 4.60 , S.D. = 0.48) และความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ($\bar{X}$ = 4.53 , S.D. = 0.45) เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า อยู่ระหว่าง 0.43 - 0.48 มีการกระจายข้อมูลน้อย แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์

ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 วิเคราะห์โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) ผลดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความสัมพันธ์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 โดย ภาพรวมและรายด้าน

(n=140)

ประสิทธิผล ของโรงเรียน การบริหาร แบบมีส่วนร่วม	ความสามารถใน การผลิตนักเรียนให้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนสูง (Y ₁)	ความสามารถใน การผลิตนักเรียนให้ มีเจตคติทางบวก (Y ₂)	ความสามารถใน การเปลี่ยนแปลง และพัฒนา โรงเรียน (Y ₃)	ความสามารถใน การแก้ปัญหา ภายในโรงเรียน (Y ₄)	ภาพรวม (Y _{tot})
การไว้วางใจกัน(X ₁)	.732**	.764**	.788**	.786**	.824**
ความยืดหยุ่นผูกพัน (X ₂)	.696**	.729**	.764**	.759**	.791**
การตั้งเป้าหมายและ วัตถุประสงค์ ร่วมกัน (X ₃)	.742**	.674**	.750**	.686**	.764**
ความมีอิสระในการ ปฏิบัติงาน (X ₄)	.812**	.758**	.808**	.790**	.849**
ภาพรวม (X _{tot})	.809**	.793**	.844**	.818**	.875**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม (X_{tot}) กับประสิทธิผลของโรงเรียน (Y_{tot}) ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันและเป็นความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับมาก ($r_{xy} = 0.875^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วม (X₁-X₄) กับประสิทธิผลของโรงเรียน (Y₁-Y₄) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 พบว่า ด้านการมีอิสระในการปฏิบัติงาน (X₄) กับความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง (Y₁) มีความสัมพันธ์กันในระดับมาก (r_{xy}

$= 0.812^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน (X₃) กับความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีเจตคติทางบวก (Y₂) มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ($r_{xy} = 0.674^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 ผลปรากฏดังนี้

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

นนทบุรีเขต 1 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรีเขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 มีความสัมพันธ์กัน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรีเขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 เป็นกลุ่มผู้บริหารยุคใหม่ที่ยึดหลักการมีส่วนร่วมเป็นสำคัญ โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการบริหารและจัดการศึกษา ทั้งการวางแผน การแสดงความคิดเห็น การประสานงาน การประชุม การรายงานและติดตามผล เป็นต้น เริ่มต้นจากการที่ผู้บริหารมีความไว้วางใจในความรู้ความสามารถของครูและบุคลากรในโรงเรียน จึงเกิดกระบวนการทำงานที่เน้นการมีส่วนร่วมให้ครู ชุมชนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการทำงานมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ใช้การรับฟังความคิดเห็นมาเป็นข้อปรับปรุงในการพัฒนางาน ประกอบกับการที่ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทุกคนในโรงเรียนมีความรักและมุ่งมั่นพัฒนาเพื่อให้โรงเรียนก้าวไปในทิศทางที่ดีขึ้น จึงเป็นความพร้อมที่จะร่วมมือกันพัฒนาโรงเรียนเพื่อให้บรรลุ

เป้าหมายของโรงเรียนที่กำหนดไว้ตามแผนปฏิบัติงานในแต่ละปี นอกจากนั้นการที่ผู้บริหารให้อิสระและโอกาสแก่ครูในการทำงานก็เป็นแรงกระตุ้นให้ครูรู้สึกมั่นใจในตนเองและมีความเชื่อมั่น ผูกพันรักและศรัทธาในองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นัยนา นิลพันธ์ (2556) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะผู้นำกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 จากผลการวิจัยพบว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสังกัดเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้านโดยมีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกันมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดรองลงมาคือความยึดมั่นผูกพันความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงานและการไว้วางใจกันตามลำดับเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 ได้เล็งเห็นความสำคัญในการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมซึ่งการปรับเปลี่ยนกระบวนการขั้นตอนในการบริหารโดยเน้นการมีส่วนร่วมเป็นหลักก่อให้เกิดการพัฒนาแนวคิดสร้างสรรค์และวัฒนธรรมอันดีงามอันจะนำไปสู่การบริหารแบบมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการทุกฝ่าย ทั้งนี้แรงบันดาลใจในการปฏิบัติงานหนึ่งอาจมาจากการให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานซึ่งทำให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับงานวิจัยของฤทัยรัตน์ ปัญญาสม (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 9 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งในภาพรวมและรายด้าน ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุดในการภาพรวม ซึ่งการมีส่วนร่วมใน

การรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การยึดมั่นผูกพันมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งเป็นลำดับแรกทั้งนี้เพราะ ผู้บริหารให้การสนับสนุนช่วยเหลือและฝึกอบรมแก่ครูและบุคลากรในโรงเรียนเป็นอย่างดี ครูทุกคนจึงเกิดความยึดมั่นผูกพันที่ได้จากการพัฒนา การยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียนเกิดจากการที่บุคลากรทุกคนในโรงเรียนรู้ถึงเป้าหมายและมีโอกาสได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจกับผู้บริหาร เมื่อมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่มีส่วนร่วมมากขึ้นบุคลากรทุกคนก็จะมีความขยันหมั่นเพียร อุตสาหะ ทำให้เกิดผลผลิตที่ดีในการทำงานมากขึ้น โรงเรียนจึงประสบผลสำเร็จสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนิษฐา สุขสมัย (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรวิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรด้านความยึดมั่นผูกพันมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดซึ่งสูงที่สุดกว่าทุกๆ ด้านแต่ไม่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานวิทยาลัยเทคโนโลยีสยามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงสามารถกล่าวได้ว่า การยึดมั่นผูกพันในโรงเรียนมีความสำคัญที่ส่งให้กระบวนการทำงานพัฒนาได้ดีขึ้น สามารถสร้างความรู้สึกที่ผูกพันกับโรงเรียนก่อให้เกิดความมุ่งมั่นในการทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของไคริดา คล้ายหนองสรวง (2558) ที่ศึกษาเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม

ศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 3 ในระดับสูง สามารถสรุปได้ว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมมีความสำคัญในการบริหารองค์การเป็นอย่างมากเพราะเมื่อผู้บริหารให้ออกาสแก่ครู บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสถานศึกษาเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหาร มีการทำงานที่เป็นอิสระทั้งด้านความคิดและอำนาจตัดสินใจเมื่อได้รับมอบหมายงาน ตลอดจนมีสิทธิในการเสนอแนะความคิดเห็นเพื่อร่วมกันแก้ปัญหา ย่อมเป็นแรงจูงใจให้ครูและบุคลากรเกิดความรู้สึกผูกพันและร่วมกันรับผิดชอบต่อสิ่งที่ร่วมกันตัดสินใจดำเนินงาน ให้องค์การประสบผลสำเร็จต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลแก่โรงเรียน

2. ประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะทั้งผู้บริหารและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 มีทักษะในการบริหารงานที่ดี มีกระบวนการในการทำงานอย่างเป็นขั้นตอนเป็นระบบ ผู้บริหารผ่านการอบรมหลักสูตรพัฒนาก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการมาอย่างเข้มข้น จึงมีทักษะการบริหารที่มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลที่เป็นรูปธรรมชัดเจน สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ครู บุคลากร นักเรียนตลอดจน

ชุมชนพื้นที่โดยรอบโรงเรียน ส่งผลให้ผู้ปกครอง ชุมชนพร้อมที่จะให้ความร่วมมือในการพัฒนา นักเรียน ส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน กระตุ้นให้นักเรียนพร้อมที่จะเรียนรู้ ตามกระบวนการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ที่มีครูเป็นผู้จัดกิจกรรมที่ตรงตามหลักสูตรโดยใช้ เทคโนโลยีในการสอนที่หลากหลาย มีการวัดและ ประเมินผลที่มีประสิทธิภาพด้วยเครื่องมือการ วัดผลที่ตรงตามศักยภาพของนักเรียน ครูสามารถ จัดกระบวนการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีทัศนคติ ที่ดีต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศ ชาติได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ ปกครอง ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้น ฐานร่วมกำหนดนโยบายและรับทราบข้อมูลต่างๆ ของโรงเรียนด้วยการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทาง ที่หลากหลาย ส่งผลให้โรงเรียนเป็นที่ชื่นชมของผู้ ปกครอง เกิดการแลกเปลี่ยนระหว่างโรงเรียนชุมชน และองค์กรภายนอกเพื่อพัฒนาโรงเรียน สอดคล้อง กับงานวิจัยของธัญญรัตน์ สิมมา (ธัญญรัตน์ สิมมา, 2561) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารเวลากับประสิทธิผล ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารเวลาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียง ลำดับค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปหาน้อย คือ การ จัดทำปฏิทินงาน การรู้จักปฏิเสธ การวางแผน การ จัดลำดับของกิจกรรม การควบคุมงานเอกสาร และ การบริหารจัดการเวลาที่ไร้ประโยชน์ 2) ประสิทธิภาพ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ในภาพรวมและราย ด้านอยู่ในระดับมาก เรียงค่าลำดับมัธยฐานเลขคณิต จากมากไปหาน้อย คือ การใส่ใจในงาน การคง อยู่ของนักเรียน คุณภาพโดยรวม ความพึงพอใจ

ในงาน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน 3) การบริหารเวลากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นความสัมพันธ์แบบคล้าย ตามกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความ สามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน มีค่ามัธยฐาน เลขคณิตอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นอันดับแรก ทั้งนี้ เกิดจากการที่ผู้บริหารมีทักษะในการแก้ปัญหาที่ ดี ทุกคนในโรงเรียนร่วมมือกันในการทำงานทั้ง การมุ่งมั่นตั้งใจพัฒนาคุณภาพนักเรียนซึ่งเห็นได้ ชัดจากการที่ภาพรวมของคะแนนการสอบระดับ ชาติต่างๆของนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 อยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานและสูงกว่าค่า เฉลี่ยระดับประเทศใน ทุกรายวิชา กิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนในสังกัดประสบความสำเร็จตามที่ มุ่งหวัง ผู้บริหารและครูมีการพัฒนาตนเองพร้อม ที่จะรับการเปลี่ยนแปลงในทุกสภาวะการณ์ ครู มีกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ นักเรียนรู้จักการคิดแก้ปัญหา คิดอย่างเป็นระบบ คิดนอกกรอบแต่ยังคงยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม อันดีตามหลักธรรมของศาสนา สอดคล้องกับงาน วิจัยของ อำนวยพร สอึงทอง (2556) ได้ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผล ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ ศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 2 โดยคุณภาพ ชีวิตของผู้บริหารใช้ตามแนวคิดขององค์การยูเนส โก 5 ประการ ประกอบด้วย ด้านสภาพทั่วไปของ ชีวิต ด้านสังคมด้านเศรษฐกิจ ด้านความเป็นมนุษย์ และด้านสิ่งแวดล้อม ส่วนประสิทธิผลของสถาน ศึกษาใช้ตามแนวคิดของลูเนนเบิร์กและออสเตน 7 ประการ ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมเป็นระเบียบ

และปลอดภัย พันธกิจของโรงเรียนมีความชัดเจน มีภาวะผู้นำทางวิชาการ มีบรรยากาศของความคาดหวังที่สูง ท่วมท้นเวลาในการทำงาน มีการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผู้ปกครอง ผลการศึกษาพบว่า 1) คุณภาพชีวิตของผู้บริหารในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แยกพิจารณารายด้านพบในลักษณะเดียวกัน คือ อยู่ในระดับมากที่สุด 4 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ คุณภาพชีวิตด้านสังคม คุณภาพชีวิตด้านความเป็นมนุษย์ คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจ ส่วนคุณภาพชีวิตด้านสภาพทั่วไปของชีวิตอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิภาพของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

3. การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้ เพราะผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 นำแนวคิดของการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดของสวอนส์เบิร์ก (Swansburg) ทั้ง 4 องค์ประกอบมาใช้ร่วมกับบทกฤษฎีการบริหารอื่นๆตามบริบทของแต่ละโรงเรียน กล่าวคือ การไว้วางใจ การยึดมั่นผูกพัน การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน และการมีอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน ดังจะเห็นได้จากผลของการวิจัยที่แสดงให้เห็นว่า เมื่อทุกคนในโรงเรียนมีรู้สึกถึงความยึดมั่นผูกพันจะมีผลต่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นตามไปด้วย อีกประการหนึ่งคือหากผู้บริหารมีความไว้วางใจและสามารถทำให้ครู บุคลากร รวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องกับ

โรงเรียนรับรู้ถึงการไว้วางใจที่ผู้บริหารมีต่อผู้ปฏิบัติ ก็จะส่งผลให้การทำงานราบรื่น มีประสิทธิภาพจนประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับกัญญ์วัญ ธารีบุญ (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ โดยเรียงจากมากไปน้อย ดังนี้คือ ความผูกพันต่อองค์กร การพัฒนาทีม การกระจายอำนาจ การไว้วางใจกัน การให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ การตัดสินใจร่วมกัน การร่วมกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ความเป็นอิสระในการบริหารองค์การและเข้าใจธรรมชาติขององค์การ 2) ประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมของผู้บริหาร ประกอบด้วย 12 องค์ประกอบ คือ ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ บรรยากาศการทำงานที่ปราศจากพิธีรีตอง การมีส่วนร่วม การรับฟังซึ่งกันและกัน ความไม่เห็นด้วยในทางบวก ความเห็นพ้องกัน การสื่อสารที่เปิดเผย บทบาทและการมอบหมายงานที่ชัดเจน ภาวะผู้นำร่วมความสัมพันธ์กับภายนอก รูปแบบการทำงานที่หลากหลาย และการประเมินผลงานของตนเอง และ 3) การบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านความเป็นอิสระในการบริหารองค์การ ($r = 0.58$) ด้านความผูกพันต่อองค์กร ($r = 0.53$) และด้านการร่วมกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ($r = 0.43$) ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัย ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกันว่า มีความเหมาะสม เป็นประโยชน์ และสามารถนำไปใช้ได้จริง สอดคล้องกับกรอบแนวคิดทฤษฎีการวิจัย สอดคล้องกับผลการวิจัยของศิริลักษณ์ แซ่ไคว่ (2558) ที่ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษากลุ่มศรีราชา 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ

ศึกษาประณตศึกษาชลบุรี เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า

- 1) การใช้อำนาจของผู้บริหารกลุ่มศรีราชา 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประณตศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยสามอันดับแรก ได้แก่ อำนาจข่าวสารข้อมูล อำนาจพึ่งพาและอำนาจจากความเชี่ยวชาญตามลำดับ
- 2) ประสิทธิภาพของสถานศึกษากลุ่มศรีราชา 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประณตศึกษาชลบุรีเขต 3 พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากพิจารณาเป็นรายด้านเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยสามอันดับแรก ได้แก่ ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา และด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น
- 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารกับประณตผลของสถานศึกษากลุ่มศรีราชา 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประณตศึกษาชลบุรีเขต 3 โดยรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับปานกลางถึงระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกันมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ในลำดับสุดท้าย ผู้บริหารโรงเรียนจึงควรเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการประชุมวางแผนการทำงานให้มากขึ้น เช่น การ SWOT เพื่อวางแผนการปฏิบัติงานให้บ่อยและเป็นรูปธรรมมากขึ้นกว่าเดิมในทุกๆ กิจกรรม โดยให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนรับทราบร่วมกัน จากนั้นผู้บริหารนำข้อมูลเสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อร่วมกันวางแผน รับรู้ข้อมูลด้านต่างๆ ของโรงเรียน นำไปสู่การร่วมมือที่ชัดเจนมากขึ้นตาม

ลำดับ นอกจากนี้ การสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานให้แก่ครูก็นับว่าเป็นสิ่งสำคัญเพื่อเพิ่มแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน อาจมีการจัดโครงการหรือกิจกรรมให้ครูได้แสดงผลงานของตนเองให้ประจักษ์แก่สายตาชุมชน ผู้ปกครอง รวมถึงเพื่อนครูด้วยกัน เช่น โครงการประกวด Best practice กิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อเป็นการสร้างความภูมิใจให้แก่งานเจ้าของผลงานหรือกล่าวชื่นชมเมื่อสามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย เป็นต้น

2. ความสามารถในการสร้างนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ในลำดับสุดท้าย ดังนั้น ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ เพิ่มกระบวนการ Active learning ในทุกกิจกรรมการสอนทั้งในและนอกห้องเรียน ให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น ให้การช่วยเหลือและหาแนวทางแก้ปัญหาาร่วมกัน ในการกำหนดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน การตั้งงบประมาณ การจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก ควรจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ โดยดำเนินการให้มีโครงการพัฒนาบุคลากรในการเข้าร่วมอบรมทางวิชาการหรือการจัดการเรียนการสอนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแต่ละโรงเรียนควรจัดทำข้อมูลสารสนเทศด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยจัดทำข้อมูลนักเรียนรายบุคคล การวิเคราะห์ผลสอบของนักเรียนในแต่ละปีการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางปรับปรุง และโรงเรียนควรจัดให้ครูเข้ารับการอบรมทางด้านวิชาการและเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในศตวรรษที่ 21

3. จากผลการศึกษาพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับประณตผลของ

โรงเรียน ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ศึกษานนทบุรี เขต 1 ควรส่งเสริมให้ผู้บริหาร ครูและ
บุคลากรเพิ่มความรู้ด้านการบริหารโรงเรียนแบบมี
ส่วนร่วมโดยใช้การไว้วางใจ ความยืดหยุ่นผูกพัน การ
ตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน และความมี
อิสระในการทำงาน นำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพของ
โรงเรียนให้สูงขึ้นตามเป้าหมายของสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษานนทบุรี เขต 1 และเป้า
หมายการยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนที่
ตั้งเป้าหมายไว้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งต่อการบริหาร

แบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับประสิทธิผลของ
โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต
อื่น

2. ควรศึกษาเปรียบเทียบการบริหารแบบมี
ส่วนร่วมกับการปฏิบัติงานของครูจำแนกตามขนาด
ของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม
ศึกษานนทบุรี เขต 1

3. ควรมีการทดสอบความแตกต่างของกลุ่ม
ผู้ให้ข้อมูลว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไร

4. ควรศึกษาวิจัยที่มีปัจจัยที่ส่งต่อการ
บริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน

5. ควรศึกษาวิจัยที่มีปัจจัยที่แตกต่างที่ส่ง
ผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน

บรรณานุกรม

- กนิษฐา สุขสมัย. (2558). “การบริหารแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรวิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม”. วารสารธุรกิจปริทัศน์. คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ, 7(2): 9-25.
- กัญญ์วัญญ์ ธารีบุญ. (2557). “การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัย”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ฉันทวรรณ สิมมา. (2561). “การบริหารเวลากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษานครปฐม เขต 1”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นัยนา นิลพันธุ์. (2556). “คุณลักษณะผู้นำกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มุกดา เครือวัลย์. (2555). “ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูกับประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษา เครือข่ายแกลงบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2”. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา
- ศิริลักษณ์ แซ่ไคว้. (2558). “ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษากลุ่มศรีราชา 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3”. งานนิพนธ์

การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.

โสภิตา คล้ายหนองสรวง. (2558). “การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1. (2563). “แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2563” กลุ่มนโยบายและแผน. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 : นนทบุรี.

อานวยพร สอึงทอง. (2556). “คุณภาพชีวิตของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ฤทัยรัตน์ ปัญญาสิม. (2560). “การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

Best, W. J. (1981). **Research in Education**, 3rd ed. New Jersey: Prentice – Hall.

Cronbach, L.J. (1974). **Essentials of Psychological Testing**. New York: Harper & Row Publisher.

Krejcie, R. V. and Morgan, D. W. (1970). “Determining Sample Size for Research Activities” **Educational and Psychological Measurement**. 30(3): 607-610.

Likert, R. (1961). **New Pattern of Management**. New York: McGraw-Hill Book Company.

Mott, P. E. (1972). **The Characteristic of Effective Organizations**. New York : Harper and Row.

Swansburg, R. C. (1996). **Management and Leadership for Nurse Managers**, 2nd ed. Jones and Bartlett Publishers.

โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธ
ของผู้บริหารในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
A STRUCTURAL EQUATION MODEL OF MORAL AND ETHICAL
LEADERSHIP BASED ON BUDDHISM FOR ADMINISTRATORS
IN MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

ณัฐชนธีรา ศรีภา*

สุวิทย์ ภาณุจारी**

วันรับ 16 / พฤษภาคม / 2565

ตรวจสอบ 25-30 / พฤษภาคม / 2565

ตอบรับ 20 / มิถุนายน / 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาและเปรียบเทียบระดับการแสดงออกภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธของผู้บริหารในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย 2) ศึกษาและเปรียบเทียบระดับการแสดงออกในปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธของผู้บริหารในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย 3) ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรม

แบบพุทธของผู้บริหารในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และ 4) ศึกษาขนาดอิทธิพลของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีต่อภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธของผู้บริหารในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) กลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูล เป็นผู้บริหารคณาจารย์ และเจ้าหน้าที่ สังกัดมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จำนวน 434 รูป/คน ได้มาโดย

*ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

E-mail: natthanatheera@yahoo.com

**อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราวัดประเมินค่าระดับการแสดงออกภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธและปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีค่าความเชื่อมั่น 0.97 และ 0.98 ตามลำดับ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเป็นสถิติเชิงพรรณนา และสถิติเชิงอ้างอิง โดยวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติและโปรแกรม LISREL

ผลการวิจัย พบว่า

1. ระดับการแสดงออกภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธของผู้บริหารในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยโดยภาพรวม พบว่า มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพ

ของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้บริหารมีระดับการแสดงออกภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธไม่แตกต่างกัน ยกเว้นสถานภาพด้านช่วงอายุไม่เกิน 35 ปี กับ 46 ปีขึ้นไป พบว่า ผู้บริหารมีระดับการแสดงออกภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. ระดับการแสดงออกในปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธของผู้บริหารในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยภาพรวม พบว่า ผู้บริหารมีระดับการแสดงออกในปัจจัยเบญจธรรม อิทธิบาท และมยปัญญา อยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้บริหารมีระดับการแสดงออกในปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธไม่แตกต่างกัน ยกเว้นสถานภาพด้านช่วงอายุไม่เกิน 35 ปี กับ 46 ปีขึ้นไป พบว่า ผู้บริหารมีระดับการแสดงออกในปัจจัยเบญจธรรม อิทธิบาท และมยปัญญา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิง

คุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง ได้แก่ P-value of , / df, GFI, AGFI, CFI, SRMR, RMSEA, CN และ LSR ผ่านเกณฑ์ตามที่กำหนดทุกค่า

4. ปัจจัยเบญจธรรมมีค่าอิทธิพลรวมสูงสุดต่อภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธเท่ากับ 0.93 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าอิทธิพลทางตรงต่ออิทธิบาท เท่ากับ 0.98 และมีค่าอิทธิพลทางอ้อมผ่านอิทธิบาทไปยังภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธและมยปัญญา เท่ากับ 0.83 และ 0.94 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 รองลงมา คือ ปัจจัยอิทธิบาทมีค่าอิทธิพลรวมต่อภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธ เท่ากับ 0.85 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าอิทธิพลทางตรงต่อมยปัญญาและภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธเท่ากับ 0.96 และ 0.81 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนปัจจัยมยปัญญาไม่มีค่าอิทธิพลต่อภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธ ทั้งนี้ ปัจจัยเชิงสาเหตุทั้งสามตัวรวมกันอธิบายภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธได้ร้อยละ 0.96

คำสำคัญ: โมเดลสมการโครงสร้าง, ภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธ, ผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study and compare the level of moral and ethical leadership based on Buddhism of administrators in Mahamakut Buddhist University, 2) to study and compare the level

of behaviors in factors influencing moral and ethical leadership based on Buddhism of the administrators in Mahamakut Buddhist University, 3) to examine the consistence of the developed structural equation model of moral and ethical leadership based on Buddhism of administrators in Mahamakut Buddhist University and the empirical data, and 4) to study the size of influence of casual factors affecting moral and ethical leadership based on Buddhism of administrators in Mahamakut Buddhist University. This research was used by the quantitative research method. The 434 samples used in the study were obtained by simple random sampling. The instrument used to collect data was the questionnaire with the rating scale of leadership and causal factors having reliability coefficient at 0.97 and 0.98 respectively. The statistics used for data analysis were descriptive and inferential statistic analyzing by SPSS and LISREL Programs.

The research results found that:

1. The mean of moral and ethical leadership based on Buddhism was in a high level. The comparison classified by the statuses of key informants showed the indifferent level of moral and ethical leadership based on Buddhism. However, the key informants with equal or under 35 and over 46 years old reflected that administrators showed the different levels of behaviors with statistical significance at

0.05.

2. The levels of behaviors in factors influencing the moral and ethical leadership based on Buddhism were as follows; Pañca-dhamma factor (five ennobling virtues) Iddhipāda factor (path of accomplishment) and Mayapaññā factor (wisdom that has a way to arise) found a mean value at a high level. The comparison classified by the statuses of key informants showed the indifference with statistical significance. However, the key informants with equal or under 35 and over 46 years old reflected that the administrators showed the different levels of behaviors in Pañca-dhamma factor, Iddhipāda factors and Mayapaññā factors with statistical significance at 0.05.

3. The developed Structural Equation Model of Moral and Ethical Leadership Based on Buddhism was congruent with empirical data as specified criteria of fit indices as follows: P-value of, /df, GFI, AGFI, CFI, SRMR, RMSEA, CN and LSR.

4. Pañca-dhamma factor showed the highest level of total influence on the moral and ethical leadership based on Buddhism at 0.93 with statistical significance at 0.01. The Pañca-dhamma factor showed the direct influence on Iddhipāda at 0.98, and showed indirect influence via Iddhipāda to the moral and ethical leadership based on Buddhism and Mayapaññā at 0.83 and 0.94 respectively with statistical significance at 0.01. The second order, Iddhipāda factor

showed the level of total influence on moral and ethical leadership based on Buddhism at 0.85 with statistical significance at 0.01. The Iddhipāda factor showed the direct influence on Mayapaññā and moral and ethical leadership based on Buddhism at 0.96 and 0.81 respectively with statistical significance at 0.01. As for Mayapaññā factor showed no influence on the moral and ethical leadership based on Buddhism. All of 3 causal factors jointly explained the moral and ethical leadership based on Buddhism for 96 %.

Keywords : A Structural Equation Model, Moral and Ethical Leadership Based on Buddhism, Mahamakut Buddhist University Administrators.

บทนำ

ปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงเป็นไปอย่างรวดเร็ว ประเทศไทยรวมทั้งประเทศอื่น ๆ ทั่วโลก ได้ก้าวเข้าสู่กระแสน้ำของการเปลี่ยนแปลงที่เรียกว่า สังคมฐานความรู้ (Knowledge-based society) และเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-based economy) จึงต้องอาศัยความรู้หรือการเรียนรู้และพลังสมองของคนในชาตินั้น ๆ เพื่อการขับเคลื่อนทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมบนพื้นฐานของความรู้ที่ทั่วถึงกัน ผู้บริหารและผู้นำในองค์กรทุกวิชาชีพ จำเป็นต้องปรับตัวอย่างมาก ต้องเป็นทั้งผู้บริหารและผู้นำองค์กรในท่ามกลางกระแสคลื่นโลกาภิวัตน์อันเชี่ยวกราก จึงจะสามารถนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จและ

ความเจริญก้าวหน้าได้ การบริหารการศึกษาจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนแนวทางในการดำเนินการจึงจะทำให้การศึกษابรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ และเนื่องจากวิชาชีพทางการศึกษาเป็นวิชาชีพชั้นสูง ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาจะต้องเป็นผู้บริหารมืออาชีพ มีคุณธรรมจริยธรรม และนำพาองค์กรโดยใช้ข้อมูลจากการวิจัยประกอบการตัดสินใจ รวมทั้งใช้นวัตกรรมทางการบริหารเป็นเครื่องมือในการบริหารที่มีประสิทธิภาพ จึงจะทำให้บรรลุความสำเร็จได้

สภาพการบริหารการศึกษาในปัจจุบัน ได้รับอิทธิพลมาจากแนวคิดและทฤษฎีทางด้านการบริหารของโลกตะวันตกมาก จนทำให้เรามักจะละเลยการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาปรับใช้กับการบริหารและ/หรือการนำองค์กรภายใต้บริบทที่เป็นอยู่อย่างแท้จริง ซึ่งโดยความเป็นจริงแล้ว หากได้นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับหลักการบริหารตน หลักการบริหารคน และหลักการบริหารงาน ซึ่งถือเป็นหลักปฏิบัติที่สำคัญภายในองค์กรและเป็นหลักบริหารที่เป็นมรดกอมตะ ทันทสมัย (อกาลิก) และล้ำค่ามาปรับใช้กับการบริหารและ/หรือการนำองค์กรโดยผสมผสานไปกับแนวคิดและทฤษฎีทางการบริหารของโลกตะวันตก น่าจะช่วยเติมเต็มทางการบริหารการศึกษาให้มีความเหมาะสมกับบริบทของประเทศไทยมากกว่าการนำแนวคิดและทฤษฎีทางการบริหารของโลกตะวันตกมาใช้แต่เพียงอย่างเดียว (สุวิทย์ ภาณุจारी, 2562)

ในการบริหารสถาบันการศึกษาหรือสถานศึกษาและการบริหารการศึกษา ผู้บริหารและ/หรือผู้นำ จะต้องมีความเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมขั้นพื้นฐานที่ผู้ตามยอมรับ คุณธรรมจริยธรรมขั้นพื้นฐานของผู้เป็นที่ผู้ตามส่วนใหญ่หรือทั้งหมดให้การยอมรับเหมือนกัน เช่น การยึดถือความถูกต้องและ

ประโยชน์สุขของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง การคุ้มครองสวัสดิภาพ การปราบทุจริต การกระจายความเท่าเทียมทางเศรษฐกิจ การเปิดกว้างรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างหลากหลาย การไม่ปล่อยปละละเลยอันจะทำให้เกิดวิกฤตคุณธรรมจริยธรรมผู้นำ ฯลฯ ดังนั้น เรื่องคุณธรรมจริยธรรม ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญในการประพฤติปฏิบัติสำหรับผู้บริหารและ/หรือผู้นำในสถาบันการศึกษาหรือสถานศึกษา

ในทางพระพุทธศาสนา ได้มีการกล่าวเชิงเปรียบเทียบเกี่ยวกับการประพฤติปฏิบัติของผู้นำที่มีอิทธิพลต่อผู้ตามว่า ผู้นำมีความสำคัญต่อผู้ตามเป็นอย่างมาก ถ้าผู้นำดีและนำผู้ตามไปในทิศทางที่ตรงหรือถูกต้อง จะทำให้ผู้ตามประพฤติปฏิบัติไปในทางที่ตรงหรือถูกต้องด้วย แต่ตรงกันข้าม ถ้าผู้นำไม่ดีและนำผู้ตามไปในทิศทางที่คดหรือไม่ถูกต้อง ก็จะทำให้ผู้ตามประพฤติปฏิบัติไปในทางที่คดหรือไม่ถูกต้องด้วย (พ.ชา. 27/634-637/151) ดังนั้น ผู้นำที่นำผู้ตามไปในทิศทางที่ถูกต้อง จึงมีความสำคัญ เพราะจะส่งผลต่อผู้ตามที่จะไม่ประพฤติปฏิบัติที่ผิดทางหรือออกนอกกลุ่มนอกทาง นอกกฎหมาย นอกกรอบแห่งระเบียบวินัย

สำหรับการบริหารจัดการในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งผู้บริหารเป็นบุคคลสำคัญในการกำหนดบทบาทของคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ในการปฏิรูปการศึกษาตามมาตรา 75 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ผู้บริหารควรมีภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธ โดยผู้บริหารควรมีภาวะผู้นำที่ดี มีการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการให้เกิดประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของผู้รับบริการได้อย่างแท้จริง แต่จากการศึกษาสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน พบว่า ผลการบริหารจัดการในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยใน

ด้านที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรมยังมีช่องว่างที่เป็นปัญหา ซึ่งอาจพิจารณาได้จากผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 (ประกาศสำนักงานป.ป.ช., 2560)

จากสภาพของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ได้ส่งผลกระทบต่อมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในด้านต่าง ๆ อย่างชัดเจน เช่น ศรัทธาที่ประชาชนมีต่อมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศรัทธาในตัวของผู้บริหาร ความโปร่งใสในการบริหารจัดการหรือคุณภาพของนักศึกษา ฯลฯ โดยไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ซึ่งหากปล่อยไว้โดยไม่ทำวิจัยและนำผลการวิจัยมาใช้แก้ปัญหา หรือไม่พยายามหาแนวทางแก้ปัญหาก็อาจจะเพิ่มความรุนแรงและแผ่ขยายออกไปอีกได้ ผู้วิจัยในฐานะเป็นบุคลากรในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จึงสนใจทำวิจัยเรื่องนี้ คือ โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมจริยธรรมแบบพุทธของผู้บริหารในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาหรือนำไปใช้ในการวางแผนและกำหนดนโยบายหรือแนวทางเกี่ยวกับการนำของผู้บริหารในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับการแสดงออกภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธของผู้บริหารในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
2. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับการแสดงออกในปัจจุบันที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธของผู้บริหารในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
3. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดล

สมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธของผู้บริหารในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

4. เพื่อศึกษาขนาดอิทธิพลของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีต่อภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธของผู้บริหารในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธของผู้บริหารในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย” ครั้งนี้มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. กำหนดขั้นตอนการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การศึกษาและเปรียบเทียบระดับการแสดงออกภาวะผู้นำเชิงคุณธรรม

จริยธรรมแบบพุทธ 2) การศึกษาและเปรียบเทียบระดับการแสดงออกในปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธ 3) การตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธ และ 4) การศึกษาขนาดอิทธิพลของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีต่อภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธ

2. ออกแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยเป็นแบบการวิจัยที่ไม่ใช่การทดลอง เป็นแบบกลุ่มเดียวศึกษาปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นตามสภาพความเป็นจริง (The one-shot, non-experimental case study design) โดยที่ผู้วิจัยไม่ได้จัดกระทำหรือสร้างสถานการณ์ตามเงื่อนไขที่ต้องการใด ๆ ซึ่งสามารถแสดงเป็นแผนผัง (Diagram) ดังนี้

เมื่อ R	หมายถึง	กลุ่มตัวอย่างที่สุ่มได้จากประชากร
X	หมายถึง	ตัวแปรที่ศึกษา
O	หมายถึง	ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาตัวแปรแต่ละตัว

3. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ส่วนงานต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2561 ประกอบด้วย ส่วนกลางหนึ่งส่วนงาน วิทยาเขตเจ็ดส่วนงาน และวิทยาลัยสามส่วนงาน รวมเป็น 11 ส่วนงาน โดยกลุ่มผู้บริหาร กลุ่มอาจารย์ และกลุ่มเจ้าหน้าที่ เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants) จำนวน 440 คน

4. สร้างเครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ สอบถามระดับพฤติกรรมหรือการแสดงออกภาวะผู้นำเชิง

คุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธใน 3 ตัวบ่งชี้ มีลักษณะเป็นแบบมาตรวัดประเมินค่า (Rating scale) เป็นเครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ซึ่งผ่านเกณฑ์ 0.50 ขึ้นไป (สมชาย วรภิเษมสกุล, 2554) มีค่าอำนาจจำแนกภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธระหว่าง 0.36- 0.87 และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธระหว่าง 0.60-0.92 ซึ่งผ่านเกณฑ์ 0.20 ขึ้นไป (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์, 2545; วรณี แกมเกตุ, 2551)

นอกจากนี้ เครื่องมือมีค่าความเชื่อมั่นของภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธของผู้บริหาร เท่ากับ 0.97 และค่าความเชื่อมั่นของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธของผู้บริหาร เท่ากับ 0.98 ซึ่งผ่านเกณฑ์ 0.70 ขึ้นไป (Nunnally, 1978; สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2550)

5.เก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างหรือผู้ให้ข้อมูลหลักทางไปรษณีย์และเก็บด้วยตนเอง

6.วิเคราะห์ข้อมูลโดยจำแนกข้อมูลออกเป็นข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพในกรณีข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ การแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (กำหนดเกณฑ์การแปลความค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามแนวคิดของ Best, 1986) ใช้สถิติอ้างอิง ได้แก่ การทดสอบค่าทีแบบอิสระ (t-test independent) การทดสอบค่าเอฟ (F-test) การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment coefficient) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis) และก่อนการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่ง มีการตรวจหาความเหมาะสมของตัวแปรสังเกตได้ในแต่ละโมเดลการวัดของแต่ละตัวบ่งชี้ ได้แก่ ตรวจค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Hair et al., 2006, pp. 114) ค่าสถิติ KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measurers of Sampling Adequacy) (Hair et al., 2006, pp. 114-115) และค่าสถิติของ Bartlett's Test ซึ่งแสดงว่าตัวแปรต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กัน (Tobias & Carlson, 2010) และการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล (Path analysis) ส่วนในกรณีที่ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้หลักการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

สรุปผลการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง “โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธของผู้บริหารในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย” ครั้งนี้ พบว่า

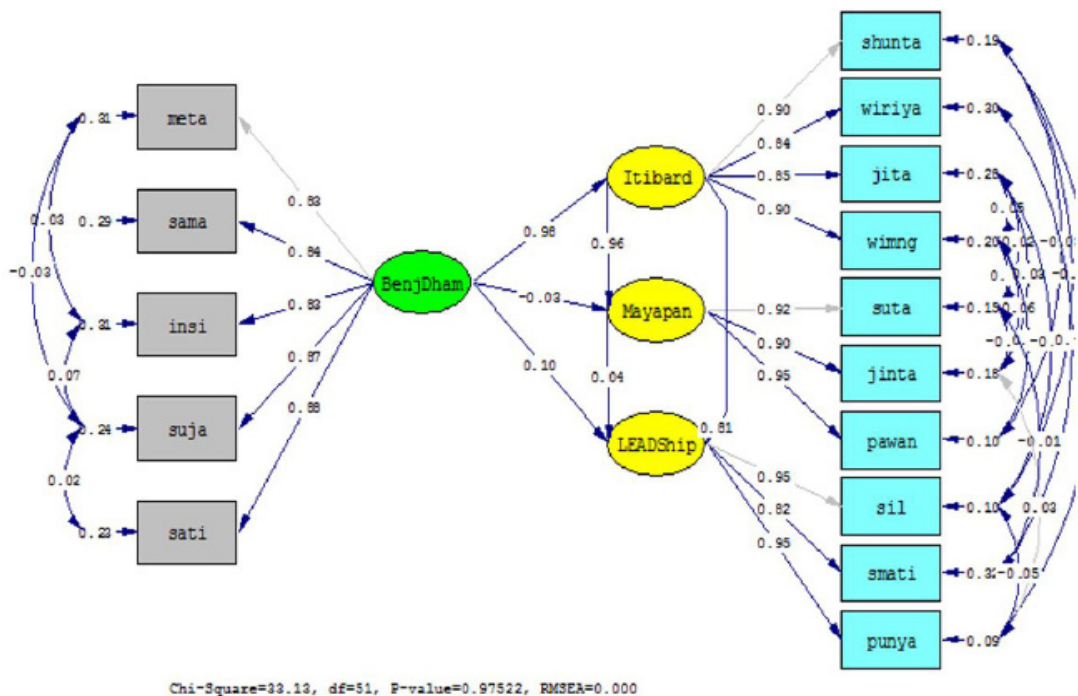
1. ระดับการแสดงออกภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธของผู้บริหารในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยภาพรวมพบว่า มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้บริหารมีระดับการแสดงออกภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธไม่แตกต่างกัน ยกเว้นสถานภาพด้านช่วงอายุไม่เกิน 35 ปี กับ 46 ปีขึ้นไป พบว่า ผู้บริหารมีระดับการแสดงออกภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. ระดับการแสดงออกในปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธของผู้บริหารในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยภาพรวม พบว่า ผู้บริหารมีระดับการแสดงออกในปัจจัยเบญจธรรม อิทธิบาท และมยปัญญา อยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้บริหารมีระดับการแสดงออกในปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธไม่แตกต่างกัน ยกเว้นสถานภาพด้านช่วงอายุไม่เกิน 35 ปี กับ 46 ปีขึ้นไป พบว่า ผู้บริหารมีระดับการแสดงออกในปัจจัยเบญจธรรม อิทธิบาท และมยปัญญา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธของผู้บริหารในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งพิจารณาได้จากค่าดัชนีความสอดคล้อง ได้แก่ ค่าไค-

สแควร์ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($\chi^2 = 33.13$, $df = 51$, $p = 0.98$) ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI) เท่ากับ 0.99 มีค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.98 มีดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 1.00 มีค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SRMR) เท่ากับ 0.01 มีค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) เท่ากับ 0.00 มีค่าขนาดตัวอย่างวิกฤติ (CN) เท่ากับ 1025.50 และมีค่าสูงสุดของเศษเหลือในรูปคะแนน

มาตรฐาน (LSR) เท่ากับ 1.98 ซึ่งทุกค่ามีค่าเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด (Joreskog & Sorbom, 1993; Diamantopoulos and Siguaw, 2000; Bollen, 1989; Kaplan, 2000; นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) แสดงว่า โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธของผู้บริหารเชิงสมมติฐานที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ตามเงื่อนไข และระดับการยอมรับ แสดงดังในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธของผู้บริหารในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัยที่มา. ณัฐธนา อีรา ศรีภา (2563)

4. ผลการศึกษานำหนักอิทธิพลของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีต่อภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธของผู้บริหารในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพล 2 ปัจจัย ได้แก่

ปัจจัยเบญจธรรม และปัจจัยอิทธิบาท มีอิทธิพลต่อตัวแปรแฝงภายใน 3 ตัวแปร คือ ตัวแปรแฝงภายในด้านภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธ ตัวแปรแฝงภายในด้านอิทธิบาท และตัวแปรแฝงภายในด้านมยปัญญา ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 1 น้ำหนักอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมต่อภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธของผู้บริหาร

ปัจจัยที่มี อิทธิพล		ตัวแปรแฝงภายใน								
		ITIBD			MAPAN			LDSHP		
		DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE
BNJDH	λ	0.98	-	0.98	-0.03	0.94	0.91	0.10	0.83	0.93
	SE	0.05	-	0.05	0.21	0.21	0.05	0.21	0.21	0.05
	t	22.94**	-	22.94**	-0.17	5.33**	21.56**	0.60	4.75**	23.29**
ITIBD	λ				0.96	-	0.96	0.81	0.04	0.85
	SE				0.18	-	0.18	0.22	0.08	0.18
	t				5.42**	-	5.42**	3.75**	0.45	4.77**
MAPAN	λ							0.04	-	0.04
	SE							0.09	-	0.09
	t							0.44	-	0.44
อิทธิพล	R^2	0.96			0.88			0.96		

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ที่มา. ณัฐชนนธีรา ศรีภา (2563)

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพล 2 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยเบญจธรรม และปัจจัยอิทธิบาท มีอิทธิพลต่อตัวแปรแฝงภายใน 3 ตัวแปร คือ ตัวแปรแฝงภายในด้านภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธ ตัวแปรแฝงภายในด้านอิทธิบาท และตัวแปรแฝงภายในด้านมยปัญญา โดยมีรายละเอียดดังนี้

ปัจจัยเบญจธรรมมีค่าอิทธิพลรวมสูงสุดต่อภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธ เท่ากับ 0.93 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าอิทธิพลทางตรงต่ออิทธิบาท เท่ากับ 0.98 และมีค่าอิทธิพลทางอ้อมผ่านอิทธิบาทไปยังภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธและมยปัญญา เท่ากับ 0.83 และ 0.94 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 รองลงมา คือ ปัจจัยอิทธิบาทมีค่าอิทธิพลรวมต่อภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธ เท่ากับ 0.85 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าอิทธิพลทางตรงต่อมยปัญญาและภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธเท่ากับ

0.96 และ 0.81 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนปัจจัยมยปัญญาไม่มีค่าอิทธิพลต่อภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธ ทั้งนี้ ปัจจัยเชิงสาเหตุทั้งสามตัวร่วมกันอธิบายภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธ ได้ร้อยละ 0.96 เมื่อพิจารณาโดยให้ความสำคัญกับปัจจัยที่มีค่าอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรแฝงภายในด้านภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธ พบว่า ปัจจัยอิทธิบาทมีค่าอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรแฝงภายในด้านภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธ สูงสุด เท่ากับ 0.81 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 รองลงมา คือ ปัจจัยเบญจธรรมมีค่าอิทธิพลทางอ้อมผ่านอิทธิบาทไปยังตัวแปรแฝงภายในด้านภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธ เท่ากับ 0.83 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยปัจจัยอิทธิบาทและปัจจัยเบญจธรรมสามารถอธิบายตัวแปรแฝงภายในด้านภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธ ได้ร้อยละ 96

เมื่อพิจารณาโดยให้ความสำคัญกับปัจจัยที่มีค่าอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรแฝงภายในด้านอิทธิบาท พบว่า ปัจจัยเบญจธรรมมีค่าอิทธิพลทางตรง

ต่อตัวแปรแฝงภายในด้านอิทธิบาท เท่ากับ 0.98 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยปัจจัยเบญจธรรมสามารถอธิบายตัวแปรแฝงภายในด้านอิทธิบาท ได้ร้อยละ 96

และเมื่อพิจารณาโดยให้ความสำคัญกับปัจจัยที่มีค่าอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรแฝงภายในด้านมยปัญญา พบว่า ปัจจัยอิทธิบาทมีค่าอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรแฝงภายในด้านมยปัญญา เท่ากับ 0.96 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 รองลงมา คือ ปัจจัยเบญจธรรมมีค่าอิทธิพลทางอ้อมผ่านอิทธิบาทไปยังตัวแปรแฝงภายในด้านมยปัญญา เท่ากับ 0.94 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยปัจจัยอิทธิบาทและปัจจัยเบญจธรรมสามารถอธิบายตัวแปรแฝงภายในด้านมยปัญญา ได้ร้อยละ 88

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยดังกล่าว มีข้อเสนอแนะหลัก 2 ประการ คือ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประเด็นปัญหาที่ควรศึกษาวิจัยต่อไปในอนาคตดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

1.ควรมีนโยบายในการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้บริหารในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยได้มีการพัฒนาเรื่องการปฏิบัติสมาธิให้มากขึ้น เพราะเป็นองค์ประกอบสำคัญในตัวแปรภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธ

2. ควรส่งเสริมพัฒนาผู้บริหารในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยให้มีการแสดงออกในปัจจัยเบญจธรรม ตัวบ่งชี้ที่ 2 คือ สัมมาอาชีวะ ปัจจัย อิทธิบาท ตัวบ่งชี้ที่ 1 คือ ฉันทสมาธิ และปัจจัยมยปัญญา ตัวบ่งชี้ที่ 2 คือ จินตา

มากขึ้น เพราะเป็นปัจจัยที่จะมีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธโดยตรง

3.ควรมีการกำหนดนโยบายให้ผู้บริหารพัฒนาตนในเรื่องการประพฤติปฏิบัติด้านปัจจัยอิทธิบาทให้มากยิ่งขึ้นเพื่อการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้บริหารในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยได้มีการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธและพัฒนาวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.ควรมีนโยบายในการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้บริหารในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยได้มีการพัฒนาตนในเรื่องการประพฤติปฏิบัติด้านเบญจธรรมให้มากยิ่งขึ้น เพราะปัจจัยเบญจธรรมมีอิทธิพลทางตรงสูงสุดต่อตัวแปรแฝงภายในด้านอิทธิบาท และอิทธิบาทเองก็มีอิทธิพลสูงสุดต่อภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธ

5. ควรนำตัวแปรดังกล่าวไปใช้เป็นแนวทางและข้อมูลพื้นฐานเพื่อประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษา โดยสนับสนุนให้ผู้บริหารในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยได้เรียนรู้และพัฒนาทักษะภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธภายในตนเองให้อยู่ในระดับที่สูงยิ่งขึ้น

6.ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาผู้บริหารในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยให้มีการปฏิบัติเรื่องอิทธิบาทซึ่งประกอบด้วยฉันทสมาธิ วิริยสมาธิ จิตตสมาธิ และวิมังสาสมาธิ เพราะอิทธิบาทเป็นพื้นฐานสำคัญที่ทำให้เกิดมยปัญญา

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อประโยชน์ทางวิชาการและทางการบริหารที่ได้้องค์ความรู้และข้อยืนยันที่กว้างขวางชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงเสนอแนะ ดังนี้

1.ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพด้านปัจจัยที่

มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธ โดยกำหนดตัวแปรย่อย 3 ตัว ได้แก่ สัมมาอาชีวะ ฉันทสมาธิ และจินตนาเนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า ตัวแปรย่อย 3 ตัว ดังกล่าว มีค่าอิทธิพลสูงสุดต่อภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธ ดังนั้น หากมีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้านปัจจัยอิทธิบาทจะมีประโยชน์ในการอธิบายภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธของผู้บริหารได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธ ของผู้บริหารในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจเฉพาะตัวแปรที่เป็นพฤติกรรมการแสดงออกของผู้บริหารในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในเรื่องของภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธของผู้บริหาร และพบว่า ปัจจัยอิทธิบาทมีอิทธิพลทางตรงสูงสุดต่อภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธ ดังนั้น หากมีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้านปัจจัยอิทธิบาทจะมีประโยชน์ในการอธิบายภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธของผู้บริหารได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

3. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพด้านปัจจัยเบญจธรรมเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาอิทธิบาทเนื่องจากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยเบญจธรรมมีอิทธิพลทางตรงสูงสุดต่อตัวแปรแฝงภายในด้านอิทธิบาท ดังนั้น หากมีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้านปัจจัยเบญจธรรมจะมีประโยชน์ในการอธิบายปัจจัยอิทธิบาทซึ่งเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงสูงสุดต่อภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธของผู้บริหารได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

4. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธ

ของผู้บริหารในมหาวิทยาลัยของเอกชน หรือมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ที่มีชื่อมหาวิทยาลัยทางพระพุทธศาสนา

5. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธของหน่วยงานอื่นที่ไม่ใช่สถาบันทางการศึกษา โดยอาจปรับเปลี่ยนตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุให้เหมาะสมกับบริบทของหน่วยงานนั้น ๆ

6. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบโมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธของผู้บริหารมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน เพื่อจะได้ทราบถึงปัจจัยในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธของผู้บริหารมหาวิทยาลัยที่มีความเหมือนและความแตกต่าง อันจะเป็นแนวทางในการพัฒนาได้อย่างถูกต้องเหมาะสมต่อไป

7. ควรทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (participatory action research) โดยอาจนำเอาผลการวิจัยนี้เป็นแนวทาง เช่น การพัฒนาในปัจจัยที่พบว่า ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธของผู้บริหาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

8. ควรมีการศึกษาโมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธของผู้บริหารมหาวิทยาลัยในลักษณะวิเคราะห์ทุกกลุ่ม ซึ่งน่าจะชี้ให้เห็นความแตกต่างหรือลักษณะเฉพาะตามบริบทต่าง ๆ ที่ชัดเจนยิ่งขึ้น เนื่องจากโมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ครั้งนี้เป็นการศึกษาลักษณะความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและระบบโครงสร้างความสัมพันธ์ของกลุ่มตัวแปร โดยใช้หลักการวิเคราะห์โมเดลลิสเรลแบบคงที่สำหรับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียวเป็นภาพรวมของผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหา มกุฏราชวิทยาลัย ข้อค้นพบที่ได้

จากการวิจัยจึงมีรูปแบบเหมือนกัน โดยไม่ได้คำนึงถึงความแตกต่างบริบทมหาวิทยาลัย

บรรณานุกรม

- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2545). การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แนวคิดและวิธีการ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บริษัท วัฒนาพานิช จำกัด.
- ณัฐธนธีรา ศรีภา. (2563). โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธของผู้บริหาร ในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. คุษุณินพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). โมเดลลิสม์: สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัย. (2538). พระไตรปิฎกบาลี ฉบับสยามรัฐ เล่ม 27 กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหา มกุฏราชวิทยาลัย.
- วรรณิ์ แกมเกตุ. (2551). วิธีวิทยาการวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมชาย วรภิเกษมสกุล. (2554). ระเบียบวิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. อุดรธานี: อักษรศิลป์การพิมพ์.
- สำนักงาน ป.ป.ช. (2560). ประกาศสำนักงาน ป.ป.ช. สืบค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2561, จาก [https:// www. nacc.go.th/departement/departementin/center](https://www.nacc.go.th/departement/departementin/center).
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2550). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 14. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้น ส่วนจำกัด สามลดา.
- สุวิทย์ ภาณุจारी. (2562). การวิจัยทางการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: Jprint.
- Best, John W. (1986). **Research in Education**. 5th ed. New Jersey: Prentice Hall, Inc.
- Bollen, K.A. (1989). **Structural Equations with Latent Variables**. John Wiley and Sons, Inc., New York.
- Diamantopoulos, Adamantios & Siguaw, Judy A. (2000). **Introducing LISREL: A Guide for the Uninitiated**. London: Sage.
- Hair, J. F. Jr. Black, W. C., Babin, B. J. Anderson, R. E. and Tatham, R. L. (2006). **Multivariate data analysis**. 6th ed. New Jersey: Prentice Hall.
- Jöreskog, K.G. & Sörbom, D. (1993). **LISREL 8: Structural equation modeling with the SIMPLIS command language**. Chicago, IL, US: Scientific Software International; Hillsdale, NJ, US: Lawrence Erlbaum Associates, Inc.
- Kaplan, D. (2000). **Structural equation modeling: Foundations and extensions**. Thousand

Oaks, CA: Sage.

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities.

Educational and Psychological Measurement, 30(3), pp. 607-610.

Nunnally, J. C. (1978). **Psychometric Theory**. 2nd ed. New York: McGraw-Hill.

เปรียบเทียบจริยศาสตร์ของอิมมานูเอล คานท์ กับพุทธจริยศาสตร์

A COMPARISON OF ETHICS OF IMMANUEL KANT AND BUDDHIST ETHICS

พรชัย บุญปก*
บุญร่วม คำเมืองแสน**

วันรับ 20 / พฤษภาคม / 2565

ตรวจสอบ 24-30 / พฤษภาคม / 2565

ตอบรับ 16/ มิถุนายน / 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ คือ 1.เพื่อศึกษาจริยศาสตร์ของอิมมานูเอล คานท์ 2.เพื่อศึกษาพุทธ จริยศาสตร์ 3.เพื่อเปรียบเทียบจริยศาสตร์ของอิมมานูเอล คานท์ กับพุทธจริยศาสตร์ การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งเน้นการศึกษาข้อมูลจากเอกสารปฐมภูมิและทุติยภูมิที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัย พบว่า

1. อิมมานูเอล คานท์ เสนอความคิดทางจริยศาสตร์ในเรื่องเกณฑ์ตัดสินความดี ที่สำคัญคือ

คือ การใช้เจตนาเป็นเกณฑ์ตัดสินการกระทำมนุษย์ เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีเหตุผล ความดี เป็นเรื่องที่ไม่จำเป็นต้องสอน เพียงแต่เขาใช้ปัญญาเขาจะเป็นคนดีได้ เจตนาของผู้กระทำจริยศาสตร์ของคานท์มีลักษณะเป็นแบบแผนนิยม กล่าวคือ ความถูกต้องของการกระทำไม่ขึ้นอยู่กับผลของการกระทำ เจตนาดีกับหน้าที่ ค่าทางศีลธรรม ขึ้นอยู่กับเจตนาของปัจเจกชน ซึ่งแสดงออกมาและจะมีค่าทางศีลธรรมได้ก็ ต้องเป็นการกระทำที่ทำจากหน้าที่ ในทัศนะของอิ

*นักศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Kanokaornpravasook@gmail.com. โทร. 098-335-6415

**อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มานูเอล คานท์ เมื่อมีการกระทำหนึ่ง ๆ เกิดขึ้น แรงกระตุ้นของการกระทำมี 2 ประเภท คือ 1. การกระทำที่เกิดจากแรงโน้มของอารมณ์ 2. การกระทำที่เกิดจากการสำนึกในหน้าที่ คานท์ มีหลักแนวคิดที่น่าสนใจอื่น ๆ อีก คือเกณฑ์การตัดสินความดี หลักของมนุษย์ในฐานะที่เป็นจุดหมายของตัวเอง กฎแห่งเสรีภาพ

2. พุทธจริยศาสตร์ มีรากฐานจากคำสอนในทางพระพุทธศาสนา พุทธจริยศาสตร์เป็นหลักความประพฤติที่ดั่งาม แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ 1) พุทธจริยศาสตร์ระดับต้น บัญญัติไว้เพื่อความสงบเรียบร้อยของสังคม หลักธรรม คือ เบญจศีล เบญจธรรม หรือ เบญจกัลยาณธรรม 2) พุทธจริยศาสตร์ระดับกลาง พุทธจริยธรรมระดับกลางเพื่อให้บุคคลขัดเกลาตนเองให้มีคุณธรรมสูงขึ้น หลักธรรม คือ ศีล 8 หรือ อัฐศีล, กุศลกรรมบถ 10 3) พุทธจริยศาสตร์ระดับสูง เป็นจริยศาสตร์เพื่อพัฒนาตนเป็นอริยบุคคล หลักธรรม คือมรรค 8 หรือ เรียกว่ามัชฌิมาปฏิปทา ทางสายกลาง

3. จากการศึกษาจริยศาสตร์ของอิมมานูเอล คานท์ กับพุทธจริยศาสตร์สามารถนำมาเปรียบเทียบ

เทียบในประเด็น ต่าง ๆ ได้ 6 ข้อ คือ 1) เปรียบเทียบเกณฑ์การตัดสินความดี 2) เปรียบเทียบกฎแห่งเสรีภาพ 3) เปรียบเทียบแรงจูงใจ 4) เปรียบเทียบความเมตตากรุณา 5) เปรียบเทียบกฎแห่งศีลธรรม 6) เปรียบเทียบเป้าหมายสูงสุด

คำสำคัญ : การเปรียบเทียบ, พุทธจริยศาสตร์, จริยศาสตร์อิมมานูเอล คานท์

Abstract

The thesis objectives are as follows: 1. to study the ethics of Immanuel Kant, 2. to study Buddhist ethics, and 3. to compare

the ethics of Immanuel Kant and Buddhist ethics. The data of this research were mainly collected from the relevant primary and secondary sources.

The results of the research were as follows:

1. Immanuel Kant offers an ethical idea of the criterion of virtue, and the key is to use intention as a criterion of action. If only a human uses his wisdom, he can be a good person as the intention of the doer. Kant's ethics is conventionally defined, that is to say, the validity of an act is independent of its consequences, good intentions and duties. Moral value depends on the individual's intentions, and it will have moral value depending on the act of duty. In the view of Immanuel Kant, when an action occurs, there are two types of impulses of actions: 1. Actions caused by emotional forces and 2. Actions arise from a sense of duty. Kant has other interesting conceptual principles: the judging criteria, the principle of man as his own destiny, and the law of liberty.

2. Buddhist ethics is rooted in the teachings of Buddhism. Buddhist ethics is a principle of good behavior divided into 3 levels: 1) Basic Buddhist ethics provided for the peace of society, and the Dhamma principle consists of the Five Precepts and the Five Virtues, 2) Buddhist ethics at the middle level aiming to refine oneself to have a higher morality. The principle consists of the 8 precepts and the tenfold wholesome course of action,

and 3) high level of Buddhist ethics, which is to develop oneself as a noble person through the Noble Eightfold Path.

3. The ethics of Immanuel Kant and Buddhism can be compared in 6 aspects: 1) the criteria of judging good, 2) the law of liberty, 3) motivation, 4) the benevolence, 5) the laws of morality, and 6) the highest goals.

Keywords : Comparison, Buddhist ethics , Ethics of Immanuel Kant.

บทนำ

แหล่งกำเนิดความคิดทางปรัชญา แบ่งออกได้เป็นสองแหล่งใหญ่ ๆ คือปรัชญาตะวันตก และตะวันออก ปรัชญาสองสาขานี้ได้ไหลผ่านกาลเวลา แห่งประวัติศาสตร์มนุษยชาติ เป็นเวลาหลาย พันปี มีผลในการดำรงชีวิตทุกยุคสมัย จากอดีต ปัจจุบัน และทำนายอนาคตได้ ครอบคลุมชีวิตอยู่ในโลก ทั้งปรัชญาตะวันออก และตะวันตก ต่างศึกษาในประเด็นสังคมในยุคต่าง ๆ การศึกษาปรัชญา การศึกษาของนักปรัชญา ก็ย่อมสะท้อนให้เห็นความคิดพื้นฐานทางปรัชญา ทั้งในด้านอภิปรัชญา ญาณวิทยา จริยศาสตร์ การเมือง สังคม ของนักปรัชญาผู้นั้น อีกทั้งยังทำให้มองเห็นความสอดคล้อง ความขัดแย้งทางความคิดในระบบ ปรัชญาทั่วไป

อิมมานูเอล คานท์ เป็นนักปรัชญาชาวเยอรมัน มีชีวิตอยู่ ระหว่าง ค.ศ. 1724 - ค.ศ. 1804 เขามีผลงานที่ได้รับการตีพิมพ์มากมาย กล่าวได้ว่า ไม่มีผู้ ที่ศึกษาปรัชญาตะวันตกคนใด จะไม่เคยศึกษา งานของคานท์ แต่ปรัชญาจริยศาสตร์ กลับไม่เป็นที่แพร่หลายในประเทศอื่น ๆ นอกจากในเยอรมันและญี่ปุ่น ทั้ง ๆ ที่ปรัชญาด้านอื่นของเขามีความสำคัญ

ต่อวงการปรัชญาไม่น้อย การศึกษาวิจัยปรัชญาการศึกษาของคานท์ จะทำให้เข้าใจปรัชญาพื้นฐานของเขาได้ดีขึ้น โดยเฉพาะจริยศาสตร์ความดี

พุทธจริยศาสตร์สอนให้คนเป็นคนดี ไม่เบียดเบียนกัน ให้เข้าใจสัจจะความจริงของธรรมชาติ ให้รู้จักตัวเอง และวิธีการดำเนินชีวิต หลักคำสอนในพุทธศาสนามีทั้งหลักปฏิบัติที่เป็นจริยธรรมคุณธรรมและศีลธรรม หลักคำสอนสำคัญของพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนามุ่งเน้นเรื่องการพ้นทุกข์ และสอนให้รู้จักทุกข์และวิธีการดับทุกข์ ให้พ้นจากอวิชชา (ความไม่รู้ความจริงในธรรมชาติ) อันเป็นเหตุให้เกิดทุกข์จากกิเลสทั้งปวง คือ ความโลภ ความโกรธ ความหลง เน้นการศึกษาทำความเข้าใจ การโยนิโสมนสิการด้วยปัญญา และพิสูจน์ทราบข้อเท็จจริง (อัมมวิจยะ) เห็นเหตุผลว่าสิ่งนี้มีสิ่งนี้ จึงมี (อิทัปปัจจยตา) จนเห็นตามความเป็นจริงว่าสรรพสิ่งในธรรมชาติเป็นไปตาม กฎพระไตรลักษณ์ และสัจวัตรที่เป็นไปตามกฎแห่งกรรม แล้วเลือกใช้หลักธรรมในพุทธศาสนาที่เหมาะสมกับผลที่จะได้สิ่งที่ปรารถนาอย่างถูกต้อง ด้วยความไม่ประมาทในชีวิตให้มีความสุขในทั้งชาตินี้ชาติต่อไป (ด้วยการสั่งสมบุญบารมี) ตลอดจนปรารถนาในพระนิพพานของผู้มีปัญญา หลักคำสอนในพุทธศาสนามีทั้งหลักปฏิบัติที่เป็นจริยธรรมคุณธรรมและศีลธรรม

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จัดทำเรื่องนี้เพราะตระหนักเล็งเห็นประโยชน์ในการศึกษาเรียนรู้ในหลักพุทธธรรมในเรื่องจริยศาสตร์ พุทธจริยศาสตร์กับนักปรัชญาชาวตะวันตกว่ามีองค์ความรู้และแนวคิดในการวิเคราะห์ที่มีที่ความคล้ายคลึงหรือแตกต่างกันอย่างไรอันจะได้รับความรู้โดยอาศัยหลักทฤษฎีทางจริยศาสตร์ตะวันออกกับตะวันตกโดยอาศัยหลักความเชื่อของมนุษย์หรือตัวบุคคลทั้งสองอารยธรรมที่มีผลต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเพื่อก่อให้เกิด

ประโยชน์ต่อการศึกษาต่อไป ดังนั้นผู้วิจัยจึงศึกษา “เปรียบเทียบจริยศาสตร์ของอิมมานูเอล คานท์ กับพุทธจริยศาสตร์” โดยน้อมนำหลักคำสอนของ พระพุทธศาสนา และงานวิจัยที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ตามหลักฐานที่ปรากฏในพระไตรปิฎก ในคัมภีร์พระ ธรรมคถาจารย์ต่าง ๆ และอาศัยตำราอื่น ๆ และ จากเว็บไซต์ของอินเทอร์เน็ตเป็นส่วนประกอบ เพื่อ เป็นการส่งเสริมหลักคำสอนในพระพุทธศาสนาให้ เป็นที่ประจักษ์แก่มวลมนุษยชาติ เกิดสันติสุขและ ภารดรภาพสืบไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาจริยศาสตร์ของอิมมานูเอล คานท์
2. เพื่อศึกษาพุทธจริยศาสตร์
3. เพื่อเปรียบเทียบจริยศาสตร์ของอิมมานูเอล คานท์ กับพุทธจริยศาสตร์

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษางานวิจัยในนี้ผู้วิจัยเลือกศึกษา จริยศาสตร์ของอิมมานูเอล คานท์ ปรัชญาพุทธ จริยศาสตร์ ทั้งนี้ผู้วิจัยต้องการศึกษาเปรียบเทียบ จริยศาสตร์ของอิมมานูเอล คานท์กับพุทธ จริยศาสตร์ให้เห็นความเหมือนและแตกต่างกัน อย่างชัดเจนอย่างชัดเจน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งเน้นการศึกษา หลักเกณฑ์จริยศาสตร์ของอิมมานูเอล คานท์กับ พุทธจริยศาสตร์ และเปรียบเทียบความเหมือน และความแตกต่างระหว่างจริยศาสตร์ของอิมมานูเอล คานท์กับพุทธจริยศาสตร์โดยมีประเด็นเปรียบเทียบดังนี้

1. เปรียบเทียบเกณฑ์การตัดสินความดี

2. เปรียบเทียบกฎแห่งเสรีภาพ
3. เปรียบเทียบแรงจูงใจ
4. เปรียบเทียบความเมตตากรุณา
5. เปรียบเทียบกฎแห่งศีลธรรม
6. เปรียบเทียบเป้าหมายสูงสุด

2. การมีเป้าหมายการบริหารจัดการงาน

เทศน์มหาชาติ

การมีเป้าหมายการบริหารจัดการงานเทศน์ มหาชาติทั้งในอดีตและปัจจุบันนั้นจะเน้นเพื่อ สืบสานประเพณีอันดีงามทางพุทธศาสนาและ เพื่อให้เกิดความสามัคคีในชุมชนระหว่างบ้าน วัด และราชการ ซึ่งในความเชื่อ ความเลื่อมใสใน พุทธศาสนิกชนเกี่ยวกับเป้าหมายของการเทศน์ มหาชาติเชื่อกันสืบ ๆ กันมาแต่โบราณกาลว่าในการ ทำบุญของแต่ละกัณฑ์นั้น จะได้รับอานิสงส์ของการ เทศน์ในแต่ละกัณฑ์ และการถ่ายทอดธรรมะมีกลวิธี ต่างๆ พระสงฆ์จึงมีบทบาทสำคัญในการเทศน์ชี้แจง ธรรมะซึ่งจะต้องใช้กลวิธีปลุกเร้าให้พุทธศาสนิกชน เกิดศรัทธาโดยใช้ลีลาการเทศน์เป็นทำนองแหล่ ต่างๆ นอกจากเป็นการจรรโลงพุทธศาสนาให้ มั่นคงถาวรแล้ว ยังเป็นการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียม ประเพณีของชาติไทย ดังนั้น

การฟังเทศน์มหาชาติจึงมีคุณค่าต่อจิตใจ ดังนี้

- 1) ได้รับคติธรรมที่สอดแทรกใน เนื้อหาที่พระนักเทศน์ว่าทำนองแหล่โดยเฉพาะนอก เช่น แหล่ให้พร แหล่นิทานพื้นบ้าน และแหล่ชาดก ที่นำมาแหล่ประกอบการเทศน์มหาชาติ
- 2) ได้ความรู้จากเรื่องราว เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่พระนักเทศน์ได้เรียบ เรียงนำมาแหล่ นอกแทรกในเทศน์มหาชาติ
- 3) ได้รับความเพลิดเพลิน เป็น ธรรมรสจากการฟังเทศน์ธรรมตามแบบอ่านตาม คัมภีร์ หรือแบบพูดธรรมดา มาเป็นธรรมนองแหล่

ที่มีลีลาหลากหลาย และการบรรเลงเพลงหน้าพาทย์ประจำกัณฑ์แต่ละกัณฑ์

4) เพื่อสืบทอดวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามในพุทธศาสนา

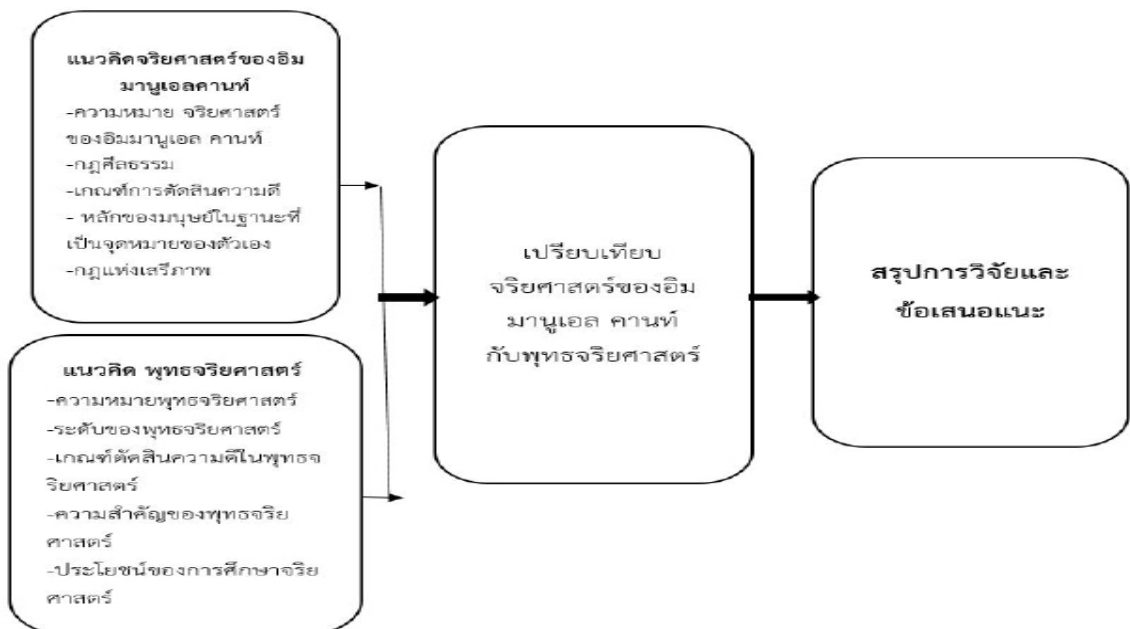
5) เกิดความสามัคคีในการจัดกิจกรรมตั้งแต่การนิมนต์พระ การเตรียมสถานที่ การประสานงาน การสรุปโครงการ

ขอบเขตด้านเอกสาร

ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งเน้นการศึกษาข้อมูลจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เอกสารชั้นปฐมภูมิ (Primary sources) คือพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับหลวงกรมการศาสนา พุทธศักราช 2561 และเอกสารทุติยภูมิ (Secondary sources) คือหนังสือเอกสาร ตำรา งานวิจัย นิพนธ์ที่เป็นประเด็นเปรียบเทียบจริยศาสตร์ของอิมมานูเอล คานท์กับพุทธจริยศาสตร์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาศึกษาจริยศาสตร์ของอิมมานูเอล คานท์

2. เพื่อศึกษาศึกษาจริยศาสตร์ของพุทธจริยศาสตร์

3. เพื่อเปรียบเทียบจริยศาสตร์ของอิมมานูเอล คานท์ กับพุทธจริยศาสตร์
การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยศึกษาข้อมูลปฐมภูมิ ศึกษาเฉพาะสูตรที่เกี่ยวข้องกับจริยศาสตร์ด้านความดีที่ปรากฏในพระไตรปิฎกและคำภีร์พุทธปรัชญาเถรวาท
ค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่วิจัยจากพระไตรปิฎก วรรณคดีหนังสือและเอกสารทั้งภาษาอังกฤษและต่างประเทศ

1. เปรียบเทียบและสรุปข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการค้นคว้า

2. นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา ขอข้อเสนอแนะส่วนที่ไม่สมบูรณ์ พร้อมข้อเสนอทำวิทยานิพนธ์ต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

จุดมุ่งหมายหลักของงานวิจัยเรื่องนี้คือ เพื่อเปรียบเทียบจริยศาสตร์ของอิมมานูเอล คานท์ กับพุทธจริยศาสตร์ ทำให้ได้ข้อสรุปดังนี้ คือ

จริยศาสตร์ของอิมมานูเอล คานท์

อิมมานูเอล คานท์ เสนอความคิดทางจริยศาสตร์ในเรื่องเกณฑ์ตัดสินความดี คล้ายคลึงกับพุทธศาสนา ในหลักสำคัญคือ การใช้เจตนาเป็นเกณฑ์ตัดสินการกระทำ งานของคานท์ ไม่ได้มีพื้นฐานจากความคิดทางศาสนา เขาไม่เชื่อในเรื่องชีวิตหลังความตายและผู้สร้างโลก ความคิดของคานท์ไม่ได้เกิดจากกรอบเหล่านี้ เกณฑ์ตัดสินความดีของคานท์มีลักษณะเป็นสากลที่สามารถใช้ตัดสินการกระทำของมนุษย์ทุกคนโดยมีความคิดพื้นฐานว่า มนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีเหตุผล (rational being) ความดี เป็นเรื่องที่ไม่จำเป็นต้องสอน เพียงแต่เขาใช้ปัญญาเขาจะเป็นคนดีได้

เจตนาของผู้กระทำ มโนทัศน์ที่สำคัญในจริยศาสตร์ของคานท์ คือ เรื่องหน้าที่ หรือพันธะทางศีลธรรม ความถูกต้องของการกระทำไม่ได้ขึ้นกับผลของการกระทำ แต่ความถูกต้องอยู่ในธรรมชาติภายในของการกระทำนั่นเอง ดังนั้นจริยศาสตร์ของคานท์มีลักษณะเป็นแบบแผนนิยม (formalistic) กล่าวคือ ความถูกต้องของการกระทำไม่ขึ้นอยู่กับผลของการกระทำ แบบแผนนิยม ลัทธิแบบแผนนิยมเห็นว่า มาตรฐานความประพฤติอยู่ในกฎศีลธรรม ซึ่งความถูกต้องหรือความผิดอยู่ในตัวมันเอง โดยไม่เกี่ยวกับผลของการกระทำ คุณค่าทางศีลธรรมจึงมีรูปแบบที่แน่นอนโดยตัวมันเองของการกระทำซึ่งเกิดจากการใช้หลักการที่ตายตัว เช่นเดียวกับกฎคณิตศาสตร์ หรือตรรกวิทยา

เจตนาดีกับหน้าที่ ค่าทางศีลธรรม ขึ้นอยู่กับเจตนาของปัจเจกชน ซึ่งแสดงออกมาและจะมีค่าทางศีลธรรมได้ก็ต่อเมื่อเป็นการกระทำที่ทำจาก

หน้าที่ ในทัศนะของอิมมานูเอล คานท์ เมื่อมีการกระทำหนึ่งๆ เกิดขึ้น แรงกระตุ้นของการกระทำมี 2 ประเภท คือ

1. การกระทำที่เกิดจากแรงโน้มของอารมณ์ (inclination) ทั้งที่เป็นฝ่ายบวก เช่น ความเมตตา สงสาร และทางลบ เช่น ความอิจฉาริษยา และเกิดจากเป้าหมายที่เป็นผลประโยชน์ส่วนตัวต่าง ๆ

2. การกระทำที่เกิดจากการสำนึกในหน้าที่ โดยผู้กระทำไม่มุ่งหวังผลประโยชน์ของตนหรือไม่คำนึงถึงผลใด ๆ ทั้งสิ้น

กฎศีลธรรม

การกระทำที่ตั้งอยู่บนเหตุผล คือ การกระทำที่เกิดจากกฎศีลธรรม กฎศีลธรรมเป็นเหมือนหัวใจของการเสนอจริยศาสตร์ของคานท์ ซึ่งเป็นกฎที่ใช้เป็นเกณฑ์ตัดสินความดีมีลักษณะเป็นสากลที่ใช้ได้กับมนุษย์ทุกคน เป็นกฎเดียวที่บอกถึงกฎศีลธรรมทั้งหมดที่ปรากฏในโลกแห่งประสบการณ์ ในการตัดสินการกระทำว่าดีหรือชั่วโดยการนำกฎศีลธรรมไปใช้กับเหตุการณ์เฉพาะต่าง ๆ ใช้ชีวิตประจำวันของมนุษย์กฎศีลธรรมปรากฏในลักษณะของคำสั่งที่ปราศจากเงื่อนไขเพื่อให้เข้าใจกฎศีลธรรมชัดเจนขึ้น แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

คำสั่งมีเงื่อนไข เป็นหลักความประพฤติที่กระทำเพื่อนำไปสู่จุดประสงค์โดยผู้กระทำตั้งเป้าหมายในผลของการกระทำนั้นจึงมิใช่เป็นหลักการที่ทำเพื่อความดี

คำสั่งเด็ดขาด คือ คำสั่งที่ปราศจากเงื่อนไขใด ๆ เราทำตามคำสั่งเพราะเราเห็นว่าเป็นสิ่งที่ดีเราไม่มีเป้าหมายใด ๆ ในการกระทำนั้น ๆ การกระทำคำสั่งเด็ดขาดจึงไม่ใช่วิธีทางที่นำไปสู่ความสำเร็จของสิ่งใด ๆ และไม่สัมพันธ์กับความต้องการของใคร ๆ คำสั่งเด็ดขาดไม่ได้ให้เรากระทำในสิ่งที่คาดหวังไว้แล้วว่าจะนำไปสู่ความก้าวหน้า ความสุขและความทุกข์ไม่เป็นสิ่งจำเป็นต่อจริยธรรม คำสั่งนี้ไม่ได้

สั่งให้เรากระทำตามแรงกระตุ้นใด ๆ จึงเป็นคำสั่งที่ปราศจากเงื่อนไขเป็นเรื่องของหน้าที่

เกณฑ์การตัดสินความดี

อิมมานูเอล คานท์ มีความหมายว่าดี ชั่ว ถูก ผิด เป็นคุณค่าทางศีลธรรมนั้น จะต้องเป็นสิ่งตายตัวโดยหลักของคานท์นั้น การพูดจริงเป็นสิ่งที่ดี และต้องติดตลอดไป ไม่ว่าจะพูดเมื่อใด ที่ไหน กับใคร และสถานการณ์เช่นใด ความคิดของคานท์ การกระทำที่ดี หรือการกระทำที่ถูกคือการกระทำที่เกิดจากเจตนา จุดเด่นที่สุดในแนวคิดของคานท์ ก็คือการสอนให้คนรู้สึกสำนึกในหน้าที่ คานท์ เห็นว่าการโกหกนั้นผิดแน่ ๆ แต่ความซื่อสัตย์ก็มีใช้ว่าควรได้รับการสรรเสริญเสมอไป ความซื่อสัตย์ที่เกิดขึ้นจากการหวังผลประโยชน์ไม่มีความดีอะไรในทางศีลธรรม แต่ความซื่อสัตย์ที่เกิดจากการสำนึกในหน้าที่เป็นสิ่งประเสริฐ คานท์ สอนไม่ให้ยกตัวเองเหนือกฎศีลธรรมซึ่งไม่มีข้อยกเว้นสำหรับใคร นอกจากนี้คานท์ยังบอกว่ามนุษย์ทุกคนมีศักดิ์ศรีของตนเอง ดังนั้นการใช้คนเป็นเครื่องมือเพื่อบรรลุจุดหมายบางอย่างนั้นเป็นการกระทำที่ผิดอย่างไม่มีข้อแม้ เพราะทุกคนมีค่าของตนเองและค่าเท่ากับผู้อื่น

หลักของมนุษย์ในฐานะที่เป็นจุดหมายของตัวเอง

อิมมานูเอล คานท์ เน้นในเรื่องความมีคุณค่าในตัวเองของบุคคล โดยถือว่ามนุษย์ที่มีเหตุผลควรปฏิบัติต่อตัวเองและบุคคลอื่นในฐานะที่มีจุดหมายตัวเอง มิใช่ใช้ตัวเองและบุคคลอื่นเป็นเครื่องมือไปสู่จุดหมายใด ๆ โดยคานท์แยกความแตกต่างระหว่างสิ่งของกับบุคคล สิ่งของมีคุณค่าสัมพันธ์ มันจะมีค่าเมื่อถูกใช้เป็นเครื่องมือไปสู่ความพอใจหรือความสุขของมนุษย์ ส่วนบุคคลมีคุณค่าสมบูรณ์ในตัวเองและเป็นอยู่ในฐานะที่มีจุดหมายในตัวเอง คานท์เห็นว่า เราอาจจะใช้สิ่งของในฐานะที่เป็นเครื่องมือไปสู่จุดหมายของเราแต่

เมื่อเราใช้บุคคลอื่นในฐานะที่เป็นเครื่องมือไปสู่เป้าหมายอย่างหนึ่ง เรากำลังลดความเป็นบุคคลในตัวเขาให้ เท่ากับเป็นวัตถุสิ่งของ และเป็นการละเมิดความเป็นบุคคลในตัวเขาด้วย การปฏิบัติต่อคนอื่นในลักษณะนี้จึงผิด เพราะการเคารพในความเป็นบุคคลเป็นหลักการสำคัญในจริยศาสตร์ของคานท์

กฎแห่งเสรีภาพ

กฎแห่งเสรีภาพมีลักษณะเป็นคำสั่งเด็ดขาดเมื่อกล่าวว่า “ฉันควรจะทำสิ่งนี้” ความหมายก็คือ เพราะสิ่งนี้ดีฉันจึงทำสิ่งนี้ ฉันกระทำโดยปราศจากเงื่อนไขของอำนาจ หรือผลประโยชน์ใด ๆ หรือจากแรงโน้มของอารมณ์ตัวเอง แต่ฉันทำเพราะเหตุผลของฉันจึงใจให้กระทำ เมื่อเปรียบเทียบกับคำสั่งมีเงื่อนไขซึ่งปรากฏในรูปที่ว่า “ฉันควรทำสิ่งนี้ ถ้าฉันต้องการสิ่งนั้น” ซึ่งแสดงถึงเจตจำนงของฉันต้องอยู่ใต้อำนาจของกฎภายนอก ฉันกระทำเพื่อผลประโยชน์บางอย่างที่ซ่อนอยู่ถ้าฉันไม่ต้องการสิ่งนั้น ฉันก็จะไม่ทำ เงื่อนไขของความต้องการสิ่งนั้นกำหนดให้ฉันกระทำลงไป การกระทำคำสั่งมีเงื่อนไขจึงไม่มีเสรีภาพอย่างแท้จริง กฎแห่งเสรีภาพ เป็นการบรรยายถึงกฎศีลธรรมอีกแง่หนึ่งที่คานท์ต้องการชี้ให้เห็นว่าการทำตามกฎสากลวิได้หมายความว่า rational being จะอยู่ใต้อำนาจของกฎสากลแต่การกระทำตามกฎสากลคือ การที่ rational being ทำตามกฎที่เขาจงใจสร้างขึ้นมาจากความมีเหตุผลของเขา ซึ่งคานท์ก็เห็นว่ากฎศีลธรรมได้มาจากการที่เราดูตัวเองจากการสำรวจสมรรถนะ (faculty) ของตัวเราเอง กฎศีลธรรมจึงสอดคล้องกับความมีเหตุผลของมนุษย์

พุทธจริยศาสตร์

พุทธจริยศาสตร์ จัดเป็น “จริยศาสตร์ศาสนา” ด้วยเหตุผล มีรากฐานจากคำสอนในทางพระพุทธศาสนา พุทธจริยศาสตร์เป็นหลักความประพฤติที่ดีงาม ซึ่งจะมีหลักศีลธรรม คุณธรรม

แน่นอนตายตัว ซึ่งกฎเกณฑ์ชัดเจนตายตัว ผิดถูก บุญ-บาป แยกส่วนกันอย่างชัดเจน ในขณะที่จริยศาสตร์ เน้นเรื่องการโต้แย้งและแสวงหาเหตุผล อันว่า ด้วยความประพจน์ของมนุษย์ โดยมีปลายทางอยู่กับ คำว่า “ควร-เหมาะสม” โดยไม่มีการตัดสินชัดเจนลงไปว่า ถูกหรือผิด พุทธจริยศาสตร์ เป็นจริยศาสตร์และจริยธรรมที่สอนดำรงชีวิตอยู่ด้วยปัญญาไม่ให้ดำรงชีวิตอยู่ด้วยความประมาท จึงสอนให้ตื่นอยู่เสมอและให้เป็นอยู่ด้วยความเบิกบาน ภายเบิกบานใจไม่ว่า จะเป็นอยู่ในสถานะอะไรก็ตาม พุทธจริยศาสตร์ แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่

1. พุทธจริยศาสตร์ระดับต้น บัญญัติไว้เพื่อความสงบเรียบร้อยของสังคม หลักธรรม คือ เบญจศีล (ศีล 5) เบญจธรรม หรือ เบญจกัลยาณธรรม (ธรรม 5, ธรรมอันดีงามห้าอย่าง, คุณธรรมห้าประการ คู่กับเบญจศีล เป็นธรรมเกื้อกูลแก่การรักษาเบญจศีลเป็นหลักธรรมที่ควรปฏิบัติ)

2. พุทธจริยศาสตร์ระดับกลาง พุทธจริยธรรมระดับกลาง เพื่อให้บุคคลขัดเกลาตนเองให้มีคุณธรรมสูงขึ้น หลักธรรม คือ ศีล 8 หรือ อัฐศีล การรักษาระเบียบทางกาย วาจา ให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป ส่วนกุศลกรรมบถ การกระทำที่แสดงออกทางกาย วาจา และใจ ที่เป็นการกระทำดี ซึ่งนำไปสู่ความสุขความเจริญ พุทธจริยศาสตร์เรียกว่า (กุศลกรรมบถ 10) ส่วนการกระทำที่พุทธจริยศาสตร์เห็นว่าเป็นการกระทำชั่วทางกาย วาจา ใจ ซึ่งนำไปสู่ความเสื่อม ความทุกข์ เรียกว่า กุศลกรรมบถ (อกุศลกรรมบถ 10)

3. พุทธจริยศาสตร์ระดับสูง เป็นจริยศาสตร์เพื่อพัฒนาตนเป็นอริยบุคคล หลักธรรม คือ มรรค 8 หรือ เรียกว่าทางสายกลาง มัชฌิมปฏิปทา

เปรียบเทียบจริยศาสตร์ของอิมมานูเอล คานท์ กับพุทธจริยศาสตร์

เปรียบเทียบเกณฑ์การตัดสินความดี เมื่อ

นำเกณฑ์การตัดสินความดีมาเปรียบเทียบแล้ว ทั้ง 2 แนวคิด จะมีความเหมือนตรงที่ เจตนาเป็นหลักเกณฑ์ในการตัดสินความดี ส่วนที่ต่างกันคือ จริยศาสตร์ของคานท์ ไม่คำนึงถึงผลของการกระทำที่เกิดขึ้นไม่ว่าผลนั้นจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ใครมากน้อยเท่าใดก็ตาม แต่การกระทำที่ดีต้องเกิดจากเจตนาที่ดีเป็นหลัก ส่วนพุทธจริยศาสตร์ ตัดสินการกระทำโดยใช้เจตนาเป็นองค์ประกอบหลักและใช้ผลของการกระทำที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่นเป็นองค์ประกอบร่วมในการตัดสินการกระทำ

เปรียบเทียบกฎแห่งเสรีภาพ เมื่อนำกฎแห่งเสรีภาพมาเปรียบเทียบกัน มีแนวคิดที่เหมือนกัน โดยคานท์ มีแนวคิดที่ว่า กฎแห่งเสรีภาพเป็นหนึ่งในลักษณะสามประการของกฎศีลธรรม มนุษย์จึงมีเจตจำนงอิสระที่จะเลือกกระทำในสิ่งที่ตนเองต้องการ การทำตามกฎศีลธรรมของมนุษย์จึงเป็นการทำตามกฎแห่งเสรีภาพ ส่วน พุทธจริยศาสตร์ มีแนวคิดที่ว่ากฎแห่งเสรีภาพ บุคคลควรใช้ปัญญา หรือเหตุผลของตนเองในการวิเคราะห์และปฏิบัติตามจากการใช้ปัญญาของตนเอง ทั้งนี้ก็ยังมีส่วนที่ต่างกันอยู่บ้าง คือ คานท์ มีแนวคิดที่ว่าทำตามกฎศีลธรรมของมนุษย์จึงเป็นการทำตามกฎแห่งเสรีภาพ ส่วนพุทธจริยศาสตร์ มีแนวคิดที่ว่าเสรีภาพโดยการใช้ปัญญา หรือเหตุผลของตนเองในการวิเคราะห์และปฏิบัติตาม

เปรียบเทียบแรงจูงใจ เมื่อนำสิ่งที่เป็แรงจูงใจมาเปรียบเทียบ มีส่วนที่เหมือนกัน คือ เมื่อคนหลุดออกจากอำนาจฝ่ายต่ำที่เป็นกิเลส ทุกคนจะเห็นสัจธรรมเหมือนกัน นั่นคือ เห็นถูกเป็นถูก เห็นผิดเป็นผิด ส่วนที่แตกต่าง คือ ภาษาที่ใช้สื่อทางแนวคิด โดย คานท์ มีแนวคิดที่ว่าแรงจูงใจที่ก่อให้เกิดการกระทำดีและชั่วมี 2 ประการ 1. เหตุผลหรือปัญญา 2. แรงโน้มทางอารมณ์ ส่วนพุทธจริยศาสตร์ มีแนวคิดที่ว่า แรงจูงใจที่ทำให้บุคคลทำความดีหรือ

ความซำมี 2 ประการ 1. กุศลมูล อโลกะ อโทสะ อโมหะ 2.อกุศลมูล โลกะ โทสะ โมหะ

เปรียบเทียบความเมตตากรุณา เมื่อนำความเมตตากรุณามาเปรียบเทียบกันแล้ว ทั้ง 2 แนวคิด ไม่มีความเหมือนกันอธิบายคนละแนว โดยเห็นถึงข้อแตกต่าง ดังนี้ คานท์มีแนวคิดที่ว่า เมตตากรุณาหรือความรู้สึกลงในทางบวกใด ๆ ก็ตาม ไม่สามารถวัดค่าทางศีลธรรมได้ คานท์เห็นว่าเมื่อคนใช้อารมณ์เป็นแรงกระตุ้นในการกระทำใดๆ การกระทำของเขาจะเปลี่ยนไปเปลี่ยนมา และการทำโดยมีเมตตาย่อมมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ซึ่งคานท์เองไม่เห็นว่าการสุขจะเป็นสิ่งสำคัญสำหรับมนุษย์ ดังนั้นการแสดงความรักเมตตา ซึ่งคือ การหวังจะให้ผู้อื่นมีความสุขถือว่าเป็นการกระทำที่ไม่มีค่าทางศีลธรรม ส่วนพุทธจริยศาสตร์ มีแนวคิดว่าการเมตตากรุณาเป็นส่วนหนึ่งของการกระทำดี เพราะเป็นการช่วยเหลือให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ความเมตตาจะเป็นตัวปราบกิเลสให้มันน้อยลง เพื่อให้หลุดพ้นจากทุกข์ ซึ่งตามหลักของพุทธจริยศาสตร์การกระทำใด ก็ตามที่ส่งเสริมความหลุดพ้นให้ดับทุกข์ได้ การกระทำนั้นจัดว่าอยู่ในฝ่ายดี

เปรียบเทียบกฎแห่งศีลธรรม เมื่อนำกฎแห่งศีลธรรมมาเปรียบเทียบกันแล้ว มีความเหมือนกัน อย่างมาก แนวคิดของ คานท์ พออธิบายได้ว่า กฎศีลธรรมของคานท์มีความเป็นสากล แนวคิดที่ว่า “จงปฏิบัติต่อมนุษย์ไม่ว่าจะเป็นตัวท่านเองหรือเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน โดยถือว่าเขาเป็นจุดหมายในตัวเอง อย่าถือเขาเป็นเพียงเครื่องมือ” ส่วนพุทธจริยศาสตร์ อธิบายว่า ศีล 5 ซึ่งเป็นศีลที่ไม่เพียงแต่สอนพุทธศาสนิกชนได้เท่านั้น ยังถือเป็นศีลสากลที่ทุกคนควรปฏิบัติตามด้วย เพราะการละเมิดศีล 5 ถือเป็นการกระทำที่ผิดอย่างไม่มีข้อแม้ ห้ามทำลายชีวิต ห้ามลักขโมย ห้ามประพฤติผิดในกาม ห้ามพูดปด ห้ามเสพของมันเมา

เปรียบเทียบเป้าหมายสูงสุด เมื่อนำเป้าหมายสูงสุดมาเปรียบเทียบแล้ว ทั้ง 2 แนวคิดมีความต่างกันมาก เพราะแนวคิดของคานท์ มีเป้าหมายเพียงให้เป็นอยู่ได้ในโลกปกติเท่านั้น ไม่ได้มุ่งหวังการหลุดพ้น โดยแนวคิด 2 แนวคิดต่างกัน คือ เป้าหมายสูงสุดของอิมมานูเอล คานท์ คือ ศีลธรรม ส่วนเป้าหมายสูงสุดของพุทธจริยศาสตร์ คือ พระนิพพาน ความหลุดพ้น การบรรลุนิพพาน ซึ่งหนทางหรือวิธีการดังกล่าวนี้เป็นแบบเบ็ดเสร็จโดยทั้งหมดนี้เป็นไปเพื่อประโยชน์เพื่อความสุขแห่งการดำรงอยู่ของมนุษย์เป็นความสุขอันสูงสุดที่เป็นจุดมุ่งหมายของทุกชีวิต นั่นคือพระนิพพาน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การวิจัยเรื่อง “เปรียบเทียบจริยศาสตร์ของอิมมานูเอล คานท์ กับพุทธจริยศาสตร์” ผู้วิจัยได้นำเอาประเด็นหลักของลักษณะแนวคิดทั้งสองมาเปรียบเทียบความเหมือนหรือคล้ายกัน ทำให้พอมองเห็นว่ากฎเกณฑ์ใดมุ่งหวังที่จะให้ความหมายของจริยศาสตร์การกระทำเป็นที่ยอมรับของทุกคน กฎเกณฑ์นั้นต้องมีเหตุผลและคำนึงถึงสิ่งที่ถูกต้องอย่างสอดคล้องกับสังคมด้วย จึงไม่น่าแปลกใจที่หลักจริยศาสตร์ของคานท์ที่มีกำเนิดมาจากพื้นฐานทางปรัชญาตะวันตกกลับมีส่วนคล้ายคลึงกับพุทธจริยศาสตร์ที่มีกำเนิดจากกรอบของความดีและความเชื่อทางตะวันออก ดังนั้นเมื่อนำมาเปรียบเทียบกัน เราจะพบว่าทัศนะทั้งสอง มีทั้งแง่ความคล้ายคลึงและความแตกต่างเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจศึกษา ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

1. ภาครัฐ ควรนำนโยบายทางจริยศาสตร์อันดีงาม ที่ค้นพบจาก เปรียบเทียบจริยศาสตร์ของอิมมานูเอล คานท์ กับพุทธจริยศาสตร์ ไปเป็นนโยบายบริหารประเทศ

2. กระทรวงศึกษาธิการ ควรจัดทำหลักสูตร
ใดหลักสูตรหนึ่ง อันเกี่ยวเนื่องจากจริยศาสตร์ เพื่อ
จัดการเรียนการสอนให้เหมาะสม

3. ผู้ในองค์กรต่าง ๆ ควรนำหลักจริยศาสตร์
ไปปรับใช้ในการบริหารทรัพยากรบุคคลในองค์กรให้
เหมาะสม

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ผู้วิจัยได้ นำจริยศาสตร์ของอิมมานูเอล คา

นท์ กับพุทธจริยศาสตร์ มาเปรียบเทียบกันแล้ว ยัง
มีประเด็นที่น่าสนใจอีกมากมาย ที่ควรศึกษาต่อไป
อีกให้กว้างขวาง ทั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอแนะเพื่อการ
วิจัย คั่นคว้าต่อไปคือ

1. ศึกษาวิเคราะห์เสรีภาพ ของอิมมานูเอล
คานท์ กับพุทธจริยศาสตร์

2. ศึกษาเปรียบเทียบแรงจูงใจใน
จริยศาสตร์ของนักปรัชญาคนสำคัญ กับพุทธ
จริยศาสตร์

บรรณานุกรม

วสิน อินทสระ (2549). **พุทธจริยศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เม็ตทราย.

วิทย์ วิศเวทย์,**เกณฑ์การตัดสินจริยธรรม**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://www.baanjommyut.com>.

[1 ธันวาคม 63].

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2554). กรุงเทพฯ: นานมีบุคส์ พับลิเคชั่น.

พระธรรมปิฎก (สมเด็จพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต) (2540).พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวล
ศัพท์, พิมพ์ครั้งที่ 8, กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

John Hospers (1961). **Human conduct, 2nd ed.** New York : Harcourt Brace Jovanovich, Inc.

Harold H (1957). Titus , **Ethics for today, 3nd ed.** (New Delhi : Eurasia Publishing House
(P.V.T.) LTD.

Immanuel Kant (1785). **Foundation of the metaphysics of morals**, trans , Lewis White
Beck, New York : Macmillan Publishing Company.

Potter, Kant (1785). **Immanuel ,The moral law**, trans, (London : Hutchinson University
Beck, Foundation of the metaphysics of morals.

องค์ประกอบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของผู้บริหารหน่วยอธิการบดี
วิทยาลัย

สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

THE COMPONENTS OF HUMAN RESOURCE MANAGEMENT
OF THE ADMINISTRATORS
IN APHIDHAMMACHOTIKAVIDYALAYA UNIVERSITY

พระครูสังฆรักษ์บุญก้อง (กตปุญญ) วงษ์จันทร์*
ดำรงค์ เบญจศิริ**

วันรับ 20 / พฤษภาคม / 2565

ตรวจสอบ 24-30 / พฤษภาคม / 2565

ตอบรับ 16/ มิถุนายน / 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบแบบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของผู้บริหารหน่วยอธิการบดีวิทยาลัย และ 2) พัฒนารูปแบบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของผู้บริหารหน่วยอธิการบดีวิทยาลัย โดยใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่าง คือ หน่วยอธิการบดีวิทยาลัย 34 หน่วย ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหาร คณะกรรมการบริหาร และครูผู้สอนในหน่วยอธิการบดีวิทยาลัย จำนวน 340 รูป/

คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

ผลการวิจัยพบว่า:

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของผู้บริหารหน่วยอธิการบดีวิทยาลัย ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก 16

*นักศึกษาลัทธิธรรมยุติกบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

**อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

องค์ประกอบย่อย

2. ผลการพัฒนางานองค์ประกอบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของผู้บริหารหน่วยอธิการบดีมหาวิทยาลัย ได้องค์ประกอบที่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่า $\chi^2/df = 1.952$, GFI = 0.951, AGFI = 0.949 และ RMSEA = 0.000 ได้ 4 องค์ประกอบหลัก คือ 1) ด้านการดำรงรักษาบุคลากร มี 3 องค์ประกอบย่อย คือ 1.1) มาตรการดึงดูด พัฒนา รักษาพนักงานที่มีทักษะหรือสมรรถนะสูง 1.2) การสร้างความพึงพอใจในการทำงาน 1.3) นโยบาย แผนงาน และมาตรการด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ 2) ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ มี 5 องค์ประกอบย่อย คือ 2.1) การฝึกอบรมและพัฒนา 2.2) การประเมินผลการปฏิบัติงาน 2.3) ค่าตอบแทนและสวัสดิการ 2.4) การคัดเลือกบุคลากร 2.5) การสรรหาบุคลากร 3) ด้านการสร้างแรงจูงใจในการทำงาน มี 4 องค์ประกอบย่อย คือ 3.1) ความต้องการทางด้านร่างกาย 3.2) ความต้องการความปลอดภัยและความมั่นคง 3.3) ความต้องการในการประสบผลสำเร็จในชีวิต 3.4) ความต้องการทางสังคม และ 4) ด้านวัฒนธรรมองค์กร มี 4 องค์ประกอบย่อย คือ 4.1) ระดับความมั่นคงขององค์กร 4.2) ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งหรือความเป็นเจ้าของ 4.3) เรื่องราวพิธีการ และพิธีกรรมขององค์กร 4.4) ค่านิยม

คำสำคัญ : องค์ประกอบการบริหารทรัพยากรมนุษย์, หน่วยอธิการบดีมหาวิทยาลัย

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the components of human resource management of the administrators in Aphidhammachotikavidyalaya university, and 2) to develop the components of human

resource management of the administrators in Aphidhammachotikavidyalaya university. The mixed methods research was used in study. 340 samples consist of administrators, committee, and teachers of 34 schools obtained by were used in the study. The data were collected by questionnaires and analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation, and confirmatory factor analysis by statistical software.

The results of the study were as follows:

1. The components of human resource management of the administrators in Aphidhammachotikavidyalaya university consists of 4 main components and 16 subcomponents.

2. The results of the development of components of human resource management of the administrators in Aphidhammachotikavidyalaya university consists of the empirical data at $\chi^2/df = 1.952$, GFI = 0.951, AGFI = 0.949 และ RMSEA = 0.000. Consists of 4 main-components: 1) Preservation, consist of 1.1) Catching, 1.2) Complacence, and 1.3) Policy. 2) Human Resource management, consist of 2.1) Training, 2.2) Evaluation, 2.3) Reward, 2.4) Selection, and 2.5) Recruiting. 3) Motivation, consist of 3.1) Physical, 3.2) Security, 3.3) Success, and 3.4) Social. And 4) Culture, consist of 4.1) Stability, 4.2) Ownership, 4.3) Ceremony, and 4.4) Norm.

Keywords : The Components of Human Resource Management,

Aphidhammachotikavidyalaya.

บทนำ

การก่อตั้งอภิธรรมโชติกะวิทยาลัยขึ้นเพื่อให้เป็นสถานที่ศึกษาพระอภิธรรม เปิดการเรียนการสอนพระอภิธรรมปิฎก อยู่ในสังกัดสำนักส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการสังคม ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยจุฬาราชวิทยาลัย เป็นเวลา 46 ปี มีหน่วยบริการทั่วประเทศ 34 แห่ง ทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด มีบทบาทเผยแพร่ธรรมะในรูปแบบของการจัดการศึกษาพระอภิธรรมปิฎก อรรถกถา และฎีกาพระอภิธรรมต่างๆ ซึ่งเป็นอีกวิธีที่ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลและสังคมไทยให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสันติสุขและเกื้อกูลต่อการพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในทุกด้าน ซึ่งการบริหารงานของสถานศึกษาโดยทั่วไปนั้น ประกอบด้วยงานหลัก 4 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารวิชาการ 2) ด้านการบริหารงบประมาณ 3) ด้านการบริหารงานบุคคลหรือทรัพยากรมนุษย์ และ 4) ด้านการบริหารงานทั่วไป โดยการบริหารในด้านที่ 3 มีความจำเป็นอย่างสูง เนื่องจากมนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในองค์กรต่างๆ รวมทั้งเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารองค์กรไปสู่ความสำเร็จขององค์กรนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี ซึ่งหน่วยอภิธรรมโชติกะวิทยาลัยเป็นองค์กรการศึกษาหนึ่งที่มิหน้าที่ให้บริการทางการศึกษาโดยต้องมีการบริหารทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้ปฏิบัติงานจนบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของหน่วย ภายหลังจากได้เกิดความเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ มากมายขึ้นภายในสังคมไทยก็ส่งผลต่อการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของหน่วยอภิธรรมโชติกะวิทยาลัยหลายประการ อาทิ การขาดแคลนครูผู้สอน และการขาดการพัฒนาคุณภาพบุคลากร (หน่วยอภิธรรมโชติกะ

วิทยาลัยวัดราชาธิวาสวิหาร, 2560) เนื่องมาจากสาเหตุดังต่อไปนี้ เกณฑ์การจัดอัตรากำลังมีจำนวนจำกัด บุคลากรได้รับค่าตอบแทนต่ำกว่าวุฒิการศึกษา ครูผู้สอนขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานเนื่องจากไม่มีความมั่นคงในวิชาชีพ ไม่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีสถานภาพเป็นเพียงลูกจ้างของวัดไม่มีการพิจารณาความดีความชอบเพื่อเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปี ไม่มีการบรรจุแข่งขันเหมือนข้าราชการครูและมีการเปลี่ยนแปลงบุคลากรบ่อยครั้ง ทำให้การบริหารจัดการเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ปัญหาดังกล่าวข้างต้นนับว่าเป็นปัญหาที่ผู้เกี่ยวข้องกับทุกฝ่าย โดยเฉพาะการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารหน่วยอภิธรรมโชติกะวิทยาลัยเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อให้การปฏิบัติงานจนบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายทางการศึกษาที่ตั้งไว้ โดยการบริหารหน่วยอภิธรรมโชติกะวิทยาลัยหรือสถานศึกษาอื่นใดต้องยอมรับว่า การบริหารทรัพยากรมนุษย์มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อองค์กร เพราะคนเป็นทรัพยากรที่มีอยู่แล้วเป็นสิ่งที่ไม่มีมูลค่าเพิ่มมากขึ้นในองค์กร ซึ่งแตกต่างจากเครื่องมือและเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่ยิ่งอยู่นานคุณค่าก็ยิ่งเสื่อมราคาลงไป หากองค์กรใดให้ความสำคัญของคนองค์กรนั้นก็จะมีความมั่นคงที่ประสบความสำเร็จในการบริหารสูง โดยต้องมุ่งเลือกสรรคนดี มีความรู้ ความสามารถ เพื่อให้เข้ามาทำงาน และเมื่อคนเหล่านี้เข้ามาอยู่ในหน่วยอภิธรรมโชติกะวิทยาลัยแล้วงานบริหารทรัพยากรมนุษย์ก็ต้องดำเนินการต่อเนื่องอย่างเป็นระบบด้วยการประสานงานกับฝ่ายหรือแผนกต่าง ๆ ในหน่วยอภิธรรมโชติกะวิทยาลัยทำการฝึกอบรม พัฒนาปรับปรุงให้บุคลากรในองค์กร มีความรู้ ความสามารถ และทันต่อสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลง

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้เห็นสาเหตุหลักที่สำคัญของปัญหาคือ ผู้บริหาร

หน่วยอธิการบดีมหาวิทยาลัยมอญีการประกอบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของผู้บริหารหน่วยอธิการบดีมหาวิทยาลัย ที่ไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน เพื่อการพัฒนาองค์ประกอบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของผู้บริหารหน่วยอธิการบดีมหาวิทยาลัย เพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ซึ่งองค์กรต่าง ๆ ได้ยอมรับว่าการที่จะดำเนินงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพนั้นจำเป็นต้องพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีประสิทธิภาพเสียก่อนถือเป็นวิวัฒนาการของการจัดการและบริหารทุนมนุษย์ ที่ต้องมีการดำเนินการอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (Ulrich, 2010) ซึ่งถ้าหากไม่เห็นความสำคัญและรีบแก้ปัญหาบุคลากรดังกล่าว จะเกิดผลเสียด้านการบริหารจัดการที่ไร้คุณภาพและส่งผลกระทบในเชิงลบแก่หน่วยอธิการบดีมหาวิทยาลัยเอง ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาเกิดความเสียหาย ไม่เป็นผลดีต่อหน่วยอธิการบดีมหาวิทยาลัยและของประเทศในภาพรวมต่อไปได้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาและพัฒนางานวิจัยนี้เพื่อนำผลวิจัยมาใช้เป็นองค์ประกอบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของผู้บริหารหน่วยอธิการบดีมหาวิทยาลัยที่มีประสิทธิภาพไว้เป็นแนวปฏิบัติโดยเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนไทยที่สนใจศึกษาระยะ ให้ได้ศึกษาเล่าเรียนในหน่วยอธิการบดีมหาวิทยาลัยที่มีคุณภาพ อีกทั้งเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารทรัพยากรมนุษย์แก่ผู้บริหารหน่วยอธิการบดีมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเป็นการส่งเสริมพระพุทธศาสนาให้เจริญมั่นคงสืบไปอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ได้กำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยไว้ 2 ประการ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของผู้บริหารหน่วยอธิการบดี

วิทยาลัย สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

2. เพื่อพัฒนาองค์ประกอบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของผู้บริหารหน่วยอธิการบดีวิทยาลัย สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

คำถามการวิจัย

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงตั้งคำถามการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของผู้บริหารหน่วยอธิการบดีวิทยาลัย สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยอะไรบ้าง

2. องค์ประกอบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของผู้บริหารหน่วยอธิการบดีวิทยาลัย ที่ได้พัฒนาขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎี สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่อย่างไร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลที่ได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ดังนี้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับในเชิงวิชาการ

1. องค์ประกอบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของผู้บริหารหน่วยอธิการบดีวิทยาลัย สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จะช่วยให้ได้องค์ความรู้พื้นฐานใหม่เกี่ยวกับความเหมาะสมสอดคล้องกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในบริบทสังคมไทยและสามารถนำไปอ้างอิง เพื่อการวิจัยต่อเนื่องหรือพัฒนาให้สมบูรณ์ให้ดียิ่งขึ้นในการวิจัยต่อไปในอนาคต

2. องค์ประกอบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของผู้บริหารหน่วยอธิการบดีวิทยาลัย สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

หากผลการวิเคราะห์เพื่อพัฒนา มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สามารถนำไปใช้กับการวิจัย เพื่อต่อยอดการวิจัยประเภทอื่นต่อไปได้ เช่น การสร้างรูปแบบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ การสร้างรูปแบบสมการโครงสร้าง การวิจัยและพัฒนา หรือการวิจัยเชิงปฏิบัติการด้านงานทรัพยากรมนุษย์ เป็นต้น

3. องค์ประกอบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของผู้บริหารหน่วยอธิการบดีมหาวิทยาลัย สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หากผลการวิเคราะห์เพื่อพัฒนา มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ จะช่วยให้เกิดคุณสมบัติมีความสามารถในการย่อข้อมูลสำหรับการสร้างรูปแบบที่ง่ายต่อการนำไปใช้ประโยชน์ในสถานการณ์จริง ลดความซ้ำซ้อนของข้อมูล ทำให้หน่วยอธิการบดีมหาวิทยาลัยนำไปใช้ติดตาม ทบทวนและใช้สำหรับตัดสินใจต่อการดำเนินงานด้านทรัพยากรมนุษย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับในการประยุกต์ใช้

1. ทำให้ทราบถึงปัญหา ความต้องการในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของผู้บริหารหน่วยอธิการบดีมหาวิทยาลัย สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

2. ผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ทำให้ได้องค์ประกอบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของผู้บริหารหน่วยอธิการบดีมหาวิทยาลัย สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบในการบริหารและวางแผนหรือสร้างเกณฑ์ประเมินรูปแบบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของผู้บริหารหน่วยอธิการบดีมหาวิทยาลัย เพื่อ กำหนดจุดเด่น จุดด้อยในการพัฒนารูปแบบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ได้อย่างสอดคล้องกับปัญหาเพื่อช่วยลดปัญหาความไม่มีความคุณภาพของการบริหารงานทรัพยากรมนุษย์ได้

3. การได้พัฒนาองค์ประกอบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของผู้บริหารหน่วยอธิการบดีมหาวิทยาลัย สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย สามารถนำไปใช้เป็นแนวปฏิบัติในการบริหารหน่วยอธิการบดีมหาวิทยาลัยให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการบริหารหน่วยอธิการบดีมหาวิทยาลัยของผู้บริหารหน่วยอธิการบดีมหาวิทยาลัย สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยอื่น ๆ ในโอกาสต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ประกอบด้วยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) และวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยแบ่งการดำเนินการวิจัยเป็น 2 ระยะ คือ 1) การศึกษาองค์ประกอบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของผู้บริหารหน่วยอธิการบดีมหาวิทยาลัย 2) การพัฒนาองค์ประกอบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของผู้บริหารหน่วยอธิการบดีมหาวิทยาลัย โดยแบ่งเป็น 2 ระยะ ซึ่งเป็นขั้นตอนของการวิจัยที่สามารถเชื่อมโยงกันได้ดังภาพที่ 1

ระยะที่ 1 : การศึกษาองค์ประกอบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของผู้บริหารหน่วยอธิการบดีมหาวิทยาลัย

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาองค์ประกอบแนวคิดด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในสถานศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งใช้วิธีวิเคราะห์เอกสาร (Content Analysis)

2. สัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรง

คุณวุฒิ จำนวน 5 คน เป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) โดยการสัมภาษณ์ตามแบบฟอร์มที่มีการเตรียมการ มีแผนการสัมภาษณ์ และการบริหารการสัมภาษณ์ จัดเตรียมเนื้อหาไว้อย่างค่อนข้างแน่นอนเป็นการล่วงหน้า โดยผู้ถูกสัมภาษณ์ทุกคนจะตอบคำถามเดียวกัน และถามคำถามก่อนหลังเรียงตามลำดับเหมือนกันผู้สัมภาษณ์จะต้องอ่านคำถามตามลำดับในแบบสัมภาษณ์

3. นำผลสัมภาษณ์มาสังเคราะห์ร่วมประกอบเนื้อหาจากการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยจะได้ร่างองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของผู้บริหารหน่วยอธิการบดีมหาวิทยาลัย เพื่อร่างเป็นข้อคำถามในแบบสอบถามสำหรับสร้างเป็นเครื่องมือวิจัย เพื่อนำไปหาคุณภาพของเครื่องมือการวิจัยต่อไป

ระยะที่ 2 : การพัฒนาองค์ประกอบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของผู้บริหารหน่วยอธิการบดีมหาวิทยาลัย

1. การหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity: IOC) ของแบบสอบถาม จากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เพื่อหาค่าความตรงของแบบสอบถามหรือค่าสอดคล้องระหว่างข้อคำถามที่สร้างขึ้นกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งค่า IOC มีค่าผ่านเกณฑ์การประเมิน (0.6 ขึ้นไป) หากทุกข้อคำถาม

2. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยนำไปทดลอง (Try-Out) เพื่อหาคุณภาพเชิงประจักษ์ (Empirical Approach) กับกลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ที่สำคัญกลุ่มทดลองดังกล่าวต้องมีความรู้หรือได้รับประสบการณ์ในเรื่องนั้นมาแล้ว จำนวน 30 คน ซึ่งผลการหาความ

เชื่อมั่นได้เท่ากับ 0.959

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณ จากกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบสอบถามการวิจัย โดยส่งแบบสอบถามพร้อมทั้งอธิบายวิธีบันทึกตลอดจนคำอธิบายศัพท์ต่าง ๆ ล่วงหน้าให้แก่กลุ่มตัวอย่างที่เป็นคณะกรรมการบริหารอธิการบดีมหาวิทยาลัย ผู้บริหารหน่วยและครูผู้สอน จำนวน 340 คน ทั้งด้วยตนเองและส่งทางไปรษณีย์ และผู้วิจัยรับแบบสอบถามตามวัน เวลาที่นัดหมายไว้ อีกทั้งประสานงานให้ส่งกลับทางไปรษณีย์ในหน่วยที่อยู่ห่างไกล ถ้าการบันทึกแบบสอบถามไม่ถูกต้องหรือไม่เรียบร้อยก็จะมีการสอบถามหรือสัมภาษณ์เพิ่มเติมจนกระทั่งได้ข้อมูลตามกรอบเนื้อหาที่ต้องการ

4. การวิเคราะห์แบบสอบถามด้วยสถิติพื้นฐาน ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของตัวอย่างตามองค์ประกอบที่ศึกษาให้ทราบลักษณะของตัวอย่าง ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ความเบ้ ความโด่ง และค่าสูงต่ำผิดปกติ โดยงานวิจัยนี้มีค่าความเบ้อยู่ระหว่าง -1.473 ถึง -0.121 ส่วนค่าความโด่งมีค่าอยู่ระหว่าง -0.983 ถึง +2.806 ตามค่าตัวเลข -3.00 ถึง +3.00 แสดงถึงการกระจายของข้อมูลแบบปกติ (Kline. 2005)

5. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โดยผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

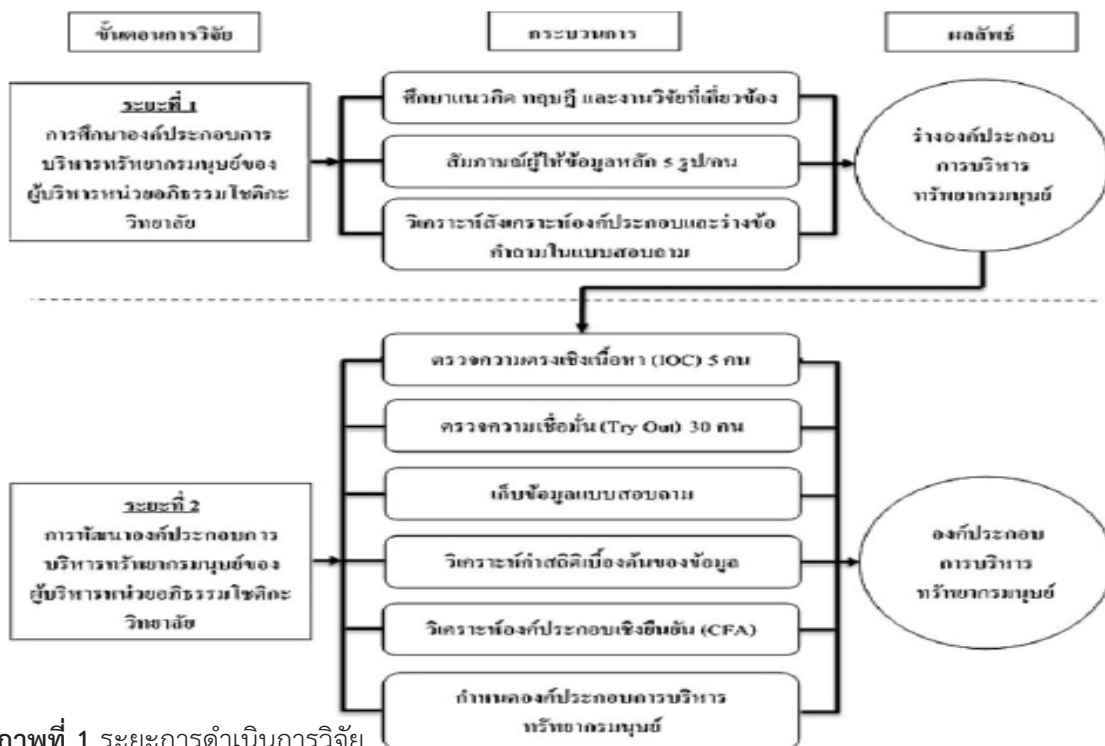
5.1 วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรหรือองค์ประกอบสังเกตได้ในองค์ประกอบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของผู้บริหารหน่วยอธิการบดีมหาวิทยาลัย ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน เพื่อให้ได้เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรหรือองค์ประกอบสังเกตได้แล้วตรวจสอบเมทริกซ์สหสัมพันธ์ที่ใช้ใน

การวิเคราะห์องค์ประกอบ แตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญหรือไม่ โดยพิจารณาจากค่า Bartlett's Test of Sphericity และค่า Kaiser-Meyer-Olkin Measures of Sampling Adequacy: KMO ที่ต้องมีค่ามากกว่า 0.50 (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2551) จากผลการวิจัยนี้พบว่า ค่า KMO เท่ากับ 0.826

5.2 นำเมทริกซ์สหสัมพันธ์ที่มีคุณสมบัติตามการพิจารณาดังกล่าว มาดำเนินการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง (Secondary Order Confirmatory Factor Analysis) เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลองค์ประกอบ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปลิสเรลโดยมีการประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยวิธีการประมาณค่าความเป็นไปได้สูงสุด (Maximum Likelihood : ML) เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างด้วยการพิจารณาความสอดคล้องของโมเดลตามสมการโครงสร้างตามทฤษฎีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาค่าสถิติ

วัดระดับความสอดคล้อง ได้แก่ ค่าสถิติ ไคสแควร์ (χ^2) ค่าไคสแควร์สัมพัทธ์ (χ^2/df) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องกลมกลืนเปรียบเทียบ (CFI) ค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของเศษเหลือ (SRMR) ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (RMSEA) และเปรียบเทียบน้ำหนักความสำคัญขององค์ประกอบกับข้อมูลเชิงประจักษ์เพื่อหาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ

6. การสรุปองค์ประกอบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของผู้บริหารหน่วยอธิการบดีมหาวิทยาลัย เป็นขั้นตอนการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบ เพื่อกำหนดเป็นองค์ประกอบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของผู้บริหารหน่วยอธิการบดีมหาวิทยาลัย และการจัดทำเอกสารงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

สรุปการวิจัย

ผลการพัฒนาองค์ประกอบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของผู้บริหารหน่วยอธิธรรมโชติกะวิทยาลัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. การศึกษาองค์ประกอบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของผู้บริหารหน่วยอธิธรรมโชติกะวิทยาลัย ตามแนวคิด ทฤษฎี และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ประกอบด้วย 4 ด้านหลัก คือ 1) ด้านหลักการบริหารทรัพยากรมนุษย์ 2) ด้านการสร้างแรงจูงใจในการทำงาน 3) ด้านวัฒนธรรมขององค์กร และ 4) ด้านการธำรงรักษาบุคลากร และ 16 องค์ประกอบย่อย ดังนี้ 1) การสรรหาบุคลากร 2) การคัดเลือกบุคลากร 3) ค่าตอบแทนและสวัสดิการ 4) การฝึกอบรมและพัฒนา 5) การประเมินผลการปฏิบัติงาน 6) ความต้องการในการประสบความสำเร็จในชีวิต 7) ความต้องการทางสังคม 8) ความต้องการทางด้านร่างกาย 9) ความต้องการความปลอดภัยและมั่นคง 10) ค่านิยม 11) เรื่องราว พิธีการและพิธีกรรมขององค์กร 12) ระดับความมั่นคงขององค์กร 13) ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งหรือความเป็นเจ้าของ 14) นโยบาย แผนงานและมาตรการด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ 15) มาตรการดึงดูด พัฒนา รักษาพนักงานที่มีทักษะหรือสมรรถนะสูง และ 16) การสร้างความพึงพอใจในการทำงาน

2. การพัฒนาองค์ประกอบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของผู้บริหารหน่วยอธิธรรมโชติกะวิทยาลัย ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง (Second Confirmatory Factor Analysis : SCFA) ที่สอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบทุกด้านอยู่ระหว่าง 0.405 ถึง 0.983 ที่ผ่านเกณฑ์ควรมีค่ามากกว่า 0.40 (Esteghamati, A., Zandieh, A., Khalilzadeh, O., Meysamie, A., & Ashraf, H., 2010) โดยสามารถกำหนดเป็นองค์ประกอบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของผู้บริหารหน่วยอธิธรรมโชติกะวิทยาลัยแสดงเป็น

แผนภูมิองค์ประกอบแบบประหยัด (Parsimonious Model) โดยเรียงตามน้ำหนักองค์ประกอบและค่าการพยากรณ์ และแสดงดังภาพที่ 2 ดังนี้

2.1 องค์ประกอบด้านการธำรงรักษาบุคลากร

(1) มาตรการดึงดูด พัฒนา รักษาพนักงานที่มีทักษะหรือสมรรถนะสูง

(2) การสร้างความพึงพอใจในการทำงาน

(3) นโยบาย แผนงานและมาตรการด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์

2.2 องค์ประกอบด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์

(4) การฝึกอบรมและพัฒนา

(5) การประเมินผลการปฏิบัติงาน

(6) ค่าตอบแทนและสวัสดิการ

(7) การคัดเลือกบุคลากร

(8) การสรรหาบุคลากร

2.3 องค์ประกอบด้านการสร้างแรงจูงใจในการทำงาน

(9) ความต้องการทางด้านร่างกาย

(10) ความต้องการความปลอดภัยและความมั่นคง

(11) ความต้องการในการประสบผลสำเร็จในชีวิต

(12) ความต้องการทางสังคม

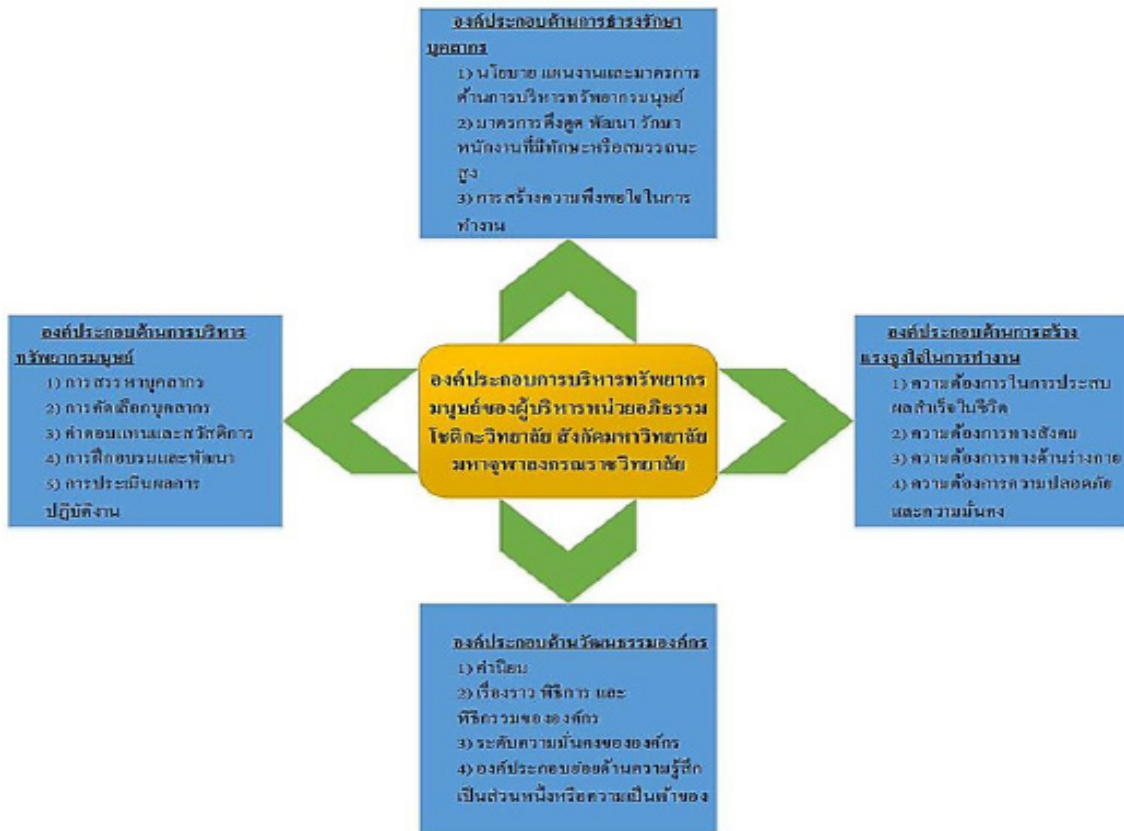
2.4 องค์ประกอบด้านวัฒนธรรมองค์กร

(13) ระดับความมั่นคงขององค์กร

(14) ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งหรือความเป็นเจ้าของ

(15) เรื่องราว พิธีการ และพิธีกรรมขององค์กร

(16) ค่านิยม

ภาพที่ 2 แผนภูมิองค์ประกอบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของผู้บริหารหน่วยอธิธรรมโชติเคะวิทยาลัย

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีประเด็นสำคัญที่ค้นพบโดยภาพรวมมีความสอดคล้องตามกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย คือ

1. องค์ประกอบด้านการธำรงรักษาบุคลากร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเป็น 0.983 มีค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ 0.966 เป็นค่าสูงเป็นอันดับแรก ซึ่งทำนายการบริหารได้ถึงร้อยละ 96.6 ถ้าเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปน้อยได้ดังนี้ 1) มาตรการดึงดูด พัฒนา รักษาพนักงานที่มีทักษะหรือสมรรถนะสูง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบย่อยสูงสุด เท่ากับ 0.805 ค่า R^2 เท่ากับ 0.648 โดยผู้บริหารหน่วยควรมีการยกย่อง ชมเชย ให้รางวัลตอบแทนที่มีผลการปฏิบัติงานดี มีหลักเกณฑ์และวิธี

การเลื่อนเงินเดือนที่เป็นธรรมยึดตามหลักผลสัมฤทธิ์ของงาน สมรรถนะ โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีระบบโยกย้าย สับเปลี่ยนหมุนเวียนบุคลากรภายในและระหว่างหน่วย มีแผนการพัฒนาและฝึกอบรมเป็นผู้บริหาร และจัดทำแผนการสร้างความรู้ความก้าวหน้าสำหรับพนักงาน 2) การสร้างความพึงพอใจในการทำงาน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบย่อยเท่ากับ 0.779 ค่า R^2 เท่ากับ 0.607 แสดงให้เห็นว่า ความพึงพอใจในการทำงานมีผลต่อการธำรงรักษาบุคลากรอย่างสูง โดยให้พนักงานมีความผูกพันกับองค์กร ซึ่งผู้บริหารควรตระหนักและมีแผนการปฏิบัติงานด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ และมีการดำเนินการอย่างชัดเจน เพื่อการสร้างความสุขและความพึงพอใจของบุคลากรในการปฏิบัติงานและความภาคภูมิใจในหน่วย ดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรม สร้างขวัญกำลังใจและสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน ชี้แจงนโยบายและหลักเกณฑ์ต่าง ๆ

ให้ทราบและยอมรับโดยทั่วกัน และ 3) นโยบาย แผนงาน และมาตรการด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบย่อยเป็น 0.519 ค่า R2 เท่ากับ 0.269 โดยการนำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์มาปรับปรุงระบบงานพร้อมให้ข้อมูลย้อนกลับต่อผู้เสนอแนะ เน้นการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และจัดทำแผนกลยุทธ์ มีการติดตามตรวจสอบ ประเมินผลการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ การบริหารทรัพยากรมนุษย์อย่างต่อเนื่อง เมื่อพนักงานผูกพันกับองค์กรก็ทำให้ต้องการอยู่กับองค์กรตลอดไป (พิชิต พิทักษ์เทพสมบัติ, 2552)

2. องค์ประกอบด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.892 มีค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ (R2) เท่ากับ 0.796 โดยทำนายได้ร้อยละ 79.6 ประกอบด้วย 1) การฝึกอบรมและพัฒนา มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบย่อยสูงสุด 0.977 ค่า R2 เท่ากับ 0.955 โดยผู้บริหารต้องทำให้พนักงานเกิดการเรียนรู้ให้มีทักษะเฉพาะด้านและทั่วไป เป็นการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ประสิทธิภาพและทัศนคติที่ดีต่อหน่วย ส่งเสริมให้มีโอกาสเข้าฝึกอบรมและพัฒนาทั้งภายในและภายนอกหน่วยอธิธรรมโชติกะวิทยาลัย สอดคล้องกับมอนดี โนว์ และพรีโมซ์ (Mondy, Noe and Premeaux, 1999) 2) การประเมินผลการปฏิบัติงาน ค่าน้ำหนักองค์ประกอบเป็น 0.837 ค่า R2 เท่ากับ 0.701 สอดคล้องกับผลการจัดการทรัพยากรมนุษย์ต่อประสิทธิภาพของธุรกิจภาคเอกชนในประเทศมาเลเซีย (Zaini Abdullah, 2009) ผลวิจัยพบว่า การจัดการทรัพยากรมนุษย์ในทุกด้านมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพของธุรกิจ โดยผู้บริหารหน่วยต้องมีการกำหนดเกณฑ์การประเมินที่เป็นมาตรฐาน เหมาะสม ยุติธรรม โปร่งใส และตรวจสอบได้ โดยแจ้งเกณฑ์มาตรฐานและผลการประเมินให้พนักงานทราบ และใช้ผลการประเมินพิจารณาค่าตอบแทนหรือการเลื่อนตำแหน่งตามหลักการบริหารทรัพยากรที่จะส่งผลต่อ

ประสิทธิภาพงานของพนักงานในหน่วยอธิธรรมโชติกะวิทยาลัย 3) ค่าตอบแทนและสวัสดิการ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบย่อยเป็น 0.512 ค่า R2 เท่ากับ 0.262 แสดงว่าค่าตอบแทนและสวัสดิการต้องได้รับอย่างเหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ มีสวัสดิการและสิทธิประโยชน์อื่น ๆ ที่สามารถเป็นแรงจูงใจและกระตุ้นการทำงานให้เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพได้ตามแนวคิดของ ฟลิปโป (Flippo, 1996) และตามแนวคิดของ ฮาร์วาร์ด (Harvard Framework) เรื่องการจ่ายค่าตอบแทนและผลประโยชน์ที่เป็นการกระตุ้นจูงใจ และดึงดูดในการรักษาพนักงานไว้ ที่สอดคล้องตามหลักแนวคิดของ มอนดี โนว์ และพรีโมซ์ (Mondy, Noe and Premeaux, 1999) 4) การคัดเลือกบุคลากร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.498 ค่า R2 เท่ากับ 0.248 แสดงว่า หน่วยอธิธรรมโชติกะวิทยาลัยควรมีการสอบประเมินความรู้ความสามารถตามเกณฑ์มาตรฐานการคัดเลือกบุคลากรที่มีคุณสมบัติตรงตามที่กำหนดไว้ให้สอดคล้อง เหมาะสมกับตำแหน่งที่ระบุไว้ในขั้นการสรรหาอย่างชัดเจน ตามการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของ เดสเลอร์ (Dessler, 2009) และองค์ประกอบการบริหารทรัพยากรมนุษย์แบบฮาร์วาร์ด (Harvard Model of HRM) กับแนวคิดหลักของ มอนดี โนว์ และพรีโมซ์ (Mondy, Noe and Premeaux, 1999) ซึ่งให้ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องกับการคัดเลือกพนักงานยึดหลักคุณธรรมและหลักความสามารถในการคัดเลือกพนักงานของหน่วยอธิธรรมโชติกะวิทยาลัยในทุกระดับตำแหน่ง และ 5) การสรรหาบุคลากร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบย่อย เท่ากับ 0.405 ค่า R2 เท่ากับ 0.164 ซึ่งผู้บริหารควรมีการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ที่มีความเหมาะสม กำหนดเกณฑ์สรรหาที่ชัดเจน เป็นธรรม และเหมาะสมตามลักษณะงานที่ต้องการ เพื่อดึงดูดผู้มีความรู้ความสามารถสูงเข้าปฏิบัติงานในตำแหน่งต่าง ๆ ที่ว่างลง เพื่อป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากความไม่พอใจของพนักงานที่สอดคล้องกับ ปิยาพร ห่องแสง (2555)

ที่กล่าวว่า การสรรหา การคัดเลือก การฝึกอบรมพัฒนา และการประเมินผลการปฏิบัติงาน รวมทั้งค่าตอบแทน และสิทธิประโยชน์มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของการบริหารทรัพยากรมนุษย์ หากองค์การใดไม่สามารถธำรงรักษาบุคคลที่มีทั้งความเก่งและความดีให้อยู่กับองค์การได้แล้วองค์การนั้นย่อมไม่อาจมีทุนมนุษย์ที่ดีตามปรารถนาได้

3. องค์ประกอบด้านการสร้างแรงจูงใจในการทำงาน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.872 มีค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ (R²) เท่ากับ 0.760 แสดงว่าสามารถทำนายได้ถึงร้อยละ 76.0 ซึ่งประกอบด้วย 1) ความต้องการทางด้านร่างกาย มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบย่อยเป็น 0.939 ค่า R² เท่ากับ 0.882 โดยผู้บริหารควรมีการให้รางวัลตอบแทนและสวัสดิการต่าง ๆ เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจในการทำงานที่ดีขึ้น สถานที่มีความสะดวกและเหมาะสมในการปฏิบัติงาน เพื่อสร้างสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีจากการทำงานในหน่วยอธิธรรมโชติกะวิทยาลัย ตามหลักทฤษฎีแรงจูงใจของ มาสโลว์ 2) ความต้องการความปลอดภัยและความมั่นคง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.804 ค่า R² เท่ากับ 0.646 แสดงว่า การบริหารทรัพยากรมนุษย์ของผู้บริหารหน่วยอธิธรรมโชติกะวิทยาลัยต้องทำให้พนักงานรู้สึกปลอดภัย มั่นคงในตำแหน่ง และหัวหน้างานได้ให้คำปรึกษาในการปฏิบัติงานและยอมรับความคิดเห็นของพนักงานจะส่งผลดีต่อการบริหารของหน่วยอธิธรรมโชติกะวิทยาลัยที่สอดคล้องตามแนวคิดของ มอนดี้ โนว์ และพรีโมซ์ (Mondy, Noe and Premeaux, 1999) 3) ความต้องการในการประสบผลสำเร็จในชีวิต มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบย่อยเท่ากับ 0.679 ค่า R² เท่ากับ 0.461 แสดงว่า ต้องสร้างความภาคภูมิใจในผลการทำงานของพนักงาน ยกย่องความสำเร็จในชีวิต และสร้างแรงจูงใจให้พนักงานทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จและดีกว่าที่ตั้งไว้เสมอ และ 4) ความต้องการทางสังคม ค่าน้ำหนัก

องค์ประกอบย่อยเท่ากับ 0.600 ค่า R² เท่ากับ 0.360 แสดงว่า พนักงานที่ได้รับการตอบสนองโดยหัวหน้างานให้ความไว้วางใจผู้ใต้บังคับบัญชาให้มีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ ให้ความสนใจและเป็นกันเองในการปฏิบัติงานจะส่งผลดีต่อการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของหน่วยอธิธรรมโชติกะวิทยาลัยตามหลักทฤษฎีแรงจูงใจของมาสโลว์

4. องค์ประกอบด้านวัฒนธรรมองค์กร น้ำหนักองค์ประกอบเป็น 0.ค่า R² เท่ากับ 0.745 พบว่าสามารถทำนายได้ร้อยละ 74.5 โดยมีองค์ประกอบย่อยดังนี้ 1) ระดับความมั่นคงขององค์กร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบย่อยสูงสุดเป็น 0.953 ค่า R² เท่ากับ 0.908 โดยผู้บริหารควรสร้างความมั่นคงและความน่าเชื่อถือได้ในการดำเนินงาน มีความเจริญก้าวหน้าและความสามารถในการเติบโตอย่างรวดเร็ว สร้างความมั่นใจในการเป็นพนักงานตามมิติและปัจจัยของวัฒนธรรมองค์กร 9 ประการที่มีอิทธิพลต่อการทำงานของพนักงานของดูบริน (Dubrin, 2005) ตามองค์ประกอบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของโอลด์รอยด์ (Oldroyd, 2005) 2) ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งหรือความเป็นเจ้าของ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบย่อยเป็น 0.695 ค่า R² เท่ากับ 0.483 โดยผู้บริหารหน่วยอธิธรรมโชติกะวิทยาลัยต้องสร้างความเป็นเจ้าของและเอาใจใส่ในรายละเอียดงานทุกขั้นตอน มีการแบ่งงานตามความสามารถอย่างเหมาะสม สร้างความกล้าตัดสินใจและรับผิดชอบต่องานอย่างเต็มที่ สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานให้สำเร็จตามหลักแนวคิดของดูบริน (Dubrin, 2005) 3) เรื่องราว พิธีการ และพิธีกรรมขององค์กร ค่าน้ำหนักองค์ประกอบย่อยเท่ากับ 0.655 ค่า R² เท่ากับ 0.429 โดยต้องสร้างวัฒนธรรมองค์กรให้ทราบเรื่องราวและประวัติความเป็นมาของหน่วย มีพิธีการและพิธีกรรมที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานาน และ 4) ค่านิยม มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบย่อยเป็น 0.563 ค่า R² เท่ากับ 0.317 แสดงว่า พนักงานที่ได้รับการตอบสนองโดยค่านิยม ความ

เชื่อ และแบบแผนการปฏิบัติงานได้รับการยอมรับ และยึดถือเป็นประเพณีทำให้พนักงานมีความยินดีที่จะรักษาผลประโยชน์ ร่วมมือในการทำงานเพื่อประสบผลสำเร็จของหน่วยอธิการบดีมหาวิทยาลัยเป็นอย่างดีซึ่งสอดคล้องตามหลักทฤษฎีแรงจูงใจของมาสโลว์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ด้านนโยบาย หน่วยงานต้นสังกัดที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบในการบริหารโดยตรงควรนำองค์ประกอบที่ได้พัฒนาขึ้นไปศึกษารายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบ เพื่อจะสามารถนำไปปรับปรุงและพัฒนาให้ประสบผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. ด้านการนำไปปฏิบัติจริง ผู้บริหารหน่วยอธิการบดีมหาวิทยาลัยควรนำข้อค้นพบด้านองค์ประกอบไปประยุกต์ใช้ในการบริหารให้สอดคล้องกับสภาพและบริบทของหน่วยแต่ละแห่งและแต่ละเขตพื้นที่ พร้อมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจแก่บุคคล ชุมชน

และองค์กรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยมีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการนำไปใช้อย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับปรุงองค์ประกอบให้เหมาะสมและให้เป็นแนวทางสำหรับหน่วยอธิการบดีมหาวิทยาลัยอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาวิจัยด้านองค์ประกอบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของผู้บริหารหน่วยอธิการบดีมหาวิทยาลัย ควรมีการศึกษาจากตัวแปรสังเกตได้ ในจำนวนที่เหมาะสมและสมดุลกันทุก ๆ องค์ประกอบ

2. ควรมีการศึกษาวิจัยองค์ประกอบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของผู้บริหารหน่วยอธิการบดีมหาวิทยาลัยที่สอดคล้องกับการจัดหน่วยการศึกษาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและการปฏิรูปการศึกษาของไทย

3. การวิจัยนี้มีข้อค้นพบหลายด้านจึงควรศึกษาวิจัยองค์ประกอบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของผู้บริหารหน่วยอธิการบดีมหาวิทยาลัยที่จะส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาของอธิการบดีมหาวิทยาลัยต่อไป

บรรณานุกรม

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2551). การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for Windows. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ธรรมสาร.
- ปิยาพร ห่องแสง. (2555). การบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่มีผลต่อความผูกพันและความพึงพอใจในการทำงานในองค์กรของพนักงานสาขาธนาคารออมสินในเขตกรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิชิต พิทักษ์เทพสมบัติ. (2552). ความพึงพอใจในงาน และความผูกพันกับองค์กร: ความหมาย ทฤษฎี วิธีวิจัย การวัด และการวิจัย. กรุงเทพฯ : เสมาธรรม.
- หน่วยอธิการบดีมหาวิทยาลัยวัดราชาธิวาสวิหาร. (2560). เรื่องการศึกษาปัญหาและการบริหารจัดการการศึกษาของหน่วยอธิการบดีมหาวิทยาลัย. รายงานการประชุมหน่วยอธิการบดีมหาวิทยาลัยวัดราชาธิวาสวิหาร.
- Dessler, Gary. (2009). A framework for human resource management. (5th ed). Upper

Saddle River, New Jersey: Pearson Education.

Dubrin, A.J. (2005). **Fundamentals of Organizational Behavior**. (3rd ed). Canada.

Esteghamati, A., Zandieh, A, Khalilzadeh, O., Meysamie, A., & Ashraf, H. (2010). **Clustering of metabolic syndrome components in a Middle Eastern diabetic and non-diabetic population**. *Diabetol Metab Syndrome*. 36(2), 36.

Flippo, E.B. (1996). **Principle of Personal Management**. New York: Mc.Graw Hill.

Kline, R. B. (2005). **Principles and Practice of Structural Equation Modeling**. (2nd ed). New York: Guilford.

Mondy R.W., R.M. Noe and S.R. Premeaux. (1999). **Human Resource Management**. (7th ed.). New Jersey : Prentice Hall.

Oldroyd, D. (2005). **Leadership and Management in Education**. New York : Oxford University Press.

Ulrich, B. (2010). **Nicht ohne Volk! Die Zeit**. [Online]. Retrieved July 15, 2019, from www.zeit.de/2010/22/Habermas-Replik/komplettansicht

Zaini Abdullah. (2009). The Effect of Human Resource Management Practices on Business. Performance among Private Companies in Malaysia. **International Journal of Business and Management**. 4, 6 (June): 65-72.

การดำเนินชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งตามแนวพุทธจริยศาสตร์

THE LIFE STYLES OF LAO KHRUNG PEOPLE ACCORDING TO BUDDHIST ETHICS

พิเชษฐ์ สมุทรานนท์*
บุญร่วม คำเมืองแสน**

วันรับ 20 / พฤษภาคม / 2565

ตรวจสอบ 24-30 / พฤษภาคม / 2565

ตอบรับ 16/ มิถุนายน / 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาการดำเนินชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง 2. เพื่อศึกษาหลักพุทธจริยศาสตร์ 3. เพื่อวิเคราะห์การดำเนินชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งตามแนวพุทธจริยศาสตร์ ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้นำชุมชนและประชาชนชาวบ้าน ในเขตจังหวัดนครปฐม จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดอุทัยธานี และจังหวัดชัยนาท จำนวน 12 รูป/คน

ผลการวิจัย พบว่า

การดำเนินชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง นิยมอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม ประกอบอาชีพทำนา ทำไร่และปลูกผักนานาชนิด และที่ทำจากเครื่องจักสานและการทอผ้าตีนจก เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มที่เป็นเอกลักษณ์ของลาวครั้งไว้จำหน่ายที่ศูนย์เรียนรู้การทอผ้าตีนจกมีการแต่งกายด้วยเสื้อผ้าของชนเผ่าในวาระงานสำคัญต่างๆ เช่นงานบวช งาน

*ศาสตราจารย์มหาบัณฑิต สาขาวิชา พุทธศาสนาและปรัชญา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

E-mail : Pichetsamut1963@gmail.com โทร. 092-963-2496

** รองศาสตราจารย์ อาจารย์ที่ปรึกษา หลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

E-mail: boonruam.ka@mbu.ac.th

แต่งงาน ส่วนประเพณีที่ยังคงอนุรักษ์ไว้ ได้แก่ การแห่ธงสงกรานต์ การไหว้ผีปูดหรือผีเจ้านาย หรือผีบรรพบุรุษ การฟ้อนรำตามแบบฉบับของกลุ่มชาติพันธุ์ ที่ชุมชนทำการฟื้นฟูและอนุรักษ์ไว้

หลักพุทธจริยศาสตร์ เป็นหลักสำคัญในการดำเนินชีวิต การดำเนินชีวิตเปรียบเสมือนเรือที่มีหางเสือ คอยประคับประครองให้ถึงจุดหมายปลายทางได้ การปฏิบัติตามหลักจริยศาสตร์ที่ทำให้เกิดความสงบสุขของชุมชน ความสามัคคี และความเจริญอย่างมั่นคง ได้แก่ศีล 5 กุศลกรรมบท 10 มรรคมีองค์ 8 เป็นต้น

การดำเนินชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งตามแนวพุทธจริยศาสตร์ ยังคงรักษาวัฒนธรรมประเพณีที่สำคัญของชุมชนเอาไว้ได้ โดยยึดหลักความกตัญญูต่เวทิตา และการปฏิบัติตามหลักของศีล 5 มีการไม่เบียดเบียนกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกันอยู่ในทำนองคลองธรรม พุทธจามีประโยชน์ และไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติดผิดกฎหมาย แม้ว่าในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปเพราะอิทธิพลของเทคโนโลยีที่เข้ามามีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิต ทำให้วัฒนธรรมดั้งเดิมได้สูญหายไปบ้างก็ตาม แต่ชุมชนก็มีการปรับตัวเองให้เข้ากับสมัยปัจจุบัน

คำสำคัญ : การดำเนินชีวิต, ลาวครั้ง, พุทธจริยศาสตร์

Abstract

This research has the following objectives: 1. to study the lifestyles of Lao Khrang ethnic group, 2. to study Buddhist ethics, and 3. to analyze the lifestyles of Lao Khrang ethnic group according to Buddhist ethics. The populations in this research were 12 community leaders and the local learned in Nakhon Pathom province, Suphanburi

province, Uthai Thani province and Chainat Province.

The research results were found that:

Lifestyles of Lao Khrang ethnic group are to live together in group, work in farming and growing a variety of vegetables and plants for wicker-work and weaving. The unique garments of Lao Khrang are available for sale at Tin Jok weaving Learning Center. Lao Khrang people usually wear their tribal costumes during important events, such as ordination, wedding, etc. The conserved traditions include Songkran flag parade, ancestors' spirit worship, master ghost worship, and tribal traditional dance.

Buddhist ethics is the key to life. Life is similar to a rudder of boat that can support the boat to reach its destination. To follow the ethic principles; the Five Precepts, the Tenfold Way of Good Action and the Eightfold Path, can create peace, happiness, and prosperity of community.

Lifestyles of Lao Khrang ethnic group according to Buddhist ethics can still maintain important cultures and traditions of the community based on gratitude and the Five Precepts. They are non-violent, help each other, follow their traditional principles, say the truths and not concerned with drugs and illegal materials. Even now technology has influence to their ways of life and causes some traditional cultures disappear, but Lao Khrang people can adjust themselves to the changes.

Keywords : Lifestyles, Lao Khrang, Buddhist Ethics.

บทนำ

ประเทศไทยประกอบด้วยกลุ่มชนชาติพันธุ์ต่าง ๆ อาศัยอยู่ร่วมกันมากมายหลายเชื้อชาติ เช่น มอญ เขมร จีน อินเดียและลาว เป็นต้น แม้กระนั้นก็ยังมียุทธศาสตร์ชาติพันธุ์อีกหลายกลุ่มโดยที่แต่ละกลุ่มจะมีการดำเนินชีวิตและปฏิสัมพันธ์กันกับกลุ่มชนที่อยู่ใกล้เคียงแวดล้อมตนกลุ่มชาติพันธุ์ทั้งหลายดังกล่าวล้วนต่างมีประวัติความเป็นมา มีสภาพทางสังคมวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์แตกต่างกันไป รวมทั้งชนชาวไทยกลุ่มที่เรียกตนเองว่า“ลาวครั้ง”หรือ“ลาวครั้ง”ซึ่งเป็นประชากรกลุ่มหนึ่งที่อาศัยอยู่บริเวณแถบจังหวัดภาคกลางกลางของประเทศไทยมีประวัติความเป็นมาของชาติพันธุ์ชัดเจนมีสภาพทางสังคมและประเพณีวัฒนธรรมสัมพันธ์กันกับคนไทยเป็นอย่างมาก

กลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งในประเทศไทยเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่เข้ามาตั้งชุมชนกระจายอยู่หลายท้องที่ด้วยกันส่วนมากจะอยู่ในท้องถื่นของจังหวัดชัยภูมิ ขอนแก่น ร้อยเอ็ด นครราชสีมา พิษณุโลกชัยนาท ลพบุรี สุพรรณบุรี นครปฐม และชลบุรีเป็นต้นลาวครั้งเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีประวัติสืบทอดเชื้อสายของชาวลาวที่อพยพมาจากอาณาจักรเวียงจันทน์และหลวงพระบางโดยบรรพบุรุษได้อพยพเข้ามาตั้งแต่สมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์พร้อมกับลาวกลุ่มอื่น ๆ เข้ามายังประเทศไทยด้วยเหตุผลทางการเมืองและเป็นเชลยศึกยามสงคราม ชาวลาวครั้งหรือลาวครั้งนี้ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมในครัวเรือนมีวัฒนธรรมความเชื่อและประเพณีของชาวลาวครั้งที่ยังคงรักษาไว้สืบทอดกันมายาวนาน

หลักจริยศาสตร์เป็นหลักการดำเนินชีวิต

ที่สำคัญทั้งในสังคมไทยและสังคมโลก เนื่องจากสภาพทางสังคมของแต่ละชุมชนนั้นมีความแตกต่างกันให้สามารถดำเนินชีวิตร่วมกันได้อย่างผาสุก จริยศาสตร์นั้นเป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยความดี ความชั่ว ความถูก ความผิด สิ่งที่ควรเว้น สิ่งที่ควรทำ หรือศาสตร์ที่ว่าด้วยศีลธรรม หลักศีลธรรม กฎที่ว่าด้วยความประพฤติและพฤติกรรมศาสตร์ต่าง ๆ เหล่านี้ก็จะมียุทธศาสตร์ในคำสอนของศาสนานั้นเอง จะเห็นได้ว่าพระพุทธศาสนาซึ่งเป็นศาสนาที่คนไทยนับถือมากที่สุดก็จะมีศาสตร์เหล่านี้เช่นกัน เรียกว่า“พุทธจริยศาสตร์” หลักจริยศาสตร์ตามแนวของพระพุทธศาสนา สามารถตีความได้สองลักษณะ ดังนี้ คือ 1) ความหมายตามรูปศัพท์หมายถึง สภาพทางศีลธรรม เช่น ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความเมตตากรุณา หรือถ้าจะกล่าวให้ชัดเจนหมายถึง ศาสตร์ที่ว่าด้วย ความดี ความชั่ว อะไรผิด อะไรถูก อะไรควร อะไรไม่ควร ซึ่งอันนี้เน้นเรื่องพฤติกรรมของมนุษย์เป็นสำคัญ และ 2) ถ้าหากกล่าวโดยความหมายการนำมาใช้ หมายถึงลักษณะการใช้ในชีวิตประจำวัน ก็คือเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตหรือวิถีทางของการใช้ชีวิตเป็นกฎเกณฑ์ความประพฤติเฉพาะกลุ่มคนหรือบุคคลในสถาบันต่าง ๆ จะเห็นได้ว่าหลักทั้งสองอย่างจะไม่แตกต่างกัน สำหรับหลักพุทธจริยศาสตร์ของไทยมีปรากฏขึ้นหลังจากพระพุทธศาสนาเผยแผ่เข้ามาที่ดินแดนนี้ กลุ่มหรือชุมชนของคนไทยในอดีตกาลจึงได้รับหลักดังกล่าวไว้สำหรับดำเนินชีวิตในสังคมร่วมกัน หลักการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนที่มีกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ อยู่ร่วมกันของไทยตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน จึงล้วนแล้วแต่ได้รับอิทธิพลแนวความคิดในการดำเนินชีวิตตามหลักพุทธจริยศาสตร์เป็นหลักร่วมกันกับความเชื่อและวิธีคิดดั้งเดิม การดำรงอยู่ของกลุ่มชาติพันธุ์ในแต่ละชนเผ่าที่แตกต่างกันมีการพัฒนาสืบทอดต่อเนื่องกันมายาวนานตั้งแต่อดีตจนถึง

ปัจจุบันแม้เราจะพบว่ายังมีปัญหาอยู่บ้างก็ตาม แต่เนื่องจากในการดำเนินชีวิตความเป็นอยู่จะดีหรือไม่ดีของชุมชนขึ้นอยู่กับแนวทางการแก้ปัญหาที่เรียกว่าวิธีการแก้ปัญหาแบบพุทธเน้นในหลักธรรมและปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธองค์ซึ่งพระพุทธศาสนามองว่าปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้นเริ่มที่จิตใจของคนมากกว่า

การแก้ปัญหานี้ ทางพุทธจริยศาสตร์จะเน้นเนื้อหาพฤติกรรมของบุคคลที่เกี่ยวกับสุขภาพร่างกายและจิตใจของเขาโดยตรงส่วนปัญหาทั่วไปของชุมชนนั้นต้องดูสิ่งแวดล้อมของชาติพันธุ์ว่ามีธรรมเนียมประเพณีต้องปรับปรุงให้เข้ากับกฎระเบียบของบ้านเมืองจึงจะดำรงอยู่ต่อไปได้ เช่น ตั้งอยู่ในเบญจศีลเบญจธรรมซึ่งเป็นคำสอนของพระพุทธศาสนาที่มีความผูกพันกับชุมชนจนกลายเป็นความสามัคคีในการดำเนินชีวิตในชุมชนและที่สำคัญคำสอนของพระพุทธศาสนายังเป็นแหล่งของประเพณีวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งเพื่อสามารถเสริมสร้างการดำรงชีพของชาติพันธุ์ตนเอง การนับถือพระพุทธศาสนาที่สำคัญต้องดำเนินตามหลักทางพระพุทธศาสนาเช่น ดำเนินตามหลักศีล 5 ธรรม 5 กุศลธรรมบท 10 เป็นต้นซึ่งเป็นหลักของพุทธจริยศาสตร์โดยตรงทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ เป็นประโยชน์ต่อชาติพันธุ์

วัตถุประสงค์การวิจัย

ศึกษาวิเคราะห์การดำเนินชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งตามแนวพุทธจริยศาสตร์ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

- 1) เพื่อศึกษาการดำเนินชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง
- 2) เพื่อศึกษาหลักพุทธจริยศาสตร์
- 3) เพื่อวิเคราะห์การดำเนินชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งตามแนวพุทธจริยศาสตร์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพแบบสัมภาษณ์ (Qualitative Research) ซึ่งเน้นการวิจัยทางเอกสาร (Documentary Research) เป็นหลักเพื่อศึกษาการดำเนินชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งตามแนวพุทธจริยศาสตร์ ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งวิธีดำเนินการวิจัยมีดังนี้

ขั้นรวบรวมข้อมูล

1) สืบค้นข้อมูลจากเอกสารปฐมภูมิ (Primary Sources) คือ คัมภีร์พระไตรปิฎก พร้อมคัมภีร์อื่น ๆ ทางพระพุทธศาสนาเถรวาท

2) รวบรวมข้อมูลจากเอกสารทุติยภูมิ (Secondary Sources) คือ ตำรา หนังสือ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ เอกสาร วารสาร บทความงานเขียนที่เกี่ยวข้องทั่วไป แหล่งข้อมูลที่สำคัญคือ หอสมุดแห่งชาติ, หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, หอสมุดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, หอสมุดชุมชนจังหวัดสุพรรณบุรี, หอสมุดคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล และหอสมุดบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

1) นำข้อมูลที่ได้มาจากข้อที่ 1 มาทำการแยกแยะ จัดประเภท ตามความเหมาะสมกับเนื้อหาที่วิจัย

2) ศึกษาข้อมูลที่ได้จากข้อที่ 2 ด้วยการวิเคราะห์ อธิบายความและตีความให้ความหมายตามความเหมาะสมกับเนื้อหาของงานวิจัย

3) วิเคราะห์พร้อมทั้งเสนอแนวความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำรงอยู่ของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งในประเทศไทยตามแนวพุทธจริยศาสตร์ ประกอบทัศนะของผู้วิจัยต่อไป

ชั้นนำเสนอผลงานการวิจัย

ในการศึกษาวิเคราะห์การดำเนินชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งตามแนวพุทธจริยศาสตร์นี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยตามลำดับขั้นตอนด้วยวิธีแบบบรรยายโวหารวิเคราะห์ในเชิงคุณภาพตามความเหมาะสมแก่เนื้อหาในบทต่าง ๆ ตามลำดับ

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิเคราะห์การดำเนินชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งตามแนวพุทธจริยศาสตร์นี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวความคิดวิธีการตัดสินใจทางจริยศาสตร์โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้านเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพื่อนำมาเป็นปฏิกฐานต่อการวิจัย ซึ่งในที่นี้ ผู้วิจัยนำมากล่าวโดยสังเขป ดังต่อไปนี้

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), (ทิศทางพัฒนาในอนาคต. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2546หน้า 68) ได้อธิบายหลักความสัมพันธ์ของมนุษย์กับศีลไว้ โดยสรุปว่า พระพุทธศาสนามองมนุษย์เป็นสัตว์ที่ต้องศึกษามนุษย์จะมีชีวิตที่ดีงามได้จะต้องมีการฝึกฝนและต้องศึกษาสิกขาบททั้ง5หรือเรียกว่าศีล5ซึ่งไม่ใช่ข้อบังคับแต่เป็นข้อปฏิบัติสำหรับฝึกฝนพัฒนาตนเพื่อให้มีชีวิตดีงามยิ่งขึ้นซึ่งท่านเห็นว่าศีล5เป็นข้อปฏิบัติเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีงามและส่งเสริมให้มีพฤติกรรมอันพึงประสงค์

พุทธทาสภิกขุ, (สันติภาพของโลก. กรุงเทพฯ: ธรรมสภา. 2536 หน้า 56) ได้กล่าวถึงการปฏิบัติตามแนวทางศีล 5 พบว่า การปฏิบัติตามหลักศีล 5 เป็นแนวสร้างและรักษาสันติภาพอย่างแท้จริง เพราะเป็นการกระทำ การพูดและการคิดที่เป็นไปเพื่อความปรกติ ไม่ก่อให้เกิดปัญหาโกลาหลวุ่นวายหรือวิกฤตการณ์ใด ๆ จึงเรียกว่ามีสันติภาพ และ

ยังได้กล่าวถึงความสำคัญของศีลต่อสันติภาพ โดยมีเนื้อหาสรุปว่า ศีล 5 เป็นมนุษยธรรม ซึ่งจัดเป็นรากฐานของสันติภาพถึงแม้ว่าท่านจะเห็นว่าศีล 5 เป็นรากฐานของสันติภาพก็ตาม

จรรยา ลีลา, (หลักการพัฒนาวิตตามแนวพุทธจริยศาสตร์, กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2535หน้า 45) ได้กล่าวถึงเรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตในมุมมองของพุทธจริยศาสตร์ว่า หมายถึง “ข้อที่ควรประพฤติปฏิบัติตามหลักการปฏิบัติของพุทธจริยศาสตร์ ต่อการดำเนินชีวิตไปตามหลักของ ไตรสิกขา ตามหลักของประโยชน์ 3 ประการ ตามหลักของมงคล 38 ประการและการพัฒนายังมี ความเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตคือจากผู้ไม่รู้ไปสู่ความเป็นผู้มีปัญญา โดยอาศัยข้อที่ควรปฏิบัติและ ต้องปฏิบัติอย่างถูกวิธีด้วย ผลจากการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีจึงเกิดขึ้นมาได้ ดังนั้น การพัฒนาคุณภาพของ ชีวิต เมื่อกล่าวโดยรวบรัดแล้วจึงหมายถึง การดำเนินชีวิตตามหลักของ ไตรสิกขา การดำเนินชีวิตตาม หลักของประโยชน์ 3 ประการ หรือการดำเนินชีวิตตามหลักของมงคล 38 ประการ

วศิน อินทสระ, (พุทธจริยศาสตร์, กรุงเทพมหานคร, โรงพิมพ์ทองกวาว, 2541 หน้า 1) กล่าวว่าจริยศาสตร์นั้นเป็นวิชาที่ทำให้คนใจสูง มีจิตใจเอื้ออาทรต่อผู้อื่น มีความประพฤติดี เว้นสิ่งที่ควรเว้น ทำสิ่งที่ควรทำ แสวงหาคำตอบว่าอะไรดีอะไรชั่ว วิเคราะห์เบื้องหลังแห่งพฤติกรรมของมนุษย์ว่า เขาประพฤติเช่นนั้น ๆ เพราะอะไร มีอะไรอยู่เบื้องหลังแห่งการกระทำของเขา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พระครูปลัดสุวัฒนเมธาคุณ (ชัยยันต์สืบกระพันธ์), (บูรณาการหลักพุทธจริยศาสตร์ในการดำเนินชีวิตของคนไทยในสังคมปัจจุบัน, วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตร์ดุสิตบัณฑิต, สาขาวิชาพุทธศาสนา

และปรัชญา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2555) ได้วิจัยเรื่อง “บูรณาการหลักพุทธจริยศาสตร์ในการดำเนินชีวิตของคนไทยในสังคมปัจจุบัน” รูปแบบการดำเนินชีวิตของคนไทยในสังคมปัจจุบันมีความแตกต่างจากคนไทยในอดีตเนื่องจากปัจจัยหลายอย่างเช่นเทคโนโลยีและการสื่อสารเพื่อให้เท่าทันกับ โลกาภิวัดน์ที่เคลื่อนไปอย่างรวดเร็วสิ่งเหล่านี้สร้างความเจริญให้กับคนไทยในด้านวัตถุอย่างต่อเนื่องแต่กลับสร้างความเสื่อมถอยทางด้านจิตใจซึ่งก่อให้เกิดปัญหาเชิงจริยธรรมมากมายในการดำเนินชีวิตของคนไทยสังคมปัจจุบันในทุกกลุ่มอาชีพและหลักพุทธจริยศาสตร์ในการดำเนินชีวิตสามารถแบ่งออกเป็น 3 ชั้นคือ 1) พุทธจริยศาสตร์ระดับต้นได้แก่หลักเบญจศีลและเบญจธรรม 2) พุทธจริยศาสตร์ระดับกลางได้แก่ศีล 8 และกุศลกรรมบถ 10 ประการและ 3) พุทธจริยศาสตร์ระดับสูงได้แก่มรรคมีองค์ 8 ส่วนการบูรณาการหลักพุทธจริยศาสตร์ในการดำเนินชีวิตของคนไทยสังคมปัจจุบันสามารถทำได้โดยนำหลักพุทธจริยศาสตร์ระดับต้นมาบูรณาการกับการดำเนินชีวิตของกลุ่มบุคคลทั่วไปได้แก่นักเรียน-นักศึกษา, ครู-อาจารย์, ข้าราชการ, นักธุรกิจและนักการเมืองนำหลักพุทธจริยศาสตร์ระดับกลางมาบูรณาการกับการดำเนินชีวิตของกลุ่มผู้ปฏิบัติธรรมได้แก่แม่ชีและอุบาสกอุบาสิกาและนำหลักพุทธจริยศาสตร์ระดับสูงมาบูรณาการกับการดำเนินชีวิตของกลุ่มบรรพชิตได้แก่พระภิกษุและสามเณร

จิตกวี กระจำนเมฆ, (อนุรักษและสืบทอดภาษาถิ่น: ภาษาลาวครั้งอำเภอดอนตูมจังหวัดนครปฐม”. วารสารวิชาการและวิจัยมจร.พระนครสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม 2560) ได้ศึกษาเรื่อง “อนุรักษและสืบทอดภาษาถิ่น: ภาษาลาวครั้งอำเภอดอนตูมจังหวัดนครปฐม” ได้กล่าวว่า การ

ถ่ายทอดสืบทอดและการคงอยู่ของภาษาถิ่นลาวครั้งในปัจจุบันเกิดจากการเรียนรู้จากพ่อแม่ปู่ย่าตายายและผู้อาวุโสโดยตรงจากการใช้ชีวิตประจำวันฟังการสื่อสารจนเกิดความคุ้นเคยการได้ลงมือทำตามเลียนแบบและสอนให้ทำตามการอนุรักษ์สืบทอดภาษาถิ่นควรส่งเสริมฟื้นฟูและส่งต่อภาษาถิ่นให้คนรุ่นใหม่ช่วยกันอนุรักษ์ให้ภาษาคงอยู่คู่กับชุมชนลาว

รัตนพร เศรษฐกุล, (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การคงอยู่และการปรับเปลี่ยนทางสังคมและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไท กรณีสืบค้นหมู่บ้านในตำบลบวค่าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ผลวิจัยพบว่า ชาวยองเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ไทที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ในล้านนามากกว่า 200 ปี ลักษณะทางสังคมและขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ คล้ายคลึงกับชาวยวนของล้านนา เอกลักษณ์ทางชาติพันธุ์ที่เด่นชัดคือ ภาษายอง ซึ่งมีสำเนียงที่แตกต่างจากภาษายวนอย่างเห็นได้ชัด ชาวยองคงสภาพความเป็นเกษตรกรอาศัยอยู่ในสังคมชาวนามานาน จนกระทั่งเกิดการเปลี่ยนแปลงโดยรัฐบาลกรุงเทพและการเข้ามาของระบบทุนนิยมตะวันตก ซึ่งมีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมชาวยองอย่างช้า ๆ สืบเนื่องมาจากระบบการปกครองแบบใหม่ ระบบการศึกษาแบบใหม่ที่ควบคุมโดยรัฐบาลระบบเศรษฐกิจที่มุ่งเน้นการค้าขายมากขึ้น ทำให้ชาวยองรับเอาความทันสมัยและวัฒนธรรมของกรุงเทพและตะวันตกมากขึ้นเรื่อย ๆ เริ่มมีวิถีชีวิตที่ผิดแผกแตกต่างไปจากบรรพบุรุษ ประกอบกับที่ตั้งหมู่บ้านอยู่ใกล้เมืองเพิ่มโอกาสในการประกอบอาชีพในด้าน อื่น ๆ เพราะปัญหาของการประกอบอาชีพทางการเกษตรไม่สามารถให้รายได้เพียงพอกับรายจ่าย ทำให้ชาวยองพยายามที่จะปรับเปลี่ยน

ตนเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อม ส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวยองด้วย ในขณะที่สังคมและวัฒนธรรมชาวยองปรับเปลี่ยนไปตามกระแสของยุคสมัย แต่ก็ยังมีพลังของท้องถิ่นที่ยังสามารถชะลอการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้แก่ กลุ่มแม่บ้าน วัด ซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ในการธำรงรักษาวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิมของท้องถิ่นเอาไว้ แต่อย่างไรก็ตามหากชาวยองหนุ่มสาวไม่ได้หันมาสนใจที่จะอนุรักษ์สังคมและวัฒนธรรมของตนเองไว้ ก็คงยากที่จะเก็บรักษามรดกทางวัฒนธรรมของบรรพบุรุษไว้ได้

เดโชพล เหมนาไลอย, (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2557) ได้วิจัยเรื่อง “สัมมาอาชีวะในพระไตรปิฎก” จากการศึกษาพบว่า นิยามของสัมมาอาชีวะที่สอดคล้องกับข้อมูลจากพระไตรปิฎกรวมทั้งคำอธิบายของคัมภีร์ชั้นรองอื่น ๆ และมีความครอบคลุมมากที่สุดได้นิยามที่ว่า สัมมาอาชีวะหมายถึงการเลี้ยงชีวิตด้วยกุศลกรรม คือกายสุจริต 3 วาสุจริต 4 เป็นเบื้องต้นตลอดจนมีความเพียรในการชำระขัดเกลาจิตใจที่เนื่องด้วยการเลี้ยงชีวิตนั้นให้เบาบางลงเรื่อย ๆ จนกว่าจิตใจจะ “บริสุทธิ์” และ “ผ่องแผ้ว” ในที่นี้นิยามดังกล่าวยังสอดคล้องกับการที่พระไตรปิฎกแบ่งสัมมาอาชีวะออกเป็น 2 ระดับ คือ สัมมาอาชีวะที่ยังมีอาสวะกับสัมมาอาชีวะที่ไม่มีอาสวะส่วนความสำคัญของสัมมาอาชีวะนั้นสามารถมองได้ 2 ระดับได้แก่ 1) สัมมาอาชีวะระดับธรรมหมายถึงสัมมาอาชีวะในฐานะที่เป็นองค์มรรคหนึ่งในมรรคมีองค์ 8 และในฐานะที่เป็นศีลซึ่งทำหน้าที่เป็นบาทฐานให้แก่สมาธิและปัญญา 2) สัมมาอาชีวะระดับวินัยหมายถึงสัมมาอาชีวะที่ทำหน้าที่เป็นกรอบกำหนดกายกรรมและวาจกรรมในการเลี้ยงชีพของบุคคลให้สุจริตและเพื่อประโยชน์แก่หมู่คณะกล่าวสำหรับภิกษุวินัย

ความเป็นสัมมาอาชีวะเพื่อให้เกิดความครอบคลุมรอบด้านมากที่สุดควรพิจารณาทั้งหมด 4 ประเด็น ได้แก่ 1) แรงจูงใจของผู้ประกอบอาชีพ 2) ตัวอาชีพ 3) กระบวนการประกอบอาชีพและ 4) ผลจากการประกอบอาชีพ

สิงหนาท ประศาสน์ศิลป์, (การดำเนินชีวิตที่มีความสุขของข้าราชการพลเรือนวัยเกษียณตามแนวทางพุทธบูรณาการ, วิทยานิพนธ์ศาสตราจารย์บัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย, 2559) ได้วิจัย เรื่องการดำเนินชีวิตที่มีความสุขของข้าราชการพลเรือนวัยเกษียณตามแนวทางพุทธบูรณาการ ผลการวิจัย พบว่า บทบาทของข้าราชการพลเรือนวัยเกษียณที่มีต่อสังคม เช่น ต่อครอบครัว ต่อการสนับสนุน และเผยแผ่ศาสนา และการดำเนินชีวิตของข้าราชการพลเรือนวัยเกษียณตามหลักทั่วไปในด้านการดูแลสุขภาพ การปฏิบัติตนต่อครอบครัวและสังคม และกล่าวถึงปัญหาผลกระทบจากการเกษียณ ที่แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ปัญหาด้านสุขภาพปัญหาด้านเศรษฐกิจ และปัญหาด้านสังคมและจิตวิทยา ในส่วนองค์ความรู้ ได้แก่ BMS MODEL โดย B ย่อมาจาก Body Happiness หมายถึงสุขภาพกาย M ย่อมาจาก Mental Happiness หมายถึงสบายใจ S ย่อมาจาก Spiritual Happiness หมายถึงไร้กังวล ซึ่งเป็นหลักการเพื่อให้ข้าราชการพลเรือนวัยเกษียณได้นำมาใช้ปฏิบัติเพื่อดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข

วิไลวรรณ อาจารย์ยานนท์, (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย, 2559) ได้ศึกษาดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง รูปแบบการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขตามหลักพุทธธรรมสำหรับผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการ 2 ด้าน คือ ความต้องการสุขภาพและความต้องการความสุขใจ และปัญหาอุปสรรคที่ทำให้ผู้สูงอายุไม่มีความสุข

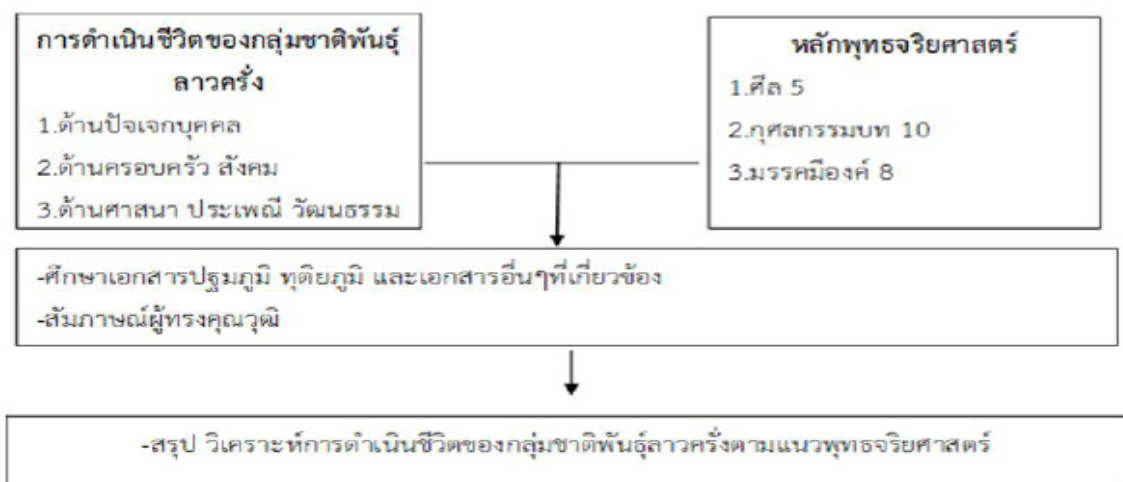
คือ อุปสรรคทางกาย และอุปสรรคทางใจ ในส่วนรูปแบบในการดำเนินชีวิตที่ผู้สูงอายุคาดหวังหลังวัยเกษียณ ได้จากการบูรณาการองค์ความรู้จากการศึกษาการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุ แบ่งเป็น 2 รูปแบบ คือ 1) รูปแบบการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขตามหลักพุทธธรรม และ 2) รูปแบบการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างมีความสุขตามหลักพุทธธรรมสำหรับผู้สูงอายุ เป็นคำย่อ GAPPSIDE

พระเสด็จ ฐิตสาสนโน (กมุทโร) , (ศึกษาหลักพุทธปรัชญาเรื่องสันโดษเรื่องสันโดษที่มีอิทธิพลต่อวิถีการดำเนินชีวิตของคนไทยในสังคมปัจจุบัน, ศาสตราจารย์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัย

มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2558 หน้า 10) กล่าวว่าวิถีการดำเนินชีวิตหมายถึงลักษณะของพฤติกรรมต่าง ๆ พฤติกรรมในการเข้าสังคมพฤติกรรมในการบริโภคในการหาความบันเทิงการพักผ่อนหย่อนใจใช้เวลาว่างและการแต่งตัวล้วนเป็นส่วนประกอบของรูปแบบการดำเนินชีวิตรูปแบบการดำเนินชีวิตจะถูกดำเนินเป็นอุปนิสัยเป็นวิธีประจำที่กระทำสิ่งต่าง ๆ ตามอัตลักษณ์ของแต่ละบุคคล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวมาแล้วนั้นผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัยไว้ ดังนี้

แผนภูมิที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

จากการที่ผู้วิจัย ได้ทำการสัมภาษณ์เชิงลึกรายบุคคลของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ตามแบบเครื่องมือการสัมภาษณ์ พร้อมทั้งอาศัยข้อมูลจากเอกสารทั้งของราชการและเอกชน มาประกอบการวิเคราะห์และเรียบเรียง รวบรวมเพื่อสนับสนุนในการตอบโจทย์วิจัยและวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม

ปรากฏ ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ผลการการสำรวจสภาพสิ่งแวดล้อมของหมู่บ้าน

สรุปเป็นข้อค้นพบ (Fact finding) ได้ว่าสภาพของหมู่บ้านแต่ละหมู่บ้าน อยู่รวมกันเป็นกลุ่มเป็นหมู่บ้านที่แยกจากถนนใหญ่ สองข้างทางเป็นท้องทุ่งนาและไร่อ้อย เนื่องจากเป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วมบ้างบางครั้งในฤดูน้ำหลากช่วงฤดูที่เว้นจากการทำนาชาวบ้านมีการปลูกผักนานาชนิดและนอกจากนั้นยังมีการทำการค้าขายเสริมรายได้ให้กับ

ครอบครัว มีทั้งผลิตภัณฑ์จากเครื่องจักสานและการทอผ้าตีนจก เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มที่เป็นเอกลักษณ์ของลาวครั้งไว้จำหน่ายที่ศูนย์การเรียนรู้ฯ ให้กับนักท่องเที่ยวที่มาเยือน ณ หมู่บ้านแห่งนี้

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

1. ท่านเข้าใจหลักพุทธจริยศาสตร์อย่างไรบ้าง

สรุปเป็นความจริงขึ้นพื้นฐาน (Grounded Theory) ได้ว่าเป็นหลักปฏิบัติอย่างหนึ่งในพระพุทธศาสนาเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ทุกคน ที่พระพุทธเจ้าทรงสอนให้มนุษย์ทุกคนทำตัวดี นำคำสอนมาประพฤติปฏิบัติเพื่อจะได้พบกับความสุขความสำเร็จของการดำเนินชีวิต

2. ท่านคิดว่าพุทธจริยศาสตร์มีคุณค่าและมีประโยชน์อย่างไรบ้าง

สรุปเป็นความจริงขึ้นพื้นฐาน (Grounded Theory) ได้ว่าหลักพุทธจริยศาสตร์ เป็นหลักสำคัญในการดำเนินชีวิตการดำเนินชีวิตเปรียบเสมือนเรือที่มีหางเสือคอยประคับประคองให้ถึงจุดหมายปลายทางได้ การปฏิบัติตามหลักจริยศาสตร์ ทำให้เกิดความสงบสุขของชุมชน ความสามัคคี และความเจริญอย่างมั่นคง

3. การดำเนินกิจกรรมของชุมชนนี้เป็นอย่างไรบ้าง ในแต่ละด้านทำอะไร เช่น การเกษตร การค้าขาย

สรุปเป็นความจริงขึ้นพื้นฐาน (Grounded Theory) ได้ว่า กิจกรรมของชุมชนส่วนใหญ่ยังยึดมั่นในการทำเกษตร ทั้งทำนา ทำสวน ทำไร่ เลี้ยงปลาก็มีบ้าง การค้าขายส่วนใหญ่จะเป็นการขายของชำในหมู่บ้าน และที่สำคัญคือ มีศูนย์การเรียนรู้การทอผ้าฯ ทำให้ชาวบ้านมีงานทำและมีรายได้มากขึ้น

4. วัฒนธรรมของชุมชนนี้มีวัฒนธรรมประเพณีมีอะไรบ้าง แต่ละเรื่องมีอะไรบ้าง ทำอย่างไร

สรุปเป็นความจริงขึ้นพื้นฐาน (Grounded Theory) ได้ว่าวัฒนธรรมของชุมชนที่ยังคงอนุรักษ์ไว้ได้แก่ การทอผ้าตีนจก การแต่งกายด้วยเสื้อผ้าของชนเผ่าในวาระงานสำคัญต่าง ๆ เช่นงานบวช งานแต่งงาน ส่วนประเพณีที่ยังคงอนุรักษ์ไว้ ได้แก่ การแห่ธงสงกรานต์ การไหว้ผีปูดหรือผีเจ้านาย หรือผีบรรพบุรุษ วัฒนธรรมที่เด่นชัดของชุมชนลาวครั้ง ได้แก่ การฟ้อนรำตามแบบฉบับของกลุ่มชาติพันธุ์ที่ชุมชนทำการฟื้นฟูและอนุรักษ์ไว้

5. วัฒนธรรมประเพณีที่สำคัญของชุมชนมีสิ่งสนับสนุนอะไรบ้าง ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม

สรุปเป็นความจริงขึ้นพื้นฐาน (Grounded Theory) ได้ว่า วัฒนธรรมประเพณีที่สำคัญของชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงไปเพราะอิทธิพลของเทคโนโลยีอย่างแพร่หลายทั้งด้านการสื่อสาร และด้านการเกษตรที่ชุมชนนำมาใช้ ทำให้วัฒนธรรมดั้งเดิมได้สูญหายไป เช่น การเกี่ยวข้าว วัฒนธรรมประเพณีของชุมชนที่เปลี่ยนแปลงไปให้เห็นได้ชัดเจนคือ เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม เครื่องแต่งกาย การไหว้เจ้าที่ด้วยค่านิยมภายนอกที่หลั่งไหลเข้ามาทำให้ชุมชนมีการปรับตัวเองให้เข้ากับสมัยปัจจุบัน นอกจากนั้นก็จะมีด้านการศึกษา ด้านการคมนาคม และที่สำคัญนโยบายของรัฐที่สนับสนุนส่งเสริมระบบทุนนิยม ทำให้มีร้านค้าสะดวกซื้อมากยิ่งขึ้น

6. ท่านใช้หลักพุทธจริยศาสตร์อะไร บ้างในการดำเนินชีวิต

สรุปเป็นความจริงขึ้นพื้นฐาน (Grounded Theory) ได้ว่า ชุมชนแห่งนี้มีการปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนาอย่างเคร่งครัด โดยยึดหลักของศีลธรรมในการอยู่ร่วมกัน จึงทำให้ไม่มีการลักทรัพย์เกิดขึ้น นอกจากนั้นสิ่งสำคัญที่สุดคือความกตัญญูกตเวทิตของคนในชุมชนโดยการเห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกับป่า กับภูเขา ทะเล แม่น้ำ

ที่ทำให้เกิดห่วงโซ่อาหารหรือระบบนิเวศน์ทางธรรมชาติที่สำคัญ ทำให้อยู่ร่วมกับธรรมชาติและพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน

ส่วนที่ 3 ข้อค้นพบที่ได้จากการลงภาคสนาม

สรุปเป็นความจริงขั้นพื้นฐาน (Grounded Theory) ได้ว่า การดำเนินชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งตามแนวพุทธจริยศาสตร์ให้ยั่งยืนได้นั้น ประเด็นที่ต้องสนับสนุนและปลูกฝังคือผู้นำชุมชนจะต้องมีแผนและนโยบายที่ชัดเจนอย่างต่อเนื่องให้กับคนในชุมชนและเยาวชนมองเห็นถึงความสำคัญ โดยสนับสนุนเข้ารับการอบรมเรียนรู้วิถีชุมชนในท้องถิ่นตนเองและท้องถิ่นอื่น ๆ ด้วย เพื่อให้เห็นความสำคัญและผลกระทบที่เกิดขึ้นนอกจากนี้ชุมชนควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชนอื่นเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ส่วนที่ 4 ผลการศึกษาประวัติชีวิตของผลงานผู้นำชุมชน

ผลการศึกษาประวัติชีวิตของผลงานผู้นำชุมชนผู้วิจัย สามารถสรุปเป็นค้นข้อพบ (Grounded Theory) ได้ว่า ผู้นำชุมชนเป็นผู้ที่มีบทบาทต่อการอนุรักษ์ สืบสาน และสานต่อ การดำเนินชีวิตทั้งทางด้านวัฒนธรรมประเพณีได้เป็นอย่างดี เนื่องจากเป็นผู้ที่ชุมชนให้การยอมรับและนับถือ โดยเฉพาะพระสงฆ์ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้อำนวยการโรงเรียนที่ร่วมกันเสียสละทั้งแรงกายแรงใจทุนทรัพย์ในการดำเนินการในทุก ๆ ด้าน ทำให้เกิดการเรียนรู้ของชนรุ่นหลังและยังสร้างสรรค์ภูมิกริยาได้ให้กับชุมชนอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัยดัง

กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยจึงนำผลการวิจัยมาดำเนินการจัดทำเป็นข้อเสนอแนะไว้เป็น 3 ระดับดังนี้

1) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลการวิจัยพบว่าสภาพสังคมปัจจุบันมีความเจริญก้าวหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง ทั้งด้านเทคโนโลยี การศึกษา การคมนาคม ทำให้การอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งมีความยุ่งยากซับซ้อนมากยิ่งขึ้น จึงมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารว่าควรสนับสนุนส่งเสริมสายเลือดใหม่ที่เป็นบุคลากรในชุมชนท้องถิ่นเข้ารับการศึกษอบรมการเรียนรู้และจัดเป็นหลักสูตรท้องถิ่นภาคบังคับในสถานศึกษาเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ประวัติศาสตร์ของชุมชน เพราะเป็นโอกาสที่จะช่วยอนุรักษ์ความเป็นตัวตนของชุมชนได้มากขึ้น

2) ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

ชุมชนยังต้องมีการปรับปรุงแก้ไขเพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ การขาดความต่อเนื่องของโครงการที่ทำและงบประมาณจากภาครัฐที่ต้องมีอย่างต่อเนื่องจึงมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้สมาชิกให้ขยายสมาชิกกลุ่มเพิ่มขึ้นในทุกจังหวัดของประเทศไทย พร้อมกับการพัฒนาการท่องเที่ยวให้ได้รับความนิยมน่าสนใจยิ่งขึ้น

3) ข้อเสนอแนะสำหรับศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบ

การพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งในประเทศไทย

3.2 ควรศึกษาวิจัยเรื่องแนวทาง

การส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งในประเทศไทย

บรรณานุกรม

1. ข้อมูลปฐมภูมิ

พระไตรปิฎกและอรรถกถา ฉบับของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์ พุทธศักราช 2539

2. หนังสือทั่วไป

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), **ทิศทางพัฒนาในอนาคต. กรุงเทพฯ:** โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2546 หน้า 68

พุทธทาสภิกขุ, **สันติภาพของโลก. กรุงเทพฯ:** ธรรมสภา. 2536 หน้า 56

จรรยา ลีลา, **หลักการพัฒนาชีวิตตามแนวพุทธจริยศาสตร์, กรุงเทพมหานคร :** สำนักพิมพ์ โอเดียนสโตร์, 2535 หน้า 45

3. วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์/รายงานการวิจัย

พระเสด็จ ฐิตสาสนโน (กมุทิโร), **ศึกษาหลักพุทธปรัชญาเรื่องสันโดษเรื่องสันโดษที่มีอิทธิพลต่อวิถีการดำเนินชีวิตของ**

พระครูปลัดสุวัฒนเมธาคุณ (ชัยยงค์ สืบกระพันธ์), บูรณาการหลักพุทธจริยศาสตร์ในการดำเนินชีวิตของคนไทยในสังคมปัจจุบัน, วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2555

จิตกวี กระจำเมฆ, **อนุรักษ์และสืบทอดภาษาถิ่น: ภาษาลาวครั้งอำเภอตอนตมจังหวัดนครปฐม”.วารสารวิชาการและวิจัยมจร.พระนครสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม 2560**

จตุพร ร่วมใจ, **การศึกษาศาสนภาพและการประยุกต์หลักพุทธธรรมของนักธุรกิจ : ศึกษากรณีนักธุรกิจไทยพุทธใน กรุงเทพมหานคร, วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2542**

เดโชพล เหมนาโลย, **สัมมาอาชีวะในพระไตรปิฎก. สารนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต.**

บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 2556

นภชนก พรหมสอน, **อิทธิพลของศีล 5 ในพุทธปรัชญาเถรวาทที่มีต่อการดำเนินชีวิตของนักเรียนในปัจจุบัน, ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2556**

วิไลวรรณ อาจารย์านนท์, **“รูปแบบการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขตามหลักพุทธธรรมสำหรับผู้สูงอายุ”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2559 (บทคัดย่อ)**

รัตนพร เศรษฐกุล, **การคงอยู่และการปรับเปลี่ยนทางสังคมและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไท กรณีสึกษา**

หมู่บ้านในตำบลบวกค้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, รายงานการวิจัย, สำนักงาน
คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2557

สิงหนาท ประศาสน์ศิลป์, **การดำเนินชีวิตที่มีความสุขของข้าราชการพลเรือนวัยเกษียณตามแนวทาง
พุทธบูรณาการ**, วิทยานิพนธ์ศาสตรดุษฎีบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัย
มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2559

การบริหารตามหลักหลักสัปปุริสธรรมของผู้บริหารศึกษากับประสิทธิผล
ของทางการเรียนของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
Sappurisa-Dhamma Administration and the School Effectiveness
under Samutsakhon Primari Education Service Area Office

กฤษฎา ประवासุข*
พระมหาไกรวรรณ ชินทตฺติโย**

วันรับ 20 / พฤษภาคม / 2565
ตรวจสอบ 24-30 / พฤษภาคม / 2565
ตอบรับ 16/ มิถุนายน / 2565

บทคัดย่อ

มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร 2) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ศึกษาค้นคว้าจาก ตำรา และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้วยวิธีศึกษาวิจัยเชิงพรรณนา โดยรวบรวมข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์เพื่อหาข้อสรุป

ผลการวิจัยพบว่า :

การบริหารตามหลักธรรมสัปปุริสธรรม 7 ตามหลักสัตบุรุษพระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต)

*ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาลัย

Email. : Kanokaornpravasook@gmail.com. โทร. 093-523-5049

**อาจารย์ที่ปรึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาลัย

ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่ามีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นที่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่ามัธยเทศจากมากไปน้อยพบว่า การบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักปรัญญา รู้ชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ด้านหลักบุคคลัญญา รู้บุคคล อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านหลักกาลัญญา รู้กาล ด้านหลักอัมมัญญา รู้หลักและรู้จักเหตุ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านหลักมัตตัญญา รู้ประมาณ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านหลักอัตถัญญา รู้ความมุ่งหมายและรู้จักผล อยู่ในระดับมากที่สุด และลำดับที่สุดท้าย หลักอิตถัญญา รู้ตน อยู่ในระดับมากที่สุด

ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่ามีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นที่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดย

เรียงลำดับตามค่ามัธยเทศจากมากไปน้อยพบว่า อัตราการออกกลางคันของนักเรียน) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คุณภาพโดยทั่วไปอยู่ในระดับมากที่สุด ความใส่ใจในงาน อยู่ในระดับมากที่สุด ความพึงพอใจในงาน อยู่ในระดับมากที่สุด และลำดับที่สุดท้าย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตาม

หลักสัปปุริสธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า การบริหารตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นความสัมพันธ์แบบค่อยๆ เพิ่มขึ้น เมื่อพิจารณาการบริหารตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวม กับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร รายด้าน มีความสัมพันธ์กันทุกด้าน โดยด้านที่มีความสัมพันธ์กันเรียงลำดับได้ ดังนี้ คุณภาพโดยทั่วไป ความพึงพอใจในงาน การลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความใส่ใจในงาน

คำสำคัญ : การบริหารตามหลักหลักสัปปุริสธรรม, ประสิทธิผลของทางการเรียนของสถานศึกษา

Abstract

The purposes of this research were: 1) to study the Sappurisa-Dhamma principles administration of the school administrators under the Samut Sakhon Primary Educational Service Area Office, 2) to study the effectiveness of educational institutions under the of the Samut Sakhon Primary Educational Service Area Office and, 3) to study the relationship between the administration according to the Sappurisa-Dhamma principles of the

school administrators with the effectiveness of the educational institution under the Samut Sakhon Primary Educational Service Area Office.

The population is 103 schools under the Samut Sakhon Primary Educational Service Area Office. The samples were selected from 86 schools under the Samut Sakhon Primary Educational Service Area Office. The instrument used in this study was questionnaires. The statistics used in data analyzing were frequencies (Frequency), percent (Percentage), average (Mean), standard deviation (S.D.) and the correlation coefficient (r_{xy}) of Pearson (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient).

The results of this research were as follows:

1. Sapphurisa-Dhamma principles administration of the school administrators with the effectiveness of the educational institution under the Samut Sakhon Primary Educational Service Area Office in overall and the details of all aspects were at the highest level.

2. The effectiveness of educational institutions under the Samut Sakhon Primary Educational Service Area Office. The research results were found that the overall was at the highest level. It is not so different.

3. The level of the relationship between Sapphurisa-Dhamma administration of the school effectiveness under the Samut

Sakhon Primary Educational Service Area Office. The overall of relationship was at the highest level was statistically significant at the 0.05 levels.

Keywords : Sappurisa-Dhamma Administration, School Administrators, School Effectiveness.

บทนำ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เป็นหน่วยงานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการภายใต้การกำกับดูแล ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน บริหารงานโดยมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ตามภารกิจเชื่อมโยงนโยบายสู่การปฏิบัติ กำกับดูแลสนับสนุนส่งเสริมและประสานการจัดการศึกษาของสถานศึกษาหน่วยงานองค์กรและบุคคลต่าง ๆ ที่จัดการศึกษาภาคบังคับและขั้นพื้นฐานให้เป็นไปตามนโยบายและได้มาตรฐานการศึกษา จึงเป็นหน่วยอำนวยความสะดวกให้กับสถานศึกษา และหน่วยงานจัดการศึกษาได้อย่างทั่วถึงมีคุณภาพและเป็นธรรม ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครได้ตระหนักและให้ความสำคัญกับ หลักสูตรปฐพีธรรมและประสิทธิผลของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สถานศึกษาเป็นองค์กรชั้นนำที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน บนพื้นฐานความเป็นไทย บริหารจัดการด้วยระบบเครือข่ายที่เข้มแข็ง แต่จากรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2555 – 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครได้สรุปผลการประเมินประสิทธิภาพการจัดการสถานศึกษาและยังพบปัญหาอยู่หลายจุด ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการและพัฒนาสถานศึกษา มีสัดส่วนผลการประเมินอยู่ในระดับดีมากเพียง พิจารณาจาก

ผลการปฏิบัติบทบาท หน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารจัดการและพัฒนาสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพ ด้วยความมีหลักธรรมปรีชาธรรมตามบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปรวมถึงปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน พบว่าสถานศึกษาส่วนใหญ่มีผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้ คิดเป็นร้อยละ 47.73 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร, 2560)

รายงานผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ ปีการศึกษา 2559 ตามจุดเน้นระยะที่ 2 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่า จุดเน้นที่ 1.1 นักเรียนมีสมรรถนะสำคัญสู่มาตรฐานสากล ตัวชี้วัดด้านผลการทดสอบแห่งชาติ (O-net) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ มีผลคะแนนเพียง 1 ระดับคุณภาพแค่พอใช้ จุดเน้นด้านการพัฒนาผู้เรียนในรายด้านจุดเน้นที่ 1.1 นักเรียนมีสมรรถนะสำคัญสู่มาตรฐานสากล ตัวชี้วัดด้านผลการทดสอบแห่งชาติ (O-net) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ มีผลคะแนนเพียง 1 ระดับคุณภาพแค่ นอกจากนี้ในรายงานสรุปและอภิปรายผลการประเมินคุณภาพการศึกษา ระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-net) ปีการศึกษา 2559 พบว่าในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พิจารณาคะแนนผลการทดสอบเฉลี่ยรวมระดับเขตพื้นที่พบว่า คะแนนผลการทดสอบเฉลี่ยรวมของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปี 2561 ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยรวมในปี 2560 แสดงให้เห็นว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนลดลง เมื่อพิจารณาผลคะแนนรายวิชา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา พบว่ามีเพียงรายวิชาภาษาไทยเท่านั้นที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านร้อยละ 50 ขึ้นไป คือ 54.38 นอกนั้นไม่มี

รายวิชาใดที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ผ่านร้อยละ 50 ได้แก่ สังคมศึกษา (47.43) คณิตศาสตร์ (41.63) วิทยาศาสตร์ (41.52) และภาษาอังกฤษ (36.06) ตามลำดับ นอกจากนี้ปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ยังมีปัญหาเด็กออกกลางคันเป็นปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่งที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครให้ความสำคัญอย่างต่อเนื่อง และในปีการศึกษา 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ได้นำรูปแบบ “สตูลโมเดล” การแก้ปัญหาเด็กออกกลางคันของ กศน. จังหวัดสตูล มาเป็นต้นแบบในการแก้ปัญหาเด็กออกกลางคันตามนโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ แต่จากรายงานผลการสำรวจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครในปีการศึกษา 2560 และปีการศึกษา 2561 ในภาพรวม (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร, 2560)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครมีกลยุทธ์ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับสิทธิและโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่างทั่วถึง มีคุณภาพและเสมอภาคตลอดมา แต่ผลการสำรวจกลับพบว่า จำนวนเด็กออกกลางคันเพิ่มขึ้นทุกปีและจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จากปัญหาด้านประสิทธิภาพการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา และความสำเร็จของสถานศึกษาอันประกอบด้วย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ต่ำลง อัตรานักเรียนออกกลางคันที่สูงขึ้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารตามหลักหลักสัปปริสธรรมของผู้บริหารศึกษากับประสิทธิผลของทางการเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผลที่ดีต่อสถานศึกษา ทั้งยังเป็น

ประโยชน์ต่อสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การบริหารตามหลักหลักสัปปุริสธรรมของผู้บริหารศึกษากับประสิทธิผลของทางการเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร” เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) โดยมีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาข้อมูล และรวบรวมจากเอกสาร แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษา ของ Wayne K. Hoy and Cecil G. Miskel (2008) และแนวคิดทางด้านกระบวนการทางการศึกษา ตามหลักธรรมสัปปุริสธรรม 7 ตามหลักสัตบุตพระธรรมปิฎก ของพระพรหมคุณาภรณ์ (ประยุทธ์ ปยุตโต, 2553)
2. ศึกษาค้นคว้าข้อมูลและรวบรวมข้อมูล จากวิทยานิพนธ์ เว็บไซต์ วารสาร บทความ และงานตำราวิชาการ เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อวิจัยฉบับนี้

3. ใช้ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำนวน 86 แห่ง เป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) ผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือ ผู้รักษาการในตำแหน่ง จำนวน 1 คน และครู 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาละ 2 คน รวมทั้งสิ้น 172 คน

4. เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมสัปปุริสธรรม 7 ตามหลัก สัตบุตพระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต) และแนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษา ของ Wayne K. Hoy and Cecil G. Miskel (2008)

ผลการวิจัย

1. การบริหารตามหลักธรรมสัปปุริสธรรม 7 ตามหลักสัตบุตพระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต) ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า การบริหารตามหลักธรรมสัปปุริสธรรม 7 ตามหลักสัตบุตพระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต) ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่ามีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นที่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยเลขคณิตจากมากไปน้อย พบว่า การบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักปริสัญญุตตา รู้ชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ด้านหลักบุคคัลญุตตา รู้บุคคล อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านหลักกาลัญญุตตา รู้กาล ด้านหลักอัมมัญญุตารู้หลักและรู้จักเหตุ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านหลักมัตตัญญุตารู้ประมาณ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านหลักอัตถัญญุตารู้ความมุ่ง

หมายและรู้จักผล อยู่ในระดับมากที่สุด และลำดับที่สุดท้าย หลักอรรถัตถ์ญาณ รู้ตน อยู่ในระดับมากที่สุด

2. ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่ามีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นที่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยเลขคณิตจากมากไปน้อย พบว่า อัตราการออกกลางคันของนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คุณภาพโดยทั่วไปอยู่ในระดับมากที่สุด ความใส่ใจในงาน อยู่ในระดับมากที่สุด และลำดับที่สุดท้าย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า การบริหารตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นความสัมพันธ์แบบคล้ายตามกัน เมื่อพิจารณาการบริหารตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร รายด้าน มีความสัมพันธ์กันทุกด้าน โดยด้านที่มีความสัมพันธ์กันเรียง

ลำดับได้ ดังนี้ คุณภาพโดยทั่วไป ความพึงพอใจในงาน การลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความใส่ใจในงาน

อภิปรายผล

ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักสัปปุริสธรรมกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

การบริหารตามหลักธรรมสัปปุริสธรรม 7 ตามหลักสัตบุรุษพระธรรมปิฎกของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยเลขคณิตจากมากไปน้อย ด้านหลักปริสัญญัตตา รู้ชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ด้านหลักปุคคสัญญัตตา รู้บุคคล อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านหลักกาลสัญญัตตา รู้กาล ด้านหลักอัมมัญญัตตา รู้หลักและรู้จักเหตุ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านหลักมัตตัญญัตตา รู้ประมาณ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านหลักอรรถัตถ์ญาณ รู้ความมุ่งหมายและรู้จักผล อยู่ในระดับมากที่สุด และลำดับที่สุดท้าย หลักอรรถัตถ์ญาณ รู้ตน อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารตามหลักธรรมสัปปุริสธรรม 7 ตามหลักสัตบุรุษพระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต) ของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นธรรมของสัตบุรุษ ธรรมที่ทำให้เป็นสัตบุรุษ คุณสมบัติของคนดี ธรรมของผู้ดีต้องตระหนักและให้ความสำคัญ เพราะการบริหารงานไม่ว่าจะเป็นเรื่องใด เป้าหมายสำคัญคือคาดหวังเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับ ปัญญันทมิขุ (2552) ได้กล่าวว่า ธรรมอันประเสริฐเป็นทรัพย์สมบัติ สัตบุรุษ คำว่าสัตบุรุษ ก็คือ นักปราชญ์ผู้มีความเฉลียวฉลาด มีสติปัญญาว่องไวรู้เท่าทันเหตุการณ์ทั้งในปัจจุบันที่เกิดขึ้น เมื่ออำนาจเกิดขึ้นก็จะเข้าใจ และเมื่อ

เปลี่ยนแปลงอะไร ก็มีวิธีแก้ไขด้วยสติปัญญาเฉลียวฉลาดนั่นเอง พระพุทธองค์ตรัสสอน ว่าสัปปุริสธรรมอันเป็นสมบัติของสัตบุรุษเป็นปราชญ์ผู้มีสติปัญญาดี และสอดคล้องกับ สุวรรณนา มีเดช (2558) พบว่าความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริหารงานบุคคลตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมมีความเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละด้าน มีความเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน รวมมือของทุกฝ่าย สอดคล้องกับ พระไพโรจน์ วัฒนโร วงศ์ภักดี (2557) พบว่าผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับพฤติกรรมด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารตามหลักสัปปุริสธรรม 7 โดยภาพรวม มีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก 6 ด้าน ส่วนด้านที่มีพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลางคือ ด้านธัมมัญญตา (รู้จักเหตุ) สอดคล้องกับ พระมหาคมเพชร วชิรบุญ (2561) ทำการศึกษาเรื่อง สัปปุริสธรรมของผู้บริหารกับอรรถิยาภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 ผลการวิจัยพบว่า สัปปุริสธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน อัตตัญญา รู้ตน ธัมมัญญตา รู้หลักและรู้จักเหตุ และบุคคลัญญา รู้บุคคลและอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน ปริสัญญตา รู้ชุมชน กาลัญญา รู้กาล อัตตัญญา รู้ความมุ่งหมายและรู้จักผลและ มัตตัญญา รู้ประมาณ สอดคล้องกับ งานวัชรา คำทะเนตร (2555) พบว่าระดับการปฏิบัติงานตามหลักสัปปุริสธรรมของข้าราชการ การตำรวจสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 8 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบ

ว่ามีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากทุกด้าน

ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่ามัธยผลจากมากไปน้อย พบว่า อัตราการออกกลางคันของนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คุณภาพโดยทั่วไปอยู่ในระดับมากที่สุด ความใส่ใจในงาน อยู่ในระดับมากที่สุด ความพึงพอใจในงาน อยู่ในระดับมากที่สุด และลำดับที่สุดท้ายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษามีความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาจนบรรลุผลตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งเกิดจากความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารในการเพิ่มคุณภาพการผลิตนักเรียน และคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มากขึ้นจากการใช้ทรัพยากรที่น้อยลงหรือคงที่ ทั้งยังมีความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกให้มีส่วนร่วมในการทำงานแสดงให้เห็นถึงความรู้ และทักษะของผู้บริหารและบุคลากรทุกคนในการปฏิบัติการกิจของสถานศึกษาอย่างมีเอกภาพ ประกอบไปด้วย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความพึงพอใจในงาน ความใส่ใจงาน การลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียน และคุณภาพโดยทั่วไป ซึ่งสอดคล้องกับ Austin and Reynolds (1990) กล่าวว่าประสิทธิผลของสถานศึกษา เป็นลักษณะที่แสดงถึงความสำเร็จ ได้แก่ การจัดการอาคารสถานที่ ภาวะผู้นำ ความมีเสถียรภาพของบุคลากร การจัดระบบหลักสูตรและการเรียนการสอน การพัฒนาบุคลากร การจัดการเวลาเรียนที่เกิดประโยชน์สูงสุด ความเป็นเลิศทางวิชาการที่ได้รับการยอมรับ การมีส่วนร่วมและการสนับสนุน

จากผู้ปกครอง การวางแผนร่วมกัน ความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีเป้าหมายและความคาดหวังร่วมกันที่ชัดเจน และความมีระเบียบวินัย สอดคล้องกับ Edmonds (1979) ได้กล่าวว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา ควรมุ่งเน้นที่ประเด็น ประกอบด้วย ความเป็นผู้นำของผู้บริหาร การให้ความสำคัญกับทักษะพื้นฐาน ความคาดหวังให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์สูง บรรยายภาพที่ปลอดภัยและอบอุ่น การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ สภาพแวดล้อมที่เป็นระเบียบเรียบร้อย สอดคล้องกับ โสภางค์ วัฒนาคเพ็ชร (2557) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียง ลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การลดอัตราการลาออกกลางคัน คุณภาพโดยทั่วไป การขาดงาน ความพึงพอใจในการทำงาน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สอดคล้องกับ ประไพ อุดมผล (2554) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียน ด้านการขาดงาน ด้านคุณภาพโดยทั่วไป ด้านความพึงพอใจในการทำงาน และด้านผลสัมฤทธิ์ ตามลำดับ สอดคล้องกับ ไพรินทร์ สุขโข (2554) ได้ศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา ในกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของสถาน

ศึกษาในกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คือ การลดอัตราการลาออกจากการเรียนกลางคัน คุณภาพโดยทั่วไป การขาดงาน ความพึงพอใจในการทำงาน และผลสัมฤทธิ์ตามลำดับ

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า การบริหารตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ โสภางค์ วัฒนาคเพ็ชร (2557) ศึกษาการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับประสิทธิผลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าความสัมพันธ์กันในทางบวกหรือมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คล้ายคลึงตามกัน และสอดคล้องกับ ประไพ อุดมผล (2554) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 พบว่า การปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมส่งผลต่อประสิทธิผล

ของสถานศึกษาในภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 สอดคล้องกับ ศุภกร อินทร์คล้าย (2556) ได้ศึกษาทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่น 1 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าความสัมพันธ์กันในทางบวกหรือมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คล้ายตามกัน สอดคล้องกับ ศิริลักษณ์ แซ่โค้ว (2558) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษากลุ่มศรีราชา 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษากลุ่มศรีราชา 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับปานกลางถึงระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะผลที่ได้จากการศึกษา

1. การบริหารตามหลักธรรมสัปปุริสธรรม 7 ตามหลักสัตบุรุษพระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต) ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักอัตตัญญูตามรู้ตน ผู้บริหารต้องไม่ละทิ้งหน้าที่ราชการและไม่เอาเปรียบผู้อื่น สามารถควบคุมอารมณ์ ช่มใจในสถานการณ์ต่าง ๆ

2. ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ต้องสนับสนุนให้นักเรียนพัฒนาผลคะแนนสอบของตนเองในระดับสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ผลต่อการทำงานของครูในสถานศึกษา

2. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสมรรถนะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

บรรณานุกรม

ปัญญาชนพิชิต. ธรรมะกับการดำเนินชีวิต. กรุงเทพฯ : ธรรมสภา, 2552.

ประไพ อุดมผล. การปฏิบัติงานของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2. ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2554.

พระมหาคมเพชร วชิรปัญญา. สัปปุริสธรรมของผู้บริหารกับอรรถิยาภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2561.

- พระพรหมคุณาภรณ์ (ประยุทธิ์ ปยุตโต). **หลักธรรมสัปปริสธรรม 7 ตามหลักสัทบุตพระธรรมปิฎก.** กรุงเทพมหานคร: สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต : บัณฑิตวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2553.
- พระไพโรจน์ ธรรมวโร วงศ์ภักดี. **พฤติกรรมด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารตามหลักสัปปริสธรรม 7 สังกัดสำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต : บัณฑิตวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2557.
- ไพรินทร์ สุขโข. **สมรรถนะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 5.** ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2561.
- วีระ คำทะเนตร. (2550). **บทคัดย่อ. การปฏิบัติงานตามหลักสัปปริสธรรมของข้าราชการตำรวจสังกัด กองบังคับการตำรวจนครบาล 8.** วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต : บัณฑิตวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ศุภกร อินทร์คล้าย. (2556) **ทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1.** ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ศิริลักษณ์ แซ่เคี้ยว. **ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษากลุ่มศรีราชา 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3.** การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา,คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา, 2558.
- สุวรรณนา มีเดช. **การบริหารงานบุคคลตามหลักสัปปริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอดาคลี จังหวัดนครสวรรค์.** พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2556.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. **ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินัยพื้นฐาน (O-Net) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2560.** สมุทรสาคร: กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา, 2560.
- โสภา วงษ์นาคเพ็ชร. **การบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2557.
- Austin, Garham E., and Reynolds, John D. **Managing for improved school effectiveness: An international survey.** School Organization, 1990.
- Edmonds, R. **Some schools work and more can.** Social Policy, 1979.
- Wayne K. Hoy and Cecil G. Miskel. **Educational Administration. Theory Research and Practice, 8th ed.** Singapore : McGraw - Hill, Inc, 2008.

ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการอริยฐานธรรมของผู้บริหารสถาน
ศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
PARTICIPATIVE LEADERSHIP INTEGRATED WITH ADHITTHĀNA-
DHAMMA PRINCIPLES OF SCHOOL ADMINISTRATORS
AFFECTING THE ACADEMIC ADMINISTRATION IN SCHOOLS
UNDER THE OFFICE OF SAMUT SAKHON PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA

ศรีพระจันทร์ สถาพรวิจิตราม*
พระมหาธำรงค์ จิตบุญไธ**

วันรับ 20 / พฤษภาคม / 2565

ตรวจสอบ 24-30 / พฤษภาคม / 2565

ตอบรับ 16/ มิถุนายน / 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการอริยฐานธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร 2) ศึกษาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร 3) ศึกษาภาวะ

ผู้นำแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการอริยฐานธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ โรงเรียนจำนวน 103 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 86 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 344

*ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาลักษณ์

E-mail: ning512@gmail.com โทร. 086-308-1124

**อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาลักษณ์

คน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ค่าสถิติพื้นฐาน ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการ อธิษฐานธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการเชิงบูรณาการอธิษฐานธรรม ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลเชิงบูรณาการอธิษฐานธรรม ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเชิงบูรณาการอธิษฐานธรรม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์เชิงบูรณาการอธิษฐานธรรม

2. การบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การแนะแนว ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3. ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการ อธิษฐานธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลเชิงบูรณาการอธิษฐานธรรม (x4) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเชิงบูรณาการอธิษฐานธรรม (x1) และด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์เชิงบูรณาการอธิษฐานธรรม (X3) สามารถร่วมกัน

ทำนวยการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ได้ร้อยละ 32.6

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการ อธิษฐานธรรม, การบริหารงานวิชาการ

Abstract

The objectives of the study were: 1) to study participative leadership integrated with Adhitthāna-Dhamma Principles of school administrators under the Office of Samut Sakhon Primary Educational Service Area, 2) to study the academic administration in schools under the Office of Samut Sakhon Primary Educational Service Area and, 3) to study participative leadership integrated with Adhitthāna-Dhamma Principles of school administrators affecting the academic administration in schools under the Office of Samut Sakhon Primary Educational Service Area. The population of this study consisted of 103 schools. The sample of the study was 86 schools. A sample was selected from 344 students consisted of school administrators and teachers. The instrument used in this study was questionnaires. The statistics used in the analysis are the descriptive statistics which is of the frequency, percentage, mean, standard deviation and multiple regression analysis

The results of the research were as follows:

1. The leadership with Integrative

participatory Adhitthāna-Dhamma Principles of executive's educational institutions in overall was at the highest level and each side was at the highest level in every aspects by the average from high to low that participation in the integrated Adhitthāna-Dhamma Principles, participation in integrated evaluation of Adhitthāna-Dhamma Principles, participation in integrated decision-making in Adhitthāna-Dhamma Principles. The least average part was the participation in receiving benefits for Integrative Adhitthāna-Dhamma Principles.

2. Academic Administration in overall was at the highest level and each side was at the highest level in every aspect by the average from high to low that the development of the internal quality assurance system, the educational standards, the curriculum development of the guidance academy. The least average was at the research to improve educational quality.

3. The leadership with integrative participatory Adhitthāna-Dhamma Principles of executives' educational institutions under the Office of Samut Sakhon Primary Educational Service Area, participation in evaluation integrated with Adhitthāna-Dhamma Principles (x4), participation in decision-making integrated with Adhitthāna-Dhamma Principles (x1) and, participation in receiving benefit integrated with Adhitthāna-Dhamma Principles (X3) can jointly predict

the academic administration of the school administrators at 32.6 percent.

Keywords : participative leadership integrated with Adhitthāna-Dhamma Principles, Academic Administration.

บทนำ

ประเทศชาติจะพัฒนาได้ต้องเริ่มพัฒนาที่คนเพราะคนคือศูนย์กลางของการพัฒนาทุกด้าน ซึ่งการพัฒนาคนให้เป็นคนดีมีคุณภาพนั้นต้องพัฒนาคนให้ได้รับการศึกษา โดยเฉพาะการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยการขับเคลื่อนงานวิชาการ ที่ถือได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญในการจัดการศึกษา ซึ่งผู้บริหารควรเล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนางานวิชาการในทุก ๆ ด้าน และมีบทบาทเป็นผู้นำทางวิชาการเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีมีคุณภาพ อย่างไรก็ตามในการบริหารงานวิชาการในฐานะผู้นำนั้นก็มีหลากหลายรูปแบบแต่มีเป้าหมายเดียวกันคือยกระดับคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ

ปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ที่สังคมและเศรษฐกิจฐานความรู้ มีการเปลี่ยนแปลงเป็นไปอย่างรวดเร็ว การบริหารจัดการทุกวิชาชีพจำเป็นต้องปรับตัวอย่างมาก จึงจะสามารถนำไปสู่ความสำเร็จและความเจริญก้าวหน้าได้ การบริหารการศึกษาก็จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนแนวทางในการดำเนินการจึงจะทำให้การศึกษาบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ และเนื่องจากวิชาชีพทางการศึกษาเป็นวิชาชีพชั้นสูง ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้บริหารมืออาชีพโดยใช้ข้อมูลจากการวิจัยประกอบการตัดสินใจและใช้นวัตกรรมทางการบริหารเป็นเครื่องมือในการบริหารที่มีประสิทธิภาพ จึงจะทำให้บรรลุความสำเร็จ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความเป็นมาของการวิจัย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (2550, หน้า 30) หมวด 5 มาตรา 39 วรรค 2 ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ หรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษา ในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือสถานศึกษาในอำนาจหน้าที่ของตน ประกอบด้วย 4 งาน 1) ด้านวิชาการ 2) ด้านงบประมาณ 3) ด้านการบริหารงานบุคคล 4) ด้านการบริหารทั่วไป

ในการบริหารงานผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในฐานะผู้มีส่วนรับผิดชอบอย่างใกล้ชิดต่อการจัดการศึกษาอันเป็นพื้นฐานการศึกษาทุกระดับ เพื่อให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการบริหารสถานศึกษา กล่าวคือ ต้องทราบขอบข่ายและภารกิจการบริหารและจัดการสถานศึกษางานทั้ง 4 งาน งานวิชาการเป็นงานหลักที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนซึ่งส่งผลโดยตรงต่อผู้เรียน ส่วนงานด้านอื่นๆ เป็นงานสนับสนุนที่จะช่วยส่งเสริมการปฏิบัติการปฏิบัติงานวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ สมิธ และคณะ Smilth and others (1961: P. 84) ได้กล่าวถึงความสำคัญของงานวิชาการ โดยจัดงานวิชาการไว้เป็นลำดับแรก จากงานทั้ง 4 ด้านโดยให้ความสำคัญของงานวิชาการถึงร้อยละ 40 จากงานด้านอื่นๆ ลำดับความสำคัญของบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาจึงเป็นงานหลักของสถานศึกษา มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาพิจารณาได้จากผลงานวิชาการ ซึ่งเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษา

และเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับ ผู้บริหารจึงควรให้ความสำคัญกับงานวิชาการ ต้องทราบและเข้าใจ ถึงจุดประสงค์ขอบข่ายและความสำคัญของงานวิชาการ ต้องมีความรอบรู้ในการบริหารเพื่อการบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ เกตุสุตา กิ่งการจร (2560, หน้า 12) ได้กล่าวถึงความสำคัญของภาวะผู้นำในการบริหารสถานศึกษาว่า ปัจจุบันการพัฒนาคุณภาพของผู้บริหารในยุคปฏิรูปการศึกษาต้องมีคุณลักษณะและพฤติกรรมของผู้บริหารที่ให้ความสำคัญในด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ คือ ความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร เพราะผู้บริหารสถานศึกษาคนเดียวไม่สามารถดำเนินการทุกอย่างได้สำเร็จได้ ต้องอาศัยทุกฝ่าย การที่ผู้บริหารจะได้รับความร่วมมือจะต้องดำเนินบทบาทและพฤติกรรมที่เหมาะสม ในการรวมพลังครู ทำให้กิจกรรมด้านการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ส่วน พิมลวรรณ เพชรสมบัติ (2555, หน้า 28) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะโดดเด่นอยู่หลายประการในการกำหนดภาวะผู้นำทางวิชาการให้เป็นไปตามบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารในการปฏิบัติไว้ 5 ด้าน คือ มุมมองต่อแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร การประเมินผลนักเรียน การจัดโครงการด้านการรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การประเมินผลการสอนของครูและการวางแผนเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพครู และพิมพรรณ สุริโย (2552, หน้า 27) ได้กล่าวถึงความสำคัญของผู้บริหารต่องานวิชาการว่า ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นบุคคลสำคัญต่อการบริหาร และการจัดการศึกษาผลงานของสถานศึกษาจะเป็นอย่างไรขึ้นอยู่กับผู้บริหารเป็นส่วนใหญ่ สถานศึกษาที่นักเรียนมีคุณภาพดีมักจะเป็นสถานศึกษาที่ผู้บริหารใส่ใจงานด้านวิชาการมาก การบริหารสถานศึกษาเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้ การปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาบรรลุผลตาม

เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนด เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนมีฐานะเป็นนักบริหาร มีหน้าที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์เป็นผู้มีหน้าที่จะต้องส่งเสริมให้เกิดระบบความร่วมมือในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีทักษะ เทคนิค วิธีการบริหารงาน ตามหลักคำสอนในพระพุทธศาสนาเพื่อการบริหารการศึกษาซึ่ง พระครูปลัดสมัย ภาสุโก (2558, หน้า 115) ได้กล่าวถึงคำสอนในพระพุทธศาสนาที่มีอิทธิพลต่อการบริหารการศึกษาว่า ตามหลักพระพุทธศาสนา ผู้บริหารจะต้องมีหลักธรรมประกอบเพื่อการบริหารงานหรือเป็นผู้นำเมื่อนำหลัก การบริหารของโลกและหมวดธรรมของพระพุทธศาสนาที่ประยุกต์ใช้เป็นรากฐานคุณธรรมของผู้บริหารการศึกษาประกอบด้วย คุณธรรมในการครองตน คุณธรรมในการครองคน และคุณธรรมในการครองงาน

นอกจากการบริหารงานโดยประยุกต์ใช้หลักธรรมแล้ว หลักการทรงงานในหลวงรัชกาลที่ 9 ยังเป็นคำสอนที่คนไทยได้น้อมนำมาประยุกต์ใช้เพื่อความสุขความสำเร็จในชีวิตเสมอมา ด้วยทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่นอกจากจะทรงด้วยทศพิธราชธรรมแล้ว ทรงเป็นพระราชาก็เป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตและการทำงานแก่พสกนิกรของพระองค์และนานาประเทศอีกด้วย หลักการทรงงานของพระองค์ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารมีหลายประการดังตัวอย่างต่อไปนี้

หลัก การ มี ส่วน ร่วม ทรง เป็น นัก ประชาธิปไตย ทรงเปิดโอกาสให้สาธารณชน ประชาชนหรือเจ้าหน้าที่ทุกระดับได้มาร่วมแสดงความคิดเห็น “ทรงตรัสว่า” สำคัญที่สุดจะต้องหัดทำใจให้กว้าง หนักแน่น รู้จักรับฟังความคิดเห็น แม้กระทั่งความวิพากษ์วิจารณ์จากผู้อื่นอย่างฉลาดนั้น แท้จริงคือ การระดมสติปัญญาและประสบการณ์อันหลากหลายมาอำนวยความสะดวกการบริหารงานให้

ประสบผลสำเร็จที่สมบูรณ์นั่นเองและอีกรูปแบบในหลักการทรงงานของพ่อหลวงคือ ยึดหลักการ ทำงานระเบิดจากข้างใน โดยมีแนวคิดคือจะทำการใด ๆ ต้องเริ่มจากคนที่เกี่ยวข้องเสียก่อน ต้องสร้างความเข้มแข็งจากภายในให้เกิดความเข้าใจและอยากทำ ไม่ใช่การสั่งให้ทำ คนไม่เข้าใจก็อาจจะไม่ทำก็เป็นได้ ในการทำงานนั้นอาจจะต้องคุยหรือประชุมกับลูกน้องเพื่อนร่วมงาน หรือคนในทีมเสียก่อน เพื่อให้ทราบถึงวิธีการและเป้าหมายต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563, หน้า 58)

จากหลักการบริหารงานทั้งทางโลกและทางธรรมดังที่กล่าวมาข้างต้นมีหลักธรรมอีกประการหนึ่งที่น่าจะนำมาบูรณาการหรือประยุกต์ใช้ในการบริหารงานคือ หลักอริยฐานธรรม ดังที่สำนักราชบัณฑิตยสถาน (2546, หน้า 1324) ได้กล่าวถึงความหมายของหลักอริยฐานธรรม ว่าอริยฐานธรรมหมายถึง การตั้งใจ มุ่งผลอย่างใดอย่างหนึ่ง ตั้งจิตปรารถนา ตั้งจิตขอร้องต่อสิ่งที่ตนถือว่าศักดิ์สิทธิ์เพื่อผลอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งพระครูกันตสีลาภิวังน (ชนิด ฉนทโก) (2555, หน้า 102) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการนำหลักอริยฐานธรรมมาใช้เมื่อนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตร่วมกันในสังคมก็จะช่วยส่งผลให้สังคมไทยมีความสงบร่มเย็นเป็นชุมชนที่มีความสุข สามัคคีน่าอยู่อาศัย แนวคิดเรื่องการส่งเสริมความสามัคคีในสังคมไทย ตามหลักอริยฐานธรรม 4 มาประยุกต์ใช้ในสังคมไทยจากการศึกษาพบว่าสังคมไทยต้องการความเป็นหนึ่งเดียวของผู้คนในสังคม ด้วยการรวมพลังการปฏิบัติแต่ในสิ่งที่ถูกต้องตั้งตามหลักการข้อบังคับกติกาและศีลธรรมสิ่งที่จะเป็นแรงขับเคลื่อนสังคมไทยให้เดินหน้าพิสูจน์ความสามัคคีคือทุกคนใช้ปัญญาในการทำหน้าที่ของตนให้สมบูรณ์ดำรงมั่นในความจริงที่รู้ชัดด้วยปัญญามีการสละสิ่งทั้งหลายอันผิดพลาด

จากความจริงเสียได้และใช้วิธีทางสถิติระดับโทษข้อขัดข้องหมองุ่นวายทำจิตใจให้สงบได้ คือความสามัคคีเป็นใหญ่ย่อมส่งผลให้เกิดความสงบสุขทั้งแก่ตนเองและสังคมอย่างแท้จริง

หลักอริยฐานธรรม 4 จะช่วยส่งเสริมความสามัคคี และนำความเปลี่ยนแปลงมาสู่ตัวบุคคลและสถาบันสังคมส่งผลต่อการดำเนินชีวิตไปในทางที่พัฒนาขึ้นจากเดิมที่เป็นอยู่ เพราะการปฏิบัติตามคุณธรรมที่กล่าวมานี้จะสร้างคุณประโยชน์ให้เกิดขึ้นแก่กันและกัน เป็นการเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองและสังคมได้อีกทางหนึ่ง ฉะนั้นผู้ที่หวังความเจริญทั้งหลายจึงต้องมีความสามัคคีพร้อมเพรียงกัน บุคคลจะมีความสามัคคีกันและสังคมจะมีความสุขได้นั้น ก็ด้วยการพร้อมเพรียงกันปฏิบัติตามอริยฐานธรรม 4 ตามที่ได้อธิบายมาแล้ว โดยยึดถือเป็นหน้าที่ที่ทุกคนจะต้องปฏิบัติให้สมบูรณ์ เมื่อเกิดปัญหาขึ้น ควรปรึกษาไปถามเนื้อความด้วยความพร้อมเพรียง เมื่อปฏิบัติได้เช่นนี้สังคมและประเทศชาติย่อมสงบสุข เพราะความสามัคคีของหมู่ชนในสังคมไทย

ปัญหาการวิจัย

จากข้อมูลแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานระยะ 4 ปี (พ.ศ.2561-2564) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ได้วิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน (SWOT Analysis) พบปัญหาทางด้านคุณภาพทางการศึกษา คะแนนเฉลี่ยรวมผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาดขั้นพื้นฐาน (O – NET) ป.6 ม.3 ม.6 ต่ำกว่าระดับประเทศทุกระดับชั้น โดยในระดับชั้นม.3 ต่ำกว่าระดับประเทศทุกวิชา ป.6 ต่ำกว่าระดับประเทศในวิชาวิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ภาษาอังกฤษและระดับชั้นม.6 ต่ำกว่าระดับประเทศในวิชาภาษาต่างประเทศ คะแนนเฉลี่ยรวมผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาดขั้นพื้นฐาน (O –

net) ป.6 มีผลการทดสอบชั้น ป.6 ลดลง 4 วิชาหลัก ได้แก่ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ภาษาอังกฤษ นักเรียนชั้น ป.3 ยังขาดความสามารถด้านการคำนวณ จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมดังกล่าว พบสภาพปัญหาดังนี้

ครูไม่ตรงสาขา ไม่ตรงความจำเป็นในการจัดการศึกษา ทำให้ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพเพียงพอ ครูรุ่นใหม่เน้นการสอนเฉพาะเรื่องที่รับผิดชอบ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร, 2561, หน้า 61)

สำหรับข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและปัญหาทางด้านการจัดการเรียนรู้ของครูสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเนื่องจากคุณภาพของผู้เรียนและคุณภาพของครูเกิดจากการวางแผนงานวิชาการที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบหลายประการ ดังที่นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ ราชกิจจานุเบกษา (2550, หน้า 30) ได้กล่าวถึงขอบข่ายของงานวิชาการไว้ดังนี้ การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น การวางแผนงานด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนว การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติ

เกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

จากข้อมูลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่าคุณภาพของผู้เรียน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูยังต้องพัฒนา เนื่องจากปัญหาคุณภาพผู้เรียนเกิดจากการจัดกิจกรรมการสอนของครู ภาระงานสอนที่นอกเหนือจากการสอน ครูไม่ตรงสาขาจึงไม่สามารถจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพได้ และเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่กล่าวว่า การพัฒนาศักยภาพและคุณภาพผู้เรียนให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการให้สอดคล้องกัน โดยเน้นปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนการสอน ของสถานศึกษาที่จัดการศึกษา ให้เป็นสถานศึกษาที่จัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนเชิงสมรรถนะรายบุคคล ตามความสนใจ และความถนัดอย่างเต็มศักยภาพ ในการบริหารการศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2563, หน้า 35)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการอริยฐานธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

2. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

3. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการอริยฐานธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

สมมติฐานการวิจัย

ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการอริยฐานธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครอย่างน้อย 1 ด้านส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการอริยฐานธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาปัจจัยต่าง ๆ จากหลักการ แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้ การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยศึกษาจากทฤษฎีของ โคเฮน และอัฟฮอฟ (Cohen & Uphoff, 1980, pp. 213-218) ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

หลักธรรมที่นำมาบูรณาการกับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมคือหลักอริยฐานธรรม ประกอบด้วย

1. ปัญญา ความรู้ชัด คือหยั่งรู้ในเหตุผลพิจารณาให้เข้าใจในสภาวะของสิ่งทั้งหลายจนเข้าถึงความจริง
2. สัจจะ ความจริง คือดำรงมั่นในความจริงที่รู้ชัดในปัญญา เริ่มแต่จริงวาจาจนถึงปรมาตตสัจจะ
3. จาคะ ความสละ คือสละสิ่งอันเคยชิน

ข้อที่เคยยึดถือไว้และสิ่งทั้งหลายอันผิดพลาดจากความจริงเสียได้เริ่มแต่สละอามิสจนถึงสละกิเลส

4. อุปสมะ ความสงบ คือ ระวังโทษข้อขัดข้องมัวหมองวุ่นวายอันเกิดจากกิเลสทั้งหลายแล้วทำจิตใจให้สงบ พระพรหมคุณาภรณ์ ป.อ. ปยุตโต 2553, หน้า 198)

ในด้านการบริหารงานวิชาการผู้วิจัยได้สังเคราะห์ข้อบ่งชี้ของการบริหารงานวิชาการจาก นักการศึกษาให้มีเนื้อหาครอบคลุมการบริหารงานวิชาการสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ประกอบไปด้วย 11 งาน ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การจัดการเรียนการสอน

4. การวัดผลประเมินผลดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

5. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
6. การนิเทศการศึกษา
7. การแนะแนว
8. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
9. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคลรอบรั้วองค์กรหน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
10. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา
11. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาศึกษา

ตัวแปรต้น

ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการ อธิษฐานธรรม* (X_{tot})

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (x_1)
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (x_2)
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (x_3)
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (x_4)

อธิษฐานธรรม 4

1. ปัญญา
2. สัจจะ
3. จาคะ
4. อุปสมะ

ตัวแปรตาม

การบริหารงานวิชาการ*** (Y_{tot})

1. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา (Y_1)
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (Y_2)
3. การจัดการเรียนการสอน (Y_3)
4. การวัดผลประเมินผลดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน (Y_4)
5. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา (Y_5)
6. การนิเทศการศึกษา (Y_6)
7. การแนะแนว (Y_7)
8. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา (Y_8)
9. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคลรอบรั้วองค์กรหน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา (Y_9)
10. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา (Y_{10})
11. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา (Y_{11})

แผนภูมิที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ที่มา. * Cohen, J.M and N.T. Uphoff. (1980). Participation, S place in rural development: Seeking clarity through specificity. New York: Word Development.

** พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต.). (2553) พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม. นนทบุรี พิมพ์ครั้งที่ 18. โรงพิมพ์พิมพ์การพิมพ์.

*** พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542. (2550, 16 พฤษภาคม). ราชกิจจานุเบกษา. หน้า 29- 34.

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำนวน 103 โรงเรียนกำหนดกลุ่มตัวอย่าง ได้ 86 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครจำนวน 86 โรงเรียน ใน 3 อำเภอ คือ อำเภอมะนัง อำเภอบ้านแพ้ว อำเภอกะทู้แบบ โดยมีผู้ให้ข้อมูลคือผู้บริหารสถานศึกษาหรือรองผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 1 คน หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการจำนวน 2 คน และครูผู้สอนจำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 344 คน สำหรับการกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางสำเร็จรูปของ Krejcie และ Morgan อ้างถึงใน ธาณินทร์ ศิลป์จารุ (2557, หน้า 48 - 49) โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยสุ่มจากนั้น ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) การสุ่มส่วนของโรงเรียนในแต่ละอำเภอโดยเทียบบัญญัติไตรยางศ์ตามสัดส่วนของโรงเรียนในแต่ละอำเภอและทำการสุ่มตัวอย่างในกลุ่มย่อย ๆ นั้นโดยวิธีการสุ่ม

อย่างง่าย

ขอบเขตด้านตัวแปร

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์สังเคราะห์จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบด้วยตัวแปรต้นและตัวแปรตามคือ ตัวแปรต้นได้แก่การบริหารแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดของโคเฮน และอัฟฮอฟ (Cohen & Uphoff, 1980, pp. 213-218) ได้แก่ 1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ 3. การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์ 4. การมีส่วนร่วมในการวัดผลประเมินผล โดยนำมาบูรณาการกับหลักอริยฐานธรรม 4 ประการ ตามหลักพุทธศาสนา 1. ปัญญา 2. สัจจะ 3. จาคะ 4. อุปลมะ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต.). (2553, หน้า 198)

ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ ซึ่งผู้วิจัยได้สังเคราะห์เป็นตัวแปรตามในด้านการบริหารงานวิชาการโดยครอบคลุมการบริหารงานวิชาการและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาประกอบไปด้วย 11 งานดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การจัดการเรียนการสอน
4. การวัดผลประเมินผลดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
5. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
6. การนิเทศการศึกษา
7. การแนะแนว
8. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
9. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคลรอบครุวัตรหน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
10. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

11. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ขอบเขตด้านพื้นที่การศึกษา

สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสาครจำนวน 103 โรงเรียน กำหนดกลุ่มตัวอย่างได้ 86 โรงเรียน

4. ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ 10 กรกฎาคม 2562 – 10 กุมภาพันธ์ 2564

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการของอธิษฐานธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

1. สถานภาพ ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 53.78 และเป็นเพศหญิง จำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 46.22 มีอายุ 30 – 40 ปี มากที่สุด จำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมาคืออายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 39.83 อายุระหว่าง 41 – 50 ปี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 9.30 และน้อยที่สุดคือ อายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 3 คน เป็นร้อยละ 0.87 ระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 257 คน คิดเป็นร้อยละ 74.71 รองลงมาคือ ระดับการศึกษาปริญญาโท จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 24.42 และน้อยที่สุดคือ ระดับการศึกษาปริญญาเอก จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.87 ตำแหน่งหน้าที่เป็นครูผู้สอนมากที่สุด จำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมาได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 และหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน

86 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 ประสบการณ์ทำงาน 11 - 20 ปี มากที่สุด จำนวน 193 คน คิดเป็นร้อยละ 56.11 รองลงมาคือ ไม่เกิน 10 ปี จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 34.30 ประสบการณ์ในการทำงาน 21 – 30 ปี จำนวน 33 คิดเป็นร้อยละ 9.59

2. ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการ อธิษฐานธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการเชิงบูรณาการอธิษฐานธรรม รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลเชิงบูรณาการอธิษฐานธรรม ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเชิงบูรณาการอธิษฐานธรรม ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์เชิงบูรณาการอธิษฐานธรรม

3. การบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา รองลงมาคือ การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การแนะแนวการจัดการเรียนการสอน การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการและบุคคลรอบครัวองค์กรหน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา การจัดทำระเบียบและแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

4. ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการ อธิษฐานธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ด้านการมีส่วน

ร่วมในการประเมินผลเชิงบูรณาการอธิษฐานธรรม (X_4) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเชิงบูรณาการอธิษฐานธรรม (X_1) และด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์เชิงบูรณาการอธิษฐานธรรม (X_3) สามารถทำนายการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ได้ร้อยละ 32.6

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย เรื่องภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการอธิษฐานธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไปได้ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการอธิษฐานธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดทุกด้าน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์เชิงบูรณาการอธิษฐานธรรม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด โดยมีประเด็นคำถามคือ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้สมาชิกในองค์กรมีส่วนร่วมระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวม ดังนั้นผู้บริหารควรมีนโยบายส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม

2. ผลการวิจัยพบว่า การบริหารวิชาการค่าเฉลี่ยมากที่สุดทุกด้าน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด โดยมีประเด็นคำถามคือ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำในการนำผลการวิจัยมาแก้ปัญหาการบริหารจัดการและการพัฒนาคุณภาพงาน

วิชาการ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการวิจัย โดยเป็นผู้นำในการนำผลการวิจัยมาพัฒนาคุณภาพงานวิชาการ

3. ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการอธิษฐานธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ดังนั้นผู้บริหารควรพัฒนาการบริหารงานวิชาการอย่างต่อเนื่องให้มีความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการประเมินผลเชิงบูรณาการอธิษฐานธรรม ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเชิงบูรณาการอธิษฐานธรรม และด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์เชิงบูรณาการอธิษฐานธรรม

4. ผู้บริหารสถานศึกษาควรตระหนักและให้ความสำคัญในการบริหารงานวิชาการในรูปแบบการมีส่วนร่วมโดยยึดหลักคุณธรรมจริยธรรม

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำบริหารแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการอธิษฐานธรรมที่ส่งผลต่อด้านอื่น เช่น การบริหารแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการอธิษฐานธรรมที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของครู การบริหารแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการอธิษฐานธรรมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน

2. ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำในรูปแบบต่าง ๆ โดยบูรณาการร่วมกับหลักธรรม เช่น ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเชิงบูรณาการสังคหวัตถุ 4 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคล

3. ควรศึกษาการนำหลักธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานด้านต่าง ๆ ในสถานศึกษา

บรรณานุกรม

1. ภาษาไทย

1) หนังสือทั่วไป

- กรมวิชาการ. (2545). **การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ:องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เป็นนิติบุคคล**. กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- เกตุสุตา กิ่งการจร. (2560). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตรอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2557). **การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS**. กรุงเทพฯ : วี. อินเตอร์พรีนท.
- พระครูปลัดสมัย ผาสุโก (2558). **พระพุทธศาสนากับการบริหารการศึกษา ผู้อำนวยการศูนย์บริหารวิชาการ**. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน. ขอนแก่น:โรงพิมพ์.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต.). (2553) **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม**.นนทบุรี พิมพ์ครั้งที่ 18. โรงพิมพ์พิมพ์การพิมพ์.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542. (2550, 16 พฤษภาคม).**ราชกิจจานุเบกษา**. หน้า 29- 34.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). (2546). **การศึกษาเครื่องมือพัฒนาที่ยังต้องพัฒนา**. กรุงเทพฯ: สหธรรมิก.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุทสาคร (2561). **แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานระยะ 4 ปี (2561- 2564)**. ม.ป.ท.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). **นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

2) วิทยานิพนธ์

- เกตุสุตา กิ่งการจร. (2560). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตรอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- พระครูกันตสีลาภิวัฒน์ (ชนิด ฉนทโก) (2555). **การส่งเสริมความสามัคคีในสังคมไทยตามหลัก อริยฐานธรรม 4**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พิมพ์พรณ สุริโย. (2552). ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 9 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

พิมพ์วรรณ เพชรสมบัติ (2555). การพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ภาษาอังกฤษ

Cohen, J .M and N.T. Uphoff. (1980). **Participation, S place in rural development: Seeking clarity through specificity**. New York: Word Development.

Smith, Edward W.and other.(1961).**The Educator’s Eneqelopedia**.New Jersey: Presentice Hait.

กรรมวิธี: การแก้กรรมของพระธรรมสิงหบุราจารย์ (จรัญ จิตธมโม)
KAMMIC PROCESS : KAMMA CHANGING OF
PHRADHAMSIINGHABURACHARN (CHARAN THITADHAMMO)

ศิริพัชร พัฒนวรเศรษฐ์*
พระศรีวินยาภรณ์**
สุเชาว์ พลอยชุม***

วันรับ 20 / พฤษภาคม / 2565

ตรวจสอบ 24-30 / พฤษภาคม / 2565

ตอบรับ 16 / มิถุนายน / 2565

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้ มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษากรรมในพระพุทธศาสนา 2) เพื่อศึกษาคำสอนเรื่องกรรมของพระธรรมสิงหบุราจารย์ (จรัญ จิตธมโม) 3) เพื่อวิเคราะห์กรรมวิธีการแก้กรรมของพระธรรมสิงหบุราจารย์ (จรัญ จิตธมโม) เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาจากคัมภีร์ พระไตรปิฎก อรรถ

กถา เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านพระพุทธศาสนาและผู้ปฏิบัติธรรมสายพระธรรมสิงหบุราจารย์ (จรัญ จิตธมโม) ผลการวิจัยพบว่า

1. กรรมในพระพุทธศาสนา คือ กฎธรรมชาติ หมายถึงการกระทำที่ประกอบด้วยเจตนา

*ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

E-mail : angelstar. Sp92@gmail com. โทร. 099-390-6229

**อาจารย์ที่ปรึกษา หลักสูตร ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพุทธศาสนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

***อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม หลักสูตร ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพุทธศาสนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

คือการจงใจหรือตั้งใจกระทำ ธรรมชาติ 3 เป็นเหตุให้เกิดกรรมชั่ว 3 ประการ โลภะ โทสะ โมหะ และ ธรรมชาติ 3 เป็นเหตุให้เกิดกรรมดี 3 ประการ อโลภะ อโมหะ อโมหะ จำแนกตามทางที่แสดงออกได้ 3 ทางคือ ทางกาย (กายกรรม) ทางวาจา (วจีกรรม) และทางใจ (มโนกรรม) จำแนกตามคุณภาพของกรรมได้ 2 อย่าง คือ กรรมดี (กุศลกรรม) และกรรมชั่ว (อกุศลกรรม) จำแนกตามลักษณะความประพฤติผู้ทำกรรม แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ กุศลกรรมบถ 10 ประการ และอกุศลกรรมบถ 10 ประการ จำแนกตามเวลาที่เกิดจะได้ 2 อย่าง คือ กรรมเก่า และกรรมใหม่ จำแนกวิบากตามลักษณะของกรรมจะได้ 4 ประเภทคือ 1 กรรมดำมีวิบากดำ 2 กรรมขาวมีวิบากขาว 3 กรรมทั้งดำและขาวมีวิบากทั้งดำและขาว และ 4 กรรมทั้งไม่ดำและไม่ขาว มีวิบากทั้งไม่ดำและไม่ขาว

2. คำสอนเรื่องกรรมของพระธรรมสิงหบุราจารย์ (จรัญ จิตธมฺโม) ท่านสอนเรื่องกฎแห่งกรรมให้ศิษยานุศิษย์มีความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาดัง ๆ ด้วยตนเอง โดยวิธีด้วยการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน (สติปัฏฐาน 4) การอธิฐานจิตขอขมากรรม ขออโหสิกรรม การแผ่เมตตา และการสวดมนต์

3. กรรมวิธี: การแก้กรรมของพระธรรมสิงหบุราจารย์ (จรัญ จิตธมฺโม) ท่านได้สอนถึงการให้เร่งกระทำกรรมดีเพื่อให้กรรมดีได้เข้าแทรกแซง ซึ่งจะเป็นการบรรเทาอกุศลกรรมให้ค่อย ๆ จางหายไป ด้วยการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน (สติปัฏฐาน 4) การอธิฐานจิตขอขมากรรม ขออโหสิกรรม การแผ่เมตตา และการสวดมนต์ คุณค่าการแก้กรรมของพระธรรมสิงหบุราจารย์ (จรัญ จิตธมฺโม) มีผล 4 ระดับ ได้แก่ 1. ระดับภายในจิตใจ บุคคลเมื่อเจริญวิปัสสนากรรมฐานตามสติปัฏฐาน 4 การอโหสิกรรม การแผ่เมตตา และการสวดมนต์ ทำให้สติเกิดความรู้สึกรู้ตัวทั่วพร้อมสามารถควบคุมกายและจิต

ทำให้จิตใจโปร่งโล่งสบาย ทำให้ตนเองมีความสุข มีปีติอิ่มเอิบใจ 2. ระดับบุคลิกภาพ บุคคลเมื่อมีการเจริญวิปัสสนากรรมฐานตามสติปัฏฐาน 4 ทำให้สติเกิดความรู้สึกรู้ตัวทั่วพร้อมยิ่งขึ้น เมื่อกระทำตามขั้นตอนอย่างละเอียดดีแล้ว จะทำให้มีบุคลิกที่สง่างาม เป็นบุคคลที่มีลักษณะดี 3. ระดับวิถีชีวิต บุคคลเมื่อมีการเจริญวิปัสสนากรรมฐานตามสติปัฏฐาน 4 เป็นประจำ เป็นผู้รู้การให้อภัย ให้อโหสิกรรม ทำอะไรมีเมตตาธรรม ทำให้วิถีชีวิตดำเนินไปอย่างราบรื่น เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นก็สามารถแก้ไขได้ เป็นที่รักของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย 4. ระดับสังคม สังคมจะไม่เกิดการหาวาระแวงกัน สังคมเกิดความเอื้ออาทร มีเมตตาต่อกัน มีกรุณาต่อกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ซึ่งรวมไปถึงการให้อภัย จะทำให้ตนเองอยู่ดีมีสุข และสังคมสงบน่าอยู่สามารถพึ่งพาช่วยเหลืออุปถัมภ์ซึ่งกันและกันได้ทำให้เป็นสังคมอารยธรรม

คำสำคัญ : กรรมวิธี, การแก้กรรม, สติปัฏฐาน 4

Abstract

The objectives of this thesis are as follows: 1) To study the Kamma in Buddhism, 2) To study the Kamma changing of Phradhammasinghaburacharn (Charan Thitadhammo), and 3) To analyze the Kamma changing of Phradhammasinghaburacharn (Charan Thitadhammo). The data of this qualitative research were collected from the Tipitaka, Commentaries, related research papers and interviews with experts in Buddhism and meditation practitioners under meditation training of Phradhammasinghaburacharn (Charan Thitadhammo).

The research results were found that

1. Kamma in Buddhism is the natural law, meaning an action that consists of intention or volition to do. The three causes of unwholesome kamma are greed, hatred and delusion, and three causes of wholesome kamma are non-greed, non-hatred and non-delusion. Kamma can be classified firstly by its manners of action; bodily action, verbal action and mental action, secondly by the quality of kamma; wholesome action and unwholesome action, thirdly by the behaviors of the kamma doers consisting of the ten wholesome actions and the ten unwholesome actions, fourthly by the time of action consisting of old kamma and new kamma. Lastly, the kamma is classified by 4 characteristics; black kamma resulting in black result, white kamma resulting in white result, both black and white kamma resulting in both black and white result, and neither black nor white kamma resulting in neither black nor white result.

2. In the Kamma changing, Phradhamma singhaburacharn (Charan Thitadhammo) taught his disciples to try solving problems by themselves through Vipassana Meditation practice (Satipatthana 4), determination for forgiveness and defunct kamma, cultivation of loving-kindness, and chanting.

3. In the Kammic process and Kamma changing, Phradhammasinghaburacharn (Charan Thitadhammo) taught his disciples

to accelerate good deeds in order to intervene and relieve bad deeds through Vipassana Meditation practice (Satipatthana 4), determination for forgiveness and defunct kamma, cultivation of loving-kindness, and chanting. The values of kamma changing of Phradhamma singhaburacharn (Charan Thitadhammo) can be classified into four levels. Firstly, mental level includes consciousness, ability to control body and mind, happiness and gladness. These are caused by performing Vipassana meditation according to four foundations of mind, determination for forgiveness and defunct kamma, cultivation of loving-kindness, and chanting. Secondly, personality level includes an elegant personality with good characters because of mindfulness. Thirdly, lifestyle level includes knowing how to forgive, being careful, making the smooth way of life, solving the problems effectively and gaining love from celestial beings and humans. Finally, social level includes beliefs in society, generosity of society, compassion with help and support in society. These will result in sustainable self-happiness, peaceful and civilized society.

Keywords: Kamic process, kamma changing, Satipatthana.

บทนำ

คนในสังคมเชื่อเรื่องกรรม และมีความสนใจเรื่องของกรรมมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน แต่ความ

เชื่อเรื่องของกรรมที่เข้าใจกันส่วนมากนั้นมักจะหมายถึงกรรมไม่ดี เมื่อมีเรื่องที่ไม่ดีเข้ามาในชีวิตมีความทุกข์หรือมีปัญหาเข้ามากระทบในชีวิตมักจะโทษว่าเป็นกรรมเก่าที่เคยทำไว้จึงทำให้ต้องประสบกับเรื่องที่ไม่ดี บางกรณีดิ้นรนไขว่คว้าหาที่พึ่งจากภายนอก เช่นการทำพิธีกรรม บางกรณีก็จะปล่อยไปตามยถากรรม ปล่อยไปตามบุญตามกรรม หรือก้มหน้ารับกรรมไป เพราะเชื่อว่าไม่สามารถแก้ไขได้

พระพุทธศาสนาจึงได้นำเรื่องกรรมมาสอนอย่างมีเหตุมีผล และมีวิธีชี้แนะเพื่อให้พัฒนาตนให้เปลี่ยนแปลงการกระทำหรือพฤติกรรมของตนเองทั้งทางกาย ทางวาจา และทางใจให้ดีขึ้น เพราะกรรมเกิดจากเจตนาในการกระทำด้วยกาย วาจา ใจ เจตนาเป็นกรรมชัดเจนทั้งทางดีและทางชั่ว โดยการสอนความเชื่อเรื่องกรรม และการสอนเรื่องการแก้ไขกรรมด้วยการกระทำที่ดี ๆ ในรูปแบบต่าง ๆ ด้วยตนเอง เช่นการฝึกตนให้มีสติด้วยการทำสมาธิ วิปัสสนากรรมฐาน เป็นต้น ฝึกเพื่อที่จะไม่ปล่อยสติให้ไหลไปตามอารมณ์ที่ปรุงแต่งอยู่ตลอดเวลา เช่นหูได้ยินเสียงถ้าถูกใจก็ชม ไม่ถูกใจก็คิดเป็นคำตำหนิ หรือตำหนิ เหตุเพราะคนส่วนมากจะไม่คอยหันมามองที่ตนเอง ไม่คอยโทษตนเอง มักโทษผู้อื่น สิ่งอื่นอยู่เสมอ อันเป็นต้นเหตุของกรรม

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้ตรัสสอนเวไนยสัตว์ด้วยหลักเหตุและผลให้รู้ถึงกฎแห่งกรรม อันเป็นกฎแห่งความจริงว่าเป็นกฎที่มีอยู่แล้ว เป็นกฎธรรมชาติที่พระพุทธเจ้าทรงค้นพบว่า วิถีของสรรพสัตว์ตกอยู่ภายใต้กรรมลิขิต กรรมที่สัตว์ตั้งใจกระทำและสั่งสมมากขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้เกิดเป็นกรรมและการเวียนว่ายตายเกิด (ขุ.ขุ. 25/580-599/641-644.)

ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า การศึกษาเรื่องกรรมเป็นความจำเป็นอันดับแรก ๆ ของการศึกษาธรรมะในพระพุทธศาสนา การสอนเรื่อง

กรรมมีปรากฏในคัมภีร์พระไตรปิฎก ในอรรถกถา พระพุทธเจ้าทรงรับรองเรื่องกรรมและแนวความคิดเรื่องกรรมไว้ ดังเช่นการตรัสยกตัวอย่าง พุทธชาดก 500 ชาติ จึงนับว่าเรื่องกรรมเป็นเรื่องใหญ่ และสำคัญที่สุดเรื่องหนึ่งในพระพุทธศาสนา ทุกชีวิตจะดำเนินไปในทางดีหรือทางชั่ว ก็ขึ้นอยู่กับกรรมหรือการกระทำที่ตนได้กระทำไว้ทั้งสิ้น

พระธรรมสิงหบุราจารย์ (จรัญ จิตธมโม) ได้เล็งเห็นว่าหากพุทธศาสนิกชนในสังคมมีความเข้าใจเรื่องกรรมจะทำให้เกิดเป็นคุณประโยชน์ได้อย่างมากทั้งในส่วนตนและส่วนรวม เพราะคนในสังคมไทยยุคปัจจุบันเชื่อเรื่องกรรมหรือเชื่อเรื่องการกระทำที่ส่งผลให้ได้รับเคราะห์กรรมในลักษณะต่าง ๆ ลดน้อยลง จึงเป็นสาเหตุของการกระทำผิดเกิดขึ้นมากมายมากในลักษณะต่าง ๆ และท่านยังเห็นว่ามีคนอีกเป็นจำนวนมากที่ไม่เข้าใจเรื่องกรรม หรือเข้าใจเรื่องกรรมคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง อาจเป็นเพราะไม่ได้ใส่ใจเรื่องกรรมหรือหลักคำสอนในเรื่องกรรมในพระพุทธศาสนาเท่าที่ควร จึงทำให้สังคมในปัจจุบันเกิดความสับสนวุ่นวายเพราะคนไม่เข้าใจในเรื่องกรรมหรือไม่ทราบถึงหลักธรรมคำสอนในเรื่องกรรม

ท่านจึงได้นำหลักธรรมคำสอนตามหลักธรรมในพระพุทธศาสนา ในเรื่องเหตุและผลของกรรม มีทั้งกุศลกรรม และอกุศลกรรม มาเป็นกรรมวิธีในการสอนให้ แก่ศิษยานุศิษย์ โดยดำเนินการตามเทคนิคและรูปแบบการสื่อสารตามแนวพุทธ โดยได้นำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่ เช่น วิทยุ เทป วีดีโอ หนังสือและสื่อสารมวลชนอื่น ๆ เข้ามาช่วย และตัวท่านเองก็มีกลยุทธ์ในการโน้มน้าวใจให้ผู้ฟังเกิดศรัทธา กล้าหาญ เลื่อมใส เจริญใจ อยากฟัง และนำไปปฏิบัติตาม ท่านใช้กุศโลบายนำประวัติบุคคลที่ถูกกรรมให้ผลที่เป็นประจักษ์ เช่นที่ตัวท่านเองและบุคคลอื่น ๆ ที่ท่านคุ้นเคย ให้ได้รู้เรื่องกรรม

ที่เกิดจากการกระทำของบุคคลที่ได้กระทำขึ้นเอง และชี้แนะให้เข้าใจถึงการส่งผลของกรรมที่บุคคลนั้น ๆ ได้รับผลกระทบ โดยการยกตัวอย่างกรรมให้ผล เช่น ตัวของท่านเองที่ได้กระทำเหตุของกรรมนั้น ๆ ไว้ จึงต้องรับผลของกรรมนั้น ๆ เช่นเรื่อง “หนี้กรรมจากการทำปาณาติบาต” และการยกตัวอย่างบุคคลอื่น ๆ ที่ท่านรู้จักและได้ประสบกับผลของกรรมจากการกระทำจริง เช่นเรื่อง ผิดศีลข้อ 3 (กาเมสุมิฉฉาจาร) เศรษฐีเกิดเป็นขอทาน เป็นต้น (พระธรรมสิงหบุราจารย์ (จรัญ จิตฺตมโฆ), หน้า 45, 2555,) กรรมเป็นเรื่องของเหตุและผล มีความสำคัญในชีวิตของบุคคล ทั้งในด้านความเจริญดีและความเสื่อม การเชื่อในผลที่เกิดขึ้นจากเหตุที่ตนทำขึ้นด้วยกาย วาจา ใจ เป็นกฎแห่งการกระทำที่ว่าทำดียอมได้ดี และทำชั่วยอมได้ชั่วเป็นเครื่องตอบสนองต่อผู้กระทำอย่างยุติธรรมเสมอ

ด้วยเหตุผลดังที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาเชิงวิเคราะห์เรื่องกรรม และคุณค่ากรรมวิธี : การสอนแก้กรรมของพระธรรมสิงหบุราจารย์ (จรัญ จิตฺตมโฆ) เพื่อการแก้ไขพฤติกรรมตามหลักปัสสนากรรมฐาน (สติปัฏฐาน 4) และการสวดมนต์ การขอโทษกรรม การแผ่เมตตา การรักษาศีล 5 ซึ่งพระธรรมสิงหบุราจารย์ (จรัญ จิตฺตมโฆ) ได้นำมาเป็นกรรมวิธีสั่งสอนแก่ศิษยานุศิษย์ที่ไปเข้าร่วมปฏิบัติที่วัดอัมพวัน จังหวัดสิงห์บุรี หลักการและวิธีการสอนของท่านทำให้เข้าใจง่ายและเชื่อได้ว่า การให้ผลของกรรมไม่มีคำว่า “บังเอิญ” อย่างเด็ดขาด

การศึกษาวิจัยเรื่องกรรมทำให้เกิด

ประโยชน์ต่อตนเอง ต่อสังคม ต่อประเทศชาติ และยังเป็นการสืบทอดต่อยอดอายุของพระพุทธศาสนา ให้เจริญรุ่งเรืองสืบต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากรรมในพระพุทธศาสนา
2. เพื่อศึกษาคำสอนเรื่องกรรมของพระธรรมสิงหบุราจารย์ (จรัญ จิตฺตมโฆ)
3. เพื่อวิเคราะห์กรรมวิธีการแก้กรรมของพระธรรมสิงหบุราจารย์ (จรัญ จิตฺตมโฆ)

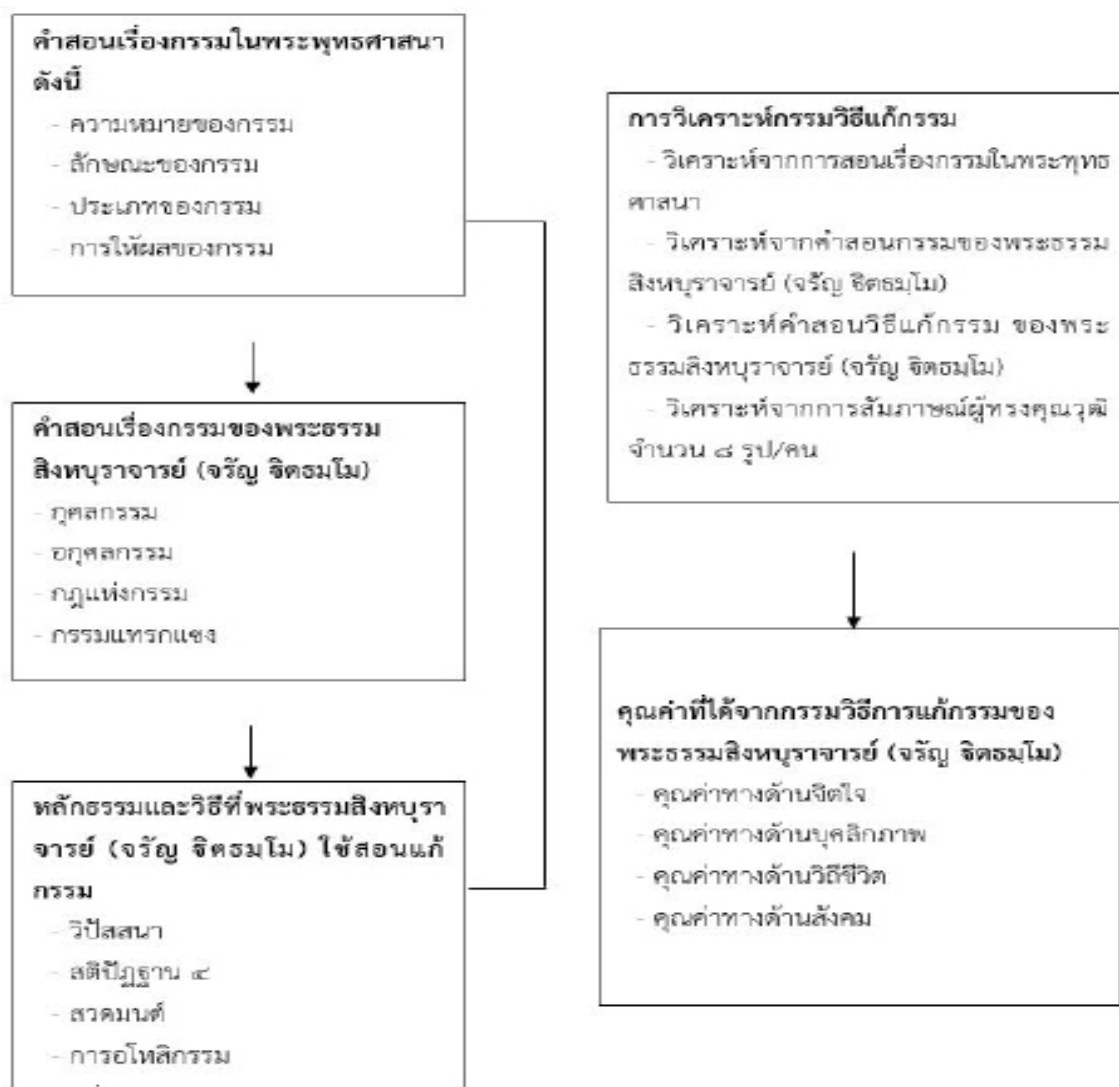
ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิเคราะห์กรรม วิปัสสนาตามหลักพุทธศาสนาที่ปรากฏในคัมภีร์ ปฐมภูมิ ทุติยภูมิ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยมีขอบเขตที่จะศึกษาดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษากรรมในพระสูตรในคัมภีร์พระไตรปิฎก คัมภีร์วิสุทธิมรรค และอรรถกถา
2. เพื่อศึกษาคำสอนเรื่องกรรมของพระธรรมสิงหบุราจารย์ (จรัญ จิตฺตมโฆ)
3. เพื่อนำเสนอวิธีการแก้กรรมตามคำสอนของพระธรรมสิงหบุราจารย์ (จรัญ จิตฺตมโฆ)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวความคิดในการวิจัยศึกษากรรมในพระพุทธศาสนา ศึกษาวิเคราะห์คำสอนเรื่องกรรมและกรรมวิธี : การแก้กรรมของพระธรรมสิงหบุราจารย์ (จรัญ จิตฺตมโฆ)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งมุ่งศึกษาข้อมูลจากเอกสาร โดยมีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารชั้นปฐมภูมิ (Primary sources) คือคัมภีร์พระไตรปิฎก คัมภีร์วิสุทธิมรรค อรรถกถา หนังสือประสบการณ์ : กฎแห่งกรรม กรรมลิขิต, อดีตกรรม, พระธรรมสิงหบุราจารย์ (จรัญ จิตตมโม) หนังสือกรรมที่ปณี พระพรหมโมลี (วิลาศ ญาณวโร ป.ธ. 9)
2. ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลในชั้น

ทุติยภูมิ ได้แก่ หนังสือและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากแหล่งข้อมูล คือห้องสมุดมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

3. นำข้อมูลที่ได้ มาศึกษาวิเคราะห์หลักคำสอน แล้วเรียบเรียงเนื้อหาสาระให้อยู่ในระเบียบวิจัย
4. นำข้อมูลที่ได้ผ่านการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และศึกษาค้นคว้า เรียบเรียงนำเสนอในรูปแบบของวิทยานิพนธ์ที่ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

เมื่อได้ทำการศึกษาค้นคว้าและวิจัยแล้ว ผู้วิจัยมีความคาดหวังว่าจะได้รับประโยชน์จากการศึกษาวิจัยดังนี้

1. ทำให้ทราบกรรมตามหลักพระพุทธศาสนา
2. ทำให้ทราบกรรมตามที่พระธรรมสังฆราชจารย์ (จรัญ จิตฺตมโม) นำสอน
3. ทำให้ทราบถึงคุณค่าเรื่องกรรมวิธีการแก้กรรมของพระธรรมสังฆราชจารย์ (จรัญ จิตฺตมโม) นำสอน

นิยามศัพท์เฉพาะ

กรรม หมายถึง กรรมที่บุคคลต้องกระทำด้วยตนเองทั้งกรรมดี และกรรมชั่วด้วยความเข้าใจเพื่อการรู้ปฏิบัติในกรรมดีเพื่อบรรเทากรรมที่ไม่ดี ดังเช่นกรรมวิธี (การกระทำ) ที่พระธรรมสังฆราชจารย์ (จรัญ จิตฺตมโม) นำสอนให้ปฏิบัติที่เป็นกรรมดี เช่นการนั่งวิปัสสนากรรมฐาน (สติปัฏฐาน 4) และการกระทำในกุศลกรรมอื่น ๆ

การแก้กรรม หมายถึง การแก้ไขการกระทำของตนในปัจจุบันหรือในอนาคต โดยเลือกกระทำในสิ่งที่เป็นความดี (กุศลกรรม) เพื่อการปรับเปลี่ยนแก้ไขพฤติกรรมหรือการกระทำของตนในปัจจุบัน ให้เป็นการกระทำที่ดี

กรรมวิธี หมายถึง วิธีแก้กรรมตามแนวคำสอนและการปฏิบัติของพระธรรมสังฆราชจารย์ (จรัญ จิตฺตมโม) ด้วยหลักธรรมและการปฏิบัติ ดังต่อไปนี้ วิปัสสนา สติปัฏฐาน 4 การสวดมนต์ การอโหสิกรรม และการแผ่เมตตา

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง กรรมวิธี : การแก้กรรมของพระธรรมสังฆราชจารย์ (จรัญ จิตฺตมโม) ผู้วิจัยได้ตั้ง

วัตถุประสงค์ไว้ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษากรรมในพระพุทธศาสนา 2) เพื่อศึกษาคำสอนเรื่องกรรมของพระธรรมสังฆราชจารย์ (จรัญ จิตฺตมโม) 3) เพื่อวิเคราะห์คุณค่ากรรมวิธีการแก้กรรมของพระธรรมสังฆราชจารย์ (จรัญ จิตฺตมโม) โดยวิธีการเก็บข้อมูลชั้นปฐมภูมิจากคัมภีร์พระไตรปิฎก และอรรถกถาฎีกา ฯลฯ และข้อมูลชั้นทุติยภูมิ จากหนังสือตำราวิชาการต่าง ๆ และงานวิจัยวิทยานิพนธ์ นำเสนอเรียบเรียงบรรยายเชิงพรรณนา โดยมีประเด็นสรุปผลของการศึกษาดังต่อไปนี้

1. กรรมในพระพุทธศาสนา

จากการศึกษาวิจัยพบว่า กรรมเป็นกฎธรรมชาติ กรรม หมายถึงการกระทำของบุคคลที่ประกอบด้วยเจตนา คือการจงใจหรือตั้งใจกระทำ กรรมดีก็ตาม กรรมชั่วก็ตาม โดยกระทำได้ 3 ทาง คือกายกรรม วาจากรรม มโนกรรม แต่ในคัมภีร์อรรถกถาได้จัดการกระทำที่ไม่เจตนาไว้ว่าเป็นกรรมอย่างหนึ่ง เรียกว่า กัตตตากรม หมายถึงกรรมสักแต่ว่าทำด้วยกาย วาจา และใจโดยไม่เจตนา

การทำความดีหรือทำชั่วนั้นต้องกระทำด้วยตนเอง ไม่ใช่ผู้อื่นมาทำให้ เหตุนี้สัตว์ทั้งหลายจึงเป็นผู้มีกรรมเป็นของตน มี 5 อย่าง คือ 1) กम्मสุสโก คือเมื่อทำกรรมไว้อย่างไรก็ต้องรับผลของกรรมตามที่กระทำไว้ 2) กम्मทายาทอ คือ เป็นทายาทของกรรมที่ทำไว้แล้วจึงต้องรับมรดกกรรมของตน 3) กम्मโยนิ คือ มีกรรมเป็นกำเนิด กรรมที่ทำแล้วนั้นจะเป็นผู้กำหนดแดนเกิด 4) กम्मพณฺธุ คือ มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์ กรรมที่ทำแล้วจะเป็นผู้กำหนดเผ่าพันธุ์ที่จะไปเกิดจนกว่าจะเข้าสู่นิพพาน 5) กम्मปฏิสรโณ คือ มีกรรมเป็นที่พึ่งอาศัย ขณะเมื่อกรรมชั่วให้ผลอยู่ แม่พ่อแม่ ญาติพี่น้องก็ไม่อาจช่วยให้พ้นทุกข์จากกรรมนั้น มนุษย์ทุกคนล้วนมีวิถีชีวิตเป็นไปตามเหตุ และผลของกรรม ไม่ใช่ความบังเอิญ เพราะชีวิตล้วนเป็นไปตามกฎแห่งกรรม ซึ่งเป็นไปตามคำ

กล่าวที่ว่า “กมฺมุนา วตตตี โลโก สัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรม” หลักศรัทธาและความเชื่อในพระพุทธศาสนามี 4 ประการ คือ 1) กัมมศรัทธา เชื่อว่ากรรมมีจริง 2) วิปากศรัทธา เชื่อว่าผลของกรรมมีจริง 3) กัมมัสสกตาศรัทธา เชื่อว่าทุกคนมีกรรมเป็นของตนเอง 4) ตถาคตโพธิศรัทธา เชื่อปัญญาในการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), 2546, 181.)

หลักกรรมที่ปรากฏในคัมภีร์พระไตรปิฎก ธรรมชาติ 3 เป็นเหตุให้เกิดกรรมชั่ว 3 ประการ โสกะ โทสะ โมหะ ธรรมชาติ 3 เป็นเหตุให้เกิดกรรมดี 3 ประการ อโลกะ อโมสะ อโมหะ (อง.ติก.20/34/186-188) สามารถจำแนกได้ตามนี้ คือ จำแนกตามทางที่แสดงออกได้ 3 ทางคือ ทางกาย (กายกรรม) ทางวาจา (วจีกรรม) และทางใจ (มโนกรรม) (อง.จตก. 21/239-240/355-356) จำแนกตามคุณภาพของกรรมได้ 2 อย่าง คือ กรรมดี (กุศลกรรม) และ กรรมชั่ว (อกุศลกรรม) จำแนกตามลักษณะความประพฤติดูที่ผู้ทำกรรม แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ กุศลกรรมบถ 10 ประการ และอกุศลกรรมบถ 10 ประการ จำแนกตามเวลาที่เกิดจะได้ 2 อย่าง คือ กรรมเก่า และกรรมใหม่ จำแนกวิบากตามลักษณะของกรรมจะได้ 4 ประเภทคือ 1 กรรมดำมีวิบากดำ 2 กรรมขาว มีวิบากขาว 3 กรรมทั้งดำและขาว มีวิบากทั้งดำและขาว และ 4 กรรมทั้งไม่ดำและไม่ขาว มีวิบากทั้งไม่ดำและไม่ขาว เป็นกรรมที่จะส่งผลไปในนิพพาน (อง.จตก. 21/232-238/345-354) หลักกรรมที่ปรากฏในคัมภีร์อรรถกถา มีหลักกรรม 12 คือ 1) ภูฏฐธรรมเวทนิยกรรม กรรมที่ให้ผลในปัจจุบัน หรือ กรรมที่ให้ผลในภพนี้ 2) อุปปัชชเวทนิยกรรม กรรมที่ให้ผลต่อเมื่อเกิดภพหน้า หรือกรรมที่ให้ผลในชาติต่อไป 3) อปรเวทนิยกรรม กรรมที่ให้ผลในภพต่อไป 4) อโหสิกรรม กรรมที่เลิกให้ผลแล้ว 5) ชนกกรรม กรรมแต่งให้เกิด 6) อุปัตถัมภกกรรม

กรรมสนับสนุน 7) อุปปีฬกกรรม กรรมบีบคั้น 8) อุปฆาตกรรม กรรมตัดรอน 9) ครุกกรรม กรรมหนัก 10) อาจิณณกรรม กรรมที่ทำจนเคยชิน 11) อาสันนกรรม คือ กรรมเมื่อจวนเจียนจะตาย 12) กตัตตากรรม กรรมสีกว่าทำ (อง.ติก.อ. 20/186-188) ผลกรรมมี 2 ประเภท คือ ผลกรรมภายใน และผลกรรมภายนอก การให้ผลของกรรมขึ้นอยู่กับเหตุปัจจัยแวดล้อมมาจากการกระทำของตน มีสมบัติ 4 ประการ คือ 1) คติสมบัติ 2) อุปธิสมบัติ 3) กาลสมบัติ 4) ปโยคสมบัติ และวิบัติ 4 ประการ คือ 1) คติวิบัติ 2) อุปธิวิบัติ 3) กาลวิบัติ 4) ปโยควิบัติ (อง.เอกาทสก. 24/217/357-362) และนิยาม 5 ประการ คือ 1) กรรมนิยาม 2) อุตุนิยาม 3) พิชนิยาม 4) จิตตนิยาม 5) ธัมมนิยาม (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), 2546, 223.)

ผลกรรมย่อมมีมาแต่เหตุของกรรม กรรมชั่วผลก็ชั่ว กรรมดีผลก็ดี เวลากรรมชั่วให้ผลกรรมดีก็หายไป เวลากรรมดีให้ผลกรรมชั่วก็หายไป จะไม่ให้ผลในเวลาเดียวกันพร้อมกัน กรรมและผลของกรรมแสดงให้เห็นมนุษย์เห็นเพียงจิตดวงเดียว จึงต้องดูที่จิตใจของเรา คิดดีและคิดบวกจะรู้สึกเบิกบานและแจ่มใส ได้รับผลกรรมดีทันที หากคิดตรงกันข้าม คิดไปตามอำนาจของกิเลส ก็จะมีรู้สึกเดือดร้อนใจวิตกกังวลไปต่าง ๆ ได้รับผลกรรมชั่วทันที

ผลกรรมดีหรือไม่ดีไม่ต้องรอวัดผลกันนาน ให้ดูความรู้สึกนึกคิดที่เกิดขึ้นในใจเราในปัจจุบัน หากรู้สึกเบิกบานผ่องใส ปลอดโปร่ง เรากำลังได้รับผลกรรมดี หากรู้สึกตรงกันข้าม เรากำลังได้รับผลกรรมชั่ว ได้รับผลกรรมดีหรือชั่วจึงวัดดูที่ใจของเราเอง การกระทำที่ประกอบด้วยเจตนาดีก็ตาม ชั่วก็ตาม คือประเภทต่าง ๆ ของกรรมพร้อมรอเวลาที่จะให้ผล

2. วิธีการสอนของพระธรรมสิงหบุราจารย์ (จรัญ จิตธมโม)

การสอนเรื่องกรรมของพระธรรมสิงหบุราจารย์ (จรัญ จิตธัมโม) ท่านสอนให้ชาวพุทธมีความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง ในการสอนท่านเน้นเรื่องของกฎแห่งกรรมซึ่งเป็นไปตามเหตุปัจจัยของเหตุและผลว่า การกระทำทุกอย่าง เป็นกรรมที่มีผลต่อผู้กระทำทั้งสิ้น ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวนาน (พระภิกษุวิสุทธิคุณ (จรัญ จิตธัมโม), หน้า 35-38, 2532,) อาจมาบ้างหรือน้อยบ้างตามประเภทของการกระทำ ท่านจึงเน้นสอนว่าควรกระทำแต่กรรมดีในทุก ๆ ครั้ง ให้จิตเป็นกุศลกรรม เพื่อเลี้ยงอกุศลกรรม

3. ผลกระทบสืบเนื่องของการกระทำ

พระธรรมสิงหบุราจารย์ (จรัญ จิตธัมโม) จะสอนเรื่องกรรมว่ามาจากการกระทำของตน และพร้อมจะให้ผลต่อบุคคลดังต่อไปนี้ คือต่อตนเอง ต่อสังคม เช่น ต่อตนเอง คือใครทำ คนนั้นได้รับเพียงคนเดียว คือ เกิดประโยชน์ส่วนตนของเขาเพียงคนเดียว, ต่อครอบครัว คือคนที่อยู่ในครอบครัวเดียวกัน ถ้าคนใดคนหนึ่งทำความดี หรือทำความชั่ว มั่งมีมากขึ้น หรือยากจนลง ผลย่อมตกแก่ครอบครัวด้วยเช่นกัน, ต่อสังคมหมู่คณะ คือคนในหมู่คณะเดียวกันมีความสัมพันธ์กันทางชื่อเสียงเกียรติยศ มีใครทำให้เกิดความเสื่อมเสียในชื่อเสียง อับยศใด ๆ ขึ้น บุคคลอื่นผู้กระทำอยู่ในสถาบันนั้นย่อมพลอยเสียชื่อเสียงไปด้วย แต่มีผลตรงกันข้ามว่าถ้าในหมู่คณะหรือสถาบันนั้นมีใครทำชื่อเสียงดีได้รับเกียรติยศที่ดี บุคคลอื่นผู้กระทำอยู่ในสถาบันนั้นย่อมพลอยได้ชื่อเสียงที่ดีไปด้วย เป็นต้น, ต่อสังคมประเทศชาติ เช่น ผู้กระทำเป็นตัวแทนของชาติ ก็เป็นกรรมระดับชาติ ไม่ว่าผลนั้นจะดีหรือไม่ดี เช่น ทูตทำสิ่งใดลงไปย่อมหมายถึงการกระทำของประเทศชาติ เพราะเขาเป็นตัวแทนของประเทศชาติ ดังเช่นผู้ซึ่งเป็นประมุขของชาติ คือ พระมหากษัตริย์ หรือประธานาธิบดี ถ้าทำสิ่งใดลงไปย่อมมีผลกระทบถึงชาติเสมอ อาจมีผลทำให้

คนรักชาติ หรือคนเกลียดชาติได้, และต่อสังคมโลก หมายถึง ถ้าหลายชาติเดือดร้อน โลกก็เดือดร้อน เหตุเพราะคนที่เป็นจำนวนมากในหลาย ๆ ประเทศ เกิดระส่ำระสายด้วยสาเหตุที่คล้ายกัน เช่น ค่าครองชีพสูงทั่วโลก ประชากรหาได้ไม่พอเลี้ยงชีพ หาความสุขไม่ได้ หรือหาความสุขได้ยากที่มีผลเป็นจำนวนมาก ๆ ชาวโลกส่วนรวมย่อมหวั่นไหว

4. วิธีแก้กรรมของพระธรรมสิงหบุราจารย์ (จรัญ จิตธัมโม)

พระธรรมสิงหบุราจารย์ (จรัญ จิตธัมโม) ได้สอนการให้เร่งกระทำความดีเพื่อให้กรรมดีได้เข้าแทรกแซงเพื่อการให้ผลที่ดีได้ ซึ่งจะเป็นการบรรเทาอกุศลกรรมให้ค่อย ๆ จางหาย หรือเพื่อให้อกุศลกรรมถอยห่างไกลออก การปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน (สติปัฏฐาน 4) การเจริญภาวนา การอธิฐานจิตขอขมากรรม ขออโหสิกรรม การแผ่เมตตา การอุทิศส่วนกุศล การเจริญกุศลกรรม

พระธรรมสิงหบุราจารย์ (จรัญ จิตธัมโม) มีรูปแบบการสอนเจริญวิปัสสนาที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ การเจริญสติสัมปชัญญะ การกำหนดรู้ตามอิริยาบถใหญ่และอิริยาบถย่อย กำหนดรู้สภาวะธรรมทั้งหลาย เพื่อเป็นปัจจัยหรือองค์ธรรมแก่การเจริญวิปัสสนา การกำหนดสภาวะธรรมทั้งหลายที่เกิดขึ้นทางอายตนะทั้ง 6 คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ตามความเป็นจริงต่อไป 1) ภาวนานุปัสสนาสติปัฏฐาน คือสติที่ตั้งมั่นพิจารณาภายในใจ ๆ การกำหนดอิริยาบถใหญ่ คือการยืน การเดิน การนั่ง และการนอน อิริยาบถย่อย คือการเคลื่อนไหว คู้แขนเหยียดขา เป็นต้น 2) เวทนานุปัสสนาสติปัฏฐาน การพิจารณาเวทนา ให้ใช้การเจริญวิปัสสนาอย่างเดียว ต่างกับการพิจารณาภายในใจได้ทั้งเจริญสมถะและวิปัสสนา 3) จิตตานุปัสสนาสติปัฏฐาน ได้แก่ สติที่ตั้งมั่นควบคุมจิตพิจารณาภายในใจ ๆ 4) ธรรมานุปัสสนาสติปัฏฐาน คือ สติที่ตั้งมั่นพิจารณาเนื่อง

ๆ ซึ่งธรรม สติ ก็คือการมีสติตั้งมั่นในการพิจารณา กาย เวทนา จิต ธรรม อย่างนี้ เพื่อให้เกิดปัญญาเห็นว่า รูป นามนั้น มีสภาพเป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา สัมปชัญญะ คือให้พินิจเห็นการกระทำปัจจุบันว่ามีประโยชน์ และพินิจพิจารณาว่าควรทำจึงทำ เพื่อให้เกิดปัญญายิ่ง ๆ ขึ้นไปจะบรรลุมรรคและผลได้

อภิปรายผล

พบว่าคุณค่าที่ได้จากการนำวิธีการแก้กรรมของพระธรรมสิงหบุราจารย์ (จรัญ จิตธัมโม) ได้เกิดผล 4 ระดับ คือ

1. ระดับภายในจิตใจ บุคคลเมื่อมีการเจริญวิปัสสนากรรมฐานตามแนวทางสติปัฏฐาน 4 การสวดมนต์ การอธิษฐาน การแผ่เมตตา ไม่ผูกโกรธ ยิ่งทำให้สติเกิดความระลึกทั่วทั่วพร้อมยิ่งขึ้น สามารถควบคุมกายและจิตให้แยกออกจากกันได้ ให้จิตไม่ต้องไปรับรู้กับสิ่งที่กายสัมผัสได้ ทำให้จิตใจโปร่งโล่งสบาย เมื่อจิตใจโปร่งโล่งสบายการบำเพ็ญก็เกิดเป็นสมาธิได้ดี ทำให้ตนเองมีความสุข มีปิติอิ่มเอิบใจ

2. ระดับบุคลิกภาพ บุคคลเมื่อมีการเจริญวิปัสสนากรรมฐานตามแนวทางสติปัฏฐาน 4 ได้สวดมนต์เป็นประจำ เป็นผู้ให้อภัย ให้อภัยกรรม มีเมตตา เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ มีปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุขอยู่สม่ำเสมอ ยิ่งทำให้สติเกิดความระลึกทั่วทั่วพร้อมยิ่งขึ้น เมื่อกระทำตามขั้นตอนอย่างละเอียดดีแล้ว จะทำให้มีบุคลิกที่สง่างาม เป็นบุคคลที่มีลักษณะดี บุคลิกน่าคบหา

3. ระดับวิถีชีวิต มีวิถีชีวิตที่ดำเนินไปพร้อมด้วย ศีล สมาธิ ปัญญา ทั้งการยืน เดิน นั่ง นอน กิน ดื่ม พุด คิด โดยเฉพาะวิถีของการกระทำ เมื่อมีการเจริญวิปัสสนากรรมฐานตามแนวทางสติปัฏฐาน 4 ได้สวดมนต์เป็นประจำ เป็นผู้ให้อภัย ให้อภัยกรรม มีเมตตา เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ มีปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข

อยู่สม่ำเสมอ ทำให้เห็นถึงการมีสติสัมปชัญญะมาก ทำ ทำให้วิถีชีวิตดำเนินไปอย่างราบรื่น เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นก็สามารถแก้ไขได้

4. ระดับสังคม สังคมจะไม่เกิดการหวาดระแวงกัน สังคมเกิดความเอื้ออาทร มีเมตตาต่อกัน มีกรุณาต่อกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ซึ่งรวมไปถึงการให้อภัย จะทำให้ตนเองอยู่ดีมีสุข และสังคมสงบน่าอยู่สามารถพึ่งพาช่วยเหลืออุปถัมภ์ซึ่งกันและกันได้ทำให้เป็นสังคมอารยธรรม

ข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้กล่าวเรื่องกรรมในพระพุทธศาสนา กรรมที่พระธรรมสิงหบุราจารย์ (จรัญ จิตธัมโม) นำสอน กรรมวิธีการแก้กรรมที่พระธรรมสิงหบุราจารย์ (จรัญ จิตธัมโม) นำสอน ผลของกรรมที่มีอิทธิพลส่งผลกระทบต่อความเป็นไปใน การดำเนินวิถีชีวิตของบุคคลในสังคมมนุษย์ ในการวิจัยครั้งนี้ยังมีเนื้อหาที่สามารถศึกษาวิจัยได้อีกหลายประเด็น โดยผู้วิจัยได้ขอเสนอแนะแนวทางเชิงนโยบายและเพื่อทำการวิจัยไว้ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. องค์การพระพุทธศาสนาและผู้ที่มีความเกี่ยวข้อง ควรนำเอาเรื่องกฎแห่งกรรมเปิดสอนวันเสาร์หรือวันอาทิตย์ เพื่อเกิดประโยชน์แก่เด็กและเยาวชนหรือบุคคลโดยทั่วไป เพื่อการนำไปใช้ในการดำเนินวิถีชีวิต

2. สถาบันการศึกษาควรบรรจุวิชาพุทธศาสนาลงในหลักสูตรการเรียนการสอน การให้เด็กเข้าถึงหลักธรรมคำสอนตั้งแต่เยาว์วัย เพื่อการปลูกให้มีความสำนึก มีคุณธรรมจริยธรรม รู้ถึงการทำความดี ละเว้นความชั่ว เกรงกลัวต่อบาป

3. สถาบันการศึกษาควรจัดให้มีกิจกรรม โครงการสอนกรรมฐานตามแนวสติปัฏฐาน 4 รูปแบบการสอนเน้นข้อปฏิบัติมีสติเป็นประธาน การ

ตั้งสติกำหนดพิจารณาในสิ่งทั้งหลายให้รู้เห็นเท่า
ทันตามความเป็นจริง จะไม่ถูกครอบงำด้วยอำนาจ
กิเลสให้เห็นผิดเป็นชอบ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ศึกษาวิเคราะห์กฎแห่งกรรมของโทษ
ประพจน์ผิดศีลข้อ 3 กรณีศึกษาการอยู่ครองเรือน

2. ศึกษาวิเคราะห์กรรมและวิบากแห่ง
ปีติฆาตและมาตุฆาตจากพุทธกาลสู่ยุคปัจจุบัน

บรรณานุกรม

พระไตรปิฎกและอรรถกถา

พระไตรปิฎกภาษาไทย อรรถกถา ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539 .

หนังสือ

พระธรรมสิงหบุราจารย์ (จรัญ จิตธัมโม), อดีตกรรม: ประสพการณ์กฎแห่งกรรม.พิมพ์ครั้งที่

1.กรุงเทพมหานคร: ศูนย์หนังสือพระพุทธศาสนา. 2555.

พระธรรมสิงหบุราจารย์ (จรัญ จิตธัมโม), หลวงพ่อจรัญตามรอยกรรม, พิมพ์ครั้งที่ 1, นนทบุรี : บริษัท
ปัญญาพนธ์ พับลิชชิง จำกัด, 2558.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต) พจนานุกรมพุทธศาสตร์ กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ผลิธัมม์ ใน
เครือ บริษัท สำนักพิมพ์เพ็ทแอนด์โฮม จำกัด, 2546.

พระภาวนาวิสุทธิคุณ (จรัญ จิตธัมโม), กฎแห่งกรรม วิปัสสนาสือวิญญาน ตอนที่ 2, กรุงเทพมหานคร :
รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์, 2533.

วสิน อินทสระ, หลักกรรมและการเวียนว่ายตายเกิด, พิมพ์ครั้งที่ 26, กรุงเทพมหานคร : มหามกุฏราช
วิทยาลัย, 2555.

แนวทางการประยุกต์ใช้หลักพละ 5 เพื่อพัฒนาชุมชน บ้านศาลาดิน
อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม
Guidelines for Application of 5 Balas to Community
Development in Ban Sala Din, Phutthamonthon District,
Nakhon Pathom Province

พระราชปณิธานโกศล*
ประเวช วะทาแก้ว**
กฤตสุขชิน พลเสน***

วันรับ 20 / พฤษภาคม / 2565
ตรวจสอบ 24-30 / พฤษภาคม / 2565
ตอบรับ 16 / มิถุนายน / 2565

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์ คือ 1.เพื่อศึกษาการใช้หลักพละ 5 เพื่อพัฒนาชุมชนบ้านศาลาดิน อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 2.เพื่อศึกษาผลการประยุกต์ใช้หลักพละ 5 เพื่อพัฒนาชุมชนบ้านศาลาดิน อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม และ 3.เพื่อนำเสนอข้อเสนอแนะแนวทางการประยุกต์ใช้หลักพละ 5 เพื่อพัฒนาชุมชน บ้านศาลา

ดิน อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม การศึกษาใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นรายบุคคล รวบรวมข้อมูลโดยมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ประชนในชุมชนบ้านศาลาดิน ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม จำนวน 20 คน มีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย มีอายุตั้งแต่ 30-60 ปี และขอบเขตด้านระยะเวลาใช้เวลา 1 ปี เริ่มตั้งแต่ 1

*อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชาปรัชญา ศาสนาและวัฒนธรรม คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

**อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชาปรัชญา ศาสนาและวัฒนธรรม คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

***อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย Email: kitsuchin.pon@mbu.ac.th

ตุลาคม 2562 วันที่สิ้นสุด 30 กันยายน 2563

ผลการวิจัยพบว่า

1) การใช้หลักพละ 5 เพื่อพัฒนาชุมชนบ้านศาลาดิน อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม คือ 1.ศรัทธาพละ (ความเชื่อ กำลังการควบคุมความสงสัย) 2.วิริยะพละ (ความเพียร กำลังการควบคุมความเกียจคร้าน) 3.สติพละ (ความระลึกได้ กำลังการควบคุมความประมาท การไม่ใส่ใจ ใจลอย ไร้สติ) 4.สมาธิพละ (ความตั้งใจมั่น กำลังการควบคุมการวอกแวกไขว่คว้า ฟุ้งซ่าน) 5.ปัญญาพละ (ความรู้ กำลังการควบคุมเพิกเฉยไม่สนใจ หลงมกมาย)

2) ผลการประยุกต์ใช้หลักพละ 5 ในชุมชนบ้านศาลาดิน ทำให้ประชาชนผู้ปฏิบัติตาม เป็นผู้มีบุคลิกภาพที่ดี ที่มีความเชื่อมั่นในตนเองมีสติปัญญาดี ที่จะทำภารกิจของตน ทำให้เกิดความมั่นคงในชีวิต ประชาชน มีความมานะบากบั่นเพียรพยายาม กระทำหน้าที่การงานของตนให้สำเร็จ

3) ข้อเสนอแนะแนวทางการประยุกต์ใช้หลักพละ 5 หลายคนในชุมชนยังไม่มีความเข้าใจถึงความหมายของหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ได้แก่ พละ 5 เท่าที่ควร ทำให้อาจจะไม่ได้นำไปประยุกต์ในการพัฒนาชุมชน หรือชีวิตประจำวัน เท่าที่ควร ประชาชนจึงเสนอแนะให้มีการบรรยายธรรมแก่ชุมชน ในเวลาที่ชุมชนมีการประชุมกัน เดือนละ 1 ครั้ง พร้อมกับเชิญคณาจารย์จากมหาวิทยาลัยสงฆ์เป็นที่ปรึกษาในส่วนของการประยุกต์หลักธรรมที่ใช้กับชุมชน จะเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันในโอกาสต่อไป

คำสำคัญ: การประยุกต์, พละ 5, พัฒนาชุมชน

Abstract

This research Its objectives are: 1.to study the use of 5 Balas to

Community Development in Ban Sala Din, Phutthamonthon District, Nakhon Pathom Province. 2. To study the results of the application of 5 Balas to Community Development in Ban Sala Din, Phutthamonthon District, Nakhon Pathom Province and 3. To present recommendations for the application of 5 Balas to Community Development in Ban Sala Din, Phutthamonthon District, Nakhon Pathom Province. The study was conducted with individual in-depth interviews with data collected by key informants, including people in Ban Saladin community, Salaya sub-district, Phutthamonthon district, Nakhon Pathom province, totaling 20 persons with lower secondary education and at the end Age from 30-60 years and the scope of the period lasts 1 year.The data were collected from 1 October 2019 to 30 September 2020.

The results of the research were as follows:

1)the use of 5 Balas to Community Development in Ban Sala Din, Phutthamonthon District, Nakhon Pathom Province is: 1. Faith, power (belief, power, control, doubt) 2. Persistence (persistence, control, idleness) 3. Mindfulness (remembering Power, control, carelessness, disregard, mindlessness, mindlessness) 4. Concentration Distraction control power (distraction, distraction) 5. Physical intelligence (intelligence, power,

control, ignorance, ignorance, ignorance)

2) Results of application of 5 Balas in Ban Sala Din community Make people who follow Is a person who has a good personality Who have confidence in oneself, have good intelligence to do their mission Causing stability in the lives of the people, and persevering and trying to accomplish their duties to accomplish

3) Suggestions on the application of the physical of 5 Balas Many people in the community do not yet understand the meaning of the Buddhism principle, namely the 5 Balas that should therefore not be applied in community development. Or daily life as it should be the public therefore suggested that the Dharma lecture be given to the community. At the time of the community, there is a meeting once a month and inviting faculty members from the Sangha University to be advisors in the application of the principles applied to the community. Will be an exchange of knowledge with each other in the next opportunity.

Keywords : Application, 5 Balas, Development.

บทนำ

ในปัจจุบันการพัฒนาชุมชนมีกิจการงานมากมายในชีวิตประจำวันที่มนุษย์ประสบความสำเร็จโดยใช้กำลัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการพัฒนาชุมชนต่างๆ บุคคลที่ประสบความสำเร็จล้วน แล้ว

แต่เป็นผู้มีกำลังที่เข้มแข็งที่สุดในพระพุทธศาสนาได้วางหลักธรรมที่ส่งเสริมการพัฒนาให้ได้รับผลเต็มที่อยู่ 5 ประการ เรียกว่า พละ 5 แปลว่า ธรรมเป็นกำลัง 5 ประการ ได้แก่ สัทธา วิริยะ สติ สมาธิ และปัญญา เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า อินทรีย์ 5 เพราะเป็นใหญ่ในกิจของตน การประกอบกิจ ที่ประสบความสำเร็จนี้มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี “ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ทั้งยังสอดคล้องกับนโยบายการวิจัยของ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ข้อที่ 1 กล่าวคือ เร่งรัดให้มีการพัฒนาสมรรถภาพและประสิทธิภาพขององค์กรบุคลากรและระบบประสานงานวิจัย รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกหน่วยงานทำการวิจัยให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนพัฒนามหาวิทยาลัยและนโยบาย คือเร่งรัดให้มีการ วิจัยที่นำไปสู่การพัฒนาด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และสร้างความตระหนักในการมีส่วนร่วม เกี่ยวกับการบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมให้กับชุมชน ชุมชนบ้านศาลาดิน อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐมเป็นชุมชนที่ดำเนินการ แก้ไขปัญหาตนเอง โดยการรวมกลุ่มเพื่อให้เกิดความอยู่รอดของชุมชน มีความสามัคคีความร่วมมือ และความต้องการที่จะแก้ไขปัญหาความทุกข์ยากของคนในชุมชนด้วยการพึ่งตนเองและเล็งเห็น ความยั่งยืนที่จะเกิดขึ้น จึงก่อให้เกิดการรวมกลุ่มกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการสร้างความเข้ม แข็งของชุมชน ซึ่งเป็นนโยบายในการพัฒนา การรวมตัวตั้งเป็นชุมชนที่ผ่านมา มีทั้งที่ประสบผลสำเร็จสามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง คือสามารถช่วยเหลือให้บริการและบรรเทาความเดือดร้อนของสมาชิกในชุมชนได้พอสมควรชุมชนบ้านศาลาดิน อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม เป็นชุมชนที่มีลักษณะผสม ผสานระหว่างชุมชนเมืองกับชนบท (พันธุศรีสุทิน บัวตุ้ม, 2549)

ในการทำวิจัยเรื่องนี้ยังได้สอดคล้องกับพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ที่ได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภา เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ 25 กรกฎาคม 2562 ซึ่งเป็นนโยบายหลัก 12 ด้าน คณะรัฐมนตรีได้กำหนดนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินที่ยึดมั่นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยมีความสอดคล้องกับหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ และหมวด 6 แนวนโยบายแห่งรัฐตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ตลอดจนยุทธศาสตร์ชาติ พุทธศักราช 2561-2580 คณะรัฐมนตรีจึงแถลงนโยบายต่อรัฐสภาให้ทราบถึงแนวทางการบริหารราชการ แผ่นดินที่รัฐบาลจะดำเนินการ เพื่อพัฒนาประเทศไทยให้ก้าวไปข้างหน้าด้วยความมั่นคง สังคมไทยมีความสุข สามัคคีและเอื้ออาทร คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและมีความพร้อม ที่จะดำเนินชีวิตในศตวรรษที่ 21 เศรษฐกิจไทยมีความแข็งแกร่งและมีความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น ควบคู่ไปกับการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในด้านที่ 3 การทำนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ข้อ 3.3 ทำนุบำรุงศาสนาให้มีความเข้มแข็ง ส่งเสริมสถาบันศาสนา ทุกศาสนาให้มีบทบาทในการเผยแผ่หลักคำสอนที่ดีงาม ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และเสริมสร้างความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตจิตใจ และพัฒนาสังคมให้มีความสามัคคี ประองดองและยั่งยืน และให้พุทธศาสนิกชนเข้าถึงแก่นแท้คำสอนของพระพุทธเจ้าและสามารถนำมาปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้ และด้านที่ 7 การพัฒนาสร้างความเข้มแข็งจากฐานราก ข้อ 7.2 สร้างความเข้มแข็งของชุมชน ข้อย่อยที่ 7.2.4 สร้างพลังในชุมชน โดยส่งเสริมให้เกิดการสร้างพลังทางสังคม ภาควิชาหรือข่ายการรวมตัวของภาคส่วนต่าง ๆ ในชุมชนมาเป็นกำลังในการพัฒนาเพื่อส่วนรวม โดยให้ความสำคัญ

กับการสร้างพลังจิตอาสา สร้างพลังแผ่นดินเพื่อพัฒนาศักยภาพและสร้างเอกภาพแก่กลุ่มอาสาสมัครรูปแบบต่าง ๆ การสร้างพลังสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมกิจกรรม ทางสังคมของคนทุกวัยผ่านการสร้างพื้นที่สร้างสรรค์ในรูปแบบต่าง ๆ และการสร้างพลังภูมิคุ้มกัน เพื่อการใช้สื่อออนไลน์อย่างสร้างสรรค์ และประชาชนมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังและเตือนภัย (พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา, 2562)

ดังนั้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการประยุกต์ใช้หลักพละ 5 เพื่อพัฒนาชุมชน บ้านศาลาดิน อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐมเพื่อต้องการทราบว่า ประชาชนในชุมชนบ้านศาลาดิน ที่มีความแตกต่างทางด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ นั้น ได้นำหลักการปฏิบัติตามหลักพละ 5 ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัยในการใช้ข้อมูลมาประกอบเป็นแนวทางในการส่งเสริมจริยธรรมของ ประชาชน เพื่อนำมาพัฒนาชุมชนให้คนในชุมชนสามารถมีความเชื่อมั่น ความเพียร ความระลึกได้ ความตั้งใจมั่น และความรอบรู้ในหลักพละ 5 เมื่อคนในชุมชนมีการใช้หลักพละ 5 ในการพัฒนา ชุมชนนั้นจะทำให้ชุมชนเกิดความเจริญก้าวหน้า สามารถมีการพัฒนาได้เป็นอย่างดีและมีประชาชน ที่มีหลักศีลธรรมที่จะทำให้ชุมชนมีความสงบร่มเย็น ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาเรื่องการประยุกต์ใช้หลักพละ 5 เพื่อพัฒนาชุมชนบ้านศาลาดิน อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ทั้งนี้ก็เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา และสังคมต่อไป

ปัญหาวิจัย

1.แนวทางการใช้หลักพละ 5 เพื่อพัฒนาชุมชนบ้านศาลาดิน อำเภอพุทธมณฑล จังหวัด

นครปฐม มีลักษณะใดบ้าง

2. ผลการประยุกต์ใช้หลักพละ 5 เพื่อพัฒนาชุมชน บ้านศาลาดิน อำเภอฟุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

แนวทางการประยุกต์ใช้หลักพละ 5 เพื่อพัฒนาชุมชน บ้านศาลาดิน อำเภอฟุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

1. เพื่อศึกษาการใช้หลักพละ 5 เพื่อพัฒนาชุมชนบ้านศาลาดิน อำเภอฟุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

2. เพื่อศึกษาผลการประยุกต์ใช้หลักพละ 5 เพื่อพัฒนาชุมชน บ้านศาลาดิน อำเภอฟุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

3. เพื่อนำเสนอข้อเสนอแนะแนวทางการประยุกต์ใช้หลักพละ 5 เพื่อพัฒนาชุมชน บ้านศาลาดิน อำเภอฟุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการประยุกต์ใช้หลักพละ 5 เพื่อพัฒนาชุมชน บ้านศาลาดิน อำเภอฟุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ผู้ศึกษาจำกัดขอบเขตของการศึกษาไว้ ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ แนวทางการประยุกต์ใช้หลักพละ 5 เพื่อพัฒนาชุมชน บ้านศาลาดิน อำเภอฟุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ใน 5 ด้าน ดังนี้ ด้านสัทธา ด้านวิริยะ ด้านสติ ด้านสมาธิ ด้านปัญญา

2. ขอบเขตด้านประชากร ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ประชนในชุมชนบ้านศาลาดิน ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม จำนวน 20 คน

3. ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ เขตพื้นที่ชุมชนบ้านศาลาดิน ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล

จ.นครปฐม

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบแนวทางการประยุกต์ใช้หลักพละ 5 เพื่อพัฒนาชุมชนบ้านศาลาดิน อำเภอฟุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

2. ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักพละ 5 เพื่อพัฒนาชุมชนบ้านศาลาดิน อำเภอฟุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ของประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน

3. ทำให้ทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการประยุกต์ใช้หลักพละ 5 เพื่อพัฒนาชุมชนบ้านศาลาดิน อำเภอฟุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

4. ทำให้สามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักพละ 5 เพื่อพัฒนาชุมชนบ้านศาลาดิน อำเภอฟุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ได้อย่างเหมาะสมต่อไป

สรุปผลการวิจัย

การพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งว่าเป็นการทำให้คนในชุมชนมี จิตสำนึกร่วมกัน มารวมตัวกันในลักษณะที่เป็นหุ้นส่วนกันในการกระทำบางอย่างด้วยความรักและ ความเอื้ออาทรต่อกัน ภายใต้ระบบการจัดการให้เกิดความรู้สึกร่วมกันเพื่อประโยชน์สาธารณะ การรวมตัวกันอาจเป็นกลุ่มเล็กๆ กระจัดกระจายกันก็ได้ แต่สามารถติดต่อสื่อสารกันได้จนกลายเป็น องค์กร และมีความเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายย่อย ๆ ขึ้น ทำให้เกิดโครงสร้างสังคมแนวใหม่ที่มีความสัมพันธ์กันในแนวราบที่เท่าเทียมกัน ซึ่งเมื่อประสานกับโครงสร้างที่มีความสัมพันธ์ในแนวตั้งด้วย ความสมานฉันท์ แล้วก็จะทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งสร้างความสัมพันธ์กันโดยมีหลักการ เงื่อนไข กติกา ซึ่งเราเรียกโดยรวม

วาระเทียบ บรรทัดฐานของการอยู่ร่วมกันชุมชนจึงมีลักษณะเป็นองค์การทางสังคมที่สามารถตอบสนองความต้องการในชีวิตประจำวันของสมาชิก และสามารถช่วยให้สมาชิกสามารถจัดการกับปัญหาต่างๆ ที่มีอยู่ร่วมกันได้

ในทางพระพุทธศาสนา หลักคำสอนเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตหรือการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง คือการทำให้คนในสังคม หรือชุมชนมีระเบียบวินัย ได้แก่หลักผล 5 ซึ่งถือว่าเป็นเครื่องมือที่ช่วยพัฒนาชุมชน พัฒนาคนให้มีศักยภาพมากขึ้นตามหลักพระพุทธศาสนา มีโอกาสสำหรับทำความดีโดยฝึกคนให้รู้จักตัวเอง รู้จักแยกแยะ และเข้าใจผู้อื่น แล้วนำสิ่งที่ตนพัฒนาแล้ว นำไปพัฒนาบุคคลอื่น เพื่อให้เกิดประโยชน์ เกิดความสงบสุขของชุมชน สังคม หลักผล 5 ก็มีลักษณะเป็นหลักปฏิบัติเพื่อให้บรรลุความสุขโดยอยู่บนฐานของการรู้เท่าทันความจริงเมื่อเป็นเช่นนี้หลักผล 5 ทางพุทธศาสนาย่อมเข้ากันได้กับทุกแนวคิดในโลกที่เป็นไปเพื่อความสุขและอยู่บนฐานของความจริงหรือมุ่งหมายที่จะแก้ปัญหาชีวิตให้มวลมนุษยชาติด้วยวิถีทางที่ไม่ก่อปัญหาให้เกิดขึ้นอีก มีองค์ประกอบสำคัญอยู่ 5 ประการด้วยกัน กล่าว คือ 1. ศรัทธา คือ ความเชื่อ 2. วิริยะ คือ ความเพียร 3. สติ คือ ความระลึกได้ 4. สมาธิ คือ ความตั้งใจมั่น และ 5. ปัญญา คือ ความรอบรู้ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 1) เพื่อศึกษาการใช้หลักผล 5 เพื่อพัฒนาชุมชนบ้านศาลาดิน อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 2) เพื่อศึกษาผลการประยุกต์ใช้หลักผล 5 เพื่อพัฒนาชุมชน บ้านศาลาดิน อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม และ 3) เพื่อนำเสนอข้อเสนอแนะแนวทางการประยุกต์ใช้หลักผล 5 เพื่อพัฒนาชุมชน บ้านศาลาดิน อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม โดยประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยคือ ประชาชนทั่วไป ผู้นำชุมชน

ปราชญ์ชาวบ้าน ในชุมชนบ้านศาลาดิน ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ซึ่งเป็นผู้มีแนวคิดเกี่ยวกับแนวทางการประยุกต์ใช้หลักผล 5 เพื่อพัฒนาชุมชน เป็นผู้มีความรู้ความสามารถและทักษะการดำรงชีวิตตามหลักธรรมทางพุทธศาสนา จึงนับได้ว่าเป็นผู้เหมาะสมแก่การให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 20 คน โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสัมภาษณ์ ซึ่งได้ผ่านผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา (Content) จำนวน 3 ท่าน โดยมีการสรุปผลดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือ แบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามโดยการสุ่มตัวอย่างประชากร จำนวน 20 คน พบว่า ประชาชนทั่วไป ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน ซึ่งเป็นผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย มีอายุตั้งแต่ 30-60 ปี ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ที่บ้านศาลาดิน อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการให้สัมภาษณ์ การประยุกต์ใช้หลักผล 5 เพื่อพัฒนาชุมชนบ้านศาลาดิน อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ของประชาชนทั่วไป ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน พบว่า ในชุมชนบ้านศาลาดินนั้น ผล 5 เป็นธรรมที่ทำให้บุคคลปฏิบัติตาม ผู้นำชุมชนก็มีบุคลิกภาพของผู้นำที่มีความเชื่อมั่นในตนเองมีสติปัญญา ที่จะนำตนเองให้ยิ่งใหญ่ในกิจของตน ทำให้เกิดความมั่นคงในชีวิต บุคคลที่ประสบความสำเร็จและมีความสุขสงบในชีวิต มักมีบุคลิกภาพของคนที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ด้วยว่าตนเองนั้น รู้ดี รู้

ชั่ว รู้ว่าสิ่งใดถูก สิ่งใดผิด มีความเชื่อมั่นและศรัทธาในสิ่งที่ดีงาม ไม่ว่าจะมีความวิจาร์ณตนว่าอย่างไร ย่อมไม่หวั่นไหวไปกับคำติฉินนินทาของผู้อื่นยอมเป็นบุคคลที่มีกำลังใจกล้าแข็ง หากปรารถนาหรือต้องการสิ่งใดใน ชีวิตแล้ว จะมีความมานะบากบั่นเพียรพยายามกระทำ ให้สำเร็จจนได้

1. ศรัทธาผลคือ ความเชื่อมั่นในสิ่งที่ดีงามประชาชนในชุมชนเชื่อมั่นว่าการที่คนเราจะประสบความสำเร็จในชีวิตนั้น ไม่จำเป็นต้องหาเงินมาด้วยวิธีการเอาเปรียบคนอื่น และยังเชื่อมั่นอีกว่าบุคคลที่ประกอบแต่กรรมดี ย่อมได้รับผลดี

2. วิริยะผล คือ ความเพียรพยายามประชาชนในชุมชนมีความปรารถนาจะทำการสิ่งใดให้สำเร็จแล้ว ก็มีความเพียร พยายามกระทำไปไม่ทอดทิ้ง

3. สติผล คือ ความระลึกได้ ประชาชนในชุมชนมีความไม่เผลอการคุมใจไว้ได้กำลังการควบคุมความประมาทการไม่ใส่ใจ ใจลอย ไร้สติ

4. สมาธิผล คือ ความตั้งใจมั่นในการทำใจให้สงบแน่วแน่ไม่ฟุ้งซ่าน ประชาชนในชุมชนมีจิตกำหนดแน่วแน่อยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งจิตกำหนดแน่วแน่อยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยเฉพาะในขณะที่ทำงานสิ่งใดก็มีใจจดจ่ออยู่กับงานนั้นๆ ไม่วอกแวกไปคิดเรื่องอื่น

5. ปัญญาผล คือ ความรู้ความเฉลียวฉลาด มีประสบการณ์มีวิจารณ์ญาณที่ดี ประชาชนในชุมชนมีความสามารถเข้าใจสถานการณ์ต่างๆ และมีการตัดสินใจที่ดี

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย พบว่า หลายคนในชุมชนยัง ไม่มีความเข้าใจถึงความหมายของหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ได้แก่ พละ 5 เท่าที่ควร ทำให้ อาจจะไม่ได้นำไปประยุกต์ในการพัฒนาชุมชน หรือชีวิตประจำวันเท่าที่ควร ประชาชนจึงเสนอแนะให้มีการบรรยายธรรมแก่ชุมชนของพระนักศึกษา

มหาวิทยาลัย ในเวลาที่ชุมชนมีการประชุมกัน เดือนละ 1 ครั้ง พร้อมกับเชิญคณาจารย์จากมหาวิทยาลัยสงฆ์เป็นที่ปรึกษาในส่วนของการประยุกต์หลักธรรมที่ใช้กับชุมชน จะเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันในโอกาสต่อไป ซึ่งคณะผู้วิจัยที่ลงสัมภาษณ์ภาคสนามมีความเห็นตรงกันที่จะมีการแลกเปลี่ยนทางด้านธรรมะเชิงวัฒนธรรมชุมชน เพื่อที่จะทำให้ชุมชนเกิดการตื่นตัวในเรื่องหลักธรรมมากยิ่งขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่องนี้ มีข้อค้นพบ (Finding Factors) ที่มีคุณค่าเห็นสมควรนำมาวิจัย ดังนี้

1. ศรัทธาผล(ความเชื่อ กำลังการควบคุมความสงสัย) มีผลต่อการพัฒนาชุมชนอย่างไรบ้างพบว่า ศรัทธาผลคือ ความเชื่อมั่นในสิ่งที่ดีงาม เช่น เชื่อมั่นว่าการที่คนเราจะประสบความสำเร็จในชีวิตนั้น ไม่จำเป็นต้องหาเงินมาด้วยวิธีการเอาเปรียบคนอื่น และยังเชื่อมั่นอีกว่า บุคคลที่ประกอบแต่กรรมดี ย่อมได้รับผลดี ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาชุมชนบ้านศาลาดิน คือ เชื่อว่าใครทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่วตามหลักทางพระพุทธศาสนาจะสามารถส่งผลกระทบให้กับผู้กระทำเอง ต่อมาคือมีความเชื่อว่าการบริจาคสิ่งของเงินทองหรือเสียสละแรงกายเพื่อสาธารณะประโยชน์เป็นบุญเป็นกุศลอย่างหนึ่ง และสุดท้ายมีความเชื่อว่า ความกล้าหาญ ถ้าคนเรามีความเชื่อมั่นแล้วจะต้องปลุกความเชื่อให้เกิดขึ้นเสียก่อนในใจของคนในชุมชน จากนั้นจะทำการใดก็ย่อมเป็นสิ่งที่ดีต่อชุมชนนั่นเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมะลิน กิตติปาโล(2540) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความสำคัญศรัทธาในคำสอนของพระพุทธศาสนา” พบคำว่า “สัทธา” ที่น่าสนใจดังนี้ 1 . สัทธาสัมปทา คือความถึงพร้อมพร้อมด้วยศรัทธาในหัวข้อธรรมว่า “สัมปทา” คือ ความถึงพร้อมด้วยองค์แห่งธรรม 2. สัทธา คือความเชื่อที่ควรเชื่อ

ในหัวข้อธรรมว่า “เวสัชชกรณธรรม” คือ ธรรมอันทำ ความกล้าหาญ 3. ปิยธรรม คือธรรมสำหรับภิกษุผู้เป็นเถระประพฤติปฏิบัติ คือเป็นผู้มีศรัทธา 4. ธรรมที่ทำให้ความเจริญงอกงามให้แก่ภิกษุ 6 ประการ หัวข้อที่ 1 คือ เชื่อสิ่งที่ควรเชื่อ นั่นก็ คือศรัทธานั้นเอง

2. วิริยะผล(ความเพียร กำลังการควบคุมความเกียจคร้าน) มีผลต่อการพัฒนาชุมชนอย่างไรบ้าง พบว่า วิริยะผล คือ ความเพียรพยายาม ถ้าปรารถนาจะทำการสิ่งใดให้สำเร็จแล้ว ก็มีความเพียร พยายามกระทำไป ไม่ท้อถอย ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาชุมชนบ้านศาลาดิน ซึ่งประชาชนส่วนมากมีความเชื่อว่า การมีความเพียรพยายามถ้าปรารถนาจะทำการสิ่งใดให้สำเร็จแล้ว ย่อมได้ผลตามที่คาดหวังได้ และยังมีความเชื่ออีกว่า เมื่อคนเราปฏิบัติดี มีความพากเพียรในการปฏิบัติก็จะทำให้ประสบความสำเร็จได้ พร้อมนี้คนในชุมชนยังมีความเชื่อว่า ผู้ที่มีความเพียรทำบุญในการทำประโยชน์ต่อสาธารณะส่วนรวม เช่น สร้างศาลาประชาคม กำจัดวัชพืชในแหล่งน้ำลำคลอง ช่วยสร้างบ้านเรือนแก่ผู้ยากไร้ หรือแม้กระทั่งการช่วยกันลงแขกทำไร่ทำนาถือว่าได้บุญมากที่มีผลต่อจิตใจมาก ในส่วนของการทำบุญในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เช่น วันวิสาขบูชา มาฆบูชา ประชาชนส่วนมากยังเชื่อว่าจะให้ผลมากกว่าการทำบุญในวันปกติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาจุลศักดิ์ จีรวฑฒโน (รณน้อย) ศึกษาเรื่องแนวคิดและวิธีการแก้ปัญหาเศรษฐกิจแนวพุทธของปราชญ์อีสาน พบว่า แนวคิดและวิธีการทางเศรษฐกิจของพระพุทธศาสนามี ๒ ประการ คือการผลิตและการบริโภคที่เน้นการมีสัมมาทิฐิ ได้แก่ ความเห็นที่ถูกต้องชอบธรรมมีเหตุมีผลในการผลิตและบริโภควัตถุใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติให้คุ้มค่าด้วยปัญญาไม่ส่งเสริมการผลิตแบบทุนนิยมและบริโภคด้วยตัณหาโดยเริ่มจากใช้หลักเศรษฐกิจ

แบบพุทธคือความรู้จักพอประมาณ (มัตตัญญูตา) เพื่อประโยชน์ภายในทางจิตใจทางคุณธรรมทางคุณภาพชีวิตปราชญ์อีสานจึงได้นำหลักธรรม (ปัญญา) มาเป็นคุณค่าของชีวิตแทนเงินตราหลักพุทธธรรมที่ปราชญ์อีสานนำมาใช้คืออิทธิบาท ๔ ขรวาธรรม ๔ สังคหวัตถุ ๔ เป็นหลักในการทำงานโดยเฉพาะในด้านการผลิตเพราะเป็นธรรมที่สอดคล้องกับการทำงานผลจากการที่ดำเนินตามหลักธรรมทำให้ปราชญ์อีสานและสมาชิกสามารถอุ้มชูตัวเองได้สามารถดำรงอยู่อย่างไม่เดือดร้อนมีพอกินพอใช้มีความสุขจากการทำงานมีอาหารที่พอเพียงทำให้ครอบครัวมีความสงบเป็นปกติสุขพ้นจากความเป็นหนี้สินตั้งอยู่บนพื้นฐานของความพอดีพออยู่พอกินพอใช้ยึดหลักมัชฌิมาปฏิปทาในการดำเนินชีวิตดำเนินชีวิตแบบพอมีพอกินเป็นสัมมาอาชีวะก่อนเป็นเบื้องต้นจากนั้นจึงพัฒนาไปสู่การกินดีอยู่ดี

3. สติผล (ความระลึกได้ กำลังการควบคุมความประมาท การไม่ใส่ใจใจลอยไร้สติ) มีผลต่อการพัฒนาชุมชนอย่างไร พบว่า สติผล คือ ความระลึกได้ ความไม่ปล่อยการคุมใจไว้ได้กำลังการควบคุมความประมาทการไม่ใส่ใจ ใจลอย ไร้สติ ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาชุมชนบ้านศาลาดิน คือประชาชนส่วนมากมีความเห็นว่า บุคคลใดมีสติเป็นกำลังถ้าจะปรารถนาจะทำการสิ่งใดให้สำเร็จแล้ว ย่อมได้ผลตามที่คาดหวังได้ ผู้ที่มีสติเป็นกำลัง สามารถควบคุมอารมณ์ได้ในเวลาที่ถูกคนอื่นยั่วยุให้โกรธ โดยเฉพาะผู้นำชุมชนที่บางครั้งประสบปัญหากับการยั่วในเชิงคำพูด หรือการกระทำของลูกบ้านหรือคนในชุมชนที่อาจมาทดสอบความเข้มแข็งทางจิตใจ แม้กระทั่งการทำงานจะต้องมีความละเอียด รอบคอบ โดยใช้สติเป็นฐาน ซึ่งคนในชุมชนยังมีความเชื่อว่า ถ้าบุคคลใดมีสติเป็นกำลังแล้วหากจากโลกนี้ไป ย่อมเข้าถึงสุคติภูมิสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรสิทธิ์ ไกรสินธุ์ ได้ทำการวิจัยการนำหลักอริยสัจ 4 ไปใช้ใน

ชีวิตประจำวันของผู้นำครอบครัว บ้านหนองเป็ด อำเภอมือง จังหวัดยโสธร พบว่า ผู้นำครอบครัว เคยนำหลักธรรมไปใช้เมื่อเกิดความท้อแท้ในชีวิต ร้อยละ 98.4 รองลงมาคือ เวลาไม่สบายใจ ร้อยละ 95.3 และเวลามีปัญหา ร้อยละ 91.5 ส่วนเคยนำหลักธรรมไปใช้เมื่อเกิดภยันตรายคือความอยากเป็นเหมือนคนอื่น ๆ ร้อยละ 79.5 รองลงมาคือ เคยนำหลักธรรมไปใช้เมื่อเกิดความอยากจะมีในปัจจัย 4 เหมือนคนอื่น ๆ ร้อยละ 82.1 ผู้นำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้นำครอบครัวได้ให้ความสนใจศึกษาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ส่วนครอบครัวไม่เคยนำหลักธรรมไปใช้เมื่อเกิดภยันตรายคือความอยาก ร้อยละ 26.8 รองลงมาคือ ร้อยละ 20.5 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะไม่สนใจในคุณค่าของหลักธรรมในพระพุทธศาสนา

4. สมาธิพละ (ความตั้งใจมั่น กำลังการควบคุมการวอกแวกไขว่ไขว้ ฟุ้งซ่าน) มีผลต่อการพัฒนาชุมชนอย่างไร พบว่า สมาธิพละ คือความตั้งใจมั่นการทำให้สงบแน่วแน่ไม่ฟุ้งซ่านการมีจิตกำหนดแน่วแน่อยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งจิตกำหนดแน่วแน่อยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยเฉพาะในขณะที่ทำงานสิ่งใดก็มีใจจดจ่ออยู่กับการงานนั้นๆ ไม่วอกแวกไปคิดเรื่องอื่น ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาชุมชนบ้านศาลาดิน คือ ประชาชนมีความเชื่ออย่างมีเหตุผลไม่ตื่นข่าวซึ่งบางครั้งข่าวที่นำเสนอในปัจจุบันทั้งในระบบโซเซียลมีเดีย ระบบออนไลน์ ซึ่งมีความจริงและเท็จปะปนกันมา เพราะฉะนั้น คนในชุมชนจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจโดยเฉพาะในหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า ที่ควรแยกแยะด้วยหลักเหตุและผล ผู้นำชุมชนจะต้องเป็นที่พึ่ง และเป็นผู้กรองข้อมูลก่อนนำเสนอต่อชุมชน ซึ่งจะทำได้คนในชุมชนเกิดความเชื่อมั่นยิ่งขึ้น และที่สำคัญควรนำแนวทางและวิธีการปฏิบัติทางพระพุทธศาสนาที่ถูกต้องมาให้ความรู้แก่ชุมชนด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ นคร วิชัยผิน การใช้สังคหวัตถุ 4 ใช้ชีวิตประจำวัน

ของผู้นำครอบครัวหมู่ที่ 1 ตำบลนาคู กิ่งอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ผู้นำครอบครัวมีความรู้ด้านหลักสังคหวัตถุ 4 อยู่ในระดับมาก จึงมีข้อเสนอแนะว่า ผู้นำครอบครัว ควรนำหลักธรรมไปใช้ในการอบรมสั่งสอนบุตรหลานอย่างสม่ำเสมอ

5. ปัญญาพละ (ความรู้ กำลังการควบคุมเพิกเฉยไม่สนใจ หลงมกมาย) มีผลต่อการพัฒนาชุมชนอย่างไร พบว่า ปัญญาพละ คือ ความรู้ความเฉลียวฉลาด มีประสบการณ์มีวิจารณ์ญาณที่ดี มีความสามารถเข้าใจสถานการณ์ต่างๆ และมีการตัดสินใจที่ดี ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาชุมชนบ้านศาลาดิน คือประชาชนควรมีคุณธรรมและจริยธรรมมีความรู้ในหลักธรรม มีปัญญาความรอบรู้ในการแยกแยะความดี ความชั่ว สิ่งที่เหมาะสมที่จะทำหรือพัฒนาชุมชนของตนเอง การพิจารณากิจกรรมหรือโครงการที่จะเกิดขึ้นในชุมชน การวางแผนหมั่นประชุมปรึกษาหารือกัน นำปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนมาพูดคุยหาทางออกร่วมกัน โดยใช้ พละ 5 ในการพัฒนาชุมชนให้เกิดความสุข จะเห็นได้ว่าชุมชนได้สร้างความสัมพันธ์กัน โดยมีหลักการ เงื่อนไข กติกา ซึ่งเราเรียกโดยรวมว่าระเบียบ บรรทัดฐานของการอยู่ร่วมกันชุมชนจึงมีลักษณะเป็นองค์กรทางสังคมที่สามารถตอบสนองความต้องการในชีวิตประจำวันของสมาชิก และสามารถช่วยให้สมาชิกสามารถจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ที่มีอยู่ร่วมกันได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูปริยัติวิสุทธิคุณ และคณะ ศึกษาเรื่องการใช้หลักพุทธศาสนาในการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนพึ่งตนเองกลุ่มแม่น้ำมูล อำเภอดงหลวงจังหวัดสุรินทร์ พบว่า โดยส่วนใหญ่ชุมชนประยุกต์หลักพุทธศาสนาให้สอดคล้องแก่อยู่ในการบวนการของกิจกรรมวิสาหกิจชุมชนทั้ง 5 ประการคือการบริหารจัดการกลุ่มและสมาชิกการบริหารจัดการด้านการตลาดและลูกค้าการบริหารจัดการด้านการผลิตและงานสนับสนุนการผลิตการ

บริหารจัดการด้านการบัญชีและการเงินและพัฒนาธุรกิจชุมชนสู่ความยั่งยืนวิธีใช้หลักพุทธศาสนาอีกประการคือผู้นำกลุ่มปลูกฝังคุณธรรมให้เกิดมีในใจสมาชิกภาพ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยพร้อมทั้งการอภิปราย ตามหลักตรรกวิทยาที่กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยจึงนำผลการวิจัย มาเป็นข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปเป็นประโยชน์ โดยข้อเสนอแนะ เป็น 3 ระดับ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. องค์การภาครัฐหรือเอกชนต่างๆ แม้กระทั่งวัดหรือศาสนารวมทั้งมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้ง 2 แห่งควรเข้าไปช่วยเหลือแนะนำให้ประชาชนหาอาชีพเสริมรายได้ หาแหล่งเงินทุน อบรมงานอาชีพ ให้ ส่วนวัดหรือศาสนาควรแสดงบทบาทของตนเองอย่างเต็มที่ มีการอบรมธรรมะในชุมชนนอกเหนือจากในวัด นำนันทนาการในเรื่องพระมหากษัตริย์มา ประชาสัมพันธ์เป็นระยะ มีการให้กำลังใจประชาชน

พร้อมกับช่วยเหลือตามสมควร ให้เขาคิดว่ายังมีวัดหรือศาสนาเป็นที่พึ่งได้เสมอแม้ในยามที่ขัดสนหรือให้ตระหนักในเรื่องของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของในหลวงมาเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยต่อไป

1. การวิจัยเชิงคุณภาพผลการวิจัย พบว่าประชาชนมีแนวทางการประยุกต์ใช้หลัก พละ 5 เพื่อพัฒนาชุมชนบ้านศาลาดิน อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม น้อยมาก เหตุผลเพราะประชาชนส่วนใหญ่ใช้ชีวิตไปกับการประกอบอาชีพ และพื้นที่บางส่วนเป็นเขตอุตสาหกรรม ประชาชนมีอาชีพรับจ้าง ควรให้มีการทำการวิจัยในพื้นที่อื่นๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลาย
2. ประชาชนในชุมชนบ้านศาลาดิน อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม มีผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามด้วย เป็นการอยากที่จะทำความเข้าใจในเรื่องหลักธรรมทางพุทธศาสนา ควรหาหลักธรรมที่คล้ายกันในทุกศาสนามาทำการวิจัยในครั้งต่อไป

บรรณานุกรม

- คำแถลงนโยบายของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีต่อรัฐสภา เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ 25 กรกฎาคม 2562.
- ณัฐนันท์ ประกายสันติสุข. “ประสิทธิภาพของการสื่อสารในการเผยแพร่ธรรม หลักสูตรการพัฒนา จิตให้เกิดปัญญาและสันติสุข”. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- พันธุ์สุทิน บัวต่ม, “การใช้พละ 5 เพื่อพัฒนาชุมชนศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนค่ายวชิราวุธ จังหวัดนครศรีธรรมราช” สารนิพนธ์ ศาสตราศตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), 2549.
- พระมหาทองสุข สุโกโร. “อิทธิพลของพระพุทธศาสนาที่มีต่อวิถีไทย” วิทยานิพนธ์ศาสตราศตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2545.

พระมหาปรีชา ตียนนนท์. “การศึกษาวิเคราะห์บทบาทของสงฆ์ในการใช้หลักพุทธธรรมให้คำปรึกษา
เพื่อแก้ปัญหาชีวิตแก่ศาสนิกชนในสังคมปัจจุบัน”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2535.

พระมะลิน กิตติปาโล, “ความสำคัญของศรัทธา ในคำสอนของพระพุทธศาสนา” วิทยานิพนธ์ศาส
ศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2540.

การสร้างเครือข่ายรัฐศาสตร์เพื่อการพัฒนาการปกครองท้องถิ่นไทย
ศึกษาเฉพาะกรณี: ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการสาธารณะ
ขององค์การบริหารส่วนตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล
จังหวัดนครปฐม พุทธศักราช 2563-2564

Political Networking for Developing Thai Local Government Case
Study: people's satisfaction towards the public service
of Salalya Subdistrict, Buddhamonthon District,
Nakornprathom Province. 2020-2021

ฐาณกร หอมกลิ่น*
สมภาพ ระวังทุกข์**

วันรับ 20 / พฤษภาคม / 2565

ตรวจสอบ 24-30 / พฤษภาคม / 2565

ตอบรับ 16 / มิถุนายน / 2565

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 2) เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ที่มีต่อการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ของประชาชนที่มีเพศ อายุ

อาชีพ และการศึกษาต่างกัน และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม วิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐมจำนวน 384 คน ใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม

*อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

E-mail: Homthakul1977@gmail.com

**อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิเคราะห์และประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมี 2 ประเภท ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ส่วนสถิติเชิงอนุมานหรืออ้างอิง คือ การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way ANOVA) หรือ F-test หากทดสอบแล้วพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทำการวิเคราะห์ต่อโดยวิธีหาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffé)

ผลการวิจัยพบว่า

1) ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลศาลา อำเภอยะรัง จังหวัดนครปฐม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนี้ ด้านงานให้บริการและบริการชุมชน ด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ด้านสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ และด้านสาธารณสุข และสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ

2) การทดสอบสมมติฐานของการวิจัย ประชาชนที่มีเพศ และอาชีพต่างกันมีความพึงพอใจที่มีต่อการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลศาลา อำเภอยะรัง จังหวัดนครปฐม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในส่วนของประชาชนที่มีอายุ และการศึกษาแตกต่างกัน มีความพึงพอใจที่มีต่อการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลศาลา อำเภอยะรัง จังหวัดนครปฐม ไม่แตกต่างกัน

3) ข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลศาลา อำเภอยะรัง จังหวัดนครปฐม 1) ด้าน

สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ได้แก่ อบต. ศาลา ครัวเรือน

ทอระบายน้ำและรางระบายน้ำให้ทั่วทุกชุมชน 2) ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ อบต.ศาลา ครัวเรือน จัดเก็บขยะมูลฝอยให้ทั่วทุก ๆ ชุมชน 3) ด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดของ อบต.ศาลา ครัวเรือน รับส่งนักเรียน 4) ด้านงานให้บริการและบริการชุมชน ได้แก่ อบต. ศาลา ครัวเรือน ประชาสัมพันธ์ให้รวดเร็วอย่างทั่วถึง

คำสำคัญ: การสร้างเครือข่ายรัฐศาสตร์, ความพึงพอใจของประชาชน, การพัฒนาการปกครองท้องถิ่นไทย

Abstract

The objectives of this research were as follows; 1) to study the people's satisfaction towards the public service of Salalya Subdistrict, Buddhamonthon District, Nakornprathom Province, 2) to compare the satisfaction towards the public service of Salalya Subdistrict, Buddhamonthon District, Nakornprathom Province of people with their different sex, age occupation and educational level, and 3) to study suggestions concerning the guideline of the public service of Salalya Subdistrict, Buddhamonthon District, Nakornprathom Province. This research was a quantitative methodology. Its instrument was a questionnaire. The samples were people who have the rights to vote in Salalya Subdistrict, Buddhamonthon District, Nakornprathom Province, totals

384 persons divided by the populations into the stratified sampling and using the simple accessible sampling. There were two analytical statistics, namely, descriptive and inferential statistics. One consisted of frequency, percentage, mean, and standard deviation. The other was comprised of t-test and One-Way ANOVA or F-test. After having been analyzed and found to be a statistical significant difference at the .05 level, it was continually analyzed for finding out the difference of mean in pair by Scheffé's method through computing.

The results of research were found as follows:

1) The people's satisfaction towards the public service of Salalya Subdistrict, Buddhamongton District, Nakornprathom Province was at a moderate level in four overall aspects. When consider in each aspect, it was the highest mean in service and public service work, next in education, religion and culture, and finally it was the lowest mean in public health and environment respectively.

2) The results of hypothesis test were found people having different sex and occupation had the satisfaction towards the public service of Salalya Subdistrict, Buddhamongton District, Nakornprathom Province to be at the statistical significant difference at the .05 level in four overall aspects, but with their different age and education had the satisfaction towards

the public service of Salalya Subdistrict, Buddhamongton District, Nakornprathom Province were not difference in four overall aspects.

3) The suggestions concerning the guideline of public service of Salalya Subdistrict, Buddhamongton District, Nakornprathom Province were found 1) in public utility and assistance, They should put ditches and channels in every community thoroughly 2) in public health and environment, they should clean up the offal in every community thoroughly 3) in education, religion and culture, the school under they should prepare the transport for students, and 4) in service and public service work, they should publicize quickly and thoroughly.

Keywords : Political Networking, Developing Thai Local Government, People's satisfaction.

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ตั้งแต่มาตรา 281 ถึงมาตรา 290 ได้บัญญัติวิธีการในการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้โดยสรุปว่า รัฐจะต้องให้ความสำคัญอิสระแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นและรัฐจะต้องส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะรัฐจะกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่าที่จำเป็นโดยมีหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่ชัดเจนสอดคล้องและเหมาะสมกับรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดย

ต้องเป็นไปเพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชน ในท้องถิ่นหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม และจะกระทบถึงสาระสำคัญแห่งหลักการปกครอง ตนเอง ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น หรือนอกเหนือจากที่กฎหมายบัญญัติไว้มิได้ ดังนั้น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีอำนาจหน้าที่โดยทั่วไปในการดูแลและจัดทำบริการสาธารณะเพื่อ ประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น และมีความ เป็นอิสระในการกำหนดนโยบายการบริหารจัดการ บริการสาธารณะ การบริหารงานบุคคลการเงินและ การคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ โดยต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับการพัฒนา ของจังหวัดและประเทศเป็นส่วนรวมด้วย (บริษัท สกายบุ๊กส์ จำกัด, รัฐธรรมนูญและพ.ร.บ.ประกอบ รัฐธรรมนูญ 2550, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท พี เอ็น เค แอน สกายพริ้นติงส์ จำกัด, 2551), หน้า 344.) องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นรูปแบบการ ปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งที่ใช้ในประเทศไทย สืบเนื่องมาจากเทศบาล เกิดขึ้นในสมัยพระบาท สมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ปัญหาที่สำคัญ ของเทศบาล ได้แก่ 1) ปัญหาถนนคับแคบชำรุด เสียหาย เนื่องจากถนนโดยทั่วไปในเขตองค์การ บริหารส่วนตำบล สภาพคับแคบไม่สามารถขยายผิว จราจรเพิ่มขึ้นได้ ซึ่งเกิดจากเป็นพื้นที่ที่ประชาชนตั้ง ร้านค้าและปลูกบ้านพักอาศัยอย่างหนาแน่น ถนน บางสายใช้งานมานานมีสภาพชำรุดทรุดโทรม จึง จำเป็นจะต้องปรับปรุงซ่อมแซมเพื่อให้การจราจร เป็นไปอย่างสะดวก 2) ปัญหาทางเท้ามีจำนวนไม่ เพียงพอและไม่ได้มาตรฐาน ถนนของ อบต. ส่วน ใหญ่จะไม่มีทางเท้า บางแห่งมีถนนไม่ได้มาตรฐาน ประกอบกับบางแห่งประชาชนได้วางสิ่งของบน ทางเท้าทำให้ประชาชนไม่ได้รับความสะดวกในการ เดินทาง 3) ปัญหาการติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะให้แสงสว่างยังไม่ทั่วถึงตามถนนสายรองตามซอยต่าง ๆ

ยังมีไม่เพียงพอและไฟฟ้าสาธารณะบางจุดดวงโคม ยังไม่ได้มาตรฐานทำให้แสงสว่างในเวลากลางคืนมี ไม่เพียงพอจำเป็นต้องปรับปรุงทั้งนี้เพื่อเพิ่มความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและให้ ความสะดวกแก่ผู้สัญจรไปมาช่วงเวลากลางคืน 4) ปัญหาการจราจรและอุบัติเหตุ เนื่องจากในเขต อบต. มีประชาชนเข้ามาอยู่อาศัยเป็นจำนวนมากประกอบ กับมีการตั้งวางสินค้าเข้ามาในถนนบางสายและ มีการจอดรถยนต์ไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยทำให้ ประสบปัญหาการจราจรติดขัดและเกิดอุบัติเหตุได้ ง่ายโดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วงเวลาเร่งด่วนจะประสบ ปัญหามาก 5) ปัญหาการระบายน้ำและน้ำท่วม ขัง เนื่องจากชุมชนหลายแห่งยังมีท่อระบายน้ำไม่ เพียงพอและบางแห่งมีขนาดไม่ได้มาตรฐานทำให้ไม่ สามารถระบายน้ำได้ทัน โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่ฝน ตกหนักเป็นต้น ปัญหาเหล่านี้ยิ่งทวีความรุนแรงขึ้น เรื่อย ๆ ทั้งนี้เป็นเพราะเกิดจากการขยายตัวของเขต เมืองที่รวดเร็วจน อบต. ไม่สามารถดูแลได้ทั้งหมด อบต. ไม่สามารถปรับตัวให้ทันกับสถานการณ์ ปัจจุบันได้ ภาระหน้าที่ด้านต่าง ๆ อบต. มีการงาน ต้องรับผิดชอบมากแต่เงินงบประมาณยังคงเท่า เดิมอีกทั้งยังมีโครงสร้างการบริหารงานแบบเดิม (ธนศวร์ เจริญเมือง, 100 ปีการปกครองท้องถิ่นไทย พ.ศ. 2440-2540, พิมพ์ครั้งที่ 6, (กรุงเทพมหานคร : คปไฟการพิมพ์, 2550), หน้า 129.)

เนื่องจากการบริหารส่วนท้องถิ่นทั่ว ประเทศมีมากมาย ที่เกี่ยวข้องการรัฐศาสตร์ ได้แก่

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัด มี จำนวน 76 แห่ง (เท่ากับจำนวนจังหวัด)
2. เทศบาลนคร มีทั้งหมดมี 30 แห่ง
3. เทศบาลเมือง มีทั้งหมด 187 แห่ง
4. เทศบาลตำบล มีทั้งหมด 2,237 แห่ง
5. องค์การบริหารส่วนตำบลมีทั้งหมด 5,320 แห่ง

6. การปกครองส่วนท้องถิ่นพิเศษ มี 2 แห่ง คือ

ก. กรุงเทพมหานคร

ข. เมืองพัทยา

ในงานวิจัยนี้ขอวิจัยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาया อ. พุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม เท่านั้นที่ถือว่าเป็นเครือข่ายที่เล็กที่สุดที่มีประชากรทั้งหมด 9,571 คน จำนวนบ้านเรือน 2,601 หลังคาเรือนและแบ่งพื้นที่ภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลออกเป็นชุมชนย่อย ๆ รวม 7 หมู่ ชุมชน วิสัยทัศน์ของ อบต. ศาลาयाได้แก่ “สาธารณูปโภคพร้อมสิ่งแวดล้อมดี ชุมชนเข้มแข็ง พัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนมีส่วนร่วม” ในการให้บริการประชาชนของ อบต. เน้นการให้บริการด้านสาธารณะเนื่องจากงานบริการสาธารณะเป็นการให้บริการแก่ประชาชนในขั้นพื้นฐานที่สำคัญซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน ถึงแม้ อบต. ศาลาया จะได้พยายามจัดบริการสาธารณะให้ตอบสนองความต้องการของประชาชนให้มากที่สุดแต่อย่างไรก็ตามก็ยังปรากฏภาพสะท้อนที่แสดงให้เห็นว่า ประชาชนยังมีความรู้สึกต่อการบริการที่ไม่ดีเท่าที่ควร อาจเป็นเพราะในปัจจุบันนี้ อบต. ยังคงมีภาระหนี้สินต้องจ่ายคืนเป็นจำนวนมากเนื่องจาก อบต. ได้กู้เงินจากสถาบันต่าง ๆ เพื่อก่อสร้างสำนักงาน อบต. หลังใหม่จึงส่งผลให้อบต. มีภาระด้านหนี้สิน อีกทั้งยังมีค่าใช้จ่ายประจำ ๆ เป็นจำนวนมากคงเหลือเงินงบประมาณในการพัฒนาการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนไม่มากยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน ประกอบกับมีการขยายตัวของบ้านเรือนตามความเจริญของเมืองเป็นไปอย่างรวดเร็ว แต่โครงสร้างการบริหารของ อบต. ยังคงรูปแบบเดิม ๆ เมื่อเงินงบประมาณมีอยู่อย่างจำกัดแต่ภาระความรับผิดชอบเพิ่มมากขึ้นส่งผลให้การบริการสาธารณะในด้าน

ต่าง ๆ อบต. ไม่สามารถให้บริการได้อย่างทั่วถึง ไม่สามารถตอบสนองและแก้ไขปัญหาของประชาชนได้ตรงตามความต้องการ และการดำเนินงานตามนโยบายสาธารณะในด้านต่าง ๆ ของ อบต. ไม่สามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งโครงการต่าง ๆ ที่เสนอโดยประชาชนเองทาง อบต. ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้เป็นเพราะเงินงบประมาณในการพัฒนาของ อบต. ในแต่ละปีมีอยู่อย่างจำกัดนั่นเอง (องค์การบริหารส่วนตำบล, “รายงานกิจการประจำปี 2561”, (องค์การบริหารส่วนตำบลศาลาया พุทธมณฑล นครปฐม 2561) หน้า 10-36 (อัดสำเนา).)

ดังนั้น ด้วยปัญหาดังที่กล่าวมานี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลศาลาया อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม โดยศึกษาตามแนวคิดในยุทธศาสตร์การพัฒนาและนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบลศาลาया อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ใน 4 ด้าน 1) ด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ 2) ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม 3) ด้านการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม, และ 4) ด้านงานให้บริการและบริการชุมชน เพื่อต้องการทราบว่าประชาชนมีความพึงพอใจที่มีต่อการให้บริการสาธารณะมากน้อยเพียงใด และสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศให้กับคณะผู้บริหารหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง นำข้อมูลไปประยุกต์ใช้ปรับปรุงพัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนอันจะทำให้ อบต. มีการให้บริการสาธารณะที่ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหาร

ส่วนตำบล อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจที่มีต่อการให้บริการสาธารณะองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนที่มีเพศ อายุ อาชีพ และการศึกษาต่างกัน

3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

งานวิจัยและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทฤษฎีความพึงพอใจของอับราฮัม มาสโลว์

ทฤษฎีการสร้างความพึงพอใจที่เป็นที่รู้จักกันกว้างขวางมากที่สุดทฤษฎีหนึ่ง คือ ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของ มาสโลว์ (Maslow's hierarchy of needs) ทฤษฎีของมาสโลว์ยึดถือข้อสมมติฐาน 4 ประการดังนี้

1. มนุษย์ทุกคนมีรูปแบบความต้องการคล้ายคลึงกัน โดยผ่านมาจากแหล่งกำเนิดภายในร่างกาย และจากการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (social interaction)

2. ความต้องการบางอย่างมีความจำเป็นขั้นพื้นฐานและสำคัญมากกว่าความต้องการอย่างอื่น

3. ความต้องการที่มีความจำเป็นขั้นพื้นฐานมากกว่า จำเป็นจะต้องได้รับการตอบสนองให้ได้รับความพอใจก่อนจนถึงระดับเป็นความต้องการน้อยที่สุด ก่อนที่ความต้องการทางด้านอื่นจะได้รับแรงกระตุ้น

4. เมื่อความต้องการขั้นพื้นฐานได้รับการตอบสนองจนได้รับความพอใจแล้ว ความต้องการขั้นที่สูงกว่าก็จะเกิดขึ้นเข้ามาแทนที่

มาสโลว์ ได้จัดลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้ คือ

ระดับที่ 1 ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological needs) ได้แก่ ความต้องการขั้นพื้นฐานเบื้องต้น อันเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อการดำรงชีพของมนุษย์ ได้แก่ อาหาร น้ำ อากาศ การพักผ่อน หลับนอน และความต้องการทางเพศ เป็นต้น ความต้องการเหล่านี้จะต้องได้รับการตอบสนองจนเป็นที่พอใจก่อนความต้องการในระดับสูงขึ้นจึงจะเกิดขึ้น

ระดับที่ 2 ความต้องการความปลอดภัย (Safety needs) เป็นความต้องการที่เกิดขึ้นภายหลังจากความต้องการในระดับที่ 1 ได้รับการตอบสนองจนเป็นที่พอใจแล้วและมีความรู้สึกอิสระไม่ต้องเป็นห่วงกังวลกับความต้องการทางด้านร่างกายอีกต่อไป ความต้องการความปลอดภัยจึงเกิดขึ้น ความต้องการนี้จะเห็นได้ชัดในเด็กเล็ก ซึ่งต้องการความอบอุ่นปลอดภัยจากพ่อแม่

ระดับที่ 3 ความต้องการทางสังคม (Social needs) บางครั้งเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “ความต้องการความรักและการเป็นเจ้าของ” (love and belongingness) เป็นความต้องการที่จะมีความรัก ความผูกพันกับผู้อื่น เช่น ความรักจากเพื่อน เพื่อนร่วมงาน ครอบครัว หรือคนรัก เป็นต้น

ระดับที่ 4 ความต้องการมีเกียรติยศมีศักดิ์ศรีในสังคม (esteem needs หรือ egoistic needs) เป็นความต้องการที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกของตนเองว่าตนเองมีประโยชน์มีคุณค่า และต้องการให้ผู้อื่นเห็นคุณค่าของตน ยอมรับนับถือ ยกย่องตนว่าเป็นผู้มีชื่อเสียง มีเกียรติยศ และมีศักดิ์ศรี

ระดับที่ 5 ความต้องการสมหวังในชีวิต (self-actualization หรือ self-fulfillment needs) เป็นความต้องการขั้นสูงสุดที่บุคคลปรารถนาที่จะได้รับผลสำเร็จในสิ่งที่ตนคิด และตั้งความหวังไว้ ซึ่งแต่ละคนต่างตั้งความมุ่งหวังของตนเองไว้แตกต่างกัน จึงยากที่จะให้คำนิยามได้ แต่หากจะกล่าวง่าย

ๆ ก็อาจจะกล่าวได้ว่า ความต้องการนี้เป็นความต้องการที่ตนอยากจะทำให้ตนเองเป็นในชีวิต เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งความหวังไว้

ความต้องการทั้ง 5 ระดับ อาจจำแนกออกได้เป็น 2 ชั้น เพื่อให้มองเห็นความแตกต่างของความต้องการที่ง่ายขึ้น คือ

1. ความต้องการขั้นต่ำ (Lower order needs) เป็นความต้องการที่จะต้องได้รับการตอบสนองก่อนเพื่อให้เกิดความพอใจภายนอก ได้แก่ ความต้องการทางด้านร่างกาย และความต้องการความปลอดภัย จะมีชั้นความต้องการ 2 ชั้น ได้แก่ ความต้องการพื้นฐาน (Basic Physiological Needs) หรือความต้องการด้านร่างกาย เช่น อาหาร น้ำ อากาศ ยารักษาโรค เป็นต้น ความต้องการขั้นที่ 2 คือ ความต้องการด้านความปลอดภัย และความมั่นคง (Safety and Security Needs)

2. ความต้องการขั้นสูง (Higher order needs) เป็นความต้องการที่จะได้รับการตอบสนองทีหลังเพื่อก่อให้เกิดความพอใจภายใน ได้แก่ ความต้องการด้านสังคม ความต้องการมีเกียรติยศ มีศักดิ์ศรีในสังคม และความต้องการความสมหวังในชีวิต ประกอบด้วยความต้องการอีก 3 ชั้น นั่นคือ ความต้องการเป็นที่ยอมรับของสังคม (Social Needs) เป็นความต้องการที่จะได้รับการยอมรับและความรักจากบุคคลรอบข้างและสังคม ความต้องการขั้นที่ 4 คือความต้องการการยกย่อง (Esteem Needs) ซึ่งถือเป็นความต้องการด้านสถานภาพในสังคม เกียรติยศและชื่อเสียง และขั้นสุดท้าย คือ ความต้องการประสบความสำเร็จสูงสุดในชีวิต (Self-Actualization Needs) เป็นความปรารถนาของบุคคลที่จะตอบสนองศักยภาพส่วนบุคคล หรือสิ่งที่บุคคลสามารถเป็นในสิ่งที่ต้องการเป็น (โกวิท ยี่สิบสี่, ๒๕๖๑) กระบวนการตัดสินใจด้านบริหารและกรอบความคิดทั่วไป, (กรุงเทพมหานคร

: สำนักบรรณสารการพัฒนาสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2539), หน้า 18.)

สรุปได้ว่า จากแนวคิดของมาสโลว์นี้ ได้สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของความต้องการด้านจิตวิทยาที่มีผลต่อการเกิดพฤติกรรมที่แตกต่างของมนุษย์ ทำให้เราได้ทราบและเข้าใจถึง มนุษย์เราถูกจูงใจจากความต้องการหลายอย่าง ที่จัดเรียงไว้เป็นลำดับชั้น จากล่างสุดไปถึงสูงสุดรวม 5 ชั้น โดยที่ความต้องการในระดับล่าง (lower order needs) ประกอบด้วยความต้องการทางร่างกาย ความต้องการความมั่นคง และความต้องการทางสังคม ความต้องการในระดับบน (higher order needs) ประกอบด้วย ความต้องการการยกย่อง เชิดชู ความต้องการบรรลุถึงความสำเร็จ ซึ่งความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลศาลายานั้น ก็เป็นแรงจูงใจ เพื่อเป็นการสร้างโอกาสและเป็นการนำไปสู่การได้มาซึ่งความต้องการต่าง ๆ ของประชาชน ดังกล่าว ตามแต่ความต้องการของประชาชนในชุมชนต่าง ๆ ได้ เช่น ในด้านความต้องการความมั่นคงในชีวิต, ความมั่นคงก้าวหน้าในหน้าที่การงาน หรือในด้านการได้รับการได้รับการยอมรับและได้รับการยกย่องจากสังคมมากขึ้น

แนวคิดที่เกี่ยวกับการให้บริการสาธารณะ

หลักการให้บริการ

กุลธนะ ธนาพงศ์ธร ได้ชี้ให้เห็นถึงหลักการให้บริการที่สำคัญมี 5 ประการ คือ

1. หลักความสอดคล้องกับความต้องการของบุคคลเป็นส่วนใหญ่ กล่าวคือ ประโยชน์และบริการที่องค์การจัดให้นั้นจะต้องตอบสนองความต้องการของบุคลากรส่วนใหญ่หรือทั้งหมดมิใช่เป็นการจัดให้แก่บุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ มิฉะนั้นแล้วนอกจากจะไม่เกิดประโยชน์สูงสุดในการเอื้ออา

นายประโยชน์และการบริการแล้วยังไม่คุ้มค่างับการดำเนินงาน นั้น ๆ ด้วย

2. หลักความสม่ำเสมอ กล่าวคือ การให้บริการนั้น ๆ ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ มิใช่ ทำ ๆ หยุด ๆ ตามความพอใจของผู้บริหารหรือผู้ปฏิบัติ

3. หลักความเสมอภาค กล่าวคือ บริการที่จัดขึ้นนั้นจะต้องให้แก่ผู้มาใช้บริการทุกคน อย่างเสมอหน้า และ เท่าเทียมกันไม่มีการให้สิทธิพิเศษแก่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดกลุ่มบุคคลหนึ่งในลักษณะต่างจากกลุ่มคนอื่น ๆ อย่างเห็นได้ชัด

4. หลักความประหยัด กล่าวคือ ค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ในการบริการจะต้องไม่มากจนเกินกว่าผลที่จะได้รับ

5. หลักความสะดวก กล่าวคือ บริการที่จัดให้แก่ผู้รับบริการจะต้องเป็นไปในลักษณะปฏิบัติได้ง่ายสะดวก สบาย สิ้นเปลืองทรัพยากรไม่มากนัก ทั้งยังไม่เป็นการสร้างภาระยุ่งยากให้แก่ผู้ให้บริการหรือผู้ใช้บริการมากจนเกินไป (กุลธนะ ธนาพงศ์ธร, การบริหารงานบุคคล, (นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช), 2530, หน้า 303.)

แนวคิดที่เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือการปกครองท้องถิ่น เป็นรูปแบบการปกครองที่จำเป็นและมีความสำคัญในทางการเมืองการปกครองของชุมชนต่าง ๆ เฉพาะอย่างยิ่งชุมชนที่มีการปกครองระบบประชาธิปไตย ซึ่งกล่าวในทางทฤษฎีและแนวความคิดทางปกครอง จะเห็นได้ว่า รัฐบาลซึ่งเป็นกลไกในการบริหารการปกครองของรัฐนั้น[ย่อมมีภาระหน้าที่อย่างมากมายในการบริหารประเทศให้ประชาชนได้รับความสุข ความสะดวกสบายในการดำรงชีวิต (Well Being) อีกทั้งความมั่นคงแห่งชาติ

ทั้งในทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม (National Security) แต่ย่อมเป็นไปไม่ได้ที่รัฐบาลจะดูแลและจัดทำบริการให้กับประชาชนได้ทั่วถึงทุกชุมชนของประเทศ เพราะอาจจะเกิดปัญหาเกี่ยวกับความล่าช้าในการดำเนินงาน การที่อาจจะไม่สนองตอบต่อความต้องการของแต่ละชุมชนได้ และรวมทั้งข้อจำกัดเกี่ยวกับงบประมาณ (Budget) และตัวบุคคลหรือเจ้าหน้าที่ดำเนินงานให้ทั่วถึงได้ เมื่อเป็นดังนี้ การลดภาระของรัฐบาลโดยการให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองเพื่อการสนองตอบต่อความต้องการของชุมชน จะได้เกิดความสะดวก รวดเร็ว และตรงกับความต้องการของชุมชนนั้น ๆ จึงเป็นผลให้การปกครองท้องถิ่นมีบทบาทและความสำคัญเกิดขึ้น ความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น

จากแนวความคิดในการปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ทางการเมืองการปกครองของรัฐบาลในอันที่จะรักษาความมั่นคงและความผาสุกของประชาชน ยึดหลักการกระจายอำนาจปกครองและเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตย โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นสามารถสรุปได้ ดังนี้

1) การปกครองท้องถิ่น คือ รากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะการปกครองท้องถิ่นจะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครองให้แก่ประชาชน ให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณมีความเกี่ยวพันมีส่วนได้ส่วนเสียในการปกครอง การบริหารท้องถิ่น เกิดความรับผิดชอบ และห่วงแหนต่อประโยชน์อันพึงมีต่อท้องถิ่นที่ตนอยู่อาศัยอันจะนำมาซึ่งความศรัทธาเลื่อมใสในระบอบการปกครองประชาธิปไตยในที่สุด

2) การปกครองท้องถิ่นทำให้ประชาชนรู้จักท้องถิ่นการปกครองตนเอง (Self-Government) หัวใจของการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ประการหนึ่งก็คือ การปกครองตนเองมิใช่เป็นการปกครองอันเกิดจากคำสั่งเบี่ยงเบน โดยเป็นการที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นนอกจากจะได้รับเลือกตั้งมาเพื่อรับผิดชอบบริหารท้องถิ่นโดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากประชาชนแล้ว ผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องฟังเสียงประชาชนด้วยวิถีทางประชาธิปไตยประชาชนออกเสียงประชามติ (Reference) ให้ประชาชนมีอำนาจถอดถอน (Recall) ซึ่งจะทำให้ประชาชนเกิดความสำนึกในความสำคัญของตนเองต่อท้องถิ่น และมีส่วนรับรู้ถึงปัญหาและแก้ไขปัญหาท้องถิ่นของตน

3) การปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาราชการของรัฐบาล ซึ่งเป็นหลักสำคัญของการกระจายอำนาจ เนื่องจากภารกิจของรัฐบาลมีอยู่อย่างกว้างขวาง นับวันจะขยายเพิ่มขึ้น ขณะที่แต่ละท้องถิ่นย่อมมีปัญหาและความต้องการที่แตกต่างกัน ประชาชนจึงเป็นผู้มีความเหมาะสมที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นนั้นมากที่สุด และกิจการบางอย่างเป็นเรื่องเฉพาะท้องถิ่น ไม่เกี่ยวกับท้องถิ่นอื่น ๆ และไม่มีส่วนได้ส่วนเสียต่อประเทศโดยส่วนรวม จึงเป็นการสมควรที่จะให้ประชาชนท้องถิ่นดำเนินการดังกล่าวเอง ทั้งนี้การแบ่งเบาราชการดังกล่าวทำให้รัฐบาลมีเวลาที่จะดำเนินการในเรื่องที่สำคัญ ๆ หรือกิจการใหญ่ ๆ ระดับชาติอันเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติโดยส่วนรวม และมีความคล่องตัวในการดำเนินงานของรัฐบาลจะมีมากขึ้น

4) การปกครองท้องถิ่นสามารถสนองตอบความต้องการของท้องถิ่นตรงเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ เนื่องจากท้องถิ่นมีความแตกต่างกันไม่ว่าทางสภาพภูมิศาสตร์ ทรัพยากร ประชาชน ความต้องการ และปัญหาย่อมต่างกันออกไป ผู้ที่ให้บริการหรือแก้ไขปัญหาให้ถูกจุดและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนได้เป็นอย่างดีก็คือหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั่นเอง

5) การปกครองท้องถิ่นจะเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมืองและการบริหารของประเทศในอนาคต ผู้นำหน่วยการปกครองท้องถิ่นย่อมเรียนรู้ประสบการณ์ทางการเมือง การเลือกตั้ง การสนับสนุนจากประชาชนในท้องถิ่นย่อมเป็นพื้นฐานที่ดีต่ออนาคตทางการเมืองของตน และยังฝึกฝนทักษะทางการบริหารงานในท้องถิ่นอีกด้วย

6) การปกครองท้องถิ่นโดยยึดหลักการกระจายอำนาจ ทำให้เกิดการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเองทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม นับตั้งแต่การปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศไทยได้เริ่มวิวัฒนาการมาตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงมีพระราชดำริให้จัดตั้งสุขาภิบาล กรุงเทพมหานคร ในปี พ.ศ. 2440 จนกระทั่งปัจจุบัน รัฐบาลได้มอบอำนาจให้ท้องถิ่นปกครองตนเอง (Develution) ซึ่งเป็นกรรมวิธีของการกระจายอำนาจทางการเมืองการปกครอง (Decentralization) ดังนั้น ระบบการปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ โดยสมัยนายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี ได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงการบริหารการปกครองท้องถิ่น ตามคำสั่งที่ 262/2535 เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2535 เพื่อศึกษาระบบการบริหารการปกครองท้องถิ่นของไทยที่ดำเนินการอยู่ในทุกรูปแบบ หาแนวทางและข้อเสนอในการปรับปรุงโครงสร้างอำนาจหน้าที่ การคลังและงบประมาณ ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาล หน่วยงานราชการส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค กับหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นโดยกล่าวถึงองค์ประกอบของการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ ดังนี้

1) เป็นองค์กรที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล และทบวงการเมือง

2) มีสภาและผู้บริหารระดับท้องถิ่นมีที่มาจากการเลือกตั้งตามหลักการที่บัญญัติในกฎหมาย

รัฐธรรมนูญ

- 3) มีอิสระในการปกครองตนเอง
- 4) มีเขตการปกครองที่ชัดเจนและเหมาะสม
- 5) มีงบประมาณรายได้ที่เป็นของตนเองอย่างเพียงพอ
- 6) มีบุคลากรปฏิบัติงานของตนเอง
- 7) มีอำนาจท้องถิ่นที่เหมาะสมต่อการให้บริการ
- 8) มีอำนาจออกข้อบังคับเป็นกฎหมายของท้องถิ่นภายใต้ขอบเขตของกฎหมายแม่บท
- 9) มีความสัมพันธ์กับส่วนกลางในฐานะเป็นหน่วยงานระดับรองของรัฐ

รูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่น

สำหรับการปกครองท้องถิ่นของไทยในปัจจุบัน มี 2 รูปแบบด้วยกันคือ

1. รูปแบบการปกครองท้องถิ่นทั่วไป ได้แก่
 - 1) องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) มีโครงสร้างการบริหาร คือ สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้กำกับดูแล
 - 2) เทศบาล มีโครงสร้างการบริหาร คือ สภาเทศบาล และนายกเทศมนตรี โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้กำกับดูแล
 - 3) องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) มีโครงสร้างการบริหาร คือ สภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีนายอำเภอเป็นผู้กำกับดูแล

2. รูปแบบการปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ ซึ่งมีฐานะเป็นทบวงการเมือง และนิติบุคคล โดยในประเทศไทยมีอยู่ 2 แห่งคือ

- 1) กรุงเทพมหานคร
- 2) เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี

สรุปผลการวิจัย

1. สรุปผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม พบว่า ส่วนมากเพศชาย จำนวน 209 คน คิดเป็นร้อยละ 54.42 ส่วนมากอายุ 51 ขึ้นไป จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 49.48 ส่วนมากมีอาชีพรับจ้าง จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 40.40 และส่วนมากมีการศึกษาชั้นประถมศึกษา จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 32.40

2. สรุปผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการสาธารณะองค์การบริหารส่วนตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม พบว่า ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการสาธารณะองค์การบริหารส่วนตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม โดยรวม อยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุด โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนี้

ด้านงานให้บริการและบริการชุมชน ด้านการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ด้านสาธารณสุขโรคและสาธารณสุขการ และด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ และสามารถจำแนกในแต่ละด้านได้ ดังนี้

1) ด้านสาธารณสุขโรคและสาธารณสุขการ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 5 การจัดสถานที่ออกกำลังกายภายในสวนสาธารณะของอบต. รองลงมา ได้แก่ ข้อ 9 ฌาปนสถาน (ที่เผาศพ) ภายในเขต อบต. และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 3 การก่อสร้างรางระบายน้ำภายในเขต อบต. ตามลำดับ

2) ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 16 อบต. มีการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าเป็นประจำทุก ๆ ปี รองลงมา ได้แก่ ข้อ 15 อบต. มีการดูแล ควบคุม ป้องกันโรคติดต่อที่ร้ายแรงภายในเขต อบต. เป็นประจำ และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 14 อบต. มีการจัดเก็บขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลภายในเขต อบต. เป็นประจำ ตามลำดับ

3) ด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 17 อบต. มีการส่งเสริม สนับสนุน ด้านการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม ภายในโรงเรียนสังกัด อบต. รองลงมา ได้แก่ ข้อ 21 อบต. มีการส่งเสริม สนับสนุน การจัดกิจกรรมการอนุรักษ์ประเพณีและวัฒนธรรมเป็นประจำ และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 19 อบต. มีการส่งเสริม สนับสนุน การจัดกิจกรรมให้เด็ก และเยาวชนได้เข้าค่ายคุณธรรมเป็นประจำ ตามลำดับ

4) ด้านงานให้บริการและบริการชุมชน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 23 อบต. มีสถานที่จอดรถเพียงพอและปลอดภัยสำหรับผู้มาติดต่อรับบริการ รองลงมา ได้แก่ ข้อ 24 เจ้าหน้าที่/บุคลากรของ อบต. มีความรู้ความสามารถในการให้บริการ และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 28 ความเหมาะสมของอัตราค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ที่อบต. จัดเก็บ ตามลำดับ

3. ผลการทดสอบสมมติฐานของการวิจัยพบว่า

1) ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีความพึงพอใจที่มีต่อการให้บริการสาธารณะ องค์การบริหารส่วนตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม โดยรวมแตกต่างกันอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม และด้านงานให้บริการและบริการชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในส่วนด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมไม่แตกต่างกัน

2) ประชาชนที่มีอายุ และการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจที่มีต่อการให้บริการสาธารณะ องค์การบริหารส่วนตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3) ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจที่มีต่อการให้บริการสาธารณะ องค์การบริหารส่วนตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม และด้านงานให้บริการและการบริการชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ไม่แตกต่างกัน

4) ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจที่มีต่อการให้บริการสาธารณะ องค์การบริหารส่วนตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. สรุปข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทาง การเพิ่มประสิทธิภาพ การให้บริการสาธารณะ องค์การบริหารส่วนตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม เรียงลำดับเป็นด้าน ดังนี้

1) ด้านสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ ความถี่สูงสุด ได้แก่ อบต. ควรวางท่อระบายน้ำและรางระบายน้ำให้ทั่วทุกชุมชน จำนวน 24 คน รองลงมา ได้แก่ อบต. ควรซ่อมแซมถนน

ตามตรอก/ซอย จำนวน 16 คน และความถี่ต่ำสุด ได้แก่ อบต. ควรจัดระเบียบร้านค้าบริเวณริมแม่น้ำปิง จำนวน 8 คน

2) ด้านสาธารณสุข และสิ่งแวดล้อม ความถี่สูงสุด ได้แก่ อบต. ควรจัดเก็บขยะมูลฝอยให้ทั่วทุก ๆ ชุมชน จำนวน 19 คน รองลงมา ได้แก่ อบต. ควรพ่นหมอกควันกำจัดยุง/แมลงวันตามชุมชนทุก ๆ เดือน จำนวน 12 คน และความถี่ต่ำสุด ได้แก่ อบต. ควรดูแล ตัดหญ้า ต้นไม้ กิ่งไม้ริมทางตามชุมชน จำนวน 5 คน

3) ด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ความถี่สูงสุด ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดของ อบต. ควรมีรถรับส่งนักเรียน จำนวน 19 คน รองลงมา ได้แก่ อบต. ควรจัดงานประเพณีและส่งเสริมวัฒนธรรมให้มากขึ้น จำนวน 12 คน และความถี่ต่ำสุด ได้แก่ อบต. ควรมีสถานที่เลี้ยงเด็กอ่อนและศูนย์เด็กเล็ก จำนวน 6 คน

4) ด้านงานให้บริการ และบริการชุมชน ความถี่สูงสุด ได้แก่ อบต. ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้รวดเร็วอย่างทั่วถึง จำนวน 12 คน และความถี่ต่ำสุด ได้แก่ พนักงานเจ้าหน้าที่ของ อบต. ควรแต่งกายให้เหมือนกันทุกวัน จำนวน 7 คน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะและข้อค้นพบ (Fact Findings) จากการวิจัยและการอภิปรายผลแล้วสามารถสรุปผลโดยแบ่งเป็น 2 ระดับ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล “ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการสาธารณสุข องค์การบริหารส่วนตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม”

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านงานให้บริการ และบริการชุมชน อบต. ควรพัฒนาดูแลสถานที่ตั้ง

และสถานที่จอดรถให้มีความสะอาดปลอดภัย ส่งเสริมความรู้ให้แก่เจ้าหน้าที่และบุคลากรของ อบต. ควรมีการให้ความรู้ด้านเน้นการให้บริการสาธารณะให้ตรงกับความต้องการของประชาชน และ อบต. พัฒนาปรับปรุงการประชาสัมพันธ์แก่ประชาชน ระหว่างการมารับบริการโดยเพิ่มป้ายข้อความบอกขั้นตอนการให้บริการ ณ จุดรับบริการที่ชัดเจนอ่านเข้าใจง่าย

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม อบต. ควรมีการจัดเก็บขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลภายในเขต อบต. เป็นประจำ มีการรักษาความสะอาดตามถนนและทางเดิน และรักษาความสะอาดห้องสุขาสาธารณะภายในเขต อบต. เป็นประจำ ทั้งนี้เพื่อให้ภายในเขต อบต. มีความสะอาดปราศจากขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล เป็นการเพิ่มภูมิทัศน์ให้แก่ อบต. ให้สมกับคำขวัญที่ว่า “ศาลายาเมืองน่าอยู่ คนทุกผู้ยิ้มแย้มแจ่มใส” และเป็นการป้องกันโรคติดต่อต่าง ๆ ให้กับประชาชนภายในเขต อบต. ด้วย

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

จากผลการวิจัยมีข้อค้นพบใหม่ที่ยังไม่ได้ศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ประกอบกับผลการวิจัยในคำถามปลายปิดข้อที่มีค่าความถี่ต่ำสุด และข้อที่มีความถี่สูงสุดในคำถามปลายเปิด แสดงให้เห็นว่าเป็นประเด็นที่สำคัญและควรศึกษาวิจัยในครั้งต่อไป จึงมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยดังนี้

1. ควรศึกษาการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลแบบบูรณาการ
2. ควรศึกษาบทบาท อบต. ในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน
3. ควรศึกษาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้นำท้องถิ่น
4. ควรมีการวิจัยร่วมกันกับ องค์การบริหารส่วนตำบลอื่น ๆ ในเขตอำเภอเดียวกัน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้

เปลี่ยนเรียนรู้กันและกัน

5. ควรมีการให้ทุนวิจัยแก่นักศึกษาทุกมหาวิทยาลัยที่ตั้งอยู่ในเขตองค์การส่วนตำบลของตน

6. ควรมีการวิจัยร่วมระหว่าง องค์การ

บริหารส่วนตำบล กับ เทศบาล ที่ใช้พื้นที่ร่วมกัน หรืออาจจะขอให้นักศึกษาในสถาบันในพื้นที่นั้น มา ร่วมวิจัย เพื่อหาทางแก้ปัญหาและพัฒนาพื้นที่ของ ทั้ง 3 แห่งตั้งอยู่

บรรณานุกรม

1) หนังสือทั่วไป

กองราชการส่วนตำบลสำนักบริหารราชการส่วนท้องถิ่น 2542. กรมการปกครอง. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ อารักษ์กษัตริย์ดินแดน.

กัลยา วานิชย์บัญชา 2548. สถิติสำหรับงานวิจัย. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาสถิติคณะพาณิชยศาสตร์และ บัญชีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

โกวิทย์ สิงสนนท์ 2539. กระบวนการตัดสินใจด้านบริหารและกรอบความคิดทั่วไป. กรุงเทพมหานคร : สำนัก บรรณาสารการพัฒนาสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

กุลธนา ชนาพงศธร 2530. การบริหารงานบุคคล. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ธนสวรรค์ เจริญเมือง 2550. 100 ปีการปกครองท้องถิ่นไทย พ.ศ.2440-2540. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : คบไฟการพิมพ์.

รัฐธรรมนูญและพ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญ 2550. (กรุงเทพมหานคร : บริษัท พี เอ็น เค แอน สกายพริ้นติ้งส์ จำกัด, 2551), หน้า 344.

องค์การบริหารส่วนตำบล, “รายงานกิจการประจำปี 2561”, (องค์การบริหารส่วนตำบลศาลายา พุทธมณฑล นครปฐม 2561) หน้า 10-36 (อัดสำเนา).

2) วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์/รายงานการวิจัย

คงพัชร ไชริศมี 2549. “ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลนา ปา อำเภอมือง จังหวัดชลบุรี”. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.

จินตนา คงเหมือนเพชร 2540. “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการของเทศบาลเมืองปัตตานี”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ชิดพงษ์ เปลี่ยนคำ 2539. “ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการสาธารณะของ เทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

แนวทางการจัดการการบริจาคทานของประชาชนช่วงสถานการณ์โควิด
19 : ศึกษาเฉพาะ “ตู้ปันสุขในตำบลศาลายา”
Guidelines for Donation Management of the People in the
Situation of COVID-19 Case study:
“Pantry of Sharing in Salaya Sub-District”

กฤตสุชิน พลเสน*
สิริพร ครองชีพ**
ประเวช วัฒนาแก้ว***

วันรับ 20 / พฤษภาคม / 2565

ตรวจสอบ 24-30 / พฤษภาคม / 2565

ตอบรับ 16 / มิถุนายน / 2565

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาหลัก
ธรรมเรื่องทานโดยทั่วไป 2) ศึกษาการบริจาคทาน
ของผู้บริจาคและผู้รับของประชาชนช่วงสถานการณ์
โควิด 19: ศึกษาเฉพาะ “ตู้ปันสุขในตำบลศาลายา”
และ 3) เสนอแนะแนวทางบริจาคทานของ
ประชาชนช่วงสถานการณ์โควิด 19: ศึกษาเฉพาะ
“ตู้ปันสุขในตำบลศาลายา” กลุ่มตัวอย่างของการ
วิจัยครั้งนี้คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลศาลา

ยา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม
ผลการวิจัยพบว่า

1) หลักธรรมเรื่องทาน การให้สิ่งที่ควรให้ทั้ง
สิ่งของเครื่องใช้หรือคำแนะนำสั่งสอน ตลอดจน
เพื่อแผ่กันด้วยไมตรีที่มาจากเจตนาปราศจากความ
โลภและอยากให้ผู้อื่นมีความสุข แนวคิดที่เกี่ยว
กับการให้ทานนี้มีทั้งแนวคิดทางฟากตะวันตกและ
ตะวันออก ส่วนมากการให้ทานก็มีเพื่อหวังให้สังคม

*อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
Email: kitsuchin.pon@mbu.ac.th

**อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

***อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชาปรัชญา ศาสนาและวัฒนธรรม คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขจะเห็นได้ว่าการให้ทานไม่ว่าศาสนาใดก็เป็นสิ่งจำเป็นและถือเป็นคุณธรรม

2) ประชาชนทั่วไป ส่วนใหญ่มีภูมิสำเนาอยู่ในตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ส่วนใหญ่ มีความเข้าใจหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับทาน คือ มีน้ำใจให้สิ่งของแก่บุคคลอื่น ให้ไม่คิดหวังผลตอบแทน มีความพึงพอใจที่เป็นผู้บริจาคทาน ขึ้นอยู่กับฐานะรายได้ของตนเอง ในช่วงของการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ผู้คนลำบากเดือดร้อนเป็นจำนวนมาก สิ่งที่เราเห็นได้ชัดในช่วงนี้คือ ตู้แบ่งปัน หรือ ตู้ปันสุข ที่มีเพื่อแบ่งปันของกินให้กับผู้ที่ต้องการได้หยิบไปกินไปใช้กันแบบฟรีๆ ถือว่าเป็นการช่วยเหลือกันและกัน

3) ตู้ปันสุขในตำบลศาลายา มีข้อที่เสนอแนะ ดังนี้ 1. ควรใส่ของในตู้ให้คล่องกันไป ไม่ควรใส่ของนั้นๆ ในปริมาณมากๆ ป้องกันคนหยิบของไปหมด 2. ขอให้ผู้มีจิตใจดีที่ชอบทำบุญทั้งหลายจงพิจารณาให้ดี อยากให้ประชาชนยึดหลักธรรมทางพุทธศาสนา ได้แก่หลักสัปปริสธรรม 7 โดยเฉพาะข้อ 4 คือ มัตตัญญูตา ความรู้จักประมาณหรือความพอดี 3. ควรประชาสัมพันธ์ให้ทุกหน่วยงานร่วมกันติดตั้ง “ตู้ปันสุข” ในพื้นที่ต่างๆ และให้ถือเป็น “มาตรการเยียวยาระยะยาว” 5.ควรณรงค์ปลูกจิตสำนึกให้กับประชาชนที่มารับของจากตู้ปันสุขควรนำไปแต่พอดีตนเองหรือครอบครัว

คำสำคัญ : บริจาคทาน, สถานการณ์โควิด-19, ตู้ปันสุข

Abstract

This research the objectives are: 1. To study the principles of alms in general. 2.To study the donation of donors and recipients of the people during the COVID-

19situation: study only “Pantry of Sharing in Salaya Sub-District” and 3. To recommend public donation guidelines during the COVID 1 9 situation: study specific “Pantry of Sharing in Salaya Sub-District” The sample group of this research is people living in Salaya Sub-district Phutthamonthon District Nakhon Pathom Province.

The results of the research were as follows:

1) The donation means giving something that should be given, either an item, a subsistence or a teaching instruction. As well as being generous with each other that comes from the intention without greed and wants others to be happy this giving concept is both western and eastern. Most of the time, giving alms is in the hope of a happy society together.

2) General public Most of them are domiciled in Salaya Sub-district. Phutthamonthon District Most of Nakhon Pathom Province have an understanding of the principle of giving things to others. To not expect returns There is satisfaction that the donors. Depending on their income status during the coronavirus outbreak many people were in trouble. What we have clearly seen these days is the sharing kiosks or the happiness kiosks that are available to share food with those who want to eat and use for free. Considered to help each other.

3) Pantry of Sharing in Salaya Sub-

District 1. Should put things in the cabinet together they should not put in large quantities of such things, preventing people from picking up all the things. 2. All good people who like to make merit, consider it carefully. Want people to adhere to Buddhist principles Such as the principle of Supuris Tham 7, especially Article 4 is Mattanyuta, the approximate knowledge is fit 3. Should publicize all agencies together to install a “Pantry of Sharing in Salaya Sub-District” in different areas and to be regarded as “Long-term remedial measures” 5. A conscious campaign should be raised for the people who receive the goods from the happy sharing box. It should be taken only by oneself or family.

Keywords: Donations, Situation of COVID-19, Pantry of Sharing.

บทนำ

ท่ามกลางการระบาดของไวรัสโควิด – 19 ส่งผลกระทบไปทั่วโลกเป็นวงกว้าง เริ่มต้นจากการมีผู้ติดเชื้อที่เมืองอู่ฮั่น ประเทศจีน และแพร่กระจายไปทั่วโลก อันส่งผลให้เกิดผู้เจ็บป่วยและเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก นอกจากนั้นเจ้าไวรัสตัวนี้เองยังกระทบไปถึงการชะงักงันของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งระบบการเรียนการสอนด้วย การยกเลิกเที่ยวบิน การยกเลิกการจองโรงแรม การยกเลิกกิจกรรมต่าง ๆ การเลื่อนการเปิดการเรียนการสอนในโรงเรียนและมหาวิทยาลัย ลามไปถึงการชะลอการผลิตในภาคอุตสาหกรรมทั่วโลกที่อยู่ภายใต้ระบบห่วงโซ่คุณค่าโลก (Global

Value Chain) อันส่งผลต่อเนื่องไปสู่ผลกระทบด้านการค้าและการลงทุนทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ นอกจากนี้ยังรวมถึง การที่ประชาชนจะต้องเสียค่าใช้จ่ายกับการป้องกันการติดเชื้อ (เช่น ต้องซื้อหน้ากากหรือเจลล้างมือ) รวมไปถึง การที่คนจะต้องมีการกักตัวอยู่กับบ้านจนทำให้ขาดรายได้ จนลามมาถึงการเกิดความเครียดและปัญหาทางสุขภาพจิตตามมา นอกจากนี้ ในภาคการเงินเอง การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ก็ส่งผลต่อการตกลงในตลาดหุ้นทั่วโลก รวมไปถึงการที่อีกหลายประเทศเลือกที่จะทำการ “ปิดประเทศ” อันทำให้เกิดการถดถอยทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรง ดังนั้นจึงไม่สามารถปฏิเสธได้ว่า เศรษฐกิจโลกของเรากำลังเข้าสู่วิกฤตเศรษฐกิจ (Global Economic Crisis) ซึ่งมีที่มาจาก วิกฤตสุขภาพ (Global Health Crisis) เป็นสำคัญ

จากการระบาดของไวรัสโควิด – 19 ส่งผลให้ทั่วโลกตกอยู่ในภาวะวิกฤติทั้งด้านเศรษฐกิจ และสังคม ประชาชนตกงาน การทำมาหา กินลำบาก แต่ยังมีปรากฏการณ์ดีๆ เกิดบนโลกใบนี้ จากความหิวโหย กลายเป็นการแบ่งปันในรูปแบบ “ตู้ปันสุข” กระจายไปทั่วโลก สร้างรอยยิ้มขึ้นในหลายพื้นที่ รวมทั้งในประเทศไทย ประจวบเหมาะับสภาพสังคมไทยในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ เทคโนโลยี ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของประชาชน จะเห็นได้ว่าการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ต่างๆไปอย่างมากเมื่อเทียบกับอดีต การให้ทานในปัจจุบันก็มีการเปลี่ยนไปตามยุคสมัยเช่นกัน ซึ่งจุดเริ่มต้นของกิจกรรม “ตู้ปันสุข” นี้เพื่อแบ่งปันอาหารและข้าวของจำเป็น มาจากโครงการประเภท Free Pantry, Food Sharing, Sharing Cupboard, Food Bank (ธนาคารอาหาร) ในต่างประเทศ เช่น สหรัฐฯ แคนาดา ฝรั่งเศส นิวซีแลนด์ ออสเตรเลีย อิตาลี

เป็นต้น ที่เกิดการแบ่งปันอาหารในชุมชนขณะที่เกิดภาวะวิกฤติต่างๆ โดยเฉพาะในยุคโควิด-19 ที่ผู้คนทั่วโลกเดือดร้อนและประสบกับปัญหาทางการเงินกันถ้วนหน้า และโครงการนี้ก็ได้รับการยอมรับจากคนรุ่นใหม่อย่างมาก เกิดการแชร์และส่งต่อกิจกรรมดีๆ แบบนี้ออกไปทั่วโลก จนเกิดเป็น New Normal ของการแบ่งปันในสังคมยุคใหม่ ที่สร้างรอยยิ้มและสู้ภัยโควิด-19 ไปด้วยกัน สำหรับโครงการประเภทนี้ในไทยเพิ่งเริ่มต้นขึ้นได้ไม่นาน โดย หนึ่งในผู้ก่อตั้ง “ตู้ปันสุข” ได้บอกเล่าถึงที่มาของกิจกรรมนี้ไว้ว่า เนื่องจากตอนนี้เมืองไทยเจอกับสถานการณ์วิกฤติโควิด-19 ทำให้ผู้เดือดร้อนมากมาย จึงอยากเป็นส่วนหนึ่งของการช่วยเหลือสังคมด้วยการ “ให้” ซึ่งเจ้าตัวได้แรงบันดาลใจมาจากโครงการ Free Pantry ของต่างประเทศ จึงอยากลองนำไอเดียนี้มาลองทำในประเทศไทย เพื่อให้เกิดการแบ่งปัน ซึ่งน่าจะสามารช่วยบรรเทาทุกข์ให้พี่น้องคนไทยที่เดือดร้อนได้บ้าง

ในขณะที่สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในพื้นที่จังหวัดนครปฐม อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้ร่วมกับผู้บริหารเทศบาลตำบลศรีษะทอง เปิด “ตู้ปันสุข” พร้อมมอบถุงยังชีพ จำนวน 20 ชุด ให้กับประชาชนในพื้นที่ และมอบหน้ากากอนามัยชนิดผ้าที่ทำจากผ้าฝ้าย จำนวน 2,000 ชิ้น ส่วนอำเภอพุทธมณฑล นายอำเภอได้รับมอบสิ่งของยาสามัญประจำบ้าน และเวชภัณฑ์ จำนวน 75 ชุด จากผู้แทนบริษัทห้างร้านต่างๆ หน่วยงานภาครัฐและเอกชน พร้อมทั้งประชาชนทั่วไป ทั้งนี้เพื่อนำไปใช้สำหรับการตรวจเยี่ยมพื้นที่และช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ให้แก่ประชาชนในพื้นที่อำเภอพุทธมณฑลที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ต่อไป ส่วนในตำบลศาลาयाเอง ก็มีการร่วมกันแบ่งปันของต่างๆ ในชุมชนมาไว้เป็น

ส่วนกลาง ให้หยิบใช้กันได้ฟรีๆ เมื่อจำเป็นต้องใช้ และทุกๆ คนก็ยังสามารถรับบทบาทผู้ให้ในการแบ่งปันในการนำของมาใส่เอาไว้ในตู้ได้อีกด้วย ที่เป็นจุดหลักใหญ่ของตู้ปันสุข 2 จุด ได้แก่ หนึ่งว่าการอำเภอฟุทธมณฑล และบริเวณหน้ามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จะเห็นได้ว่าสังคมไทยมีพุทธศาสนาเป็นศาสนาหลัก จะเน้นเรื่องบุญ และการให้ทานเป็นหลักแม้คนไทยจะได้ชื่อว่าเป็นคนมีน้ำใจชอบทำบุญชอบให้ทานมีการให้และแบ่งปันให้กับ คนที่มีฐานะด้อยกว่าจนเป็นปกตินิสัย เมื่อมีเหตุการณ์ทุกข์ภัยร้ายแรงขึ้น พลั้งน้ำใจก็จะหลั่งไหลไปยัง พื้นที่ที่เดือดร้อนมากมายแต่จากการจัดอันดับประเทศใจบุญที่สุดในโลก (World Giving Index) ของ สถาบัน CAF (Charities Aid Foundation) (World Giving Index : 2011-2014) หรือมูลนิธิช่วยเหลือการกุศลของสหรัฐอเมริกา เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสำรวจ ประชากรอายุ 15 ปี ขึ้นไปในเขตเมืองและชนบทของประเทศต่างๆ รวม 153 ประเทศ โดยพิจารณาจากเงื่อนไขดัชนีย่อย 3 ดัชนี คือ 1.ดัชนีการบริจาคเงินเพื่อการกุศล 2. ดัชนีการอาสาสมัครหรือการอุทิศตนช่วยเหลืองานกุศล 3.ดัชนีการช่วยเหลือบุคคลแปลกหน้าที่ได้รับความเดือดร้อน ประเทศไทยเราติดอันดับสูงสุดในปี 2011 คือเป็นอันดับที่ 9 ของโลก

จากประเด็นดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการการบริจาคทานของประชาชนช่วงสถานการณ์โควิด 19: ศึกษาเฉพาะ “ตู้ปันสุขในตำบลศาลาया” เพื่อที่จะศึกษาและนำหลักธรรมที่น่าสนใจ มาใช้ในการอธิบายพฤติกรรม การบริจาคทานของชาวพุทธในตำบลศาลาया ว่า มีพฤติกรรม การบริจาคทานเปลี่ยนไปอย่างไรและ พฤติกรรม การบริจาคทานนั้นมีความสัมพันธ์กับ หลักธรรมการให้ทานในพุทธศาสนาหรือไม่อย่างไร และงานวิจัยนี้อาจเป็นส่วนหนึ่งในการให้ความรู้

เรื่องการบริจาทินให้กับบุคคลทั่วไปและ ผู้ศึกษา มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องทานมากยิ่งขึ้นอีกด้วย

ปัญหาวิจัย

1. แนวทางการจัดการการบริจาทินของ ประชาชนช่วงสถานการณ์โควิด 19: ศึกษาเฉพาะ “ตู้ปันสุขในตำบลศาลายา” มีลักษณะใดบ้าง

2. วิเคราะห์ สังเคราะห์ หลักธรรมเรื่อง ทานกับการจัดการการบริจาทินของประชาชน ช่วงสถานการณ์โควิด 19: ศึกษาเฉพาะ “ตู้ปันสุข ในตำบลศาลายา” เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยแนวทางการจัดการการบริจาทินของประชาชนช่วงสถานการณ์โควิด 19: ศึกษา เฉพาะ “ตู้ปันสุขในตำบลศาลายา”

1. เพื่อศึกษาหลักธรรมเรื่องทานโดยทั่วไป
2. เพื่อศึกษาการบริจาทินของผู้บริจาค และผู้รับของประชาชนช่วงสถานการณ์โควิด 19: ศึกษาเฉพาะ “ตู้ปันสุขในตำบลศาลายา”
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางบริจาทินของ ประชาชนช่วงสถานการณ์โควิด 19: ศึกษาเฉพาะ “ตู้ปันสุข ในตำบลศาลายา”

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยที่ใช้ข้อมูลเชิง คุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้มีการนำ เสนอขอบเขตการวิจัย ไว้ 4 ด้าน ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ ศึกษาจาก เอกสาร แนวคิดทฤษฎี บทความวิจัย และ เอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาวิเคราะห์ “แนวทางการจัดการการบริจาทินของประชาชน ช่วงสถานการณ์โควิด 19: ศึกษาเฉพาะ “ตู้ปันสุขใน ตำบลศาลายา”

2. ขอบเขตประชากร ประชากรของการ วิจัยครั้งนี้คือ ประชาชนในตำบลศาลายา อำเภอ พุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลศาลายา อำเภอ พุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม วิธีการเลือกกลุ่ม ตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดย พิจารณาจากการตัดสินใจของผู้วิจัยเอง ลักษณะ ของกลุ่มที่เลือกเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการ วิจัย จำนวน 20 คน

3. ขอบเขตด้านสถานที่ ได้แก่ ตำบลศาลา ยา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

4. ขอบเขตด้านระยะเวลาใช้เวลา 1 ปี

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. นำผลวิจัยมาเสนอแนะแนวทางบริจาทินของประชาชนช่วงสถานการณ์โควิด 19 : ศึกษา เฉพาะ “ตู้ปันสุข ในตำบลศาลายา”
2. นำผลวิจัยไปเผยแพร่ในการประชุม สัมมนาวิชาการของส่วนราชการ รวมทั้งเขียน บทความวิจัยลงในวารสารระดับชาติและนานาชาติ

สรุปผลการวิจัย

สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด- 19 ในพื้นที่จังหวัดนครปฐม อธิบดีกรมส่งเสริมการ ปกครองท้องถิ่น ได้ร่วมกับผู้บริหารเทศบาลตำบล ศีระทอง เปิด “ตู้ปันสุข” พร้อมมอบถุงยังชีพ และ มอบหน้ากากอนามัยชนิดผ้าที่ทำจากผ้าฝ้ายสลิโนให้ กับประชาชนในพื้นที่ ส่วนอำเภอพุทธมณฑล นาย อำเภอได้รับมอบสิ่งของยาสามัญประจำบ้านและ เวชภัณฑ์ จากผู้แทนบริษัท ห้างร้านต่างๆหน่วยงาน ภาครัฐและเอกชน พร้อมทั้งประชาชนทั่วไป ทั้งนี้ เพื่อนำไปใช้สำหรับการตรวจเยี่ยมพื้นที่และช่วย

เหลือบรรเทาทุกข์ให้แก่ประชาชนในพื้นที่อำเภอพุทธมณฑลที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ต่อไป ส่วนในตำบลศาลายาเองก็มีการร่วมกันแบ่งปันของต่างๆ ในชุมชนมาไว้เป็นส่วนกลาง ให้หยิบใช้กันได้ฟรีๆ เมื่อจำเป็นต้องใช้ และทุกๆ คนก็ยังสามารถรับบทบาทผู้ให้ในการแบ่งปันในการนำของมาใส่เอาไว้ในตู้ได้อีกด้วย ที่เป็นจุดหลักใหญ่ของตู้ปันสุข 2 จุดได้แก่หน้าที่ว่าการอำเภอพุทธมณฑล และบริเวณหน้ามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

จะเห็นได้ว่าสังคมไทยมีพุทธศาสนาเป็นศาสนาหลัก จะเน้นเรื่อง บุญ และการ ให้ทานเป็นหลักแม้คนไทยจะได้ชื่อว่าเป็นคนมีน้ำใจชอบทำบุญ ชอบให้ทานมีการให้และแบ่งปันให้กับคนที่มีความจำเป็นต้องจำเป็นปกตินิสัย เมื่อมีเหตุการณ์ทุกข์ภัยร้ายแรงขึ้น พลั้งน้ำใจ ก็จะมีหลังไหลไปยังพื้นที่ที่เดือดร้อนมากมาย โดยส่วนใหญ่มีแนวคิดเกี่ยวกับการให้ทานหรือการบริจาคทาน ได้แก่การสละทรัพย์สินสิ่งของสมบัติของตนที่มีอยู่ให้แก่บุคคลอื่นโดยมุ่งหวังให้ผู้อื่นได้รับประโยชน์และความสุขเพื่อมีความมีเมตตาจิตของตน การให้สิ่งที่ควรให้แก่คนที่ควรให้ เพื่อประโยชน์แก่คนอื่น อันเป็นการสละสิ่งของๆ ตนเพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่น ช่วยเหลือในด้านทุนหรือปัจจัยเรื่องยังชีพ ตลอดจนเผื่อแผ่กันด้วยไมตรี จนเขารู้จักพึ่งตนเองได้โดยมีการให้ทาน 4 รูปแบบ คือ 1.ทานเป็นเงิน 2.ทานเป็นสิ่งของ 3.ทานเป็นการให้ความรู้หรือ 4.ทานเป็นเวลาเพื่อกิจกรรมสาธารณประโยชน์ (จิตอาสา) ซึ่งมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 1. เพื่อศึกษาหลักธรรมเรื่องทานโดยทั่วไป 2. เพื่อศึกษาการบริจาคทานของผู้บริจาคและผู้รับของประชาชนช่วงสถานการณ์โควิด 19 : ศึกษาเฉพาะ “ตู้ปันสุข ในตำบลศาลายา” และ 3. เพื่อเสนอแนะแนวทางบริจาคทานของประชาชนช่วงสถานการณ์โควิด 19 : ศึกษาเฉพาะ “ตู้ปันสุข ใน

ตำบลศาลายา” โดยประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยคือ ประชาชนทั่วไป ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ซึ่งเป็นผู้มีความคิดเกี่ยวกับการบริจาคทานของประชาชนช่วงสถานการณ์โควิด 19 เพื่อศึกษาหลักธรรม ศึกษาการบริจาคทานของผู้บริจาคและผู้รับของประชาชนช่วงสถานการณ์โควิด 19 จึงนับได้ว่าเป็นผู้เหมาะแก่การให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 20 คน โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสัมภาษณ์ ซึ่งได้ผ่านผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา (Content) จำนวน 3 ท่าน โดยมีการสรุปผลดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือ แบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามโดยการสุ่มตัวอย่างประชากร จำนวน 20 คน พบว่า ประชาชนทั่วไป ซึ่งเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม เป็นเพศหญิง มีอายุตั้งแต่ 18 - 85 ปี มีวุฒิการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายถึงระดับปริญญาโท และส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และตอบใจทวิวิจัย

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการให้สัมภาษณ์ และการตอบใจทวิวิจัยแนวทางบริจาคทานของประชาชนช่วงสถานการณ์โควิด 19 : ศึกษาเฉพาะ “ตู้ปันสุขในตำบลศาลายา” ดังต่อไปนี้

1. ประชาชนทั่วไป ซึ่งเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ คิดว่า ในช่วงของการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ผู้คนลำบากเดือดร้อนเป็นจำนวนมาก คงจะมีการช่วยเหลือคนไทยด้วยกันเอง แต่แล้วทุกอย่างก็เป็นจริงเมื่อมีการริเริ่มโครงการ “ตู้ปันสุข” ในรูปแบบตู้กับข้าว เต็มไปด้วย

อาหารแห้ง สิ่งของเครื่องใช้จำเป็นสำหรับหลายๆ ชีวิต สามารถมาหยิบเอาไปใช้ได้

2. ประชาชนทั่วไปส่วนใหญ่ที่ตอบแบบสัมภาษณ์ มีความเข้าใจหลักธรรมที่เกี่ยวกับทาน คือ การให้สิ่งของแก่บุคคลอื่นให้ไม่คิดหวังผลตอบแทน โดยส่วนใหญ่มีแนวคิดเกี่ยวกับการให้ทานหรือการบริจาคทาน ได้แก่การสละทรัพย์สินสิ่งของสมบัติของตนที่มีอยู่ให้แก่บุคคลอื่น โดยมุ่งหวังให้ผู้อื่นได้รับประโยชน์และความสุขเพื่อความเป็นเมตตาจิตของตน การให้สิ่งที่ควรให้แก่คนที่ควรให้ เพื่อประโยชน์แก่คนอื่น อันเป็นการสละสิ่งของๆ ตนเพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่น ช่วยเหลือในด้านทุนหรือปัจจัยเครื่องยังชีพตลอดจนเผื่อแผ่กันด้วยไมตรี จนเขารู้จักพึ่งตนเองได้ กล่าวโดยสรุปว่า ทาน หมายถึง การให้สิ่งที่ควรให้ทั้งสิ่งของเครื่องยังชีพหรือแม้กระทั่งคำแนะนำสั่งสอน ตลอดจนเผื่อแผ่กันด้วยไมตรีที่มาจากเจตนาปราศจากความโลภและอยากให้ผู้อื่นมีความสุขนั่นเอง

3. ประชาชนทั่วไปส่วนใหญ่ที่ตอบแบบสัมภาษณ์ มีความพึงพอใจที่เป็นผู้บริจาคทานขึ้นอยู่กับฐานะรายได้ของตนเอง โดยหากเรามีฐานะร่ำรวยกว่าบุคคลอื่น เราก็มักมีความเมตตา เห็นใจต่อบุคคลอื่น และจะจัดสรรเงินที่เรามีอยู่ให้กับบุคคลอื่นจนกว่าเราจะบรรลุถึงความพอใจสูงสุด แต่หากเรามีรายได้เท่ากับบุคคลอื่น เราก็มักจะไม่บริจาคเงินให้กับบุคคลอื่น เพราะฐานะของเรากับบุคคลอื่นเท่ากันอยู่แล้ว หรือก็คือ เราจะตัดสินใจให้ความช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อ เห็นว่าผู้อื่นอยู่ในสถานการณ์ที่แย่กว่าเรานั้นเอง ตัวอย่างเช่น ผู้ที่ไม่ได้รับความเดือดร้อนจากภัยน้ำท่วมบริจาคเงิน สิ่งของต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้ำท่วม บางรายถึงกับไปรวมแจกสิ่งของใน พื้นที่เลยก็มี และในช่วงยากลำบากแบบนี้เราก็มักจะเห็นน้ำใจของเพื่อนมนุษย์ด้วยกันที่จะคอยช่วยเหลือซึ่งกันและ

กันในช่วงนี้ ซึ่งสิ่งที่เราเห็นได้ชัดในช่วงนี้นั่นก็คือ ตู้แบ่งปัน หรือ ตู้ปันสุข ที่มีเพื่อแบ่งปันของกินให้กับผู้ที่ต้องการได้หยิบไปกินไปใช้กันแบบฟรีๆ ถือว่าเป็นการช่วยเหลือกันและกัน

4. ประชาชนทั่วไปส่วนใหญ่ ที่ตอบแบบสัมภาษณ์ คิดว่า พฤติกรรมการให้ทานโดยทั่วไปทำได้ 4 รูปแบบ คือการให้ 1. เป็นเงิน 2. สิ่งของ 3. การให้ความรู้ หรือ 4. เวลาเพื่อกิจกรรมสาธารณประโยชน์ (จิตอาสา) ทั้งที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกับศาสนา เช่น การทอดกฐิน ทอดผ้าป่า หรือการให้ทานเป็นเงินให้แก่โรงพยาบาลหรือสถานสงเคราะห์ ผู้ด้อยโอกาส การให้ทานเป็นสิ่งของด้วยการตัดบาตรทำสังฆทานหรือการมอบสิ่งของช่วยเหลือ ผู้ประสบภัยน้ำท่วม ตลอดจนการสละเวลาเพื่อช่วยเหลืองานของวัด หรือไปเยี่ยมเยียนเด็กพิการหรือ คนชราตามสถานสงเคราะห์ต่างๆ เป็นต้น มีผลสำคัญต่อคุณค่าทางสังคม ในแง่ของพฤติกรรมการให้ทานที่เกิดขึ้นมาจากค่านิยมของบุคคลในสังคม

สรุปว่า คนเราที่มีชีวิตอยู่ในโลกนี้ มิได้อยู่โดยลำพังเพียงคนเดียว ย่อมมีพ่อแม่ พี่น้อง ญาติมิตร สหาย ข้าทาส บริวาร และบุตรภรรยา สามัคคีด้วยกันทั้งนั้น การที่เราจะอยู่ร่วมกับคนเหล่านั้นด้วยความสุข และเป็นที่ยรักของคนเหล่านั้น นอกจากจะต้องเป็นคนดี มีเมตตากรุณา มีสัมมาคารวะต่อผู้ที่ควรเคารพ พูตวาจาอ่อนหวานแล้ว ยังต้องอาศัยความมีใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ อุดหนุน เจือจานกันเป็นเครื่องผูกใจคนเหล่านั้นด้วย ผู้ขอบ่อยๆ ย่อมเป็นที่รังเกียจของผู้อื่นฉันใด ผู้ให้ก็ย่อมเป็นที่รักของผู้อื่นฉันนั้น ด้วยเหตุนี้ การให้จึงเป็นการผูกน้ำใจผู้อื่นไว้ได้ประการหนึ่ง ปกตินั้นคนเรามักจะมีความตระหนี่หวงแหนอยู่เป็นประจำใจ ยากนักที่จะหยิบยื่นสิ่งใดให้แก่ใครๆ ได้โดยง่าย เพราะฉะนั้น คนที่สามารถหยิบยื่นของๆ ตนให้แก่ผู้อื่นได้นั้นนับว่าน่าสรรเสริญ

อย่างยิ่ง ถ้ารู้จักให้เสียครั้งหนึ่งแล้ว ก็ไม่ยากเลยที่จะให้ในครั้งต่อไป ทั้ง ๆ ที่ทุกคนรู้จักการรับ และการให้มาตั้งแต่เด็กๆ เพราะต่างก็เคยรับและเคยให้กันมาแล้ว การรับนั้นไม่ยาก ขอให้รับด้วยความอ่อนน้อมเป็นพอ ส่วนการให้นั้นเชื่อว่าคงมีคนไม่มากนักที่จะให้ได้ถูกต้องให้เกิดประโยชน์ ทั้งฝ่ายผู้ให้และผู้รับ เป็นการให้แบบสัตบุรุษ คือคนดีทั้งหลาย ตามที่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสสอนไว้

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการให้สัมภาษณ์ แนวทางบริจาคตานของประชาชนช่วงสถานการณ์โควิด 19 : ศึกษาเฉพาะ “ผู้ปันสุข ในตำบลศาลายา” ประชาชนทั่วไป มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ประชาชนทั่วไปส่วนใหญ่ ที่ตอบแบบสัมภาษณ์ มองว่าควรใส่ของในตู้ให้คละกันไป ไม่ควรใส่ของนั้นๆ ในปริมาณมากๆ ป้องกันคนกวาดของไปหมด ซึ่งเข้าใจว่าบ้านเราขณะนี้มีการตั้งตู้ปันสุขเหมือนโรงงานขนาดเล็ก มีการนำของมาใส่เป็นจำนวนมาก ทำให้มีแนวโน้มจะถูกกวาด แต่แนวคิดของคนส่วนใหญ่มองว่า ตู้ปันสุข คือตู้ชุมชน ใส่อาหารแห้งเติมเข้าไป หรือจะบริจาคอะไรก็ได้เล็กน้อย เพราะฉะนั้นหากทำเป็นตู้โรงงาน ควรมีการบริหารจัดการให้ดีโดยคนในพื้นที่ น่าจะแก้ปัญหาได้

2. ประชาชนทั่วไปส่วนใหญ่ ที่ตอบแบบสัมภาษณ์ มองว่า คนทุกคนย่อมมีศรัทธา คือความเชื่อ เชื่อต่อการกระทำของตนเอง เชื่อว่าทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว บางคนก็ศรัทธาต่อตัวบุคคล บางคนก็ศรัทธาต่อหลักการหรืออุดมการณ์บางอย่าง จึงน่าเป็นห่วงมากสำหรับบุคคลที่ทำบุญบริจาคในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 นี้ ทำให้เกิดมิจฉาชีพที่ชอบหลอกลวงหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเอง โดยใช้วิกฤตของความทุกข์ยากของคนไทยเป็นช่องทางหากิน บางคนหลอกเอาเงินคนมา

ทำบุญ บางคนนำสิ่งของบริจาคไปขายต่ออีกทอดหนึ่ง เป็นต้น จึงขอให้ผู้มีจิตใจดีที่ชอบทำบุญทั้งหลายจงพิจารณาให้ดี ใช้สติ สมานะและปัญญา โดยเฉพาะปัญญาในทางพุทธศาสนา

3. ประชาชนทั่วไปส่วนใหญ่ ที่ตอบแบบสัมภาษณ์ มีแนวความคิดว่า จากการทำบุญ ทำทาน บริจาคทรัพย์สิน เงินทอง หรือสิ่งของในช่วงการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 ทั้งในรูปของการโอนเงินผ่านบัญชี การบริจาคผ่านหน่วยงานกิตติ หรือการบริจาคเป็นสิ่งของกิตติ ในแบบของตู้ปันสุขนั้น อยากให้ประชาชนยึดหลักธรรมทางพุทธศาสนา ได้แก่หลักสัปปริสธรรม 7 โดยเฉพาะข้อ 4 คือ มัตตัญญูตา – ความรู้จักประมาณ คือ ความพอดี เช่น ประชาชนรู้จักประมาณในการให้ หรือบริจาคทรัพย์ รู้จักประมาณในการใช้จ่ายโภคทรัพย์ที่ไม่ทำความเดือดร้อนให้กับตนเอง ครอบครัวและสังคม ส่วนประชาชนที่มีความเดือดร้อนก็ให้รู้จักพอประมาณในการรับและบริโภคปัจจัย 4 เป็นต้น และขอให้ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9

4. ประชาชนทั่วไปส่วนใหญ่ ที่ตอบแบบสัมภาษณ์ เสนอว่า รัฐบาลควรประชาสัมพันธ์ให้ทุกหน่วยงานร่วมกันติดตั้ง “ตู้ปันสุข” ในพื้นที่ต่างๆ และให้ถือเป็น “มาตรการเยียวยาระยะยาว” ที่จะบำบัดทุกข์บำรุงสุขพี่น้องประชาชนในช่วงเวลาวิกฤตินี้ โดยหน่วยงานราชการต้องขอความร่วมมือจากพี่น้องท้องถิ่นไทย เข้าไปช่วยจัดระเบียบบริเวณตู้ปันสุข ประชาสัมพันธ์ไปยังหน่วยงาน ห้างร้าน ผู้มีจิตศรัทธาร่วมเติมเครื่องอุปโภคบริโภคที่ตู้ปันสุข มีการจัดช่วงเวลาที่จะนำของบริจาคมาไว้ที่ตู้ปันสุข และผู้รับต้องปฏิบัติตามมาตรการเฝ้าระวังโควิด-19 อย่างเคร่งครัด

5. ประชาชนทั่วไปส่วนใหญ่ ที่ตอบแบบสัมภาษณ์ เสนอข้อเสนอแนะอื่นๆว่า รัฐควรณรงค์

ปลูกจิตสำนึกให้กับประชาชนที่มารับของจากตู้ปันสุข ควรนำไปแต่พอดีตนเองหรือครอบครัว ไม่ควรเอาเยอะจนเกินไป รู้จักแบ่งปันเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ให้คนอื่นบ้าง และที่สำคัญควรมีคะแนนความดีแก่ประชาชนเหล่านี้ด้วย จะเป็นการให้เกียรติบิทรยกย่องเชิดชูคนทำดีหรือคนที่มีความซื่อสัตย์ ก็จะเป็นวิธีการหนึ่งในการปลูกจิตสำนึกได้

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่องนี้ มีข้อค้นพบ (Finding Factors) ที่มีคุณค่าเห็นสมควรนำมาวิจัย โดยเฉพาะหลักธรรมที่เป็นแนวทางบริจาทานของประชาชน ช่วงสถานการณ์โควิด 19 : ศึกษาเฉพาะ “ตู้ปันสุขในตำบลศาลายา” ได้แก่ สังคหวัตถุ 4 หมายถึง เครื่องมือ หรือหลักธรรม 4 ประการ ที่ช่วยประสานคนหมู่มากให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข เป็นเครื่องช่วยขจัดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นทำให้นคนอยู่ร่วมกันด้วยความรัก สามารถนำไปใช้ได้ตั้งแต่ระดับครอบครัวจนถึงระดับสังคม เป็นธรรมที่ก่อให้เกิดความผาสุกในบ้านเมือง และประเทศชาตินั่นเอง ดังมีรายละเอียด

1. ทาน คือ การรู้จักให้ การสงเคราะห์หรือช่วยเหลือผู้อื่นด้วยการให้สิ่งของที่ตนมีให้แก่ผู้ที่ต้องการผู้ขาดแคลนหรือผู้เดือดร้อน รู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือด้วยการแบ่งปันสิ่งของให้แก่ผู้อื่นที่ควรให้ สิ่งของที่นำมาให้นั้นต้องเป็นสิ่งของที่ไดมาโดยสุจริตเป็นประโยชน์ คือผู้ให้ก็เป็นสุข อิ่มเอิบใจ ผู้รับก็สามารถบรรเทาทุกข์ความเดือดร้อน รวมทั้งการให้ความรู้ การแนะนำที่ถูกต้องชัดเจนและเป็นจริงด้วย ตลอดจนแก้ปัญหา และศิลปวิทยารวมไปถึงการให้อภัยแก่ผู้อื่น ทำให้สังคมอยู่กันอย่างมีความสุข เพราะการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูพิลาสกรกิจ (สุรศักดิ์ ธารายศ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษา

วิเคราะห์การให้ทานในสังคมไทยยุคปัจจุบัน” พบว่า 1. การให้ทานที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท คือการให้ทานมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับการให้ทานที่ปรากฏอยู่ในพระสูตร อรรถกถา และคัมภีร์ต่าง ๆ คือ สังคหวัตถุธรรม ขรवासธรรม สปัปฐมธรรม 7 พรหมวิหารธรรม และอิทธิบาท 4 ที่สำคัญ ได้จำแนกประเภทของทานออกเป็น 3 ประเภท มีดังนี้ อามิสทาน การให้ธรรมทาน และอภัยทาน ที่นอกเหนือจากการทำบุญให้ทานประเภทอื่น ๆ การถวายทานที่สังคมส่วนใหญ่เข้าใจก็คือปาฏิบุคลิกทาน การให้เจาะจง และสังฆทาน ให้โดยไม่มุ่งหวังเจาะจง เฉพาะแก่พระภิกษุรูปใดรูปหนึ่ง ในคัมภีร์กล่าวว่าการให้ทานที่ไม่เจาะจงจะมีผลานิสงส์มากกว่าขึ้นอยู่กับเจตนาของผู้ให้ทาน เป็นสำคัญ ทำให้สังคมได้มีคนดีช่วยกันพัฒนาประเทศ ตั้งแต่ในระดับครอบครัว ระดับสังคม ระดับประเทศและระดับนานาชาติแต่การให้ทาน มีธรรมทานอย่างเดียวเท่านั้นอันเป็นวิद्याทานที่สามารถทำให้ผู้รับได้เป็นปัจจัยเข้าถึงพระนิพพาน 2. รูปแบบในการให้ทานในสังคมไทย คือการให้ทานมีรูปแบบ 3 ประการ ได้แก่ 1. อามิสทาน คือ การให้สิ่งของที่เป็วัตถุ มีของที่รับประทานได้และเป็นของใช้ต่าง ๆ ที่เลี้ยงชีวิตให้ดำรงอยู่ได้ 2. ธรรมทาน คือ การให้คุณธรรมที่เป็นความรู้ที่ทำให้เกิดปัญญาในการมีชีวิตในสังคมด้วยคุณความดีอันที่มั่นคง ของผู้ทรงธรรม 3. อภัยทาน หมายถึง การยกเว้นการประทุษร้ายเบียดเบียนซึ่งกันและกัน มีชีวิตอยู่ร่วมกันโดยไม่มีเวร ไม่มีภัยต่อกัน มีจิตคิดเมตตาในคนและสัตว์ หากผิดพลาดก็ไม่ถือโทษโกรธตอบ การให้ทานอันมีวิธีที่พร้อมด้วยเขตสมบัติคือ บุญเขตถึงพร้อม ไทยธรรมสมบัติ คือ ไทยธรรมถึงพร้อมและจิตตสมบัติ คือ เจตนาถึงพร้อมอันจะทำให้คนในสังคมเข้าใจการให้ทานมากยิ่งขึ้น 3. วิเคราะห์การให้ทานในสังคมไทยปัจจุบัน คือการให้ทานที่ถูก

ต้อง ประกอบด้วยแนวการปฏิบัติในการให้ทาน ทั้งผู้ให้ และผู้รับต้องเป็นผู้มีคุณธรรมและจริยวัตร งดงามถูกต้องตามหลักศาสนา และเข้าใจรอบรู้ไม่ ตกเป็นเหยื่อของทุณชน เพราะในสังคมปัจจุบันเป็น สังคมเทคโนโลยีก้าวไกล จึงจำเป็นต้องรู้เท่าทัน โลกพร้อมที่จะนำพาตัวเอง สังคมสู่การพัฒนาด้าน วัตถุและจิตวิญญาณ เพื่อสร้างสรรค์ประโยชน์สุข แก่สังคมได้อย่างสมบูรณ์และต่อยอดสู่การพัฒนากองครประเทศชาติต่อไป การให้ทานยุคสังคมไทย ปัจจุบัน พัฒนาเกี่ยวเนื่องกับการบริจาคทาน เพื่อทำประโยชน์ให้กับสังคมส่วนรวมที่เป็นการกุศล ด้วยระบบสแกน QR Code ในการให้ทานและการ ใช้บัตรสมาร์ทการ์ด ทั้งนี้ เพราะทำให้ทั้งผู้ให้และผู้รับได้รับอานิสงส์แห่งผลบุญจากการให้ทาน โดยไม่มีความวิตกกังวลใจ เนื่องจากการกระทำโดยใช้หลักศรัทธาและปัญญาควบคู่กันไปอย่างถูกต้อง รอบคอบและจัดเจนอย่างแท้จริง

2.ปิยวาจา คือ การใช้วาจาด้วยถ้อยคำที่สุภาพ และถ้อยคำที่มีประโยชน์ การพูดจาน่ารัก ปราศรียด้วยถ้อยคำสุภาพอ่อนหวาน ไพเราะ เป็นที่รัก พูดด้วยถ้อยคำที่น่าฟัง พูดด้วยถ้อยคำที่เป็นจริง และถ้อยคำที่ไม่กระทบกระทั่งผู้อื่น พูดแต่ในสิ่งที่เป็นประโยชน์ รู้จักกล่าวขอโทษ รู้จักกล่าวขอบคุณ ชี้แจงในสิ่งที่เป็นประโยชน์ ให้กำลังใจ ทำให้เกิดความพอใจแก่ผู้ได้ยินได้ฟัง ก่อให้เกิดมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ซึ่งผู้ปฏิบัติได้ยอมทำให้เกิดความเลื่อมใสศรัทธาในตัวผู้พูดจนให้ละเว้นความชั่ว ทำให้การทำงานสำเร็จ เป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิตและการทำงานอย่างยิ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาพิทักษ์ จิตตโสภณ (สุดเหลือ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบหลักการสังคมสงเคราะห์ใน คัมภีร์ที่มนิกายและในสังคมตะวันตก” ผลการวิจัยพบว่า หลักการสังคมสงเคราะห์ในคัมภีร์ที่มนิกาย หมายถึงหลักคำสอนเพื่อการสงเคราะห์สังคม เรียก

ว่า สังคหวัตถุ 4 อย่างได้แก่ การให้ (ทาน) การกล่าววาจาเป็นที่รัก (ปิยวาจา) การประพฤติประโยชน์ (อรรถจริยา) และ การวางตนสม่าเสมอ (สมานัตตตา) กล่าวได้ว่า สังคหวัตถุ 4 อย่างนี้ สัมพันธ์กับ หลักการสังคมสงเคราะห์อื่น ๆ ของชาวพุทธ ส่วน หลักการสังคมสงเคราะห์ตะวันตก มุ่งการให้ความช่วยเหลือเพื่อการดำรงชีพ การสอบถามและการให้คำปรึกษาหารือเพื่อแก้ไขปัญหาการครองชีพ นักสังคมสงเคราะห์ตะวันตกมีบทบาทและหน้าที่ ให้ความช่วยเหลือ และจะยุติบทบาทเมื่อพบว่าผู้ที่ได้รับการช่วยเหลือสามารถดำรงชีพได้ตามปกติ สุข หลักการสังคมสงเคราะห์ในคัมภีร์ที่มนิกายกับ สังคมสงเคราะห์ตะวันตก ทั้งสองระบบเกิดต่างยุคต่างสมัยกัน มีหลักการและวิธีการบางอย่างไม่ตรงกันทั้งหมด มีข้อดีข้อด้อยแตกต่างกันไป ถึงกระนั้น ระบบทั้งสองก็มีเป้าหมายเพื่อช่วยเหลือสังคมตามสภาพแวดล้อมและยุคสมัย เพื่อประโยชน์สุขของมวลมนุษย

3.อรรถจริยา คือ การประพฤติตนให้เป็นประโยชน์แก่ทั้งตนเอง และผู้อื่น รู้จักการเสียสละ ไม่เห็นแก่ตัว ไม่เห็นแก่ความสุขสบายส่วนตัว ห่มเท แรงกาย แรงใจในการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ และช่วยเหลือผู้อื่น พร้อมรู้จักแก้ไขปัญหาด้วยปัญญา อีกทั้งเป็นการบำเพ็ญให้เป็นประโยชน์แก่ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้อื่น เป็นการปฏิบัติสิ่งที่เป็นประโยชน์ซึ่งกันและกัน มีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน ด้วยกำลังความคิด กำลังกาย และกำลังทรัพย์ การทำ ตนให้เป็นประโยชน์เท่าที่จะทำได้ เช่น ส่งเสริมจริยธรรม ส่งเสริมให้ผู้อื่นได้รับสิ่งที่ดี การช่วยเหลือผู้อื่นจะทำให้หมู่คณะ และสังคม และประเทศชาติมีความก้าวหน้า ได้รับความสำเร็จในสิ่งต่างๆ เป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาพิทักษ์ จิตตโสภณ (สุดเหลือ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบ

หลักการสังคมสงเคราะห์ในคัมภีร์ที่ฆนิกายและในสังคมตะวันตก” ผลการวิจัยพบว่า หลักการสังคมสงเคราะห์ในคัมภีร์ที่ฆนิกาย หมายถึงหลักคำสอนเพื่อการสงเคราะห์สังคม เรียกว่า สังคหวัตถุ 4 อย่างได้แก่ การให้ (ทาน) การกล่าววาจาเป็นที่รัก (ปิยวาจา) การประพฤติประโยชน์ (อัตถจริยา) และ การวางตนสม่าเสมอ (สมานัตตตา) กล่าวได้ว่า สังคหวัตถุ 4 อย่างนี้ สัมพันธ์กับหลักการสังคมสงเคราะห์อื่น ๆ ของชาวพุทธ ส่วนหลักการสังคมสงเคราะห์ตะวันตก มุ่งการให้ความช่วยเหลือเพื่อการดำรงชีพ การสอบถามและการให้คำปรึกษาหารือเพื่อแก้ไขปัญหาการครองชีพ นักสังคมสงเคราะห์ตะวันตกมีบทบาทและหน้าที่ให้ความช่วยเหลือ และจะยุติบทบาทเมื่อพบว่าผู้ที่ได้รับการช่วยเหลือสามารถดำรงชีพได้ตามปกติสุข หลักการสังคมสงเคราะห์ในคัมภีร์ที่ฆนิกายกับสังคมสงเคราะห์ตะวันตก ทั้งสองระบบเกิดต่างยุคต่างสมัยกัน มีหลักการและวิธีการบางอย่างไม่ตรงกันทั้งหมด มีข้อดีข้อด้อยแตกต่างกันไป ถึงกระนั้นระบบทั้งสองก็มีเป้าหมายเพื่อช่วยเหลือสังคมตามสภาพแวดล้อมและยุคสมัย เพื่อประโยชน์สุขของมวลมนุษย

4.สมานัตตตา คือ การปฏิบัติตนเสมอต้นเสมอปลาย การทำตัวให้เข้ากันได้ เป็นเพื่อนร่วมทุกข์ร่วมสุขกัน ไม่เอาเปรียบ ร่วมเผชิญ และแก้ปัญหาเพื่อประโยชน์สุขร่วมกัน ไม่ถือเราถือเขา รู้จักผูกมิตรกับผู้อื่น เช่น ในยามที่ตนตกทุกข์ได้ยากก็ไม่ทอดทิ้งยังช่วยเหลือ ย่อมเกิดความสุข และความสามัคคีในหมู่คณะ สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาพิทักษ์ จิตตโสภณ (สุดเหลือ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบหลักการสังคมสงเคราะห์ในคัมภีร์ที่ฆนิกายและในสังคมตะวันตก” ผลการวิจัยพบว่า หลักการสังคมสงเคราะห์ในคัมภีร์ที่ฆนิกาย หมายถึงหลัก

คำสอนเพื่อการสงเคราะห์สังคม เรียกว่า สังคหวัตถุ 4 อย่างได้แก่ การให้ (ทาน) การกล่าววาจาเป็นที่รัก (ปิยวาจา) การประพฤติประโยชน์ (อัตถจริยา) และ การวางตนสม่าเสมอ (สมานัตตตา) กล่าวได้ว่า สังคหวัตถุ 4 อย่างนี้ สัมพันธ์กับหลักการสังคมสงเคราะห์อื่น ๆ ของชาวพุทธ ส่วนหลักการสังคมสงเคราะห์ตะวันตก มุ่งการให้ความช่วยเหลือเพื่อการดำรงชีพ การสอบถามและการให้คำปรึกษาหารือเพื่อแก้ไขปัญหาการครองชีพ นักสังคมสงเคราะห์ตะวันตกมีบทบาทและหน้าที่ให้ความช่วยเหลือ และจะยุติบทบาทเมื่อพบว่าผู้ที่ได้รับการช่วยเหลือสามารถดำรงชีพได้ตามปกติสุข หลักการสังคมสงเคราะห์ในคัมภีร์ที่ฆนิกายกับสังคมสงเคราะห์ตะวันตก ทั้งสองระบบเกิดต่างยุคต่างสมัยกัน มีหลักการและวิธีการบางอย่างไม่ตรงกันทั้งหมด มีข้อดีข้อด้อยแตกต่างกันไป ถึงกระนั้นระบบทั้งสองก็มีเป้าหมายเพื่อช่วยเหลือสังคมตามสภาพแวดล้อมและยุคสมัย เพื่อประโยชน์สุขของมวลมนุษย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. วัด พระสงฆ์หรือศาสนา รวมทั้งมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้ง 2 แห่งควรเป็นหน่วยงานอันดับต้นๆ ที่เข้าไปช่วยเหลือสังคมให้มากขึ้น ให้เป็นที่พึ่งทางใจของประชาชนและเป็นการกำลังสำคัญส่วนหนึ่งที่จะช่วยบรรเทาทุกข์ให้ประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อน เช่น ช่วยเหลือกำลังใจ ให้ธรรมะ ให้สติ ช่วยบริจาคอาหาร น้ำดื่ม หน้ากากอนามัย เป็นต้น เพื่อให้สังคมอยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน ดังนั้นบทบาทของพระสงฆ์หรือผู้นำทางจิตวิญญาณจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะทำให้สังคมอยู่เป็นสุขร่มเย็น

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยต่อไป

1. การวิจัยเชิงคุณภาพผลการวิจัย พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีแนวทางบริจาคทานของประชาชนช่วงสถานการณ์โควิด 19 : ศึกษาเฉพาะ “ตู้ปันสุข ในตำบลศาลายา” ที่หลากหลาย เหตุผลเพราะประชาชนส่วนใหญ่เป็นพุทธศาสนิกชน จะเน้นเรื่อง บุญ และการให้ทานเป็นหลัก เพราะคนไทยจะได้ชื่อว่าเป็นคนมีน้ำใจชอบทำบุญชอบให้ทานมีการให้และแบ่งปันให้กับคนที่มีความเดือดร้อนกว่าจนเป็นปกตินิสัย เมื่อมีเหตุการณ์ทุกข์ภัยร้ายแรง

ขึ้น พลังน้ำใจ ก็จะหลั่งไหลไปยังพื้นที่ที่เดือดร้อนมากมาย โดยส่วนใหญ่มีแนวคิดเกี่ยวกับการให้ทานหรือการบริจาคทานได้แก่การสละทรัพย์สินสิ่งของสมบัติของตนที่มีอยู่ให้แก่บุคคลอื่น และควรให้มีการทำการวิจัยในพื้นที่อื่นๆเพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลาย

2. ควรทำวิจัยในเชิงเปรียบเทียบแนวทางบริจาคทานของประชาชนช่วงสถานการณ์โควิด 19 กับสถานการณ์ปกติว่าจะมีการแตกต่างกันมากน้อยเพียงไร

บรรณานุกรม

- กานต์ ประทุมทอง, “ศึกษาวิเคราะห์ปัญจมหาบริจาคที่ปรากฏในคัมภีร์พุทธศาสนาฝ่ายเถรวาท” พุทธศาสนศรัทธาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย, 2549.
- กษิรา เทียนส่องใจ, “การศึกษาวิเคราะห์ภัยทานเพื่อขจัดความขัดแย้งในสังคมไทยปัจจุบัน”, พุทธศาสนศรัทธาบัณฑิต สาขาวิชาบาลี, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย, 2550.
- ผศ. ดร. อมรรัตน์ อภินันท์มุกด, “สังคมไทยกับการบริจาคและการประกอบกิจกรรมทางศาสนา” วารสารเศรษฐศาสตร์บริหารธุรกิจ, คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2558).
- พระธรรมวิสุทธิกวี(พิจิตร ฐิตวณฺโณ), กฎแห่งทานะทำหนึ่งได้ร้อย ทำร้อยได้ล้าน.
- พระไตรปิฎก เล่มที่ 2 พระวินัยปิฎก เล่มที่ 2 มหาวิภังค์ ภาค 2 ปัตตวรรค สิกขาบทที่ 4-ทรง บัญญัติ สิกขาบท. พระไตรปิฎกฉบับสยามรัฐ (ออนไลน์).
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์, (ออนไลน์).
- พระชาย วรธมโม, ฉลาดทำบุญ, พิมพ์ครั้งที่ 56, กรุงเทพมหานคร : เคล็ดไทย, 2549.
- พระครูพิลาศสรกิจ (สุศักดิ์ ธารายศ), “ศึกษาวิเคราะห์การให้ทานในสังคมไทยยุคปัจจุบัน” วิทยานิพนธ์, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช, 2562.
- พระมหาอนงค์ กตปุญญ (หล้าทองอินทร์), “ศึกษาเปรียบเทียบการให้ทานสมัยพุทธกาลกับปัจจุบัน : ศึกษาเฉพาะกรณี ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น”, พุทธศาสนศรัทธาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย, 2550.
- สมทรง ปุญญฤทธิ์. วิธีทำบุญฉบับสมบูรณ์, กรุงเทพฯ: สุขภาพใจ, 2544.

การพัฒนาชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง
เรื่องรอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL)
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

DEVELOPMENT OF CITIZENSHIP LEARNING PACKAGES
TOWARD THE LAW IN DAILY LIFE BY USING PROBLEM
BASED LEARNING (PBL) FOR SECONDARY
SCHOOL YEAR 3 STUDENTS

ศิวพร อินทะหล่อ*

วีระ วงษ์สรรค์**

ชนาดล สมบูรณ์***

วันรับ 20 / พฤษภาคม / 2565

ตรวจสอบ 24-30 / พฤษภาคม / 2565

ตอบรับ 16 / มิถุนายน / 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พัฒนาชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพ 75/75 (2) หาดัชนีประสิทธิผลของชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (3) ศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง

เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ (4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบเชิงกึ่งทดลอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนวัดราษฎร์บำรุง (งามศิริวิทยาการ) จำนวน 35 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย (1) ชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดย

*นักศึกษานิเทศศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, E-mail: s.intalaw@hotmail.com, โทร.081 765 0333

**อาจารย์ที่ปรึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, E-mail: weera.w123@hotmail.com

***อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม , สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

ใช้ปัญหาเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (2) แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน (3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัย (4) แบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาแบบอัตนัย และ (5) แบบสอบถามความพึงพอใจสำหรับนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ดัชนีประสิทธิผล

ผลการวิจัยพบว่า (1) ชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 79.09/82.29 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (2) ดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ (E.I.) มีค่าเท่ากับ 0.7256 ซึ่งแสดงว่านักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีความก้าวหน้าทางการเรียนคิดเป็นร้อยละ 72.56 (3) ความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนอยู่ในระดับสูงมากและ (4) ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

คำสำคัญ : การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน, กฎหมาย

Abstract

The objectives of this research were 1) To develop citizenship learning packages toward the law in daily life by using problem based learning for secondary school year 3 students to be efficient in accordance with the efficiency standard criterion of 75/75; 2) To determine effectiveness index of

citizenship learning packages toward the law in daily life by using problem based learning for secondary school year 3 students; 3) To study the problem solving abilities of secondary school year 3 students before and after using problem based learning and 4) To explore the satisfaction of the students with learning through the learning packages toward the law in daily by using problem based learning for secondary school year 3 students.

The research was a Quasi-Experimental research. The study sample were 35 students of secondary school year 3/1 in Watratbamrung School, selected by using simple random sampling. The research instruments included 5 citizenship learning packages for main idea, lesson plans, achievement test, a problem solving abilities test, and questionnaire about students' satisfaction. The Statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, and E.I.

The findings indicated that: (1) The efficiency index (E_1/E_2) of the citizenship learning packages toward the law in daily life by using problem based learning for secondary school year 3 students was 79.09/82.29, (2) The effectiveness index of the citizenship learning packages was 0.7256, indicating learning progress (E.I.) accounted for 72.56, (3) Problem solving abilities of secondary school year 3 students using problem based learning were Very high-

level, and (4) The satisfaction of students with learning through the learning packages toward the law in daily life by using problem based learning for secondary school year 3 students as whole was at a high level.

Keyword : Problem Based Learning, Laws.

บทนำ

ในปัจจุบันประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงไปในหลายหลากด้าน ส่งผลต่อการพัฒนาพลเมืองในชาติตามไปด้วย อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆ ในสังคมนั้นจะเกิดสิ่งที่เรียกว่า “ประโยชน์” ขึ้น แต่ในขณะเดียวกันก็คงปฏิเสธไม่ได้ว่าการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ก็นำมาซึ่งสิ่งที่เรียกว่า “โทษ” หรือ “ปัญหา” ต่อพลเมืองในประเทศด้วย จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาพลเมืองของประเทศให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งมวลที่เกิดขึ้นเพื่อให้มนุษย์สามารถปรับตัวให้สอดคล้อง เหมาะสม และถูกต้องกับสภาพแวดล้อมหรือสภาวะการณ์ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และสามารถเผชิญหน้าและแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมได้อย่างถูกต้อง ให้มนุษย์ในฐานะที่เป็นพลเมืองสามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุขทั้งกายและจิตใจ มีความมั่นคง มีความถูกต้องเหมาะสม โดยเครื่องมือและกระบวนการสำคัญสำหรับนำมาใช้ในการพัฒนาคนหรือพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ก็คือ “การศึกษา” ดังคำกล่าวที่ว่า “การศึกษา คือ การพัฒนาบุคคล”

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ได้ทรงมีพระบรมราโชวาทเกี่ยวกับการศึกษา มีใจความสำคัญว่า “การศึกษา คือ การสร้างความเป็นพลเมืองดี ไม่ว่าจะศึกษาเพื่อตนหรือจะให้แก่ผู้อื่น สำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องทำให้ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ จึงจะได้ผลเป็นคุณ

ประโยชน์ มิฉะนั้น จะต้องมีการผิดพลาดเสียหายเกิดขึ้น ทำให้เสียเวลาและสูญเสียประโยชน์ไปเปล่าๆ วัตถุประสงค์ของการศึกษานั้นคืออย่างไร กล่าวโดยรวบยอดก็คือทำให้บุคคลมีปัจจัยหรือมีอุปกรณ์สำหรับชีวิตอย่างครบถ้วนเพียงพอ ทั้งในส่วนตัววิชาความรู้ส่วนความคิดวินัย จิตใจและคุณธรรม ความประพฤติ ส่วนความขยันอดทนและความสามารถในอันที่จะนำไปสู่ความคิดไปใช้ปฏิบัติงานด้วยตนเองให้ได้จริง เพื่อสามารถดำรงชีพอยู่ได้ด้วยความสุข ความเจริญมั่นคงและสร้างสรรค์ประโยชน์ให้แก่สังคมและบ้านเมืองได้ตามสมควรแก่ฐานะด้วย” กล่าวคือ ต้องการพัฒนาคคนให้มีคุณภาพ รู้สิทธิหน้าที่ เป็นพลเมืองที่ดีของสังคม สามารถดำรงชีวิต เกิดความเข้าใจในตนเอง เข้าใจผู้อื่นและยอมรับความแตกต่างของบุคคลในสังคมยุคปัจจุบันนี้ได้

บทบัญญัติแห่งกฎหมายในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ(ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 กำหนดให้การจัดการศึกษา ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงามและความรับผิดชอบต่อสังคมและถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด

แต่อย่างไรก็ตาม การเรียนการสอนในหน่วยการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับกฎหมายในสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคมนั้นพบว่ายังมีอุปสรรคและปัญหาต่างๆ ที่ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถเข้าใจและเข้าถึงเนื้อหาสาระของวิชาได้อย่างเต็มที่เนื่องจากครูผู้สอนมักจะสอนโดยใช้วิธี

การบรรยายตามหนังสือเรียนและแบบฝึกหัดจากตำราแทนการจัดประสบการณ์เรียนรู้เป็นส่วนใหญ่ การใช้สื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้มีน้อย และในการยกตัวอย่างประกอบการเรียนก็เป็นการยกตัวอย่างที่ยากเกินไปสำหรับความเข้าใจของผู้เรียน เป็นการพูดเรื่องไกลตัวผู้เรียนและเข้าใจได้ยากสำหรับผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนไม่สนใจเรียน เกิดความเบื่อหน่าย ทำให้ผู้เรียนไม่มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ไม่ชอบเรียนวิชาสังคม ขาดความรับผิดชอบในการทำงาน ขาดทักษะในการคิด แก้ปัญหา การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะการใช้ชีวิตทักษะในการวิเคราะห์และพิจารณาหาเหตุผล ทำให้นักเรียนตอบแบบความเรียงไม่เป็น ผู้เรียนใช้การท่องจำมากกว่าการฝึกให้คิด ขาดทักษะในการคิดและทักษะในการแก้ปัญหา เมื่อประกอบกับการที่ผู้เรียนไม่ค่อยได้รับความรู้อย่างเต็มที่ในเนื้อหาวิชาเท่าที่ควรแล้วนั้น ก็ย่อมส่งผลทำให้ไม่มีความรู้ที่ถูกต้องและก่อให้เกิดความบกพร่องทักษะในการใช้ชีวิตของผู้เรียนในฐานะพลเมืองของชาติ

ในงานวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัยได้ทำการพัฒนาชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา ที่มีฐานมาจากปัญหาทางสังคม เนื่องจากสังคมทุกวันนี้กำลังประสบกับปัญหาต่างๆอยู่หลายประการซึ่งหนึ่งในนั้นก็คือ ปัญหาทางสังคม (Social Problems) ที่เกี่ยวเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้า ไม่ว่าจะเป็นด้านด้านวัตถุหรือวัฒนธรรม และเกิดการประพฤติปฏิบัติที่แสดงออกถึงความด้อยและเสื่อมถอยทางด้านจริยธรรมอย่างเห็นได้ชัดเจนหลายประการ ก่อให้เกิดเป็นปัญหาทางสังคมต่างๆ อาทิเช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาการใช้ความรุนแรง ปัญหาการกลั่นแกล้ง ปัญหาเกี่ยวกับการล่วงละเมิดทางเพศ เหล่านี้เป็นต้น ในขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนนั้นจะทำการวิเคราะห์และกำหนดปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมเป็นจุดเริ่มต้นในการเรียนรู้ เพื่อ

กระตุ้น จูงใจ ได้รับความสนใจของผู้เรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และเพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเอง เพื่อตอบคำถามหรืออธิบายปัญหาต่างๆ ทำให้ผู้เรียนเกิดความใฝ่รู้ เกิดทักษะกระบวนการคิด และความสามารถในการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning หรือ PBL) นั้นเอง

ทั้งนี้ ในการจัดการเรียนการสอนโดยการพัฒนาชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของผู้วิจัยนี้จะยึดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในสังคมเป็นฐาน มีการชี้ให้ทราบถึงข้อเท็จจริงต่างๆของสภาพสังคมที่เป็นปัญหา พยายามชี้แจงให้ผู้เรียนตระหนักถึงความจำเป็นในการแก้ปัญหาเหล่านั้น โดยต้องวิเคราะห์และกำหนดขอบเขตของปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นในระดับชุมชนหรือสังคม จากนั้นจึงมากำหนดเนื้อหาสาระรวมทั้งวิธีการต่างๆที่จะทำให้เข้าใจถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและหาวิธีการในการป้องกันและแก้ปัญหาเหล่านั้น เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ในเรื่องกฎหมายและสามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตในสังคมได้ เน้นความรู้สัมพันธ์กับสภาพความเป็นจริงที่อยู่รอบตัวผู้เรียนตามความจำเป็นของชีวิตให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนและสภาพแวดล้อมต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ที่สมบูรณ์และบรรลุจุดมุ่งหมายของเรื่องนั้นได้ ช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์อย่างต่อเนื่องและมีคุณค่าต่อผู้เรียน ให้ผู้เรียนสามารถปรับตนเองกับบริบทสภาพแวดล้อม เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม สร้างนิสัยที่ดีให้แก่เยาวชน ขณะเดียวกันก็ควรทำให้ผู้เรียนเกิดความสะดวกสบายใจขณะเรียน อีกทั้งต้องเหมาะสมกับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศและจะต้องไม่ขัดกับหลักศีล

ธรรมอันดีของสังคม มุ่งทำให้ผู้เรียนสามารถดำเนินชีวิตหรือเผชิญกับปัญหาต่างๆในชีวิตและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะการจัดการเรียนการสอนในวิชาสังคมศึกษาต้องสามารถสนองต่อความต้องการของสังคมนั้นๆได้ ไม่สอนเนื้อหาวิชาที่สูงกว่าความสามารถของผู้เรียน ไม่ง่ายและไม่ยากเกินไป จะต้องพอเหมาะและท้าทายความสามารถของผู้เรียน สามารถสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนต้องการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ตลอดจนการนำหน่วยการเรียนรู้มาใช้ จะต้องสามารถนำมาใช้ได้โดยสะดวก ทั้งหน่วยการเรียนรู้ดังกล่าวยังควรต้องมีความยืดหยุ่นได้ คือ เปิดโอกาสให้โรงเรียนปรับเปลี่ยนวิธีการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนได้ เนื่องจากสังคมแต่ละท้องถิ่นมีสภาพไม่เหมือนกัน การจัดการเรียนการสอนหรือการจัดมวลงประสบการณ์แก่ผู้เรียนจะต้องวางไว้ให้กว้าง มีความยืดหยุ่นเพื่อที่โรงเรียนจะนำไปปรับให้เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียนและสภาพของท้องถิ่นได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพ 75/75
2. เพื่อหาดัชนีประสิทธิผลของชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
3. เพื่อศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง

รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

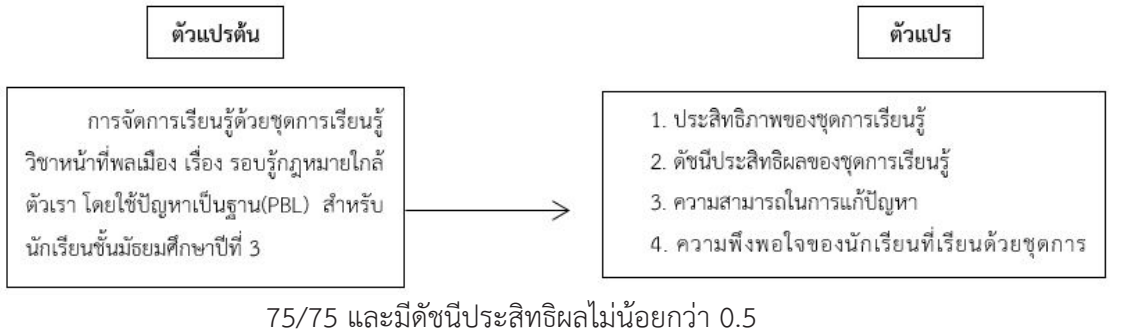
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีประสิทธิภาพ 75/75
2. ทำให้ทราบดัชนีประสิทธิผลของชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
3. ทำให้ทราบความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL)
4. ทำให้ทราบความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
5. ผลที่ได้จากการวิจัยผู้ที่สนใจหรือครูผู้สอนสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาชุดหน่วยการเรียนรู้อื่นๆในสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ด้วยการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานได้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเพื่อพัฒนาชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยกำหนดตัวแปรต้นและตัวแปรตามตามกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย สมมติฐานการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดราชบุรณบุรี (งามศิริวิทยาการ) สำนักงานเขตบางแค สังกัด กรุงเทพมหานคร ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 3 ห้องเรียน กล่าวคือ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 จำนวน 35 คน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 จำนวน 37 คน และ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/3 จำนวน 37 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 109 คน ซึ่งในแต่ละห้องได้จัดนักเรียนแบบ ละครความสามารถทางการเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนวัดราชบุรณบุรี (งามศิริวิทยาการ) สำนักงานเขตบางแค สังกัด กรุงเทพมหานคร ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 1 ห้องเรียน รวมจำนวนนักเรียน 35 คน ที่ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก ทั้งนี้ โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม

เครื่องมือในการวิจัย

ในการวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL)
2. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ
4. แบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นแบบทดสอบอัตนัย จำนวน 2 ข้อ
5. แบบสอบถามความพึงพอใจสำหรับนักเรียน

การสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

1. ชุดการสอนชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

วิธีการสร้างชุดการสอน

1. ศึกษารายละเอียด หลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างชุดหน่วยการเรียนรู้ วิเคราะห์ จุดประสงค์ เนื้อหา หลักสูตร และเทคนิค การสอน

2. ศึกษาจุดมุ่งหมายการเรียนรู้กลุ่มสาระ การเรียนรู้ สังคมศึกษา วิชาหน้าที่พลเมือง สาระการ เรียนรู้แกนกลาง ตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้ และ ศึกษาเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ และหลักสูตร สถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

3. ศึกษาหนังสือแบบเรียนกลุ่มสาระ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และหนังสือ แบบเรียนสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการ ดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยนำ เอาเนื้อหาสาระมาทำชุดหน่วยการเรียนรู้

4. สร้างชุดการเรียนรู้ อันจะประกอบไป ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน โดย ครอบคลุม เนื้อหา ใบความรู้ ใบงานกิจกรรม คู่มือ ครู สื่อการเรียนรู้ แบบประเมิน เกณฑ์การวัดและ การประเมินผล

5. นำชุดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเสนอต่อ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความ ถูกต้อง ความเหมาะสมของชุดหน่วยการเรียนรู้ให้ ครอบคลุมเป้าหมาย จุดประสงค์ กิจกรรม การเรียน การสอน ตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้ หลังจากนั้น นำข้อมูลที่ได้จากการแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา สารนิพนธ์มาปรับปรุงแก้ไข

6. นำชุดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไข เรียบร้อยแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อ ตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมพร้อมทั้งนำ ข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข

วิธีการหาประสิทธิภาพของชุดการสอน

7. นำชุดการเรียนรู้ให้ผู้เชี่ยวชาญประเมิน

ความเหมาะสมของชุดหน่วยการเรียนรู้อันประกอบ ไปด้วยแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 5 แผน โดยการ สร้างแบบประเมินความเหมาะสมของชุดหน่วยการ เรียนรู้แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายของค่า เฉลี่ย ดังนี้

5 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด จากนั้นหาค่าเฉลี่ยและนำมาแปลความหมายตาม เกณฑ์

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

8. นำชุดการเรียนรู้ไปดำเนินการหา คุณภาพเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้เป็นเกณฑ์ ตัดสิน โดยจากการประเมินชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่ พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเราโดยใช้ปัญหา เป็นฐาน (PBL) ของผู้เชี่ยวชาญ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.80 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

8.1 การหาคุณภาพเครื่องมือ เป็นรายบุคคล (1:1) ขั้นตอนนี้นำชุดการเรียนรู้ ไปทดลองกับนักเรียน จำนวน 3 คน ที่ไม่ใช่กลุ่ม ตัวอย่าง โดยเป็นนักเรียนเก่ง 1 คน นักเรียนปาน กลาง 1 คน และนักเรียนอ่อน 1 คน ในการวิเคราะห์

หาประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ผลปรากฏว่ามีค่า E_1/E_2 เท่ากับ 77.04/77.78

8.2 การหาคุณภาพเครื่องมือเป็นกลุ่มหรือกลุ่มเล็ก (1:10) ขั้นตอนนี้ผู้วิจัยเลือกใช้ทดลองกับนักเรียนจำนวน 9 คน ที่ไม่ซ้ำกับนักเรียนกลุ่มเดิม ในการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ผลปรากฏว่ามีค่า E_1/E_2 เท่ากับ 77.93/82.22

8.3 การหาคุณภาพเครื่องมือภาคสนามหรือกลุ่มใหญ่ ขั้นตอนนี้เป็นดำเนินการดำเนินการสอนในสถานการณ์จริง โดยที่ผู้วิจัยนำชุดการเรียนรู้ ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 จำนวน 37 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ตามเกณฑ์ 75/75 ในการทดลองผู้วิจัยได้วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ผลปรากฏว่ามีค่า E_1/E_2 เท่ากับ 77.02/79.10

9. นำชุดการเรียนรู้ที่ผ่านการทดลองและคุณภาพตามเกณฑ์ 75/75 แล้ว ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 จำนวน 35 คน

2. แผนการจัดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 5 แผน แผนละ 2 คาบเรียน (ไม่รวมเวลาในการทดสอบก่อนเรียนหลังเรียน) เพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในสาระสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม โดยมีขั้น

ตอน ดังนี้

1. ศึกษาการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ ทยุทธ์เกี่ยวกับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ หลักการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ แนวคิด วิเคราะห์จุดประสงค์ เนื้อหา หลักสูตร และเทคนิคการสอน
2. ศึกษาจุดมุ่งหมายการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา วิชาหน้าที่พลเมือง สาระการเรียนรู้แกนกลาง ตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้ และศึกษาเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ และหลักสูตรสถานศึกษา

3. สร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยมีเนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด จำนวน 5 แผน 10 คาบเรียน (ไม่รวมเวลาในการทดสอบก่อนเรียนหลังเรียน)

4. นำแผนการจัดการเรียนรู้ ที่สร้างขึ้นมาเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ด้านการสอน และด้านการวัดผล และประเมินผล แล้วเสนอแนะและปรับปรุงแก้ไข

5. นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแล้ว นำเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมเชิงเนื้อหาและโครงสร้าง โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และใช้เกณฑ์ในการแปลความหมาย ดังนี้

5 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

จากนั้นหาค่าเฉลี่ยและนำมาแปลความหมายตามเกณฑ์

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความเหมาะสม

สมอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

6. ปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้สมบูรณ์

7. นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขจนสมบูรณ์แล้วไปทดลองใช้ควบคู่กับชุดเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐานซึ่งเป็นกลุ่มทดลองกลุ่มเดียวกันแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสมและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

8. จัดพิมพ์แผนการจัดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัย เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา

การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประกอบไปด้วยเนื้อหาตามแผนการจัดการเรียนรู้เป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก มีทั้งหมด 20 ข้อ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) และหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียน

วัดราชบูรณะ (งามศิริวิทยาการ) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อวิเคราะห์ในส่วนของการวัดและประเมินผล และสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. วิเคราะห์หลักสูตรตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด วิเคราะห์เนื้อหา ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และสร้างตารางวิเคราะห์ข้อสอบ โดยวัดทักษะด้านพุทธิพิสัยทั้ง 6 ด้านของ Bloom

3. ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผล

4. สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยผู้วิจัยสร้างแบบทดสอบ แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ โดยต้องการใช้จริง จำนวน 20 ข้อ

5. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา ที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไข โดยได้มีการแก้ไขคุณลักษณะที่ต้องการวัดด้านพุทธิพิสัย 6 ด้าน ให้ถูกต้องตรงกับข้อคำถาม

6. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน 1 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล 1 คน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และคุณลักษณะที่ต้องการวัดด้านพุทธิพิสัย 6 ด้าน โดยหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา ดังนี้

+1 หมายถึง แนใจว่าข้อคำถามของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์

7. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยได้มีการปรับแก้ข้อคำถามและตัวเลือกให้มีความถูกต้องและมีความเหมาะสมในด้านของภาษา

8. จัดพิมพ์แบบทดสอบเป็นฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4. แบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาแบบอัตนัย

แบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาเป็นแบบทดสอบอัตนัย มีข้อคำถามจำนวน 4 ข้อให้นักเรียนเลือกตอบ 2 ข้อ ซึ่งแต่ละสถานการณ์จะมีข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ โดยมีขั้นตอนการสร้างและหาประสิทธิภาพของแบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหา ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและหลักการเกี่ยวกับความสามารถในการแก้ปัญหาและการสร้างเครื่องมือในการวัดและประเมินผลแบบอัตนัย

2. สร้างแบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาแบบอัตนัยจำนวน 4 ข้อ เป็นสถานการณ์ 4 สถานการณ์ แต่ละสถานการณ์จะมีข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินระดับความสามารถในการแก้ปัญหานั้นพิจารณาตามเกณฑ์ของเบสท์ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.00 หมายถึง ความสามารถในการแก้ปัญหาอยู่ในระดับสูงมาก

คะแนนเฉลี่ย 1.01-1.50 หมายถึง ความสามารถ

ในการแก้ปัญหาอยู่ในระดับสูง

คะแนนเฉลี่ย 0.51-1.00 หมายถึง ความสามารถในการแก้ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 0-0.50 หมายถึง ความสามารถในการแก้ปัญหาอยู่ในระดับต่ำ

3. เสนอแบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหา ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไขโดยได้มีการปรับแก้ข้อคำถามในแต่ละสถานการณ์ ให้มีความสอดคล้องกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ในแผนการเรียนรู้ และมีการแก้ไขคุณลักษณะที่ต้องการวัดด้านพุทธิพิสัย 6 ด้าน

4. เสนอแบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหา เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเราต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบทดสอบ โดยหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามวัดตรงกับความสามารถที่ต้องการวัด

0 หมายถึง ไม่แน่ใจข้อคำถามวัดตรงกับความสามารถที่ต้องการวัด

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามวัดไม่ตรงความสามารถที่ต้องการวัด

5. นำแบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนมาปรับปรุงแก้ไขตาม คำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยได้มีการปรับแก้สถานการณ์ให้มีความเหมาะสมกับระดับชั้นของ นักเรียน และแก้ไขความถูกต้องด้านภาษา

6. นำแบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาไปทดลองใช้กับนักเรียนโรงเรียนวัดราชภูมิ บำรุง (งามศิริวิทยาการ) ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างและเรียนเนื้อหาดังกล่าวมาแล้ว 1 ห้องเรียน เพื่อหา

คุณภาพของแบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหา

7. นำแบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

5. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็น

2. กำหนดกรอบแนวคิด ขอบข่าย โครงสร้างคำถามด้านเนื้อหา รูปแบบการส่งเสริมการเรียนรู้ กำหนดเนื้อหา รูปแบบและวัตถุประสงค์ของแบบประเมินในกรอบแต่ละด้าน จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านลักษณะของชุดการเรียนรู้ ด้านประโยชน์ชุดการเรียนรู้ และด้านกิจกรรมการเรียนรู้

3. สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ ดังนี้

เหมาะสมมากที่สุด ให้	5 คะแนน
เหมาะสมมาก ให้	4 คะแนน
เหมาะสมปานกลาง ให้	3 คะแนน
เหมาะสมน้อย ให้	2 คะแนน
เหมาะสมน้อยที่สุด ให้	1 คะแนน

เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยมีดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. นำแบบสอบถามความพึงพอใจเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและนำมาปรับปรุงแก้ไขโดยปรับข้อคำถามในแบบสอบถามให้ถูกต้องเหมาะสม

5. นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่ทำการปรับปรุงแก้ไขให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมของข้อคำถามในด้านภาษาที่ใช้ การสื่อความหมาย เนื้อหาครอบคลุมความคิดเห็นของผู้เรียน ผลจากการประเมินแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.96 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

6. จัดพิมพ์แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้เป็นฉบับจริงเพื่อเป็นเครื่องมือนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยได้ทำการทดลอง และเก็บข้อมูลในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 รวมทั้งสิ้น 4 สัปดาห์ โดยผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นเตรียมก่อนการทดลอง

1. ดำเนินการสร้างเครื่องมือ คือ ชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัว

เรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปรนัย แบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาอัตนัย แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2. ผู้วิจัยชี้แจงเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยผู้วิจัยได้แนะนำนักเรียนในการจัดการเรียนการสอน เพื่อสร้างความเข้าใจและความพร้อมให้กับนักเรียนก่อนทำการทดลอง

3. ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัยและแบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาอัตนัย ก่อนเรียน เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา

ขั้นทดลองสอน

ผู้วิจัยดำเนินการสอนด้วยตนเองตามแผนการเรียนรู้ที่ได้สร้างไว้ โดยมี ระยะเวลาทดลอง 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 คาบเรียน รวม 12 คาบเรียน ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นกำหนดปัญหา เป็นขั้นที่ผู้สอนอธิบายเกี่ยวกับเนื้อหาต่างๆ และจัด สถานการณ์ต่างๆ กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจและมองเห็นปัญหา สามารถกำหนดสิ่งที่ เป็น ปัญหาที่นักเรียนอยากรู้ อยากเรียนได้ และเกิดความสนใจที่จะค้นหาคำตอบ

ขั้นที่ 2 ขั้นทำความเข้าใจกับปัญหานักเรียนจะต้องทำความเข้าใจกับปัญหาที่ต้องการเรียนรู้ โดยต้องทำการระบุปัญหา คิดหาสาเหตุสำคัญ และร่วมกันพิจารณาว่ามีประเด็น ไດบ้างที่ต้องการศึกษาเพิ่มเติม แล้วบันทึกลงในแบบบันทึก

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

ขั้นที่ 3 ขั้นดำเนินการศึกษาค้นคว้านักเรียนวางแผนการศึกษาค้นคว้า แบ่งหน้าที่ กันทำงาน และดำเนินการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองหรือในสังคมออนไลน์และเว็บไซต์ต่างๆ โดยนักเรียนต้องทำการสืบค้นและสามารถบอกที่มา ผลกระทบของปัญหา คิดหาแนวทางในการแก้ปัญหา และอภิปรายผลที่เกิดขึ้นจากการแก้ปัญหาได้

ขั้นที่ 4 ขั้นสังเคราะห์ความรู้ เป็นขั้นที่นักเรียนนำความรู้ที่ได้ค้นคว้ามานำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล หาข้อมูลเพิ่มเติมให้ครบถ้วน และ ดำเนินการสังเคราะห์ความรู้เพื่อเลือกคำตอบที่คิดว่าถูกต้องที่สุด

ขั้นที่ 5 ขั้นสรุปองค์ความรู้ นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอข้อมูลและให้นักเรียนทุก กลุ่มช่วยกัน อภิปรายข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าและสรุปองค์ความรู้ในภาพรวมอีกครั้ง

ขั้นที่ 6 นำเสนอและประเมินผลงานนักเรียนนำข้อมูลที่ได้จากการสรุปองค์ ความรู้มานำเสนอเป็นผลงานในรูปแบบที่หลากหลาย นักเรียนทุกกลุ่มร่วมกันประเมินผลงาน

ขั้นสุดท้ายหลังจากการทดลอง

หลังจากผู้วิจัยได้ดำเนินการสอนครบทุกแผนการจัดการเรียนรู้ ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัยและแบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาอัตนัย หลังเรียน และทำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน แล้วผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลนำมาวิเคราะห์ผลต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐาน

1. ร้อยละ
2. ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตรดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่ม

3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตรดังนี้

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ $S.D.$ แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

x แทน คะแนนแต่ละตัว

$\sum x^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

N แทน จำนวนนักเรียน

$\sum$ แทน ผลรวม

สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. ความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใช้สูตรดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ใช้สูตรดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับเนื้อหาหรือระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์

$\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

2. สถิติที่ใช้หาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิเคราะห์หาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 ใช้สูตรดังนี้ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2556 : 10)

$$E_1 = \frac{\frac{\sum X}{N}}{A} \times 100$$

เมื่อ E_1 แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการ

$\sum X$ แทน ผลคะแนนรวมของชุดกิจกรรม

A แทน คะแนนเต็มของชุดกิจกรรมแต่ละชุดรวมกัน

N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

$$E_2 = \frac{\frac{\sum Y}{N}}{B} \times 100$$

เมื่อ E_2 แทน ประสิทธิภาพของผลลัพธ์

$\sum Y$ แทน ผลคะแนนรวมหลังเรียน

B แทน คะแนนเต็มหลังเรียน

N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

3. สถิติที่ใช้หาดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness index) ของชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใช้วิธีการของกูดแมน เฟลตเซอร์ และชไนเดอร์ มีสูตรดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์การหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมาย

$$E.I. = \frac{\text{ผลรวมของคะแนนสอบหลังเรียน} - \text{ผลรวมของคะแนนสอบก่อนเรียน}}{(\text{จำนวนนักเรียน} \times \text{คะแนนเต็ม}) - \text{ผลรวมของคะแนนสอบก่อนเรียน}}$$

ใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ 75/75

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าเฉลี่ยร้อยละของคะแนนระหว่างเรียนที่เรียน

ด้วยชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL)

ชุด ที่	N	คะแนน เต็ม	ΣX	$\bar{X}$	S.D.	ค่าเฉลี่ยร้อยละ
1	35	25	686	19.60	2.32	78.40
2	35	25	690	19.71	2.40	78.86
3	35	25	675	19.28	2.88	77.14
4	35	25	684	19.54	2.12	78.17
5	35	25	702	20.05	1.78	80.22
6	35	25	701	20.02	2.44	80.11
7	35	25	701	20.02	2.91	80.11
8	35	25	677	19.34	1.92	77.37
9	35	25	712	20.34	1.35	81.37
รวม		225	6,228	177.94	6.48	79.09

จากตารางที่ 1 พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนน เท่ากับ 79.09

ระหว่างเรียนด้วยชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้ง 9 ชุด ได้ค่าเฉลี่ย 177.94 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 6.48 จากคะแนนเต็ม 225 คะแนน ค่าเฉลี่ยร้อยละ 79.09 แสดงว่ามีประสิทธิภาพของกระบวนการ E1

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าเฉลี่ยร้อยละจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

คะแนนที่สอบได้ (30 คะแนน)	จำนวนนักเรียน	คะแนนรวม
29	1	29
28	2	56
27	2	54
26	7	182
25	8	200
24	4	96
23	6	138
22	4	88
21	1	21
$\bar{X}$		24.69
S.D.		1.89
ค่าเฉลี่ยร้อยละ		82.29

จากตารางที่ 2 พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนน การทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลัง เรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็น ฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เท่ากับ 24.68 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.89 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนนค่าเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ

เท่ากับ 82.28 แสดงว่ามีประสิทธิภาพของผลลัพธ์ E2 เท่ากับ 82.29

ตารางที่ 3 ประสิทธิภาพของกระบวนการ และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ชุดการเรียนรู้วิชา หน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3

ประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้	คะแนน เต็ม	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E ₁)	225	177.94	6.48	79.09
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E ₂)	30	24.68	1.89	82.29

จากตารางที่ 3 พบว่าชุดการเรียนรู้วิชา หน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 79.09/82.29

2. วิเคราะห์ดัชนีประสิทธิผลชุดการเรียนรู้ วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัว

เรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ตารางที่ 4 ดัชนีประสิทธิผลการเรียนรู้ของ นักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

N	คะแนนเต็ม	คะแนนรวม		ดัชนีประสิทธิผล (E.I.)	ร้อยละ
		ก่อนเรียน	หลังเรียน		
35	30	372	864	0.7256	72.56

จากตารางที่ 4 พบว่าดัชนีประสิทธิผล การเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเท่ากับ 0.7256 หรือคิดเป็น ร้อยละ 72.56

3. ผลการศึกษาความสามารถในการแก้ ปัญหา เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา (PBL)

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยชุดการ เรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

ตารางที่ 5 ผลการศึกษาความสามารถ ในการแก้ปัญหา เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยชุดการ เรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

ความสามารถในการแก้ปัญหา	N	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับความสามารถในการแก้ปัญหา
ระบุปัญหาและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	35	2	1.71	0.45	สูงมาก
คิดหาสาเหตุสำคัญ	35	2	1.57	0.49	สูงมาก
บอกผลกระทบจากปัญหา	35	2	1.51	0.50	สูงมาก
คิดหาแนวทางในการป้องกันและแก้ปัญหา	35	2	1.65	0.47	สูงมาก
อภิปรายผลที่เกิดขึ้นหากมีการป้องกันหรือแก้ปัญหา	35	2	1.51	0.50	สูง
รวม	35	2	1.59	0.49	สูงมาก

จากตารางที่ 5 พบว่านักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหา เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูงมาก ($\bar{X}$) = 1.59, S.D. = 0.49)) และเรียงลำดับคะแนนด้านที่มากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ดังนี้ นักเรียนสามารถระบุปัญหาอยู่ในเกณฑ์สูงมาก ($\bar{X}$) = 1.71, S.D. = 0.45) ลำดับที่สองคือ การคิดหาแนวทางในการแก้ปัญหา ($\bar{X}$) = 1.65, S.D. = 0.47) ลำดับที่สาม คือ การคิดหาสาเหตุสำคัญอยู่ในเกณฑ์สูงมาก ($\bar{X}$) = 1.57, S.D. = 0.49) ลำดับที่สี่ และลำดับสุดท้าย มีคะแนนเท่ากัน คือ นักเรียนสามารถบอกผลกระทบจากปัญหาได้อยู่ในเกณฑ์สูงมาก ($\bar{X}$) = 1.51, S.D.

= 0.50) และนักเรียนสามารถอภิปรายผลที่เกิดขึ้นจากการแก้ปัญหาอยู่ในเกณฑ์สูง ($\bar{X}$) = 1.51, S.D. = 0.50)

4. วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

จากตารางที่ 6 พบว่านักเรียนมีความพึง

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. นักเรียนมีความเข้าใจเนื้อหาที่เรียนจากชุดกิจกรรม	4.27	0.64	มาก
2. เนื้อหาในชุดกิจกรรมมีความชัดเจน	4.42	0.49	มาก
3. ชุดกิจกรรมมีความยากง่ายเหมาะสม	4.25	0.69	มาก
4. ชุดกิจกรรมมีความน่าสนใจและมีรูปแบบที่หลากหลาย	4.37	0.48	มาก
5. การเรียนด้วยชุดกิจกรรมทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น ในการเรียนมากขึ้น	4.08	0.69	มาก
6. การเรียนด้วยชุดกิจกรรมช่วยสร้างปฏิสัมพันธ์อันดีภายในห้องเรียน	4.31	0.46	มาก
7. การเรียนด้วยชุดกิจกรรมทำให้นักเรียนรู้จักคิดและแก้ปัญหาได้	4.45	0.49	มาก
8. การเรียนด้วยชุดกิจกรรมทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น	4.54	0.60	มากที่สุด
9. การเรียนด้วยชุดกิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองได้	4.22	0.41	มาก
10. การเรียนด้วยชุดกิจกรรมทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และสามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้กับวิชาอื่นได้	4.25	0.49	มาก
11. การเรียนด้วยชุดกิจกรรมและการทำกิจกรรมกลุ่มช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น	4.31	0.46	มาก
12. นักเรียนชอบเรียนด้วยชุดกิจกรรม	4.22	0.67	มาก
13. นักเรียนมีความพอใจเมื่อทำกิจกรรมเสร็จได้รู้ข้อดีและข้อบกพร่องทันที	4.51	0.50	มากที่สุด
14. นักเรียนมีความพอใจเมื่อตอบถูกแล้วได้รับคำชมเชยหรือการเสริมแรง	4.25	0.43	มาก
15. นักเรียนมีความพอใจเมื่อตอบผิดได้รับการเฉลยคำตอบและคำแนะนำ	4.34	0.62	มาก
รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
รวมเฉลี่ย	4.32	0.09	มาก

พอใจต่อการเรียนรู้ด้วยชุดหน่วยการเรียนรู้สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม แบบบูรณาการโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่องรอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

($\bar{X}$) = 4.32, S.D. = 0.09) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า หัวข้อการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$) = 4.54, S.D. = 0.60) และ หัวข้อนักเรียนมีความพอใจเมื่อทำกิจกรรมเสร็จได้รู้ข้อดีและข้อบกพร่องทันที อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$) = 4.51, S.D. = 0.50)

อภิปรายผล

จากการวิจัยการพัฒนาชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในครั้งนี้สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ (E_1 / E_2) เท่ากับ 79.09/82.29 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะในการสร้างชุดหน่วยการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมืองนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา วิเคราะห์เนื้อหาวิชาหน้าที่พลเมืองและการสร้างชุดหน่วยการเรียนรู้จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีการวางแผน การจัดลำดับเนื้อหาและขั้นตอนการเรียนรู้ การเรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก จากความรู้ที่ใกล้ตัวไปไกลตัว ทั้งยังมีกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน ผู้เรียนสามารถจินตนาการและเข้าใจในเนื้อหาสาระได้ง่าย มีคำชี้แจงตลอดจนมีคำสั่งที่ชัดเจนให้นักเรียนได้

เรียนรู้ คิดค้น หาคำตอบและทำกิจกรรมร่วมกันกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข นอกจากนั้น ผู้วิจัยสร้างชุดหน่วยการเรียนรู้มีระบบโดยผ่านการตรวจแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์และผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญและมีการปรับแก้จนมีความเหมาะสม ตลอดจนมีการหาประสิทธิภาพของชุดหน่วยการเรียนรู้โดยผ่านขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพอย่างเป็นระบบจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์การประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญและผ่านการทดลอง (Try Out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างก่อน เพื่อหาประสิทธิภาพจากแบบรายบุคคล กลุ่มย่อย และแบบภาคสนาม มีการปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ก่อนนำไปใช้จริง จึงทำให้มีคุณภาพและเหมาะสมกับนักเรียนเป็นอย่างดี นอกจากนี้ ชุดการเรียนรู้ยังมีกิจกรรมให้นักเรียนทำงานกลุ่มและเสนอความคิดเห็นร่วมกันโดยใช้ปัญหาสังคมเป็นฐาน จึงทำให้เกิดความน่าสนใจแก่ผู้เรียนทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ความรู้และสนใจที่จะทำกิจกรรมร่วมกันและนำเสนอตามความถนัดและความสามารถของตนเอง อย่างเต็มศักยภาพเนื่องจากการใช้พื้นฐานจากปัญหาซึ่งอยู่รอบตัวของผู้เรียนเป็นไปตามแนวคิดของ ทิศนา ขัมมณี (2551) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลักนั้น จะเป็นการจัดสภาพกลของการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นเครื่องมือในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย เช่น การนำผู้เรียนไปเผชิญสถานการณ์ปัญหาจริงอันเป็นการฝึกกระบวนการคิดวิเคราะห์ปัญหาและแก้ปัญหาพร้อมกันเป็นกลุ่มช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในปัญหานั้นอย่างชัดเจน ได้เห็นทางเลือกและวิธีการที่หลากหลายในการแก้ปัญหา ตลอดจนผลกระทบช่วยให้ผู้เรียนเกิดความใฝ่รู้ และยังเป็นไปตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบสร้างสรรคนิยม (constructivism) ตามแนวคิดของมณฑรา ธรรมบุศย์ (2545) ที่กล่าวว่า การเรียน

รู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานนั้นผู้เรียนจะได้สร้างความรู้ใหม่ๆ จากการใช้ปัญหาที่เกิดขึ้นในโลกแห่งความเป็นจริงเป็นบริบทของการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดทักษะในการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาเป็น ซึ่งจากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่ามีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรายุทธิ์ ปานอำพันธ์ (2560) ที่ได้ศึกษาถึงผลการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้ปัญหาเป็นฐานในเรื่องการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ภาษา ซีพลัสพลัส ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งมีผลการวิจัยว่าการออกแบบและพัฒนากิจกรรมการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้ปัญหาเป็นฐานนั้น มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก

ทั้งนี้ ในเรื่องของการพัฒนาในเนื้อหาอันเกี่ยวกับการเรียนกฎหมาย การใช้การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานก็ทำให้เห็นได้ว่ามีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กุหลาบ หงส์ทอง (2546) ที่ได้พัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชุมชน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยงานวิจัยดังกล่าวนี้พบว่าภายหลังจากการทดลอง แล้วพบว่าชุดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังแตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ประกอบกับงานวิจัยของ สมพิศ กอบจิตติ (2548) ที่ได้ทำการวิจัยเพื่อพัฒนาชุดการเรียนรู้เรื่องกฎหมายน่ารู้ในชีวิตประจำวันโดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยผลของการพัฒนานั้นมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้กล่าวคือ 83.85 / 87.01 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการพัฒนาชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของผู้วิจัยนั้น แม้จะเป็นการพัฒนาในเนื้อหาการเรียนรู้เกี่ยวกับวิชากฎหมาย ซึ่ง

มีเนื้อหาหนักและค่อนข้างยากสำหรับนักเรียน แต่เมื่อมีการนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้ ปัญหาเป็นฐาน ก็ทำให้ชุดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. ดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเท่ากับ 0.7256 ซึ่งหมายความว่านักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้น 0.7256 หรือคิดเป็นร้อยละ 72.56 ซึ่งจะได้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ มีดัชนีประสิทธิผลไม่น้อยกว่า 0.5 ทั้งนี้ เนื่องมาจากชุดการเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกับแผนการจัดการเรียนรู้ได้ผ่านกระบวนการสร้างที่เป็นระบบมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้สามารถกระตุ้นความน่าสนใจ มีความเหมาะสมกับเวลาเรียนและมีรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลายมีการยกสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้นและสามารถพบเจอได้ในชีวิตประจำวัน ตลอดจนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมายใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบ ได้ฝึกฝนทักษะและร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างทั่วถึงเพราะมีขนาดกลุ่มที่พอเหมาะมีการประสานงานและกระจายความรับผิดชอบได้ดี เนื่องจากชุดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นชุดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานซึ่งลักษณะเด่นของเทคนิคการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน กล่าวคือ เป็นการจัดการเรียนการสอนที่มีจุดเริ่มต้นในการเรียนรู้เพื่อกระตุ้น จูงใจ ใฝ่ความสนใจ เพื่อ

ให้เกิดการเรียนรู้และสร้างความรู้ เพราะรูปแบบของการจัดการเรียนรู้แบบการใช้ปัญหาเป็นฐาน หรือ PBL นั้นมีลักษณะสำคัญก็คือ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้อย่างแท้จริง โดยการวิจัยนี้ได้จัดให้นักเรียนทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม ครูผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกหรือเป็นผู้ให้คำแนะนำและมีการใช้ปัญหาทางสังคมเป็นตัวกระตุ้นหรือเป็นสิ่งเร้าให้เกิดการเรียนรู้ ทั้งนี้ ลักษณะของปัญหาทางสังคมที่ผู้วิจัยนำมาใช้เป็นปัญหาทางสังคมที่นักเรียนสามารถระดมความคิดในการคิดวิเคราะห์ถึงสาเหตุ ที่มาของปัญหาและแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาได้อย่างหลากหลาย ทั้งผู้เรียนยังสามารถแสวงหาความรู้ใหม่ๆได้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนนีพัฒน์ วรรณวิจิตร (2561) ที่ได้ทำการวิจัยเพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมวิชาหน้าที่พลเมือง โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยจากการทดลองนั้นปรากฏผลว่ามีดัชนีประสิทธิผลการเรียนรู้ของนักเรียนเท่ากับ 0.6964 ซึ่งหมายความว่านักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้น 0.6964 หรือคิดเป็นร้อยละ 69.64 เช่นเดียวกับงานวิจัยของผู้วิจัยที่พบว่า มีดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมาย ใกล้ตัวเราโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อันมีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้น 0.7256 หรือคิดเป็นร้อยละ 72.56 และเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้กล่าวคือมีดัชนีประสิทธิผลไม่ต่ำกว่า 0.5 นั่นเอง

3. ความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมาย ใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐานโดยภาพรวมอยู่ในระดับสูงมาก ทั้งนี้ เนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการ

เรียนรู้ได้มีการฝึกฝนให้นักเรียนเกิดความสามารถในการคิด วิเคราะห์ และแก้ปัญหาทั้ง 5 ด้าน ประกอบด้วย 1)ความสามารถในการระบุปัญหาและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง 2)ความสามารถในการคิดหาสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหา 3)ความสามารถในการบอกผลกระทบจากปัญหา 4)ความสามารถในการคิดหาแนวทางเพื่อที่จะป้องกันและแก้ปัญหา 5)ความสามารถในการอธิบายผลที่เกิดขึ้นหากมีการป้องกันหรือแก้ปัญหานั้นแล้ว โดยการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหานั้นต้องอาศัยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการพัฒนาชุดการเรียนรู้ซึ่งถือว่าการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความสามารถในการแก้ปัญหามีอยู่จริงและสามารถพบเห็นได้ในชีวิตประจำวัน ทั้งยังสามารถนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

ทั้งนี้ในงานวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัยได้พัฒนาชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง รอบรู้กฎหมาย ใกล้ตัวเรา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยมีการใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน แบ่งออกเป็น 6 ขั้นตอน กล่าวคือ 1.ขั้นกำหนดปัญหา 2.ขั้นทำความเข้าใจกับปัญหา 3.ขั้นดำเนินการศึกษาค้นคว้า 4.ขั้นสังเคราะห์ความรู้ 5.ขั้นสรุปและประเมินค่าของคำตอบ และ 6.ขั้นนำเสนอและประเมินผลงาน โดยการใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานนั้นสามารถทำให้นักเรียนมีทักษะในการแก้ปัญหาลือหรืออาจกล่าวอีกในหนึ่งได้ว่านักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหเพิ่มขึ้น ซึ่งโดยจากผลการวิจัยนั้นนักเรียนสามารถแก้ปัญหที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้อยู่ในระดับสูงมาก ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดของ วิชา เล่าเรียนดี (2556) ที่ได้กล่าวว่าการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานนั้นเป็นยุทธวิธีในการจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญวิธีหนึ่ง ทั้งยังเป็นส่งเสริมและพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

และทักษะการแก้ปัญหา โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาเป็นหลักหรือเป็นจุดเริ่มต้นนั้น เป็นการทำให้กระตุ้น จูงใจ เร้าความสนใจ เพื่อให้ นักเรียนเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยปัญหาที่นำมาเป็นฐานนั้นจะนำมาใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้โดยปัญหาต่างๆ อาจเป็นปัญหาทางสังคมหรือเป็นปัญหาที่มาจากตัวนักเรียน หรือจากสภาพแวดล้อมในสังคม หรือเป็นปัญหาที่สังคมสนใจ หรือนักเรียนมีความสนใจ ต้องการแสวงหา ค้นคว้าคำตอบและหาเหตุผลมาแก้ปัญหาหรือทำให้ปัญหานั้นชัดเจนจนมองเห็น แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาได้ ซึ่งการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานนั้นจะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่สามารถผสมผสานความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพและยังส่งเสริมการเรียนรู้อย่าง กระตือรือร้นของนักเรียน ทั้งนี้ในการศึกษาถึง ความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนที่ได้เรียนรู้โดยใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานหรือ PBL นั้นก็สอดคล้องกับงานวิจัยของ อธิพัทธ์ ศุภรัตน์วงศ์ (2558) ที่ได้ศึกษาถึงผล สัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหา เรื่อง สังคมไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 ด้วยการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสังคมออนไลน์ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องสังคมไทยของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังการเรียนรู้แบบผสมผสาน โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสังคมออนไลน์นั้นสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และนักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาด้วยการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสังคมออนไลน์อยู่ในระดับสูง

4. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการ เรียนด้วยชุดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง ครอบครัวยุคใหม่ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

(PBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อยู่ ในระดับมาก ทั้งนี้ เนื่องมาจากชุดการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้ยึด หลักการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีลำดับขั้นตอน กิจกรรม เครื่องมือ และสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม นักเรียนมีความอิสระในการฝึก ศึกษาหาความรู้ และการร่วมกิจกรรมต่างๆ มีโอกาสศึกษาค้นคว้า ด้วยตนเอง ตลอดจนได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการ ทำกิจกรรมกลุ่มหรือทำชิ้นงานเป็นกลุ่มทำให้ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ในการวิจัยการพัฒนาชุด การเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง ครอบครัวยุคใหม่ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้ศึกษาหลัก จิตวิทยาการเรียนรู้โดยเรียงลำดับเนื้อหาจากง่าย ไปหายาก เรียงลำดับเนื้อหาจากใกล้ตัวไปไกลตัว ทำให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจและความสนใจที่อยาก จะเรียนรู้และมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ตลอดจน การทำกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆที่สร้างขึ้น ทั้ง เนื้อหาเร้าความสนใจทำให้นักเรียนมีความสุขในการ เรียน มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการฝึกแบบ ซ้ำๆทำให้นักเรียนเกิดความชำนาญ นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมตลอดจนทำชิ้นงานโดยตรง ทำให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถในการเรียน มากขึ้น จึงทำให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจในระดับ มาก ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 22 ความว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักผู้เรียนทุกคนมีความ สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้ เรียนมีความสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษา ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สาริยา และสุเม (2560) ที่ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษา ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีผล ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยาทักษะการ

สื่อสารทางวิทยาศาสตร์และเจตคติต่อวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งพบว่าผลการวิจัยนั้นนักเรียนมีเจตคติต่อวิชาวิทยาศาสตร์หลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอิทธิพัทธ์ ศุภรัตน์วงศ์ (2558) ที่ได้ศึกษาถึงความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยการใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสังคมออนไลน์ ซึ่งผลการวิจัยนั้นพบว่าความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยการใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสังคมออนไลน์ อยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของ วรายุภัสร์ ปานอำพันธ์ (2560) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนแบบผสมผสานโดยการใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ภาษา ซีพลัสพลัส ซึ่งผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับดีมาก จากการที่ได้เรียนด้วยบทเรียนแบบผสมผสานโดยการใช้ปัญหาเป็นฐานเรื่องการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ภาษาซีพลัสพลัส

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูผู้สอนควรที่จะต้องชี้แจงวิธีการเรียนและแนะนำวิธีการเรียนให้นักเรียนสามารถปฏิบัติตนให้ถูกต้องเนื่องจากกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานจะต้องปฏิบัติตามขั้นตอนที่กำหนดให้เพื่อความถูกต้องและครอบคลุมประเด็นความรู้ เนื้อหาสาระ และสามารถนำไปใช้ได้จริง
2. ครูควรให้การเสริมแรงด้วยการกล่าว

คำชมเชยหรือการให้รางวัลและควรกล่าวให้กำลังใจนักเรียนกลุ่มที่ได้คะแนนน้อย เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการพัฒนาตนเอง

3. ครูควรมีการแจ้งผลการตรวจใบงานกิจกรรมในทุกกิจกรรมให้นักเรียนทราบทันที เพื่อให้ นักเรียนทราบผลสำเร็จและข้อบกพร่องของตนเอง เป็นการกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้

4. ระหว่างการปฏิบัติกิจกรรม นักเรียนอาจจะต้องเจอกับปัญหาและอุปสรรคในการเรียน ดังนั้น ครูผู้สอนควรที่จะต้องคอยให้คำแนะนำปรึกษา ช่วยเหลือนักเรียนและเป็นกำลังใจที่ดีเพื่อให้ นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีความสุขและสามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ

5. ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อาจจะคลาดเคลื่อนไปบ้างในบางกิจกรรม ดังนั้น ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สามารถยืดหยุ่นเวลาได้ตามความเหมาะสมกับสภาพของนักเรียน สิ่งแวดล้อม และบริบทต่างๆ

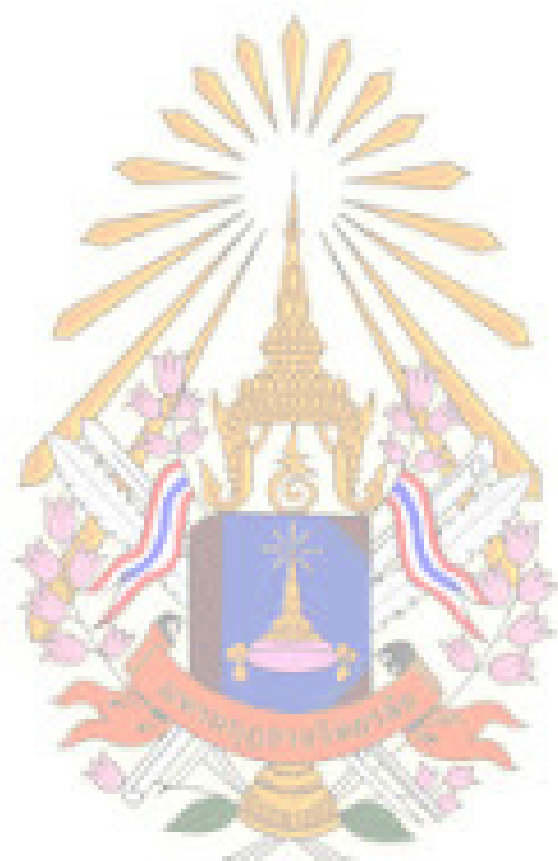
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรจัดทำวิจัยพัฒนาชุดการเรียนรู้สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ในระดับชั้นอื่นๆหรือจัดทำในเนื้อหาสาระอื่นๆ เช่น พระพุทธศาสนา ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจศาสตร์ และภูมิศาสตร์ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติ ความคงทนในการเรียนรู้ระหว่างนักเรียนที่เรียนด้วยชุดหน่วยการเรียนรู้กับนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนรูปแบบอื่น

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551ข). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- กุหลาบ หงส์ทอง. (2546). **การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชุมชน สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**. วิทยานิพนธ์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ชนันพัฒน์ วรรณวิจิตร. (2561). **การพัฒนาชุดกิจกรรมวิชาหน้าที่พลเมืองโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
- ทิตินา แคมมณี. (2551). **ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มี ประสิทธิภาพ**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มณฑรา ธรรมบุศย์. (2545). **การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้โดยใช้ PBL (Problem-Based Learning) . วิชาการ**.
- วรายุภัสร์ ปานอำพัน. (2560). **ผลการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่องการเขียนโปรแกรม คอมพิวเตอร์ภาษาซีพลัสพลัส ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีแบบการเรียนรู้ต่างกัน**. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยศิลปากร
- วัชร เล่าเรียนดี. (2556). **ศาสตร์การนิเทศการสอน และการโค้ช การพัฒนาวิชาชีพ : ทฤษฎีกลยุทธ์สู่ การปฏิบัติ**. พิมพ์ครั้งที่ 12. นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์นครปฐม.
- สมพิศ กอบจิตติ. (2548). **การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายน่ารู้ในชีวิตประจำวัน โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**.วิทยานิพนธ์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สาริญา และสุมผล. (2560). **ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนวิชาชีววิทยาทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์และเจตคติต่อวิทยาศาสตร์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6**. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการสอนวิทยาศาสตร์และ คณิตศาสตร์ : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อิทธิพัทธ์ ศุภรัตน์วงศ์. (2558). **การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการแก้ปัญหา เรื่อง สังคมไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้ปัญหาเป็น ฐาน ร่วมกับสังคมออนไลน์**. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย ศิลปากร.
- Best,John W. ,and James V Kahn.(1986). **Research in Education**. 5 th ed. New Delhi: Prentice - Hall of India.

**แนวทางการเตรียมและการส่งต้นฉบับ
วารสาร บัณฑิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย**

1. หลักเกณฑ์ในการลงตีพิมพ์ต้นฉบับ

- 1.1 ต้นฉบับที่ส่งมาเพื่อการพิจารณาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารใดวารสารหนึ่งมาก่อน
- 1.2 ต้นฉบับที่ส่งมาเพื่อการพิจารณาต้องไม่อยู่ระหว่างเสนอขอตีพิมพ์ในวารสารอื่น
- 1.3 เนื้อหาในต้นฉบับควรเกิดจากการสังเคราะห์ความคิดขึ้น โดยผู้เขียนไม่ได้ลอกเลียนหรือดัดทอนมาจากผลงานวิจัยของผู้อื่นหรือจากบทความอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือปราศจากการอ้างอิงที่เหมาะสม
- 1.4 ต้นฉบับต้องเป็นไปตามรูปแบบของต้นฉบับตามข้อกำหนดในระเบียบการส่งต้นฉบับ
- 1.5 ต้นฉบับต้องถูกปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิก่อนจึงจะได้ตีพิมพ์
- 1.6 ต้นฉบับที่ได้แก้ไขแล้วต้องผ่านตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง

2. ระเบียบการส่งต้นฉบับ

กองบรรณาธิการได้กำหนดระเบียบการส่งต้นฉบับไว้ให้ผู้เขียนยึดเป็นแนวทางในการส่งต้นฉบับสำหรับการตีพิมพ์บทความลงวารสาร บัณฑิตศาสตร์ เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ส่งบทความใช้เป็นรูปแบบในการเขียนบทความได้ถูกต้องตามรูปแบบของวารสาร บัณฑิตศาสตร์ โดยมีระเบียบการดังนี้

การเตรียมต้นฉบับมีรายละเอียดดังนี้

2.1 การจัดรูปแบบหน้าของบทความบทความต้องจัดส่งในรูปแบบเอกสารอิเล็กทรอนิกส์โดยพิมพ์บทความในกระดาษ A4 ขนาด 210 มม. x 297 มม. (8.27 นิ้ว x 11.69 นิ้ว) บทความมีจำนวน 15 หน้า รูปแบบการพิมพ์เป็นแบบ 1 คอลัมน์ส่วนที่ยกเว้นสำหรับการพิมพ์แบบสองคอลัมน์คือ ชื่อบทความ ชื่อผู้เขียน สถาบันและอีเมลและรูปประกอบหรือตารางขนาดที่มีขนาดใหญ่กำหนดระยะห่างของขอบกระดาษ ด้านบน ด้านขวา และด้านล่าง ให้มีขนาด 2.0 ซม. และด้านซ้าย 2.5 ซม. จัดระยะระหว่างบรรทัดเป็นหนึ่งเท่า (Single) จัดย่อหน้า แบบชิดขอบและจัดส่งมาทั้ง 2 รูปแบบคือ (1) เอกสารที่จัดทำในโปรแกรม Microsoft Words บันทึกมาในรูปแบบ ไฟล์นามสกุล ".doc," หรือ ".docx," (Microsoft Word เวอร์ชัน 2003 หรือเวอร์ชันใหม่กว่า) (2) เอกสารเดียวกันกับ ข้อ 1. แต่บันทึกมาในรูปแบบ Acrobat file (*.pdf)

2.2 รูปแบบการพิมพ์

- ชื่อบทความและชื่อผู้แต่ง
- ชื่อบทความ พิมพ์ด้วยอักษร TH Sarabun New ขนาด 18 บรรทัดต่อมาพิมพ์ชื่อภาษาอังกฤษ
- บทความด้วยอักษรแบบ TH Sarabun New ขนาด 16
- ชื่อผู้แต่ง พิมพ์ด้วยอักษร TH Sarabun New ขนาด 16
- ชื่อหน่วยงาน พิมพ์เป็นเชิงอรรถด้านล่างของหน้าแรก
- หัวข้อหลัก พิมพ์ด้วยอักษร TH Sarabun New ขนาด 18 ตัวหนา ทุกหัวข้อขึ้นต้นด้วยตัวเลขตามด้วย) เช่น 1), 2) เว้นหนึ่งเคาะแล้วตามด้วยชื่อหัวข้อ
- หัวข้อย่อยระดับที่ 1 พิมพ์ด้วยอักษร TH Sarabun New ขนาด 16 ตัวหนา เช่น 2.1), 2.2) เว้นหนึ่ง เคาะแล้วตามด้วยชื่อหัวข้อหัวข้อย่อยระดับที่ 2 พิมพ์ด้วยอักษร TH Sarabun New ขนาด 16 เช่น 2.1.1, 2.1.2
- ส่วนเนื้อความ: พิมพ์ด้วยตัวอักษร TH Sarabun New ขนาด 16 โดยไม่ต้องเว้นย่อหน้า
- เชิงอรรถ: อยู่ด้านล่างของหน้ากระดาษที่มีการอ้างอิง ใช้อักษร TH Sarabun New ขนาด 12
- การเว้นวรรคระหว่างหัวข้อและย่อหน้า: การเว้นบรรทัดเปล่าใช้ตัวอักษร TH Sarabun New ขนาด 16 ระหว่างแต่ละหัวข้อและย่อหน้า

2.3 รูปประกอบและตาราง จัดรูปประกอบและตารางในส่วนที่มีการกล่าวถึงเป็นครั้งแรก หากรูปประกอบและตารางมีขนาดกว้างสามารถวางทับ 2 คอลัมน์ได้

- ตาราง ให้ระบุหมายเลขกำกับตารางพร้อมกับชื่อตารางด้วยตัวอักษร TH Sarabun New ขนาด 14 สำหรับภาษาไทยขีดซ้ายไว้เหนือตาราง โดยจัดตารางไว้กลางคอลัมน์ เว้น ช่องว่างเหนือและใต้ตารางไว้จำนวน 1 บรรทัด
- รูปประกอบ ให้ระบุหมายเลขกำกับรูป พร้อมกับชื่อรูปด้วยตัวอักษร TH Sarabun New ขนาด 14 ขีดซ้าย ตัวเอียง ใต้รูปประกอบ เว้นช่องว่างเหนือและใต้รูปประกอบไว้จำนวน 1 บรรทัด

2.4 เอกสารอ้างอิง ให้เขียนตามระบบ APA. ซึ่งกำหนดโดย (American Psychological Association) การอ้างอิงในบทความให้เขียนใสในวงเล็บ(ผู้เขียน,ปี)หรือ(ผู้เขียน,ปี:หน้า)หากมีชื่อผู้เขียนปรากฏในบทความให้ใช้ผู้เขียน (ปี) หรือ ผู้เขียน (ปี: หน้า) รายการอ้างอิงแบบเต็มจะต้องระบุไว้ในส่วน เอกสารอ้างอิง จัดเรียงตามลำดับตัวอักษรของผู้เขียน

2.5 ภาคผนวก หากมีภาคผนวก ให้ใส่ ไว้หลังจาก บรรณานุกรม และใส่ ชื่อภาคผนวกดังนี้ ภาค ผนวก ก: ชื่อภาคผนวก

3. การเรียงลำดับเนื้อหาต้นฉบับ

เนื้อหาภาษาไทยที่มีคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ควรแปลเป็นภาษาไทยให้มากที่สุด(ในกรณีที่คำศัพท์ภาษาอังกฤษเป็นคำเฉพาะที่แปลไม่ได้หรือแปลแล้วไม่ได้ความหมายชัดเจนให้ทับศัพท์ได้) และควรใช้ภาษาที่ผู้อ่านเข้าใจง่ายชัดเจนหากใช้คำย่อต้องเขียนคำเต็มไว้ครั้งแรกก่อนเนื้อหาต้องเรียงลำดับ ดังนี้

- ชื่อเรื่องควรสั้น และกะทัดรัด ความยาวไม่ควรเกิน 100 ตัวอักษร ชื่อเรื่องต้องมีทั้งภาษาไทยและ ภาษาอังกฤษ โดยให้นำชื่อเรื่องภาษาไทยขึ้นก่อน
- ชื่อผู้เขียนเป็นภาษาไทยไม่ต้องระบุค่านำหน้า
- บทคัดย่อ เขียนทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ เขียนสรุปสาระสำคัญของเรื่อง อ่านและเข้าใจง่าย ความยาวไม่ควรเกิน 250 คำ หรือ 15 บรรทัด โดยให้นำบทคัดย่อภาษาไทยขึ้นก่อน บทคัดย่อ ภาษาอังกฤษ (Abstract) ซึ่งแปลจากบทคัดย่อภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษต้องมีเนื้อหาตรงกัน ใช้อักษรตัวตรง
- บทนำ เป็นส่วนของเนื้อหาที่บอกความเป็นมา และเหตุผลนำไปสู่การศึกษาวิจัย และควรอ้างอิง งานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย
- กรณียุทธศาสตร์วิจัยเชิงปริมาณ ให้ระบุวัตถุประสงค์ให้ชี้แจงถึงจุดมุ่งหมายของการศึกษา/วิจัย วิธีการ ดำเนินการวิจัยควรอธิบายกรอบแนวคิดการวิจัย การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ที่มาของกลุ่มตัวอย่าง แหล่งที่มาของข้อมูล การเก็บและรวบรวมข้อมูลการใช้เครื่องมือสถิติที่ใช้ในการวิจัยและการวิเคราะห์ ข้อมูล ผลการวิจัย เป็นการเสนอสิ่งที่ได้จากการวิจัยเป็นลำดับอาจแสดงด้วยตารางกราฟ แผนภาพ ประกอบการอธิบาย ทั้งนี้ถ้าแสดงด้วยตาราง ควรเป็นตารางแบบไม่มีเส้นขอบตารางด้านซ้ายและขวา หัวตารางแบบธรรมดาไม่มีสีตารางควรมีเฉพาะที่จำเป็นไม่ควรมีเกิน 5 ตารางสำหรับรูปภาพประกอบ ควรเป็นรูปภาพขาว-ดำ ที่ชัดเจนและมีคำบรรยายใต้รูปภาพที่จำเป็นอาจใช้ภาพสีได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ เป็นการสรุปผลที่ได้จากการวิจัย ควรมีการอภิปรายผลการวิจัยว่า เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้หรือไม่เพียงใด และควรอ้างทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาสนับสนุน ผลการวิจัย เพื่อให้ผู้อ่านได้เข้าใจ ควรแสดงการอภิปรายผล อีกทั้งแสดงให้เห็นถึงการนำผลการวิจัย ไปใช้ประโยชน์ในข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต - กรณียุทธศาสตร์วิจัยเชิงคุณภาพ รูปแบบจะคล้ายกับเชิงปริมาณแต่บทความเชิงคุณภาพ อาจจะไม่สถิติ ที่ใช้ในการวิจัยแต่ต้องมีกระบวนการวิจัย ตั้งแต่การเขียนโจทย์ปัญหาคำถามในการวิจัยวิธีดำเนินการ วิจัยที่ถูกต้องตามรูปแบบของการวิจัยเชิงคุณภาพ
- กรณียุทธศาสตร์วิชาการ ให้ระบุรายละเอียดเพิ่มเติมจากรูปแบบบทความวิจัย เกี่ยวกับเนื้อหาสาระ ของเรื่อง บทสรุปและเอกสารอ้างอิง

ทั้งนี้ผู้ส่งบทความสามารถดาวน์โหลดรูปแบบการเขียนบทความได้บนเว็บไซต์ของ วารสารบัณฑิตศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

4. การนำส่งบทความต้นฉบับ

ผู้เขียนส่งต้นฉบับที่พิมพ์ตามข้อกำหนดของรูปแบบวารสารเรียบร้อยแล้วให้สมัครสมาชิกในระบบวารสารออนไลน์โดยเข้าไปที่เว็บไซต์ <http://gsj.mbu.ac.th> เมื่อสมัครเรียบร้อยแล้ว Submit บทความเข้าไปในระบบวารสารออนไลน์และdownloadแบบฟอร์มเสนอบทความในระบบแล้วกรอกข้อมูลส่งมาพร้อมกับบทความต้นฉบับมาที่ E-mail: buth505@gmail.com และ pensri.2508@gmail.com

5. เกณฑ์การพิจารณา

ต้นฉบับจะได้รับการอ่านประเมิน โดยผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกมหาวิทยาลัยในสาขาวิชานั้น ๆ จำนวน 2 ท่าน ต่อเรื่องและส่งผลการประเมินคืนผู้เขียนเพื่อให้ปรับปรุงแก้ไข โดยมีหลักการดังนี้

5.1 กองบรรณาธิการจะพิจารณาตรวจสอบบทความในเบื้องต้นภายใน 7-10 วันหลังจากได้รับต้นฉบับแล้ว

5.2 บทความที่ได้รับการตอบรับจากกองบรรณาธิการแล้ว กรรมการกลั่นกรองบทความจะคัดเลือก ผู้ทรงคุณวุฒิ จากภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยในสาขาวิชานั้นๆ จากนั้นจะส่งบทความให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา โดยมีกำหนดเวลา ภายใน 15 วัน

5.3 ถ้ามีข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ กองบรรณาธิการจะแจ้งให้ผู้เขียนแก้ไข ภายใน 7 วัน

5.4 สำหรับบทความที่ไม่ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิกองบรรณาธิการจะแจ้งให้ผู้เขียนทราบ ไม่โดยไม่มี การส่งต้นฉบับคืนแก่เจ้าของบทความ

6. ขั้นตอนการแจ้งผลและแก้ไขบทความ

กองบรรณาธิการจะแจ้งผลการพิจารณาตามชื่อ ที่อยู่หมายเลขโทรศัพท์และ E-mail address ที่ระบุไว้ในแบบฟอร์มเสนอบทความ ในส่วนของการแก้ไข เจ้าของบทความต้องแก้ไขบทความให้ถูกต้องตามข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำส่งภายในระยะเวลาที่กำหนด(การแก้ไขอาจมีมากกว่า 1 ครั้ง)

7. ลิขสิทธิ์

ต้นฉบับที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสาร บัณฑิตศาสตร์ ถือเป็นกรรมสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย ห้ามนำข้อความทั้งหมดหรือบางส่วนไปพิมพ์ซ้ำ เว้นเสียแต่ว่าจะได้รับอนุญาตจาก กองบรรณาธิการ เป็นลายลักษณ์อักษร

8. ความรับผิดชอบ

เนื้อหาต้นฉบับที่ปรากฏในวารสารเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียน รวมถึงความผิดพลาดอันเกิดจาก เทคนิคการพิมพ์

9. ติดต่อสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม

กองบรรณาธิการวารสาร บัณฑิตศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อาคาร สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส (อาคาร B 7.1) ถนนศาลายา-นครชัยศรีตำบลศาลายา อำเภอบุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 73170 โทร. 0-2444-6000 ต่อ 1056, 1058, 1062 โทรสาร. 0-2444-6041 เว็บไซต์ <http://gsj.mbu.ac.th> หรือที่ดร.เพ็ญศรีบางบอนโทร. 09-1778-4977

*กองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ในการเปลี่ยนแปลงข้อมูล
และข้อกำหนดและเงื่อนไขต่าง ๆ ในการจัดทำวารสารบนเว็บไซต์

ปรัชญา

ส่งเสริมศึกษา ค้นคว้า

วิจัย เพื่อองค์ความรู้คู่คุณธรรม

ปณิธาน

ให้โอกาสศึกษา ค้นคว้า

วิจัย ใช้คุณธรรมนำวิชาการ